RAJZOLATOK

A'

TÁRSASÉLET ÉS DIVATVILÁGBÓL.

SZERKESZTI

S' NEMZETI-KÉPTÁRRAL

KIADJA

MUNKÁCSY JÁNOS.

Negyedik év' Második fele.

BUDÁN.

Nyomatott Gyurián és Bagónál. Vizi-város, fő-utcza 150-dik szám alatt.

1838.

304256

Szent a' Törvény! szent a' Béke!

Ez legyen Hazánknak éke.

A MAGY. TUD. AKADÉMIA
VIGYÁZÓ FERENC
KÖNYVTÁRA.
8532 sz.

Pest
Julius 5kén

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBÓL.

1838.
1-sö *szám.*

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' — Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. — *Második fele.*

SZÉNA ÉS SZALMAELADÁS MUNKÁCSYTÓL,
VAGY:
NYILVÁNOS ÁRVERÉS
A'
RAJZOLATOKRA:
4 forint!

Ki ád többet érte?

Az irói szabad köztársaság' rendeletéből, a' „Rajzolatok" határi közt fekvő Munkácsy irodalomban, a' caput bonorum és caput malorum, (magyarul: az idei egész széna és szalmatermés,) folyó évi julius 5dikétől, azaz: e' mai naptól kezdve, december' utoljáig, minden haszon-nem-vételivel, fél egész esztendőre nyilvános árverés utján haszonbérbe adatik.

Ezen irodalomhoz tartozó haszonvételek nevezetesen ezek:

1ször: Több erdőrész, melly az elbeszélések, regék vagy novellákban, különkülön tagosztályozva van.

2szor: Egy egész hold egy tagban, vagy ha kivántatik, negyedekre osztva, versekkel bevetve 's egészen fris sohajtásokkal beborsonálva.

3szor: Egy szélmalom, mellynek különös tulajdonsága, hogy szél nélkül forog, 's a' hozzá tartozó szükséges fujtatókkal a' divatvilág szélkerekeit hajtja.

4szer: Egy ujdon-uj verskészületü csalogánycsattogás, a' hozzá tartozó ligettel együtt.

5ször: Egy szeszfőző ház, tollcsövekkel és tintacsepegtetővel ellátva.

6szor: Egy hírgyár, szükséges gőzkészületekkel.

7szer: Egy ujságkohó, mellynek füllentőjét elégséges víz hajtja.

8szor: Egy hámor, mellyben a' nagy kalapács bizonyos praecipitált tudós gőgfüstgőz által hozatik mozgásba.

9szer és utolszor: Egy ónbánya, melly betürétekre van fölosztva, 's melly réteken a' haszonbérlő, télen nyáron egyiránt, elégséges szénát 's igen nagy mennyiségü jól kicsépelt szalmát gyüjthet.

A' bérleni szándékozók szükséges bánatpénzzel, tudniillik: 4—5 vagy 6 pengő fo[illegible]ttal ellátva, az árverésre, a' fennkitett napokban megjelenhetnek és ha a' bánatpénzt egyszer letették, teljes joguk van ugyan megbánni, de vissza nem vehetik.

Az árverés után későbbi ajánlatok el nem fogadtatnak, csak azon esetben, ha a' bérleni szándékozó a' széna elkeltével, netalán a' szalmával is megelégednék. —

A' fennkitett haszonvételek' árverésében israëliták is részt vehetnek és pedig: akár Judának akár Israëlnek fiai légyenek.

A' feltételek igen kedvezők:

A' félévi haszonbérlőnek nem szükség az irodalom' szobájában, Pesten, kigyóutczában, a' 390dik sz. alatti Sebástiány házban, hol a' fő árverés tartatik, megjelenni, hanem minden cs. kir. posta-hivatalnál a' félévi bánatpénzt

AKADÉMIAI KÖNYVTÁR

leteheti, 's félév multával ismét uj bánatot fizethet.

Kezdődik a' főárves, mint felebb kitétetett Pesten, az irodalmi szobában, reggeli 7—8 órától, esteli 7—8 óráig:

Dobolnak!

Vagy nem dobolnak? ugy hát még nincs itt a' város dobosa; semmit sem tesz. Tessék, kérem szépen asszonyságtok- és uraságtokat, tessék leülni, majd eldobolom én.

Drom, drom, drom — drumm!

Ugy e bár jó dobos lettem volna? Hja, a' magyar ujságíró sohasem tudhatja, mi válhatik még belőle.

„Rajzolatok!“
egészen uj, csinos alakban,
általján véve finom velinen; noha nem úgy volt igérve:
4 forint pengő!
ki ád többet érte?
„4 forint 24 krajczár borítékkal;“
4 frt. 24 krajczár!
ki ád többet érte?
„5 forint képtelenül;“
5 frt. képtelenül!
ki ád többet érte?
először; — drom!
„6 forint;“
6 frt mindenestül!
ki ád többet érte?
6 frt. először; — drom!
6 frt. másodszor; drom-drom!
Senki-többet érte?
6 frt — harmadszor!
Drom, drom, drumm!

Kérem kegyeteket, hát van e — nem mondom Pesten Budán, de széles e' világon ujságiró, ki illy szépen ki tudná dobolni lapjait? És még sem jőnek kegyetek előfizetni?

De miért dobol az ur, mikor nekünk lapjai nem kellenek! — — Ezer millio! — „micsoda? Előfizető?“ — nem, hanem adósság! — Mi gondja az úrnak rá ha nem fizet?! én annyiszor dobolhatok ingyen, mennyiszer nekem tetszik. —

Ime tudja meg a' haza, hogy van 14,000 Előfizetőm! — mert addig, mig a' semmivel vagy zerussal sokasitni lehet, kinek mi gondja rá, ha én a' 14 után akár hány ezer semmit oda vetek?

Te pedig, kedves Előfizető, ki letevéd a' bánatpénzt, légy nyugodt, légy megelégedett; én zsákban macskát nem árultam; nyilvános árverés utján adtam el, mit vevél, 's ha vételed rossz, vigasztaljon az: hogy nem csak én csaltalak meg téged, hanem te is megcsalattatál.

A' RABSZOLGANŐ.

(Sóskút folytatása.)

KARACS THERÉZTŐL.

Nyugtalanul jár az ifjú Doorn alá 's föl, nyugtalanul? erőtlen kifejezés: Homlokát komorító aggalomránczok, a' feszes merőséggel forgó szemek, száját környező fájdalomvonalak, kétségbeséshöz közel lélekállapot tükrözői. És miért mind ez? Talán a' hon vérzik? 's a' mindenre bóldogságot árasztani vágyó ifjú kebel nem áll elég magasan annak sebeit kötözni? Nem: ő boldogföld', Ujyork lakosa; 's ő még is nyugtalan, kétségbesett, röviden: még sem boldog. Talán életszükségeivel küzd, 's magasan röpülő lelkének törpeségbe kell süllyedni? nem: Ő végetlen dús nagybátyja egyetlen örököse. Tehát a' nagybátya még fiatal, még meg is házasodhat? Nem: már sír födi. Vagy gátakra akadt a' vagyon átvételekor? semmire: Ő ura végetlen kincs és jószágon kivül York elsőrendü palotáji egyikének, mellyben jelenleg keble' zaján kivül mindent feledve, jár alá 's föl.

A' pompa, fény, kényelem övedzte palotát körítő angolkert hiába kinálja urát kellemeivel. Ez, ennek sötét lyugasaiban, nyájas rétein

pompás virágos ágyainál, nagyszerü ugró kutainál, mesterül alkatott vizeséseinél nem lát mást: mint melle sötétét, ennek pusztáját, letépett virágait, kiszáradt enyhét, hánykodó zaját.

Halld föld' embere! Illy boldog hon polgára, illy minden birtokosa boldogtalan! (Mindene mondom, mert ki illy dúsan árasztva kincscsel, az egy kis világot tanithat büverejével szeretetre, 's ez ön alkotta kisvilág hévvel ölelve angyalát rengetendi siriglani boldogságra) és ő még is boldogtalan.

Tüzesen csöndíte nyugtalanunk egy kis ezüst csöndítőt, és két fehér és kék selem zsineget olly durván rángata, mintha hajókötél volna, és leszakasztni nem csöndítni akarná. Mohón rohant be három férfi cseléd a' hivásra. Az ezüst csöndítőre előjött komornyikra rá kiáltott: „Öltönyt!" kérdésére: „Minőt?" felelet lön: „Mindegy, takarodjál." A' másik kettőnek neki rohanva kiáltá. „Péter! fogass," „Laczi! menj Beringerhez, kérd hozzám."

A' komornyik bejött az öltönnyel, Péter jelenté a' kocsi előjártát, Laczi pedig hogy Beringert utban találá, 's az előszobában vár. „Mikor láttad kiálta Doorn — hogy egyik barát a' másik előszobájában várjon?!" Laczi kézzel lábbal kotródott. Hát te mit akarsz azzal a' maskarával?" rivalla a' komornyikra. „Parancsolta uram." „Igen egy héttel ez előtt — viszonzá magával nem birva a' távozást intő úr. És mit vársz te?" szólitá keményen vadászát. „A' kocsi előállt." „Oh egek! meg kell őrülnöm ezen rosz cselédek miatt. Hogy kocsiznám, midön legkedvesebb barátomat várom!"

A' cselédek távoztak, 's elbeszélték a' többinek, hogy uruk még sohasem volt olly szeszélyes mint most.

A' terjesztett karral belépő Beringert meresztett szemekkel méré Doorn, és bámulva kérdé: Hogy' értesitetett illy gyorsan megérkeztéről. „Ha ablakomról nem láttam vala is jöttödet — elég gyors tudósitó vala hozzám küldött szolgád." „Én? hozzád?" „Igen." „Igy magam ellen nem tehettem, hiszen e' pillanatban akartam hozzád indulni, téged meglepni, sokat beszélni, sokat kérdeni. Ah mi régen nem láttuk egymást. Szólj mi történt az óta? mi legujabb?"

Doorn viszás parancsait már az előszobából halló Beringer, barátja vállát veregetve válaszlá. „Az hogy, te nagyon megváltoztál." „Én?! megváltoztam? én mindig illyen voltam, és illyen is leszek." „Illy indulattól elkapott, illy elvedfonalát vesztett még nem valál, nem is lészesz tovább csak kábitó perczeid lefolytáig. Melledben huszonnégyév érlelte elveket a' huszonötödik szélvésze nem forgathatja föl." „Ej mi bajod velem, illyen voltam mindig." „Jó, ha olly nyugodt, olly elégedett résztvevő vagy mint voltál, jöj ma velem álarczos tánczmulatságba." „Én! tánczmulotságba? nem bódultam meg hogy ott keringjek." „Ez előtt megtetted." Doorn hallgatott, kis vártatva kérdé: „Mi czélra adatik e' mulatság?" „A' rabszolgák szabadítására alakult társulat terve előmozditására." „Megyünk! megyünk! kiáltá tüzzel az ifjú: de nem hogy nemváltozásom bizonyitassék be, nem hogy tánczoljak, csupán hogy a' nyomorultaknak ezer dolárral több gyüljön."

Beringer érzékenyen szoritá Doorn kezét: „ Most látom nem változtál. De valld meg mi bánt." „Ah barátom! Európából visszaérkeztem óta — nem beútaztam — befutottam honomat önkinomat kerülő, ezt vissza hoztam, 's ott vagyok hol kiindultomkor: egy borzasztó, szerencsém fölött határozó lépés készületeinél. Nagybátyám, kinek örököse vagyok — végrendeletében egy leányt — de nem szólhatok többet, olvasd a' rendelet e' részét:

„Szeretett öcsém! ha még nem leltél azon kedves lényre, kinek egyedül adhatjuk szerelmünket, egész valónkat, ösmérkedj meg ezen soraim olvasta után Mayer Otillal, könnyü őt föllelni utasitásom nélkül is, valamint a' napot a' többi égi testek közt; Otill anyját egykor úgy szerettem, mint kivánnám, hogy szeresd te őt. A' dús Doorn és középsorsu Mayer egyszerre valánk kérői, szive az utó-

sót választá. Én lemondtam a' házaságról. Imádottamat éltében többé nem láttam, mert iránta rokonszenvedelmünk, a' férj és köztemi közlekedést megszünteték, barátságunk levelezés által állt fön. Halála ujra egyesité a' rokon kesergő barátokat. Mindennapos lettem ismét Mayernél, a' szeretett kép növekedő leányában ujra éledt számomra, titeket valaha egymáséinak láthatni legédesb gondolata lön agyamnak. Közlém az atyával, ő egyezését adá azon föltét alatt: hogy tervünk veletek ne közöltessék, 's te Otilt huszonnégy éves korod előtt ne is lásd, hogy frigyetek minden erőltetés nélküli tiszta lehessen: Őt általad, és téged általa szerettetni akaránk, nem hideg kiszámolt tervünket létesitni. Ez egyezést megsemmité kitelt idő előtt érkezett halálom, távol léted miatt irásban kénytettem tudatni tervemet. Mert sem a' történettől sem Otil atyjától nem kivánható, hogy elébed vezesse választottam tárgyat. Ha szíved sugallata akár mi ok miatt légbe oszlatja tervemet: százezer dollár házasitási ajándékot fizess Otillnak, ha ő nem hajlandó kezed elfogadni: ötvenezret."

„Minden gyöngédsége mellet is elég kereskedői alkudozás." jegyzé meg Beringer.

Szólj mit tegyek? „Én őt nem szenvedhetem, nem veszem el." „És mi van ezen szép hirü leányban szenvedhetetlen?" kérdé Beringer. „Nem ösmerem, soha nem láttam, de elég visszataszitó az, hogy számomra ki van jelölve. Egy fékezetlen, szabadságot lélekző mellnek szerelmi tárgyat kijelülni! nem Amerikában! Európában is sok volna!" „Csitt, csitt szabad Amerikáddal: Még milliók szivják tág legét rabszijon, addig hálkan szabadságainkkal. Ezek a' mi rabjaink, mi pedig előitéleteinké, fukar kapzsiságainké, e' nyomorultak eloldását lehetetlenitőé. De hogy vissza térjek, megösmertetlek Otillal, és e' közszeretetet biró leány karán virulandó szerencséddel. Először is (hallomás után, mert nem ösmerem) szép mintegy istenasszony, tettei után itélve: jó mint a' tiszta leánykebel lehet, midőn az dús érzeményeit gazdag vagyoniból tettekké érlelheti: híres házrendtartó és ezeken fölül kedvelt költőné."

„Ez, ez barátom, borzaszt vissza tőle; a' jó ég őrizzen minden jó lelket irónőtül: Valamint egy költő csak játszni száll le az általa megvetett valóra, úgy egy nőiró csak bábozni férjéhez. Nem akarom én, hogy nőm lelke legszebb szikráit hideg papiron mások bámulásáért árulja, nem akarok a' toll kifárasztotta agy unatkozott ötleteivel, a' toll kiapasztotta kebel maradék érzelmeivel megelégedni. Nőm minden lelkes gondolatának osztatlan serkentője, imádója; vére minden szikráján egyedüli kéjelgő, minden érzelememelkedése határtalan birtokosa vágyok lenni. Egy iróné olvasóinak, nem férjének él: ennek minden gondolata olvasóié, minden öröme ezek tapsából kel, kebble méllyén ezek elégedése kelt virágokat, ismét teremtőiknek gyümölcsözőket. A' férj koldusan sovárog dusan viruló tulajdona mellett: Midőn ez nejét lelkesülve mellére szoritja, az távól onnan olvasói bókolati közt álmod istenülést. A' csók, mellyet a' szerelemittas férjnek — a' férjnek: kinek egész világa benne, 's rajta kivül sehol — viszonoz, csak önfeledés szülötte, csak mámorában emelkedő érzelemkiömlés, mellynek áradozása utósó cseppig olvasóié. Ez képe egy irónőnek, és férje szegénységének, neki semmit sem köszönhet az olvasóiban már mindent biró nő. Szólj barátom! hogy kössem létemet illy magán, férjén kivüli tárgyaknak élőhöz? ollyhoz, kinek férje tettei, férje rénye a' nagy közönségben fölolvadó morzsa. Én külön, nem az egésszel együt kivánom személyemet, tetteimet helyeseltetni, szerettetni, 's ezt épen nőmtől: ennek tetteimet helyeslő mosolya, rényemet jutalmazó lelkesült csókja, uj tettre, uj rényre emelő. Létem csak igy máskint nem állhat fön. Irónő pedig illyen nem lehet. — "

„Röviden magadnál okosabbat nem akarsz venni" — mond Beringer. „Ugy van pajtás: nincs előttem kiállhatlanabb mint okoskodó nő."

„Legyen nő, vagy férfi ha okoskodó kiálhatlan, — válaszlá Beringer — a' nő annyival föltűnőbb hogy nem olly számos mint férfi. De tegyünk különséget okos, és okoskodó közt! — Egy okos asszony, ön és férje szerelmének tiszta, nemes irányt szabni 's egész lételét nemes érzelmivel virágkint hintni. Egy okoskodó pedig — ha szerelemről van szó — elég ügyes, elég emlékező a' hajdan Róma 's Hellen asszonyai hüségiről álmosságig hosszú értekezéseket tartani. Ez utósók barátom az okoskodó jégmeleg nők, ezektől őrizzen minden férjet az ég. Ottill ezeknek bizonyosan nem tagja." „Ha iró úgy tagja." felelé Doorn.

(Folytatása következik.)

A' LONDONI VÁMHÁZ.

A' tengertől néhány mérföldnyire Londonig a' Themse' partai csak kevés festői jeleneteket mutatnak. A' folyam egy mocsáros síkon folydogál, mellynek tekintete, főkép az Essex-részen, igen egyforma. Egy csekély magasságu dombsor fut Gravesandtól Greenwichig, különféle távolságban a' parttól 's megszabaditja a' látványt a' tökéletes egyformaságtól. De maga a' folyam nagy változatosság' forrása; annak meggondolása, mi most és mi volt, bő anyagot nyujt a' gondolkozásra. Már tizennyolcz század óta nagy kereskedői ut vala ez, 's most a' világnak legnevezetesbike! Gravesandtól a' folyamon fölfelé itt-ott hajók horgonyoznak a' vizen vagy széltől segittetve mozognak előre; nagy és igen terhelt hajó föl- és lefelé is vonatik, 's nagyobb vagy kisebb gőzösök minden pillanatban czikáznak alá 's fel. Woolwichnál nyer a' látvány élénkségben és érdekességben. Rövid időn Londonnak törvényesen meghatározott kikötőjébe jutni, melly közel hét angol mérföldnyire terjed, darab idő mulva a' Custom-house (vámház) tűnik elő 's ennek kikötőjében szállhatni meg, 's ez, egy másikkal együtt a' Tower mellett, az egyetlen, melly sétálók' számára van készitve.

Ezen uj épület 1817ben nyittatott meg 's épitési költségei 165,000 font sterlingre mentek. De egy hibának következésében az alap' középtáján a' 190 lábnyi hosszu, 64 széles és 55 láb magos teremnek meg kellett nyittatnia, mi tetemes költséget kivánt. A' vámház' folyammenti homloka 488 láb hosszaságu.

Raumer következőleg ir le egy látogatást, mellyet a' vámházban tön.

„A' vámházba mentünk, hogy azon nagy termet, mellyben a' fővámok fizettetnek, szemügyre vegyük. A' bánásmód itt egyszerü és gyors. A' portékák letétetnek, megbecsültetnek, megbélyegeztetnek 's a' rakhelyekbe halmoztatnak. Mihelyt belőle valami a' belföldi szükségekre vétetik, lefizeti a' kereskedő a' vámot a' vámházban 's egy irat' vagy nyugtatvány' előmutatására megkapja a' kivánt holmikat. Majd minden eladás azonnal következik a' vizsgálat után 's mindig egy eszközlő' hozzájárultával. A' szokott nehézség, a' holmikat becsök szerint vámozni, elenyészik az esküdt tisztviselők' nagy tapasztaltsága által, valamint a' holmikra szabott elkobozás és 10 prctnyi büntetés által is, ha becsök kevésre mondatik. Igy p. o. hatféle czukor adatott elő próbául; rá csak hamar érkeztek a' hordók vagy zsákok a' czukorral. Egyik tisztviselő mindenikbe lyukat szurt egy félkörforma vassal, kivett valamit tartalmából, azt az asztalon fekvő próbával össze hasonlította 's a' hordón vagy zsákon levő számot felkiáltá, melly szerint a' vám meghatároztatott. Mind ez a' legnagyobb nyugalommal, egyformasággal és gyorsasággal ment véghez.

A' londoni kikötőben bejövő adók, felét teszik az egész egyesült országban bejövő vámmennyiségnek. 1835. a' bejött vámpénz összesen 16,408,212 fnt. stre ment, 1836. pedig 20,166,917 fnt. sterlingre.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Sok év előtt Bazinból Weiss nevű három fitestvér közül, egyik Amerikába utazott, 's ott meggazdagodott. Tiz év előtt meghalván, minden örökségét, melly 9 millio dollarból (45 millio vált ft.) áll, Magyarországban hagyott két testvérének örököseire hagyá. Ezek most három családra oszlanak; az egyik kereskedő segéd 's ügyviselő volt, 's most szegénységben betegen szenved a' pesti kórházban, 's csak egy leánya van. Az éjszak amerikaiak azonban az említett örökséget csak ugy adják által egészen, ha az örökösök oda mennek lakni, különben csak egy harmadát engedik kivinni. Az említett pesti örökös, mint halljuk, az utóbbit választja, vagy is a' kiadatandó 3 millio dollárnak 1 millióját, az az öt millio váltó ftot; és igy leányának jövendő szerencsés férje két millio pengő forintot vesz el.

2.) Magyar szinház. Mult hó' 27ikén: Harminczév egy játékos életéből, Jakab István fordítása szerint. Bartha urat (mint Béhlen György) sok év óta ismerjük e' szerepben 's ő Megyerivel együtt (Warning) mindig fénypontjokon állnak e' játékban. Jun. 28d. „Veszedelmes nagynéne" melly másodszori adatásakor a' köztetszést csak nevelé. 29dikén „Két Britt" (miért állott a' czédulán a' britt után az az us 's miért nem tételték inkább ki a' szerző 's fordító neve?) e' szinjátékot 3 flvsban, követé Kisfaludy Károly' vigjátéka 1 flvsban: „Három egyszerre;" felvonás közt Bódogh János kardalnok, Normából Sevér magánydalát éneklé 's az ifju működőt a' közönség zajos tetszésével buzdítá haladásra. Junius 30. „Vesta szüze." Több lap e' nagy opera első előadatásával nem volt megelégedve 's jelesen a' „Jelenkor," melly naplójában, e' néha szörnyü gallimathiasban, egészen a' színművészeti birálatig méltoztatik lereszkedni, szembeszökő műértetlenséggel azt követelte, hogy a' sopran énekesnő, miért nem éneklé a' főpapné, Dériné assz., althangu szerepét? — Etiam bene. — A' műértő, a' józan, az elnem fogult 's pártokat nem kegyelő műértetlennel együtt, az illy classikai műben, bizonyosan méltányolni fogják a' félig-meddig sikerült ügyekezetet is, mit dalszinészinktől e' nagy opera előadásában megtagadni nem lehet 's ha bizonyos uraknak, bizonyos megbukásuk fáj, mi illedelmes emberi tett volna, ha már nem tudjuk magunkban a' boszus indulatot elfojtani, legalább a' világ előtt nem czégéreztetni azt?— A' juliusi játékrendet annak éppen vasárnapra eső 1sején „az aranykirály, madarász és uszkárnyiró" nyitotta meg, regényes bohózat Hopptól, Fáncsy fordítása; melly bohózat, noha Budán nem nagy szerencsét tön, diszítményeivel igen édesgeti szinházba a' közönséget. A' szinfalak közt, a' második szakaszban, a' sülyesztő géppel szerencsétlenség történt; valljon ez esetet használni fogják e krónikásaink és naplóistáink az igazgatóság' gáncsolására? de ki óhatja meg a' történetes és esetes szerencsétlenségektől egészen a' szinházakat, sőt akármelly más helyeket? — Julius 2kán „Kean, vagy: könnyelműség és lángész" szinjáték 5 flvnsb. Dumas után fordítá Fáncsy. A' czimszerepben Lendvay, közönségünknek ez igen érdemes kedvencze, mint vendég lépett fel. Miről bővebben.

Figyelmeztetés.

☞ *Mai számunkkal küldözzük szét „Szentpétery" ezüstművesünk' arczképét. Tisztelt Előfizetőim a' „Rajzolatok" mostani alakjából látni fogják, hogy noha csak nyomtató papiroson igérém lapjaimat azon t. cz. gyámolóimnak, kik képek nélkül hordatják azokat, ügyekeztem igéretemnél többet teljesíteni. Részemről a' jó szándék sohasem hiányzott e' lapokat minden oldalról emelni, csakhogy a' t. Közönség az e' lapokat éltető erővel, szíves részvétével, megtisztelni kegyeskedjék; mire ezennel ujból is meghívom. Lapjaim' ára, postán, képek nélkül 5 p. frt. képekkel 6 frt. pengő; helyben ugyan illy módon, 4 és 5 frt. p.*

Pest
Julius 8kán

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBÓL.

1838.
2dik *szám.*

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' RABSZOLGANŐ.

KARACS THERÉZTŐL.

(Folytatás.)

„Adott okod csak ámitó fogás, te nem költőnésége miatt idegenkedel Otülltól, ez csak nevetséges koholmánya szegény szenvedő mellednek.“ „Kitől hallád hogy szeretek?!“ kérdé lepetve Doorn. „Magadtól.“ „Tőlem? mikor?“ midőn lefested férji kivánatidat: ezt csupán egy hévvel szerető kebel festheti olly valón.“ „Barátom! olly titkot leplezél föl lelkemben, mit magam előtt is rejtegeték, te igen érted az indulatokba hatást.“ „Kinek ön keblével volt már dolga, annak nem nagy mesterség a' másoké bonczolgatása.“ „Te szeretsz?“ — kiálta örömriadva Doorn. — „Szeretek pajtás, olly forrón mint te.“ „De nem olly szerencsétlenül?“ viszonzá leveretve az ifjú. „Legfölebb előítéletesen ugy e?“ kérdé tréfásan Beringer. „Ne gúnyoskodjál, nem előitélet, való meggondolás tépeté szét keblem' vágyát: emberek közt élünk, öntörvényeinkből kilépés nevetséget, vagy megvetést okozó. Egyiket sem akarom megérdemleni.“ „Előítélettől fékezettek nevetnek olly dolgokat, melylyek a' mindennapin kivül történők, fölülemelkedettek.“ — „Ezek száma kevés, — vága bele Doorn — Az ember pedig egymásért, — nem nehánnyal külön szigetelésre — van teremtve: én rabszolgálót szerettem.“ — „Szeretted? 's már nem?“ kérdé nyomosan Beringer. „Ne kérdj, látod lelkem állapotjából feleletemet.“

„Hát ez amerikai szabadság? — szóla Beringer kevesen — hogy a' legnemesben gondolkodó férfiú is gyáva előítéletnek áldozza életüdvét! Szégyeneld magad Doorn! A' lény, ki szerelmet gyujta ereidben, bizonyosan több örömet hoz számodra, mint azok, kik' ítéletéért lemondasz róla, bókolj a' rénynek, nem tekintve: aranyban vagy rabigában jelenik e meg, nyújts kezet szépednek.“

„Azt többé nem tehetném, ha akarnám is, — felelé tompán Doorn — Örökre elszakasztám magamat tőle, azt sem tudom, mellyik részíben Amerikának tűri sorsát.“ „Értesd kérlek mindig sötétbülő kalandod' rejtvényét.“

„A' hajón — felelé Doorn — melly eüropai útaztamból visszahozott, ösmerém meg őt. Rendkivüli szépsége figyelmemet vonó magára, lelkes társalkodása szerelemre, imádásra gerjeszte.“ „Tehát a' hajón nem pirultál társalkodni azzal, kit szabad honod' határin belől eltaszitál magadtól, kinek halálsötét sorsát életüdvvel cserélni nem merted a' találkozható gunykaczagók miatt, ennyit tudok már róla, mi történt tovább vele?“ „Nem tudom; — felelé Doorn — keblem magasan égő lángja oltására legbiztosb eszköznek hittem hollétéről homályban maradásomat. Ezerszer állt ajkamon utazása czéljául kitűzött hely utáni tudakozás, mindanyiszor visszarántám magamat, hogy soha kisértetbe se vihessen birását zsarló indulatom: nem akartam tudni, hol keressem, midőn nélküle meg akar repedni e' mell, melly őt nem szoríthatja magához: ő rabszolgáló, én York elsőrendü polgára.“

„Hogy ő rabszolgáló, és milliók társai, arról nem ők, honunk elsőrendű polgári tehetnek — viszonzá Beringer, — de ha már azon

balgaságot követéd el, hogy tartozkodása helyéről tudatlanságban hagyád magad', nyugodj meg önválasztotta sorsoddal: lemondanunk nem rény, lemondás többnyire vérzudulat; pillanat műve, annak békén viselése emel magunk felé. Pótold vesztésed' számodra rendelt Mayer Otillal, hidd: ezen leány elég leend szíved betöltni, vesztésed' feledtetni."

„Kétségbe ejt helyzetem — visszonzá bétlenül Doorn. — Itt egy leányról kell lemondanom, kit imádok, egy másikat elvennem, kit nem szenvedhetek." „Az elsőről lemondani ki erőltet? előitélet. A' második iránti hidegséged mi szüli? előitélet;" viszonzá Beringer. „Kérlek tennél e helyzetemben másképen: Rabszolgálót szeretek, imádok, ezt nehány szavam, pár száz dollárom szabaddá, nőmmé 's én minden földiek fölött lebegő üdvözültté leendék. De nem zavarná e égi örömemet legdurvábban annak polgártársnéitól mindennapi mellőzését, lenézését, talán megvetését is látni. Ez barátom olly kinézés jövendőmbe, melly embergyülölésre képes vezetni. Tehát lemondásomat nem előitélet, hanem emberösmeret vezérlé. Most miután őt szeretem, vegyem el Otillt? ha mindenben tökéletesebb is, ki fogja a' vesztett után epedő szivet elhitetni. Ah, nincs itt más választás mint kétségbesés."

„Gyermek vagy: fizesd ki a' százezer dollárt, 's oldva vagy." „Épen ez, hogy illy drágán menekhetem csak." „Mit hallok! fukar is kezdesz lenni." „Fukar, mint a' legutósó uzsorás: létem czélja ön boldogságom föláldozta után mások boldogitása, 's mivel eszközölhető ez sükeresben mint pénzzel? Személyem kiváltásáért sokallok százezer dollárt: ezzel sok szenvedő feketének egész létére letörölhetem könyeit."

„Nincs számomra tanács?! — szól Doorn.— Hültebb kebelben sincs? hát ön égő agyamban hol lelhetnék?" „Légy nyúgodt szóla Beringer — egyet tudok: Meg fogsz Otillal ösmerkedni, 's történhet, már választása másra esvén kosarat ad, igy mentve ötven ezer. Vagy meglehet ösmerkedésed után mást határzasz." „Soha! soha! — viszonzá Dorn — inkább most fizetek százezeret, mint fényűzésre tizannyit: hallomás szerint évi jövedelmüket azon év megemészti." „Évi jövedelmeket nem csak fényüzés, jótettek is fölemészthetik — lön a' válasz. — De legjobb lesz, nem hirek, önlátásod után itélj."

Nehány perczig tanácsból fogyottan jártak némán ifjaink alá 's föl. A' tánczmulatsági jegyekkel vissza érkező komornyik ébreszté föl őket.

„A' változhatatlan történet uralkodik sorsunk fölött — kezdé Dorn — kezébe vetem magamat, ragadjon, emeljen, vagy temessen el, mindegy. A' mai tánczmulatságban első elébem akadó jósló válasza szerint teendek. Határzatot nem költhet agyam. Munkálódjék vaktörténét."

Pompás, zsibongó, a' rabszolgák váltására jövedelmező mulatság. Szól a' hanga, vigan lejtnek a' tánczosok, és a' számtalan alaku álzottak elménczségeikkel gyors időröppenést bűvölnek a' nem tánczos tömegre. Csak egy jósnénak öltözött fekete nő jár egyedül. A' kérdezőket rövid, nyomos feleletivel uj kérdésekre, kiváncsiságra, ostromra ingerli, de őt bőbeszédűvé senki és semmi nem teheti. Arczvonalai födvék, nem láthatók az indulat-kinyomások, még is egész valóján látható valaki utáni várása, nyugtalan föllelhetési igyekezete. A' terem minden zuga szorgos fürkészése után egy oszlophoz támaszkodik, honnan minden érkezőt és távozót láthat.

Két csinosan öltözött ifjú lép most be, az álzott nő döbbenve hátrál, de gyorsan rendbe szedve magát, kosarkájában heverő kártyák közt kutatva kérdi Doornt, az ifjak egyikét: nem kíván e szerencsét mondatni?

Az ifjak bámulnak az önkint ajánlkozó jósnőn, 's Doorn mint keble titkát látó bűvösnétől húzza vissza kezét, és kétkedő hangon — mintha égi vagy földi származásáról vágyna bizonyosúlni — kérdé: „Hová való vagy szép

jósné?“ „Jobb sorsba mint melly lánczaimban tenyészik.“ „Honod nem helyzeted kérdém.“ „Ugy kérdezd honnan; nem hová. De ezt mért kérditek: mutatja szinem.“ „Külszin sokszor csal — jegyzé Beringer.“ „Honom — lön a' fekete nő válasza — egy hatalmas szomszédtól meghóditott tartományka.“ „Minő sors nyilt itt számodra? —“ kérdezé Doorn. „Nem jobb mint többi sorsosimé.“

Érdekes kezde az álzott lenni, kinek nem csak nyomos érzelemteli feleleti, pompás öltözete is elárulá álzata fölötti helyzetét.

„Ha helyzeted olly szerencse nélküli, hogy vagy elég szerencse-mondásra?“ kérdé Doorn. „Miről tudunk terjedtebben beszélni, mint az előttünk ösmeretlen tárgyakról.“ „Ha ehez tudsz, itt kezem, ebben lelhetsz eleget.“

A' nő igy szóla: „E' keverék-vonalak lelked zavart álapotja tükre, — Az ifjak figyelme feszültté lőn — de ne búsulj ifjú! az ifjúság letűnend, a' tenyér ránczai szaporodni fognak, lelked zaja sima tengerré csendesülendő. Akkor többé nem ütközend vívhatatlannak látszó szirtokba érzelmed, mert az agy, nem szív leend tetteid kormányosa: ez a' veszélyt ügyesen kikerülni, nem vele megküzdni tanít. Ezen hosszú vonal egy szívedhez szolgáló erecskét hasít keresztül, meghozza nekem az ide rejtetteket: te hosszú utat végzél most, 's egy rövidet vagy teendő, mellyet el ne mulass: múlt hosszú utad okozta szívharczodat ez eltörlendő. Fájdalmid nagyok valának, mert egy szörnnyel kelle vivnod, nem tartományokon, földrészeken; hanem az egész gömbön uralkodóval.“— „Angyal vagy sátán! szólj: hogy loptad meg lelkem legmélyebb titkát? — rivallá Doorn vesztett türelemmel — szólj mi e' szörny neve?“

„Előitélet. — viszonzá a' jós. Doorn szoborkint merevült, midőn igy folytatá: Csillapulj hő ifjú, múlt sötét küzdelmidre napkint derülend czélul vett útad következése. Ha legkisebb hitelt adhatsz szavaimnak, hidd: tizszeresen leled mind azt Otúllban, mit a' rabszolganőben veszteni hiszesz.“

A' jósnő gyorsan akara távozni; de a' körüle csoportosultak közt nem hamar lelhete nyilást, ideje volt Doornnak megragadni: „Nem bűvösné, igy nem válunk, nekem tudnom kell ki vagy.“ „Szinem eléggé mutatja.“ „Ez csak álarcz, vesd le, ha nyugalmamat kivánod.“ „Álzatom alatt is hason szint és ösmeretlen vonalakat lelsz:“ „Az lehetetlen: te engem ösmersz, hogy tudnád lelkem rejtélyét.“ „Mit ott fölfödtem, azt még te egy nőlénynyel sem közléd, én csupán titkos tudományom által juthaték hozzá;“ viszonzá az arany kosarkájában heverő kártyák közt motozó, mintha azokat értné bűvtudománya tárának. „Nem leány! tudományod nem e' tarka bohóságok közül kelt, född le álarczodat, 's én nyugodt leszek, ha ösmerős vagy ösmeretlen az alattai arcz. Ha kivánod magányt eszközlök számodra.“ „Nem szükséges — lön a' viszonzat. — Egész Amerika előtt bátran lefödhetem ez arczot: homályhelyzetem keveset engede ösmerésemig leereszkedni.“ Leoldá az álzatot, a' sokaság feszülten bámulta az előtünendő arczot, ez egy bájló szerecsenfő volt, az egész tömeg előtt ösmeretlen.

A' csalatott Doorn tompán mormogá: „Hát csakugyan fekete.“

A' nő felköté álzatát 's távozni akart. „Fogadd jóslásodért szép jós“ egy drága gyűrűt akart Doorn ujjára tolni. „Legszebb jutalmam ha követed intésem', de ha ezen kivül is akarz jutalmazni, engedd azt választanom;“ 's egy egyszerűt jelölt ki Doorn balkisuján. Az ifjú mint elragadható kincsét rántá féltékenyen viszsza kezét. „Kérj megfoghatatlan — lelkem leggyöngédebb hurját akarva vagy akaratlanul érinteni tudó lény — akármit, megszerzem, megadom, csak ezt ne, ezt nem adhatom.

Ha ezt nem adod, úgy ne adj semmit. Felelé az álzott, 's gyorsan eltünt.

A' kért gyűrű, a' szeretett rabszolgálótól vásárlott emlékjel volt.

Még ágyban lelé Beringer más nap barátját, az egész éjet álmatlanul átnyugtalankodót. A' betoppanó vidoran kérdé: „Mit csinálsz pajtás?“ „Terveket.“ „Ugy elmaradtál, enyimek már teljesülvék: jó fizetéssel egyik washingtoni kereskedőház ügyvivőjévé neveztettem ki, 's e' levél rövid időn egy szép nő birtokába iktatand. Jövedelmem elég! csak nő kell, ki elköltse. Lásd pajtás! — veté tréfásan utána — én nem irtózom költő hitestől.“ „Szerencsés szeszély — felele Doorn — de ne gunyolódjál, ne kérkedjél fölöttem, korán van: nincs ember, ki fölött az ifjúság vihara keresztül ne vonulna. Mutasd nődet hozó leveledet. Mit látok! csak kérő levél ez.“ „Igen, pajtás, én eléb megkérem kedvesemet, az azután válaszol olly édeset, minőt még rajtam kívül egy yorki ügyvéd sem kapott, 's én e' válaszra röpülök hozzá és lakomba ragadom.“ „Csak kosarat ne ragadj nő helyett hő ifjoncz;“ viszonzá Doorn. „Jobb lábon áll szerelmem.“ „Mi a' szerencsés választott neve?“ „Theréz, egy jó módú bérlő leánya, nagybátyjánál, ki betüszedő 's kivel egy házban lakom, ösmerkedtem vele.“ „Áldás legyen leveleden“ — felelé Doorn, visszanyujtás közben. „Az lesz, — viszonoztaték — olly áldás, minő még egy ügyvéd irta kérelem-levelen sem volt.“

Doorn kocsija eléállt, kedvetlenül veté magát belé a' sötét gondolatoktól foglalt agyú. Beringer — örömtől dagadó mellével nem bírva, rózsaszín jövőjében előre élve — vidoran szoritá távozó barátja kezét.

Sűrűn ültetett fasor vezet a' csinos mezei házhoz, hol a' Doorntól annyira rostált Mayer Otill lakik. Sebesen vágtatva érnek a' tágas udvarba Doorn tüzes lovai. Vadássza kérdésére hon e az uraság, egy csinos leányka felelete nincs lőn. „És Otill?“ kérdé Doorn. „A' tanuló szobában van.“ válaszoltaték. Doorn kedvetlenül huzá ránczba homlokát, foga közt viszhangozva: „Tanuló szobában?“ 's követé a' csinos kalauzt.

Eljuta Doorn a' tanuló szobáig, 's mit láta itt a' látandóról előre képet alakitott? épen ellenkezőt. Ő képzelé: Otillt egy rakás rendetlenül heverő könyvek közt, iró-asztal mellet tollat, vagy ajkat rágva gondolatokba merülve találni, 's a' föleszmélőt tettetett rettenéssel zavarba jőni.

(Folytatása következik.)

GONDOLATOK A' GONDOLATOKRUL.

HAZUCHA-TÓL.

Némelly emberek szeretik a' vigat és elméset, mások a' komolyban sőt szomorúban gyönyörködnek; pedig ha az emberek okosak volnának, tán mindegynek kellene lenni előttök vignak és komolynak — az irásmódot értem, — csak az eszmék 's gondolatok jók és nagyok legyenek. Alig is van boszantóbb dolog, mint midőn olvasót látunk, ki mindent, a' mi vig, mohón ragad kezébe, 's ellenben mindentől, miben mélyebb 's komolyabb gondolatok vannak, hat lépésre visszairtózik; — valamint szinte más részről alig van nevetségesebb dolog, mint látni embereket, kik tudatlan egyoldalúságukban pedant komolykodásukhoz mérnek mindent, kik nevetni szégyelnek, mert a' nevetés emberi dolog, 's félnek, nehogy, ők is csak embereknek láttassanak; kik azt vélik, a' csörgősipka esik le fejökrül, ha komorságukból, mellyet összeszoritott fogakkal 's beszitt ajkakkal iparkodnak útón-útfélen fentartani, alább szálanak; — pedig a' dolog' e' feszitése, e' gőg a' komolykodásban teszi aztán azt, hogy a' kik nevetni nem akarnak, nevetségesekké lesznek. — És azt gondoljátok ti emberek, kik csak a' vigat és vidámot keresitek, hogy az iró csupán kedvetek' töltése végett adja a' szembeszökő tarka öltözetet gondolatinak? — és azt gondoljátok ti, kik pedant komolysággal forogtok az életben, mint a' pecsenyesütő mellé fogott kuvasz a' barátklastrom'

konyháján, hogy vidámon csak azért beszél az ember, mivel tán különös kedvè van vigadni? — csalatkoztok mindnyájan! keserű az a' vígság, melly nálunk egy gondolkozó irónak szerzeményiben mutatkozik; ollyan az, mint a' tánczosnő' szökdécselései a' szinpadon, midőn otthon férjével összepörölt.—

Valamint egyes gondolat magában sem hosszu sem rövid, hosszuvá vagy röviddé csak szók által tétetvén; ugy az egyes gondolatnak végső alkatrésze, végalapja, legbensőbb lénye sem vig sem szomorú — hanem komoly; komoly pedig a' szerint, minélfogva lételünk' alapját a' komolyság teszi, melly alapra csak szemcsaló virágokkint vannak életünk' vigabb jelenései rajzolva; — 's ha ez igy nem volna, ha az emberi lélek eredetileg inkább hajlanék a' vigságra mint a' komolyságra, miért van az, hogy nagyobb vígság után eltespedünk, elkomorulunk közönségesen, miután lelkünk' érzethurai nyugodt állapotukból felcsigáztatván az előbbi nyugodtságbul alantabb álló fokra ereszkedünk vissza, holott komolyan a' leghosszabb ideig jól érezhetjük magunkat? — — Az alapeszme minden gondolatban komoly, mondám, 's ezt — ha olvasóimnak tetszik — egy példával mutatom meg. Egy szép tavaszi napon a' budai hegyeken sétáltunk nehányan; — nem tudom azért e, mivel az emberek közt olly sok sáskára akadunk, vagy tán csak magától jött a' szó a' sáskákra, nevezetesen azokra, mellyek nehány' év előtt Erdély' némelly vidékét meglátogatták; — folyt a' sáskabeszéd enyelegve, 's ama' sáskák története előadatott egész addig, míg végre az oroszok — mert ezek voltak, kik még a' sáskákat is elzavarták Oláhországból — csöndesülni kezdvén, a' sáskák is visszamentek nyugalmas hazájokba, vagy elvesztek az idegen földön. Egyik a' társaságból megjegyzé, hogy még az nem tevé a' vidéket mentté a' sáskaveszélytől, mert az elköltözöttek elég tojást és apró sáskákat hagytak ott nevelőben; mosolyogva felelt erre egy másik a' társaságból: „nevelőben? — ugymond — igy hát nincs mitől tartani, mert bizonyosan soha sem lesz valami belőlök.“ Ezen az egész társaság jót nevetett, 's a' gondolat valóban meg is érdemli, mert vig és elmés. De mi már most e' víg gondolat' belső lényege? — oh, komoly az sőt szomorú a' legnagyobb mértékben, édes hazámfiai! mert alapja ebből áll: „a' mi nálunk neveltetik, ritkán lesz azzá, mivé lennie kellene.“ — 'S igy megy a' dolog mind végig. — A' különség véleményem szerint a' vig vagy elmés és komoly közt az volna, hogy ez lebocsátkozik a' dolog fenekére, átfurja velejét, mélyen kifürkészi minden oldalról; mig a' vig, ha belát is a' dolog' mélyébe, csak felületén állapodik meg 's onnét mutat a' belsőre; — a' mélységet magát kifürkészni az ész' dolga, felületéről pedig a' dolog velejére vonatkozókat jegyzeni meg az elméé, vagy is: az elme vigad és elméskedik; — az ész gondol és pedig komolyan; — az elme éles, az ész mély. 'S igy ha tovább mennénk, jutnánk a' szívre és lélekre, mellyek ha a' gondolatoknak szineiket kölcsönzik, lesz az érzékeny és tovább a' szomoru. Innen van az alkalmasint, miért képes komolyan minden ember gondolkozni, s' miért a' vigban és elméskedésben olly sokan fenakadnak; oka ennek: mert most esze minden embernek van, legalább ugy beszélik; de elme soktul megtagadtatott. Ebből azonban senki se következtesse azt, mintha az elme az észnél előbbvaló volna ritkábbsága miatt: vagy tán azért, mivel fütyölni nem minden tud, szólni pedig minden — ha szabad t. i., előbbvaló volna e a' fütty a' szónál? — — Ha valamelly gondolatot nem akarunk természeti meztelenségében komolyan mondani; mellékes tárgyakról beszélünk, mellyek a' dologgal, a' mellyről gondolatinkat ki akarjuk mondani, némi rokonságban vannak; ezekről szólunk, de úgy, hogy beszédünk azon tárgyra értessék, mellyre czélozunk, származik az allegoria; — hogy gondolatink e' tekintetben illő hatásuak legyenek, szükséges az allegoriának, mennyi-

re csak lehet, világosnak lenni: a' kapocs a' két tárgy közt — mellyről beszélünk t. i. 's a' mellyre beszédünket értetni akarjuk — ne legyen elburkolva, hanem kitüntetve ha csak lehet annyira, hogy azt mélyebben nem fürkésző vagy elmétlenebb olvasó is átláthassa; ha ez máskép van, gondolatunk elvész, hasztalan beszéltünk, 's végre a' sok burkolgatás által oda jutnak eszméink, hová a' kis gyermek számtalan párnákba pólyázva — megfulnának tudniillik; oda jutnánk, hogy saját gondolatinkat utoljára minmagunk sem tudnók megérteni. — Tagadhatlan dolog az, hogy azon roppant hatás' szülhetésére a' legelmésebb gondolatokkal telt beszéd sem vezérel, mellyet komoly de mély velőségü beszéd tehet; — amaz csillog, pattog, gyakran világit — ez jótévőleg melegit, — amaz intő kézzel megérinti az embert, hogy vigyázzon, megérinti fülét, hogy a' jóra hallgasson, szemét, hogy a' szépet lássa — ez nagy hatalmu tündérkint kürülöleli az embert, mélyen belsejébe szál, tront üt fel ott és uralkodik, — az elmésség elevenit, mozgásba hoz — a' komoly beszéd elragad bennünket, — az elmésség elfeledteti velünk embervoltunkat(?) kiemel magunkból,— a' komoly beszéd magunkba szálit 's megösmertet miségünkkel, — az elmésség gyönyörködtet — komoly beszéd üdvözit. Soha sem láttunk még nagy tetteket elméskedve végeztetni; népre, emberiségre terjedő hatása elméskedésnek nehezen volt; de intézz velősen komoly szavakat az emberhöz és vezetni fogod őt akaratod szerint; tarts velősen komoly beszédet a' néphöz, és átlátni, mélyen érezni fogja azt, min elméskedésed által legfölebb nevetni tanult; menj — állj szónokszékre a' csillagok felett és harsogj velősen komoly oratiot az emberiséghöz, — és az emberiséget megtéritheted balgaságaiból, útat törethetsz vele nagy és dicső pályára. Ez okbul nem is fér össze jól a' tréfálkodás a' minden gondolatközlések' legfölségesebbikével, az oratioval; — egyedül az tehetne e' részben kivételt, ha hibákat akarnánk kitüntetni, midőn czélérésre csakugyan hatalmas eszköz az elméskedés; de még itt is állhatatos benyomásu lélekrázást, melly rázás bennünk jó hatékonyságu revolutiot szüljön, csak komoly beszéd vihet véghöz. Ha nemzetek' hibáit korbácsoljuk elmésség által, mit érünk el vele? kaczagni fognak, egyik a' másikat neveti; de magára nem gondol; — ellenben velős komoly beszéd által megtesszük azt, hogy a' lelkek magukba száljanak, hogy olvasóink, hallgatóink önkeblöket kezdjék vizsgálni, hogy megszünjenek a' szálkát vizsgálni rokonaik' szemében 's megtapogatják az otromba gerendát önmagukéban is. — Egyes embernél mire megyünk az elméskedéssel? felboszantjuk őt és makacsesá tesszük; vagy ha nem, 's ha talán a' rótt hibát nem látja többé a' világ azon egyes emberen, — meg van e a' baj orvosolva? legkevesebbé! a' hiuságot költöttük fel csak benne, szégyeli, hogy hibája — az édes kedves — nevetség' tárgyává tétetett, 's mit müvel? hogy ki ne nevettessék, alatomban folytatja előbbi hibáit, vétkeit, büneit; — — elmésség által megtehetjük azt, hogy a' rosztett — szemünk' láttára legalább — ne követtessék el többé, és sok tekintetben ez is jó ugyan; de a' rosztetteket elkövető léleknek nem adánk más irányt, vétkes hajlandósága megmaradt, 's mihelyt rézst lát, folytathatni kinevettetés nélkül vétkeit, folytatja. — Az is gyakran megtörténik mind ezek után, hogy kinek az elméskedés' czélait észre kellene venni, nem veszi észre, a' víg külső alatt a' komoly tartalmat nem látja, 's az egészet csak nevettetés végett véli mondottnak. Az elméskedés' legnagyobb haszna ott tünik-ki leginkább, hol balitéleteket akarunk jobbitani, ferde véleményeket kiirtani olly dolgokban, mellyek felől komolly értekezést az olvasók' kevés része kedvelne, 's melly dolgok mind a' mellett is minden egyes emberre 's az egészre egyszersmind nagy befolyással vannak; de itt is csak a' jó szerencsére bizzuk azt, tetszik e az olvasónak az elméskedés alatt lappangó komolyabb

gondolatokat felfogni, megérteni vagy megelégszik azzal, ha elolvasta 's túl ad rajtok. Nálunk például azon szomoru hasznát is lehetne az elméskedésnek venni, hogy olly dolgok felől is szólhatnánk néha általa, mellyekről komoly beszédben alig vagy épen nem lehetne; de e' szomorú haszonhoz még azon fájdalmas körülmény is járul, hogy illykor elméskedésünket annyira szükséges elburkolgatnunk, míg azok alig értetnek meg mások által, mint a' kik az érintett tárgy felől különben is többé kevesebbé fel vannak világosodva.

Legnyomorultabb neve az elméskedésnek a' szójáték, az ollyan főkép, mellyben nem a' gondolat szüli meg azt, hanem általa és belőle ered egy kis gondolatocska; — a' szójáték' csekély értékének legvilágosabb tanújele az, hogy rá nem minden nyelv egyiránt alkalmas, ha különben müveltségre nézve egyformák volnának is; — mert az, a' mit a' szó' értelmében gondolatnak nevezünk, az nincs nyelvhöz kötve, annál kevesebbé egyes nyelvhöz; soha sem történik pedig a' valódi gondolattal az, hogy ha egyik nyelvben van hatása, a' másik 's hasonló müveltségüben elveszítse azt, ez pedig a' szójátékokkal leggyakrabban megtörténik. Minden megemlíthetés' érdemlésén alól van azonban azon neme a' szojátékoknak, melly szerint idegen nyelvekből hordunk halomnyi szavakat rakásra, hogy azokkal nevetséget gerjesszünk vagy gúnynyilakat lődözzünk; — nevetünk is ekkor, az meglehet; de jó kedvünk a' bojazzová lett iró' rovására járul.

NYILATKOZTATÁS.

1838dik évi junius 29én tartatott szinészeti választottsági jegyzőkönyvi kivonat. Jelentés tétetvén ez alkalommal az iránt: hogy a' „Természet" czimű folyóirat' 26dik számának, „Litteraturai világ" czikkelyében —r— által, volt igazgató Bajza Jozsef ur olly, nem tudni honnan merített alaptalan ráfogásokkal bántatik, miknek valótlanságát a' közönséggel tudatni, a' szinészeti választmánynak kötelességében áll; meghagyatott a' választottsági Jegyzőnek, hogy egy részről azon állitás helytelenségének fölvilágositásául, mi szerint az eddigi igazgató a' szindarabok' átvizsgálásának napról napra lett halasztásával vádoltatik, tegye közönségessé: hogy a' szini darabok' átnézésével Bajza ur igazgatósága idejében, nem ő maga kirekesztőleg, hanem egy három tagból, nevezetesen Fáy András, Rosty Albert, választottsági tagokból, 's a' nevezett igazgatóból állott küldöttség foglalkozott, 's azoknak hónapokra terjedő tunyaság' méltatlan czimével illetése, magát a' közlőt bélyegző rágalomnál egyébnek nem tekinthethetik, annyivalinkább, mivel az e' részben megbizott választmány a' szinház körüli egyébb tömérdek foglalatosságai közt, 's néha a' szinvizsgálói hivatalnál is történt fennakadások miatt, a' beadott szinművek átnézését gyorsabban alig eszközölheté; más részről pedig arról is értesítse a' közönséget, hogy a' szinészi választmány, akkor midőn jövendőre nézve a' darabok' átnézését önmagának tartotta fenn, Bajza József urnak a' szinbirálóságba befolyásról nyilvánitott lemondását nem hogy készséggel fogadta volna, hanem e'beli az ügynek több tekintetben csak nem nélkülezhetlen részvétét tovább is, és ismételve kikérte. Többnyire tegye azt is nyilvánossá: hogy a' szinészeti választmány a' millyen ellensége minden visszavonásnak, és pártraszakadásnak, olly igen ohajtja hogy a' hazai irók, ezen minden becsületes keblü hazafinak, nem vak buzgóságból, hanem megtisztult 's józan érzésből keletkező pártolására méltán számoló zsenge intézetet, ne a' viszálkodások' hanem a' nálunk szint' olly mértékben hiányzó, mint szükséges egyesülés' czélpontjául tüznék ki magok elébe.

Kiadta Balla Endre,
részv. vál. Jegyző.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1. Egypár hét előtt Pesten L—y pénzváltóhoz egy katonatiszt jött egyenruhában, 's egy ezredesnek nevében kéri, hogy az utóbbitól váltana-ki 200 pengő ftot banknotákért, de az ezüst pénzért valakinek az ezredeshöz kellene menni. A' pénzváltó átadja a' banknotákat a' tiszt urnak és segédjét elküldi vele bérkocsin a' felváltandó ezüstért. A' bérkocsi elhajtat a' hatvani utczában lévő H—h-házhoz; 's a' tiszt leszállván, kéri a' segédet, várna a' kocsiban reá, ő majd felmegy az ezredeshez, 's lehozza az ezüst pénzt. Eltelik fél óra, 's a' tiszt nem jő. A' pénzváltó segéd tudakozódik az ezredésnél, de ez sem a' pénz felől sem a' tisztről egy betűt sem tud. — Hihetőleg az áltiszt ur a' ház tulsó kapuján (szép utcza felé) elillant a' banknotákkal. —

2.) S—r pesti ruha-zsibárus elküldé fiját, sógorát és egy segédét mult hetekben felső magyarországi vásárokra 80 ezer forintnyi árúkkal. — Mi után tiz ezer forintnyi jószág eladatott, a' birtokosnak fija megbetegedett; társai ez alatt a' fennmaradt árúkat 30 ezer forinton elzálogositák, és a' bevett tiz ezeret is magukhoz vevén átsuhantak Lengyelországba, beteg társukat a' jó szerencsére 's jobb emberek gondviselésére bizván.

KÜLHIREK.

1.) Azon ásások közt, mellyeket azon helyen vitettek véghez, hol hajdan Carthago állt, a' tenger' partján már egy szép házat leltek 's ennek több szobáiban fresco-festéseket, mellyek a' Pompeibeliekhez hasonlitnak, 's pompás mosaikokat. A' régiség' drága maradványaival már tizenöt láda érkezett Toulonba.

2.) Rouenben borzasztó körülmények közt történt egy öngyilkolás. Egy marha kereskedő először több szurást ejte magán, a' nélkül azonban hogy életét eloltaná; aztán felakasztani akará magát, de a' gerenda, mellyre a' kötelet köté, nem volt elég magas; ekkor végre egy kalapácsot vön elő 's azzal törte be fejét.

3.) Egy idegen nem rég egyik nagy hirü franczia festőhöz jöve 's igy szóla hozzá: „Egy lovat kivánnék emlékkönyvem' számára.“ A' művész gyorsan megtevé a' rajzolást 's az idegen nagyon elégedve volt vele. — „Mi az ára?“ — „Husz louisd'or.“ — „Husz louisd'or! Mit gondol kegyed; hisz nem telt bele husz percz, mig a' rajzolást megtevé.“ — „Igen, de husz évnél tovább dolgoztam, hogy e' lovat rajzolhassam.“ Az idegen hallgatott 's a' kivánt summát lefizeté.

DIVATKÉP I.

Párisi és bécsi divatviselet, a' felköntös: gros de naplesből.

Figyelmeztetés.

Tisztelt Előfizetőim a' „Rajzolatok“ mostani alakjából látni fogják, hogy noha csak nyomtató papiroson igérém lapjaimat azon t. cz. gyámolóimnak, kik képek nélkül hordatják azokat, ügyekeztem igéretemnél többet teljesiteni. Részemről a' jó szándék sohasem hiányzott e' lapokat minden oldalról emelni, csakhogy a' t. Közönség az e' lapokat éltető erővel, szives részvétével, megtisztelni kegyeskedjék; mire ezennel ujból is meghivom. Lapjaim' ára, postán, képek nélkül 5 *p. frt. képekkel* 6 *frt. pengő; helyben ugyan illy módon,* 4 *és* 5 *frt. p.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest *Julius* 12kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBÓL.

1838.
3dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' RABSZOLGANŐ.

KARACS THERÉZTŐL.

(Folytatás.)

Doorn a' rendnélkül heverő könyvek helyett rendben láta egy nagy asztalon különféle asszonyi munkákat, egy másikon iró szereket, 's nehány könyvet, mellyek az ujságlesőt ismét megcsalák: tudományos tartalom helyett egyszerü abécze 's olvasásra oktató foglalatúak voltak.

A' legnagyobb vigyázattal, és csenddel ismét egy ajtót nyita a' kalauz, 's mit láta itt Doorn? egy rakás térdeplő gyermek közepett egy egyszerü, fehéren öltözött nő alakot.

Doornt minden fekete előkészületei mellet is nyájasan lepé meg e' jelenet. Áthatva állt 's akaratja ellen a' gyermekekkel dadoga ajka a' szép fönszóval imádkozónak.

Az imáját végző emelkedő alak földi legszebb termetek egyike: a' bőránczokba omló patyolat csak azért látszék gyöngéden gömbölyü deliségére simulni, hogy rejtegetésével emelje annak szépségét, ingerelje a' néző képzeletét.

A' gyermekek búcsúzását elfogadott Otill nyájasan fordula vendége felé kérdezve: „kihez van szerencsém?“ „Doorn vagyok,“ — viszonzá a' kérdezett olly remegően mintha halálitéletet mondna magára. Otill előtörő őszinte örömmel kiáltá: „Doorn unoka öccse?! kegyedet régen óhajtám ösmérni, zsaroltam is sokszor nagybátyjánál hozzánk vezetéséért, végre megigéré hogy az európai utazását bevégzőnek kötelességévé teszi első honi utját hozzánk tenni. Ő szegény igéretét nem tarthatá meg. És ím ön véletlen lep meg; ez igazi öröm számomra. Nem csupán mint jó bátyja öccse, mint hazánk derék fija is érdekle.

Doorn bámulva, zavarodtan hallgatá a' bőbeszédü nyájas leányt. Kevés mondani való, oda elfogult melle, 's annak magyarázhatatlan viseletét tagolgatva némán állt. Sem magas bájai, sem nyájas fogadása nem olvaszthata szivtelen merevültségén.

Szerencséjére találkoztak az elébük jövő apával, ennek utazási tapasztalati iránt kérdései oszlaták elfogultságát, megoldák nyelvét, 's a' beszéd folyama szokott társalkodási alakot ölte.

A' nap lehanyatlott, az est bekövetkezék, éjfél is elmult midőn Doorn szobájába vezetteték, és halld olvasóm! nem volt álmos, pedig csupán Otill és apja voltak társasága tagjai. Lefekte közben nem pirula magának megvallani: hogy régen nem röppene szebben és gyorsabban est tőle mint a' mai, és azt sem szégyenlé utána gondolni, hogy annak édesitésére hathatós munkás volt Otill kellemteli őszinte társalkodása. Utósó gondolata az elszenderülőnek szánakodás volt Otill irónéságán.

Másnap közlé Doorn bátyja végrendeletét Mayerrel. Ennek válasza lőn: Rajtunk kivüli szív dolgokba avatkozni nem jó, a' mostani esetben csupán kegyed és leányom szive birószkodhat, mennyire szóm lehet hozzá, én is belevegyülni el nem mulatom.

Doorn nem érté egészen Mayer rejtélyes válaszát, mélyebb tagolásához pedig semmi

ösztönt nem érze a' csupán bátyja végrendelete nem szíve szerint tevő.

Ez nap, Mayer háza környéke 's gazdasága vizsgálatával telt el, 's a' késő éjen szobájába térő Doorn ismét kényteték megösmerni, hogy ismét úgy telt ez is, minél szebben élte egyikét sem kivánja.

A' rend, csinosság, mi Mayer házát, annak körét gazdaságát bélyegzé igen meglepé őt. És a' bérlők gyermekei számára tulajdon szerkezetű oktatási mód, magas bécsülést emele lelkében annak fölügyelője iránt ki — mint láttuk Otill volt.

Az itteni rendszer tiszta 's tekervény nélkül czélhoz vezető volt: A' bérlők gyermekei már egyezésükkori alku szerint tartoztak Mayer házában állitott oskolába járni, öt éves koruktól tizenháromig, mellyre való költség egészen a' jószág uráé volt, 's a' bérlőknek egy krajczár kiadás nélkül becsületes munkás emberekké alakultak gyermekeik.

Tanulmányaik irás, olvasás, számoláson kivül — a' hét napjain fölosztva — leányoknak kézi, kerti, konyhai, röviden minden gazdaszonyi munkákban tettleg kelle koruk tehetsége szerint részesülni. Férfi gyermekek szintugy nemükre tartozókban. Ezen rendszernek hármas, jó következése lőn: első munkára szoktak korán, másodszor: vetélkedést szült köztük egy általuk tisztelt személy figyelme, harmadszor: lényegi szorgalmuk szellemi hatással is volt kifejlésükre: az ottani rendszer szerint mind két nembeliek megkészitett munkájuknak tizedét nyerték.

Valljuk meg emberi gyengeségünket de szükséges gyengeségünket: hogy a' kézzelfogható haszon legtöbb lelki testi erőt fejleszthet bennünk ki. Képzelhetni épen ez milly szorgalmas kapcza kötőket, fonókat, varrókat növény ültetőket, férfinemből faragókat, fanyesőket, tisztogatókat, szántót-vetőt képeztek.

Doorn mélyen tekintete ezen oskola alapitó tervébe és nem tagadhatá meg sem alapitójától, sem annak gondos, lelkiösméretes szép fölvigyázójától tiszteletét. De mért kelle neki minden illy őszintén elragadt hódolatainál, eszébejutni a' rémitő végrendeletnek, Otill iróné-ságának, és a' rabszolganő kelemeinek: ezek jégfalul álltak közte, és Otill közt.

Nyolcz napot tölte már Mayer jószágán a' magával küzdő ifjú okoskodása — vagy nemes fukarsága — legyőzé reménynélküli indulatát, megkéré Otill kezét apjától.

„Kedvesb vő számomra nem érkezhet mint kegyed, — viszonzá az apa — ha emberösmeretem nem csal: leányomra nézve sem kedvesb férfiú, ő régen tisztelője kegyed gondolkodás módjának. A' végrendelet foglalata, értése után megkérdém szabad e szíve, ő igenlé, e' szerint kegyednek nem fog nemet küldeni.“

Ezen beszélgetés utáni nap mint Otill jegyese érkezék vissza Doorn lakába, olly érzelmekkel telt kebellel mint azon számtalan (talán olvasóim közt is találkozó) sorsosi, kiknek nem szív, hanem gazdasági nézetek választanak nőt.

Ránézve a' birhatatlanon kivül a' föld egész leánysága közönbös volt. Otillban ő nem nőt birni, csupán százezer dollárát megmenteni akará.

Választása csillapulttá tevé hánykodó lelkét. Elhitette magával nyugalma egész létére kiható nagy. E' kábulat nem soká tartott, mint nem tarthat az elámitott szív álálma.

Termeiben első beléptével Doorn jövendője tünt föl, 's annak egész hosszú folyamán Otill melletti végtelen rabsága: mindenütt nejét, annak új, őt fékező rendelkezéseit látá. Házassági lépését alacsony tettnek, — lelkét gyári műkint nyomorult százezer dolláron elárult-egyezkedésnek tekinté. Vére ujra forrni kezdett, 's bőszülten kiáltá: „nem! nem! ennyire egy szabad amerikait csak asszonyi szövény törpithet.“

E' szavainál képzeletjátéka a' jósnőt teremté mellé ezen susogó szavaival: „És előitélet“ A' borzasztó szó a' nagy terem minden szögéből kétszerezve hangzék vissza, 's az ifjut távozni futni kényteté.

„Szabadits meg! — kiáltá az inkább berohanó mint belépő — szabadits meg; egy finomul szövött háló martaléka vagyok! Halld, megkértem Otillt, 's ő igent mondott.“ Beringer fölkaczagva felelé: „Kérd meg York minden szépeit, fogadom kétharmada Otill szerint teend. Nem néztél soha tűkörbe? — folytatá pirongatólag — nem soha lelkedbe? és nem vevéd észre földi mindenhatóságod bélyegét, kincsedből áradó körsugáridat? Melly leány nem hódolna illy háromság egyesületének? Deli test, jótévő lélek, fényt árasztható hatalom! — “ „Hagyd — kérlek tréfád.“ „Tréfára kevés kedve van barátodnak: te igentől kaptál lázt, én nemtől rettegek. Nyolczad napja várok válaszra, az egyre marad.“ „Menj személyesen — felelé keserűn Doorn — két percz alatt szerintem igent nyersz.“ „Ha kómoly tanácsod volna is, nem követném: nőmet — minden házi, gazdasági 's családi körülmény ösmerése nélkül kivánom magaméva tenni. Levelemet rokona által juttatám kezéhez, ezen uton várom a' választ, fájdalom a' betüszedő leánya értesitése után keveset reménylhetek. Theréz családi egyezkedés által jegyes.“

Keserün mondá Doorn: Ez hát Európától irigylett szabadsága Amerikának. Csak névben különböző fékünk.

„Balga békételen — viszonzá Beringer — mint én balga makacs: Ki kénytet engem egyetlen szerettemet illy hideg távolságból értesiteni szerelmemről? finom előitélettel vegyes önzés. 'S mi tart téged vissza elhamarkodott vallásod visszavételétől? előtitelét 's önzés. — — Szégyenelsz visszalépteddel ingatagságot elárulni, és kétes szinü tettedet mások itélgetése alá adni. Röviden: mindketten minden büszkeségünk mellet is nyomorult, bélyegünket le nem ölthető földiek vagyunk, poralkatunkba vetett maroknyi tűz örök rabjai.“ „És a' nálunknál szövevényesb nők hálóinak martaléki,“ igy Doorn. „Hagyd kérlek szövevényedet, te most mindenütt ezt látsz.“ „Hogy nem ok nélkül, meggyőzlek róla, ha békével kihallgatsz.“ „Halljuk;“ szóla mosollyal Beringer.

„Először — kezdé Doorn — már Mayer jószágára értemmel lepetve voltam annak külső rendkivüli csinosságától; másodszor, Otill első megjelente csábitóbb volt, hogy meg ne ragadna: egy csoport gyermekkel mint azok jótevő angyala térdelve imádkozott; harmadszor: nevem tudása után hiuságomat ingerlő hizelgéssel, leplezetlen előtörő örömzajjal fogadott, bőbeszédűségében csak azt nem mondá: régen várok jöttödre; negyedszer: Mayer birtoka szellemi lényegi alkotásával ösmertettem meg, ez mind uj, mind engem csábitó tökéletes volt. Én magamat ragadni hagyva, körülem szőtt háló látására vakulva megkérém Otillt, ah én bódult, úgy hittem: ki annyi alattvalóra megelégedést tud büvölni, az engem boldogitó erővel is bir. Most érzem, hogy nyűgöt, lerázhatatlant vettem nyakamba.“

„Bohó vagy Doorn — boldogok az illy háló martaléki: szépen rendezett jószág képe, egy kellemes leány nyájassága, boldog embercsoport alakja volt a' téged fogó horog. Ne vergődjél, szebb horgon nem függhetel.“

„Hallgass ki, aztán itélj: gyűrűváltásunk megtörtént, Otill többé nem a' nyájas, őszinte, mindenben előző lény volt: minden tettén tettetés, erőltetés látszék. Az-az: már lépen volt a' madár, nem vala több szükség édesgetésre.“

„Az égre, ne fessd illy feketén az emberek leggyöngédebb részét, szánom őket, de jobban szegény beteg lelkedet, mellynek hagymáz alakjaitól egészséges állapotodban magad is visszaborzadnál.“

„Hallgass tovább: én is úgy hittem, nem Otill, én változtam, 's föltettem harmadik, indulattól ment személykint tekinteni viszonyinkat. Ismét abban bizonyosultam: hogy Otill nem számomra való, hogy egy irónő nem férje boldogitására, olvasói bámulatának él.“

„Egy reggel korábban keltem föl, Otill már — beteges apja helyett — rendes szoká-

sakint kilogvaglott a' mezei munkások megtekintésére, az apa még nem kelt föl. Magamra hagyatásomat látó szobaleány megkínála Otill könyvtára kulcsával. De mit kelle itt látnom! a' szépen válogatott könyvtáron kivül félig készülve a' jósnő alakját, a' kosárka kezében minden ösmértető jel rajta. Szólj nem hálóban vagyok e?" „A' jósnők mind egyformán öltöznek?" viszonoztaték. „Ha még sem hiszesz, itt az általad is jól ösmert kosár, elhoztam bizonyságul. Még is kétkedel?" „A' kosár az — felele vontatva Beringer — de még most sem hihetem, hogy olly tiszta lelkű iróné illy fogásokra törpülne." „Tiszta lelkű iróné?! — viszonzá gúnyosan Doorn, — hol hiuság honol, onnan távol a' tisztaság. Egy betüjét sem olvastam erről, nem itélhetek, de láttam könyvtárát, hol Mayer Otill nehány kijött könyve legelső iróink felett magasztalva: a' pompás atlacz arany kötést nem említve, mellyel a' többitől megkülönböztetik, csupán az ezeket magába fogó osztályon ragyogó föliratot: Létem legszebb óráit ti teremtitek. Add meg magad: nem utálatot érdemlő hiuság e ez?"

„Legnemesb értelmet is lehet e' szavakból huzni — viszonzá Beringer — Ki tagadhatja, hogy létünk nem legszebb órái, midőn a' lélek virági fejledeznek."

„Jó, te örös ellenkedő! te csupá czáfolat! te született ügyvéd! Itt még egy tanu, ez törje el Otill és sorsom fölött a' vesszőt: ezen levél — mint Otill mondá — legkedvesebb barátnéjának szól, ebben bizonyosan mostani egész lélekálapotját festi, e' titokba be kell hatnom, nyugalmam ezt kivánja." „Csak nem bontád föl?" ragadá meg kezét Beringer. „Már föl van —" viszonoztaték.

Ujabb elenkedések történtek a' barátok közt, Doorn mellette maradt elolvasásának: „El kell olvasnom, ne gátolj, azon sürgető kérés, mellyel személyesen elvitelre erőltete, kétszer fontossá teszi foglalatát." „Olvasd, én nem hallgatom" felelé Beringer, 's másik szobába távozott.

Doorn mohón kezde a' lopott levél olvasásához, figyelme mindig feszültebb lőn, végre ragadtató örömmel rohant Beringerhez: „Barátom! én boldog! végetlen boldog vagyok." „Ugy e tisztán szeret?" „nem is szenvedhet, miolta megkértem. Mást szeret, én gyülölt falkint választom őket. Nagy lelkűn közűlök elvonulandó, boldog házaságot fogok eszközleni. Kérlek hallgasd e' sorokat, Otill szép lelke tükre ez, én még is örülök frigyem oldódzásának: lelkem örökre egy tárgyé, rajta kivül számomra nincs világ, nincs élet!"

A' levél foglalata:

„Rövid kora barátságunknak, de szakadatlan örömperczekből fűzött. E' rövid szak egy élet vala számomra. Ah mért piruljak megvallani, hogy nem csak te, házatok barátja is mézezé ezen szak pillanatait.

Ne csudálkozzál, ha talán szívösmerő belátásod csalatva leli magát vallásomnál: házatok barátját lelkem egész erejével szeretém, de mélyen rejtém édes tüzemet, mert nem tudtam, az ifjú nem kellemid hodolója e. Szerelmem boldogitó és leverő bizonytalanságban lebege: ő jó volt hozzád is, hozzám is. Hogy szemrehányást ne tehessen lelkiösmérete, mélyen titkolám ösmert nevemet és tiednél fényesb körülményemet, melly a' legnemesb szivekre is önkénytelenül hat. Igy várám — a' szerelem minden örömét, kinját élve — nekem bizonyságot hozó perczet. A' percz ütött, számomra későn.

Midőn az eszközlésed által hozzám ért kérő levél jött, már Doornnak igérém kezemet 's most már jegyese is vagyok. De halld a' köztünki kényes viszonyt, mátkaságunk oldhatását lehetetlenitőt.

Az öreg Doorn mint tudod kedvelt barátja volt házunknak, az ifjut mint számból többször hallád, mindig kivántam ösmerni, a' kútfőt is ösmered, melly becsülésére buzdita: sokoldalún kimutatott tiszta hazafiságán kivül a' rabszolgák fölszabaditásán hő törekvése, mel-

lyel minden hirlap tele 's a' yorki nagy égéskori áldozati mind becsülésére hóditottak.

A' napokban véletlen hozzánk érkezik, a' meglepetés örömével fogadám. Örömem apám által, talán általa is elmagyaráztatott, szerelemnek látták a' puszta emberbecsülés előtörését, s' nekem álduzatul kelle esnem.

Apám — érkezte utáni napon — ünnepélyesen kérdett, szeretek e már. Zavarodtan nemet dadogtom. Érzettem hogy hazudtam, de hogy mondhaték igent, midőn szerelmem tárgyának érzelmét homály födé. Hogy nyilatkozhatám olly szerelemmel, mellyről nem mondhatám, viszonti lángtól lelkesittetik, 's nekem nem lehete mást felelni mint n e m e t.

Apám engem ölő kétértelmű mosollyal folytatá. „Miolta a' régen ohajtott Doorn itt van sem? Ő kérőd.“ Én ijedtemben elhalaványultam, atyám ismét tévedt, ismét mosolygott, 's igy rekeszté: „Éltem legszebb kivánata teljesülve; ti látom szeretitek egymást: való szerelem nem mohón lobbant tüz bélyegzi indulatokat, mind te, mind Doorn részéről szerény tartózkodás való alapjai tartósságának.

Érezd velem kínomat midőn apámat tévelygésében kelle hagynom, a' beszédét igy folytatót. „Doorn bátyjának sokkal tartozom, éltem legszebb öröme az, most öccsének vissza pótolhatnom. Ő anyádról értem lemondott, kereskedő koromban, mint tudod, egy tengeri vész koldussá tön, ő volt ki fölemelt. Ezen jószág övé volt, csak számtartóul tétettem ide, ő számolni soha sem engedett, jövedelemről hallani sem akart. Most ujabban engem szégyenitő kedvezéséről értesit öccse: végintézményében érinti egykori egyezkedésünket, a' te és öcsse mátkásulását érdeklőt, és ellenkező esetbeni rendelését, melly, ha te vagy bontója frigyeteknek, ötvenezer dollárban örökit, ha az ifjú, kétannyiban. Egy óra mulva feleletért jövök, őszinte lelked szerinti válaszodrúl kezeskedik gondom alatt fejlett nevelésed. Meg ne csalj gyermekem: könnyen tudok én mind azon földi jóktul válni, mellyektől frigyetek bomlása megfoszt. Egy pilanatig sem tudám én Doorn által nyert birtokomat tulajdonomul tekintni. Enyim ebből csupán bérlőim boldogsága. A' gondviselő átfogja uj örökösének adni jószágát, 's számára bizonyosan marad annyi, mint akármellyik boldog bérlőjének van, és azon emelő érzet: hogy az alábizottak közé vegyülése nem boldogságától, csupán mások szerencséje eszközlésétől fosztá meg.“

Könnyel telt szemmel rekeszté szavait apám, a' könyek lelkemen égőn Doorn keze elfogadására intének.

Apám homályos határzatába beláték, helyzetébe tevém magamat és lehetetlennek látám verző szív nélkül válhatni, olly édesen kamatozó húsz évi szorgalom alkotmányától.

Kezet nyujték kérőmnek, mert egy szabad akaratu férfival, ki ezrek közül engem választa, alkudozást nem kezdheték: szív és gyári mű nem egy, nem mondhatám: semmitsd meg bátyád egész rendeletét, vedd a' benne nekem jutandót egy krajczárig, csak magamat hagyj magamnak, csak apámnak hagyd halálig az örömet, jószágodon alapitott boldogok atyjokul maradhatni. Hogy merhetém mind erre unszolni?

Kezet nyujték azon hittel, hogy York legnemesb férfia szerelmét birom, 's azon határzattal, hogy tört szivem vérzését élte egy percze se érezze.

(Folytatása következik.)

BERNADOTTE 'S A' JÓSLÓNŐ.

Bernadottet egyszer rá vette barátja Gerard, hogy egy jóslónőt meglátogasson, gazdag kereskedőkint állitá az őt a' nő elébe, ki Németország' különféle helyein nagy kereskedői vállalatokba avatkozott 's most tudni kivánná, valljon jól sükerülendenek e. Az öreg nő hitetlen szemekkel mérte meg a' tábornokot, felosztá kártyáit és sokáig hallgatott. Végre ismét felüté szemeit Bernadottera, mondván:

„Kegyed nem kereskedő, hanem katona, és pedig fő rangból.“ Midőn mind a' mellet is az ellenkezőről biztosíták őt, vállvonitva mosolygott 's folytatá: Na, ha kegyed kereskedői vállalatokba bocsátkozott, meg kell mondanom kegyednek, hogy azok nem sükerülendnek 's kegyed kénytelen lesz, felhagyni velek és az utat követni, melly kegyed elébe szabva van.“ Ismét a' kártyákat vizsgálta 's nagy figyelemmel látszott azokat fontolgatni. — „Uram,“ folytatá, „kegyed nem csak főrangu katona, hanem a' császár' rokona is, vagy az fog lenni.“ — „Miféle császáré?“ kérdé a' két férfi majd egyszerre. „Akarám mondani, consulé; de nem sokára mint császárt fogják őt látni kegyetek.“ Végre uj tünemény látszott előtte lebegni. „Igen“ mondá, „ő császár leend. De itt néhány felhő van, melly kegyeteket elválasztja.“ Bernadotte Gerardra nézett. „Kegyed még is szeretettel van iránta... ah! mint emelkedik csillaga!“ Egy pillanatig hallgatott és arczán csudálkozás' kifejezése látszék. „Uram— kezdé ujra tüzzel — őrizkedjék kegyed, vele egyenetlenségbe jőni, mert ő igen hatalmas lesz. Az egész világot lábainál látandja. 'S kegyed, távol tőle, kegyed király lesz. Igen, kegyed király lesz. Egyebet nem látok.“

A' FÁRADHATLAN JÁTÉKOSOK.

Mult télen S. ur Párisban fényes bált adott minden hozzá tartozókkal, tehát játékkal is. Mindennek vége volt 's még nyolcz bouillottejátszó egy mellékszobában játék mellett üle, kiket a' házi asszoy máskép nem tudott megszüntetésre birni, mint hogy gyertyájokat eloltá. Mentegeték magukat; már reggeli öt és hat óra közt volt; a' házi ur szobája' ajtajáig kisérte őket, 's az asszonyság alig volt egyedül, midőn ékszereit leveté, 's szobalányának csöngetett; minthogy azonban ez hamarjában meg nem jelent, egészen maga vetkezett le, mert igen álmos volt 's szobájába iparkodott; de hogy kezét a' kilincsre tevé, pénzcsörgést hallott ben 's első gondolata „tolvajok“ voltak. A' hálószoba' ablakai a' kertbe nyiltak. Az asszony most teljes erejéből kiáltoza a' szobában: „Tolvajok! tolvajok! Férje előjött, a' szolgák megjelentek; a' férj előhozá pisztolyait, a' szolgák mindent megragadtak, mi fegyver gyanánt szolgálhata 's most bátran léptek be az alvószobába. De mennyire bámultak, midőn a' már elutasitott személyek közül négyet egy asztal körül láttak dobaszokon 's hasonnemüeken ülve 's boillote- ot játszva. „Uraim, mit csinálnak itt?“ — „Játszunk.“— „Ez órában és e' helyen?“ — „Sehol sem leltünk helyet, miután kegyetek már egyszer megzavartak, pedig becsületszavunkat adtuk, a' játékot folytatni.“ — Legszebb azonban az volt, hogy a' házi ur egyet sem ösmert ez urak közül személyesen, hanem mindnyájan más ösmerősök által hozattak oda.

BÁBJÁTÉK

A'

TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT.

Mult évi November' 25dikén estve felé egy szegény utczaseprőt Párisban eltiprott egy cabriolett. Ennek gazdája azonnal megállott, maga segíte a' megsebesítettet fölemelni 's a' legközelbi házba vivé, hol czímzetét hátrahagyta, hogy az ügyefogyotton segithessen, bárha a' szerencsétlenségnek oka nem volt. Az utcsaseprő' neje csak hamar el is jött hozzá, de minthogy követelései igen nagyok voltak, amaz ugy hivé, hogy a' dolgot rendes utjára bocsátani legjobb lesz, 's igy került az a' törvényszék elébe.

„Uraim — igy szóla itt — engedjék, kegyetek előtt megfejtenem, mint történt a' do-

log; itt hozom zsebemben, a' mi kegyeteket ártatlanságom felől meggyőzendi 's valamennyire a' történet' helyére viendi. (A' vádlott itt két kis csomót vesz ki zsebéből). Gondolják kegyetek, mintha ez asztal boullevart volna, e' krétavonás Montramartre utcza 's én itt cabrioletemben. (A' csomóbul egy kedves kis cabrioletet vesz elő.) Én a' közepen hajtok 's cebrioletem mellett van a' szegény utczaseprő. (Most egy kis emberkét von elő papirosbul.) Egyszerre egy gyorsszekér vagy omnibus, szóval egy nagy szekér, jő a' boulevartról, melly cabrioletemet félretolja. (Itt a' csomóbul a' legszebb ólom-gyorsszekér jő világra, négy pompás almásszürkével.) Az utczaseprő, ki, mint látják, a' nagy szekér 's cabrioletem közé szorult, természetesen, megijedt, egy lépést tőn hátráfelé, bal kerekembe akadt, melly őt ledönté 's rajta keresztül ment. Mihelyt ezt észrevevém, segitségére siettem; sőt később, pénzt is akarék neki adni, de minthogy követelése nagyon szemtelen volt, kegyetek bírószavához folyamodom, uraim, bárha láthatják, hogy engem szemrehányás nem illet.“— A' törvényszék miután a' szép apróságok megnézettek, mellyek a' közönségnek igen látszottak tetszeni, a' tanuk' meghallgatásához lépett, kiknek vallomásai a' vádlott nyilatkozásival nem egészen egyeztek meg, 's ez végre 16 fr. büntetésre 's 500 fr. kárpótlásra itéltetett. — „Ez ellen apellálni fogok,“ mondá a' vádlott, miközben a' cabrioletet, az utczaseprőt 's a' gyorskocsit ujra elraká.

HIRLAPI FURCSASÁG.

A' sárkánnyal a' „Garabonczás diákban“ egy tátosnak az „Athenaemban,“ ismét baja van 's azt mondja: hogy „Csákány Laczi paripája nem röpked többé a' levegőben, hanem a' földön nyargalódzik.“ Ez igen szép, 's a' sárkánynak e' tulajdonsága inkább dicséretet érdemel, mert azt bizonyitja, hogy ügyes sárkány és megtanult a' földön is járni. Vannak azonban illy sárkánysétánál a' földön még nagyobb bajok is; példa gyanánt: hogy „Galotti Emilia“ a' földön akart nyargalódzni de nyakát törte; hogy Schillernek megfordított „Haramjáit“ maga a' forditó fogdosta össze a' földön, hogy a' szinpadon nyakukat ne törjék; de legnagyobb baj a' földön, hogy bizonyos levegőben nyargalódzott trifolium a' földre pottyant, 's mivel már Csákány Laczi' sárkánya is a' földön jár, e' sárkányt akarnák megnyergelni, hogy vele megint a' magasba juthassanak; azonban kiket Pegazus levetett hátáról, azoknak nem jó sárkányra ülni. — A' viszonlátásig 25 ur! —

25,000,000.

HIREK.

1.) A' középponti főposta hivatali Ellenőr Posch ur, a' nagyméltóságu Helytartóság rendeletéből közhirré tevé, hogy a' Bécs és Buda közti postákról a' nyilt szekrénynyel birók leveleiket már reggeli 8 órakor kikaphatják 's a' levél feladás délutáni 2 óráig tart. Azon posták iránt azonban mellyek vasárnap és csütörtökön alsó Magyarország, Tóth- és Horváthország, kedden és szombaton pedig felső Magyarországba indulnak, az eddigi rend változatlanul marad.

2.) A' julius 7diki bécsi nagy sorshuzás nyertes számai: 110,744. nyert 200,000, v. ftot, nyerték Nagy-Váradon. 61,211. nyert 25,000 v. ftot. 50,983 nyert 20,000 v. ftot nyerték Pesten hajó utczában Lueff kereskedőnél kinél a' 159,214-d. sz. is nyert 4600 v. ftot. Hiteles kereskedői értesités szerint ez alkalommal csak nem valamennyi főnyertes szám Magyarországban adatott el.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) A' pesti muzsikai egyesület 20 arany jutalmat ád egy eredeti cantate vagy simphonia irásáért; a' beküldhetés határideje tart december hónap végeig. A' szerzeményt beküldhetni az egyesület titoknokához, Mátray Gábor urhoz, ki lakik Pesten, „halpiaczon alul a' Duna partján. 114 sz. a.“ 's minthogy mi sajnáljuk collégánkat, hogy a' Duna partján alul lakik, hol a' víz könnyen elöntheti, kérjük jöjön föl az al-Duna-partra lakni.

2.) Magyar szinház. Julius 2dikán Kean vagy könyelmüség és lángész. Irta Dumas Sándor, forditotta Fáncsi Lajos. — A' darab' egész alkatáról és tartalmáról, irányáról, kiviteléről, charaktereiről 'stb. volt már szó többi lapjainkban a' magyar közönség előtt is, 's ez okbul az egészet érintetlenül hagyjuk; de el nem mulaszthatjuk azon egy pontot megemlitni, melly bennünket az ámulásig nagy csudálkozásra bir, mikép juthat egy drámairónak eszébe egy illy zagyvalékot keverni össze „szinjáték“ név alatt, mellyben a' közönség 's a' szini személyzet és az előállitott emberek összevisszakevertetnek. Eddig a' a' színiközönség csak arra volt kénytelen, 's épen ez tevé a' szinészeti éldeletet, hogy a' szinpadon forgó személyek iránt legyen ámulattal, azokat képzelje hol királynak, hol koldusnak; most azonban oda kényszerittetik, hogy önmagáról is elfelejtkezzék, 's ha eddig egy jámborlelkü magyar ember volt, most egyszerre angol gentlemennak képzelje magát. Ez sok! Nem tudjuk ugyan, az irónak magának rendelete e, hogy e' szinmü ugy adassék, mint azt pesti szinpadunkon látjuk, hogy t. i. a' játszószemélyek a' nézők közé a' páholyokba menjenek 's angol közönségnek maga a' néző közönség tekintessék, 's ha nem az ő rendelete, a' mút igy előadni minden esetre vétek; vétek, mondjuk, minden szini érdek ellen 's maga a' szerző ellen is; mert illy kicsapongó összekeverését a' valónak a' képzelettel, a' nézőnek a' nézettel még a' legbohózatosabb parodiában sem igen szivesen vennénk. — Ma estve Lendvay közkedvességü színészünk, lépett föl Kassárol érkezvén, vendégkép a' czimszerepben, 's kedvesen fogadtatott. Julius 3ikán két vigjáték, egyik: „Két czédula,“ másik: „Fiatal férj,“ mellyben a' távolléte után először föllépő Egresy Gábor urat a' közönség örömzajjal fogadá. Jul. 4dikén „Zampa,“ Lendvay mint vendég, Alphonso de Manza szerepében lépett fel. Julius 5dikén „Foster testvérek.“ Rajzolataink' folytonos olvasói e'' darabot és mind mindazokat mellyekről bővebben nem szólunk, ismerhetik lapjainkból 's tudni fogják, hogy Foster István Lendvaynak, ki ma Istvánt vendégkép játszá, sikerültebb szerepei közé tartozik. Laborfalvi Róza igen szép ügyekezetü és sokban igen szinpadhoz simult szinésznő, de azt a' hézagot mellyet sok szerepben Kántorné éreztet velünk, a' jeles L. Róza, nem képes mindenütt betölteni 's ugy hiszük, ő maga is érezni fogja ezt, de ezen csak hosszas szorgalom 's idő segithet. Julius 6dikán „Amerikai.“ Vigjáték 4 flvnsb., 7dikén „a' viburgi hôtel“ mind a' két vigjáték igen jól sikerült. Jul. 8dikán „Parlagi Jancsi“ Lendvaynak mint vendégnek czimszerepe, mellyben őt sok szerencsével nehezen valthatni fel; igen jól sikerült jelenete Rozival (Lendvayné) midőn ez a' kártyajátéktól vissza akarja őt tartóztatni. Laborfalvi Róza, mint fiatal özvegyma egészen helyén volt. Általján véve szinészeink, nemcsak a' legszebb ügyekezetet, hanem a' legszilárdabb naponkinti haladást fejtik ki 's azon éretlen gáncsok, mellyekkel őket néha a' Jelenkor 's egyébb jelenkóros lapok illetik, nem egyebek mint műértetlen zagyvalék és pártoskodás bélyegét homlokukon hordó éretlen rugdalózás: mert ha csakugyan van játékukon kifogni való, ismernek minket szineszink a' régibb időkbül és csatákbul, hogy mi néha, ha használ, az elkeseritésig szigoruak vagyunk; de más részről sajnálnók, ha őket szilárd haladásaikban éretlen gáncsoskodók, jelen-kórias gaczibáskodással kedvetlenitnék.

Figyelmeztetés.

☞ *Tisztelt Előfizetőim a' „Rajzolatok“ mostani alakjából látni fogják, hogy noha csak nyomtató papiroson igérém lapjaimat azon t. cz. gyámolóimnak, kik képek nélkül hordatják azokat, ügyekeztem igéretemnél többet teljesiteni. Részemről a' jó szándék sohasem hiányzott e' lapokat minden oldalról emelni, csakhogy a' t. Közönség az e' lapokat éltető erővel, szives részvétével, megtisztelni kegyeskedjék; mire ezennel ujból is meghivom. Lapjaim' ára, postán, képek nélkül* 5 *p. frt. képekkel* 6 *frt. pengő; helyben ugyan illy módon,* 4 *és* 5 *frt. p.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Julius 15kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
4dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' RABSZOLGANŐ.

KARACS THERÉZTŐL.

(Folytatás.)

Az óra még nem folyt le midőn barátom levelét kaptam, első hevemben minden előbbi határzatomat megsemmitém, semmit, senkit nem tekintve csak boldog, szerelem által boldog kivántam lenni, mindent őszintén megvallani, mindenről lemondani, csak őt, csak szerelmét birni.

A' feleletért visszatérő apa szemén még a' köny nyoma látszott, ajkamon megfagyott vallásom, 's igent mondék.

Ezen másokat rokonitó igen hideg falat vont köztünk; nem tudtam jegyesemhez többé erőltetés nélkül nyájas, elfogultság nélkül társalkodó lenni.

Levelem személyes átadásra erőltetve kérém, bocsáss meg barátné fortélyomért, én őt veled nem csupán megösmertetni vágyok, te vagy reményem egyetlen menedéke: bánj vele szokott szereteted, szerelmet zsaroló módod szerint, tedd hűtlenné irántam, 's engem szabaddá, boldoggá."

„Mit szólasz hozzá Beringer?" „Azt: hogy e' levél világos czáfolata az irónékat vádló állitásodnak: Otill szeretetre méltó, és szerelemosztásra hőkebellel bíró tagja nemének."

A' levél hajtogatás közben illy hangzatú utólirat tünt Doorn szemébe:

„Add át barátomnak ide zárt levelemet, zuzott lelkem válasza, de nem fog rajta látszani, nem szabad látszani fájdalmamnak. Többet nem tehettem érte, mint hidegség tettetésel könnyitem neki emlékem feledését. Szinte egy hétig készült válaszom, számtalant kezdék és veték félre, mindnyáján forró szerelmem, vesztésem kinhangja ömlött el. Ezt nem akarám vele tudatni, nem érte, nem Doornért. Midőn tehetetlennek látám magamat hideg nemet hangzó válaszra, a' soha még nem használt házititeknok 72dik lapjáról irtam ki egy hasonló alkalmi levelet. Hasonlitsd kérlek össze, nincs e nagy hiba a' leirásban: könyeim tehetetlenné tettek átolvasására."

A' bontás közben földre esett levelke megtaláltatot: ez Beringerhez volt czímezve.

A' látományra ámulattól sujtott, nehány perczig némán álló, ifjak egyszerre ébredve dőltek egymás nyakába ezen kiáltással Doorn: „Boldog szabad vagyok." Beringer: „Én boldog! ő szeret!"

* * *

Mayer mezei lakán leljük a' két barátot, Beringer mint férjek legboldogabbika tartja Otillt karán. Doorn nemes vetekedésben van az apával, a' kérdéses százezer dollár iránt: ő ezt akarja letenni, Mayer mezei birtokát kötözi mint örökösre az ifjúra. Egyik sem akarja a' másik ajánlatát elfogadni.

Doorn szégyenülve az öreg igazságoskodásán, és fáradva azzali vitatkozásban Otillhoz folyamul, kéri segedelmét apja makacscságán lágyitva, a' jegyajándék elfogadására beszélni. „Szebb jegyajándékot — a' föld minden nagybátyja nem rendelhet, és minden unokaöccse nem hozhat számomra mint ez," felelé a' férjét ölelő.

„Hallod Doorn! — szóla mosollyal Beringer — mint szól az irónő.“ „Mi ez?“ kérdé bámultan Otill. „Hogy Otill keze nem Doorné — felelé a' férjes iróné — fő okságod, és munkáid fölött fénylő irat.“ Mától változatva igy hangozzék, — mondá tréfásan a' nő: „Ti teremtétek egész létem szépségét, adátok férjet kedvem szeréntit, megmentétek egy lelkem ellenitől. Jó lesz igy Doorn?“ „Jó, csak fogadja el a' hagyományt.“

Legyen — viszonzá Otill kis vártatva — egy föltét alatt. „'S az?“ kérdé apa, férj és Doorn: „Mennyi rabszolgának szabadság vásárolható rajta, vásároltassék, ön szabadulásunk emlékére, igy a' pénz egyikünké sem, a' jutalmazó érzet mindnyájunké.“

A' föltét Doorn lelkéből szakasztott, ragadtatva rohanék Otill nyakába a' tüz ifjú, 's csókkal hinté.

„Ho-hó! — szóla tréfásan Beringer — abba szólásunk van nekünk is. Vagy talán neked csak a' birhatatlanok tetszenek.“

Doorn tudta, hogy tréfál barátja, még is pirulva vonult vissza, mert érzé, hogy még igy nem érzett Otill iránt, mint e' perczben.

Az egyezkedések lefolytak, Mayer rá hagyá magát beszélni jószágát tulajdonának tekinteni.

Otill munkáival megajándékozta közben igy szóla Doornhoz: „Legyen ezzel büntetve, a' nő irókat gyülölő.“ „Hogy büntetésem egész legyen — viszonoztaték hasonló tréfával — el is olvasandom.“

Doorn mindennapos látogató volt Beringer házánál, 's hogy mennyire enyészteté el Otillal és munkáival társalkodás a' nő irók iránti itéletét, halljuk az összekelés után nehány hétre történt beszédéből.

Doorn naponkint komorodék, annyira, hogy a' szorgos barát kérdést tőn baja iránt. Mint elbámult a' feleletre, nem szükség festenem, midőn a' kérdezett igy tön vallást: „Sebemre nincs ir: nődet szeretem, miolta irományit olvasám.“ „Te! irónét? hallatlan, mulattató.“ „Ne üzz tréfát, valóbb ez indulat mint eltréfálhatnánk: nem ez emészt engem hogy ő számomra birhatatlan, őt és vétkezést kerülésre elég erős vagyok. Az öl meg, hogy a' tőle távozás, tőled elszakadás. Akkor egész csak vesztő szív pokla, ha annak szenvedési panaszai ön magára esnek vissza. Mi könnyite eddig a' bánattal terhelt mellen ?barátságod. Ezután fosztva leszek e' nyugparttól, vele téged is veszteni kell.“

Beringer rémülve némult el barátja nyilatkozásán, nem lelt szót marasztalására, vigasztalására.

Egyedüli igazgató sorsunk fölött a' vak történet?!

A' barátok még némán, tanácsot nem lelve ültek egymás mellet, midőn a' komornyik egy halom hirlappal lép be. Beringer kedvetlenül üté föl az első kezébe akadtat. Arcza az olvasónak megvirradt, es kérdé Doornt: „Megvizsgáltad e nőm iránti indulatodat, csupán munkái élesztette lángok e ezek?“ „Különös kérdés.“ szóla bámulva Doorn. „Nem különös, olvasd ezen hirdetést:“

„Minden nevemet ösmerő olvasókkal köteles vagyok tudatni, hogy Mayer Otill név alatt kijött munkák szerzője nem én vagyok, hanem Putjowszki Mária, 's a' jövendőben ezen név alatt megjelenők, az én nevemmel jelöltekkel egy agy szülötti. Ezen sorok alatt utoljára jelenik meg nevem világ előtt: hogy eddig mért jelent, 's épen idegen mű alatt, az ezt kérdőknek szívesen felelek lakomon.

Mayer Otill.

Az első tudakozó Putjowszki Mária kiléte iránt Doorn lőn.

Otill igy beszélé:

„Most éve egy leány jelenté magát nálam: be volt fogva, játékszinben indulandó valék, a' nevezetes darabot elmulatni nem akaró, másnapra rendelém, sürgető könyörgése kihallgattatásra erőltete, 's én maradtam.

Az alak igen szép 's igen szegényesen öltözött volt, szemérmes megjelente kérőt sejtete,

az is volt, de a' kérőknek egy különös neme. Fesse őt tulajdon beszéde."

„Bocsánatot — kezdé — hogy első megjelentem is örömtől fosztja kegyedet, de örömosztás is örömben részesülés. Bocsánat erőszakoskodásomért: de tudja kegyed: a' rabszolga perczei számolttak, annak egy letűnt szabad órája után: nem hamar kerül másik.

Lelkemet átjáró mentegetésére bámulva kérdém: „Ön fehér, York lakosa, és rabszolga?"

„Egyezkedés utján vagyok lekötve. *) Hogy ne lopjam sok idejét: könyörgöm ezen kis irományom pártja alatti világelébe jöhetéséért, szép híre — melly még hozzám is lehatott — bizonyosan kelendőséget kölesönözend munkámnak.

„Kérelme foglalatán jobban mint rabszolgaságán bámulék, kétesen egyeztetgetve nyomatott körülményét és kezembe levő agyművét kérdém: „Hol lelt kegyed kötött létére ennyi időt?"

„Ön egész létét jobb sors ölelé mint képzelhetné föstésem után is milly képzelet tengert csikar a' nyomatás egy kétségbesett szivből: A' rabszolgának nincs rokona, barátja, kedvese, ez agyat, keblet elfoglaló létfűszerek, ennek minden érdektelen. Nincs multja, jelene, jövendője, létéből törölve ezen három létszak, mert egyhangusága tehetetlen ezek virágait: — emléket, éldeletet, 's reményt — teremni. Képzeletárban kénytelen fojtani — egész földtől eloldott, csupán parancsolójához bilincselt — lételét, hogy már létében, eltemetett élete gyilokul ne döfje érzését. Én is irományimban vágytam magamat, sorsomat elfeledni. Szerencsére sebes iró vagyok, picziny időm sükerrel használhatám."

*) Kiváltható czímet viselnek Amerikában azon kivándorlottak, kik oda szállitásuk költségeért átvivőiknek bizonyos időre lekötik személyüket: illyek számtalanok a' rabszolgaságot eltörlött tartományokban is.

K. T.

„Őszintén megvallva szavaiban, sok hihetetlent leltem, próbára tenni határzám illy kérdéssel: Az irópálya kétes, síkos, a' fényesb helyzetüeknek is, mért választá épen ezt ön pénzforrásul?"

„Némelly próbáim már sükeretlenültek — viszonzá — kegyedhez folyamodás az utósó, ha ez is semmisül, egészen fekete sorsomnak engedem magamat."

„És mit kiván kegyed agyműve világ elébe léptetésével hírt vagy vagy pénzt?" „Csupán pénzt: ezzel váltható csak szabadságom, ezzel enyhíthető csak a' hozzám tartozók nyomorúsága."

„Reszketeg hangja megingata próbámba: vele érzém kinját. De keménynek szinlelve magamat (olly faérzelműnek, mint azon számtalan dusak kik az előttök remegve kérő ellenében elegek okoskodni) folytatám: Ha csupán szabadsága megszerzése, 's hozzátartozói állapotján enyhitni czélja, mért nem folyamodott rövidebb módhoz: a' szegényekről gondoskodó társulat, és a' rabszolgák váltására alakult, leggyorsabb sükeritője leende kegyed kérelmének."

„Ah' kegyed nem tudja milly keserű az első lépés a' koldulásra: ezt is megtettem, mi lőn gyümölcse! A' család egy heti élelmet kapott, én azon választ: hogy rabszolgák, nem egyezkedés útján lekötöttek váltására alakult a' társulat."

„Hogy rövid legyek — folytatá Otill — teljesitni igérém kérelmét — hiusága utósó próbájául — azon föltét alatt hogy nem csak pártom, nevem alatt engedje kijőni munkáját. Ő kétkedőn tekinte végig föltétem hallatára, 's mohkösönettel egyes lőn.

„A' munka kijötte előtt visszavettem próba föltétemet, de Mária komoly zsarlása átengedteté ismét nevemet. A' mű világot látott, kedvet lelt, kelendő lett. —"

„És árából —?" kérdé Doorn. „Nem Mária lőn kiváltva — folytatá Otill — mert rá hozzám jötte estején, utoljára veté a' nap mint rabszolgára — sugárit."

„Szabadsága világa az óta több agyművet fejte létre, 's az egyedül szülei 's ön léte föntartásáért munkáló leány a' már munkáin tündöklő hirt nem szomjúzva, ujabban kért nevem átengedésére, egy évre átengedém, ez tegnap letelt: köteleségemet meg tevém.“

„Tehát a' szemedben szálkakint álló pompás kötésű szerzeményekkel, nem annak irója hiuskodott.“ Jegyzé meg mosollyal Beringer.

Doorn nem hallva barátját — mohón kérdé: „Kik ezen különcz, ezen kedves lény szülei? hol lelhető? szokott e önhöz jőni?“

„Miolta férjnél vagyok ritkán jő hozzám, okát ki nem puhatolhatom. Szüleiül rokonit nevezi. —“

Otill beszédét az ajtó sebes nyilta vágá ketté. Egy nő lépett be, egyik kezében a' már ösmert Otill hirdetményét tartó. Homlokán boszonkodás, ajkán pirongatás lebegett. Doorn hozzá rohanva karjába szoritva kiáltá: „sejtésem! ő az! ő az!“

Otill bámult, Beringer mint rejtélyt értő mosolygott.

Az Otillt — nyilatkozásáért — pirongatásra nyilt ajknak, a' tüz ifjú halom csókjától némulnia kelle.

Az irónő — kit eltalálhatunk Doorn imádottja vala — kibontani vágya magát, Doorn kezét megragadva kétségbesett szerelem hangján esenge: „Ne menj, nem eresztlhetlek még jegyesemnek nem vallod magad.“

Máriánk — az-az — 1837 elején Sóskúton bucsuzott Putjowszki Mária — lelkileg átröppent az Oczeánon, megpihent szép honunk nagy folyama melletti várhalmon, körül lebegé az itt hona javára munkáló Halomfit. Első szerelme édes alakban lenge el mellette, 's a' vallásra égőn váró ifjú mellére dőle a' Halomfit ölelni álmodó.

Az ébredő leány rezzenve e' szavakkal rántá el magát Doorn melléről: „Nem lehetek neje, én már szerettem, szerelmem kiömlése a' vesztett kedvesnek hozott mámor áldozat vala: nem igérhetek feledést.“

„Az első szerelem sirján sarjadhatnak csak olly mennyei virágok minőket kegyed keble terem olvasói számára: ezen dúzs kert elég életillattal elözönleni egy kecsein ittasan csüggő férjet.“

„Barátom az égre! — kiálta tréfásan Beringer a' szenvedelmétől ragadottra — te irónénak hódolsz.“

„Ő egyetlen kivétel. — viszonoztaték — Máriát szerelem tette irónévá, ez tanitandja meg őt, a' birtoka nélkül koldus szívnek olly világot alkotni, mint alkata kopár multjában magának, olvasóinak.“

* * *

Mária levele barátnéjához.

Sok nap tünt le sóskúti váltunk óta, hallatom veled enyéimet, hallasd velem tieidet.

Szűk erszényinkhöz képest sok pénzzel vergődheténk Amsterdámig, itt bátyám első foglalatossága vala Amerikába bujdosott rokonink után tudakozni.

A' hajókapitány mellyen indulandók valánk történetesen ösmeré egy Yorkban telepedett közel rokonunkat. Bátyám is én is már előre éltünk a' rokonlelkekhez csatlakozás örömében. Ez nem soká tarthata: Bátyám sulyos beteg lőn 's nekünk vissza kelle maradni.

Testvérem betegségének festegetését elhagyva annyit mondok, hogy utósó kis vagyonunkat is kimeríté.

Mihelyt lábbadozni kezdett ujhonunk felé indulandó hajót lesni jártam: ez találkozott. Már csak egy nap volt indulása közé, nekünk nem vala még rajta helyünk.

Aggodalmam főpontra hágott. Több izben kérdém a' hajókapitányt utibér iránt, a' válasz mindig egy lön; az ár sokkal fölül múlá pénzünk mennyiségét.

Nem Amerikában nem mehetés ejte kétségbe, számomra Halomfi vesztése után közönbös volt a' föld akármellyik szöge, bátyámért reszketék, kiben e' szabadhonba juthatási remény tarta még létszikrát.

A' sokszor kérdezett kapitány bizonyosan észre vevé aggodalmamat kérdést tőn: talán hajóján kivánok útazni. Igenlém, és őszintén megvallám akadályomat. Könnyű mosollyal felele a' kapitány: „Ezen könnyű segítni, elviszem egykrajczár nélkül. Már szinte porba hulltam a' nagy lelkü ember előtt midőn ez igy folytatá: Ha leköti ön magát szolgálatomra.“ „Hogy?“ kérdém bámulva. „Uzsorásan nem alkuszandom: Három évi szolgálatért Amerika partjára teszem.

Még nem érzett borzadály futott végig e' gondolatnál: éltem három évét embertársamnak eladni. Nem lévén más mód gyorsan kelle határoznom. Kérdést tevék leendő foglalatosságom iránt.

„Ho, ho gyermekem — felelé a' hideg ember — ezt a' magát lekötőnek nem kell kérdeni, ezt nőm, családom mérendi ki számodra.“

Rokonim jóállapotában bizó oda igérém magamat, és kérdést tevék bátyám iránt. „Azt is elviszem hasonló föltét alatt, viszonoztaték.“

„Közlém bátyámmal alkumat, válassza lőn: „tíz évig is szolgálok, csak lelkembaráti közt lehessek még egyszer.“

Bátyám láttára a' kapitány ellenvetéseket tőn annak betegsége miatt. Ujra alkuvám az ujvilág emberével: Hat évi szolgálathoz még egyet igérve egyesek lettünk.

Ez volt barátném első lépésem a' szabadhon felé.

Amerikában honosulhatásra egy ott folyamban lévő nyelv vala szükséges. Magyarhonban a' németet némileg gyakorlott, ezt választám tanulmányomul. Igyekezetemben tengeri utamban nagy haladást tettem: Egy holland származású yorki ifjú volt hajónkon, ezzeli társalkodás gyors léptekkel vive czélomhoz.

Mennyi örömet hoza e' süker, annyi bánatot bátyám folytonos betegsége. Sorszúzta lelki betegségéhez a' tengeri iszonyú nyavalya is járulván össze roskadt.

Az elhunyt tengerbe vették. Ő is egy porszeme volt azon tömegnek mellyet honom zivatara szerte szórt. Sirján nem fognak madarak csevegni, nem virágok fejleni, rokon könyek hullani: mély és terjedt ez, mint a' honé melly szülé.

Rokonimban vetett reményem nem csalt. A' viszonlátás örömében telhetetlen család szükjövedelme mellet is kiváltásomról szorgoskodott.

A' kapitány egy fillért nem engedve fizetteté ki a' bátyámra eső utibért is.

Szabadságom édességét keseríté az érte adott ár; önszemélyemnél drágább nagybátyám — hat gyermek apja — lőn hellyettem lekötve. A' honából üzetve futott alig ragadhata útiköltségre eleget, 's uj honában kénytetve volt betüszedővé lenni. Utazásom díját az intézet tulajdonossa kinél dolgozott fizeté ki olly föltéttel: hogy évifizetéséből szakaszonkint vonandja le, rokonom halála esetében pedig családja tartozik vagy pénz, vagy szolgálat által visszatéritni.

Rokonom éji órákkal is toldá napimunkáját, hogy mentől előbb menekhessék nyomasztó adóságától. Én sem néztem henyén az értem szorgalmaskodót: fáradhatatlan segéde voltam nyomtatványi lapok javítgatásban. De az illy folytonos munkához nem szokott bátya nem soká állhatá ki e' megerőltetést, szeme annyira rongálva lön, hogy kénytetek munkálódásával fölhagyni.

Az előre letett pénzén aggódó nyomtatóintézet tulajdonos sürgeté rokonomat fizetni, vagy maga helyett mást állitni.

A' beteg zsarnokának igéretet tőn, de olvasám homlokáról aggodalma okát. Először: kit találhata az akkor számára járó felényi díjért? másodszor: ha lelne, hol lelt vala forrást családja föntartására. Lelkemet égeték ezen én okoztam nyomoruságok, 's ajánlám magamat helyét pótolni.

Bátyám nem állhatá mosoly nélkül ajánlatomat, 's felelé: „Ajánlatod nem sükerülhető, Amerikában végetlen szoros tekintet van a'

rényre: egy nő személyt száz férfi dolgozó közé venni bizonyosan erkölcstelennek tartaná a' nyomtatóintézet tulajdonos, és rényéről hires neje."

Pirulással boritó ellenvetése nem ingata meg föltétemben: gyenge ember az ki midőn életszerencse van kérdésben, előítéletnek áldozza segélyt nyujtni vágyó keble nemes szikráit. „Ezen vakrényüket egy férfi öltönnyel kijátszom, csak bocsáson bátyám." ő bocsátott.

Az intézet tulajdonosnak csakhamar legkedvesb szedői egyike levék, annyira hogy nejének is mint gyors, tiszta munkást mutata be, és az ezen idő alatt látását szinte elvesztő bátyámtol kialkuda adósága leteltéig. Bátyám reszkedett, sírt, de nem tehete mást a' pénzül fizetésre tehetetlen átengedett zsarlásomra.

(Vége következik.)

BABONASÁG.

Knill Richard, a' londoni téritői társaság' buzgó űgyészeinek egyike, minap egy Leedsben tartott gyülekezetben olly ocsmány babonás szokást beszéle el, melly Chadras elnökségi tartományban Indiában nem rég födöztetett fel, hol a' szántóvetőknek azon borzasztó szokásuk van, hogy a' gyermekeket felhizlalják 's aztán megölik. Midőn a' gyermek még él, bevágásokat tesznek annak testébe 's húsdarabokat szelnek ki belőle, mellyeket réteik' és ültetvényeik különféle részeibe szét küldöznek, 's ott belőlök minden vért a' földre bocsátnak, arról levén meggyőződve, hogy a' valamelly gyermeknek még meleg vérétől megnedvesitett föld végtelenül bőtermésű lesz. Angol katonák, kik a' téritők' parancsára egy faluba küldettek, nem kevesebb mint huszonöt gyermeket találtak ott azon embereknél, kik azokat hizlalták, hogy később a' leirt módon föláldozzák. Az ártatlan teremtések kiragadtattak e' szörnyek' kezeiből, 's a' téritők most azzal foglalatoskodnak, hogy őket a' keresztény vallásban oktassák.

TERMÉSZET' JÁTÉKA.

Nem rég egy nevezetes eset adta elő magát. Egy ritkaságok' gyüjtője megvön egy becses régi fegyveröltözetet, 's beboritotta, hogy a' por ellen védje. Neje ki viselős volt, kivánesian föllebbenté a' boritékot, a' nélkül azonban hogy a' látványtol megijedne, mert férjének volt vagy tizenkét hasonló öltözete kamarájában, 's az asszony nem is igen gondolt többé a' dologra. Nehány nap előtt azonban egy holt gyermeket szült, kinek feje tökéletesen hasonlitott egy sisakhoz, annak minden csontai a' sisak' részeihez tökéletesen hasonlitván. A' gyermeknek nem volt szeme, hanem ezek helyett két mély üreg álla. Alsó állkapczája csukló nélkül volt, 's a' felsőben tiz tökéletesen kifejlett fog mutatkozék, valamint az alsóban négy. A' test felbonczoltatott 's a' csontváz a' párisi orvosi iskola' museumában látható.

NEVEZETES NYILATKOZÁS.

Tizenkettedik Lajos' udvaronczai, kik e' fejedelem takarékosságával elégedetlenek voltak, iparkodtak őt fösvénynek kikiáltani 's egy torzképben előálliták őt mint olly beteget, ki csak arany recipék által gyógyitható. Midőn a' király ezt megtudá, távol attól, hogy a' guny' szerzőit megbüntesse, csak e' szókat mondá: „Inkább akarom, hogy udvaronczaim fösvénységemen nevessenek, mint hogy népem tékozlásom felett sirjon."

ÖLTÖZETEK

AZ ANGOL KIRÁLYNÉ' KORONÁZTATÁSAKOR.

Victoria királyné koronáztatásának egyik légfestőibb sajátsága az, hogy minden meghívott vagy küldött főrangu személyek, nemzeti öltözeteikben fognak megjelenni.

A' királyné' szolgái angol öltözetben lesznek, virágokkal, vendéghajjal és massiv bunkoju botokkal. Néhány skót lord a' hegyi skótok' viseletét adandja embereinek, az irlandi urak hasonlókép hívek maradnak honi viseleteikhez 's igy csak kevés angol tartománynak nem lesz reménye, hogy azon fényes szertartásnál saját öltözetét látandja.

Soult marsal pompás franczia inasöltönyöket csináltatott a' régi udvar' ettiquetteje szerint, 's ezek a' bujaságig gazdagok; sőt azt is mondják, hogy az ügyes, csinos kengyelfutót botjával, tollaival és gyorsaságával sem felejté el a' tizennyolczadik századból. Ausztria a' gazdag magyar ruhában küldi képviselőjét. A' spanyolok, kik Miraflores marquist követik, a' majos' öltözetében jelennek meg, melly annyira ösmeretes és csinos. Igen rövid dolmányt viselnek t. i. rendkivül finom fekete posztóbul, vállbojtokkal, sinórral és fekete selyem szalaghurkokkal és rojthímezettel, melly igen jól néz ki; béllése selyem szövetből van 's a' gombok aranybol, az ing himzett és galléra hátrahajtva; ezt egy arany gombos és himzésekkel elboritott mellényen látni keresztül. A' nyak körül egy kendő van, mellynek mind két vége egy drágakövekkel rakott arany gyűrün vonatik keresztül. A' rövid nadrág fekete selyemtricotbul van 's a' térden egy bojtos sinór által szorittatik meg; a' czipők igen finom sárga bőrbül valók, 's a' sárga száron keresztül fehér selyem harisnyák látszanak, mellyek az öltözetet befejezik. E' szárak különösen szépek, gazdagon himezvék 's a' bokától egész a' lábikrán felül nyiltan maradnak. Némellyek a' resillát viselendik fejökön 's az à la Figaro szalagozott kalapott, mások barettet. Ez öltözethez drága köveket viselhetni övül. Némellyiknek ez öltözetek közül ára 2000 frank. Achmed Feth basa' kisérete, melly ez ünnepélyen a' keleti viseletet megtartja, tarka és pompás tekintetet adand a' diszmenetnek.

EGYVELEG.

1.) Nálunk illetlennek tartatik, hölgyek' jelenlétében dohányozni; a' chinaiak azonban azt állitják, hogy ez a' barátság' jele, mert, igy szólnak, ellenségünk soha sem fogja tűrni, hogy a' füstöt arczára fujjuk.

2.) Egy Ritter nevü mechanikus az egyesült státusokban, mint mondják, egy gépszerü vas lovat talált fel, melly egy közönséges erejü ember által hozatik mozgásba 's minden járható uton könnyen halad nyolcz mérföldet egy óra alatt.

3.) Kiszámittatott, hogy az orosz birodalom épen olly nagy, mint Mercurius a' bujdosó.

4.) Egy asszonyt Callangesben vipera harapott meg 's felgyógyulására már nem volt remény, midőn egy paraszt kinyilatkoztatá, hogy az asszonyt meg lehet menteni, ha földbe ásatik. Egy rét fris földet tettek tehát ágyára, mellyre a' beteget rá fekteték 's uj földréttel egész nyakáig beborittatott. Nehány óra mulva a' puffadtság elenyészett, 's az asszony szavát és egésségét ujra visszakapta (?).

5.) Párisban minap egy vaudeville egészen megbukott, a' nélkül hogy ennek okát felfödözheték, mig végre kisült, hogy a' költő' atyja annyi belépti jegyet szedett össze, mennyit csak lehete, 's azokat, más dij-osztás mellett is, azon kikötéssel szétosztogatá, hogy fiát fütyöljék ki, ez által iparkodván őt egy színi költő' sikos pályájárol visszarezzenteni.

DIVATKÉP 2.

Párisi 's bécsi divatviseletek: gros de naples és himzett musselinből. Olaszszalma 's organdi kalap.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

I.) Felvilágositó adatok Bajza' szinigazgatásának ügyében, (a' Term. után.) Hogy kivilágosodjék, mennyire az igazság vezérlé tollamat, midőn e' lapok' 26ik számában Bajzáról nehány szót szólék, itt egy kis válasz, nem puszta beszédből, hanem adatok felhordásából.

Azt mondám az érintett helyen: Bajza a' játékok' átvizsgálását naprol napra halasztotta. Erre illy értelemben válaszoltatik: „A' játékok átvizsgálását naprol napra nem Bajza halasztá, hanem hárman halasztottak.“ Ez ugyan maga is távol van attól, hogy mentség legyen, sőt terhelőbb vád, mert a' mit egynek huzni halasztani vétek, háromnak huzni halasztani bizonyosan még nagyobb vétek. Hogy pedig csakugyan naprol napra huzatott, halasztatott a' játékok' átvizsgálása, 's hogy a' volt igazgató e' részben a' legméltóbban illettetik tunyaság' érdemlett czimével, ennek bebizonyitására nem kell messze mennünk. Nézetessék meg ugyan is a' Századunk' 32-ik száma, 's azonnal világos lesz, hogy Bajza Hazucha' játékainak átvizsgálását három hónap és huszonhét napig halasztotta, 's ha a' szerző e' tunyaság miatt azokat vissza nem veszi, hihetőleg, még tovább is fogta volna halasztani. Ugyan igy tette a' vádlott, Garaynak „Utolsó magyar kán“ czimü játékával is, melly iránt, midőn az egy megbizott ur által neki kezeibe adatott, válasza az volt: hogy két hét alatt átnézendi. Lön azonban, hogy ugyancsak e' lapok' szerkesztőjéhez Garaytol jun. 2ikán egy levél érkezik, mellyből csupán e' nehány szó elég lesz közlésül: „Boldog isten! azolta már hét „két hét“ *) elmult 's Bajzától még semmi felelet!“ Legyen elég e' két adat, mellyhez, ha tetszik, több budapesti is fog járulhatni. — Az is furcsa dolog, hogy Fáy András, Rosty Albert és Bajza József neveztetnek meg, mint kik a' szinbirálói küldöttséget tevék, 's ugyancsak az emlitett helyen Hazucha azt mondja, hogy szomorujátéka Szalay László' kezeiben hevert. Valljon ez is a' volt szinigazgató' szorgalmát 's rendtartását tanusitja e?

Mondatik továbbá: „Bajzának a' szinbirálóságba befolyásról nyilványitott lemondását a' választmány nem fogadta készséggel.“ Ezt és illyeseket, miket tudni azon iróknak, kik a' pesti magyar szinház' fentartásához járulhatnak, nagyon érdekökben fekszik, nem czáfolatkint kellene elmondani, hanem előleges nyilvánitás vagy hirdetésképp, hogy minden iró tudja magát mihez tartani; ez esetben bizonyosan alulljegyzett felvilágositó sem lett volna kénytelen, a' szinház-igazgatást tárgyazó dolgokat — mint illik — buzgóan nyilvánitni kivánván, a' megczáfolni kivánt viszonyokat hallomás után közleni. Különben hogy B. befolyással marad a' szinbirálóságba, ez nagyon fájdalmas és sajnálatos. Ollyan embereket akarnék én ott 's velem bizonyosan minden a' szinház' előmenetelét szivén hordozó, kiket tiszta lélek 's az ügy' java vezérelnek; de nem egy ollyat, kinek szerkesztése alatt álló lapban nyilván kitüzetett a' pártosság' zászlója, 's hol egy haza' láttára nem pirultak elmondani: „pártnak kell lenni! én párt' embere vagyok.“ E' nézettel magának a' választmánynak nyilvánitott véleménye is — a' min végtelenül nem örülnünk lehetetlen — homlokegyenest ellenkezik. 'S meg nem állhatom, hogy e' választmány' lelkes szavait, mellyeket minden párt' emberének hathatósan szivére kötni ohajtanék, itt föl ne hozzam: „A' szinészeti választmány a' millyen ellensége minden visszavonásnak és pártraszakadásnak, olly igen ohajtja, hogy a' hazai irók, ezen minden becsületes keblü hazafinak nem vak buzgóságbol, hanem megtisztult 's józan érzésből keletkező pártolására méltán számoló zsenge intézetet, ne a' viszálkodások', hanem a' nálunk szintolly mértékben hiányzó, mint szükséges egyesülés' czélpontjául tüznék ki magok elébe.“ Melly nézetet én 's hihetőleg minden, ki nem a' pártnak, hanem közügynek, előmenetelnek 's egyesülésnek barátja, a' legnagyobb örömmel irom alá, megkérvén egyszersmind nyilvánosan mind azon szerkesztőségeket, mellyek a' Bajza melletti nyilatkozást közlék: mutassák meg, hogy ők nem párt' emberei, nem pártos nézetek' védői, 's közöljék lapjaikban jelen adataimat.

— r. —

2.) Azon épületek közt, mellyek víz általi megrongáltatásuk után, új alakban, csinnal 's nagyszerüséggel párosultan emelkednek föl, különösen említést érdemel a' megyeháznak Granátos utczai része. Ennek szétbontásán naponkint számos kéz dolgozik, melly az ujvilág utczai részszel összehangzólag fölépülendvén, a' tisztviselőségre nézve kényelmet, városunknak pedig diszt fog kölcsönözni.

3.) F. h. 4ikén kellemesen lepeték meg a' közönség az ó-budai hajógyárban elkészült, 140 ló erejü „Erős“ vontató gőzösnek városunk partjai közt megjelenése által. Ugyan e' nap délutáni 4 óra tájon, számos vendéget, 's többi közt István Főherczeget is, hátára fogadván, álgyudurrogás és folytonos hanga zengzet közt próbapályát tőn a' Dunán föl, Duna-Keszi felé, honnan visszatértekor, az épen Bécsbül érkezett „Árpád“ által lövésekkel tiszteltetek, mellyeket Erős is viszonozván, körüle néhány ügyes fordulást tett.

*) Hét két hét annyi mint tizennégy hét, azaz: három hónap és két hét!

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest *Julius* 19kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838. 5dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. ***Második fele.***

Szív-vadász.

(Románcz.)

BÉRCZY-TŐL.

I.

Erdőben patak van
Partjain virány,
'S itt ezer virág közt
Egy kicsinke lány.

A' pataknak árja
Vigan elsiet,
És örülve mossa
A' szép térdeket.

Gyenge kéz locsolja
Hó fehér nyakát,
Barna fürtyeit hüs
Szellő lengi át.

Óh! irigy bokor te
Tőlem mért feded
E' világon legszebb
Égi termetet?

Ajkai mosollyát
Nyilt, varázs szemét,
Arcza' bájló pirját
'S keble' lánghevét?

Melly még olly ártatlan
Ollyan tiszta még,
Mint mosolygó hajnal,
Vagy borútlan ég!

II.

Az erdő' bokrain
Ki jár olly csendesen,
Keresztül törve a'
Viruló berkeken?

Arczán a' síri csend
'S vigyázat képe ül,
Szeme a' sürüség
Mélyébe elmerül,

Vadász az, a' ki sok
Serény 's futó vadat,
Az erdő sürüjén
Bolyongva felkutat,

'S most is talán azért
Vigyáz ő olly nagyon,
Reménylve őzikét
Rejt a' sürü vadon.

És igy figyelmesen
Tovább, tovább halad,
Mig végre fölleli
A' kis szelid vadat,

De nem ragadja fel
Az ifju jó nyilát,
Hogy már elejtené
Föllelt kedves vadát,

Sebezve ő vagyon
Szivébe nyíl hata,
A' lányka szép szeme,
'S varázs pillantata.

A' RABSZOLGANŐ.

KARACS THERÉZTŐL.

(Vége.)

Ujra rabszolga lettem hét évre. Halld barátné! hét ifjú évet adtam el éltemből, olly föltéttel: hogy parancsolóm fizet minden évben annyit, hogy a' családnak táplálatára juttathatok valamit.

Rabsorsom nem fékjeért vala nehéz, hanem rokonim értemi szenvedése miatt. Ők könyezve ettek keresményemből, de nem volt más mód: az anya kis kézi munkája nem volt elég, a' gyermekek még kicsinyek, az apa rongált egésségű.

Ezen korszak létemből vérbetűkkel tünik föl, ekkor nem birtám semmit e' földön, egyedül borzasztó visszaemlékezés és rettentő jelenem foglalák el lelkemet. Apám, testvérim, szerteszórt semmisülésük lebege szüntelen mellettem, mellettemi szerető rokonimtól könyörülés nélküli emberek hideg alkuja szakasztott el: akaratim, perczeim el voltak adva, hét évből egy percz sem volt enyim: parancsolóm mére ebből dolgozási, imádkozási, pihenési időt. Nem tekinthetém magamat másnak mint élelemért dolgozó mozgonynak. Ezen lealacsonyodás visszarettente magamtól, vissza az emberektől, kik közül egyhez sem folyamodhatám szabadságom visszaváltásáért.

Egy kép tünt még a' föld messze tájáról, egy szikra lelkem roncsolatlan rejtekéből: a' kép Halomfi, a' szikra az érte égő szerelem volt. Átsugárzá ez haldokló szellememet, létre serkenté tompultságából. Eszközöket keresgettem e' haldokló szellemi lét tartogatására, ezt biztosabban semmi nem osztá mint a' toll, ez szabad tért tört a' kötött a' mindentől elszigetelt léleknek.

Igy szöve tarka álmot a' mindentől fosztott rabra tolla.

Éjeim egy része, 's pihenésre ajándékozott óráim nehány rövid agyszüleményeknek lőnek fogantatói. Hogy lényegi hasznot is húzzak tört lelkem alkotásiból, a' kötetlen egy tárház czímü divatlap szerkeztőjét — kinek lapjait én szedém — megkinálám egy beszélyemmel, a' szerkesztő igy utasita vissza: „Lapom czimével, 's vezér szavával (melly mint tudja ön illy hangzatú: csupán tőled és neked szabadság) igen ellenkezőn tennék rabszolga mű beiktatásával.“ Döbbenve válaszán remegőn felelém: „Rabszolgák csak a' feketék.“ sima mosollyal viszonoztaték: „Csak szinben, 's lekötésük időhatárában különbözők az egyezkedés utján lekötöttektől: mind két osztály sorsa vásárlója szeszélyeitől függés, közmegvetés, vagy közszánat. Mellyik iró akarna rabszolga munka társa lenni? mellyik olvasó olly lap előfizetője melly rabszolga művére szorul? Én hiszem: ön agyművénél silányabbak is jelennek meg lapjaimban, még sem vehetem föl lapom hire, jövedelme koczkáztatása nélkül. Megsértném beiktatásával lapomban munkás honom első rendü iróit, meg annak müvelt olvasóit, meg polgárzatunkat is: milly anyag lenne Európának gúnyra, hogy Amerika szabad polgárzatában iróipályafutásra elég nagy elmék kénytetnek rabigába alacsonyulni. — Leveretve, némán hallgatám való állapotom rettentő hiv rajzát, a' borzasztó ember igy folytatá: kegyed bámul nyilt beszédemen mert európai, mert még ösmeretlen honunkban a' végetlen irói szabadsággal, egy európai szerkesztő tarka mentségekkel élne illy esetben.“

Ezen visszataszitás rugó volt lelkemnek uj próbára, megkinálám másik lapszerkeztőnél, ez kaczagva e' szavakkal fogadá: „Vetek ezzel nehány rágodinak falatot, uj lesz ezeknek rabszolga iró: mert ha nem bánja ön, rendes kürtölőimmel előre hireszteltetem: az ekkor megjelenendő beszély szerzője rabszolga.“

Igy tett a' nyomoruság iróvá. Az égi erejü toll egyetlen eszköz volt végtompultságtól óvni: Halomfi égő szerelmében bizonyosulás, annak örök elvesztése létemet végetlen üreggé, a' világot pusztává kopáritá. Tollam bűverejének kelle azt betölteni, ezt beültetni. Mint egyetlen enyh nyújtó barátját szenvedő lelkemnek ragadám meg ezt. Bús jelenemmel foglalkozástól elvont irói pályám gondja, ide ültetém át létem hervadt viragit, volt olvasó, ki illatot szivott belőle. E' részvét képzeletvilágot alkata körülem, 's én elhagyva az engem csak szenvedni kénszeritő földit, önalkattam alakjaival társalkodtam.

E' szellemi élet párosulva volt lényegi haszonnal, műveim rendes díjjal jutalmaztatának, 's enyhületet szerezheték vele a' miattam nyomorgó családnak 's ez által magamnak vidámabb perczeket.

Ezen nyomasztó állapotomban védő angyalkint jelent meg mellettem az intézet tulajdonos szép neje: beszélyim hő kedvelőjének nyilatkozék, szorgalmamért pénzzel, ollykor nehány szabad órával ajándékoza. Mindeniket mohón ragadám, lelkesedve használám és köszönem.

Csak futó tűz volt e' részvét, mellyet — bámulj barátném — a' nő keblében irántam gyult nemtelen szerelem lobbanta. Férfi öltönyöm által a' tévelygésbe vitt hölgy, szabadságot, fényes helyzet eszközlését igérte számomra, ha viszonzom lángját. Tedd helyzetembe magadat, látni, érezni fogod kényességét: nemem elhallgatásával szerelme vissza utasitása gyülöletre ingerlő vala, annak megvallása hasonlón: bár mi történjék igazság mellet maradtam, kinyilatkoztatám nememet. Barátném forditsd el mint én elforditám magamat az alaktól, minővé vallásom asszonyomat tevé: rabszolgálója nem társnéja előtti szégyenülése furiává: mocskos szavakkal illete annyi férfi közötti munka vállalásomért. Hallgatnom kelle a' méltatlankodót, mert rabszolga voltam.

A' férj megtudá nejétől e' jelenet azon részét mellybe avatva lehete, az-az: hogy nem férfi vagyok, mint öltönyöm mutatja, és tanácslá az erényest játszó hites, hogy eddigi munkám mellett maradás, házuk szép híre koczkáztatása nélkül, nem lehet.

Tanakodásuk kivonatja az lőn, hogy átadatám a' kötött idő leszolgálására egy washingtoni gyárnoknak. E' végzet magamon kivül hoza, kétségbesve könyörögtem rokonimhoz közel maradhatásért, kérésem meghallgattatott. Ezután női munkára alkalmaztattam.

Annyit emlitek csak ujult helyzetemből, hogy asszonyom ugy bánt velem, mint szoktak az erényest játszók gyengeségöket felleplező alattvalójukkal: mindennapi tárgya lettem boszújának, mi több szerelemféltésének. A' lapszerkezőjét — mellyben dolgozótárs valék — imádója közé számolá, 's ennek műveim iránti kedvezését (kedvetlen jelenetünk után) irántami szerelemre magyarázá és annak — lapja szerencséje koczkáztatása alatt tiltá meg — tőlem valamit elfogadni. A' szerkező asszonyom tekintetétől tartva, többé nem iktatott tőlem semmit lapjába.

Igy taszitattam le az irói pályáról, igy mosolygani kezdő sorsomból.

Sötét lön ismét körülem, sötét mint az elhagyatás honában van. Asszonyomtól rám halmozott dolog többé annyi pihenő órát sem engedett hogy álomeltet bűvölő tollamon ollykor megnyugodhatnám. Unt életem semmitésére emelt kezemet, csak az értem sokat áldozott család táplálatától elmaradás tartá vissza, és más — kinomtól oldó — módrul gondolkodni serkente.

Nehány próbáim sükertelenülése után elhatárzám tollam keresménye által eszközleni szabadságomat. Ezen czélhoz legrövidebb útnak tartám első munkámat köztiszteletü személy pártolása alatt bocsátni világ elébe. Egy jótévőségéről tisztelt leányt kértem meg elfogadására, ajánlatom olly föltét alatt elfogadtaték: ha nevével engedem művemet kijőni. A' következés megfejté e' kétszinű föltét nemességét: ő nevével csupán munkámnak jövedelmezését akará szaporitni.

Szabaditóm (kit emlékedre Theréznek nevezék 's ő örült egy messzehagyott kedves nevét viselhetni) ösmeretségünk percze óta barátommá lőn 's mikor házi foglalatossága engedé, a' szegény Putjowsky család körében ahoz hasonló egyszerüségben élt, 's hogy semmi válaszfalul ne álljon köztünk, rokonunkká ajánlkozék.

Barátném vidámság tükrözte arczán rejtett bánat tört keresztül, ezt oszlatni vágyó fürkésztem keble rejtélyét, de ez nem nyilt meg. Egy házi barátjuk unokaöccsét, mint emberiségba-

rátját, mint jóltévőt emlegete többizben, 's mindannyiszor szánással nyilatkozék személyéveli ösmeretlenségéről.

Ezen emlegetésekből, és titkolt fájdalmából remény nélkül szerelmet sejtve, boldog párrá büvölni e' két lényt határzám. Az általa emlegetett ifju ugyon az volt, kinek — tengeri utamban tett német nyelvbeni haladásomat — köszönhetém.

A' rabszolgák váltására mulatság adatott, Theréz pompás jósnő öltönyben vala menendő, én történetesen egy hozzánk járó Beringer nevü ügyvédtől meghallám hogy Theréz vélt kedvese is ott lesz 's azt is, hogy: épen ezen ifjú, apai és nagybátyai egyezkedések által Mayer Otillnak van rendelve: (igy hivták Therézemet) megtudám Beringertől hogy az az ifjú Doorn Otill iránt hideg, 's azt elvenni csupán az ellenkező esetben fizetendő nagy mennyiségü pénz megmentése kényteti. És halld barátném az Otilltól idegenitő fő okot: Doorn tengeri utján egy rabszolganőbe feledhetlenül szeretett.

Az ifjú ügyvéd mind ezt mint érdekes szivtörténetet közlé velem, nem is gyanitva hogy Otill az általa rokonunkul Theréz név alatt ösmert, 's a' rabszolganő én vagyok. Én őt tudatlanságában hagyva addig zsaroltam Therézen még átengedé öltönyét, melly alatt Doorn szivéhez szólni határzám, 's irántam sarjadt szerelmet — Otill emelésével, és egy hajón tőlem megvásárlott gyürüm visszakérésével — emlékemet is kitörleni vágytam.

Hogy hosszas ne legyek: Doornt — titka megfoghatatlan tudója — annyira vettem jóslázatom bűverejével, 's az alatta — leálarczozás esetére hasonló fekete szinre föstött arczommal, hogy más nap elment Otillhoz, és néhány napra mint jegyese tért vissza, attól egy nekem szóló levelet hozó. Otill belsejét mélyebben ösmerni vágyó folbontá a' levelet, ez egy kétségbesett szerelem lehelte halom panasz volt: a' szegény leány jó apja kedvéért igent monda Doornnak, pedig a' hozzánkjáró ügyvéd volt lelke választottja.

A' titok nyilta megváltoztatá a' dolgok folyamát: Otill, Beringer boldog neje lőn.

Épen évetelt amerikai Therézem ösmerésének midőn minden hirlapban Otilltól egy nyilatkozat jelent meg, mellyben a' neve alatt jött munkák szerzőjének engem vallott. Én már neve alatt irni megszokott pirongatóul futék hozzá 's kit leltem nála? (ki miatt kerülém Otill házát) az engem szerető, 's homály sorsom miatt kerülő Doornt: Az indulattól ragadott azonnal kezemért esenge.

Szólj barátné hihet e boldogságot az annyira sors üldözte mint én? hihet e dúzs férfitól állandó szerelmet az annyira homályba nyomott mint én? nem csak rövid ifjúságommal haló virágoknak tömjénező vérlobbanat e ez? Doorn szerelmét egy év próbálá, ez nem lobogott el, és végnélküli előitélet ostromlá, 's tüze meggyőzött. Illy láng nem pillanat szülötte, létszaka nem lehet csak perczek közé szoritva.

Neje lettem Doornak. De ah ne kárhoztasd az ollykor vétkezőt: midőn legédesb átadással függök férjem karján Halomfit képzelem ölelni. Doorn épen olly jó szeretetben olly dúzs mint Halomfi, 's ah nekem olly nehéz őket nem egyszemélyül gondolni. Ne legy kemény birája a' vétket őszintén gyónónak: iránti szerelmemet (nem sokoldalu szép tulajdoni) csupán Halomfivali hasonlatossága, 's hozzám végetlen ragaszkodása gerjeszté: — — Ez, ez buzditand szerelme örök megtartásáért küzdésre. Égi sors egy tiszta férfi kebel szenvedelme tárgyának lehetni, édes hivatás neked fogok élni: egyedül Doornnak: Karjában pihenendem ki multam viszontagságait, mért ne tehetném ezen boldog nyugpartra vezetőkbe? e rokonomból istenileg emelkedő első szerelmem képzet alakjait?

Légy mult halva, ne vezess többé bele emlékezet, hogy hiven, egyedül jelenemé, jó szerető férjemé lehessek.

Tudasd Halomfival, kérelme teljesülve: egy hozzá hasonló jó férj neje vagyok, tudasd vele

itteni létem rövid szakát, hadd lássa belőle sóskúti utósó szavaim igazságát, hogy: előítélet, és ember válhatatlan társak. Ez tüskesiti a' legszabadabb honban is létünk pályáját.

* * *

Pest borzasztó pusztulása napjain érkezék hozzám e' levél, mihelyt a' vizár engedé Halomfihoz sieték. Lakán bús arcczal futosó cselédektől hallám hogy haldoklik a' keresett.

A' nemes férfiú végpillanatait örömmel sugárzá be Mária boldogságának hire.

Halomfi élte koczkáztatásával munkálódék a' szerencsétlenek élte mentésén. A' csónakból esengő anya utósó gyermekét nyujtá már ki a' féligdőlt házbol, midőn egy tégla fejére esett az egészen összeroskadt épületből. Sebje gyógyithatatlan volt: Szebb sebbel egy harezfi sem dicsekedhet, több életet vásárlott halállal kevesen.

A' MAGYARNŐK.

(Saphir után.)

A' nemzetiségek' charakteristikája általában nem sokára egyedül az asszonyokra lesz szoritva. A' férjfiaknál nem sokára többé kekevesebbé minden sajátságos bélyeg le lesz koptatva. Mit az idegen egyetemek' látogatása, nagy székesvárosokban tartozkodás, külföldi bohóságok' affectalt majmolása még hátrahagyott, azt a' vasutak és gőzhajózások csakhamar egészen eltörlötték. Ekkor nem lesz többé más mérője a' nemzeteknek, mint az asszonyok, kik egész Europában a' nemzetek' ősi charakterét tisztábban őrizék meg.

Ez általános megjegyzést azonnal kövesse egy másik, hogy itt egyedül a' forma-charakterről 's nem a' charakter-formáról lesz szó.

Milly daedalusi tömkelegbe nem vezérelne, ha Wieland-dal annak vizsgálgatásába avatkoznánk, mellyik a' sok perzsa, római, görög, német szépség közül a' valódi ideal, a' női szépség' ősképe!

A' költőnek nehéz részrehajlatlannak lenni, mert minthogy minden költő már egy élőlényre vivé át idealját, ez okbul közönségesen ez élő lényt az ideálra viszi vissza, 's igy mindenik a' maga Lauraja, Cecilje, Marija 'stb. alakja szerint találna a' szépség' ősidealjára.

Aspasia e az ideal a' hosszas profillal, egyenesen lefutó, finom orral, emelt homlokkal szeliden előfutó állal? Vagy egy magas, nyulánk termet, mélyen csillogó, oraculum nemü sötét szemekkel: Antigone, Electra? — Avagy a' kissebb, léghez szokott, könnyen forgó, ügyes test, mellyet a' grátia környez Melitta, Atlane? — A' német, liliomnyaku alak e az ideal, a' szelid szemekkel és aranyból fútt hajfürtökkel, az alázatosan — uralkodó és daczosan — hajlékony, Thusnelda, Chriemhilde? A' medicei Venus középalaku, 's Rafael madonnái is mind azon kisebb, kellemetesb közép alakuak, mellyekben több szelid asszonyiság, csendes belső és szerelmi kecs mutatkozik, mint a' magas, úrias alakokban.

A' németek, mint a' keleteik, a' magas, valamennyire parancsoló asszonyokat szeretik, mint a' tölgyet is, épen azért, mivel örömest látnak valami hősi lelket a' nőknél, mig a' görög inkább a' sajátságos, tiszta szépségre néz, melly inkább magában és maga miatt létezik.

Ki Olaszországban valamelly kitünő szépséget láta, ugy találandja, hogy e' benyomás, mellyet egy olasz szépség tesz, inkább csudálkozás; e' csudálkozás emlékezetté lesz, 's ha valamelly arczulatban ujra illynemü vonást látunk, amaz alak ujra előttünk áll. A' német szépség csak egy emléket hagy lelkünkben, soha sem lep meg, soha sem bir csudálkozásra, de vidámmá, jámborrá tesz bennünket.

A' lengyel és magyar nők e' két nemzetiségnek közepén állnak; mindazonáltal a' lengyelnők a' világban forgottabbak, többet tulajdonitának el a' franczia szokásukbul, érzé-

keik megélesedtek, értelmök, lelkök a' sors' műhelyében kitisztittatott.

A' magyarok elszigeteltebben maradtak, az idegen élet' hullámzása csupán az ország' határszéleig jutott, nem egész a' velejéig, 's igy tán csupán a' magyarnők minden asszonyok közt azok, kik általában egészen nemzetiek.

Szabad, összehangzó testalkat, az alak' szép kerekdedsége 's tömöttsége alapvonalai a' magyar női szépségnek, a' mozgás' könnyüsége, a' biztosság és didacticai határozottság a' föllépésben és járásban a' természet' és sors' ajándéka. A' dus fekete szem, sötét, mélyen égő szemek, az ívkanyarodásu szemöldökök' mellyek valamennyire távol állnak egymástól, a' tetteken gondolkodó homlok, mind ez összesen olly tekintetü, mint egy magyar hősrege.

Lelkületére a' magyarnő inkább az epopoeára mint az idyllre való. A' magyarnők mostaniasan öltözködnek, mindazáltal nem ollyanok, mint sok német hölgy, nem csupán commentariusai a' divatnak, nem élő mellékletek a' divatlaphoz; hanem a' divatot szabják magokhoz, a' divat lesz szolgálójok, nem ők a' divatéi.

A' mulatságban nyiltak, részvevők, kiváncsiak, telvék élettel, müveltek, valamennyire feszültek, élénkek, 's mimikájok gyakran akartalanul bevégzi azt, a' mit gondolnak 's nem mondanak.

A' német csöndes élet 's a' szüzek' magába vonulása ritkább itt, valamint azon genialis szállongás a' léleknek ugynevezett tulvilágában. Röviden az asszonyi világ' egész feszengési theoriája idegen előttök. Pillantásuk szabad és természetes, a' világba az életbe, az emberiségbe.

Kissé uralkodásra vágyók minden magyar nők, 's ez onnan jöhet, minthogy olly sokan magok kormányozzák birtokaikat, 's ez okbul gyakran legnyájasabb hangjokba is egy parancsolói hang vegyül.

SZERELEM
ÉS
CHAMPAGNEI.

vigjáték 5 flvnsb. Gaal-tól.

A' játék' tartalma: Falusi gazdag kereskedőnek van egy gyámleánya, Adél, kit nőül venni hárman, u. m. Csatári, Dengelegi, Szélszaki, kivánnak; a' leány azonban sem Szélszakit a' külföldieskedőt sem Dengelegit a' nyers nyiri fit nem szereti, bárha amannak, gyámatyja' akaratja szerint, már választott menyasszonya is; ellenben Csatárihoz hiven ragaszkodik. A' szerelemvallás egy vigjátékból hevenyében előadott szavallás által történik. A' játék folyta alatt Szélszaki és Csatári közt egy párviadal van készülőben, melly azonban ennek gyávasága miatt semmivé lesz; Dengelegi mind végig azt hiszi, hogy a' leány' számára kerestetik; Obscurides Simplicius, Adél' tanitója, a' leánynak latin tanácsokat oszt; Falusi fösvénykedik; mig végre Csatári Szadányi barátjával azon gondolatra vetemednek, hogy az öreg Falusit champagneivel leitassák 's ekkor Adélt befátyolozva elébe állitván, ezt Csatárival általa összeadatják, 's a' házassági szerződést mindnyájan aláirják. Midőn végre minden kitudódik, Falusi kibékül, a' két másik imádó is, ki haraggal ki a' nélkül, eltávoznak, 's mindennek vége.

Az egész darab elég jó hatást gyakorlott a' közönségre, bárha a' szemesebb vizsgálónak igen sok kifogása van ellene. Először is mindjárt az öt felvonás ellen: nem mintha azokkal tartanék, kik a' vigjátékot, mihelyt öt felvonásos, unalmasnak lelik, sőt épen ugy szeretem a' jól kinőtt drámai műket, mint a' jól megtermett embereket, csakhogy ebben a' megtermettséget, magosságot csontok és izmok tegyék, ne pedig hasztalan zsir, háj és kövérség; amabban pedig tartalom, mélység és velősebb történetek, ne pedig apró esetecskék, mellyek egyenesen azért látszanak bele szőve, hogy a' játék az öt lábot megüsse. A'

tartalombul látszik, hogy jelen szinműnek veeje olly kicsiny, mellyből csak egy három felvonásos játékot lehete érdemesen betölteni. A' szerző azon hézagokat, mellyek a' nagyobb történetek közt vannak, ügyesen tudta ugyan apró eseményekkel megrakni, ugy hogy a' játék unalmat nem okoz, de ha mind e' pótlékok elmaradának, az egész minden esetre csak nyerne vele. Sok helyen koptatottak is már azok, mint p. o. Obscurides' diák beszédei, a' két inas' bohóskodása, a' részegek' kóválygása a' városban 'stb, — Mi a' játék' kifejlését illeti, az nagyon botránkoztató, 's alkalmat nyujt ezuttal némelly dolgokat elmondani a' felől, mit tesz az: mikor a' biráló, az aestheticus a' költői műben morált keres. A' mi iróink, ugy látszik, borzadnak már e' puszta szóra is: moral, 's ha az ember termékeik' birálatában e' szót is felhozza 's szüleményeiket e' szempontbul is megtekinti, kigyót békát kiált az egyik a' helytelen tett ellen, nevet a' másik és gunyra fakad, mert — ugymond — mi köze költeménynek a' morallal? Mi okozza az illy ferde nézeteket? — A' tudománytalanság. — Sok költő van — sőt a' legtöbb nálunk illyen — ki ha verseit vagy prózáját egy pár esztendő óta megirogatta, e' mellé — hogy olvasottsággal is dicsekedhessék — jókora mennyiségü belletristicus irót 's nehány nevezetes criticust keresztül olvasott, azt véli, mindent megtett, mi az üdvösségre szükséges; a' tudományok pedig, mellyek a' valódi költői léleknek elkerülhetlen táplálékát teszik, mellőztetnek mint felesleges dolgok. — Valljon a' kertet, mellyben virágot és gyümölcsöket akarunk termeszteni, virágokkal fogjuk e trágyázni, hogy termékeny legyen? a' szőlőtőkét borral locsolandjuk e? és lelkünket, mellyet szép költemények' kútforrásává akarunk müvelni, költeményekkel tápláljuk e? Véleményem szerint a' valódi költőnek épen olly szükséges egyikben jártasnak lenni, mint a' másikban; épen olly szükséges neki az idegen agyból eredt nagy költemények' olvasgatása, hogy lelkét szép formákkal tele itassa, mint a' tudományok' tanulgatása hogy azt jó materiákban bővelkedővé tegye.

(Vége következik.)

HIRLAPI FURCSASÁGOK.

1. A' „Társalkodó'" 56d. számában a' „bajai olvasó egyesületről." adatokat közöl 's azt mondja: „az egyesület' megnyitása f. e. julius 4kén, az arany bárány czimü városi fogadó felső teremében (hol egyszer'smind az egyesület szállása vagyon), az egyesület' közköltségin száznál több személyre adatott igen fényes lakomával, a' polgári katonaság hangászkara (tán hangászata?) mellett ünnepeltetett; mellyben számos pohárral áldomásozván — — az egyesület teljesen megelégülve szétoszlott."

Tota die laboravimus et cepimus nihil: Egész nap ettünk, ittunk és nem olvastunk semmit.

2. A' „Jelenkor" 56d. számában ezermesterkedik, négy levélből hatot csinál; „minden mivészeknek keblencz-bűnök, kik mivökben kaczérganak, ha az még olly rút is:" azt mondja dr. Schedel Ferencz Schiller kiforditott „Haramjáiban" a' 27d. lapon; ezt tartja Helmeczy ur is 's azt hirdeti idézett számában, hogy „a' magyar tudós társaság kézirattárát T—y Gáspár táblabiró négy magyar eredeti levéllel nevelte 1580., 1603., 1611., 1641., 1688 és 1693 évekből." E' szerint tehát az 1580diki levelet irták 1603mig, az 1611dikit pedig 1641ig, 's igy kivonván a' kivonandókat, csakugyan kijön a' négy levél.

Az öreg Moor. (felgerjedve). Ferencz! Ferencz! mit mondasz? (Franzl was sagst?)

Ferencz. (nem szól semmit.) —

Az öreg Moor. És te is Ferenczem, te is?

Ferencz. (nem szól semmit.) —

Az öreg Moor. — — ne haragudjál egy atyára, ki magát planjaiban megcsalatottnak leli.

Ferencz. (még sem szól semmit.)

Az öreg Moor. Hallgass, o hallgass; oh! ez olly nagyon igaz! Ez felettem itélet. — —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház. Julius 9dikén „Kean.“ A' czimszerepben idősb Egressy ur a' közönség kedvencze lépett fel 's játéka zajos tetszéssel fogadtatott. Lesz még alkalmunk e' derék színészről szólhatni, 's most csak annyit mondunk, hogy játékán a' classicitas' bélyege látszik. 10kén két vigjáték „Gyámság“ és „Mézes hetek;“ az előbbi jó hatását nevelé Megyeri, szorgalommal hatott mellette László. A' „mézes hetekben“ Lendvay 's Lendvayné kedvesen játszottak. — Julius 11dikén „Sevillai borbély.“ Nehezen van hazánkban 's Erdélyben vidéki város, mellyben Szerdahelyit Figaro' szerepében ne ismernék 's ő Pesten is, e' szerepben nemcsak a' magyar, de az operáinkat látogató német közönségnek is egyre kedvencze; ő itt egészen a' maga elemében él, mozog, leskelődik, cselszövénykedik, csal vagy borotvál. Benza ur, a' kassai szinháztól, ez este Basilio szerepében mint vendég lépett fel és igen meglepte a' közönséget gyönyörü hangjával, szabatos énekével 's játékával. Benza ur a' kassai színésztársaságnak akár hol is díszt fogna szerezni. Joob ur gróf Almavivában tetszett. — 12d. „Szerelem és champagnei“ (e' szinmüről bővebben lásd mai lapunkat.) 13dikán „Csalódások“ Kisfaludy Károlytól. 14dikén „Zampa“ mellyben a' czimszerepet Lendvay, Dandolót pedig a' most emlitettük Benza ur igen jó sikerrel adá. 15dikén „Hinkó.“ 16ikán „a' dijoni őrültek háza.“ Lendvay mint vendég utószor és köztetszést aratva lépett fel.

KÜLHIREK.

1.) Hirsch Dänemark rabbi, a' zsidó és görög literatura' professora, kinek emléki és látási rendkivüli tehetségérül nem csak német, hanem angol hírlapok is nyujtanak tudósitást, 's ki a' legfőbb és főfő személyek előtt különféle tartományokban próbáit adá ügyességének, rövid idő óta Bécsben tartozkodik. Emlékezete 's látása rendkivüli ereje ezekből áll:

a) Képes majd az egész Mischnat vagy Talmudot minden számos magyarázatokkal és jegyzetekkel, avagy annak valamelly megkivánt részét könyvnélkül elmondani; megmondja mind azon lapot, mellyen valamelly mondat áll, mind azon sort, mellyel a' lap kezdődik és végződik, hány sor van minden oldalon, a' nélkül hogy hibáznék vagy akadozna.

b) Ha valaki a' Mischnaból vagy Talmudból meghatározott számu lapokat ujjai közé vesz, a' rabbi megmondja a' lapokat, mellyekkel e' rész kezdődik és végződik.

c) Ha valaki egy kézíratot mutat bár miféle nyelven 's bár milly szorosan legyen is az irva, vagy valamelly nyomtatott könyv- vagy ujságlapot, a' rabbi egy pillanatra a' legszorosabban moghatározza a' sorok' számát.

d) Ha valaki a' Mischnaban vagy Talmudban egy csomó levelet tővel keresztül szúr, a' rabbi nem csak az átszurt levelek' számát határozza meg, hanem az utolján átszurt szót is megmondja.

A' rabbinak bizonyitványai vannak az orosz császártól, porosz királytól, szász királytól, Paskevics herczegtől, kinek jelenlétében emlékezetének következő példáját adá: több mint kétszáz katona' nevét elolvasák előtte 's ő azonnal valamennyit elmondá előlrül és hátulról kezdve, hibátlanul.

2.) Egy tudós azt vevé észre, hogy olly családban, mellyben négy ivadék váltja fel egymást, a' nélkül, hogy a' férfiak testi erőt kívánó munkával foglalkoznának, az ötödik ivadékban a' gyermekek fiatal korukban 's közönségesen mell betegségben halnak meg.

Figyelmeztetés.

☞ *„Rajzolatainkra“ folyvást előfizethetni. A' „Rajzolatok“ félévi ára képekkel postán. 6 p. frt. helyben 5 frt. p., képek nélkül 1. p. frttal jutalmasb. Uj Előfizetőinknek Szentpétéry arcz- 's a' vizárból a' pesti város piacz' térképével ingyen szolgálunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Julius 22kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
6dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

AZ

AMBOGI KERT.

(Novella.)

SZÁBÓ DÁVIDTÓL.

Ti prédikállotok
Apostol-homlokkal,
A' nagyságos világról,
'S a' bün förtelmiről;
És mégis másképen miveltek.
Ti jobra néztek 's balra üttök.
Canon. I. 3.

„Kétség kivül! — mondám, hosszas tépelődésemben szinte már elfásulva — ha való, mit ezen mélyen buvárkodó tudós mond, úgy az idegcsövek' egy része közvetlen a' kékeres edénykezdetbe menne által, — valamint az üteres rendszer' egy része közvetlen az idegek' ízekkel felkészült csöveinek kezdetével lenne összekötve; és igy idegek' és véredények nedve egy folytonos kört képezne az emberi életműségben!“

„Szerencsés jó napot kivánok! —“ ezen szavakkal botlik be ekkor szobámba egy falusi ember, bal karjáról fityegve zsiros vászon éléskamarája, jobjával pedig egy jóformán összegyürt 's szennyezett levelet nyujtva nekem: „A' tens urnak Ambogról szól ezen levél, — délután visszaindúlok, ha tetszik izenni valamit, szivesen elviszem.“ Legottan megismerém Ábrányi barátom kezét a' levél' czimzetén 's ezt olvasám belőle:

Ambog. Jun. 10d. 1838.

Üdv neked, édes Iványom!

Mióta mi egy kebel, egy lélek, egy gondolat vagyunk, tudod édes barátom, mennyire nem történhetik velem semmi, hogy azt veled is legottan közölni ne kivántam 's ne szoktam volna. Ha valaha most kivált ömledezni ohajtok; vedd tehát nehány soraimat addig is, mig kebledre dölhetek. Óh mennyi elmondani valóm volna! Mi tündér világban élek én itt! — Mióta, elhagyván a' pusztító elem halmozta fővárosi romokat, repülnek tőlem itt falun, a' természet kies ölén napjain: mi éleményteljes minden napom, minden órám! — Szivembe kellene látnod, hogy fogalmad lehetne az örömlobogásról, mellyet ott ezerféle okok mindúntalan gerjesztenek. Csak egy társaságot érintek, mellynek rendesen én is tagja vagyok, mellyet többek közt egy barna leány, nem! — egy magyar angyal lelkesít. Milly sugárzók ennek szemei! 's milly olvasztók ha rám lövelnek! — hangja milly aeol-hárfai zene! — beszéde mulattatása milly mennybe villanó láng! — Én csupa tisztelet vagyok iránta, 's vele lennem nem földi élet' öröme.

De az alkalom siet. Csak tudatni akarám veled, hogy boldog 's téged lelkéből szeret

barátod Ábrányi Berta m. k.

A' lombjaikon csendesen üldögélő madarak nem riadnak fel sebesebben, mint gondolatim' seregei lázzadának fel e' levél olvasására. Aggodalmam teljes mértékű lön. „Az én barátom megint szerelmes! — mennyi bajomba kerül őt kötelességéhezi hüségében megőrzenem. Rég visel ő kisujján arany karikát, mellyet örök szerelem' jegyéül bir egy minden gondolatait neki szentelő szelid és szép leánytól. 'S hütetlenség' szennye undokítsa e barátomat? pedig

az fenyegeti; — hiszen mi ez az egész levél is? csupa merő felkiáltásjel, minden betűje szerelmet lehel. — De mi is az a' szerelem, — vagy inkább micsoda anyagból van az az én barátom' szíve, hogy az országút mellé épitett fogadókint, szüntelen fogadja be a' szerelmet, ezen hivatlan 's kelletlen is mindig alkalmatlankodó vándort, ezen annyi szívekhez bekopogtató cselszövő garabonczás diákot. Pedig mi csekély erő kell, hogy ellene állhassunk, hogy minmagunk előtt is nevetségesekké ne legyünk. Én ugyan sokszor olly őszintén vallom meg — magamnak, mint a' legájtatosb gyónó a' szent atyának, — hogy én merő gyarlóság' edénye vagyok; még is szívem eddig —

Mint ama nagy-hirű Révkomárom vára,
A' szerelemnek még nem jutott karjára;

és a' párrimet, úgy hiszem, bátran megtoldhatom még egyel:

'S hiszem nem is jutand, — a' világ csufjára.

De bezzeg ez az én Berta barátom! — Ez örökké szerelmes; ez kész lenne minden hónapban új házasságot kötni, mig a' távolban utána epedő hív leánynak várni, és még mindig várni kell. — 'S ki kezeskedik, hogy most egészen le nem tántorodik hűsége' utáról? — — Nem, nem; — én neki barátja vagyok. A' kisértettől őt védenem kell. — Az a' sugár szemü barna leány! — Az a' magyar angyal! he, he! mint fogom lerántani barátom' szeméről a' varázs leplet; mint fogom őt öngyengeségén megpirítni! mennem kell! — nem hagyhatom őt az örvénybe veszni, mellynek szélén tántorog."

* * *

Épen 5 órát konga dél után a' rókuszi kisded torony, midőn mellette elzördüle földim' szekere, mllyen izenet helyett magam zsugorgék a' kocsiderék' hátuljában öszetepert kevés szénán, vagy igazabban mondva, a' kas' fenekén. A' nap ugyan már ereszkedék a' budai hegyek fölé; de heve, melly még mindig nem enyhüle, 's azon felül az engem szüntelen beföllegezve tartó por, rendkivül szenvedő állapotban tartának. Semmi, semmi! — vigasztalám magamat,

„A' virtus' útját szörnyetegek lesik."

De a' mint a' főváros' zajától mind inkább távozánk, a' velünk versenyező vagy találkozó szekerek is gyérülvén, a' por érezhetőleg türhetőbb, kevesebb lön. A' csendesülő idő is lassankint ünnepélyesbedék, — midőn szekeresem' egyszerü megjegyzése mellett, majd szép ligetek és kukoricza-földek közt döczögénk el; majd az illatos legelők' zöld pázsitain a' kerekek olly zaj nelkül görgének tovább, mint ha esteli madár' szárnyain haladnék. De mondhatlan jólesés' érzelme ringatá szivemet, midőn a' hűvösödő szürkület' szellője körülem lengedezvén, jobra és balra lassú suttogással hullámzának szárnyai alatt az itt ott már virító gabonák gazdag kalászai. A' táj fölött pedig, hová igyekezém, néma ünnepélyességgel kezde mindig élénkebben világolni az éj' királynéja, a' mint vetélkedője, a' nappal' királya. a' láthatár alá hanyatlott. Milly jótékonyan hatnak a' szívre az estnek, a' soha nem alvó természet' ezen csöndes ünnepének kellemei! — midőn kissé lelépvén az embertömeg a' munka' pályáról, hallgatás terjed el a' vidéken. Ekkor a' természet mintegy visszafoglalt működési jogával háborítatlan élvén, örömében illatott hint a' virág, felgyöngyözi magát a' füszál és fölelevenülnek a' nap' hevétől lekonnyadt levelek. Fölöttük és köztük pedig halk éneket donognak a' lég' milliónyi szemmel is alig látható dalnokai. — Mennyire újak mind ezek az előtt, ki csak nagy házakon és nagy házak közt látja a' télhozó havat; csak vízben és kosárban a' tavasz-, nyár- észdíszitő virágokat és gyümölcsöket: a' ki kedvesen susogó facsoport helyett szüntelen zajongó emberseregben tolong és zsúrlódik. — Csak még is jó volt egy kis időre megszöknöm örök egyformaságú városi napjaimtól és a' porlepett könyvek penészszagától!

„Uram még ezen a' parton átmegyünk és Ambogon vagyunk.“ szakítá félbe, szinte megrettenésem közben, hosszas esti merengésemet a' toldozott gyeplő kormányozója, ki eddig szintúgy hosszas, egész pipadohányi, hallgatásban üle lovai mögött, most pedig a' kiégett pipát zsebébe dugá. „Ha úgy atyafi, — isten áldja meg kendet; én a' kerten menendek le“ — kimászám a' szekéroldalok közül 's leszálltam, barátomat kerti lakában, nesz nélkül meglependő.

* * *

A' kert az ambogi kastélytól kezdve egészen kinyúlik a' faluból. Az udvarral szomszédos része, konyhazöldségeivel, virágaival és gyümölcsfáival mindig a' legszebb virágzatban díszlik. A' nem-lankadó szorgalom szünetlen közötte őrködik, mesterséggel gyámolitva, mit talán a' természet önkényt nyujtani vonakodnék. Ezen lapályos h a s z n o s rész egy hegy' tövénél megszűnik, felváltva a' gyönyörü résztől, mellyben a' természet emberi kezektől erőszakot nem szenvedve, tiszta fönségében pompáz. Magas szil- és gyertyánfák emelkednek föl ezen hegytőből, koronáikkal elérni erővel a' tetőt, hol maktermő tölgyek lomboskodnak. A' gyertyánok' napsugártól soha nem bántott árnyékában pedig egy forrás csörgedez, mellynek kristály tiszta vizét egy fehér márványból faragott pásztorleány önti az előtte levő medenczébe. E' forrás körül még bel- és külföldi virágokból kertész rakta csoportok töltik el a' hüs léget illataikkal; de fölebb, egész a' lombos erdejü kert' végeig csupa erdei virágok nyitogatják kelyheiket 's fogadják nektár-rejtőikbe a' fáradhatlan szorgalmu méhet, midőn mézanyagot kerestében a' ligetek' legtitkosb zugait is donogva beszárnyalja. Számtalan csavargó ösvények metszik az összeboruló fák' alját és a' rajtok andalgónak érzékeit majd minden ágról csalogány' dala ringatja nappal és éjjel. A' hegy' oldalán, százados tölgyek' árnyaiban egy házikó áll különféle szinü kisded ablakaival, mellynek tornáczáról egy nyilás a' fák' lombjai közt meglepőleg hagy bámulni egymást felváltó reményszín halmokon, több helységek' tornyain és erdőkön keresztül, a' mindig kékebbülő távolban, egész a' Mátra' fellegszinű hegyéig. —

Nehány évvel ezelőtt, midőn szerencsés voltam itt járni, igy álla a' kert. Fogékony és minden szépnek gyermekileg örvendő kebellel járdáltam vala meg ennek minden osztályait, 's az azon alkalommal felfogott kép akkori szinében folya ki jelenleg tollamból. Most már a' heves érzés' korszakán túl döczögőt nem volna képes akármi apróság érdekelni. Azon korhoz képest most már öntőhüvelyéből kivett vasszobor vagyok. De illő is, hogy az légyen, ki, mint én, erkölcsi tanitások' hideg vizével megy leönteni a' szív' és érzelem hő rabgyermekét.

Ábrányi, miután pesti szállását, a' hitványt jobbal felváltatni akaró árviz osszerontá, itt örül — mint leveléből is látszik — napjainak 's bajlódik vagy nem bajlódik orvosi rigorosumaival (mert, hogy megjegyezzem, ő orvostudományi pályát végezett). Mint természet' kelleténél is lelkesebb, hogy ne mondjam érzelgőbb barátja, bálványozója, ezen erdei házikóban választa lakást. Itt szándékozám őt meglepni 's hozzá fogni a' szivörvényből leendő kimentés Jerusalem szabaditási munkájához.

Halavány csillagoktól körülpislogva, magasan usza már föllegtelen mezején a' hold, midőn a' kerti kigyóútakon, mint egy daedali tömkelegben csavargék barátom' lakja felé. Az égi ünnepélyes csend — midőn azt az egyik vagy másik bokorról felcsacsogó fülemile meg nem töré — önkénytelen olly tartózkodóvá tőn, mintha isten' házában járkálnék. Többnyire lábujjhegyen folytatám útamat, megrebbenve, ha a' fölém gorult galyat kalapom megzördité. Úgy látszik, még a' szellőt is csöndre birá és elszenderité ezen kies nyári éj. — De halk zenének hangjai hallatának most, mellyek gitár'

húrjairól borongva kezdének ömledezni. Csak hamar egy reszkető hang éneklé közé dalát, mellyet — elfojtott lélekzettel figyelvén rá — így hallék:

„Köszöntve légy, oh szende hold,
Köszöntve csendes ösvényeden;
Epedve csügg tekinteted
A' néma földön, kedvelteden.
De fénykaroddal nem éred őt el,
Alszik 's keservedre nem fele'.“

Itt megszünt. „Pók essék rám, ha ez nem Ábrányi! — szegény fiú, ez bizony beteg“ — 's lopózkodtam hozzá, hogy megláthassam. És csak ugyan ő vala; megismertem a' mint megláttam őt szabad nyakkal, kivetett gallérral ülni egy fatörzsökön 's ajtatos képpel bámulni a' hold felé, midőn énekét ekkint folytatá:

„Barátom, ah most engem is
Hasonlatos sors' haragja sért
Könygyöngyben úsz tekintetem,
És csak sohajtok bálványomért.
Illy messze tőled, ki mindenem vagy,
Búm olly kietlen, olly szörnyü nagy,
'S ah érzeted tán ha már kiholt,
Jövel halálom, borúlj be hold.“

Mig az utójáték' hangjai lassú hullámzásban halnának el az andalitó hangszer húrjain, 's én a' Bertához vezető útat keresém, távolról hangos tapsok hallatának. De mikorra a' fatőhöz értem, melly a' holdnak szentelt óltár lehetett a' bálványozótól, csak hült helyét találtam az ábrándozónak.

„Ez ördögösség! — indulék fel — igy rászedetni!“ 's újolag keresésre indultam. De nem kelle soká keresnem, midőn többek' zajongása — erős férfi és csengő női hangvegyület — üté meg füleimet. Egyszerre kivehetém, hogy ez mulató társaság. Véleményemnél előbb rájok bukkantam, midőn egy villi alaku leány épen e' szókat mondá Ábrányi barátomnak:

„Maga, mint már olly igen jol tudjuk, csak egyszer futott keresztül a' Mátrán, még is mindig talál róla valami elbeszélni valót.“

Megjelenésemkor Ábrányi, hangosan felkiáltva, villámkint szökött nyakamba, és a' mozgás általános lön a' társaságnál, melly mintegy tiz személyből, szülékből és gyermekeikből 's jóismerősekből álla. Egyenkint részint fatörzsökből faragott ülőkéken, részint karszékeken foglalának helyet. Ábrányi mellett üle a' leány. „Ez lesz a' kisértet.“ gondolám, olly szemekkel méregetvén őt, mellyekből ha a' homályosb hold helyett napfény világol vala, nem lehetett volna sok különösségeket ki nem olvasnia. A' találkozási öröm' csillapodtával Ábrányi szóla:

„Nagyságtok kegyesek lesznek megbocsátni a' kis epizodért. Barátom, felém fordulván, egymással majd beszélhetünk unatkozásig, most egy nagy itélet sulya fekszik vállaimon, annak kell eleget tennem. Büntetésül kapám e' nemes kört ma estve mulattatni, vagy a' dologhoz illőbben szólva, úntatni, 's játékot kell üznöm négy jelenetben. Én ugyan mindent elkövetek, de gyarlóságom mentse ki a' nem sikerült czélt. Az első jelenetre, melly szavalati volt, elszavalám a' mi nagylelkességü Kölcseynk', Zrinyi' énekét; a' második t. i. ábrándozási jeleneten is szerencsésen túl vagyok, kiábrándozván magamat a' türelmes holdhoz: most következik a' harmadik jelenet, mellyben regélnem kell, — legyen tehát czím: igaz rege a' mátrai doktorról.“

„Halljuk! halljuk!“ hangzék közösen.

(Vége következik.)

SZERELEM
ÉS
CHAMPAGNEI.

(Vége.)

A' csupa Aesthetica, a' csupa költemények' és critikák' olvasása nem vitt még magasra senkit, 's mit nem tehet egy jó anyagból gyurt lelken a' tudományosság, eléggé élénk és bámulatos tanuságot ad felőle a' nagy német iró,

kinek mi saruit megoldalni nem vagyunk érdemesek, az óriás Göthe. A' költészet rabbá teszi a' lelket, 's mi ad e' rabbilincsnek ellensulyt, ha a' tudomány nem? Egy ideálvilágot állit a' költészet elénkbe, mellyben minthogy édes, olly könnyen eltévedünk, mellyet, minthogy édes, olly hamar készek vagyunk valónak tekinteni, ha más oldalról a' tudomány, a' practicai élet' szemes vizsgálása, a' gondolkodás ébren nem tartanak bennünket. Ha igaz az, és pedig szent igaznak tarthatni, hogy egy valódi költőnek minden emberek közt legszükségesebb az általános müveltség, mennyivel világosabb lesz ebből a' tudományok' szükséges volta, mellyek ez általános müveltségnek csak kisebb részét teszik? — Egy jó költeménynek sem az egészben sem egyes részeiben nem szabad ollyasmit foglalni magában, mi a' valódi élet' menetelével ellenkezik, mi abban meg nem történhetik. Az Aesthetica a' philosophia legtisztább eszméink alkalmaztatása az emberi agy magasabb szárnyalásu termékeire. Hol a' valódiság megszünt, hol philosophálni többé nem lehet, ez arasmanesi sötét határon, szárnyra bocsátja az ész lelkünket, ő maga a' valódiság', az ösmert világ' határai közt maradván, hogy menjen felfödözéseket tenni amaz ösmeretlenbe, 's a' valódiságtól vevén sinormértéket, latolgassa, mi lehetséges ama' valótlanban; ez utra utmutatóul az Aesthesis' szabályaival látja el őt, mellyek a' philosophiáéval annyira megegyeznek, mint meg kell bármelly tudományból vett corollariumnak egyeznie ugyanazon tudomány' szabályaival. 'S most már oda értünk, a' mit megmutatni akartam, hogy tudnillik aestheticai műnek a' moral' szabályaiba (a' morált pedig a' legfőbb philosophiai studiumnak lenni csak senki nem tagadandja) ellenkezőleg ütközni nem szabad.

Lehet e szép, a' mi nem jó? lehet e szépség abban, miben a' roszaság megvan? — Nem lehet! — Költeménynek a' szép után kell járni, 's ezáltal engedik magát némelly irók oda csábittatni, mintha annak, mi jó mi nem, tekintetbe sem kellene vétetnie. Criteriumai ezek egymásnak: ha a' jót szépnek nem találjuk, nem jó az, és viszont. — Meg vagyok győződve, senki sem fogja azt képzelni, hogy én a' költemény' erkölcsi czélját abban keresem, miszerint benne csupa erkölcsileg jó embereket kivánok föllépetni; valamint szinte azt is tudni fogja mindenki, hogy a' legroszabb emberek' charaktereiből erkölcsileg jó czélzatu műt alkothatni.

Megjegyeztetni kivánom: oda ne vezetesse magát senki jelen beszédek által, hogy költeményében az erkölcsi czélt erőtetve hajhássza. Legyen azon a' művész, hogy szerzeménye a' tiszta jó izlés', az Aesthetica' szabályaival megegyezzék, bizonyos lehet felőle, hogy az akkor a' moral' szabályaival is megegyezendik. A' valódi 's jól müvelt, ferde studium által bal irányt nem kapott költői lélek olly biztos vezér a' műalkotmányokban, hogy munkálkodásink közt rá és szárnyalására bátran bizhatjuk magunkat.

Ezek legközelebb kitüzött czélomtul eltérő dolgok; de elmondatniok nem volt felesleges. Nézzük már most a' jelen szinmű̈t: látjuk ebben, hogy a' házassággal, mi mégis, ugy hiszem, mind vallásilag mint természetileg véve szent dolog, itt ide 's tova gúny üzetik. Egy részeg gyámatya adja áldását és egyezését gyámleányának férjhez meneteléhez. Ne nézzük azt, hogy maga a' részegség ugy nem tartozik a' vigjáték' satyrájának tárgyat adó gyöngeségek közé, mint például a' tolvajság a' tragoediáéi közé, bárha a' maga helyén egyiket is másikat is használhatni megengedhetem; de ne adassanak az illyeknek eldöntő következések; — csak azon egy szempontot tekintsük meg figyelmesen: midőn a' részeg, az egészen mámorkábult Falusi áldását eladogja: nevetséget gerjeszt e ez? ez nem nevetséget, ez megvetést, sajnálkozást, fájdalmat gerjeszt; 's én igen kész volnék — ha már csakugyan egy atya' áldását szentebb minek

nézni meg nem szüntünk — ez összekelés után egy tragoediát várni, mellyben lelket rázó történetekben mutattassék meg, mint ostorozza a' sors a' vele gúnyjátékot űzőt, 's mint kell a' csalfának vakmerőségét sinlenie, ki egy atya' áldását csúfosan ellopni merészelte, ki azon pillanatban, midőn tőle élte' boldogságát veszi, a' legalacsonyabb lélekállapotban gúny' megvetendő tárgyaul teszi ki ez atyát. — Vagy az segitsen a' dolgon, hogy Falusi Adelnak gyámatyja? ez nem segit, a' tettt mégis eredeti undokságában áll előttünk még akkor is, ha Falusi senki más nem volna, mint egy ember, kire Adél' férjhez adása bizatott. — Azonban ez e' darabnak már gyökerétől eredt, törzsökében vele nőtt és ágaiban elterjedt hibája, mellyet orvosolni alig lehet. Ha tán az nem segithetne a' dolgon, hogy Falusi — 's nem gyámleánya' szemei előtt — a' házassági szerződést aláirja, 's miután az összekelt pár magát neki bemutatja, akkor adná, kiengesztelődvén, egyezését és áldását; mert egy fukar 's mások' boldogságát könnyü lélekkel feldulni kész embert rászedni, ez egy vigjátékban eljárhat; de igy undok csalás megy véghez, és pedig botránkoztató módon.

Vannak e' darabban charakterek is; de ollyanok, mellyek a' darab' szövényébe csak kevés befolyással vannak, 's mellyekből kevés tett ered. Illyen p. o. maga Falusi. Ő ugy tesz mint a' fösvény 's mondatik is róla, hogy ő fösvény. 'S ebből mi ered a' darabra? Legkisebb sem. E' tulajdonsága neki egészen a' darabon kivül fekszik 's azt a' szerzőnek szintugy nem kellene tudomásul vennie, mint nem kell p. o. a' birónak, gazdag e a' megitéltetendő vagy nem, mint nem kell p. o. a' képirónak nős e gyermekes e 'stb. ki előtte Herculesnek vagy akárminek mintájaul áll. A' charakterfestés épen abban áll, hogy embereink a' nekik tulajdonitott charakterek szerint cselekedjenek, hogy — jelen esetben — a' szinmű' egész lebonyolitása egyik fő charakter' sajátságából eredjen, vagy pedig több összeütköző vagy egymáshoz simuló charakterek' összeségéből szövődjék ki. Falusi, ha a' neki kivülről befelé tulajdonitott charakter szerint cselekszik, bizonyosan legkevesebbé fogta volna leányát Szélszakinak adni, minthogy ez egy fényüző, tulzó világfi 's igy — ha gazdag is — de sok költségeknek levén kitéve olly ember, ki Falusi' lelkületével homlokegyenest ellenkezik; a' fösvény bizonyosan arra nézett volna, minthogy különben mind a' három leánykérő vagyonosnak föstetik, mellyiknek vannak legkevesebb szükségei, 's ez ha nem Dengelegi, bizonyosan Csatári. — És ezen Csatári? Ez szilárdabb lélek es derék emberkint állittatik elénk, 's még is azon csalás' véghezvitelére aljasul, mellyet már feljebb roszaltunk. — Dengelegi? Hagyjuk el e' gyönge utánzatát Mokánynak. — Obscurides Simplicius? Ez az egész darabban elő 's hátra jár, mindennek lába alatt, mindig fecsegve, ki ugy látszik nagy befolyásu leend, 's végre is nyom nélkül enyészik el, ez a' parturiunt montes 'stb. egy kissé — ha hely volna — több szót érdemelne. Mire ez a' diákoskodás? Nyomoruság, midőn az ember idegen nyelvhez folyamodik, hogy nevetséget gerjeszthessen. Vagy érdemli e azon parányi hulladéka a' diák nyelv' pártolóinak, hogy miattok egy külön személy szövessék vigjátékjainkba? Ha érdemli, ennen bizonyosan olly személynek kell lenni, kit e' vigjátékból minden hiány nélkül sőt nyereséggel kihagyni ne lehessen. Ez igazi „purpureus — late qui splendet — pannus;“ mert hat ugyan bohóskodásival; de végre is azt kérdjük mi hallgatók: hát mit akart már most ez ember itt? miért forgott előttünk? —

Ki volt irva e' mai előadást hirdető czédulán: a' jövedelem' egy része a' szerzőé. Szóljunk egy pár szót a' kéregetésről is, és pedig kezdjük a' mai estvének szomoru datumán. Az idő tiszta volt, az égen semmi felleg, a' port és homokot, mellyel Pestnek némelly utczái most rakvák, nem hordozák szét dühös szelek, egy szóval, csendes és szép volt minden, 's az elemek kezet fogva arra látszottak iparkodni, hogy megmutatni segitsenek, mennyire jutalmas dolog a' színműíróra nézve a' fenidézett mondást a' czédulára kiirni. Ez egy. Másik az, hogy az előadandó mű, vigjáték volt, tehát ollyasmi, mit a' magyar közönség operák és bohózatok után, leginkább kedvel, 's imé: a' szinház még is üres! Mit mondjon erre az ember? Nem kénytelen e arra a' gondolatra jőni, hogy mit eddig feleslegesnek, hasztalannak tartott, azt most károkozónak is higyje. Szigligeti Gyászvitézei ben másodszor a' czédulán semmi kéregetés nem volt, az idő esős vala, a' darab szomoru volt, 's benne mégis nagyobb számu nézők jelentek meg! 'S van még is emberünk, 's ez a' Jelenkor' budapesti' naplójának irója, ki egészen az ellenkezőt meré felállitni, 's mig amabban két szemével, minthogy a' czédulán kéregetés nem volt, kevés embert lá-

ott; ebben a' kéregetés miatt, sokat. Ez már valódi bélyegző a' párt' embereire nézve, kik még a' legtisztább egen is képesek felhőt látni, ha czéljok ugy kivánja. Itt minden beszéd felesleges. Kit az illynemü kéregetésektől több más respectus nem tartóztat, az legalább az illy tapasztalatok után okulhatna.

MARY.

HIRLAPI FURCSASÁGOK.

Az Athenaeum czimü magyar folyóirat' 6ik számában, furcsa felfödözéseket teszünk.

1.) Először is egy értekezés közöltetik „A' színi hatás mint drámai becsmérték" czim alatt, mellyben Vachott Sándor ur mindent felhord, a' mivel annak megmutatására járulhatni, hogy a' szinpadon jól hatás a' jó szinműhöz nem szükséges. — Ki nem látja itt azon embereket, kik hasztalan szinműveket irtak 's kiknek az Athenaeum czimü magyar folyóirat' szerkesztésébe is van befolyásuk; ki nem látja itt azon embereket, mint iparkodnak szükségtelennek, feleslegesnek hirdetni azt, mihez nem értenek. Milly élénken juttatja ez Aesopnak a' szép szőlőfürt utáni kapaszkodó rókáját észbe. De a' róka legalább róka volt; hanem az embernek embernek kellene maradni, ha mindjárt rosz szinműveket ir is. — De mire is az a' szinpad? hisz a' szinművet épen azért hijják magyarul szinműnek, mivel a' szinpaddal semmi rokonsága nincs. — Mennyire tévedtek ti, kik azt vélitek, a' szinművek' eredete onnan van, hogy némelly emberek összeállottak 's azt, mit a' közönséges életben cselekedtek, szinleg utánozák. De hogy van ez onnan! legelőször is neki állt egy ember, ki sem embert, sem világot, sem lelkeket, sem a' cselekmények' rugóit nem ösmeré, aztán irt — ez a' szinmü' eredete. Hogy az igy irottakat még el is lehessen játszani — ti nem tudjátok, hogy ez csak később jutott valamelly éretlennek eszébe, ki azt sem tudta, mi a' szinpad. Tévedésben vagytok mondom; hiszen ti azt sem tudjátok, hogy ha lelkileg és charakterileg következetes cselekmények festetnek, ezeknek nem kell szükségkép hatással birniok. Lássátok, az Athenaeumban minden illyes megmutattatik nektek, 's még rá közvetve az is, hogy a' pesti magyar szinházat jó volna lerontani; a' szinmüi dolgozatok' virágoztatására szinpad nélkül is eljuthatni, és pedig milly virágoztatására! — na, nem olvastátok Vörösmarti' színműveit? hátha még Vachott Sándoréit olvassátok, kit az Athenaeum czimü magyar folyóirat' lapjaiba közlött és még közlendő versezetiből ösmerhettek, 's ki „Imre király" czimü szomorujátékának harmadik felvonását már elvégezte.

2.) Erre következik egy mutatvány a' „Három föltétel" czimü bübájos daljátékból, hogy a' dolog példa által annál világosabb legyen; mert természetesen a' bübájos játékok, bohózatok, parodiák, ezek is mind akkor jók, ha a' szinpadon nincs hatásuk 's keresztül buknak. — Különös az is, hogy az Athenaeum szinte kitüzött czélja gyanánt látszik venni, hogy lapjaiban csupa lopott gondolatokbul álló szinműveket közöljön 's mutatványul épen az illy lopott gondolatokat tüzze ki. Minek is az az eredetiség? Vörösmarti már szép és uj példával jár elő; ő t. i. nem a' nyomtatott művekből, hanem a' kezelésére bizott kéziratbul csipegeti ki a' gondolatot. Most pedig itt áll előttünk ezen „három föltétel," melly a' „három kivánat" czimü már régiecske német szinműből nem egyebet vett ki, csak azt, hogy ott is látunk egy embert, kibe valamennyi asszony beleszeret. De hasonló úton járnak itt az egyes gondolatok is, 's különösen Mikónak e' mondásában: „jó, jó az a' viz, csak egy kicsit borizübb volna," saját lapjainkban egy pár év előtt „Semmiségek" czim alatt elmondott gondolatra akadunk, melly persze, akkor még rosz volt, mig mitőlünk jött, de most már, hogy az Athenaeum czimü magyar folyóiratban megjelent, most már jó. — 'S aztán mit gondoljon már most az ember erről az Athenaeum czimü magyar folyóiratról? A' minap „férjfiuhoz illő komolysággal" elmondják, hogy illy tüneményes játékokhoz vagyis ugynevezett paródiákhoz nem kell ész. Mi csak néztük mi lesz már most a' dologbul. 'S ime itt jelenés közöltetik egy illyes „ehez-nemkell-ész-féle játékból." Ez magában nagyon szép. De kérdés, nem fogunk e megint ismét oda jutni, hová ez emberekkel szüntelen jutunk hogy t. i. mig más tesz valamit, addig ahhoz nem kell ész, 's most hogy ők teszik majd erről is el fogják kiáltozni, hogy csakugyan nagy ész kell hozzá. — Quid proxima, quid superiore nocte egeris, quem nostrum ignorare arbitraris? — Éjjel nappal hol kódorog eszetek, azt gondoljátok, mi nem tudjuk azt?

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház. Julius 17én: „Lassu víz partot mos," melly darab hatása sokban a' megcsalatott hadnagyon, Telepin fordulván meg, ő Szentpéterivel 's Szerdahelyivel szerepeiknek derekasan megfeleltek. Miskolczy Julia is ma egészen szini működéseinek helyén állott. 18dikán: „Montecchi és Capuletti" nagy opera, mellyben Juliát Felbér Mária kisasszony olvasztó 's szép hangjának egész hatásával éneklé. Ma Déréné szerencsés volt Romeoban, hangja erejét az egész játékon keresztül megtarthatni; de az ő hangja már csak csupa reminescentiákból van összeszőve; reminiscentiákból hajdantai tulajdon hangjára 's reminiscentiákból szebb 's itt ott hallottuk hangokra. Azonban igen szép a' közönségtől hogy e' művésznét még mindig érdemei méltánylásával tiszteli meg. 19dikén: „Genfi árva." 20d. „Sokat tudó."

HONI HIR.

Nádas. N. tiszt. Sterveczky Imre al-esperes nádasi plébános 2000 forint pengőt tön le magpénzül olly föltétellel: hogy 120 pengő forintnyi kamatjából a' plébániabeli legjobb erkölcsü hajadon, kit a' gazdák titkos szavazata jelel ki 100 pengő forintnyi jutalmat nyerjen. 5pf. forditassék egy rózsa-koszoru szerzésére, mellyel a' diadalmas nyilvánosan diszesitessék; 5 p. forinton a' szegényebb tanulók' számára iskolai könyvek vétessenek; 5 pf. a' szükölködők közt osztassék el; 5 pf. végre az alapitó elhunyta után, az ünnepen misézö papnak adassék. Ha a' szüz férjhez menése előtt nagyobb vétséget követne el, ez ideig a' helység pénztárában tartandó jutalmát elveszti, 's jövő évben a' második helyre méltatandó (mert mindenkor most ugyan az alapitó, 's későbben utódjai által egyetértőleg a' nép tisztviselőivel három ajánltatik) nyeri, halála esetére pedig szülői 20 pf. kapnak temetési költség fejében, a' 80 pf. pedig szinte a' második helyre méltatandónak jut, azon kötelességgel hogy az elhunyt rózsakirályné sír-dombján rózsát neveljen. Rózsaünnepül örökre pünkösthétfője tüzetett ki; alkalmatlan idő esetén következő vasárnap. Az idén pünkösthetfőn a' plébániai templomban öszve gyülekezett nép épületes ájtatossággal huzódott át a' boldogságos szüznek egy dombon álló kápolnájához; a legjámborabb ifju bárson vánkoson vitte a' rózsa koszorut. Itt számos nagyok 's a' templom törvényes pártfogói jelenlétében Fedor Katalin 60 Kucsera Anna 34 Skófalek Mária 12. szavazatot nyert; e' szerint Fedor Katalin tanusittaték legjelesebb erkölcsünek, 's ő lett ez évben a' rózsa-királyné. Szépen kezet fog a' kegyes intézet alapitójával helybéli Földes ur nejével szül. Pongrácz Nep. Grófnéval együtt, ki a' mult évbeli második 's harmadik jeleltnek azonnal 50 forintot igérének egy év alatt férjhöz menetelek esetére, jelenleg pedig a' két erkölcsi pályatársnak egy szép kötetü imádságos könyvet ajándékozának; befejezte igy azon erény-ünnepet mozsár durrogás és a' nádasi pór gyerkőczék hangászata (mellynek tagjai nagy részint a' helybeli plébános és segéde költségén nyertek eddiglen fuvó müszereket 's oktatást) ezek zengései közt hangzott el az „Isten téged dicsérünk" is. Ezek után szép sor menetben térének vissza az anyatemplomba.

Szion.

Jövő szerdán (25dikén) Szerdahelyi' dalszinész jutalomjátéka a' „bűvös vadász;" mondják hogy Pesten még illy nagyszerü készületekkel 's diszitményekkel ez opera nem adatott.

EREDETI
DIVATKÉP 3.

Pesti férfi divatviselet készitője Reiter pesti szabómester; ruhatára van hajó utczában nagy Kristófhoz nevezett szögletházban: a' hölgy musselin ruhában.

Figyelmeztetés.

☞ *„Rajzolatainkra" folyvást előfizethetni. A' „Rajzolatok" félévi ára képekkel postán. 6 p. frt. helyben 5 frt. p., képek nélkül 1. p. frttal jutalmasb. Uj Előfizetőinknek Szentpétéry arcz- 's a' vizárból a' pesti város piacz' térképével ingyen szolgálunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest *Julius* 26kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838. 7dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Elôfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. ***Második fele.***

AZ

AMBOGI KERT.

(Novella.)

SZABÓ DÁVIDTÓL.

(Vége.)

Ábrányi igy kezdé regéjét: „Tehát a' mátrai doktorról!“

„Egyik nagy szűnidőben, szokás szerint megszállván a' kalandozási düh, eltökélém magamat, megjárni a' Mátra' hegységét, melly völgyeiben és erdei közt annyi eredeti szépség és ritkaság, de annyi származati aljasság és rosszaság is tenyészik. Éldelém már néhány nap azon nagyszerű gyönyört, mellyet a' fönséges természet nyujt az ôt imádó kebelnek, midőn majd homályos szakadozó völgyekbe ereszkedém le, megleső a' titokban csörgő patakot; majd bérczekre kapaszkodám fel, elnézendő a' hullámzó tengerképű hegység fölött. Egy déltájban ácsorgék a' rengeteg erdőben, csudálva a' hosszú életű tölgyeket és bikkeket, mellyeken már a' vénség' mohszakálla verődött ki, mig azonban gallyai orkánokkal képesek csatázni 's csatát megállni. Itt egy sertésnyájőrrel találkoztam.

„Isten áldja a' napot, földi!“ köszöntém.

„Mind örökké Ám!“ fogadá, de olly baltájánál élesebben villogó szemekkel és hangon, hogy nem lehetett át nem látnom, miként köszöntésemnél az ő fogadásával összehangzóbbat akart volna hallani. — Majd lassanként megengesztelődvén, folyt jámbor beszélgetésünk, el nem fojthatván szánakozó felnevetés forma szájhúzogatását (nem akarom a' mosolygást annyira prósaivá tenni, hogy ide használjam) és kandi fejcsóválását, midőn megtudá, hogy ezen nagy útat csak azért tevém, hogy a' Mátrát megnézni kivántam.

„Bizon szeret kee néznyi, hallja; — de hát ha csakugyan ollyan juó lába van, nézze me' kee a' Mátrai Gyoktort is.“

„Hogy' hogy'? a' Mátrai Doktort? mi ember az?“

„Hjő, hallja' kee! az ám a' ficsór, — pegy méttaval csak tehénpásztor vuót. Akkó Veres Gyurának hétták; most má az egész velág csak Mátrai Gyoktornak híja. Mert most má csudákat tesz ám. Csak niézze me' kee, azt mondom.“

„Hol lakik az a' derék ember, barátom?“ kérdém.

„Nem ember az, hallja kee, de Mátrai Gyoktor. Osztán a' biz' egy kicsit fére lakik; de hiszen neki nem is igen kő falu, mikor eő csak gyökérveö él, mecz-czankaóvá. Osztán kee meg jaó tud mennyi.“

illy érdekesen ajánlott ember — tehénpásztor, — doktor, az én ideálom, — gyökérevő, hogy ne mondjam, czankó-ivó, — nagyon felingerlé újságvágyamat. Ez egy második keresztelő János lehet a' pusztában, legalább is, gondolám. A' mennyire telheték a' röfögő seregét makkal vendéglőtől, jól leiratám a' híres, úgy nevezett Gyoktor' tanyáját, 's arra tarték. Majdnem estveledék, hogy oda értem. Útközben többekkel találkozám, kik vagy menének vagy jövének, 's mind csak — a' Mátrai Gyoktorhoz vagy a' Mátrai Gyok

tortól. Egy jövő öregasszonytól, ki olly ájtatosan döczögött szegény korhatag lábain, bottal gyámolítva lépéseit, mintha a' szentkúttól jőne, kérdém, mi járatban volt a' tehenek' elpártolt prófétájánál? homályosodni kezdenek szemeim, uram, megmutattam neki, ha a' Krisztus engedett volna valamit segítnie bajomon, felelé. — 'S jobbak-e már szemei? kérdém. Hál' istennek! tapogatva már csak elmenek, felelé a' jámbor. — Egy más asszonyt utol érvén, kérdém hová megy. A' Mátrai Gyoktorhoz, lön a' felelet, egy kis italkát viszek neki. Talán valami jó gyógyitást tett? kérdém. Úgy van, édes úr, csak elpanaszoltam neki, hogy az uram' jobb lábát már régóta hasgatja, — ő kigyelme, az áldott ember, csak egy kövicset adott, hogy azt pénteken hajnal előtt vessem a' kútba, — megtettem, és azóta — „hát azóta hogy' van ura, jó asszony?" kérdém. „Hát biz', édes ur, azóta csak a' bal lábára sántikál."

A' tanyát elértük. Fakéregből és megszáradt gallyakból vala galyabitva egy kunyhó, melly alatt hitvány bundán aluvék hortyogva egy ember, kinek jókora ugorka nagyságu orra és ajkai kék és vörös színben dagadozának, mint a' szeszes italok' buzgó kegyurainál lenni szokott. Jobbjával ugy oldalt döntött kancsó' fülét markolá, balában pedig egy csigát szoríta, mellyből nyugtalanúl öltögeté szarvait nyálkás lakója. Az alvó rémletes hortyalmakat bocsáta torka' mélyéből, miközben szájából — szóval az egész alak és helyzet ollyan volt, minőt önöknek, derék és szép hallgatóim, részletesen leirni nem akarok. Feje mellett egy asszony térdele, mintegy élettelen bal, másiknál soványabb, karját jobbjával tartva. Körülte több kancsó is álla; az egészet pedig olly gőz lengé körül, minő a' pálinka-katlant szokta. — Itt gyökeret, gondolám, a' legélesebb szemek sem látnak, miről az én makkoló atyámfija szólt, de annál inkább czankós butykosokat. Távolabb Hogart' ecsetére méltó csoportozatban számos öregek és ifjak, többnyire asszonyok valának, mind földi nyomorúság' iskolájának avatottjai, egyik fél szemmel, másik zsugorodott taggal, 's több undoritó nyavalyáival a' szenvedő emberiségnek; közben közben munkás életöket únt részint párájokat már ki is adott marhák heverének. Csend uralkodék az egész csoport közt, csak a' gyoktor' horkolása morga nagy húzamokban. Én hangos jónap kívánással léptem a' Mátrai darócz-Aesulap' antichambrejébe; de több oldalról sziszegének rám, csöndre intve, minthogy az most, hitök szerint, azon szélütötte asszony' karját gyógyitja, melegítvén a' csigát, melly ha fölmelegszik, a' hidegült karba is vissza kell jőni az életmelegségnek. Minden tartóztatás' dacsára felmozgatám a' Mátrai doktort. Téglaszinű szemekkel pisloga fel rám, dörgölvén azokat öklével, és nehézkes nyelvével ezt dadogá:

„Idegen ember, mit akarsz?" 's legott a' még alvásban is tartott butykost jól meghuzá.

„Érdemes Veres Gyura, Mátrának csudálatos hirü orvosa! — felelém — hallottam a' lázárok körül már annyiszor végbe ment csudatételeidet, és gyönyörködni akarván arczulatod' virágiban, eljöttem hozzád —"

„Nem! — te nem jöttél el!" válaszolá megnyomott hangon Gyura.

„Sok butykosokkal körülbástyázott nagy Doktor! tekintsd hüséges lábaimat, mellyek ide hozának, én, hidd el, itt vagyok."

„Nem! — kiálta a' Gyoktor; felülő helyzetbe szökve, és haragjában szinte tajtékzó ajakkal — mondom, te nem jöttél el, én nem hittalak, te nem vagy itt. Menj el!"

„Óh a' bölcs Gyoktor! — óh a' bölcs Gyoktor!" hangzék a' körüllevők' csudálkozó szájából, — és mindnyájan ellenem mordulának.

Az est úgy is közelített, én pedig az úttól nagyon félre tértem a' teljes czimzetü Mátrai Gyoktorért, meg is láttam őt, habár tanitványává nem lehettem is, eszembe villant az ige is, melly szerint Jaj a' botránkoztatónak: tehát csak ott hagytam a' Gyok-

tort és népét fájdalmas szívből sopánkodván eljöttöm alatt.

„Óh nép! óh Mátrai Gyoktor!—“ Dixi.

„Furcsa, furcsa! éljen Ábrányi! a' játék eddig jól megy.“ szóla egy személy a' társaságból.

„Halljuk az utolsó jelenést!“ szóla egy más.

„Ha nem csalatkozom, negyedik jelenésre a' komolykodás volt kiszabva; tehát engedelmökből komolykodni fogok“ szólt Ábrányi barátom, 's gitárt vevén, olly komoly hangon, mintha fenékig igaz volna a' mit mond, ezt dallá:

Szép a' lány, ha barna
'S búzavirág szemében,
Sokkal dicsőbb, ha lelkes
Érzet lobog keblében.
Vessd el a' virágot,
Szép az, de nem pirúl rád,
Csak illy lány a' virág, —
Tűzd kebledhez a' barnát.

Szép a' szőke lány is
Bogár tekintetével;
De még úgy ám napsugár,
Ha rád nevet szemével.
Szép a' harmat, de ő
Nem tud mosolygni; szórd szét;
Járd be az országot,
'S ha lelsz, csókold e' szőkét.

Kedves vagy te szőke,
Kedves vagy, oh te barna.
Kellemeitek között
Választani ki bírna?
Meghalok én érted,
Te gyönge szőke lélek;
'S barna, ha rád nézek
Érted, csak érted élek.

„Ej ej' Ábrányi úr — szóla a' dal után a' barna leányka — ezen jelenés nem felelt meg czimjének. Kár, hogy ön ma megint lepkeségének egy új jelével bocsát el bennünket. Szívesen vettük volna, ha ön valahára már komoly férfias oldalára is hagyott volna tekintetet vetnünk.“ — Ezen leczke savanyú lehetett volna, de az édes hang, mellyen mondaték, 's a' mosoly, melly azt kiséré, elvevé a' megjegyzés' fanyarságát. Én kedves meglepéssel vizsgálám a' leánykát, nem nyomhatván el e' gondolatot: „Ez ritka lény neme' tarka sorában!“

A' társaság eloszlott, reggelire ujra a' kertbe igérkezve, 's barátom egyedül nekem és dorgálásaimnak hagyatott. Igen is, dorgálásaimnak. Mert Catoi felhőt boritva homlokomra, megeresztém a' feddő igék' záporát. Egy más, mint Ábrányi barátom, bánatos könyeiben olvadt volna fel szavaimra, mint a' templom' küszöbére térdeltetett szerencsétlen személy; de ez a' csikfi könnyűséggel szökdösött ki a' feddő sententiák' körmei közül, majd nevetéssel, majd pajkos észrevételekkel ütvén tréfát a' komoly jelenetből. „Már azon leány is ismeri ingatagságodat, már az is lepkének mondott“ szólék a' többek közt. „Ej, barátom — felelé — illy virágok közt te sem lennél mindig ólommadár.“ — Az igaz, köztünk legyen mondva, van valami a' dologban. — Végre ritkultak feleletei, vagy csak egytagúakká lőnek. Még egyszer minden villámaimat összeszedvén, támadást kezdék, eldöntőt. mint gondolám, — 's oh megfoghatlan könnyelműség' — Berta horkantással válaszolt. Már alszik! mondám boszonkodva, 's én is fal felé fordultam. De éjem nyugtalan vala. Szokatlan, sőt sokszor egészen ismeretlen gondok fordúltak meg agyamban és szivemben. Az a' leány még is gonosz kis boszorkány.

* * *

Még csak a' hegytető' tölgyeinek lombkoronáit aranyozá a' kelő nap, midőn én a' bő harmattól szinte bőrig lucskosan, a' kertnek nagy részét már megjárám. A' társaság együtt reggelizett egy celtis' terebély lombjai alatt. A' reggelit a' lelkes gazda' szivessége mellett, különösen fűszerező Mina' — a' kellemes barna' vidorsága és tiszta lelkének természetes élénksége, ki könnyű fehér pongyolájában, bájosan lehabzó hollófürtei között egy rózsával, nem volt hasonlatlan — hogy könyveimből vegyek hasonlitást — a' görög mythosz' tajtékból kikelő szépség' istenéhez. És Ábrá-

nyit baráti lelkem annál nagyobb veszély' örvényében látá sülyedezni.

Reggelizés után sétálni indulánk a' kert különféle osztályai felé. Nekem Mina ajánlkozék társúl; és én minden férfias erőködésem mellet is, dobogó szívvel nyujtám oda jobomat. Bizonyosan az álmatlan éj gyengített meg ennyire. Nagyon is czélszerűnek látám rám nézve a' szerencsét, Minával sétálhatni, minthogy igy alkalmat nyerek kipuhatolni az ő Ábrányi iránti érzelmét, 's azt, ha csak lehet, tőle elidegenítni. De most azon igen kevés beszédbeli bőseg, mellyel birok, hitetlenül elhagyni látszott, hogy legyek vázzá és tőkévé az élénk lelkű leányka mellett. Ő az erdős kertnek egy különösen szép osztályát hítt megnézni. Regényes csoportozatban állának ott hellyel közzel különféle romok, szirtek. De mulatásunk még mind eddig kis híja, hogy egészen néma nem volt. Szorongva csapongott eszem keresztül kosúl a' metaphisikától kezdve, minden tudományokon és könyveken, le azon regényekig, mellyeket egyszer másszor olvastam, hogy beszélgetésre valami tárgyat találnék. Hiában! — Végre egy mohos szirt mellett menénk el, mellynek repedékeibe futó borostyán kapaszkodott 's koszorúzá mohos segélyeit, mig fölül reá gyertyán bokor ereszté gallyait. A' szirt lapjára aranyozott betűkkel ez álla vésve:

„Természet, oh mindenható!
Erődet kérem,
Főmben 's szivemben az legyen
Legfőbb vezérem.
Kinél te vagy hü dajka,
Imádhat annak ajka."

„Milly valót hirdet ezen kőszikla, szép kisasszony! — szólamlám meg valahára. — Mennyire más szivek, sőt egész alakok kerülnek le az anyatermészet' tiszta emlejiről, mint a' sokféle mesterkélések által szoritó formába vert nagyvárosi társasági körökből."

„Önnek igaza van — válaszola Mina — csakhogy nem kevés elfogultsággal hozá ítéletét. Szenvedélyesebben látszik pártolni a' természetet, mint sem annak gyengéire is kedve lett volna figyelni; és nagyobb ingerültséggel vádolja a' városi életet, hogysem annak jelességeire is emlékezni tetszett volna. Miután emberek közt élünk, úgy vélem, életünkben azok' szokásához, módjához kell simulnunk, hogy szenvedhető tagai lehessünk a' társasági nagy láncznak. Ott pedig nagyvilágibb, tarkább mód levén uralkodó, mint az egyszerű természet, ezzel kizárólag, akárki is kevés kedvességet nyerhetne."

„Nyilatkozásomból, szép kisasszony, többet következtet, mint az mondani akart. Egyoldalúságok' 's túlságok' barátja nem vagyok. Azért is én sem a' természetet, sem az úgy nevezett nagyvilágot nem pártolom vagy kárhoztatom föltételetlenül, a' másik' rovására. Hanem még is úgy vélem, a' természetesnek kellene fő színnek lenni az emberen; a' magasb társalkodási tón ellenben hadd adna ehhez némi árnyékolatot."

„Különös öntől hallani illyet, ki olly megrögzött városi."

„Nem tudtam, és ez mondhatlan veszteségem, hogy — minden gazdagsága mellett — illy virágok is nyiljanak a' természet' karjain, mint millyenek látásában most szemeim üdvözülnek — és akkor kezét akaratom ellen megszoritám; — ha ugyan ezért Ábrányi barátom, a' kisasszony' jóváhagyása mellett, szemeimet kiásni nem szándékoznék" — tevém hozzá fojtottabb hangon.

„Kérem szépen önt, legyen szives egészen alaptalan czélzatával kissé gazdálkodni!" monda Mina némileg megsértett büszkeséggel, de szavait angyali jóságot sugárzó szemekkel kisérve.

E' nyilatkozásra a' Gellérthegy gördült le mellemről.

Majd egy nagy leveles szinbe jutánk, mellyet nehány nagy vadgesztenyének lombjai képezének, mellynek bemenetelénél egy gránit obeliszk álla illy felirással:

Ha bú szorítja kebled',
Vagy szent öröm dagasztja,
Jövel karomba, 's széled
Szived' bútornyozatja,
'S édesbül kedved' üdvadó malasztja.
Itt minden lombon, melly fedez,
Részvét illatja lengedez."

Az utólsó párssort még egyszer hangosan elolvasám és reszketeg hangon kezdék szólni: „A' lomb lelketlen és érzéketlen 's részvét' illatját képes lehelni; lenne e száz ezerszerte kevesebb részvét a' lomb alatt ülő' keblében, mint a' mennyivel ő lelkesebb annál?" Mina' arczát láng futá el. — „Mina, édes Minám! — van-e? — csak egy igécskét szivemhez!" ő földre süté szemeit. — „Jól van, én nem zaklatom szep kisasszony; ha olly nehéz a' szó, feleljen némán a' néma kérdezőnek. " Gyűrűmet lehúzám most, és megcsókolva, nyujtám ölében nyugvó keze felé. Mina a' nélkül, hogy szemeit vagy kezét mozdítaná, kisujját a' gyűrű elébe emelinté. Én örömlázban ragadám meg a' harmatkezet és forró csókjaim közben húzám ujjára az arany karikát. „A' szülékhez, édes angyal, a' szülékhez!" kiáltám érzelmim' kilobbantában. „Bravo! bravo! mind itt vagyunk!" kiálta Ábrányi a' közel hozzánk emelkedő szirtoldalból, honnan a' szülékkel együtt nézé az egész jelenetet. „Imé a' szigorú erkölcsi prédikátor!" én a' föld alá bújtam volna szégyenemben és hallgaték.

* * *

Utólirásúl és igazulásomúl ide tehetem, hogy most már balga szemérem' kötelei alól felszabadulva vagyok, 's esetem' történetét közölni nem átallom. Mert — az ácsorgásnak egyébkint sem levén barátja — boldog, mézes hetek üdvében magasztalódó férj, — Minám férje vagyok.

Trenk báró

(Rövid életrajzban.)

Trenk báró született 1726 Febr. 16án Königsbergben Poroszországban. Ha önszeretet, könnyelműség, kiállhatlan büszkeség természeti talentumát el nem ferditik, ugy Trenk a' legjelesebb férfiak közt talál helyet. De heves véralkata nem engedé azt meg. Már fiatal korában kitünteté magát a' veszekedésekben és mindenféle garázda, hogy ugy mondjam, betyáros tettekben. Fő terve volt: akár szép, akár ocsmány tettekben, szóval mindenben első lenni. Nem is volt korhelység, éjjeli kóborlás veszekedés, mellynek ő vezére, inditója ne lett volna. Valamennyi bolondság történt a' városban mindjárt tudták, hogy Trenktül származott; jelen volt mindenféle vigalmakban és társaságban, hol alkalma vala az alattomosságot, és ravasz kétszinűséget megtanulni, és az emberekkel bánni; a' hazugságot pedig olly tökélletességre vitte, hogy akár kit orránál fogva hurczolhatott kénye, kedve szerint: mert azt olly mesterséggel és komolyan tudta előadni, hogy senki sem mert szavában kételkedni. Az igazságot pedig (mert ember és világ ösmerete volt) tréfásan mondta meg az embernek, 's mint egy mesébe. —

Königsbergben az universitást ki és bejárva 1742 mint kadét katonának állott. Szerencsésebb választást a' hivatalok közt nem is tehetett volna, mert katonai vér forgott benne. Nem sokára adjutans lett 's az 1744iki táborban őrnagyi rangba lépett, vakmerő és elszánt volt vitézsége mellett, 's ugyan ez a' vakmerőség feljebbvalói iránt tette őt a' glaczi sánczra fogságba. De hét évig sánczon ülni csendesen, nyughatlan lelkének éppen lehetlen volt, addig törte fejét mig alkalmat lelt, és szerencsésen kiszökött, a' nélkül hogy következését fontolóra vette volna, hanem egész könnyelműséggel Csehországba ment, hol ezer bolondságot követett el: innen Lengyelhonba bujdosott, hol ismét kitüntette magát a' nagymester. Hiszen csak egy két lapot forgassunk élet leirásában, egyszerre ráakadunk furcsa kalandjaira: nevezetes Bécsbe való jövetele (1749) 's itt sok perlekedései. Szerelmi kalandja Orosz-országban. Stock-

holm és Amsterdami utazása. Bécsbeni vissza jövetele, hol ismét perlekedés tömkelegébe bonyolódott. Tiz évi fogsága Magdeburgban 'stb. 'stb. világos adatot nyujtanak életéről, 's charakteréről.

Végre Dec. 25én 1764 bonyolódott napjai fejlődni kezdtek: most ő mint egy 40 éves ember annyi sok kinok és szenvedés, annyi ezerféle baj és viszontagság után nyugalmasan élhetne, (a' katonaságtul is a' bucsu levelet kinyerte), de ő megvonulva csendesen nem élhet, nyughatlan lelke Francziaországba kivánkozott, hol minden ember olvasta történeteit 's majd minden szinházba játszodták, sőt divatot is hoztak fel à la Trenk. — Strassburg felé vette utját, hol oda érkeztével igen nagy megkülönböztetéssel és pompával fogadták, 's tiszteletére nagy fényes táncz mulatságot adtak, mellyre a' város szépei a' legnagyobb diszben jelentek meg. Minden anya ajánlotta leányát, minden tánczos karjába vezeté tánczosnéjat, 's minden leány várva várta azon szerencsét, hogy vele tánczolhasson. A' báró azt gondolta hogy egy török mennyországba van, hol az angyal szépségű dámák édes mosollyal pillantanak rá 's édes örömmel üdvözlik, mert minden felől csak ez hallatszott: éljen a' báró, éljen báro Trenk, éljen éljen!! Strassburgot elhagyva majd ide majd oda csavargott, több bajba keveredett — fogságba ült — megint kiszabadulva tovább csapongott előre hátra, és ismét vissza, 's ez az oka hogy első feltétele hogy Párisba megy, csak mint egy 15 év mulva teljesedett, de végre kivánságát elérte. Febr. közepén 2789b. Párisba érkezett. Az öreg báró bár 63 éveken küzdött is által, még elég vig, eleven és erős volt. A'mint megtudták itt létét azonnal siettek tiszteletére az ország nagyjai, és más vendégek, mert mindegyik kivánta látni a' bárót kiről annyit hallottak, és olvastak. Mindenfelé a' legnagyobb házakhoz hitták vendégségre 's mulatságokra, hol győzelmi ivekkel, és borostyán koszorukkal tiszteltették meg, más részrül az asszonyok énekkel üdvözlék, melly megtiszteltés által annyira megindult az öreg báró, hogy könyekre fakadt, 's az egész társaságot egyenkint mind megölelte. Tiszteletben, barátságban, és örömben folytak itt napjai, millyenekben egy idegen sem részesült. De a' szegény Trenk nem ösmerte a' Franczia könnyelműséget, nem tudta ő azt, hogy a' kik most őt annyira szeretik, és becsülik, ugyan azok még életét is elvehetik.

Párisbul hazájába kellett menni valami dolog miatt, 's a' mint a' városbul kiindult egy csapat polgárság diszruhába 's muzsikával kisérte ki egy darabig aztán: Isten hozzádot kivántak. — Itt a' német földön megint nem nyughatott, számtalan bajokba, 's perlekedésbe keveredett melly okbul Achenbül ki kellett mennie. Hamburgba tartozkodott több ideig mindenféle mulatsági kirándulásokat téve, mig végre két év mulva ismét vissza tért Párisba, hogy ott majd napjait boldogságban élhesse. Azt gondolta hogy megint majd olly nagy lármával fogadják és örömmel, mint ez előtt két évvel, de megcsalatkozott. Nem tapsoltak most, nem üdvözlötte senki, nem ujjongattak, nem kiálták: éljen báro Trenk, szóval felsem vették. Barátjai szomoruak voltak, ismerősei kétségbe esve bolyongtak széjjel, nem lelt sehol vigalmat sem társaságot. Ej biz itt nem jó megy a' dolog, gondolá magában, itt nem sok kinézésem lehet. — De nem is volt semmi kinézése mert Roberspierre (nem tudni miért?) egy borzasztó tömlöczbe hurczoltatta.

Itt a' tömlöczbe a' legkeservesebb élete volt, ugy hogy minden szenvedései közt ez volt a' legkeserübb, a' legkinosabb. Ruhája testén penészedett meg, teste pedig a' csontvázhoz volt hasonló. Végre Julius 24én 1794. életének 70ik evében lenyakaztatott. Végórájában azt gondolta hogy a' nép közt talán lesz ki ártatlan halálán szánakodni fog, de a' nép fenszóval kiáltá: pokolba a' német kutyával! — Utoljára még e' szavakat rebegé el: Én Franczia ország ellensége soha sem voltam, még is véremet kivánjátok? ám teljen kedvetek, úgy

sem soká éltem volna, 's életem a' nélkül is unalmas volt.

Igy végezte báro Trenk földi pályáját a' müvelt városban. Trenk rosz lelkü ember nem volt, más kárán és megbukásán nem örült, hanem más hibával volt ő tele. Kényes gondolkozásában egyedül csak magát képzelte igazságosnak, emberszerető felvilágosodott becsületes embernek, az egész világot pedig alávaló gazembereknek, tolvajoknak, paraszt marháknak (a' mint irásaibul kitetszik) és igazságtalannak tartotta.

Trenk lutheranus volt hitére nézve, ('s amúgy is) azonban egyszer istentagadó, egyszer szabad gondolkozásu, egyszer ismét vakbuzgó képet vett magára, a'mint t. i. a' körülmények kivánták. Ma ugy beszélt mint egy törvénytudó, 's jó hazafi, holnap mint egy bolond 's átkozta mocskolta a' hazát 's nemzetét, máskor ismét a' legaljasabb paraszt beszédeket vitte véghez. Különféle szerepeket tudott játszani, most sírt, most vig volt, máskor a' legmüveltebb, vagy a' leggorombább, amint neki tetszett, vagy eszibe jutott. Némellyek gyönyörrel olvassák munkáit, azonban kár velök az időt tölteni, mert gyalázatos rágalma a' papság és hit ellen, a' kormány és emberiség szóval az egész világ ellen, mit a' tapasztalatlan és tudatlan olvasó persze kézzel ragad, 's nem győzi talentumát 's rendkivüli tudósságát dicsérni, de az okos olvasó átláthatja, hogy Trenk, bár nagy esze volt 's igen jeles férfi lehetett volna, szenvedései miatt nem volt okosság minden ellen kikelni. Némellyek irják, hogy igen feltaláló esze volt, mások igen nagy emberösmeretet tulajdonitnak neki, mások igen bátor 's elszánt vitéznek, némellyek természet csudájának 'stb. itélik, a' l'homme machine, l'homme plante irója pedig azt mondja: Trenknek kevés philosophiája, hanem annál több könnyelműsége volt, különben több anyagi mint szellemi ember vala. —

A' CSILLAGOKHOZ.

Túl a' világ zaján
Ragyogló csillagok,
Ti bút nem ismerők
Ti éden - boldogok!

Kebeltek olly hideg
Mint Tátra' bérczei,
Nem háboritják azt
Föld szenvedélyei.

De ah! nem érzitek
A' lyánka' bájait,
'S ki mondja boldognak
Az ég sok csillagit? —

ZENEI.

PUSZTA SÍR.

Nem födi tetemét
Szerettemnek halom,
Fejénél nincs kereszt
Nincs árva siralom.

Pusztán 's magányosan
A' rétnek zöld terén,
Elzárva nyugszik az —
De feltalálom én!

Érjek bár századot
Es nem felejtem el,
Hol van az őt fedő
Magányos puszta hely.

Mert lelkem ő vala
Még most is lelkem ő,
És hozzá bús szívem
Leghivebb vezető.

KOVÁCS.

TRÉFAFÜZÉR.

1.) Egy falusi ember, (de valamikép azt ne gondolják hogy magyar ember,) Pesten több apróságot vásárolt be. Egy sirkeresztes márvány rakhelyen, az al Duna soron, néhány márvány táblácskát láta, mellyen egy mutatókéz ezen arany betüjü fölirásra volt irányozva. „Wasser-höhe den 15. März 1838.“ — Na, illyet veszek egyet, fölkiált a' mi emberünk, majd megmutatom odahaza: millyen nagy viz volt Pesten.

2.) „Édes feleség, ha már olvasni akarsz, hordasd a' Rajzolatokat.“ „Csitt! egy szót se többet! — fölpattan a' feleség, — „nem türhetem azokat a' lapokat, mindig czivakodnak.“ „Igazad van édesem“ mond a' jámbor férj, — „pedig te kincsem, soha sem szoktál czivakodni.“ —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Tegnap a' budai uj váruton, a' Császárné 's Királyné Ő felsége névnapját három katonai hangászkar, akará a' sétateren, nagy muzsikával ünnepelni, de az idő gátolta.

2.) Magyar szinház. Julius 20dikán az emlitettük „Sokat tudó" szép számu közönséget gyüjte a' szinházba. Ez esti előadásokkal szinészink e' darabot mintegy ujra fölélesztették. Megyeri a' czimszerepben kifáradhatlan volt; a' darab comikai oldalát, a' közönség szünteleni tetszése közt, igen szerencsésen emelék ki Szentpéteri, Telepi, Kovácsné, valamint komolyabb részét Szilágyi, idősb Udvarhelyi, László, Laborfalvi Róza; de meglepték a' közönséget játékaikkal Balogh és Somogyi urak, a' két sirja felett veszekedő sógor, kik igazán vetélkedve igyekeztek egymást jól sikerült előadásaikkal fölülmulni. Szőllősy, mintha a' szinpadon megtestesült iskolamesternek gyártották volna, olly jó ízün kinőzta-el a' sokat tudót iskolás gyermekeivel. Hasonló jó sikerrel játszottak ma ifjabb szinészeink Petrik, Kovácsi, Szabó. — 21dikén „Norma" Orovest szerepében Benza mint vendég ma ismét egészen részére hódítá a' közönséget 's ha őt szinházunkhoz lehetne nyerni, Schodelné asszonyság mellett birnánk ismét egy olly dalszinészt, kinek éneke nagy közönséget édesgethet a' szinházba. Erkel ur, a' karmester, karigazgatásában ma művészségének teljes hatalmát ujból is megmutatá, mert a' mai gyönge előadást nagyszerűvé csupán a' hangakar tevé. Normát éneklé Dériné, Adalgisát mint vendég, Lipcsei Klára. — 22dikén: „Nőragadás az álarczos bálból" bohózat 3 flvnsb. mellyben Telepi, mint Ágoston, Meller inasa, sok fogásaiban elérte az e' szerepben közkedvességü bécsi comicust Scholzot, kár hogy játékát kártyázás közben játszó társa vigyázatlanságával zavarta. — 23d. „Lantos és törvényszék" vigjáték 2 flv. Kotzebuetól, forditotta Megyery; ezt követé: „Elevenhalt házaspár" Telepi' forditása után. Hagyma, Szerdahelyi; Rózsi neje, Dériné. Ez az igazi hagyma, jobb mint a' derecskei 's jobb mint akármelly más hagyma széles ez országban. Ezen elevenen halt, haltan eleven Hagyma, Szerdahelyi comicumának non-plus- ultraja 's ma Dérinével tapsokkal halmoztatott. — 24d. „Sevillai borbély" Benza Basilioban mint vendég. Szerdahelyi jutalomjátéka jövő szombaton (28dikán) adatik.

KÜLHIREK.

1.) Junius' 26dikán eltökélte magát Victoria királyné, egy John Clinton nevü szegény kézművesnek, ki ezért már három hét óta könyörgött, audientiát adni. Clinton a' királyné lábaihoz omlott, ruhája szélét megcsókolá 's ez alázatos helyzetben átadá neki egy koronának drágakövekkel rakott darabját. Nagyatyja, mondá, egy királyi személytől kapta azt, kit nagy veszélytől szabaditott meg, 's gyermekeit és unokáit a' bibliára esketteté, hogy az első fejedelemnőnek, ki a' britt kormányra lépend, adják át. A' királyné a' szegény, becsületes kézművesnek 100 font sterling évi dijt rendelt.

2.) Ön derék orvos, — igy szóla K* herczeg boldogult Hufelandhoz, — önnek minden betegséget kell gyógyitni tudnia, ön olly nagyon ösmeri az emberi testet" — „Azt igenis ösmerem, — mondá Hufeland, — mi orvosok ugy vagyunk mint az éji őrök, ezek is ösmerik ugyan az utczákat; de nem tudják, mi történik a' házak belsejében."

3.) Egy angol lap megfejti olvasóinak, mért néveztetik Victoria királyné Anglia' rózsájának. Koronáztatásának napja ugyanazon nap, mellyen (1522) Angliában rózsák legelőször ültettettek.

Figyelmeztetés.

☞ *„Rajzolatainkra" folyvást előfizethetni. A' „Rajzolatok" félévi ára képekkel postán. 6 p. frt. helyben 5 frt. p., képek nélkül 1. p. frttal jutalmash. Uj Előfizetőinknek Szentpétéry arcz- 's a' vizárból a' pesti város piacz' térképével ingyen szolgálunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Julius 29kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
8dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Bolieu Blanka.

Eredeti dráma öt szakaszban.

GLOSZTUL.

HARMADIK SZAKASZ.

A' VÖRÖS EMBER.

ELSŐ JELENET.

Anna. Ne aggódj' kedves, puszta képzeten,
Ő bizonyára eljő nem sokára. —
Blanka. (megöleli) Jó ejszakát!
Anna. Jó éjszakát leányom. (el.)
Blanka. (balra az ablaknál.)
Haladj, haladj repülő szárnyakon
Repülj, repülj el oh hosszú idő! —
Add vissza karjaimba őt, — derits
E' gyászos éjre fényesebb napot:
Hogy e' kebelben is tavasz legyen,
Mert a' midőn őtet nem láthatom
Kietlenné lett mint a' téli kert,
Szivem nem éled csak bús érzetekre,
Mert ő a' nap, napom távol vagyon.
Torquatus (a' jobb ablakon bedugja fejét.)
Igy! — jól van, már most mindjárt megtudom
Leány vagy-e', vagy férfi? álvitéz.
Blanka. Az éj közelg, sötét lesz mindenütt
Csendes körűlem minden mint a' sír,
'S álom szememre mégse', mégse' jő.
Marceau, Marceau nyugodjál csendesen,
'S álmodj' felőlem édes álmokat! (el.)

Torquatus, (bebúvik az ablakon, kezében lámpás.)
Most vetkezik; — mit látok? — kárhozat!
Eleget láttam, eleget hallottam,
Be vádlom őt, — Chartresbe elmegyek,
A' polgármester régi ösmerősöm, —
'S igy boszút állok ellenségemen!
Pokol! hogy nem távozhatom —
(A' mellék szobába világít.) Milly kellemek! oldalt a' tükörben meglátja magát.
Hah! 's én egy szörnyeteg!
Miért teremtél szörnnyé engemet sors? —
Miért csak éppen engem? —
De megboszúlom rajtad magamat,
Rajtad 's ő rajta ellenségemen!
Álmában is melly bájos, melly kecses —
Ha birhatnám őt; — mért nem birhatom?
Mért birja őt halálos ellenem?
Kit, rőt hajamnál inkább gyűlölök!
Alszik —
Blanka álmában Marceau!
Torquatus. Aha! csitt —
Blanka. (mint előbb — tördelve.)
Halotti gyászban — mért jelensz meg — távozz —
Torquatus. Beszél, — gyilkom nincs — csitt, csitt —
Blanka. Mért kisértesz —
Mi háboritott hogy sötét lakodból
Ki kelj rettentő rém kisértetűl?
Hogy engem kísérts — és fenyits halállal
Csúfos halállal — szörnyű vérpadon —
Torquatus. Előre sejti — (bemegy)
Blanka (belől) Gyilkos! gyilkos! gyilkos!
Torquatus. (ki-szalad)
Pokol! felébredt, — hol szaladjak el —

Itt itt! (felkapja a' lámpást, 's az ablakon el.)

Blanka (benn) Segítség!

MÁSODIK JELENET.

Anna. mi történt? szólj, szólj!

Blanka. (eszmélve) Nem tudom —
Úgy rémlik — még is — mintha szózatot —
Hallottam volna — férfiszózatot

Anna. (vizsgálódva) Sehol nincs senki, tán csak álmodál?

Blanka. Ah szörnyű álmot, szörnyűt jó anyám! —
Valék — egy kertben, éden kertje volt az,
Kimondhatatlan bájos és kies;
Örök tavasz virúla bérczein,
Örök tavasz hímes lapályain',
A' sok virággal himezzeteken,
Illatozókon kedves illatokkal; —
A' ligetekben égi hanga szóla,
'S dicső dalokkal zengő karzatok —:
Távolról láttam Marceau mint jöve —
Elébe mentem a' nagy kapuhoz
Melly nyitva álla, majd meg érkezék,
Midőn előtte hirtelen —
Csattantak egyre széles szárnyai
'S a' kert, egy temetőve változott. —
Egy nagy keresztnél állék egyedül,
Ezer sötét sírok közepette —
Az óra vert, tizenkettőt ütött.
Ah, iszonyú volt hangját hallani!
'S imé körül — temérdek rettentő
Rémszörnyek, vázak, — halvány szellemek
Vonúltak el —
És dalt kezdének zengni, éneket,
Egy szomorú halotti éneket,
Nagy, hosszú, hosszú sorba párosan
Közelgve lassu léptekkel felém. —
„Ki vagy te?“ ekkint szóla egy hozzám
A' mindenek legiszonyúbbika,
Borzasztó tompa hangon „mit keres
Egy élő, holtak közt? — vérpadra véle!“
„Vérpadra véle“ szóla meg körül
Ezer rettentő hangon a' csoport. —
Ekkor, sötét, gyász-leplét hátra vetve
Felém terjeszté csontos újjait,'
És job karomnál szörnyün megfogott. —

Anna. Borzasztó álom!

Blanka, Ah nem jót jelent.

Anna. Ej, puszta álom, nem jelent semmit.

Blanka. Adná az isten! ah de rettegek,
Előre sejtem gyászos vesztemet.

Anna. Jer, jer leányom, jer, feküdj le hozzám
Felejtsd el, és aludd-ki álmodat. (el)

HARMADIK JELENET.

Verdier (jön hálóköntösben a' mellék szobából, az ablakhoz megy, szemét dörzsöli, ásit.) Nap-é? hold-é? biz isten nem tudom! (Torquatus jő.)
Ah polgár Torquatus! mi hírt hozol?

Torquatus. Panaszra jöttem: jó reggelt.

Verdier. Adj isten! (a' mellék szobába kiált) Fiam! Korallie!

Korallie. (bent) Mindjárt kész vagyok.

Verdier. Panaszra jöttél? panaszolj tehát.

Torquatus. Vezérünk Marceau anyjánál falumban,
Egy bizonyos tiszt féle — már nehány
Napoktól ólta ott tartózkodik.

Verdier. Gyanús, gyanús — nagyon gyanús — fiam!

Torquatus. Történetből tegnap késő este
Hogy bépillanték a' nyilt ablakon

Verdier. Be néztél — no 's mit láttak szemeid?

Tonquatus. Csudálatost, felette különöst —
Hogy a' tiszt, nem tiszt, még csak férfi sem, —

Verdier. Mit nem mondasz, nem férfi?

Torquatus. Nem, hanem —

Verdier. Hanem?

Torquatus Leány.

Verdier. Leány?

Torquatus. Ugy van, leány,

Verdier. Csudálatos! — szép e?

Torquatus. Nagyon, nagyon szép!

Verdier. El kell fogatnom (ásít) kéntelen vagyok
Kötelességem elfogatni őt. Hé Szolga!
Szolga. Itt vagyok.
Verdier. Egy altisztet híj be.
Szolga. Értem —
Verdier. Hamar —
(Szolga el, Verdier a' mellék szobába.)
Torquatus (egyedül.)
Hála szerencse! hála boszú angyal!
'S neked sors! hála áldott végzetek. —
Csak most, ó, csak most kedvez jó szerencse
Csak míg őt itt kezében láthatom! —
Csak addig: és poklokra esküszöm
Hogy el felejtek mindent, elfelejtem
Bűneidet, mostohaságodat —
'S mit olly sok esztendők, mit évek olta
Zordon kajánúl, a' mit ellenem
Születésemnél fogva vétkezél.
Verdier. (y kravaló át kötözgetve jő 's a' tükörhez megy. Tiszt, Szolga jönnek.)
El fogni mentek egy gyanús személyt
Polgár Torquatus elvezet.
Koraille. (belől) Szívem!
Verdier. Siessetek, siessetek —
(Torquatusnak kezet ád 's el a' mellék szobába.)
Torquatus. (utána néz — magában) megtörtént! —
(el a' tiszttel, még két inas jő, 's asztalt terít —)
1-ső szolga. Hogy is hivják csak?
2-ik szolga. Carrier a' neve.
1-ső szolga. Az ország szerte —
2-ik szolga. Hires Carrier, az.
1-ső szolga. Nantesi polgármester —
2-ik szolga. Úgyvan, az.
Máskint Nantesi hóhér, 's úszó mester,
Ki úszni más világra is tanit —
De úgy kell, úgy kell a' fehér ebeknek
Ó bár lehetne mind kiirtani, —
Hogy megtehetném mit nem tehetek,
Felnyársoltatnám mind, uj kinokat
Találnék fel; hogy végre bünhödnék
A' szörnyeteg! 's el venné méltó díját.
1-ső szolga. Kegyetlen ember.
2-ik szolga. Hű polgár vagyok —!
Ah Carrier! Carrier!
Carrier. (a' mellék szoba ajtajára mutat.) Itt az úr?
2-ik szolga. (ki nyitja az ajtót —) Igen.
(Carrier bemegy.) Ez ő —!

NEGYEDIK JELENET

Corallie, Verdier, Carrier

Verdier. Elvek csak karddal irthatók barátom;
És fájdalom, hogy számos ellenünknek
Egész világon pártolója van,
Számok mind inkább nő, szaporodik,
Mint a' hydrának nő ezer feje,
Ha ötvenet le vágtál újonan,
Carrier. Az ugy van egy illy szörny nőve nő;
Kard nem fog rajta, egyenkint: Annak
Kiirthatatlan számtalan feje —
'S szer nincs melly egy csapásra zúzza el! —
Mit annak bárd és a' nyaktiló —
Ah — sülyesztőim is csak úntatók már —
(szolgálnak.)
Carollie. Tessék,
Carrier. Hol kaptad a' szép polgárnőt
Verdier. Hol kaptam!
Egy színészné — Karollie kisasszony —
(Az ajtóra néz) Ki az? ki van kint?
Altiszt. A' fogoly.
Verdier. Jőjjön be.

(Vége következik.)

VÉLETLEN SZERENCSE.

Midőn Wilberforce Helvétiában utazott, Lavater phisiognomust is meglátogatá. Ez azt nyilatkoztatá, hogy az angyalok leginkább sima előfej és kitünő szemöldök által szembeszökők. Más alkalommal a' szellemi nyilatkoztatásokra jött szó 's következőt beszélt. „Egykor tárnoka voltam egy jótévő intézetnek. Egy barátom hozzám jött 's bizonyos summát kére tő-

lem, mellyet ha meg nem kap, holnapra megbukást kell hirdetnie. „Örömest adnám a' kivánt pénzt kegyednek, de nincs.“ — „Az intézeti pénz kegyed' őrizete alatt van,“ viszonzá, adjon nekem kegyed e' pénzből, miellőtt számot kell adnia, megfizetem; mentsen meg a' megbukástól.“ Végre, ámbár kedvetlenül, teljesitém kérését. A' mint előre láttam, ugy történt: barátom nem volt képes fizetni, midőn a' rendelt nap itt volt 's számot még is kelle adnom. Ajtatosan imádkoztam Istenhez, hogy utat és módot mutatna, mellyek által e' sulyos állapotbul megszabadulhatok. Ezután fölkelék térdelésemből, 's szomoruságomban sorra fürkészgetni kezdtem a' fiókokat 's összeszedék mindent, mi birtokomban volt. Egyszerre egy kis papirosra akadt szemem, mellyet épen nem ösmertem, kezembe vettem, pénz volt benne; felnyitám, 's im, épen azon summát találtam benne, mellyre szükségem volt, hogy számolhassak. De hogy jutott az oda, e' mai napig is titok előttem.

VETEKEDÉS.

(LITERATURA.)

„Assertiones ex universa jurisprudentia et scientiis politicis, quas in regia scientiarum universitata hungarica, quae Pestini est, pro consequenda juris doctoratus laurea publice propugnandas suscepit Joannes Comes Cziráky de eadem et Dienesfalva. Anno 1838. Mense Julio. Budae. Typis Reg. Univ. Hung.“ — 4-ed rétben, 3 iv. — E' czimü könyvecske örök hirdetője 's bizonysága marad ama maga nemében ritka pompájú, érdekes, törvény-tudományos vitatkozásnak, mellyet m. Cziráky János gróf, n. mtgú Cziráky Antal gr. úr Országbiró Ő excjnak fija, julius 21-kén tartott Pesten a' tudom. egyetem teremében, midőn a' nevezett fiatal gróf ur a' törvény-tanári borostyánért nyilvánosan értekezett. Az emlitett ünnepélyes vitatkozást Ő cs. kir. felségének, mélyen tisztelt Királyunknak, ajánlá a' vitatkozó, mit a' nevezett könyvecske előlapjai az azokban foglalt ajánlólevélben bizonyitnak. — A' törvénytudományok egész köréből vett tételek teszik a' könyvecskének utóbbi részét. — Ezen ünnepélyes vitatkozás mind az azt diszitő pompára és népességre, mind az előadott tárgyakra nézve egyike volt azon legérdekesebbeknek, mellyeknek e' teremben valaha tanuji valánk. Az arra egybegyült egyházi 's világi méltóságok pompás diszkocsikban, fényes magyar öltözetekben, diszköntösü cselédjeiktől követve jelentek-meg. A' terem ajtajánál t. n. Pest vmegye katonái tisztelkedtek. Annak hátulsó falán bibor bársony mennyezet alatt diszlék Ő felsége mellképe; alatta pedig ékesitett asztalon 's talapzaton a' m. k. korona 's egyéb kir. jelek valának láthatók. A' terem maga olly telve volt hallgatókkal, hogy csak nehezen fogadhatá-be egészen számukat. Megnyitá a' vitatkozást a' m. értekező gróf ur Ő cs. kir. felségéhez irt ama gyönyörü ajánló beszéddel, melly a' nevezett tételkönyvecskének elejét diszesziti. Követék ezt a' vitatók ellenvetései, megkezdve m. Ocskay Antal baczi püskök 's m. k. helytartói tanácsnok urnak érzékeny 's megható beszéde 's tudományos ellenvetései által; — utána következtek, ngos Stoffer Józef kir. tanácsnok, 's nádori kancelláriа igazgatójának — végre t. Vizkelety Ferencz egyházi törvények tanitójának ellenvetéseik az egyházi, hazai, 's politikai törvénytudományokbul, mellyekre a' véd-értekező gróf ur olly kimeritő pontossággal, tiszta és jeles latin beszéddel, a' legérthetőbb 's gyönyörübb előadással, a' legmiveltebb szerénységgel párosult méltósággal felelt, hogy a' gondolkozó hallgatót nemcsak teljes mértékben elégité-ki, hanem érzékenyen is hatá-meg e' példás készületével, 's őt nem egy, hanem háromszoros koszorúra is itélé méltónak. Mennél ritkábbak az illyetén alkalmak, mellyeknél főrendü méltóságaink fijai illy tudományos vitatkozásban fellépnek, annál inkább lehete ör-

vendenünk, hogy m. kir. tud. egyetemünk n. mgú elnökének fija, mélyen tisztelt 's nagy tudományú atyjának bölcs nyomdokait követvén, e' nyilvános első fellépésekor olly tehetségeket, és pedig rendszabályos 's logicai rendszerrel adott feleleteiben, fejte-ki, mellyek mindenkit előre azon reménnyel biztositának, hogy honi fiatalinknak ezen egyik kitünő fénye, egykoron honának egyik leghasznosabb polgára 's oszlopa leend. És ezt méltán várhatjuk éppen tőle; mert ki mostani pályáján is tudá rendeltetésének kötelességeit felfogni, 's illy hasznosan forditni idejét arra, mi fiatal mostani korának tiszte volt, ki érdemteljes atyjában olly jeles oktatót nyert, nem hagyhat pillanatnyi kétkedésnek is okot, hogy egykor ő maga is, a' legüdvösebb példákat követve, ne törekedjék a' tökélyesség további fokát sajátjává tenni: sőt biztos hiedelmet önte belénk, hogy honunk fényét bölcs munkássága által tündöklőbbé tenni fő kötelességének tartandja földi pályája végső pontjaig. — E' szép reményt költé-fel bennünk előleg is e' jeles tulajdonokkal felruházott fiatal gróf; 's már csak ezért is siettek nagy számú tisztelői ez ünnepélyes jelenetre, melly őt mintegy nyilvánosan beavatá honunk kitünőbb férfiainak sorába. E' szép reménytől lelkesitve kiálta a' sokaság többször ismételt „éljent" neki, midőn a' vitatkozás után n. mtgú báro Eötvös Ignácz tárnokmester ur Ő excja, mint Ő cs. kir. felséges Urunknak ez alkalomra kirendelt biztosa, classicai latin nyelven mondott érzékeny beszédközben nyujtá neki által azon becses gyémánt-gyürűt, mellyet a' gróf urnak Ő cs. kir. felsége ajándékban küldeni méltóztatott fels. nevének betűivel ékesitve, — valamint az ezután mindjárt helyben, az academiai tanács előtt történt, törvénytanárrá kineveztetése és felesküdtetése alkalmakor is. — Megtisztelték ezen ünnepélyes vitatkozást személyes jelenlétükkel: n. mgú váczi püspök gr. Nádasdy Ferencz. m. Tresztyánszky Imre pharoszi püspök és septemvir, m. Dercsik János prisztinai püspök és m. kir. helytartói tanácsnok, n. Fejér György m. kir. egyetemi könyvtárnok, kir. tanácsnok és pestujhegyi prepost, f. t. Feichtinger Domonkos aszódi prepost 's pesti főplebánus, Vass László és Szaniszló Ferencz n. váradi kanonok urak és egyetemi tanitók, Grosser János az ajtatos szerzet provinciálissa 's Róth Mihály ugyan azon szerzet pesti gymnasiumának igazgatója — végre több más egyetemi tanitókon 's más egyházi 's világi előkelő urakon kivül: n. m. gr. Teleki József koronaőr, n. m. Mérey Sándor tartom. biztosság főigazgatója, n. m. gr. Almásy József septemvir, n. m. Mednyánsky Alajos m. kir. kamara alelnöke, m. Lenhossék Mihály ország főorvosa, gr. Pongrácz János, b. Rédl Imre, gr. Almásy Méricz m. kir. helytartói tanácsnokok, 's gr. Török Bálint helyt. titoknok.

HIRLAPI FURCSASÁGOK.

1.) Az „Athenaeum és Figyelmező" szerkesztői: Schedel, Vörösmarty 's a' szerkesztő társ: Bajza, szörnyű metamorphosison mentek át, egyszerre elmések kezdenek lenni; vitzeskednek, humorisálnak. A' szerkesztő társ kezdi 's az Ath. 7dik számában szól: „egyszerre ajtómon kopognak, kiáltok: „Tessék.(!)" Egy szőke, közép magasságu fiatal ember, kiben azonnal Munkácsy hajdani Hazuchájára ismertem, meglehetős hevességgel benyit." — Kitalálták kérem szépen, hol kell e' humorra nevetni? — Nem? mindjárt lesz szerencsém Bajzának e' Jean Pauli 's Sternei mély humorát kifejteni: „Munkácsy' hajdani haczukája" — e' szójátékban fekszik a' vitz, itt kell nevetni. Egyébiránt e' vitz, ha e' kificzamodott elmeszüleményt annak mondhatni, mennyire emlékszem, nem uj, hanem a' Jelenkorral járó nagyon elmés Társalkodónak „1836diki" humorából kölcsönözött eredeti találmánya Bajzának. 1836b. Hazucha a' „Rajzo-

latokba“ szinbirálatokat irt, mellyek akkor a' Jelenkor Társalkodójának nem tetszettek. A' Társalkodó, Helmeczy és társai, a' Jelenkor et cetera græca, megerőtették magokat 's az érintett 1836diki év egyik legégetőbb nyári hónapjában egy humort izzadtak ki, melly körülbelől ebből állott: „felmégyek a' karzatra, levetem a' haczukát és szinbirálóvá teszem magam.“ — Ezt a' vitzet, az időben, természetesen hogy nem értette senki, hanem Helmeczy ur emberei hirdeték a' nagy mester mélységes humorát, és mint láthatják becses olvasóim, a' Társalkodótul az Athenaeisták is eltanulták az elméskedést. *)

*) Ugyan ez alkalommal Bajza mint néhai igazgató, szinbirálói hanyagságait el akarván simitni, ellenem többeket hord itt fel, mellyek a' szini részvényes választottság üléseiben történtek 's mellyeket e' választmány határozatinak tekintete kisebbitése nélkül dobra verni, egy választottsági tagtól nem a' legillendőbb vala. Mit akar Bajza ur e' szavaival mondani:

— „A' részvényes választmány nagyobb jutalmakat adna, sebesebben birálna, ha lehetség volna benne, miután azonban nincs, megtörténhetik, hogy majd egész tisztességgel jelentendi Munkácsy és Hazucha uraknak, ha jogtalan zaklatásaikat korlátok közé nem szoritandják, hogy alkalmazzák magokat az ő körülmény-szabályozta végzéseikhez, mert szerénytelen fitymálókat saját ügyében és erszényére senki sem köteles türni.“ —

Mikor vittem én jogtalan zaklatást a' választottságon végbe? vagy ha azt érti Bajza ur, hogy egy uj tüneményes vigjátékot irtam 's ezért a' választottságtól nagyobb jutalmat kérék mint milylyet a' „Garabonczás diákért“ kaptam, vagy mint millyett a' választmány hirdetett, ez esetben a' kérés jogtalan zaklatás-e? kértem ugyan is a' választottságot, ha ez ujonnan irt darabom, engedelméből legyen mondva Bajza urnak, — „Tündér Ilona“ — ha mondom, szerencsés lesz a' szinpadon megállhatni, a' három jutalom előadáson felül, az egy év alatti négy vásári jövedelemből is, mellyet netalán e' szinmű hozhatna, a' tekintetes választmány kegyeskednék nékem bizonyos részt juttatni; a' választmány, ezen a' szin Igazgató ur által szóval előterjesztett kérésemet nem vevé jogtalan zaklatásnak, mert megadá azt, a' nélkül, hogy Bajza ur állitása szerint engem,

2.) Az Athenaeum után julius 24dikéről a' „Figyelmező“kezd elméskedni; itt legelőbb is Schedel Ferencz ur lép fel; ki ne ismerné őt, a' „Haramiák“ doctorát? de fájdalom, hogy humora is nagyon haramiás, sőt póriabb, alacsonyabb, undoritóbb a' legbetyárabb haramia ocsmány elméskedésénél. Azt mondja Schedel Ferencz ur a' Figyelmező 475dik hasábján. „A' Kunoss' Természete folyton folyhaza szerte ismert munkatársai segedelmével:“ — nem akarok, nem illő ez elméskedés bővebb fejteketésébe bocsátkozni, melly Kunossra nézve egyszer'smind olly erkölcsi rágalom, minőt nem literaturai hanem birói uton fedhetni meg. És mit mondjon már most a' józan, a' mivelt ember az illy elméskedéshöz? vagy meri-e maga a' párt embere is, illy ocsmány bélyegét a' sajtónak védeni? „A' melly tagodban megbotránkozol, szakaszd el és vesd el magadtól!“

Hej Laboda, Laboda,
Labod ide, nem oda.

VÖRÖSMARTY.

3.) Nagy baj az, mikor ember lábbal rugdalózik ott, hol észszel volna sükség magát védni. Vörösmarty urról 's a' macsói bánról akarok szólani. — A' macsói bán rövid története, összeszőve az én literatori történetemmel ez:

mint „szerénytelen fitymálót saját ügyében és erszényére köteles lett volna türni.“ De nem tudom, az-e a' szerénytelen fitymáló, ki a' választmánytól valamit kér 's kinek kérése megadatik, vagy az, kit a' választmány bizonyosan nem kért rá, hogy saját keblében történt 's igy egyedül csak őt és a' kérőt illető dolgait, akárki elleni haragjában is, dobra verje. Egyébiránt hogy az illy hírharangost, az illy szerénytelen fitymálót saját ügyében, köteles-e a' választmány türni, az hozzám nem tartozik: mert én végre is, ez egész ügyben ugy állok mint esedező; nekem szabad volt kérnem, a' választmánynak pedig szabad adni vagy nem adni; én kértem 's ugy hiszem, illedelmesben kértem mint azon urak kik a' játékszini czédulán kéregetnek,

Munkácsy.

A' macsói bán tervei mintegy öt év óta hevernek Vörösmarty ur irásai között, én, mintegy négy év óta heverek Rajzolatim között, és közöttem meg a' macsói bán között mintegy két év óta hever az Athenaeum és Figyelmező. Történik azonban, midőn már mindnyájan illy szépen heverünk, hogy a' macsói bán unatkozik heverni 's öt felvonásban föllép a' szinpadra; én is megunom itthon magamat, egy felvonásban ülő helyemből felkelek 's elmegyek a' szinházba; fizetek egy forintot és beeresztenek. Elkezdik az első felvonást. Kijő Telepi és beszélni kezd, hogy ő Egressy Gábornak valamit hazudni fog édes apjáról, tudnüllik nem Telepi édes apjáról, hanem Egressy édes apjáról. Fellép Egressy. Telepi, mint becsületes emberhez illő, szavát tartja és hazudik; Egressy megharagszik és meg akarja Telepit verni. En publicum vagyok, nem szólok a' dologba; hadd verekedjenek, gondolom magamban, majd kibékülnek ha haza megyünk. Telepi odább áll, 's kijő helyette Megyeri. Elkezd Megyeri Egressyvel a' szinpadon pipázni, én pedig elkezdek a' nézőhelyen tobákolni. Csak pipázunk és csak tobákolunk, egyszer eszébe jut Megyerinek, kiküldi Egressyt és behivatja a' macsói bánt. Bartha bejő és nem akar Megyerihez szólani. Megyeri azt mondja Barthának, hogy szép felesége van. Na, már ez nem hazudik azt gondolta a' publicum és azt gondoltam én is; de Bartha nem azt gondolta, hanem megharagudott; mert ő macsói bán és mintegy öt év óta hever már benne a' harag. Megyeri, a' bég, erre a' macsói bánt kiüzi, aztán nem sokára megint előhozatja, megint elküldi 's a' dolog a' legszebben foly, sőt hogy még szebben folyjon, a' mint a' macsói bán utoljára eltávozik, Megyeri, mindjárt elbeszéli az egész mintegy öt év óta heverő macsói bánt, és Megyeri még azt is előre megmondja, hogy ő az ötödik felvonásban majd a' bán várfalai alá megy és azt fogja kiáltani: „macsói bán add meg váltságodat!"

Én szépen hallgatom az egész dolgot és nemdolgott, mint publicumhoz illő. Időközben történik hogy egy nagy csizmadia-foltot veszek észre a' darabon és e csismadia-folt: „a' vas ember," a' macsói bánra foltozva. Csak várom mi lesz a' kimenetele e' csiszlifótnak, hát — semmi! — Na, ez is jol van, gondolom magamban; hisz ez még nem halálos vétek; azért még egy drámairó sem halt meg, hogy egy mástól csípett vasembert fajankóvá tett. — Ezen vasember-fajankó szemtül-szembe és hátbul-hátba kihallgatja hüden felesége epekedéseit szeretőjével, és — nem szól semmit; — én sem szólok semmit, mert mi gondom nekem a' macsói bán feleségére? Az egész dolog illy formán szépen elmulna 's a' macsói bán, föllépte után, ismét heverhetne mintegy öt évig, vagy ha jól megy dolga, még tovább is. Azonban valamelly förgeteg a' „Garabonczás diákot" a' szinpadra zavarja; 25 tudós azonnal összedugja fejét mint a' juh, 's az én szegény diákommal elkezdenek sületlenkedni 's e' sületlenkedés közben kisül, hogy a' macsói bánra Vörösmarty ur csizmadia-foltot ragasztott. Én ugy találtam, hogy ez a' folt uj, Vörösmarty ur pedig azt mondja, hogy ócska és mintegy öt év óta hever irásai között. En ezt nem akartam hinni 's mai napig sem hiszem: Vörösmarty ur ezért megharagszik 's julius 24dikéről a' Figyelmezőben ez eposzi hangra fakad:

„Munkácsynak, ki csupán hamis vádakkal véli magát fentarthatni, minden szabad, és semmi sem lehetlen az egyen kivül: olvasóival szándékainak tisztaságát elhitetni. Ő folyvást azt hiszi, hogy olvasói között olly vad filkókra talál, kik a' legképtelenebb állitásokat, ha tollából erednek, tiszta és szent való gyanánt veszik. De ez iszonyú megbántása a' magyar közönségnek, melly rajta keze' súlyát már is érezteti." —

Vörösmarty ur ezen olvasóimat olly kiméletlenül érdeklő beszédével, nem engem, hanem önmagát czégérezte-ki 's nem is tartom érdemesnek, Vörösmarty urnak e' disztelen szavaira felelni. Szándékaim' tisztaságát, mellyet, Vörösmarty ur olly vakmerő homlokkal rágalmazni merészel, az olvasó közönség, bármint agyarkodjék is ezért V. és valamennyi társa, eddigi egész viseletemből bizonyosan világosan átlátja, ki bár melly jó ügyet védtem vagy roszszat támadtam meg, tiszta szándékomban személyesen álltam elő minduntalan, mig V. ur és lármás társai szép szin alá rejtett káros szándékaikat mindegyre hol az ü g y' hol valamelly pártcsoportnak háta mögé rejtegették. Mi azt illeti, hogy a' magyar közönség rajtam keze sulyát már is érezteti, ne nézzen olly messze Vörösmarty ur, tekintse körül az Athenaeumot, melly bizony lelkileg is szemétdombon teng, mint Toldi lova, Toldival egyetemben.

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜLHIREK.

1.) Egy igen jóhirű orvos Londonban felszámolta, hogy Angliában tizenhét főrangu személy közt legalább egy azon felindulások következtében hal meg, mellyeket a' játék okoz.

2.) Bukarest, julius 6-ikán 1838. Midőn 1833ik évben Smyrnából utaztamkor a' ruschtyuki dunaparton egy gőzhajót megpillantottam, azonnal egy uj világ g. Széchenyi nagylelküségének világa nyilt meg előttem. Illy ritka szellemü férfiuval bir Havas-alföld is, Kultsir (Keresztes vitéz) Dumitrachy Toplicsán urban, kinek akár a' gőzhajók' akár a' vesztegintézetek körüli közhasznu lépteit emlitsem, meg kell vallanom, hogy illy érdemekben senki Havas-alfödön magát még eddig ki nem tüntette. Az erény legszebb jutalma a' közismeret 's méltánylat levén, bátor vagyok e' jóltévőt tovább rajzolgatni. — Még 1814k évben volt szerencsém a' tisztelt boyért kicsin sorsban ösmérni, kit mostani polczára a' valóságos érdem állitott. — Láttam ezen férfiut az országot elboritolt 's legnagyobb mértékben uralkodott pestis dühéből sok embertársait kiragadni — és midőn a' cholera a' gyámoltalan föld lakóit pusztitaná, 's a' nyomorult szenvedők csak az égre biznák magokat, hogy ragyogó csillag szemeivel vigyázzon felettek, számtalanoknak segéd-eszközöket nyujtani. Láttam őt az Oláh- és Magyarhazák fájdalmas sorsán könyezni. Gyakran hallottam őt a' közjó előmozdithatásaért mély sohajtásokat bocsátani. Hallottam régi magyar eredetével kérkedni, 's nemzetünk ügye mellett hév lánggal szólani. Láttam mindenfelett az idegen földön megtelepült magyarjainkat példás buzgalommal pártolni, azok közül sokakat országos hivatalba helyheztetni, sokaknak naponkénti élelmet osztogatni. Láttam, 's oh hányszor láttam 24 év lefolyta alatt, a' nyomorultaknak minden vallás- és nemzet-különség nélkül, mint ugyan azon egy erkölcsi ország' egyenlő jogu polgárainak, kész segedelmet és nem alamizsnát osztogatni. — Láttam a' szükölködő idegeneket házába fogadni, azokat évekig táplálni; a' mezitelenekt ruaázni; az árvakat, özvegyeket, ügyefogyottakat ápolgatni. Láttam a' betegeket önköltségein kigyógyitatni; rokoniért több izromban utolsó fillérjét feláldozni, a' közbánatba, és inségbe, életet, elevenséget, 's örömet elöntöni; a' gondviselés legsúlyosabb látogatásait a' megrémült ország' gyámoltalan lakói közt enyhiteni; láttam, — hogy röviden befejezzem, — számtalan dicső tetteket fény-gőz nélkül végrehajtani. De nem rajzolgatom tovább ide szakadt véreink édes atyját; csak azon lelkiőri áldásommal fejezem be soraimat: „A jó tetteket általánosan kövesse mind végig az a' lélekbeli örömérzet, melly a' létel boldogságának legfelsőbb pontját teszi, 's melly az embert a' tökéletes boldogság ideájához legközelebb v szi."

Sükei m. t. k.
oláhországi, helv. v. követő magyarok
superintendense. TERM.

DIVATKÉP 4.

Bécsi divatviselet, nyári himzett szövetből.
Virágokkal ékitett kalap.

Figyelmeztetés.

☞ *„Rajzolatainkra" folyvást előfizethetni. A' „Rajzolatok" félévi ára képekkel postán. 6 p. frt. helyben 5 frt. p., képek nélkül 1. p. frttal jutalmasb. Uj Előfizetőinknek Szentpétéry arcz-'s a' vizárból a' pesti város piacz' térképével ingyen szolgálunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
'zi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

Augustus 2kán

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

9dik szám.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' REMÉNYHEZ.

(Sonett.)

Vérző borúmat mélyen fájlalom
Mikint csak vérző fájlalhat bajánál,
'S egy unszolásra belsőmnek szavánál
Enyhülni látszik e' bús fájdalom.

Légy üdvöz ismét örzőangyalom,
Légy üdvöz újra lépteid' nyománál
Hiszen valódnak megtört hajnalánál
Langyúl kevéssé tompa bánatom.

Bár lételök nem folyvást élemény,
Nem megvetendő a' nap' láng körében,
Nem, szép egünknek földi láthatára
Bár szüntelen nem olvadoz sugára,
Légy mindig üdvöz légy szelid remény,
Mint egy szivárvány tetszetős körében!

MIMY.

A'

BETEG ASSZONY

VAGY:

EGY SZERENCSÉS GYOGYITÁS.

I.

Épen mikor a' fővárosba érkeztem, kezdett az ég dörögni. Villám hasitá a' sötét barna felhőket, és ismét mennydörgött. Nem sokára egy hosszú recsegés után mintha az egész ég össze szakadna, az eső ugy zuhogott, hogy a' vizözön előnapjait elevenen képzelhette az ember. De már én ekkor egy vendégfogadó szobájában kényelmesen jártam fel 's alá, örvendve a' szerencsén hogy elnem késtem valahol, mert máskép jól megáztam volna. De még is furcsa az, hogy éppen midőn én ide érkeztem nagy égi háború támadt, a' nélkül is tele vagyok előítélettel, gondolám magamban, kitudja minek a' jele ez, vagy mi következhetik innét? — Lesiettem a' kávéházba hol az eső kergette nép csak ugy pezsgett. Több asztalnál billiárdoztak, egyik zugban pedig négy sápadt arczu férfi kártyázott. A' mint a' nagy rakás pénzbül kivehetém, igen nagyba ment a' játék. Különös az mégis, gondolám, hogy az illy nyilvános lopásba megegyeznek, ha a' kártya úgy akarja! Egy ideig elnéztem őket, mig az arcz vonások' változásait kivehetém, 's egy kis észrevételt szerezve magamnak az ajtófelé indultam.

II.

A' zápor hamar elállott, 's az esőviz, az utczákat tisztán lemosva, a' csatornákba folyt. A' nap szépen kisütött, a' kocsik zörögtek, az emberek ismét kijöttek az utczára, szóval megint minden megujult 's a' régi rendbe jött. — Egy úr siet felém, 's midőn hozzám érkezett megnéz tetőtül talpig, mosolyog, 's az öröm világos jele csillog szemében. „Isten hozott drága lelkem! kiált fel örömében, 's kezem erősen megszoritá. Ez régi jó barátom volt. Édes azon érzés mellyet két jó barát közt a' viszonlátás ébreszt! Éppen jó hogy itt vagy, szól hevesen. Jer velem barátom, egy szegény beteg asszonyhoz ki már régóta vár egy értelmes tapasztalt doctorra. Az asszony csak képzelődik hogy beteg, pedig semmi baja, de a' doctorok nem tudják fejéből ki verni betesé-

gét, te szép, okos ember vagy, jer próbáld meg, tudom gazdagon megfizett.

III.

Mathilde a' szép özvegy asszony igen különösen érzi magát. Nem leli helyét nincs nyugta, álmatlanul küzdi át a' sok éjszakát, nappal pedig erős szorongatást érez, a' mint ő maga beszélte. Én egészen elérzékenyülve a' mondottakon egy nagyot sohajték: bizony ha ez a' betegség soká tart 's elejét nem vesszük, veszedelmes következései lesznek mondám hidegen. Üterét megtapogatám 's egészen elgondolkodva mély komolysággal állottam előtte, e' közben szép kezét gyengén megszoritám 's egy hosszu andalgó csókot nyomtam rá. A' betegséget már ismerem, szóltam feleszmélve, jeleit kitapogattam, következéseit jól tudom, csak egy szükséges nagyságod bizodalmát ha megnyerhetem, 's igen tisztelt látogatásim' elfogadja, ugy én magamat ajánlom, és fogadom, hogy rövid idő mulva a' legjobb egésségbe hozom.

„O doctor! mond az asszony, hogy köszönjem meg e részvevő szivességét? Bizodalmam már első pillanatra megnyeré, érzem hogy csak kegyed gyogyithat meg engem.“

Most megragadám kezét, 's forrón csokolám meg azt.

„O doctora a' regementnek! felkiált barátom, csak ki tetszik az kinek van tapasztalása a' mai világban! mindjárt máskép tud betegivel bánni!“

„Én tehát sietek. Magam készitem el az orvosságot hogy valami hiba ne történjék 's azonnal itt leszek. Lélek szakadva sietek viszsza csak hogy segithessek, csak hogy enyhitsem fájdalmát nagyságodnak.“

„Csak hamar térjen vissza doctor, mert ha soká oda marad, addig tán megis halok.

„Öt percz alatt itt leszek, valaszolám, csak legyen nyugton nagyságod.“

Mi magunkat ajánlottuk, én haza, barátom pedig — azon kéréssel, hogy látogassam meg holnap, másfelé vette utját. —

IV.

Mintegy félóra mulva vissza tértem a' szép beteg asszonyhoz, ki már a' kávé asztalt feltéritette, hogy mi ott ketten kávézzunk!

Elhoztam magammal az orvosságot, mondám szelid mosollyal, de mit látok az ablak nyitva, az Istenért hiszen meghüti magát! aztán illy világosság a' szobában! azért nem alhatik, azért romlik a' szeme is! Az ablakot és függönyt bezártam.

„Köszönöm kegyednek, hogy olly gondoskodással van irántam.“

Tehát hogy érzi magát édes asszonyom?

„Ó, azt nem is mondhatom, olly rettenetes oldal nyilalások, láb-görcs, szörnyű kinok ah, doctor! ha nem segit rajtam oda vagyok.“

Igen, én segitek! Itt a' nagy hatásu orvosság reménylem csak nem borzad tőle?

„Tudja az Isten én ugy félek hogy nem is mondhatom, és ha erős tanálna lenni az orvosság, ah, Istenem, oda leszek!“

Dehogy erős, sőt inkább nagyon is édes, az egész orvosság nem egyébb mint édes thea: mert e' nélkül semmit sem akarnak nagyságtok!!

„De én még-is félek.“

Ah, gyermekség.

„Szivem — mintha valaki.“ —

Megszoritaná úgy é?

„Lélekzetem sebes.“

Egy kissé izzad nem-de?

„Mintha meleg volna.“

Igen mert az ablakot betettem.

„Úgy érzem magamat mintha.“ —

Borzadás futna végig testén?

„Uram istenem mit is tegyek.“

Ha meg akar gyógyulni vegye be.

E közben egy evő kanálba töltöttem az orvosságot (czukros viz) 's ő kiitta,

V.

Más, és harmadik nap ugyan ezt ismételte, 's most egészen jól érzi magát; a' szivdobogás, lábgörcs, fülcsengés szépen elmultak.

Mi boldog ki egy szép asszonyt meggyógyit! a' szegény betegnek vissza adja, vissza ajánddékozza jó egésségét! mi öröm, mi fensőbbi érzés lehet annak kebelében!

Ki az ott? ki a' veszedelmes betegségből kimenté a' szép asszonyt? ki az ott? ki szivszakadva sietett az orvossággal? ki az ott? ki a' bú és fájdalom kesergette özvegynek szomoruságát eloszlatá! ki az ott? ki vigasztalást vitt a' betegnek! Az a' nagy tapasztalásu doctor a' regement doctora volt!!

De nékem a' fő-városbul távoznom kell, mert az asszony naprul napra szebb és barátságosabb irántam, igéző szeme utoljára ugy megigézne, hogy én esném egy szörnyű betegségbe, mellynek sikeres orvoslása csak a' házasság lehetne, minek megtörténni pedig nem szabad. Elhagyám tehát a' várost, de azon édes örömmel, hogy egy igen szerencsés gyógyitást tettem, mellyre ha visszaemlékezem mindig egy uj öröm, 's boldogsággal teljes pillanatot szerzek magamnak, mert kedves a' vissza emlékezés a' boldog időkre!

— n. —

FRANCZIA KÉPEK.

LE PLESSIER.

Párisban a' lázzadási törvényszék egyik érdemes táblabirája. Hogy pedig ezen szép urakrul egy kis fogalmunk legyen, tekintsünk egy kissé munkálkodásaikra. Borzasztó és hallatlan az, sőt minden emberi fogalmat felül muló, mit ezeknek parancsaikra a' lázzadási hadsereg végbe vitt, mert a' merre csak mentek e' szabadalmas haramiák, ijedséget és félelmet küldöttek előre, velök volt a' hóhérlás és zsiványság, utánok pedig az inség, kétségbesés, nyomor és pusztitás, merre csak romboltak, mindenütt vérpatak jegyzé kegyetlenségüket. Egész megyék küzködtek az éhséggel, minthogy a' marhákat mind elhajtották 's igy szegények maguk vonták az igát, hogy valamennyire is müvelhessék a' földet. Némelly faluk egészen szétdulva pusztán 's üresen maradának, minthogy lakóik a' közel fekvő erdőkbe futottak hogy életöket megmentsék az istentelen pogányok kezei közül 's gyökerekkel táplálták magukat mint élő tanuji a' respublica nyomoruságainak. Az asszonyok pedig és leányok, ha életük kedves volt, kénytelen voltak magukat feláldozni. Nem hogy nem volt tilos, hanem mintegy kötelességük volt rabolni 's az ellenállót gyilkolni mindenütt és mindenkiben 's midőn már egy helyen mindent kipusztitottak, a' holtak gőzölgő vérükbe márták kezüket 's gyalázatos arczukat bekenék 's szabadsági dalokat énekelve mentek odább.

Illyen dolgokat parancsoltak végbe vinni a' törvényszéki birák, kik czinkosaiknál semmivel sem voltak jobbak, mert ezek éjjel nappal tobzódtak és a' bünben vigadtak, parancsaik következtében pedig a' legirtózatosabb dolgok történtek. Csak egy intésükre százan és ezren estek el a' nyaktiló alatt, ezren tespedtek a' tömlöczökben, hol éhség, kétségbeesés, szenvedés, bú és szomoruság közt siránkoztak a' szerencsétlenek. Együtt volt itt pap, nemes, szegény, gazdag, öreg, fiatal, aszszony és leány, kik közül egy falat kenyérért vétkes lépésre is kénytelenek voltak vetemedni, csak hogy éhen ne haljanak; mert noha minden nap kaptak egy kis enni valót, de az csak szenvedésüket nem pedig testüket táplálta. Isten, mi borzasztó látomány! ott fetrengtek a' földön némellyek, kik minden pillanatban várták a' szabaditó édes halált; mert zugolódva, kétségbesve káromolták a' végzést, mások ismét komor sápadt tekintettel bolyongtak egyik helyrül másikra, mint valami sirszellem. Ott feküdtek vagy százankint mozdulatlanul, félhalva, kik már szólani sem tudtak gyengeségük miatt; egy másik szögletbe egymásra hányva nyugodtak a' holtak, kik már minden kinokon túl valának! Amott a' csontvázak, koponyák — ah ez iszonyú! az embert visszataszitja, elrettenti!! —

Ez mind a' respublica munkálkodása, a' szabadság és egyenlőség bélyege, mond egy iró, ki szinte a' tömlöczben szenvedett, mig Roberspierre megbukása után onnét ki nem szabadult.

Minden ember feladhatta felebarátját a' bíráknak, 's a' nélkül hogy bizonyságot kivántak volna, kivégzék; elég bizonyság volt az, hogy egy kis vagyonkája vala, mellybül a' vádoló részesült. Nem volt több barátság egymás közt, nem volt bizodalom, hitel, sem szerénység vagy becsület, ez mind megszünt. Senki se' mert ugy beszélni, mint gondolkodott. A' testvér nem bizott testvérében, sem barátjában; fiu nem hitt az atyjának, sem apa fiának. Viszálkodás, félelem, borzadás, visszaélések, árulás, alattomosság, hazudság voltak az erény és erkölcs! Illyen állapotba hozták Franciaországot a' szabadság és egyenlőség baráti!!

Ezek közt első helyet foglalt Le Plessier, a' millyen fösvény épen olly vérszopó is volt, csak egy év alatt mintegy 300,000 livrét gyüjtött össze rablásbul és gyilkolásból, mi részére jutott!! Csak egy nap sem mult el, hogy ne nyakaztatott volna, mert a' holtak pénzébül fösvény lelke mindig kapott egy részt; egyenlően osztoztak egymás közt, ez volt aztán az igazi egyenlőség, ott egyenlő halál, itt egyenlő osztály! Százakat végeztetett ki egy nap csak ő maga, hát még a' többi urak! 's midőn egyik felszólalna, hogy miért ítéli őket halálra minden ok és kihallgatás nélkül? „Na bizony majd még hosszú czeremoniát tartok, hadd ismerje meg a' nemzet azon nagy hatalmú istenséget, kit magának teremtett!“ 'stb. lön a' válasz.

Sokszor mondá, hogy nincs a' világon nem s volt egy respublicának is olly gazdag aranybányája, mint a' mi nyaktilónk, és igaza volt, mert a' leggazdagabb emberek estek el alatta 's a' pénz az övék lett, csak maga La Porte 40 milliót hagyott rájok! —

Végre az ő napja is eljött julius 28dikán 1794b. a' párisi városházra rohantak 's egy nemzeti testőr ugy vágta főbe, hogy mindjárt összerogyott. Vigadva siettek vele a' nyaktilóhoz, mellybe sok baj után (mert szörnyű vastag nyaka volt) bele helyezték 's egy csapással fejét testétől elválaszták. Igy végzé gyalázatos életét 35 éves korában. — Bár mindenki kit a' fonák szabadság és egyenlőség láza lel, példáján tanulna! —

LINGUET

Ügyvéd volt; igen nagy eszü de nyughatlan lelkü, kinek egész élete nem egyéb mint csupa kaland és bujdosás. Ékesszólása által és mint iró igen nagy nevet szerzett magának, de azt szüntelen piszkolódásai és rágalmai által lerontotta 's magát is igen kellemetlen állapotba helyhezteté, melly okbul Angolországba utazott. Itt sem lehete nyugodtan; egyik városbul a' másik és harmadikba kóborlott, 's mindent, a' mit csak látott, megszólt és piszkolt. Midőn a' lázadás hazájában kiütött, a' mennyországot gondolta megnyilni, 's azonnal haza sietett; de minthogy Roberspierrel és Barrerrel sokban meg nem egyezett, (mivel ő korlátolt kormányozást óhajtott) tömlöczbe esett mint a' respublica ellensége, 's nem sokára fejét veszité. Hiába védelmezte magát, hogy ő készité el irásaival a' lázadást, ő hinté előre annak magvait — meg kellett halnia. Bátran ment a' vesztőhelyre életének 49. évében. Utolsó szavai ezek voltak: „Soha se legyen szabadságtok, mert vér és gyilkolás talpköve! respublica nem nektek való!“ — 'stb.

BRISSOT

Mint a' nemzeti gyülekezet tagja és egy leghazugabb és legdühösebb ujság' (Patriote françois) szerkesztője igen nagy befolyással volt a' jakobinus csoportnál. Charakterére nézve a' legundokabb, a' legaljasabb, mit irataibul világosan kilehet venni. Ő azt állitá hogy a' tápláló szükség minden embernek jogot ád és szabadságot arra, hogy a' mi testi táplálására vagy gyönyörére szolgál, rabolhassa, 's ma-

gáévá tehesse. Ő azon osztályhoz tartozott, kik a' király (16 Lajos) halálát eszközlék, és vesztére szavaltak: De midőn látta, hogy nincs bátorságban, utnak indult 's mint kereskedő Sveiczban tartozkodott, hol elfogták és Párisba visszahozák 's october 29én 1793b. életének 39 évében fejét veszté. Midőn kivitték, szemeit mélyen lesüté, hogy fájdalmát elrejtse, végre e' szavakra fakadt: „Istenem! hogy ölheti meg egy ember a' másikát borzadás nélkül! (a' kétszinű!) Ez több mint önkény, több mint zsarnokság, örök átok száljon fejetekre! Csak bámuljatok, majd nem sokára ti is követtek.“ —

BOLOND BESZÉD
A'
BOLONDOKRUL
DOMJÁNTUL.

Igen, a' bolondokrul akarok irni, 's azért legelőször is magamon kezdem.

Ah, csak most tudnék mindenféle bolondokat össze vissza beszélni, hogy már egyszer igazi bolondnak nevezne a' világ, mert hogy szamár vagyok, azt már sokan mondták szemembe is, de én semmiképen sem akartam elhinni. De ki-is hinné azt el, ha valósággal az volna is. Nem is olly könnyű most a' szamarat megismerni, mert egy szamár, valami társaságban, leül és hallgat. Mit itél a' világ felőle? Azt hogy okos ember, tudós bölcs, 's addig nem is lehet megösmerni, mig csak nem beszél. A' bolondnak legszebb hivatala van a' világon, ah, mi boldogság bolondnak lenni! példákkal megmutathatom, hogy szebb bolondnak lenni, mint tudósnak: lám a' bolond akár mit tesz vagy beszél fel se veszik, mert bolond, de egy tudós csak egy kis hibát kövessen el, mindjárt kinevetik! A' bolond a' társaságban kedves, mert öröm és vig kedvre deriti az embereket, 's mindjárt akad jó barátja, mert egy bolond százat csinál, ellenben a' tudósnak tudományos beszéde nem mindenütt kedves, 's beszélhet is addig, mig száz tudóst csinál! A' bolondnak házat épitenek csupa barátságból, a' tudósnak sohasem. — Pesten ugyan még bolondnak nem épitettek házat, de azért hánynak van itt is háza!? A' bolondnak fa pénz is jó, azt mondják, igen! hogy a' tudósokat ki fizesse azzal! A' világ jobban kedveli a' bolondot mint a' tudóst — talán onnét van az, hogy a' világot rokon érzet köti össze a' bolonddal, 's azért könnyü most a' világot bolonddá tenni, mert nagy hajlandósága van arra. Egy kivánságom volt a' földön csak egy, t. i. hogy udvari bolond lehessek, de már különös bolondot nem tartanak. — Most hát világ bolondja leszek, a' világ t. i. engem bolondnak tart, én pedig a' világot tartom annak, 's igy megegyezünk. De az ám a' nagy baj, mikor valakit a' világ szamárnak tart, 's ő meg tudósnak gondolja magát, vagy az is megesik, hogy egy szamarat a' világ tudósnak tart, 's ő megegyez benne — innét következnek aztán a' sok bolondságok.

Többféle bolondok vannak a' mai világban, ugyan is vannak először:

Mindenféle bolondok; na innét tudom senkit ki nem hagytam, ide azonban csak azokat számitom, kikről szólani nem akarok: mert ki-is győzné a' sok bolondokat mind előszámlálni? Vannak ezen kivül:

Okos bolondok; kik tudják a' világ hibájit használni, minden legkisebbet maguk hasznára forditnak. Vannak aztán:

Szamár bolondok, kik mindig másnak tesznek jót, ők pedig éhen halnak meg egy kis dicsőségért! Aztán jőnek:

Bolond szamarak egy két iskolás diák és több mindenféle emberek, ollyan dologba szólnak a' mihez nem értenek, teszem operákba, literaturába, religioba, politicába 'stb. ezekrül nem érdemes szólani. Vannak aztán:

Tudós szamarak encyclopediai fülekkel, kik collégáikra félszemmel néznek 's atyafiakra nem akarnak ösmerni. Van aztán:

Szamár tudós, bármilly nehéz e' két szót józanul össze egyeztetni, de mégis találkozik nálunk is! Vannak még:

Becsületes szamarak is, kik azokkal tesznek jót kik háládatlanok, azokon segitnek, kik sohasem köszönik meg. — Ezek mind a' bolondokhoz tartoznak. Továbbá széles értelemben a' világ nagy szinpadján a' publicum azt hiszi, hogy valósággal igaz a' mit lát, pedig bol— — No most csakugyan bolondot mondtam, de nem én vagyok első sem utósó, ki bolondokat beszél, — hiszen vannak irók, kik nagy, szent, üdvös, dicső czélt tüznek ki, hogy arrul remekül értekezzenek, még is mindig bolondot irnak! — Mentségemre szolgál talán az: hogy előre kikötöttem, hogy bolond beszédet fogok tartani.

(Vége máskor.)

NYERESÉGES JÁTÉK.

Angolországban következő ügyes tolvajcsin követtetett el: a' c . . . i püspök Londonba utazott 's utközben, közel egy vendéglőhöz, láta egy embert olly helyzetben, mintha önmagával beszélne, alá 's fel járkálni. A' püspök, e' különös sétáló által figyelmessé tétetve, azonnal oda külde egy inast; de ez által nem kapott kielégitő feleletet. Maga ment tehát oda, 's következő beszédbe ereszkedett: „Mit csinál itt, barátom?“ — „Játszom.“ — „Kivel? hiszen maga van.“ — „Olly valakivel, kit kegyed perse nem lát, az Istennel.“ — „Az Istennel? ugy a' játék nem igen egyenlő. Mit játszanak?“ — „Schachot.“ — „De mi kinézése van e' különös játékból?“ — Majd nyereség majd vesztés. Épen most 50 guinát vesztettem el.“ — „Mellyeket azonban soha sem fog kifizetni?“ — „Miért nem? Én soha sem maradok adós, 's most is nyomban fizetni fogok.“ — „De kinek?“ — „Kegyednek, mylord; mert az Isten mindig küld azon pillanatban, midőn fizetnem kell, a' maga nevében valakit, egy felhatalmazottat, ki iránt én mindig tisztelettel vagyok. Itt a' pénz, mylord, tegye azt vele, a' mit akar.“ — A' főpap elejénte bolondnak tartá az embert; most azonban megváltoztatta gondolatát, a' pénzt elvevé, 's Londonban kiosztotta. Visszautaztakor a' játékost ismét azon helyen találta 's nem késett vele ismét beszédbe ereszkedni. „Na 's hogy megy a' dolog? Szerencsésebb e most kegyed?“ — „Azt elhiszem! Játékom már nagyon is jól mégy 's ellenfelemnek most hatodszor adok schachot. Csak még egy pillanatig türelmet. — Valóban! matt! 500 guineát nyertem.“ — „Igen, — mondá a' püspök, — ez mind jó; de ki fog fizetni?“ — „Valamelly pénzes ember, kit isten minduntalan küld hozzám a' kellő időre; most ez kegyed, mylord.“ — — A' főpap megijedt 's minthogy a' játékos fegyveresen volt, semmi sem maradt hátra, mint a' gazembert kifizetni.

EGY ZONGORA HÚSLEVESÉRT.

Ugyanazon sorsuk van a' hangműszerzőknél a' zongoráknak, mint tudósoknál a' könyveknek. Ha a' compositeuröknek pénzök nincs, zongoráikat adják el, hogy élhessenek.

179. . .ben történt. Egy compositeur Párisban épen egy partiturát végze el, mellybe lelkesedésének egész árját beönté; de volt egy vetélkedője, ki nem kevesbé dús vala lelkesedésben, 's a' ki ösmeretes, tisztelt 's egy sokat tehető hölgy által pártfogolva volt.

Az előbb emlitett compositeur, ki tudá, hogy vetélkedője ugyanazon tárgyat tevé muzsikára, éjjel nappal dolgozott partituráján 's ezáltal elmulasztá leczkéit, mellyekből élt. Ez a' directorium alatt történt, melly időszakban több honoratior osztálynak nem volt mindennap ebédje Parisban. Szegény compositeurünk, ki már két hónapja enthusiasmusbol és dicsőségből éle, végre azon nem kárhoztatható vá-

gyat érzé magában, hogy egy kis anyagi táplálék, különösen egy jó, erős húsleves nagyon jó volna. De e' gastronomiai éldelethez pénz kivántatott 's egyenesen megvallva, a' hangművésznek egy sous-ja sem volt. Szörnyű gondolat támadt ágyában, hogy zongoráját eladja, a' zongorát, azon barátot, mellyel olly szép, olly nemes melodiákat alkota, mellyen harmoniájának hatalmas hatásait kifejté. Szörnyűnek tetszett ugyan előtte illy hű társtol megválni; de munkája kész volt, most egy másikhoz kelle fognia: az igazgatók és énekesek után futkosnia. Ez fáradságot és erőt kivánt. A' husleves tehát szükséges dolog volt ezek végbevitelére. A' zongora nem szívzuzó fájdalom nélkül eladatott, a' húsleves megemésztetett 's a' számos futkosás nem volt sükertelen. Compositeurünk' riválja is munkás volt a' maga részéről 's a' színi czédula nem sokára hirdeté az „Ariodán“ czimű uj operát. E' műnek csak középszerű sükere volt, bárha a' szerző Méhulnak neveztetett. „Ariodan“ vetélkedő partiturája szerencsésebb volt: enthusiasmussal fogadtatott 's ezt megérdemlé. Ez „Montano et Stephanie“ vala Bertontul.

Zongorája nélkül nem szerzette volna Berton „Montano et Stephanie“ját; de ha azt el nem adja, nem leendett ereje, a' futkozásokat dalműve' előadatása végett megtenni. —

NYILT LEVÉL.

Szerkesztő ur! Nem lehete méltánylás nélkül fogadnom kegyednek 8-ik számu lapjaiban nyujtott keserű ugyan, de iróink egy részének bővebb ismeretére vezető fölvilágositását azon előttem is gyanus, 's többek által kegyed szavai szerint magarázott czikkelyét Schedelnek, melly a' Figyelmező 475-dik hasábján foglaltatik. Keserű mondom, e' fölvilágositás, nem mintha magamat bünösleg sujtva érezném, hanem, mert literaturánk szörnyű elaljasodtának bélyegét viseli, 's mert azon körülményt, a' czikkely irójával ugyanazon mélységbe sülyedés veszedelme, más részrül pedig az illedelem lábbal tapodása; és az olvasó közönségnek botránkoztatása nélkül, fejtegetni 's fölvilágositni nem lehet. Igy részemrül nem marad fön egyébb, mint erkölcsiségemet, alaptalanul gyanusítni sőt mocsokkal illetni merészlett rágalmazómat, nem ugyan „phisicai argumentumokkal“, hanem béke és rend-szerető polgárhoz illőleg, törvényes uton kérdőre vonni 's igazságosan lakoltatni.

Egyébiránt vagyok 's a' t. julius 30-kán 1838.

KUNOSS.

EGYVELEG.

1.) Dél-Amerikában körülbelől 133 hírlap jelen meg, melly számban a' Brasiliában kijövő 21 journál nincs befoglalva. A' jelentések a' tartalom' legmulatságosb és sajátságosabb részét teszik. Ha valamelly polgár valakit megvárni vagy meglátogatni elfelejte, bizonyos lehet, hogy másnap a' Pueblo- vagy Sculban szemrehányást olvasand, melly őt a' társas szokások' betöltésében restséggel vádolja. Ha valaki egy kölcsönözött könyvet visszaadni elmulaszt, megkapja a' szemrehányást és megintést a' Diarioban. Egyébiránt e' lapok olly roszúl nyomtatvák, hogy többeket közülök csak fáradsággal olvashatni.

2.) Első, ki operát szerze, Francesco Baverini egy olasz hangász volt. Az opera' czíme: „La conversione di son Paulo“ 's Romában 1460b. adatott.

3.) London nem sokára Europa' elsőrendü zongorájátszóinak gyülhelye lesz. Oda váratnak most: Thalberg, Döhlen, Wieck Klára, Henselt és Liszt.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház. Julius 25-dikén: „Testvérek' ellenkezése" vigjáték 5 flvb. mi ugy emlékezünk, irta Kotzebue, a' „Jelenkor" azt mondja irta Ziegler. — Lina szerepét ma Barthánė, Laborfalvi Róza gyöngélkedése miatt, csak kevéssel a' játék előtt vevé át, de a' szerep lelkét magáéva tudta tenni 's igen dicséretes szorgalommal adá. Megyeri a' cseles ügyvédet, Szentpétery 's Szilágyi a' viszálkodó testvéreket, László a' nemes charakterrel bélyegzett orvost, Szerdahelyi az egyenes lelkü, urához hű szolgát, Kovácsné pedig, e' hű szolgának egészen ellentéte, a' ravasz gazdasszonyt tökéletesen adák. Ifjabb színészinket is illykor, midőn a' kiszemelt idősb tagok con amore játszanak, többnyire magokkal szokták a' játék kerekded fonalába sodorni 's ma jól hatott e' vigjátek összevágásához Szigligeti, Kovácsi, Daragi, Erős. Julius 26d. „Zampa" mellyben Benza Dandolot mint ujonnan szerződött tag adá. Köszönettel tartozunk az igazgatóságnak, hogy a' Közönség kivánatát olly mint egy mindenben megelőző figyelemmel tartja 's annak a' lehetségig eleget tenni törekszik. Benza ur dalszinészetünkhöz egy olly nyereség, mellynek minden a' jó ügyet szivén hordó örülhet. Egy tenorista hijával vagyunk még csak, ki minden tekintetben érdemteljesen állhatna meg a' társaság' több jeles dalszinészi mellett. Julius 27dikén: „Két gályarab" szinjáték 3 flvb. fordította Megyeri, mellyben a' fordító ur az ismeretlent utánozhatlanul adá. Vannak Megyerinek némelly szerepei, mint millyen a' mai is, melly igen megérdemli a' fáradságot, hogy fiatalabb szinészink közül, ki hivatást érez magában legalább elméletileg ügyekezzék sajátjáva tenni 's a' mestertül annak némelly utánozható fogásait eltanulni. Telepi Málika, e' csupa ész és élet a' szinpadon, ma mint mindenkor igen kedvesen és ügycsen vitte nem kicsi 's nem is éppen egy oldalu gyermeki szerepét. Szentpétery a' sokat fecsegő 's igy sokat tudni akaró, nyelvével jót, rosszat összeörlő postamesterben, ma comicumának elemében forgott. Fáncsy gondolkodó szinész, mi hozzá vagyunk szokva szerepei tökélletes adásához, de volt tapasztalásunk, hogy ő a' szinházunkat látogató idegeneket is, kik gyakran csak felületesen szoktak az előadást tekinteni, igen megragadja játékával. Szilágyi idősb Udvarhelyi, Derine assz. megfeleltek szerepeiknek. Julius 28d. Szerdahelyi József jutalomjátékaul először: „Büvös vadász." Felbér Mária kiasszonyt Agatha szerepében a' nagy számu közönség zajosan fogadá 's több rendbeli élénk tapsokkal halmozta, sőt olvasztó fohászenekét ismételnie kelle. A' jutalmazott Gáspárt szokott dalnoki ügyeségével adá, 's hogy Szerdahelyi közönségünknek egyik legkedveltebb szinészi közül, a' jutalomjátékra sereglettek nagy száma tanusítá; másnap julius 29dikén ugyan ezen opera ismételtett 's a' kedvetlen idő daczára is elég sok néző előtt. Julius 30dikán: „Párt dühe."

Van szerencsém a' tisztelt Közönséget értesitenem, hogy jövő vasárnap, augustus 5dikén, egy uj helybeli vigjátékom fog szinpadra kerülni; czime: „Tündér Ilona" tüneményes vigjáték 3 szakaszban, népdalokkal, énekekkel és tánczal; muzsikáját készitette Szerdahelyi József dalszinész, az uj diszitményeket 's repülő gépeket föstette Engert, a' tánczot betanitotta Szőllőssy, az uj öltözeteket készitte Kostyál Ádám.

Figyelmeztetés.

☞ *„Rajzolatainkra" folyvást előfizethetni. A' „Rajzolatok" félévi ára képekkel postán. 6 p. frt. helyben 5 frt. p., képek nélkül 1. p. frttal jutalmasb. Uj Előfizetőinknek Szentpétéry arcz- 's a' vizárból a' pesti város piacz' térképével ingyen szolgálunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest **RAJZOLATOK** 1838.

Augustus 5kén

A'

10dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' LIGETHEZ.

Keresve nyugtomat
Hozzád jövök liget,
Enyhits oh kinomon
Gyógyitsd meg e' szivet,
Hogy árvakint szeretve hőn
Ne vesszek itt a' bú-tetőn!

Hűs árnyaid közé
Óh rejts el engemet,
Hogy senki kivüled
Ne lássa vesztemet, —
Nyugalmat itt az enyh' ölén
Busongva élni vágyok én.

KOVÁCS.

KALAND

EGY ÁLARCZOS-BÁLBAN.

I.

A' jokei épen az ujságokat hozá. Arthur, dos-anygosi cigarroinak sápadt kék fellegeibe burkoltan, félretolá a' japan findzsát, mellyből kávéját szörbölé, kezébe vette a' Vert-vert-et 's átfutotta a' szinművek' programjait.

‚Álarczás-bál a' Théatre des variétés-ben, felkiálta dandynk, havannahjának hamuhegyét a' diván' karába ütve: par dieu! egy álorczás-bált olly világfi, mint én, el nem mulaszthat. Itt, mig egyet fordulunk, egész sorát kötjük meg az uj szerelmeskedéseknek, egyik kaland a' másikat követi, özönlenek az epedő pillantások, billetdoux-k, cselszövények, tréfák 's ollykor egy kis párviadal is. Qu 'importe? Rapíraim rozsdásodni kezdenek, már hat hosszu hete senkivel sem verekedtem, ide-

je, hogy bajt keressek, máskép elvesztem routine-omat, Holophernes!“ kiálta.

Az égszinkék, ezüsttel himzett kis jokei belépett.

‚Virága minden szolgálattevő lelkeknek, gyöngye minden jokeioknak, tiszteletre méltó individuum, tisztitsd meg rapíraimat, töltsd meg pisztolyaimat 's készitsd el rózsaszinű dominomat — ma az álarczás bált látogatom még.‘

A' kicsinyke eclipsist szenvedett; de csakhamar visszatére.

„Éppen most hozák e' levelet.“

‚Add ide, majmocskám. Arany metszet — rózsaszinű papiros — pecsétje bokrétával 's e' felirattal: lis et crois — ez billetdoux. Ah! milly mennyei illat. Virágja minden jokeioknak, szagold 's mond meg nekem, mi parfum ez?‘

„Patachouly.“

‚Eltaláltad, Holophernes, eltaláltad. — Mit foglalhat e' billet magában? Voyons! „Egy özvegy, ki már hónapok óta érzi szükségét, Arthur urat közelebbről ösmerhetni, ma az álarczás-bált a' Theatre des variétés-ben meglátogatandja.“ Hallod e, én Holophernesem? Egy özvegy szükségét érzi a' velemi ösmerkedhetésnek. Mahometre eskem! kínzott férfi vagyok — a' carneval' idején olly sok az özvegy! De tovább: Az alulirt mint Columbina jelenend meg, kit ön egy kék szalagrol 's egy fehér rózsárol, mellyel kalapja lesz ékesitve, könnyen megösmerend.“ Kék szalag — fehér rózsa — ezt megjegyezd, Holophernes! Ön kéretik, mint Arlequin jelenni meg 's kalapját hasonlókép egy kék szalaggal és fe-

hér rózsával ékesitni! D . . . Amalia.“ A' jó hölgy őrült — miként teheti föl olly férfirol, mint én, hogy nemes önnömet egy Arlequin' tarka kurtkájába takarjam?‘

„Boszankodol, kérdé az épen belépett Edgar, miért vagy olly felindult?“

‚Egy özvegy, ki szükségét érzi, velem ma estve az álarczás-bálban megösmerkedni.‘ —

„Örvendek.“ —

‚Halld csak — ez özvegy azt kivánja tőlem, hogy mint Arlequin jelenjek meg.‘

„Hihetlen.“

‚Olvasd és győződjél meg!‘

„Vaskos kivánat.“

‚Nagy kedvem volna, el sem menni.‘

„Ki tudja, érdemes e a' fáradságra.“

‚Szóljunk másról. Beszéltél e a' lóphilisteussal?‘

„Épen ott valék.“

‚'S mit mond?‘

„Már tiz nap előtt egy barátjának engedé azon 3000 frankroli váltót, mellyet neki Judith almásszürkeért már le kell vala fizetned, ki, mint ő tudja, már személyes becsukatásodért folyamodott.“ —

‚Személyes becsukatásért, ha-ha!‘

„Te kaczagsz, milly könnyelmüség.“

‚Légy nyugodt, Edgár. Ez az első huissier volna, ki megtanulta a' mesterséget, hogy engem elfogathasson. — Két hónap előtt három vett egyszerre üzőbe — olly könnyen nem engedem magamat megfogatni, tudják ezt azon urak, 's már nem is fáradoznak abban, hogy engem kezökre kerithessenek.‘ —

„Az elővigyázat.“

‚A' bölcsesség' szülője, akarod mondani; ha arra jő a' dolog, igen elővigyázó vagyok — igy p. o. ma estve — de hoh! hallgatok.‘ —

„Helyzetedben én sem mennék oda,“ monda Edgart 's hasonlókép egy havannait gyujta.

A' jó barátok darabig még dohányoztak 's aztán sétálni mentek.

II.

A' Théatre des variétésben hullámzott a' tarka álarczás-sereg, melly ezer bohóskodásra készen, majd itt majd ott keresett alkalmat, egymást faggatni, ingerleni és mystificalni. Musard' melodiái, mellyek az alakosok' tömegét majd vágtatóra majd contredanse-ra sürgeték, olly általános, hangos és lármás vidámságot gyulasztottak, hogy az egész terem csakhamar örömben és vidámságban uszott.

A' faggatólag összevissza futtosó alakosok' e' tömegéből egyszerre egy mód felett ügyes Arlequin tünt fel. Kalapja kék szalaggal és fehér rózsával volt ékesitve. Ez más mint Arthur nem lehetett.

De hol vesztegel a' hasonlón ékesitett Columbina, az özvegy, ki hónapok óta érzi szükségét, Arthurral megösmerkedhetni?

Arlequin' szeme az álarczások' sürű alléeján járdal; vesz ugyan több mint egy Columbinát észre, ki bátoritólag viszonozza epedő pillantásait, de a' sok közül egy sem az igazi, egy sem az, ki az ösmert jeleket viselné.

Arlequin, csak ingerkedtek volna e veled?! Nem, nem, nem ingerkedtek, mert épen most bukkant elő az álarczok' oczeánjából egy karcsu és sylphidkönnyüségű Columbina. Nyakának dagadó bársonya, szőke fürteinek légszülte gyürüi, a' szép alkatu kar, a' finomul esztergályozott láb minden álarczos' szemeit magára vonja.

Ki lehet ez, e' szép, csillogó, áttündöklő Columbina, a' ki, mint könnyü szárnyu madárka, lebeg által csudálóinak sorain?

A' szerencsés Arlequin az egyetlen, ki e' silphet ösmeri, az egyetlen, a' ki tudja, hogy az alakos egy özvegy, ki hónapok óta érzi szükségét vele megösmerkedhetni.

'S még is futni látszik őt. Arlequin kapkod Columbina után, mint gyermek a' lepke után, melly virágrol virágra száll. Majd itt mutatkozik, majd amott 's ha Arlequin tartoztatni akarja, már eltünt.

Rejtvélyes Columbina, miért futod, kit keresesz? Miért üzesz szerelmed' tárgyával illy kegyetlen játékot? Arlequin eped — Arlequin sohajt — Arlequin izzad — 's az özvegy, ki hónapok óta érzi szükségét, hogy vele megösmerkedhessék, Columbina mosolyg — Columbina megjelen — Columbina eltűnik.

Mort de ma vie, ez őrültté tesz!

Hirtelen egy Pantalon is feltün az álarczok' hullámzatából, mint árnyék Arlequin' sarkához nyomul 's követi őt, mint Faustot Mephistopheles. A' veres harisnyás ördögnek aligha jó forog fejében, mert miért nevet olly gunyosan, miért követi lépésenkint őt, miért tekintget olly gyakran az órára 's miért fut olly félénken olly remegve, mint tolvaj, ha Arlequintol észrevétetni véli magát. Tán nem özvegy ez özvegy? e' Pantalon tán férje, ki féltékenységtől ide üzetve boszút forral. Szegény Arlequin, ki olly gondtalanul keringelsz Columbinád körül, végre még szerencsétlenség fenyeget!

Hármat ütött: apály lép az alakosok' hullámaiba. Négyet ütött — nappalani kezd — ekkor ujjával int Columbina 's kisiet az ajtón — Arlequin követi — Columbina egy kocsiba szökell 's ismét int — Arlequin engedelmeskedik ez intésnek 's csakhamar a' kocsiba ül.

A' rejtvélyes Pantalon, ki mind a' kettőt beülni látta, villámsebesen a' kocsi' hátuljára emelkedik. Mozdulatainak mindenike bizonyos diadal' tudását árulja el. Szegény Arlequin, láthatnád ellenséged' gúnykaczaját hátad mögett, rettegnél és félnél a' veszélytől, melly rád várakozik.

A' kocsi nyilsebesen gördült a' hólepte, puszta utczákon.

‚Szép ösmeretlennő, szóla Arlequin, szerelemteljes hévvel nyomván ajkához Columbina' kezét, mikint lehet ön olly kegyetlen, tovább is kínpadon tartani engem. Mért nem akarja még most sem kedves arczát megmutatni? E,l el ez irigy álarczczal, melly olly soká eltakarja ön' vonásait.‘

„Valóban Arthur e ön, az én Arthurom? Oh mondja ön még egyszer, hogy nem más.“

‚Még egyszer, én Arthur vagyok; de most vegye félre ön az álarczot 's engedje kedves arczát meglátnom.‘

„Csak akkor, Arthur, ha czélt értünk, fog ez álarcz lehullani, előbb nem lehet, előbb nem szabad megösmertetnem magam.“

‚Mondja meg legalább, ki ön?‘

„Én — nem, Arthur, most nem lehet, nem szabad megmondanom.“

‚Most nem, tehát mikor?‘

„Ha czélnál leszünk, mindent, mindent megtudand ön.“

‚Kiváncsivá tesz ön.‘

„Ne kénszeritsen, hogy előbb, mint megesnie szabad, tudassak önnel egy nagy titkot.“

‚Égőszenen ülök.‘

„En is, Arthur.“

‚Oh, csak volnánk már czélnál. Hol lakik ön?‘

„A' város' végén — Tivoli' táján.“

‚Olly sötét van, hogy nem láthatom, hol vagyunk most.‘

„Rue Caumartin-ban.“

‚Tehát a' czéltul már nem messze.‘

„Hála istennek, nem!“

„De mielőtt kilépnénk, egy kis kérésem van.“

‚Minő, drága kedvesem?‘

„Engednie kell önnek, hogy szemeit bekössem.“

‚Szemeimet bekösse? Ejh mért ez?‘

„A' házat mellyben lakom, csak akko kell ösmernie, ha ismét elakarja hagyni.“

‚Mért mind e' titokteljes előzmény?‘

„Ez önnek és az én biztosságomra szükséges.“

‚Eh bien, madame, kösse be szemeimet. Vakon követem önt a' világ' végeig.‘

„Kedves jó Arthur, lihegé a' nyájas Columbina és sáljával bekötötte szemeit. Esküdjék meg most Arthurom, hogy e' kötést előbb le nem veszi, mig én meg nem engedem“ —

Ön, sokat, igen sokat kiván tőlem' —

„Ha ezt nem akarja ön, Arthur, kérnem kell, térjen vissza."

'Jó, esküszöm!'

Ugyanazon pillanatban egy nagy hôtel előtt megálla a' kocsi.

„Czélnál vagyunk, szolt Columbina."

A' kocsis lassan lebocsátkozék a' bakrol, hogy a' kocsiajtót kinyissa. A' titokteljes Pantallon ezalatt annyi időt nyert, hogy csöndesen a' házajtóhoz lopózék, mellyet a' zsebéből kihuzott kulcscsal a' lehető leglassabban kinyita.

Columbina a' szembekötött Arthurt csöndesen karon fogá 's a' rejtvélyes házba vezette, mellyet Pantalon azonnal gondosan bezárt.

Columbina egy gyöngén világitott földszinti szobába vitte Arlequinját.

„Ha háromszor tapsoltam, vesse le szemkötőjét." —

Egy, kettő, három taps hallatott.

Arlequin lerántá a' kötőt szeméről. Columbina eltünt 's előtte álla az alarczos Pantallon.

'Egek, hol vagyok? szólt Arlequin.'

„Az adóssági börtönben, uram," viszonzá Pantallon, álarczát levéve.

'Uram, ki ön?'

„Én azon huissiér vagyok ki collégáival fogadott, hogy Arthur ur, egy finoman szőtt csel által, ön maga jövend a' kelepczébe. A' levél, melly Arthur urat rendezvousra hitta, nőm által iratott. —

'Hogyan, e' kecses Columbina ön' neje volna?'

„Szolgálatára, uram." —

„S ön valóban azt hiszi, hogy e' csel által Arthurt kelepczébe kerité 's fogadását megnyerte?'

„Minden esetre," viszonzá a' huissier, kárörömmel morzsolván kezeit.

'Téved, bölcs uram, én nem vagyok E* Arthur, hanem barátja T*** Edgar.'

„Ön nem Arthur? Ezt mindenki mondhatja, de nem mindenkinek hiszik el. Ön megfizeti e' 3000-es váltót, vagy itt marad, itt semmi kifogás nem használ!"

'Becsületemre mondom, én ön' adósa nem vagyok.' —

„Becsület ide, becsület oda, ön foglyom marad."

III.

Másnap reggel hirét vevé Arthur, hogy helyette Edgar bezáratott.

Szerencsére Arthur azon estve Frascati-nál 200 louisd'ort nyert.

Igy mind a' kettőn segitve lön.

A' RÓZSARABLÓ.

Barátomnak minden kérelmét hiven teljesitő — nem telt el fél negyed, már kipiperézve mint egy fashionable divathős állék szobám közepén, 's Pongrácz Lajos zengeményit hónom alá, 's a' dohány tekercset számba illeszgetve — elindulánk. Hová? az Orczy kertbe. —

„Károly! szolita meg útközben barátom — hallom hogy te a' virágoknak szenvedélyes barátja vagy; 's kész vagy meglopni a' kertet?"

„Jó hallád viszonzám — még pedig a' legkellemetesebb virágoktól fosztom meg. — Két helyem van: Orczy édene, 's a' város ligetbe vezető fasoros melletti P. kert. Itt a' kertésszel már jó ösmeretségbe vagyok, nem másért, tudni való mint hogy kalapom megszedhessem keze ültette virágaival."

„Vigyázz! addig üzöd merényedet, mig rajta nem vesztesz."

„Figyelmem arra legkevésbe sem terjesztem. Meglásd kalapom virág tömötten hozom haza." —

Előttünk állott a' kert 's gyönyörű illattal üdvözlé a' látogatókat. Beléptünkkor meglepetve a' szépségtől felkiált barátom: „ah, természet! milly szép a' te munkálkodásod."

„Lásd barátom sohajtám milly érzést és örömöt ébreszt fel bennünk a' természet szépsége! nézd e' büszke georginákat! lehet e erő

melly vissza rezzenhetne hogy egyike kalapomnak ne hódoljon?!"

„A' mennykőbe Károly hát ha a' kertész meglátja, a' nagy szégyen mellett még . . . azért kérlek ne bántsd, én tiltom."

„Te tiltod?" kérdém nevetve, 's egy pillanat műve volt hogy tilalmát megdaczolám.

„Nem vagy becsületes ember" mondá barátom boszankodva.

„Neked még nincs eszed" válaszolám hevenyében.

„Szép, igen szép! innen hát az következik hogy a' becsületes ember szamár, az eszes ember pedig nem becsületes, oh barátom de sok rosz ideáid vannak fejedbe."

„Ah! hagyjuk el, menjünk Eliás kutjához 's igyunk fris vizéből." Barátom morogva követett 's nehezen akart megbékülni. A' kutnál némelly magyar és német emlék irások voltak feljegyezve. „Nézd szóltam hozzá ez itt az enyém olvasd csak.

Szép szűz! bár idegen légy, hogyha virág füzetet kötsz,
Árva szivem könyörög — köss nekem is koszorút.

„Majd ollyan bolond lesz ne félj, hogy neked is köt — bolondság!" —

Bementünk az árnyékos helyre, ő egy kőre leült, én pedig közel hozzá egy terebélyes fa alá, mellynek sűrű lombozati mennyezetkint függének. Miután szemeimet a' virágon ki legeltetém az olvasáshoz fogtam barátom pedig gondolkodott. Tehát az olvasáshoz fogtam:

KÁRPÁT UTI ZENGEMÉNYEK,
irta
PONGRÁCZ LAJOS.

Ez a' kis könyv czime. Egy előszó, egy ajánlás két motto, és tiz vers. Az ajánlás épen felit teszi az egész könyvnek! — A' tiz vers pedig olly szép, olly gyönyörű, hogy párját kell keresni. p. o.

Ah! csak innen messze térek
Innen Ipoly szép vizétöl
Mellynek árja annyit dagadt —
Volt az ifjú köny szemétől.

Ki meri azt mondani, hogy ez nem szép! hát még a' többi?!

Inkább térek majd egy rejtek
Kőszirt zárta vad vidékbe
Hol tekintvén a' kék égbe,
Sok szív végre bút felejtve.

Milly ritka költői lélek, milly fenséges phantasia a' kék égbe nézni! De ez mind semmi, hanem most jő egy szép szójáték mi a' költőnek csak ugyan díszire válik:

Hol a' villám csapta menykők
Szirtüregem meg megrengik
'S hegyekrűli vissza hangok
A' visszhangot vissza zengzik

Csupa zengemény! Ezen szép versek ajánlva vannak Ns J. kisasszonynak. Bizony büszke is lehet rá mert ennyi mélységgel (egész a' szirtüregig) irt verseket nem mindenkor ajánlhattak neki a' boldognak, ugyan boldog, de még boldogabb az a' föld hol az efféle jó versek teremnek. Az egész előszót, ajánlást, mind a' tiz verssel 's a' költő nevével együtt megkaphatni a' kárpati hegyeken 30 p. krjért.

Soha se töltöttem el időm haszontalanabbul mint e zagyvalék olvasással, de hogy valamikép kárpotlást nyerjek, neki állottam egy rózsa bokornak 's kalapom' jól megszedve hazafelé akartam indulni.

Ah, de csak halljátok mi történt velem. A' mint a' séta uton gyors léptekkel haladnék egy kinyuló ág leüté fejemrül a' kalapot, a' rózsák kihultak. A' kertész pedig ki vagy tiz lépésnyire kapálgatott meglátván szikrázó szemekkel siet felém 's gallérom minden gavallérságom mellett is jól megfogja, tolvajnak nevez 's nagy lármát üt. Én vivtam vele, 's már a' kapa nyelét akarta oldalbordáimhoz egyengetni midőn szerencsémre barátom oda érkezet a' virág árát kifizetve a' harcznak véget vete.

Szégyen telve siettünk a' kertből hazafelé, és legnagyobb bosszuságra még a' kárpát uti zengemények is elvesztettem! oh hisz megmondtam hogy átkozott rosz napom lesz ma. Haza térve Lauram rószát kér, én pirulva mondám hogy nincs, hanem ezentul sem lesz mert

elfogyott, azonban egy különös rózsát ajánlok ápolására t. i. ön magamat, 's ha a' balszerencse ugy akarja — vagy napjaim tovább is igy folynak — csupa desperatiobul megházasodom!! —

K. KÁROLY.

Bohózat.

Ninám szerelmét birva végtelen boldog vavalék, ah, mert a' szeretet azon gyúlpont hol öszesítetvék az élet minden örömei; mellyek, éllenkező viszonyban mint keblünk fájdalma, sokasulnak ha másokkal is tudatjuk, mi áraszt bóldogitó képet földi létünkre! egy ok, különösen szerelmes ifjúnak, hogy verseket irjon. Ez rajtam is bételjesedék, iveket halmoztam ivekre, a' boldog szerelmet zengék soraim, kevésbbé mint magam szerencsések; mert nem volt ki méltányolja az érdemet, ki hódoljon a' művészetnek, 's igy előfizetési hirdetésim alárók nélkül maradtak. De föltétem, melly szilárd 's rendületlen vala, legyőzé az akadályokat, 's boldog órák szülte míveimnek ön pénztáram varázs ereje adott életet, finom velinen készen valának példányaim.

A' múlt márczius egyik estvéjén, szokás szerint több jó barátim jövének hozzám, ügyvédi vizsgálatra készűléndők, 's bele fáradva a' törvényes kérdések fejtegetésibe, vagy elhallgatásába: iskolai kalandjainkat regéllők, mint rejtegetők magunkat szinház- 's nyilvános tánzvigalmakban kém felügyelőink vi'sga szemei elől, hogy ki kerülhessük a' fenyitéket, melly alatt kelle nyögnie, ki ártatlan vígalmait nemes tanúsággal igyekezett párositani!! E' biztos körben, honnan hason kor 's rokon lélek minden feszültséget száműzének, mutatám föl darabjaimat, kétes figyelemmel várandó a' közvéleményt. A' többség érthetleneknek nyilvánitá verseimet. 'S épen ez tesz engem kevélylyé, 's hasonlóvá olly lelkekhez, mondám, mellyek honuk dicsősségei, igen is: mert Schakspeare remekeit sem sem értette századja, 's ma ki emliti a' nagy nevet csuda 's tisztelet nélkül? egy koszorús költönkét sem méltányolja kora illőleg. 'S okai ők, ha koruk szelleme nem mérkőzhetik a' láng ész szárnyalásával; 's ha gyenge behatni a' művész lelkébe, mint szem a' nap fény tengerébe? beszédemet a' harangok' vészt jósló zúgása szakitá félbe, — mert ez est szülé a' nyomort, melly fő városunk romjain üté fel gyász lobogóját, — 's a' társaság eloszlott.

Alig szürkült gyászos reggele a' gyászosabb napnak, szállásomtúl, melly már vizben álla, sebhedt kebellel vevék búcsút. A' lelkes R*** Ferencz tisztelt barátom segélyével Ninám lakjáig küzdék az ártatlant megszabaditandó; bus örömmel vevém nagy nénjével együtt nászádomba, 's elhagyók a' kedves házat, bóldog óráim üdvteljes helyét. Még nem haladánk húsz lépést, midőn egy borzasztó mo aj zúga megettünk, vissza tekinténk, 's a' ház nem vala többé. A' Nagynéni elájúlt, mert ölebecskéjét, mellyről a' nagy sietségben el-is felejtkeztünk, örökre elveszté. —

Vészteljes napjaink elmulának, 's én szálásomra sieték, melly állott ugyan, de a' viz rettenetes gazdálkodása szomorú nyomaival, ablakaim tárvák, bútoraim vizzel telvék, verseimnek pedig semmi nyoma. Elvitte a' víz, szerencséjére e vagy nem? honi litteraturánknak megfejteni nem nagy feladat.

Az ügyvédi vizsgálaton szerencsésen átestem; álmatlan éjeim gyümőlcse egy diploma; 's én ügyetlen ügyvéd, széles Magyarországban perelhetnék de nincs kivel, hogy ez akadály is legyőzve, 's perelkedési gyakorlatom napi renden lehessen, Ninámhoz indulék, ünnepélyesen kijelentendő, hogy egy kis fürge ügyvédnére van szükségem, 's megtartván ő is az illyen esetben divatozó elpirulást, Nagynénje pedig készületlenség- 's gyengeséggeli mentegetődzést: utójára csak abban álapodtunk meg, hogy pünkösd második napján a' szent házasság eleven diplomáját is birtokomba veendem.

Varga.

HIRLAPI FURCSASÁGOK.

Nagy dolgok történtek Europában!

A' „Figyelmező“ julius 31dikán, egy fából metszett, behunyt szemű, — tátott száju Jupitert bigyeztett lapjai homlokzatára, ki fából metszett villámokat szór; a' felhő jobszárnya, mellyből a' borzas fejű fa Jupiter famennyköveit szórja, e' szörnyű nagy csudára eltátotta száját olly formán mintegy megfeketetett és e' tátott száju felhőbül kibujtak Schedel, Vörösmarty és Bajza 's hadat izentek az egész magyar journalistikai világnak! a' Hasznos Mulatságokat és Regélőt kivevén, mellyekkel ezentul is barátságban maradnak!

Hallja Europa e' nagy csudát és bámuljon! A' tudósok egy uj találmányt találtak fel: lekapanyalezés helyett lefamennykövezést!

Itt van 3 villámháritó, megfogtuk rajta az Athenaeum-Figyelmező famennykövét, mondhatni, az egész mennykő nem ér egy fapótrát! — Ezen urak e' szörnyű journalistikai harczra, a' famennykövezésre lebocsátkoztak; — de honnan? a' bölcsességnek sötét ködéből mellyel el valának burkolva. Ezen három athenaei bölcs kapaszkodott tudniillik túl a' föllegekbe és a' hét helleni bölcshöz akart szegődni, de az Exament nem állották ki 's azért bocsátkoztak le. — Elől ment Bajza ur 's kérdezteték:

Mi a' historia?

„A' mit én nem tudok, és soha sem is fogok tudni, az a' legnagyobb historia“ felelé Bajza. — A' historicus el lőn bocsátva és lebocsátkozott.

Követé őt doctor Schedel Ferencz és kérdezteték:

„Ki a' legnagyobb literator Magyarországban?

„Mi hárman!“ kiáltá dr. Schedel. Democritus elnevette magát és doctor Schedel azonnal el lön bocsátva és lebocsátkozott.

Végül jő vala Vörösmarty 's kérdezteték: Mi a' párt?

„A' párt — felelé Vörösmarty, — az, mit én, leirtam az „Athenaeumban,“ a' minek ugyan se füle se farka, hanem azért a' boldogságra még is szükséges.“ Vörösmarty cum summo applausu — egész kaczagással el lön bocsátva, és mint többi társai ő is lebocsátkozott. E' miatt ez urak igen megharagudtak, és elkezdenek jobra balra famennyövezni; egyébiránt, hol űtött be 's tett e, nem tett e kárt e' famennykő? mivel még folytatása következik, mi azon fentálló 3 dorongot, a' villámháritót használni fogjuk mind addig, mig egészen kiütötte magát a' famenykő 's akkor tudatni fogjuk olvasóinkkal, hogy micsoda famennykőt fogtunk és hogy fogtuk meg.

EGYVELEG.

M*** öreg gróf szolgája minden reggel egy zsebkendőt dugott ura' zsebébe, melly azonban estve rendesen eltünt. „Nagyságos ur, — mond a' szolga — zsebkendőit ellopdossák! „Nem, barátom — felelé a' gróf, — elvesztem őket. A' világért sem gondolkozott volna roszul felebarátjárol. A' szolga végre egy reggel urának zsebéhez varrta a' kendőt. Alig távozott a' gróf 20 lépésnyire hoteljétől, midőn észrevevé, hogy valaki kabátját rángatja. „Hadd el, barátom, — szólt hátra nem fordulva a' tolvajhoz, — ma oda varták, 's azonnal a' templomba ment, hogy a' gazfinak megtéréséért imádkozzék, ki a' közben egy nem olly lágyszivű törvényszolga által befogatott.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Augustus' 20-dikán 1838. Perlaszka Dominik egy rácz ujság' kiadója, akad. művész és több hangászegyesület' tagja, nagy hangászati academiát adand, mellynek egyik jövedelemfele a' budapesti vízkárvallottak' fölsegélésére, másika pedig a' vakok' intézete' épitésének előmozditására fog fordittatni. Részt veendnek ez előadásban a' Budapesten lakó legtöbb t. cz. műkedvelők és hangművészek. — Az előfordulandó darabok:

1. Nagy Cantate, csupán e' czélra szerezve, mellynek textusát irta Weil Fülöp, muzsikáját Winkhler A.
2. Zongora-solo.
3. Wellington' diadala, vagy a' vittoriai csata, Beethoven Lajostul előadva két orchestrum által.

A' hangversenyadó, ki szent czélai mellett vállalatának legkedvezőbb sükerülendését reményli, ezuttal buzgó részvétre bátor a' t. cz. művészeket és műkedvelőket felszólitni.

KÜLHIREK.

1,) A' párisi vaudeville szinház leégett 's romai julius' 18dikán délelőtt még füstölögtek. Az égés' oka iránt vizsgálat van folyamatban: két szinházi tisztviselő befogatott. Mondják, hogy a' tűz a' légszeszszel világitott nagy lámpa által gerjesztetett, melly az előadás után felhuzáskor nem oltatott el egészen. A' tűz' első hirére oda siettek Orleans herczeg, Lobau márschall 's több tábornagyok, a' belügyek' minisztere és rendőrségi főnök 's az oltásban fáradoztak. A' pénztár, könyvek 'stb. megmentettek; de minden más elégett. Couton diszitvény-festőnek többi közt elégtek Bourgesbe szánt 15,000 frankot érő diszitvényei 's 6000 francot érő albuma. Arago szinházbérlő csak az égés után jöve meg egy utazásrol. Több mint 200 család lön kenyértelenné. A' palais-royal' szinháza a' vaudeville-nek három hetinapra oda ajánlá teremét, a' társaság egyszersmind engedelemért akar esedezni, hogy az elysaeumi mezőkön Franconi' circusa szerint ideiglen játékhelyet emelhessen.

2.) Londonban e' napokban Waterford marquis fordult meg a' törvényszék előtt „részegség 's utczai garázdálkodás miatt." Azon tréfát tevé, hogy egy cabrioletben, mellyben kivüle egypár barátja 's egy aszszony ült a' gyalogoknak szánt járdán kocsikázott a' főváros' legkedveltebb utczáin, 's pedig olly sebesen, hogy a' rendőrségi tisztek előbb el nem foghaták, mig kocsija egy kőoszlophoz nem ütődött 's a' benülőket kiveté. A' nemes lord olly részeg volt, hogy azonnal az őrtanyára viteték. Másnap kihallgattatván, lovát okolá, melly olly fiatal és vad, hogy kormányozni nem lehetett; a' rendőri tisztek ellenben tulajdon szemökkel akarák látni, mint iparkodott a' szegény állatot nagy erőködéssel a' járdára hajhászni. Midőn a' biró tanukat kivánt, a' marquis kinyilatkoztatá, hogy ő más tanut mint a' lovat nem akar állitni, 's ha azzal meg nem elégesznek, inkább büntetést fizet. A' kihallgatás általában nagyon nevettető volt 's a' marquisnak 40 schilling-fizetésre itéltetésével végződött, mit egész készséggel le is tön.

DIVATKÉP 5.

Párisi 's bécsi divatviselet musselinből 's himzett nyári szövetbül; a' kalap atlacz és rizsszalma.

Figyelmeztetés.

☞ *„Rajzolatainkra" folyvást előfizethetni. A' „Rajzolatok" félévi ára képekkel postán. 6 p. frt. helyben 5 frt. p., képek nélkül 1. p. frttal jutalmasb. Uj Előfizetőinknek Szentpétéry arcz- 's a' vizárból a' pesti város piacz' térképével ingyen szolgálunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város fő-utcza 150dik szám alatt.

M. TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Pest
Augustus 9kén
Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
11dik szám.
Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'
Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.
Második fele.

BÚCSU.

(Sonett.)

Isten veled hát nyájas éldelet
Ha üdveinek jó-tevő sugára
Nem éltet e' szív' esdeklő szavára,
Ah! mert nyugalmam puszta képzelet.

A' múlt, 's jövendő nem bir egy jelet
Melly vissza vinne mennyem' alkonyára,
És e' jelennek keskeny láthatára
Csupán felhőkre, 's vészre tart eget.

Isten veled te boldog éldelet,
Melly álmaimnak tündéres vonásin
Olly istenitőt képezél körültem.

Elég az is hogy vágyaim' sugásin,
A' szűz ohajtás volt fél élvezet.
'S bár czélt nem értem, a' czélért hevültem.

MIMY.

A' két zsidó.

Az időben két kereskedő élt Velenczében, kik rendkivül gazdagoknak tartattak 's igy mint pénzkölcsönözők élénk közlekedésben álltak amaz erkölcsileg mélyen süljedt város' kicsapongó előkelőivel.

Ösmerék a' külföld' kereskedőhelyeit; nagy summákat koczkáztattak a' tengeren 's mindig szerencsével; az állhatatlan szelek, más emberek' vagyonának feldulói, e' testvérek' vasládáiba egyre több 's roppant kincseket hozának. A' gondviselés' rendelete szerint, melly emberi szem előtt mindig kimagyarázhatlan, e' kereskedők nagy birtok' összeszerzésében mindig szerencsések voltak, mig másoknak hasonló erős eltökéltség 's nem kevésbbé szigorú igazlélek mellett a' szerencsétlenség' végtelen tömkelegében kellett küzdeniök, szegénységben 's nyomornságban haltak meg, 's özvegyeket és árvákat hagytak magok után, kik az emésztő nyomor' keserű nélkülözései mellett, észrevétlenül és segitség nélkül, voltak jajgatni kénytelenek.

E' testvérek nem Velenczében születtek. Az egykor eltaszitott és soká üldöztetett nemzetből valók voltak, melly a' sors' akaratja szerint minden országokban elszóratott, mellynek hontalan fiai aranyat és drágaköveket gyüjtöttek 's lassankint szükségesekké lettek azon országoknak, mellyekbe bévándoroltak, fenállásra.

Azon tizenötszáz zsidók közül, kik a' Sestirat vagy is azon városrészt lakták, melly e' zsidók' számára rendeltetett, Zebulon és József testvérek kétségtelenül a' leggazdagabbak voltak; 's valamint birtokukban nem volt vetélkedőjök, ugy rokontalanok is valának. Ők e' nagy zsidóközségben egyedül áltak 's nagy házukban mindentől különválva laktak. Csak egy gazdasszonyok volt, Lea ki maga is a' hontalan népből eredett 's gazdag urainak olly hűséggel és feláldozással szolgált, melly még a' patriarchai együgyűség idejében sem könnyen vala felmulható.

Szakadatlan szerencsével terhes évek vonultak el a' kereskedők' fejei felett 's végre elkezdének a' kincsgyüjtési buzgalomban alább

szálni, hogy még idejök legyen, a' nyert arany' tekintgetésén örvendezhetni. Nem akarom azonban, azt állítni, valljon ha szivök' minden redőjét átvizsgálni lehetett volna, ennek más és egyszerübb okára nem akadhatnánk e; más szavakkal: a' merények' kora már elmult nálok, 's a' félelem, hogy a' nyertet elveszítik, épen olly nagy mértékben álla elő, mint eddig azon kivánat, hogy minél többet nyerhessenek.

Bármilly nagynak látszaték azonban a' haszonlatosság a' rokonok közt, vannak mégis minden lélekben megkülönböztető jelek, mellyek' kifejtéséhez csupán körülmények kivántatnak, 's a' mellyek, ha előtünnek, nem ritkán durva simátlanságot mutatnak ott, hol a' felületen minden tükörsimának látszék. Minden nap szenvedélyesebben megszereté a' két testvér kincseit; de az öregbik, Zabulon, e' szenvedélyt végre annyira üzte, hogy az minden más érzelmet elnyomni készült. Az arany, melly eddig örömet szerze neki, most szükséges lön életéhez, ez volt a' levegő, mellyet lehelt, — csak kincsei' nézegetésében élt.

A' kereskedők' nagy házában egy pompás szoba egyedül kereskedési ügyeik' számára volt elrendelve, mellyben a' roppant kereskedési könyveket hezrczegi, habár porlepett, fényben őrizék. — A' szoba az akkor divatozó szönyegekkel volt boritva. Egyik oldalon, carmoisinpiros bársony' nehéz ránczai által elboritva, egy kezdő szerencséjök' napjaiban ügyesen oda alkalmazott falszekrény álla, hol szerencsés kereskedésök' tetemes szerzeménye volt felhalmozva. Az ajtó e' nagy szekrényhez háromszoros vasbol álla 's igen elmés zárral volt ellátva, melly egy idegen mester' műve volt, kit a' két testvér csupán e' végett fogadott szolgálatába. Ez ajtót csak kivülről lehetett kinyitni, mi azon czélbol intéztetett igy, hogy ha valaki e' szekrényt bármimódon feltalálná 's bele menne, kijőni ne tudhasson 's e' szerint kénytelen legyen magát elárulni. A' padolat többrendü vastag velenczei szőnyegekkel volt beboritva, ugy hogy a' lépteket rajta nem lehetett hallani. E' szobában vagy szekrényben Zabulon több órákat tölte kimondhatlan kéjözönben, mellyett toll le nem irhat.

József követte testvérének nyomdokit, de nem hasonló buzgalommal; bárha kincsét szenvedélyesen szerette, még is érezé, hogy szive még más valamit kiván, mellyet még a' legnagyobb gazdagság' birása sem elégithet ki.

'S milly hatalom küzdhetne a' zsidó' szivében a' pénzzel az elsőség felett? Ez a' szerelem volt! Milly gyöngék a' legerősebb sziv' védfalai is ha azokat a' szerelem veszi ostrom alá. Lea gazdaszony' igénytelen szolgálatai kegyelmet nyertek József' szemei előtt.

Bárha Lea hamar észre vevé, hogy a' zsidó' vonzalmában előhalad, e' tudását még sem mutatá ki küljelek által. Untalan csöndesen és alázatosan dolgozott, mintha tudná 's érezné, hogy ő csak szolgalány a' gazdagok' házában 's József nagyon csudálkozott, hogyan feszülhetnek a' zsidónő' szemei folyvást a' padolatra, midőn ő igen meglenne elégedve, ha feléje irányoztatnának.

Azonban nem fekszik az asszonyi természetben, hogy egészen kérlelhetlen légyen; darab idő mulva észre venni látszott Lea a' zsidó' kedvező vonzalmát iránta, 's ez — mit bizton várhatni — azon egész édes zavartságba kifejté, mellyet egy középkoru asszonyi lény illy rendkivüli körülmények közt érez. Ezt azon nyelv követé, mellyet még senki — legyen öreg vagy fiatal — sem beszélt hasztalanul, mellyben szem a' szemhez igy szól: „néz rám, mert pillantásod kedves előttem.“ Végre még barátságosabb szók is váltattak és szelidebb hangon; utasitások és megbizások, mellyek különben rövid szavakkal adattak, hosszu beszélgetésekben közöltetének, 's a' gazdasszony tetszését látszott ura' leereszkedésén lelni, mig ezt szerencséje előhaladásán üdvözité. Igy növekedett titkon szerelmök, és Zabulon, az aranytol elvakitott Zabulon, az egész dologrul semmit sem sejtett, mig egykor, mintegy álomban, buzgó beszélgetésben látta öcscsét a' gazdasz-

szonnyal, kinek vállaira ereszkedett, mintha támogatnia kellene magát.

Eddig József elég erővel birt magát egyenes állásban tarthatni 's ha magát már nem birhatá, arany gombos botja jó szolgálatot tett volna neki, mért támaszkodott tehát Leára? 's mért tartott olly soká a' beszélgetés? Ha az ember illy kérdéseket intéz magához, mellyekre megfelelni nem képes, csak zavartát neveli 's igy történt Zabulonnal. A' véletlen felfödözés nyugtalanitá őt, minthogy azt nem tudta maga előtt megfejteni. Ennek következése lön, hogy föltevé magában, pénze után kevesebbé 's inkább öcscsére ügyelni, mert bizonyosan eljött az idő, mellyben Józsefnek nem szabad volt a' bolondot játszani, 's ugyan azon házban, melly részint tulajdona volt. E' határozattsággal elkezdé Zabulon vizsgálatait, 's nem soká tartott, és már tudta titkát öcscsének.

Láttatlanul és sejtetlenül vivé véghez szándékát a' ravasz zsidó. Látta József öccsét és a' gazdasszonyt egymás mellett ülni 's pedig közelebb, mint a' leselkedő' véleménye szerint szükséges volt. Hallotta Lea' hangját gyönge susogásba átmenni 's megdöbbenésre ezt felelé József:

„Mi gazdagok vagyunk, Lea, nekünk van. —"

— „Hallgass" viszonzá Lea, „ne szólj nekem erről semmit, nehogy kincsre vágyó legyek."

„Kincsre vágyó!" 's erősebben szoritá magához; „minden tulajdonod, a' te tulajdonod legyen, Lea ez éjjel ezer aranyat hullatok öledbe 's zálog legyen az közted 's köztem, szerelmi zálog, Lea, nem?" es ránczos arczát a' gazdaszonyéhoz hajtá, ki, mintegy ellenállhatlan hatalom által kényszeritve, hátrafordult, karait őszfürtü kedvese körül foná 's a' frigyet egy hosszu csókkal pecsétlé fonnyadt ajkaira.

Ah! e' csók' csattanása mint kétélü tőr hatott Zabulon' szivébe. Bármi könnyü vala az, átlátta ő mégis, hogy ezer aranytol fószthatja meg. József' varázslónője erre igy folytatá beszédét:

„Nemes lelküségednek hihetek; de — 's lassabban szóla, mintha félne a' szókat kimondani, de mit fog Zabulon ur mondani?"

„Hallgass! — viszonzá a' szerelmes, — ő semmit se tudjon a' dologrul, semmit se, Lea. Nem enyim is e azon pénz, 's nem lehet e a' tiéd is?"

Elrémülten majd érzéstelenül álla ott a' reszkető Zabulon. Hihetett e' füleinek? Lelkének testvére — szivének minden reményben megbizottja, elveszett, egy gazdasszony' pillantásitól annyira elvarázsolt volna e ő, hogy ahhoz merjen nyulni, mi eddig olly drága volt előtte, mint vére szivének, 's nem csak ez, hanem még őt, szeretett bátyját meg is lophatja? Szörnyű! — szörnyű! A' megszomorodott zsidó többet nem viselhetett el, 's szomoruan lépdelt magányos szobája felé.

E' közben a' szürkület' kétes világa emlékezteté a' szerencsés Leát, hogy az estebéd még nem készittetett el, 's bárha József szerelemből is elélt volna, azt még sem várhatá, hogy Zabulon is illy kevéssel megelégedjék. Látszatos erőködéssel fejlett ki József' karaiból, habár előbb nem is, mig meg nem igérte, hogy éjfélkor az arany szerelmi zálogot elfogadandja.

Midőn József egyedül látta magát, ugy érzé, mintha a' kisértő távozott volna tőle, a' varázs megoldatott, már nem hata azon erővel érzékeire, millyennel a' Sibilla' jelenlétében hatott. Mig elméje lassankint mind inkább megszabadult a' kötelékektől, maga előtt látta lelkében a' kincset, mellyet meg vala rablandó. Borzadva visszaijedt. „Hogyan? aranyokat — nem ugy volt e? és ezeret — nem ez volt e a' summa? Ah Lea, Lea, te kisértetbe hozál engem! — felszólala — én meg vagyok fogva, nem lehet, nem lehet!"

„József ur szólita?" kérdé Lea' jól ösmert szava, mig ez maga megjelent a' szoba' ajta-

jában. „Ugy hivém, midőn itt elmentem, mintha nevemet hallottam volna?

A' zsido ismét kínpadon volt. Azon rövid idő alatt, melly elválásuk óta lefolyt, Lea fölékesité magát és pedig egy olly asszony' ügyességével, a' ki tudja, hogy olly játékban vesz részt, mellyben veszthet. A' kétes világban ugy néze ki, mint egy virágában álló zsidó lány.

„Én, — mondám ki nevedet, Lea; — én mondám ki — elragadtatásomban, hogy távolléted felett vigasztalódjam. Hallgass, lépteket hallok! — Tizenkét órakor, Lea! éjfélkor.“

Lea árnyékkint tünt el, de József csalódott. Semmi léptek nem hallattak.

Hogyan tölté Zabulon ez iszonyu órát? Szobájába vonult 's népe szokásaikint, kétségbesve fetrengett a' földön. Megtépte tisztes szakálát 's homlokát veregeté, mig könyek rezgettek szemében. Minő mélység fekvék előtte. Azon hir, hogy naprol napra vér fog ereiből lecsapoltatni, illy szörnyű módon nem busitandá őt; de azt tudni, hogy az arany, a' szép arany, a' rég ohajtott, remegve keresett, bajjal érdemlett, kimondhatlanul szeretett arany éjjel fog tőle elraboltatni, hogy egy asszonynak adassék! Ah, ez őt őrültté tehette. Felála, alá 's fel járt a' szobában 's baja közben igy szóla magához: „Beszéljek e vele? De nem ollyan e ő mint egy tapasztalatlan, könnyelmü fiu, 's nem üthetne meg engem? 'S ő a' Jezabella, nem veszthetne el a' méreggel? Ah, életem veszélyben forog, mint aranyam is, melly kedvesebb előttem, mint minden élet, melly népünk' elszéledte óta szenvedett! Megölessem e vagy kiraboltassam és pedig saját megjegyzésemmel? Nem, nem!“

„Lea, — szóla a' gazdasszonyhoz, — várj az ajtónál; csak egy rövid utat teszek 's azonnal visszatérek. Várj az ajtónál.“

Lea az ajtónál állva maradt 's az utczán végig nézegetett; de ura a' sestierának egyik szögletén befordult 's nem sokára lépteit sem hallá. Néhány pillanat mulva azonban ismét közeledő léptek hallattak; Zabulon megjelent 's maga zárá be az ajtót maga után.

Azonnal a' titkos szobába ment 's látta, József abban van. A' két testvér futólag üdvözlé egymást, 's Zabulon félve pillantott maga körül, mintha kitudni akarná, valljon az ezer arany elvétetett e már.

„Hová menél Zabulon bátyám?“ kérdé József, „örömest megteendém a' menést éretted, csak egy szót szoltál volna.“

Zabulon összeborzadt öcsese' barátság szózatára gonoszságának öntudatában, 's darab idő mulva igy felelt: „csak az öreg Bartolóhoz menék: köhögésem mult éjjel igen kinozott — könnyen meglehet, hogy ez éjjel nem jól alszom.“

E' szót „jól“ erősebben hangoztatá 's mig igy beszélt felboritá a' lámpást, melly azonnal elaludt.

„Tüstint meggyujthatom, — felele József' szavára, — nézd!“

— „De az olaj?“

„Te nem fogod azt nélkülözni.“

(Vége következik.)

Hogy áll a' világ a' jövő században?

Domjántól.

A' jövő században édes hallgatóim már nem is lesznek gyermekek — mert a' kis csecsemős gyermekek mint tudósok, 's meglett eszü emberek születnek a' világra — és csak későbbi időkben lesznek mindig fiatalabbak és fiatalabbak, mig végre az öreg kort elérik 's akkor lesznek gyermekek. — Az illyen el aggott kis gyermeket aztán a' ma született unokája bölcsőbe fogja ringatni, 's aluvó dalt dudolni feje felett, vagy a' legyeket elhess hesselni, hogy csendesen aludjék az öreg apa. — Ha pedig szérencsésen elaludt — akkor a' kis csecsemős pápa szemét felteszi, ujságot vesz

kezébe vagy valami nagy könyvet, 's a' világ állapotjáról fog bölcselkedni! — Ha az öreg apa a' gyermek felébred, unokája kis kocsijába ülteti az udvaron fel 's alá huzogatja, vagy gyermeki játékot ád a' kezibe, hogy egy kis időt nyerhessen a' boldog gyermeki korrul verseket irni. — illy formán. A' milly boldog a' gyermeki kor — Kis barátok körében — Ha nyugodva van mindenkor — A' szerencse ölében — De én már a' napokban — Érzem e' nagy hiányt — Hát még majd ifju koromban — Ha megösmerem a' leányt. — Boldogtalan esetemet, — Melly engem' tán el is temet — Ah bár mint mint gondolkodom — Ezt birni nem is tudom. Illyen verseket irnak a' csecsemős gyermekek a' jövő században. De menjünk tovább.

Az öt éves kis Laura, Luiza, Antonia, Jolalia, Brigitta, Jolanka, Gisella, Basilia, Seraphine, Sophronia, Esmeralda 'stb. mert egy kereszt névvel ugyan ki elégszik meg a' jövő században? Az öt éves kis leányka mondom az urfinak szerelmi vallomást tesz illy formán: Ah milly gazdag a' nságos urfi! oh mennyi jószága és pénze van! ah! ah! milly boldogok volnánk! — és egyenesen megkéri a' kis leányka a' férfit? Ez persze a' mi részünkre nagy nyereség mert a' leányok jőnek hozzánk — hej de sok vizitem lesz nekem is! A' szerelemre azonban szépségre, jóságra, vagy más tulajdonokra semmi tekintet — egy szót sem tesznek arrul. Igy lesz a' jövő században. De menjünk tovább tovább:

Ha egy fiatal ember egyik vagy másik országba repül mulatni, igen repül — mert a' jövő században még csak a' paraszt ember sem jár gyalog, hanem egy kis tüzet rak gőzlovába, 's ez a' vas utakon minden abrak nélkül ugy elfut hogy rázását sem érzi az ember — tehát ha a' fiatal emher egyik vagy másik országba repül mulatni, teszem azt ebédre Constantinápolyba, délután theára Londonba, estére szinházba Amerikába, reggel a' természetet bámulni Olaszországba — aztán ebédre Mexicoba, 's ismét estére a' magyar játékszinbe Pestre — ha útközben erszénye kifogy, nem kéri többet az apját mint most szokás, hogy: Édes uram atyám méltóztassék atyai gondoskodással lenni irántam, 's némelly szükségim fedezésére egy pár forintot küldeni igy korántsem, hanem ekkép kéri meg az apját: Ember és apa! nem tudod mi egy atyának kötelessége? micsoda gondatlanság az egy apátul, hogy fiát ennyi ideig várakoztatja a' pénzre? vigyázzon becsületire azt mondom vagy én kitörülöm szivembül, és soha sem ismérem el apámnak! — És az apa ezt fogja vissza irni fiának: „Ezer engedelmet kérek a' tekintetes úrfitól, hogy ennyire megfelejtkeztem; oh, bocsásson meg kérem ezentul pontosabb leszek kötelességem teljesitésében.“ És a' jó fiu miután a' tele erszényt megkapta, megbocsájt az apjának. Igy lesz a' jövő században. De menjünk tovább:

A' kisasszony csipeire teszi két kezét 's rá riad a' mamára: „Asszony! hol tanulta azt a' gyönyörű nevelést, hogy leánya naponkint csak egy ruhába jelenhet meg a' nagy világ előtt?! nem szégyenli?“ És a' mama össze tett kezekkel megkéri a' leányt: „édes nagyságos kisasszony! ime lábaihoz borulva kérem és könyörgöm engesztelésért, mindjárt itt lesz a' tekintetes szabó ur inassa, 's elhozza a' ruhákat, hogy a' nagyságos kisasszony is minden nap a' divat szerint négy ruhába mehessen ki;“ 'stb. igy lesz a' jövő században. De menjünk tovább:

Az ember egyszer még is csak megöregszik, 's akkor a' kemény kis unokák hona alá egy darab kenyeret, vagy egy almát adnak a' zsebibe, 's aztán? hogy otthon ne legyen alkalmatlan iskolába küldik! — 's legvégtire midőn már az ember egészen elöregszik? bölcsőbe fektetik, ringatják altatják mig végre az örök életbe által nem ringatják. Igy lesz a' jövő században. De tetszik édes hallgatóim nézünk más felé is.

A' Dunába édes hallgatóim nem bor, ser punes, limonad vagy efféle fog folyni, — hanem? megint csak viz!

Ha egy ország a' másiknak háborút indit. 's az ellenségek a' csata téren megjelennek, nem lát az ember semmi öldöklő fegyvert, nem lőnek, nem verekednek, vért nem ontanak, mert ez a' nemzeteket lealacsonyitaná, de hát hogy győzik meg egymást? verseket szavalnak el, 's a' melly részrül szebb verseket mondtak az a' győzedelmes. Ha pedig mind a' két részrül igen szép és jó volt, — 's a' győzedelem azé, a' melly részről szebb, 's szivrehatóbb muzsika hallatszott a' melly részről mesterségesebben trilláztak, igy lesz a' jövő században. De nézzünk még egy kicsit széjjel.

Igen! a' házassággal, hogy lesz a' dolog? ezt csak hamarjába és röviden mondom el mert. —! A' leány megkér egy gazdag férfit urának, hogy a' másik ur, még harmadik negyedik és a' többi, kik a' házhoz járnak kedvesebbek legyenek mert édesebb a' tiltott gyümölcs — a' gyermekekkel pedig semmi baj sem lesz, mert a' mint mondám mint tudósok születnek a' világra, 's igy semmi gond velek. Továbbá este felkél az ember, mert nappal alszunk! egyik mulatságbul a' másikba, egyik vendégeskedésből a' harmadikba repül, 's igy folynak el a' boldog napok! Különösnek tetszik talán az édes halldatóim hogy este repülnek a' setétbe? oh hiszen mesterséges napok világitnak az éjen a' mennyi csak kell, holdak 's nagy világító testek, ugy hogy sokkal világosabb lesz mint most nappal, 's azért mégsem lesz olly meleg. Igy lesz a' jövő században. Még igen igen sokat mondhatnék, de egy illy nemes közönség előtt azokat mind elmondani vagy nem illik, vagy nem szabad, De ha megengedik édes hallgatóim nézzünk még egy kevesett széjjel.

A' művészet és tudomány annyira megy a' jövő században, hogy a' városokban falukban a' házak mind csupa szinházak lesznek, 's minden ember a' ki csak akar minden fizetés nélkül csupa művészi tekintetből fellép és játszik, szóval az egész világ egy szinház lesz, az emberek pedig mind szinészek. — Ha pedig megszorul valaki, nem kér mástól semmit is, mert kölcsön adni valamit nem szokás, hanem hogy pénzhez jusson egy muzsikai müvészi, költői, szavallási, idealis concertet fog kihirdetni illy formán: „Jőjjetek uraim 's asszonyaim jöjjetek, 's adjatok pénzt mert megszorultam, én pedig azért egy mindenféle Accademiát vagy is Concertet adok illy tartalommal:

1. Művészi harcz, soha nem látott de mindenütt köz kedvességet nyert ujdon uj opera, az előadásban több katonai ezred működik, a' muzsikából és énekből azonban, a' mi a' legérdekesebb, egy hangot sem lehet hallani.

2. Az iró tiz parancsolatja, egy kicsit hosszú de annál unalmasabb, magánydal, énekli két néma.

3. Egy tercetto hegedüre elfütyöli a' concert adó, ágyu lövöldözés mellett.

4. Az elmult szép idő kettős dal, énekli egy haldokló asszonyság.

5. Egy eredeti magyar nota németből forditva zongora és guitar kisérettel, eljátsza három banda.

6. Egy tudományos értekezés a' szerelemről elolvassa egy öt éves kisasszony.

7. Rejtett-szavak a' mult századbul kitanálja egy természet buvár.

8. Szeretem a' leányokat balláda gőz muzsikai kisirettel, szavalja egy asszonygyülölő.

9. Az iró dicsősége, románcz, egy kicsit hosszu de annál unalmasabb.

10. Pár beszéd egy üres erszény 's egy régi magyar főkötő között, előadva két csillagvizsgáló ur által.

Mutatványok.

1. Egy szinésznő klastromba megy, előadva csak ugyan egy szinésznőtül.

2. Egy szerelmes ifju örök álmat fog aludni kedvese ölében.

3. Több apró művészek nagy lármát csapnak a' concert adó iránti szivességből.

4. Egy urfi a' fütyülésbe fogja magát kitüntetni, a' másik pedig a' nevetésbe és hahotába.

5. Egy igen szép leány, szerelmi vallomást tesz, egy vén urnak, hanem a' leány elsápadt, aztán elájul.

6. Egy igen híres művész az egész publicum láttára, a' nélkül hogy valaki észre venné, az asszonyok nyakárul leszedi a' nagy kendőket arany lánczokat, fülbe valókat, 's tovább illan.

Ezt a' nagy hirdetményt a' mint elolvassa a' publicum, alig várja az órát a' mellyben láthatja hallhatja ezt a' mindenfélét, siet a' szinházba leteszi a' bemeneti árt 's feszes várakozással várja a' kihirdetett dolgokat — A' concert adónak pedig megtelt az erszénye a' nélkül hogy valakitől kölcsön kért volna — És miután az éneket, muzsikát, szavallást és felolvasást elvégezte volna a' Concert adó — az asszonyok, hogy megelégedettségüket kijelentsék, leszedik kalapjokrul a' virágokat 's ezer tapsok és éljen kiáltások közt hányják a' concert adónak, a' ki is egy szörnyű nagy szelet csap, 's egy olly irtoztató förgeteget, hogy az egész publicum mind elszalad, elfutt. Akkor a' concert adó megköszöni a' publicumnak iránta mutatott kegyes jó szivüségét illyen formán:

Édes Hallgatóim!

A' legmélyebb alázattal és hálával köszönöm barátságtokat, hogy ide fáradtatok, jó szivüséggel emlékezzetek rólam, — 's hijjatok holnap ebédre.

EGYVELEG.

1.) A' toulousei püspök, egy igen jótevő férfi, többi közt egy szegény embernek 10 franknyi havi dijt adott, mellyet ez a' püspöktől rendesen elhorda. Utolsó látogatásakor azonban egy órának, mellyett a' szobában látott, csillogása által elcsábittaték, hogy azt ellopja. A' püspök azonnal sejté a' tolvajság' felfödezésekor, hogy az általa pártfogolt szegény lesz bizonyosan a' tolvaj, minthogy kivüle senki sem volt a' szobában. A' helyett azonban hogy a' törvényszéknél jelentést tegyen, egyik szolgája által magához hivatá a' szegényt, 's következőleg szóla hozzá: „Látom, hogy a' 10 franknyi nyugpénzzel ki nem jöhet, ez okbul mostantul fogva huszat fog kapni, kérem azonban, ne sajnálja visszaadni órámat.“

2.) Garrik és Hogarth egykor egy kávéházban ültek 's panaszkodtak, hogy a' híres Fieldingnek arczképe nem maradt fen. „Ugy hiszem, mondá Garrik, én tudnám képét utánozni,“ mit azonnal meg is tőn. „Az istenért Dávid! felkiálta Hogarth, csak egy pár perczig maradj igy.“ Garrik megtevé, 's Hogarth levázolta az arczot, melly aztán mind a' kettőnek emlékezete szerint lerajzoltatott 's e' rajzolat az eredetije mind azon arczképeknek, mellyek később „Tom Jones“ nagyhirü szerzőjétől elterjedtek.

3.) Egy 50 éves ur kiszámolta: hogy miolta dohányzik elszitt 570 font dohányt annak megtöltésével 's rágyujtásával elvesztett 3 évet, délutánkint pedig a' mennyi időt elalutt 17 évet tesz ki, 's igy dohányzással és alvással csak 20 évet vesztett el életiből!!

MONDÁSOK.

1. Gyakran az asszonyi uralkodás jó és bölcs, mert ekkor a' férfiak tanácsaival élnek, de ha ellenkezőleg van a' dolog gyakran ártalmas.

2. A' Nagy czimekért senki sem haragszik, de a' kevésért nehezen és ritkán nyerünk engedelmet.

3. A' társaságban minden szem rajtunk függ, 's mindegyik itélete alá vagyunk vetve.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház. Julius 31dikén „Két Klingsberg“ Kotzebuenak egyik sikerültebb vígjátéka a' nagy világból kikapva, 's emberi gyöngeségekkel tömve, mellyek minden időben, minden világ részben divatosak 's azok fognak lenn. Szinészink e' darabot igen élénken adák 's különösen László ma ismét igen kedveltetőleg adá az atyja kalandainak utjában mindenütt ott fetrengő ifjú Klingsberget. Az augustusi bérletet a' „tündérvilági lány, vagy: a' paraszt mint dús“ tüneményes vigjáték kezdé meg. Wurczelt Szerdahelyi mint mindig, ma is köztetszésre adá. Az ifjuságot játszotta ma Erkelné assz. Kezdő szinésszel vagy szinésznővel egyiránt, a' kritikának mindig igen kiméllőleg kellene bánni; a' coripheusokat, a' criticai mosdatáshoz szokott idősebb szinészeket, kik sok esetben magok magoknak legjobb biráik, vagdalhatja a' critica, ezeknek ha nem használ, ártani bizonyosan nem fog; de nem igy van a' dolog kezdő szinésszel vagy szinésznővel; itt a' crititica legázolhatja a' szépen fejlő virágot, itt a' criticának, ha ugy mondhatni, még az iránt is, mi legsilányabb növénynek látszik, engedékenynek kell, annak illik lenni, sőt annak int a' józanság lenni; mert gyakran igen elszámolhatja magát a' criticus itéletében mit e' gyöngéd növényből válhatni hisz. Hozhatunk példát reá, és pedig hozhatunk tulajdon szinpadunkról. Mig e' társaság Budán játszott, Laborfalvi Rózáról nem éppen én magam, de sokan voltak azon erős hiedelemben, hogy belőle mégcsak türhető szinésznő sem válhatand 's mi változáson ment L. R. csak rövid idő alatt is keresztül, 's ki ne látná már ma benne, hogy egypár év mulva Kántornét után ő az első tragikai szinésznő lehet. Igen gyöngédtelen 's inhumanus tett a' criticustól ha kezdő szinészeken törekszik esze vagy pennája' élét viczkándoztatni. Csudálni lehet e' részben gyakran a' „Honművészt“ mellybe igen sokszor, de tán majd mindig a' lélek mégcsak hálni sem jár, ha ő követ el illy hibát vagy jobban mondva vétséget. Miért sérteni, gunyolni, vagy utba igazitás nélkül keserűn birálni a' kezdő szinészt? ezt bátorítani, buzdítani, idomitani szükség 's nem kell lenyirni szakállát mielőtt szakálla nőtt. 'S mind ezt méltán követelhetni azoktul, kik magokat birálókká teszik.

Augustus 2dikán a' magyar szinpadon: „Világ divatja“ adatott, 3dikán: „párisi naplopó“ mellyben Lendvayné mint a' naplopó, pajkos, eleven, könnyelmű, de szivében nemes és bátor Józsi ma ujból egész tetszését megnyerte a' közönségnek. Augustus' 4kén: „Angelo Padua' zsarnoka“ Csató Pál forditása szerint igen jól, igen megragadólag adatott. — Augusztus 5dikén és rá tüstint 6kán volt: a' „Dies irae!“ e' két nap tudni illik „Tündér Ilonát“ adák, irta bizonyos Munkácsy János, kit olvasóim tán ismernek. Na, hiszen jaj a' te fejednek, Tündér Ilonástól együtt! Most fogunk téged leverni, lezúzni, lecriticázni, lekapanyelezni, lefamennykövezni! De várjuk el mit szül a' jövendő.

KÜLHIR.

Párisban egy ember hét fiatal kutyát temetett el kertjében 's hét lábnyi mélységre 's a' földet erősen letipratá felettök. Egy nap mulva egy tanuló meg akart győződni, ha meghaltak e, 's még mindnyáját életben találta olly frissen, mint az előtti nap, egyet kivevén, melly majd élettelen volt. Tanusága ez, hogy a' föld' belsejében egy ösmeretes agens van, melly az életerőt fentartja 's az eleven eltemettek' kínait iszonyúan neveli. Mikint lehetne különben megmagyarázni, hogy illy módon nyolcz vagy tíz nap mulva is még élve találtattak a' beszakadt bányákba temetett emberek! Némelly ollyanokra is akadtak, kik karjokat éhség miatt könyökig elrágták.

Figyelmeztetés.

☞ *„Rajzolatainkra“ folyvást előfizethetni. A' „Rajzolatok“ félévi ára képekkel postán. 6 p. frt. helyben 5 frt. p., képek nélkül 1. p. frttal jutalmasb.*

Uj Előfizetőinknek Szentpétery arcz- 's a' vizárból a' pesti város piacz' térképével ingyen szolgálunk.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest **RAJZOLATOK** 1838.

Augustus 12kén

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBÓL.

12dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' két zsidó.

(Vége.)

Zabulon rosz szándékának véghez vitelére egy különös szert vásárlott, melly testvérét föl nem tünő módon fosztandja meg életétől 's igy megakadályoztatandja az arany kincs' meglopásától. Aczélcsattogások hallattak 's József egy ládikába hullani látta a' szikrákat. Egyszerre világos láng gerjedt és ezüstszinü füst fellegek terjedtek el a' falszobában. Félig elnyomott diadalkiáltással sietett Zabulon az ajtó felé; de alig érinté kilincsét, midőn a' zár becsukódék 's az ajtó el lőn zárva előtte. Visszatántorgott, levegő után kapkodván a' fojtó gőz közepett 's kitelhető lármával kiáltozván segitség után — de hasztalan.

Midőn a' gazdasszony massivezüst órája az éjfél' óráját mutatá, egy kis gyertyát kezébe vőn, 's azon díszes öltözetben, mellyben utolszor láttuk, a' helyre sietett, mellyet József a' találkozásra rendelt.

Lea egészen nyugodt volt. A' gyertya gyönge világánál megnyílni látta maga előtt a' szerencse forrását, 's ha nem azon gazdagságot okosan használta, olly földi szerencsét és jólétet szerezhete magának, minőt addig nem is álmodhatott. József zsidóval? Ah nem, nem! Lea csak játékát üzte vele. Mig királyok és herczegek uralkodásért es fényért küzdenek, Lea szerencse és egy férfi után iparkodott; de a' szerencsét más 's a' férfit más helyen keresé.

Kevesen hágtak át a' gazdag kereskedők' küszöbén, azokon kivül, kik gazdagságuk' mennyiségét szaporitni jövének. De egy Lea' pártolása alatt vezetteték be, ki semmit sem adott a' gazdagsághoz, sőt kit a' testvérek nem is láttak. Kegyelmet nyert ő a' zsidónő szemei előtt 's miatta várt most ez gondolkodó hallgatásban egy női hozomány' közeledő megalapitására, melly őt a' szolgai élet' zsarnokságától fel vala mentendő.

Lea' kedvencze Pietro Tomaso, csupán kézműves volt, — vidor, fiatal ifju, ki Leát meglátta, midőn azon utczán ment, hol a' kereskedők' háza állott. Ő szerette a' társaságot, de szegénysége magányba kényszerité; kivánkozott a' lakozás örömei után, de szük jövedelme mértékletességre kényszerité, egy szóval, ő olly férfi volt, kire nézve majd minden változásnak hasznosnak kellet lenni, minthogy aligha roszabbithatott volna valami állapotján.

De térjünk vissza Leához. Egy óra — kettő, három mult el lassan 's egy hang sem hallatott, melly az arany eső' közeledtét jelentené. Midőn az első gondolatözön elmult, egy más állott elő, melly kevesebbé volt vidámitó. Mi érte Józsefet? A' testvérek soha sem töltötték az egész éjet gazdagságuk' templomában, mért tennék ezt ma? A' nyugtalanság néha még okosabbokká teszi az asszonyokat, mint a' minők már természetöknél fogva. Lea ezokbul erősebben kezébe fogá gyertyáját, szinlett megrettenésben a' comptoirba rohant, mellyen által egyedül vala út ama' templomba 's remegve kiáltoza: „Ah Zabulon ur! édes József ur! segitség! segitség! tolvajok! a' filiszteusok ellenetek vannak — jertek elő — jertek elő és segitsetek!“

Mint azt Lea sejté, egyik ur sem jött, szinlett ijedségben segitségére lenni 's a' kétségbeesés erejével ragadá meg a' bársony szőnyegek' nehéz redőit. Meglelé a' vasajtót, de fölnyitni nem volt ereje. Megelégedett, hogy a' kereskedőket nem közönséges szerencsétlenség érte 's ezokbul nyugodtan ismét szobájába ment.

A' Sestieran másnap reggel a' legvidámabb napfény terült el; de Pietro soká késett 's Lea az ajtóba lépe, hogy utána nézzen. Végre megérkezett 's Lea fentartott ujj által előre csöndességre inté őt. Az ajtó halkan megnyittatott 's Pietro vigyázva bebocsáttaték. Nehány szokott szólásformák után megvallá Lea, hogy zavarban van. Fél, ugymond, hogy valami érte a' kereskedőket, 's tanácsosnak tartja, egy jó barátnak vélekedését megkérdezni, mielőtt a' törvényhatósághoz folyamodna. Pietro azt vélte, hogy ezt csak akkor kell tudósitni, ha más ut már nincs hátra. Lea ez okbul gondosan becsuká a' külső ajtót, 's barátjával a' kincses kamara felé ment.

A' kézműves, ki aczél dolgok' készitésében is ügyes volt, csakhamar felfödezé a' talismánt, melly által a' szobába juthatni. Tapasztalt kézzel megérinté a' rugót; de midőn az ajtót feltárta, sűrü füstfelleg hömpölygött ki, ugy hogy a' zsidónő és a' kézműves ijedve visszahátráltak. Csak midőn e' döglesztő gőz elvonult, fordultak vissza mindketten a' kincses kamarához. A' zsidókat földön fekünni látták 's köztök a' fellökött lámpást. József egyszerre látszott leesettnek, a' nélkül hogy tovább mozdult volna. Zabulon kisértetes arczával fölfelé fekvék, ruhái egészen rendetlenségben voltak 's elferditett tagjai az utolsó borzasztó harczot tanusiták, mellyet küzde, hogy vészteljes tévedése' következményitől megszabaduljon.

Pietro öröm elragadtatásban álla ott. Soha sem volt szurencséje csak álmában is annyi gazdagságot látni, mennyi itt rakásra halmozva volt, 's ezokbul vidám örömmel nyomá a' bizodalmas Leát szivéhez, miután egy székre rogytak, hogy roppant felindultságukbol magukhoz térjenek.

Mig Pietro és Lea igy ültenek 's jövendő szerencséjükrül beszéltek, lassu reszkedést vettek észre Józsefen; megmozdult 's a' legközelbi pillanatban a' padolat' szőnyegén üle. körültekintet egy bámuló ostoba' rut arczkifejezésével. Semmit sem látszott a' multrol tudni, sőt életét is alig érezni. Gyöngén és csöndesen, de zörej nélkül, fölkele, szemeit a' szerelmesekre függeszté, kiknek figyelme természetesen a' legnagyobb mértékben feszült vala, 's feléjök lépdelt. A' köd elvonult lassankint érzékeiről; lassu, reszkető hangon felszólala: „Lea! Lea!“ 's reszkető kezeit utána nyujtá.

Ha sz. Márton templomának kúpját villám sodorta volna le 's darabjait Pietro' és kedvese lábaihoz ontotta volna, alig ébredhetének fölborzasztóbban édes álmukból. Lea hangosan felkiálta 's arczát bőredőzetü köntösébe burkolá; a' kétségbesésbe hozott haragos Pietro azonban a' zsidó' kisértetes alakját iszonyu erővel lökte a' szoba' ellenkező oldalán álló vasláda felé 's a' csak most életre ébredt szerencsétlen meghalt, a' mint éle, arany kincse előtt.

Bármint élhettek eddig a' szerelmesek, még bűn nem undokitá őket de most mint az első emberpárt; nagy félelem' érzete lepte meg 's iparkodtak vigasztalni egymást vétkességökben. Idővel kevesebbé terhelte őket vétkök' sulyossága. Tanácskoztak a' mód felett, mikint szabadulhatnának unalmas társaiktol 's elhatározák, hogy a' kincs' egy részét magokévá teszik 's aztán Velenczét a' lehető legnagyobb titokban és hamarsággal elhagyják. Tudták, hogy vizsgálatok történendenek, vizsgálatok, mellyek őket tönkre teendik, ha okosan nem fognak intézkedni.

Ugyanazon utczában 's egyenesen szemközt a' kereskedőkkel egy czigány élt, olly szegény, minő gazdagok szomszédai. Ügyessége a' jövendő' fejtegetésében a' jelenre csak csekély jutalmat hozott neki. Gyakran vetett e' czi-

gány irigy pillanatott a' testvérekre, ha gazdagon öltözve kimenni látta őket, 's ha még gazdagabban visszaérkezni megpillantá, mélyen sohajtott.

Azon reggel, mellyről épen szólánk, korán kelt föl a' czigány. Észrevevé a' gazdasszony' rendkivüli nyugtalanságát; látta őt a' kézművesnek inteni, látta ezt a' házba lépni, 's csak hamar megtudá hogy valami különös ment véghez a' kereskedők' házában.

Népének hiúznemű kiváncsiságával kezdé azonnal, a' gazdasszonyt és vendégét szemmel tartani. Dél lön, a' siesta' ideje elmult 's a' velenczei nem jött ki a' házbol; a' kereskedők nem mutaták magukat 's még Lea sem lépett a' küszöbre.

A' titok gyanusabb lőn 's a' czigány nem fordità el szemét a' házrol. Végre elmult a' nap, helyébe az éj álla 's a' város vastag sötétségben nyugovék. A' czigány tetőtül talpig köpenyegébe burkolódzék 's az utczára ment, áltellenbe a' házzal, mellyre vigyázott.

Lassan és vontatva haladtak az órák, éjfél szált le, minden zörej megszünt 's az egész városban sírcsönd uralkodék. A' czigány erősen álla helyén: csitt! a' zár csöndesen visszahuzatott, 's nem sokára kilépett valaki gondosan a' zsidó' házából. Kis idő mulva egy második alak tünt elő, melly láthatólag nehéz terhet viselt. Gyorsan ment az utczán végig a' csatorna felé megszabaditá magát a' tehertől 's visszajött. —

„Hah! — gondolá a' leselkedő czigány, — a' velenczei okos.“

Ismét megjelent egy személy az ajtón, 's csakhamar a' velenczei is kilépe másodszor a' házbol. Gyorsan mint először, a' csatornához érkezett, terhét a' vizbe dobá 's visszafordult.

A' czigány gyorsan ellopá a' ház' kulcsát 's a' Markuspiacz felé ment.

* * *

Ez idő' táján az ugynevezett hármak' törvényszéke volt Velenczében a' nyilványos jólét' gondviselője. Minden személybeli megtámadások e' magas hatóság elé állittattak, melly olly lelkiösméretesen teljesité kötelességeit, hogy borzadalmává lön fejedelemnek és koldusnak 's szintugy gyülöltetett mint féltek tőle. Határozatirol nem volt fölebbre hivatkozás; itéletei 's büntetései egyformán gyorsak és titokteljesek valának; áldozatai titkon takarittattak el, éjfélkor fulasztattak a' Lagunába vagy megfojtattak a' tömlöczökben 's a' tömlöcz' udvarába eltemettettek. Valódi gonosztett épen nem volt e' hatóság előtt szükséges; két tanu' vallomása, kik' tán a' törvényszék' czinkosai voltak, elég volt az elitélésre 's ennek vagyona — statusbirtokká lőn.

Pietro Tomaso és Lea, a' két zsidó' gazdasszonya, a' hármak' törvényszéke elébe idéztettek, titkos feladás által vádoltatván, hogy a' kereskedőket megölék nagy vagyonok elfoglalhatása végett. Miután mind a' kettő egyenkint kihallgattaték, szemközt állittattak a' czigánnyal, kinek vallomása már irásba vétetett.

„Mit felel az asszony e' sulyos vádra?“ kérdé a' törvényszék.

„Nincs vér kezeimen, — felelé erősen Lea, — a' zsidók ön hibájok által fultak meg.“

„Ugy van — szólt Pietro — én bizonyithatom.“

„Csendesség!“ parancsolá a' törvényszék, — „el van határozva!“

Azon pillanatban hátulról a' törvényszék' egy szolgája lépett a' foglyokhoz, mindenikét köpönyeggel boritá be, melly a' felső testet egészen elfödte 's a' tömlöczajtó örökre becsukatott megettök.

„Jutalmad szólt a' törvényszolga leend—“

„Ötszáz zechina,“ vága bele a' czigány.

„Itt van, jól olvasva. Távozhatsz.“

A' czigány azt hivé, mig gyorsan kimene, hogy e' szavakat is hallja: „mostanra.“ Ez, bizonyosan nem tudta; de egy titkos itélőszék' közelségét nem szereté 's minthogy azonfelül olly férfi volt ki semmi intést sem bocsáta el figyelmetlenül, nem sokára hasznát vevé egy

alkalomnak a' nápolyi tartományba költözhetni, hol egészen más mód, szorgalom és gazdaság által szép vagyonra tett szert; de habár örömest el-beszélte is később korábbi kalandait, még sem említé meg soha a' két zsidó' éjféli temetését.

A' gazdag kereskedők' birtokát a' titkos törvényszék vagy a' status öröklötte.

EGY SZÓ

A' PESTI JÁTÉKSZINI KÖZÖNSÉGHEZ.

Egressy Gábor ur ügye olly sokféle 's némi részben olly sértő hirekre adott alkalmat; a' közönségben magát az intézetet veszélyeztető olly ártalmas meghasonlásnak szórta-el magvait, hogy a' körülmények iránt felvilágositást adni felette szükséges. Azt nem kivánni 's a' készakarattal terjesztett hireket vakon elfogadni vétkes, és több tekintetben mind az igazgató választmányt, mind egyes személyeket nagyon sértő dolog volna: *)

Legyen tehát szabad egy elfogultlan szinház-barátnak a' dolog történetét ugy, mint azt hiteles és igen is hiteles kútfőkből tudja, egyszerűen, minden himzés nélkül, és hidegen a' közönségnek elejébe terjeszteni: nem hogy hirlapi vitára szolgáltasson alkalmat, hanem azon czélból, hogy, ha lehet, amaz ingerlettségnek, melly legutóbb mutatkozott, 's mellynek némelly disztelenül mutatkozó rágalmak mind inkábbi elharapozásától tarthatni, vége szakasztassék.

Egressi Gábor ur egy névtelen levélben felszolittatván, hogy Schodel János ur által azon alkalommal, midőn „Kean" czimzetű szinjátékban fellépett, becsületében meg vala sértve, ezen felszólitás következésében más nap reggel az igazgatót, épen midőn Schodel urral együtt, daljáték próbára ment, több színész jelenlétében a' szinház hátulsó balajtója előtt, heves beszéddel támadta meg, hogy neki nyomban adjon elégtételt, különben maga szerzend magának azt. A' hang, az előadás módja, a' végső fenyegetődzés, de Egressy ur egész magaviseletének kifejezése, ollyanok voltak, mellyek, hozzá számitván különösen a' szinészek jelenlétét, az igazgató állása iránti tiszteletet sértették; mert Egressy urnak a' szinházi törvényszék előtt, nem pedig utczán, számos gyülekezet jelenlétében kellett volna panaszát előadni, hová az igazgató által el is utasittatott olly megjegyzéssel, hogy igen is, ha becsülete sértését valódilag be fogja bizonyitani, minden esetre elégtételt követelhet: ellenben ha puszta birálatról van szó, elégtételre számot ne tartson; mert birálni a' szinházban mindennek nemcsak szabad, hanem ezt maga Egressy ur és szinésztársai is számtalanszor cselekedték. (Emlékezzék Egressy Gábor ur az Athenaeumba iktatott igen-igen kimélő kifejezéssel irott czikkelyére.)

Schodel ur a' történetet felvilágositani akarván, eleinte hidegen elmondá mind azt, mit állitása szerint a' szinházban Egressy ur játéka felől beszélt, 's hozzá adta, hogy azok mellett továbbá is megmarad: ellenben legelhatározottabb tagadást tőn bár ki ellen, hogy vagy a' közönséget ellene ingerlette, vagy Egressy urat becsületében sértette volna.

A' vitatásnak, melly Egressy részéről Schodelné asszony játéka gunyolásával 's egyébb a' szinészeti értelmességet érdeklő kifejezésekkel, Schodel ur részéről pedig heves ellenmondással, mind inkább élénk lőn, a' szinház előtt vége szakadván, az igazgató várakozott, hogy nehány nap alatt az indulatok lecsendesedjenek, 's aztán a' dolog elintézése eszközöltessék. Azonban harmad napra választási ülés tartatván, itt a' történet iránt

*) Csató Pál ur utóbbi „szemléjében" julius 23—29ről ugyan e' dolgot e' hozzánk beküldött czikkely értelmében adván elő, minthogy itt némelly bővebb felvilágositása van Egressy ur' ügyének, e' czikkelyt t. olvasóinkkal egész kiterjedésében közöljük.

A' szerk. jegyz.

az igazgató megkérdeztetett, mellyett előadván, egyszersmind előterjeszté, hogy Schodel ur, szerződése szerint a' színészi személyzetnek nem lévén rendes tagja, következőleg birói széke előtt megjelenni nem tartozván, a' panaszt, mint biró, el nem itélheti, hanem elintézésére egyedül a' választmány tehet sikeres lépéseket.

A' választmány azonban az okból, hogy előtte senki panaszt nem tett, tehát bíróskodnia sem lehet, egyedül az igazgató állásának megsértését vette figyelembe, 's azon színészeket, kik a' szinház előtti vitatkozásban jelen voltak, Egressyvel együtt maga elébe rendelvén, az elnök igen mérsékelt sőt szíves megszólításában szivökre köté az intézet ügyét, melly ön maguk által, kiket leginkább érdekel, olly sokféleképen veszélyeztethetik, 's azzal fejezé be, hogy minden társaságban, 's igy a' szinháznál is rend szükséges, tehát az igazgató iránt, bár ki legyen az, illő tisztelettel viseltetni kötelesek.

Egressy ur ezen intésnek, melly minden személyes tekintetet kizárva, egyedül az intézet javát tárgyazá, megindító szavait nyugtalanul hallgatá, későbbi magaviselete által pedig a' választmány tekintetét mesértvén, az elnök által keményen, de méltán, megpirongattatott, és elparancsoltatott.

Mi hirtelen 's milly helytelen hirek terjedtek ezen történetről, csak hamar lehetett a' szinházban tapasztalni. Többen kérdezősködtek: igaz-e, hogy Egressyt Schodelné miatt a' deputatio csufosan lemocskolta? igaz-e, hogy Schodel Egressyt pofon ütötte? 's a' t. — Hogy a' közönség legalább egy részben meghasonlott, az előadás alatt lehetett tapasztalni, 's ott mondaték, hogy némellyek által apostolkodások is történtek.

Egressy az elnök által meggyalázva vélvén magát, folyamodást adott, mellyben rögtöni elbocsáttatását kérte azon csudálatos hozzáadással, hogy ellenkező esetben kéntelen lesz rendivüli eszközökhez nyulni. — A' választmány szerződéséhez ragaszkodván kérését elvetette 's azt rendelte, hogy Egressy felmondása idejét tartsa-meg; egyébiránt nyilatkozzék, mit értett a' rendkivüli eszközök alatt. Ezen határozatra nyilatkozását be is adta Egressy ur, 's abban azt mondja, hogy ha már csakugyan maradni kéntelen, csupán bizonyos feltételek alatt maradhat, melly, feltételeket mind azok, kik olvasták, ollyaknak tekintették, mellyek által a' jó rend megzavarva, és Egressy ur kényétől felfüggesztve lett volna.

Mi előtt e' nyilatkozásra határozat történt, Egressy ur a' „genfi árvában" féllépett, hanem későbben a' „két Klingsberg" előadasának elkellett maradni, mert Egressy irott válaszában, az igazgatónak azt nyilatkoztatta, hogy mig Schodellel való baja elintézve nem lesz, fellépni nem fog, 's ez elhatározott másolhatlan akaratja. Miután a' rendező által az igazgató részéről Egressy urhoz küldött üzenetnek sem volt egyéb sikere; kéntelenittetett az igazgató középponti fő szolgabiró előtt keresni törvényes orvoslást. Egressy törvénybe idéztetett, és a' biró tudtára adá, hogy elmenni ugyan minden egyéb ok nélkül is, csak mivel tetszése tartja, mindenkor szabadságában áll, de a' szerződésben kikötött hat heti felmondás ideje alatt kötelességét teljesiteni tartozik. Egressy ezután, felmondására hivatkozott, mellyet Bécsből junius 1sö napján költ levelében még Bajza József néhai igazgató urhoz egyéb tekintetekből intézett, 's aziránt, hogy a' kitett napon felmondott, levelét ugyan nem, hanem irott bizonyitást hozván elő, minthogy ezen felmondáshoz ragaszkodott, a' biró ugy itélt, hogy őt játékra kényszeriteni, vagy a' szinháznál tartóztatni nem lehet; mellyhez képest az igazgató vádját visszavevén, Egressy urat utasitatá, hogy adósságai és másfél esztendőre kedvezésből egészen és egyszerre kinyert jutalomjátékairánt, dolgát a' választmánynyal kell végeznie.

A' mi Schodel és Egressy között forgó pert illeti, Schodel ur részéről panasz tétetvén, hogy Egressy által az utczán többek előtt megtámadtatott, ennek megvizsgálása végett vádló már levén, három választmányi tag küldetett ki. Egressy nyilatkozását, Schodel ur feleletét a' bizonyitványokkal beadták. Ez utóbbiban Schodel ur tulajdon sértését mellőzve, tehát a' beadott vádról letéve, egyedül Egressy ur panaszát fejtegeté. Egressy ur ellenben szóval azon nyilatkozás után, hogy noha még több

tanúji lennének, mivel látja, hogy csakugyan semmi ki nem jő, minden további követeléstől elállott.

Haza érkezvén pedig a' választmány elnöke, Egressy azon nyilatkozással járult hozzá, hogy a' választmányt sérteni nem akarta, és visszavonván előbbi nyilatkozásaiban foglalt minden sértő vagy sérthető kifejezéseket és feltételeket, bocsánatot és azt kérte, hogy vele szinte, mint többi színész társaival, szerződés köttessék, ő továbbá is a' pesti szinház tagja ohajtana maradni. Az egészből pedig csak az tünt ki, hogy Egressy 170 frntról, fizetését 200 frtra kivánta emeltetni.

Ez rövid előadása a' történteknek. A' választmány a' közvéleményt felvilágositani vagy legalább erre az első lépést, a' mint látszik, megtenni nem akarja, és innen következik, hogy azon különbféle, sértő alakban terjesztett balhirek némükép hitelt nyertek, minden esetre pedig a' legélénkebb részvét mellett bizonytalanság uralkodik. Látni való, hogy Egressy urnak a' választmány előtt történt megdorgálása, ennek következésében rögtöni lemondása, 's mivel fellépni nem akart, bevádoltatása, biró által felmentetése, később hideg megfontolása után nyilatkozásainak visszavonása, és a' szinházhoz vissza kivánkozása nem a' Schodellel való perből, melly különös vizsgálatra bizatván, a' választmány előtt mindkét rész elállásával és csak később végződött, hanem egyenesen onnan eredő történetek, mivel Egressy a' választmányt maga viselete által megsértette; ezek szerint a' dolgot ugy adni elő, mint csak nem közönségesen elterjedt, mintha Egressynek Schodelék miatt kellene eltávozni, költemény, ámitása azoknak, kik hiteles felvilágositás hiánya miatt, egyebet vagy mást hinni kénytelenek.

Mire volt például, hogy Egressy ugyan azon nap, midőn vissza vételét kéré, egyszer'smind több ismerőseinél bucsúzó látogatást tön? Lehetne kérdezni, miképp jött ezen egész dologba Schodelné neve 's pedig olly módon elő, hogy különféle koholt hirek által mind személyessége, mind művészi érdeme sértetett? és olly dolog miatt, mellytől teljességgel idegen.

Itéljen a' közönség mind ezen elcsavarásoknak nincs-e mélyebb gyökere a' pillanati boszu fellobbanásnál? A' dolog történetét a' közönség itélete elébe terjesztjük, csak azt jegyezzük meg, hogyha önmagunk között az intézetnek fentartására egyesitett erővel nem törekszünk, ön magunk fogjuk az ügyet megbuktatni, melly káros törekvésnek már is elég jelenségei mutatkoznak, midőn az intézet tagjai nem átallanak a' közönség előtt, az igazgató 's mivel ez a' választmány határozatinak végrehajtója 's képviselője, közvetve maga a' választmány ellen nyilvános lapokban, minek a' „Társalkodó“ mutatá példáját, olly keveset vagy semmit jelentő 's a' közönséget éppen nem érdeklő dolgokért, vádlókép föllépni 's igy mintegy tanuságát adni annak, hogy ha ma az igazgató ellen merünk panaszkodni, holnap ugyanazt bátorkodhatunk tehetni a' választmány 's ennek képviselésében mind azok ellen, kiknek az intézet lételét, fejlődését, gyarapodását köszöni, mit soha semmi józanul gondolkodó 's rendet szerető helyben hagyni nem fog.

c—z.

HIRLAPI FURCSASÁGOK.

I.

Nem annyira furcsa mint igen bűnös dolog, mit a' „Jelenkor“ budapesti naplójának irója, pártoskodó nézeteit szüntelen szem előtt tartva, legujobban „Tündér Ilona“ felől ir. Ugyan is örömét fejezi ki *), hogy a' játék felfüggesztve adatik, 's azonnal ott van ferde magyarázatával illy formán: igy legalább figyelem van rá, hogy az iró, ki az első előadásnak ötödét kapja, minél jobban megjutalmaztassék. Valóban kedves naplózó uram? Bátorkodom alázatosan figyelmeztetni, hogy e' helyett következőket mondhatott volna el: A' játékszinnek pénzbeli állapotjára nézve, nagyon érdekében fekszik uj darabot, először legalább, bérletszünéssel adni, és pedig ezen két — ugy vélem — elég világos okbul: 1) mert az első előadások közönségesen jól megtömik a' szinházat, különösen, ha tüneményes játékok adatnak, a' tömött szinház pedig a' játékszini pénztárnak nem szokott kárára esni; de 2.) azért is tanácsos minden előtt az uj darabb' előadása felfüggesztés mellett, minthogy a' bevételből csak igen kis rész esik az iró' jutalmául, a'

*) Az öröm illy kifejezésére lehetlen az embernek Moor Ferenczre nem emlékeznie, mint dörzsölgeti kezét, és vigyorog 's kérdi atyját: „De valóban jól vagy e atyám?“ mig szivében méreg forr, hogy az öreg még életben van.

legnagyobb a' pénztáré maradván. Ugyan is, ha illy felfüggesztéskor p. o. ötszáz pengő forint bejő 's ebből négyszáz a' pénztárban marad, száz pedig az irónak adatik, ugyan kinek van nagyobb joga az örvendezésre? Általában a' naplózó ur ugy méltóztatik az irót tekinteni, mint ki a' maga részét tán irgalmasságbol kapná a' játékszintől, 's nem látjuk fontolóra venni azt, hogy ha valaki általam négyszáz pengőt nyer, midőn én általa százat, sokkal inkább le van kötelezve ő nekem, mint én neki. Vagy nem ugy van? Sőt ha a' második és harmadik előadás is felfüggesztve történik, ebből is a' fő nyereség mindenkor a' játékszíné. — Illyes dolgokat egy több ezer olvasóval biró hirlap' naplózójának igen illenék szem előtt tartani, hogy minél világosabban kitüntettessék azon igazság, melly szerint midőn játékszínünk az eredeti színműveket jutalmazza, a' színműirókat buzditja, a' legnagyobb hasznot, pénzbeli tekintetben is, maga aratja; számba sem vevén azt, miről eddig sehol szót sem hallottunk, hogy színészetünk' virágoztatását nem a' szinház, nem a' bármiféle darabok' előadása eszközli, hanem az, hogy drámai literaturánk minél több eredeti és jó darabokkal gazdagodjék.

II.

Az Athenaeum czimű magyar folyóirat' szerkesztői elkezdék jeremiádjokat; de a' mi nem egyéb, még pedig igen goromba harcz- és háborunál. — Felfordult a' világ' folyamatja már! 'S —

„Nem ugy van már, mint volt régen!
Nem az a' nap süt az égen!"

Hajdan ha az embert megtámodták, maga állott elő 's maga védelmezte magát: ma a' méltán megtámodottak az ügy háta mögé bujnak! Hajdan a' kinek igazsága volt, az szóla fenhangon, 's az igazságtalanok csak fondorkodtak: ma vannak emberek, kik az igazság mellett felszólalókat lekapanyelezni, lebunkósbotozni — ne dicam lemennykövezni akárják; 's az igazságtalanok nem csak fondorkodnak, de még beszélnek is, mintha Themis a' világból csakugyan egészen kiveszett volna! Hajdan a' szerénységnek neve volt szerénység, a' gorombaságnak gorombaság: ma a' szerénység gorombaságnak neveztetik 's a' gorombaságra rá fogják, hogy a' tiszta szerénység nem más mint ő! — Hajh! felfordult a' világ' folyamatja már 's

Tempora mutantur et nos mutamur in illis!

Az Atheneum' szerkesztőinek is, valamint a' Jelenkorénak, volt hajdan egy jó, egy igen kedvelt emberök, Csató Pál a' neve, kinek tollaival örömest ékesgeték lapjaikat. Ez ember igen derék ember volt egykor szemeik előtt, mig az idő el nem jöve, hogy mind inkább gondosabb irányban induló pártjok ellen felszólaljon; de most a' hajdan szeretett, becstelen rágalmakkal illettetik! Az Athenaeum elfelejté, hogy az öröm miatt mind a' hat kezével tapsola, ha tőle egy elbeszélést nyert, 's a' Jelenkornak kiment eszéből, hogy Csató Pál vala, ki őt keletkezése gyönge korában, születése napján, olly hatalmasan tudta a' magyar közönség elébe vezetni; hogy Csató Pál volt, ki neki olly erős alapot vete, minőn még mostani silányságában is jó lábon áll! — Hajh! felsohajt az ember, midőn illy nyomoruságokat lát, boldogabb időkre gondol magában, melly mindent felvilágositand 's az igazság' számára méltánylást, a' pártoskodóra büntetést hozand; 's ha szemeit az Athenaeumra függeszti, elfordul tőle 's a' rosznak közeléből szaladásnak iramodik. —

Frigidus, oh magyari fugite hinc, latet anquis in herba!

III.

Hátra van még, hogy az Athenaeum' érintett embereit egy más tekintetben is charakterizáljuk. Ugyancsak az érintett czikkelyben, mellyett a' szerkesztők „Athenaeum miatti zajgások"nak olly éles tapintattal kereszteltek, hogy illőbb elnevezést e' Machbeth' boszorkányai' üstje-féle czikkelyre alig lehetne tanálni, ezt mondják el e' lebocsátkozó emberek: „Csató' hirlapi szemléje az Athenaeum és Figyelmező ellen létesült." Szegény lelkek ti, kik midőn puffaszkodástokban a' pusztában elhangzó szavaitokkal egekig képzelitek, erőködtök magatokat felmagasztalni, felhuzni, mégis lebocsátkozásrol beszéltek! kérdünk titeket: Isten a' világot, a' mennyet, földet és a' csillagokat nem az Athenaeum miatt teremtette? De könnyü illy embereknek illyféle koholmányokat költögetni, mert hiszen köztök egy historicus van, ki semmit sem tálalván eddig nagy reményü historicus fejéből a' közönség elébe, hihetőleg azáltal mutatandja meg először is historicusságát, hogy egy értekezést irand, mellyben Athenaeum-világossága 's Figyelmező-logicája argumentumokkal be fog bizonyittatni: mert Árpád és őseink bizonyosan nem egyébért jöttek ki Azsiából Pannoniába, hanem mivel lelkökben itt előre sejték, hogy itt egykoron egy nagyreményü folyóirat fog létesülni: Athenaeum! 's egyszersmind emberek hozzá, kik hatalmas logicával bebizonyitandják, hogy a' párt minden jó dolognak szükséges — roszszá tételére! — Geniut tellus venena, sed quis invenit illa praeter hominem? . . . Nec ab ullo praeter hominem veneno pugnatur.

HIR- 'S DIVATLAP.

HONI HIR.

Károlyváros jul. 20ikán 1838. Édes barátom! Igéretem szerint tudositlak utazásunk' rád nézve érdekesebb részeiről — Tudva előtted, miként én Hávi barátommal egy czélra lelkesülvén, dagadt kebellel, 's lohadt erszénnyel útnak indulék, mint bátor hajós ki kincsek után esengve, kész viharon is hatolni. De mért is ne? hisz a' szinész, kivált magyar, sokkal inkább meg barátkozott a' sors csapásival, hogy sem a' jövők újak 's váratlanok lennének reá nézve; — 's pályánkon úgy is ritka szedhet a' virágok teljeséből; fattyúkat tépni pedig kopáron is lehet. —

Balaton-Füreden, útunk első kikötőjén megállapodánk egészségünk erősbitése tekintetéből is; de a' nagyobb rugó más vala, — megsúgom neked: a' nagy utra pénz kelle. — Mi tehát megrohanva az ottani játékszint, hangversenyt hirdeténk. Felczifráztuk pedig a' czédulát minél tarkább virágokkal falusi szinészcsoprok szokásakint, hogy az mindenki' szemeibe tünjék, nem kellvén a' betükért fizetni; 's a' müvészetet, — bocsásson meg annak istene! — most az egyszer pénzkeresés móddá törpitők. — Hangversenyt adni Füreden hol honunk miveltebbjeinek koszorúja van, általláthatod, nagy merészség. Ez a' széplelkü nép nem is valami szellemit éldelni, hanem inkább könyőrbül jött minket meghallgatni. Előadott darabjaink között leginkább tettszett V. árvizi hajósa Barthától (ki ekkor Füreden mulatott) szavalva; a' mü hatást szült, mert azt ismételni kelle. Czélunk előmozditására még ezen lelkesek 80 pengő ftot nyujtának 's mi azt gr. Ráday Gedeontol mint ezen inditvány forrásától — tisztelet neki 's a' többinek — át is vevénk. — Könnyült kebellel, 's nehezkésb erszénnyel elhagyók ez egésségforrást, e' pezsgő kis világot, 's Tihanyon, Somogy rengetegein, Pécsen, Szigetváron keresztül, — megnézve a' nézni valókat, elérők a' Dráva partjait, 's e' szép hon határát.

Sajnos érzelmek tolultak lelkemre. — Olly sok nyomort — olly sok inséges napokat éltem földeden oh haza! bár még csak ifju vagyok, 's még is mi nehéz, mi fájdalmas tőled elválni! — Ámde gyermekkorom. ártatlan örömeit kebleden álmodám el, kebleden kezdém ismerni anyám' 's véreimet; ott hallám először zengeni nyelved bájos hangjait; berkeid homályán kóstolám a' szeplőtlen szerelem édes nectárát, — szóval magyar — fiad vagyok! 's ez az, mi olly varázserővel csatol hozzád oh szép hon!! Még egyszer körülnézék annak virányain, 's menni akartam; de nem lehete. Forró könyük görögtek le sovány arczomon, 's gyermekkinti sirtam, kit anyja ölébül kiszakasztanak. Nem tudom szégyen e ez, gyávaság e, vagy mi? Ha szégyen pirongass meg; ha gyávaság nevess ki! — De hisz a' siró gyermek szereti övéit; azért válik tőlök olly nehezen. — Még egy sohaj keletfelé szorult keblemből, 's én könyült valék. Tán a' szellők fölkapák azt 's véreimhez vivék. — Egy csókot nyomtam a' kedves földre, 's a' Dráván. — mellynek irigy hullámi egyegy darabot lopnak el a' magyar földből, át suhogánk a' túlpartra. — Még vissza vissza néztünk; de nem soká láthattuk a' honi szép partokat, Croatia berkei elrejték azt előlünk, 's már csak ege kékellet felénk a' távolbul.

Zagrábba julius 19ikén estenen értünk. Legelébb is az utczák szegleteit néztük meg: nincsenek-e játékszini hirdetmények, 's igen nagy örömünkre találtunk egyet; a' Báléj vala adandó Löve nevü ottani első tenorista jutalmául. A' szinház igen csinos, inkább kicsi mint nagy; három sor páholy, egy sor karzat; acusticaja igen jó.

Másnap reggel korán Károlyváros felé gyalogoltunk, honnan e' levelet intézem hozzád. Légy boldog! Köszöntsd az egész magyar világot!!

Egressy Benjamin,
dalnok a' pesti magyar szinháztól. (Term.)

DIVATKÉP 6.

Bécsi divatviselet fehér ruha lilaszin szegélyzettel; sárga kalap.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Augustus 16kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
13dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' szökevények.

I.

A' kecskeméti puszták közül, ha nem is terjedésre, de kaszálókra nézve, sz. Lőrincz leginkább ismeretes. A' monda szerint, mellyben néha valóság rejtezik, itt valaha vár volt; azonban, ennek igazlására, időnkben semmi sem áll fenn: csupán egy templom' romjai, 's itt ott mutatkozó árkok, mint az egykori sánczoknak maradványai. Ezen, ha bár ócska ereklyékről, a' kertészség' ajkain több regék bolyonganak; mellyekből egyet, olly népszerüleg, mint azt meséltetni hallottuk, elmesélni nekünk is szándékunk.

* * *

Majd nem dél felé járt az idő, midőn egyikében azon ligeteknek, mellyek a' váralatti erdőcskét alakíták, nyugtalan lépések háborgaták a' csendet. Az uj vendég, körültekintve, hallgatódzva, kissé várakozva, miután sem látó, sem halló, sem tűrő tulajdonai elégitő irányra nem találhatának, félboszúsan a' pázsitra heveredett. Nyughelye, 's a' szomszéd tárgyak természet' és emberi kéz' nyomait viselék. Egy keskeny ösvényen, a' mellynek kopottsága gyakori látogatást jelelt, a' várkaputól egész eddig ut nyilt a' menetelre; de túl a' ligeten aligha hathatott az ember, minthogy a' fák' terepélysége, az ágak' és galyak' tömötsége, szurással fenyegeték.

A' liget maga kört képzett, mint a' fölkelő nap' udvara, középütt vad rózsabokor terülve, ölelten kerek ösvénytől, mikint a' napnak kilövelt sugárai, ugy környezék magas tölgyei e' hűs magányt. Csak hogy amazoknál mellengést, itt pedig hűtözést lelhetett a' vándor. Csevegő szárnyasok röpdezének a' lombokon, 's ha élénk dalaikkal a' szellőnek tördelt moraja egyé olvadt: e' zöld csalitban az a' vidámság, mellyet az élő természet mindenütt már magával előidéz; és az a' hoditó nyugalom, és andalitás, melly a' madarak' zengéseiből ered, egyszerre derűt, és borút képes az érző kebelben alkotni. A' heverő alakot azonban, mind ezek érdekleni nem látszatának; vagy, mivel szokott gyönyör vala számára nézve; vagy, talán belsőjén más valami uralkodék. Akármi lett légyen: de hősünk egy két percz után gondolatokba lőn sülyedve.

Az alak, mint könyöklése mellett is ki lehetett venni, az ifjuság' legteljesebb szakával kérkedék, inkább magas, mint alacsony termet, karcsuság, széles homlok, görög arczél, barna fürtök omladozva vállain, fekete szem, 's erőteljes idegek egyé tevék az érdekes férfiak közül. Egészen ellenkezőt játszott e' hatással azon tekintet, melly pillanatonkint szemvillámaiból létre tört; és a' mellyen némi vadság, kényes elvonultság, az előbbi hatást, más külső tagjainak származékát, gyöngiteni, tetszék. Különféle vonások keletkezének arczain, és homlokán; olly vonások, minők vékonyan rejtett lángra, lelkiesmeretet, terméretet, természetes jóságot megemészthetőre utasitának: ha e' láng' redőihez akadály, ösztönözés, vagy megvetés férkezett. Az illy lel-

kületü néha néha önként szórakozó, néha egy kis mozgatásra olvadékony, néha egyedül magába zárkózott. Ebből kitelik, hogy simulékony legyen, mint az alkonyi szél; hogy egyszerre rettentsen, mint az ég' mennyköve; hogy engesztelődjék, és forrjon, mint a' menny és pokol; szóval, az egész lelkület egy csudálatos keverék. A' tapogató elme alig képes az illy rendkivüli lényt magyarázni: de, hogy az élő tüneményeknél helyet foglal, a' tapasztalás bizonyitja, főkép a' fiatalokban.

„Még sem! riad merengéséből a' könyöklő, 's hangján némi elégületlenség mutatkozék: még sem jő Ida!" Békétlen tekinteteket vetve az ösvény felé 's üléséből feltámolyogva, egy két lépést nem tön, valami zörej hatá meg; 's utána szive' lánykája keblére hanyatlott.

Meglepőbb sajátságosabb kifejezést nem igen gondolhatunk, mintha egy nyugtalanságból eredt kedvetlenség, avagy boszúság, szamüzve minden sejtető nyomokat, mik talán a' csüggedést fokonkint háritanák, engesztelődni akaratlan is egyszerre bűvöltetik. Nehezteléssel elegy szorong valami keblében, mikor az útas, vidéket ohajtva vizsgálni tekintetével, a' terhes felhőben bujdosó nap, nem csak elejét veszi puhatolásának, hanem a' távolban rejtező tárgyak' homályositásával, meggátolja. Felvidulássá válik a' nehezteléss, majd a' nap félig a' láthatárt elömleszti világával; de várakozás feszeng még az utason, melly, az egész kör' sugárokbani fürdésével, diadallá olvad. A' fiatal vadász, mert az vala, nem különböző érzelmekre fakadt. Támadása előtt a' zörejnek, egyhangúlag nesztelen helyzetével, aligha nem csüggedés, a' zaj' létesültével feszült várakozás, 's leánykája' megismertével diadal sugárzék szemeiből.

„Te hü leányka vagy! szólt az ifju, mellé vonva érkezőjét a' pázsitra, 's karját annak derekához illesztve: azt hittem, szorgos felügyelésed a' cselédekre, segitésed munkáikban, 's en dolgaid, a' tekintetedért sovárgót, Idám! feledtetik veled."

„Mit nem hiszesz te, mit nem hivél eddig is, 's miket nem hiendesz még! viszonzá a' lányka, 's fejecskéjét az ifju' vállán nyugtatá: Lásd, Kálmán! rebege tovább, az ölelőnek szemeibe mondhatlan olvadással merülve: sokszor igaztalan szerelmed. Ha összejöttünket kissé hátráltatom, a' mi ok nélkül nem esik, vonzalmam felől kétkedsz mindjárt; pedig bizalmatlanságod inkább, mint késésem, érdemelne kétkedést. Szavaidat, ollykor nem szerelem, szertelen ragadtatás vezérli. Igy maradsz e, ha szemmel tartó atyám miatt, nem csupán téged fölkeresni, de szót váltani veled, cserélni pillanatot, mindent mivelni vigyáztalanság, 's ránk nézve káros következésü leend?"

„Mára határozá megérkezését atyád," mond Kálmán; 's a' szűznek mosolya nyilván jelenté, hogy az előbbi kérdés' kikerülése, 's annak másfelé vontatása észre lön általa vétetve.

„Gerő, az apród, válaszol Ida: ugy értesitett. Ő nem messze hagyá el a' csapatot, 's atyám' parancsára közleni jött a' hirt velünk. Ha válása óta félbe nem szakaszták utjokat, ha valami akadály nem hátrálá menetelöket, délre még az áldomást, mellyre a' készületek végezvék, csarnokunkba telepitik. Légy nyugott! tevé hozzá a' helyett, hogy nyereséged el árulná szerelmünket; ódd magad atyámnak könnyen megtetszhető férfiasságod ki vijja kezemet, hamarább: mind te, vagy én gyanítanók,"

„Tartok tőle, felelt komoran az ifju, 's homloka, melly eddig, inkább erőtetett, mint természetes vonásokat tükrözött, sima redőkbe, de ugy tetszék, szokottabbakba vonult: 's tarthatok is; atyád a' nemes, a' gazdag Petendy, az ősi büszkeség' példánya, ki lelkes tulajdonai mellett e' gyöngéjéről, nagynak, kicsinynek, annyira ismeretes; engem a' nemtelent, a' várnagy által távolléte alatt szolgálatjába fogadottat, a' vagyontalant, nem atyai kegyére méltat e? de, lánya iránti gondoskodásból, a' tőlem származható csábitás' elkerülése végett, a' hogy könnyen vélhetendi, ha

e' szolgálatjábani maradást megerősíti e? 'S ha ez megesnék is: Ida, Ida! ki tudja, mi biztosít? atyád, kevély ragaszkodása őseihez, polczához jelenben, vagy jövőben, egy czélzás, fogadás, vagy igéret által, egyik, vagy másik érdemesebbet, közéd, és közém, érdemetlen közé, tiltó határúl nem illeszt e? Bár ne történjék, ne hasson, ne valósuljon meg, a' mit jósolok; de még is, Ida! ha történni, hatni, valósulni fogna. —"

„Kálmán' belsejéből tovább zajladoznék tán, mi, ugy látszik lelkületéből önkénytelen foly, az indulat: ha Ida' olvadása, melly a' rohanni készülő, árt többször képesült elszakasztani, most is tördelt lehelletté nem sajátítja. Egy kürtrivallásra felszökeltek, mind a' kettő utnak eredvé.

II.

A' sz. Lőrinczi várat, 's nagy részint a' Kecskeméttől Alpárig közbe fekvő tájt, egykor a' Petendyek birák. Történetünk' korában, az egész törzsökös ház egy tagra olvadt, a' férfiágat tekintve; e' tag Petendy Bertalan volt a' régi családnak utolsó ivadéka. Különféle csatákban testvéreit elveszté, 's e' nemzetségi csorbulást idővel pótoltatni reméllte, a' mit burkolt jövendője csak félig teljesített. Ugyanis nője, a' gyenge alkatú, de szenvedőleg szelid hölgy, gyakori betegeskedési után a' jobb hazába költözött, egyetlen magzatot hagyva vigasztalásúl. A' fényes álmoknak örvendő férj mélyen sujtva lön: de vesztesége' daczára, mindent, a' mit multban, vagy jövőben álmodhatott, mint atya, mind azt, a' kisded csemetében százszorozva egyesité.

Petendy igazi athletai termettel birt. Erőteljes izmai, kitünő csontossága, széles alkata, férfias ábrázatja, magabiró hősre, a' mi valóban is volt, mutatának. Gyönyörű barna bajúsza, gazdag fekete szakála fejével, melly fiatalkori betegségnél fogva megkopaszúlva, csupán hátúl még, ha mindjárt elég ritkásan is, valami hajkoszorút idomita, ellenhatást szült. Petendy nem vala egyelőre kedveltető tekintetű, sőt az első pillanatban visszataszitó, és idegenitő: de kevés vártatva, annak a' nyers egyenességnek, annak a' természetes vidorságnak, melly minden mozdulatra benne mutatkozék, nem lehetett nem nyernie. Illyenkor különczködéseit, ha korában azoknak nevezhetjük, a' szigoru elme is, más tulajdonai' nyomosságára nézve, könnyen feledésbe bocsátá. A' babonás pór, hajnalra vészt gyanitva, mind a' mellett, hogy előitéletében rémülésbe fojtja lehelletét, különösségétől, remek vonásaitól vonatva, bámulva nézi a' vérpiros nap' leáldozását. Petendyt, meglátását, ismerését ehhez hasonlithatjuk. Első tekintetre a' szembeötlőt kemény külseje tartózkodóvá tevé; a' tartózkodót másodikra, sokat mondó férfiassága vizsgálatra vonzá; harmadikra már, a' tovább látót, egyes vonásai csudálásra gerjeszték. Mikor még a' nemzet, magzatjaival vitézi munkákban, nem sorvasztó kényelemben érteté el az emberkort, az illy alak mindennapos tünemény vala.

Hazánk nemesei táborba szállva, robognak Szabács felé; Petendy nehány szomszédjával, ezek számát szaporitá. Itt szinte a' Magyar, mint akkor mindenütt, nyertes volt, 's a' terhes lépést diadal végezé. A' kürt rivalláskor Petendy, 's társai érkeztek haza.

Az ebédalatti zajt, melly a' nemes harczos' kedélyeit a' középkorban olly egyszerűen, még is lovagilag lelkesité, csarnokban, és szobákban, folyosón és udvaron szóval az egész várban, mély csend válta fel. A' vendégek, akár az útazásból eredt szórakozás' kedvéért, akár a' nyári napokban űzni szokott régi szokásból, nagyobb részint déli álomba merültek. Petendy egyik szobába vonúlva Idával, ennek teljesen kifejlett kecsei, angyalszeliden ömlő szerénysége, kedveltető alkalmazása, szivét kivánt érzelmekbe ringaták.

„De jó gyermekem! megszólalt az atya, 's újjaival annak sugárzó homlokát érinté: reám gondolásaid mellett, a' mik előttem sem

valának ismeretlenek viszonozva, többször talán unatkozál is; nemde?“

A' hajadon atyja' keblére rejtve arczait, 's ollykor ollykor pirulva hozzá emelve kéklő szemeit, dalszerű vontatással susogá inkább, mint rebegé: ‚Oh nem, atyám! perczről perczre számitván foglalatosságot, csekély unalmat érzettem. Azért a' múltat holdtól, a' jelent miattad naptól világitattnak nézhetem: 's igy minden esetre rokonok; még is ez kedvesebb!“

„Hogy lépteiden a' nap vezérkedjék folyvást, mond enyelgő hangnyomattal Petendy: 's ne kölcsönösen az árva hold vele: mátkát jeleltem számodra, vendégeim közül. Nem örülsz, Ida? Halld, gyermekem. Somodi, legközelebbi szomszédom, sz. Lőrinczre való rándulásaiból, a' néked, szinte ismerős, minekutána éltemet a' harczban megmentette, köszönő jobomat elfogadta, 's irántadi vonzalmát felfödözte, jóváhagyásom közt veled, jegyesével, gyűrűt szerezni. Ő, Idám! eléggé szilaj ugyan, mintegy vadászaton inkább, hogysem társaságban emberedett lovag: hölgyi varázsigéktől, ha bár makacsabbúl talán az ifju vérnél, de tartósabban is, szelidithető.“

‚Oh! hiszen kedvelt atyám, nyögé Ida, 's Petendyhez simúlva, szép arcza' halovány ultát, teteme reszketegségét titkolni égett, szive azonban, elfojtani törekvése mellett is, hallhatólag dobogott: még igen fiatal vagyok. Ezt te magad, ha nem csalatkozom, többször említéd. Engedj időt a' megfontolásra; bár keveset, csak időt engedj! Somodi, ez alatt mélyebben tekintve szivem rejtekébe, vissza vonhatja ohajtásit, 's evvel tán szerencséjét teendi; és én a' gondolathoz, atyámat elhagyni, vele párosúlni, jobban hozzá szokhatom!“

„Leány! ez az első kifogás, első ellenkezés, melly ajkaidról akaratom ellen hárúl; kiált Petendy erőltetett mérséklettel, 's egy két pillantásig komolyan elmerülve, ismétlé felsőségi tekintettel: Ida! hiszem 's hinni ösztönhöz valami belső ihletés: te, a' kit boldogitó kincsemül ápoltalak, a' te szived, melly boldogitási tulajdonokkal dúsan hímezve van; a' te lelked, melly balságnak hódolni képtelen, igen, fölötte daczos, örömeiben ürmöt vegyiteni. Érzetem rólad föltenni bátortalan, hogy a' családi polczot feledve, a' szilárd rendet, atyádtól a' kivántatót fenntartani, hátra vetve, oktalanul, és egészen szentségtelenitve, és gyalázva, tiltott szerelembe avatkozni aljasúlnál! Gyermek, te azt nem mivelheted vagy, ha igen — —!“

Reménytelen szavakat hallva Petendytől, nem czélirányatlan dolog, ha lelkületével azokat összehangzóknak lenni megmutatjuk. A' várurban azon hőskornak, mellyben élt, 's melly leginkább méltó nevezetére, minden erkölcsi egyes hibáival központosúltak; de, mint azok, ugy ezek, némelly regényességben burkoltan, a' mi az akkori századok' feltünő bélyege. Petendyt jobbágyai, akár, mint adakozó, jószivű urat; akár, mint egyenes, szavatartó, kegyes, engesztelhető, igazságos, feddhetetlen birót, avagy felebarátot; ismerték és szerették. De tudták azt is, minő legyen az őseihez őszintén ragaszkodó, a' családi régiségében büszke, sőt kevély, annak nem csak örvendő, de hódoló, sőt azt porig imádó nemes. Tudták mind ezt 's kerültek előtte alkalmat üzni, melly hozzáig emelkedési vágyat jelentene, vagy sejtene; melly által sorsukkali elégedetlenségre fakadnának; szóval ők tudták: hogy Petendynél nemes, pór, otthonos, idegen, becsületet vall, csupán az, a' ki túl nem vágni körén elég férfias erővel bir. E' lelki hatalmat bár mindenütt szerette, 's becsét méltányolva önérzetre serkenté: mindazonáltal, nemes születésüben, még meg is kivánta. Kedvelője volt a' fényüzésnek, a' mennyire az abban az időben uralkodott Ha tehetetlen, pompába merülvén, végre megbukott: Petendy könyörületlen maradt; mert ő a' ragyogást nemesekhez, azoknál is, csupán jólállókhoz, vélé illőnek. Ha egy lovag nősülni más osztályba csapott: Petendy gyöngének, asszonyinak tartá, mint a' ki határán túl vergődve, indulat-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

jait fékezni, elégtelen. Még hibájával korának tetézve vala. Az ugynevezett függetlenség, melly szavakban, tettekben, elsőnek, parancsolónak, semmisithetlennek ohajt tetszeni, benne nagy mértékben rajoskodott.

Ida mélyen sujtva érzé magát atyja' beszéde által, 's tompa eszmélet dagasztva keblét, bár ismeré a' hős' különczködéseit, az utolsó szavaknak valódi értelmét föl nem foghatá. Atyja, nem hinni, csak gondolni képes azt, hogy a' szemérem' korlátit ő feledhetné, ő! mert a' végső igékből ezt a' magyarázatot is húzhatá. Szüzisége' húrjai megpendültek 's ennek menthetése az igazat ingerlé kimondani.

„Atyám! atyám! zengé Ida, szelid, de sértett hangon: nem aljas, a' legnemesebb szerelem' malasztja, minőt az ég magának megváltásúl rejteget, melly a' földet mennyé varázsolja, hevíti magzatod' kebelét. —"

„Tehát csakugyan, félbe szakasztá engesztelve, még is rezzenve a' szavaiban magasztaltat Petendy: szerelem, pedig titkolt mereng valódon. Higy nekem, a' rejtegetett alkotmány ez által kitünteteti hamis becsét. Gyanitom szenvedélyed' tárgyát. Több férfi az ősz várnagyon, a' leleményes kapuson kivül, itthon nem maradt; 's igy lángodnak a' távollétem alatt fogadott vadászra, a' csábítóra. —"

„A' szűz Anyára! rebegett hevesen Ida, 's atyai keblére borúlt: ő ártatlan! ha bármi pillanatban a' szerelem' első fogalma köztünk létesült, ha szivünk' rokonát egymásban föllelni vélekedtünk: atyám, én első valék!"

„Gyermek! szólt Petendy: te családom' utolsó, reményteljes sarjadéka vagy! — értsd jól, fogd fel, egy ősi, egy tündöklő, egy hatalmas nemzetség' végsugára lenni, nem izgató dicsőség-e? Ida, te az vagy, 's maradnod kell. Fiatal gerjedelemnek távollét a' legjobb orvosa; veled, 's új álmoddal is azt mivelni, gondoskodom."

Kálmán Petendy' szolgálatjából fölmentetett, 's a' várnagytól, naplementkor uti készülettel ellátva, urának parancsára, tovább tünt.

(Vége következik.)

NAPOLEON

SZENT ILONA' SZIGETÉN.

A' nap ha fölkél
'S megint enyész,
Midőn a' tenger'
Ölébe vész

'S midőn ujan kél
De fénytelen
A' felleg-ártul
Sötét egen:

Hozzám hasonló;
Ki élek bár,
De fény fejem' nem
Övedzi már.

A' hir, a' név és
Emlékezet
Dicső korombol
Csak élvezet.

A' sors' keményen
Sujtó keze
Sas-repteimből
Alá vete.j

Elmém szabad bár,
De rab vagyok;
Oh e' kinalmak
Igen nagyok!

Kinek nevén a'
Nagy nemzetek
Elsápodtan
Rettegtenek:

Kinek szavára
Nyugat, kelet,
Dél és az észak
Hajtott fejet.

Kinek — oh hajdan! —
A' félvilág
Nem volt eléggé
Terjelmű tág:

Üzetve az most
Vad tengeren
Sokalja éltét
E' szük helyen.

Átnézve elfolyt
Éltem' szakát
Szivemen bús kin
Marczangol át.

Oh Francz-hon! rólam
Feledkezél,
Napoleon be
Szegény levél! —

KOVÁCS ANTAL.

NYILT LEVÉL.

Triest, julius 26ikán 1838. Édes barátom! Kiknek vezércsillaga a' művészet, 's azt, mint a' hajdani királyok, egy távol hazába kisérik, azok felül emelkedve az élet nyomorain, az utazás rögös pályáját könnyült kebellel járják, önmagokban keresve 's találva vigasztalást 's jutalmat. Igy érezve, igy gondolkodva érett meg bennünk a' gondolat, Olaszországba utazni, 's ott, az ének anyaföldén, magunkat kimivelni; 's ime utban vagyunk; a' mit láttunk 's tapasztalánk eddig, leirá Egressy; én tovább vezetlek.

Este érénk be Károlyvárosba tikkadtan 's elfáradva, de a' czél hova jutnunk kell, még igen messze, gondolók 's igy a' piszkos több emeletü faházakból álló 's a' Kulpa szilaj folyamától keresztül metszett 's egy szép erősséggel diszesített várost csak hamar elhagyánk.

A' horvát dús földnek Károlyváros vidékeivel vége, mert azon 18 mérföld, melly innét Fiumeig tart, egekbe ágaskodó hegyekből, nagy részben fenyvesekkel borítottakból, áll. Itt kezdődik a' jeles Ludovica-ut, melly az emberi szorgalom remeke, Vukasevics ezredes türelmének 's eszméjének örök emléke. Az ut tiz lépés széles 's fejér folyamkint kigyódza át e' vad szépségü hegyeket, örök egyforma menetelességben, annyira, hogy az utast könnyü járással a' legmagosabb csucsokra vezeti, 's a' legszebb kilátásokkal gyönyörködteti. — Csak néhol láthatni falukat, 's nem épen csinatlanokat. A' lég itt hasonlíthatlanul hűsebb, mint Zágráb körül, 's a' híres bora (boreas) itt üzi vad játékait; tanúi valánk mi ennek, mert éjjel utazván egyik rengeteg tetőjén ért el, 's E-nek kalapját a' megmászhatlan mélységbe ragadá, melly miatt szegény 2 nap födetlen fővel volt kénytelen utazni.

Julius 22ikén reggel Loqueból, mellynek csucsa, hova utunk vitt 2783 láb magasnyira áll a' tenger fölött, Jelenye felé utazánk. Itt az a' mulatságos eset történt velünk, hogy a' legközelebbi hegyfokról, hova az ut felnyuladt, megláthatni gondolván a' tengert, noha alig pihegénk, mindenikünk előbb akarva megpillantani, futásnak eredénk, 's egész a' hegyfokig futánk; itt egymást kikaczagva a' gyöpre rogytunk, mert innét még nem láthatók meg, a' mit akaránk. E' pont az, hol a' hires ut legmagasb, 2935 láb a' tenger szine felett. Innét egy óra negyed mulva elérénk Jelenyére, hol a' felséges monte maggiore lábait csókdosó magyar tengeröböl szemünkbe ötlött, 's bennünket valami csodálatos neme a' borzadásnak és örömnek fogott el, 's felsohajték:

Néked, oh haza!
Mint a' nagy király alatt,
Három tenger partvirányi
Vessenek határfalat!

Itt ebédlénk; estve megnézvén előbb a' Fiumára partja felett mulató fiumei népet, az ugy nevezett magyar kapun Fiumeba értünk. Itt Császár Ferencz urnál litteraturánk egyik jeles és munkás tagjánál igen jól mulatánk. Fájdalmunkra, itt nem találtunk opera-előadást.

Másnap a' határokon megmotoztatván, az ide 9 mérföldnyire fekvő Triestbe indulánk. Neked itt egy esetet lehetetlen el nem mondanom, melly az itteni fogadókat fogja elődbe tüntetni. Elestveledénk, és a' bora vadon ordított felettünk, északról rettentő vihart hozva hátán. — Vakító villámok szegdelék a' vastag fellegeket 's a' vihar bőgve közeledett. Mi Passiak nevü helységtől még egy órányira valánk, 's mig oda érénk a' szemünk közé csapdozó jeges eső vérben, fagyban hagyott bennünket. Is-

tenre, égre földre kértük a' fogadóst, hogy eresszen be, de hijában, 's a' rongyos fészert keresztül kutatva E. az istenadta földre feküdt lucskosan, mint a' kiöntött ürge, én pedig egy nyereg-vánkosba, melly szüntelenül felbillent velem. E. barátom vaczogva kelt fel 's átkozván az embertelen fogadóst mindenfelé kutatott. Helyzetünk kinait egy szó mindig kész volt, 's ekkor is enyhiteni, 's ez művészet, a' te szép neved! — Ő folyvást motozva egy létrát talált, melly a' bőgő marhák fölé, szénára vezetett. Mózses a' szomjas zsidó népnek nem tett nagyobb örömet, mint E. nekem; macskakint felmásztam utána 's belé bujván a' szénába édes álmokba merülénk. Reggel a' dörmögő kroáta a' nyerget helyre vivé, az elszórt kenderhámot összeszedé, 's nyomoru fészerét vala ellátandó, midőn az elcsúszott létra 's a' felnyitott széna-hí-ajtó szemébe ötlött; mi hallgatánk, 's ő csendesen fölcsipeszkedett a' létra felső fokára 's bekémlelt az ajtón; „ki az?“ kiáltók egyszerre reá, 's ő eldermedve a' nyereg és hám közé rohant hanyathomlok, mi pedig lejövén vicsorgatásain sajnálkozva 's tőle bucsut véve utra kelénk. Este a' kies helyen 's a' nyilt Ádria szélén fekvő nagy kereskodői Triestbe értünk. — Te, barátom, sokszor hallád tőlem, hogy e' földön ritka gonoszság kerüli el bűndiját, 's tán e' kroatán a' rögtön jött büntetés embertelenségét lakoltatá.

A' szinészet nemes pályáját ritka kezdé meg, kivált öregeink közül, olly hivatással mint mi ifjabbak; 's mit kelle nekünk szenvedni; te tudod. Mennyi itt az embertelenség, mennyi itt az éretlen gőg! milly nehéz volt eddig nálunk magyaroknál egy lángvérű ifjunak ideáljaig érni! Te tudod, mint üzé rajtunk egy némelly sima képü, de kigyókeblü obscurus ember dagályát! Ezt tudja a' művészet jó istene, 's fizessen meg neki mint e'-kroátának, vagy bocsásson meg neki, mert ő nem tudá mit cselekszik, valamint a' kroáta sem. Légy boldog!

HAVI MIHÁLY.

JELENTÉSEK.

I.

A' Pesti magyar szinház' föntartására összeszált Részvény-társaságnak köz-gyülése, a' Juniusi gyülésből, e' részben költ határozat' következtében, folyó Augustus hó 29én délutáni négy órakor a' megye háza nagyobb teremében fog tartatni; mire az illetők tisztelettel megkéretnek. Költ Pesten 1838. évi Augusztus 9dikén.

Balla Endre
részv. vál. Jegyző.

II.

Hála szinházunk' lelkes igazgatóságának, olly élvezetnek lehetünk — mint állitják minden oldalrúl hiteles emberek — a' napokban tanuji, mihez hasonlót a' magyar játékszini krónika még eddig nem mutathata. Italia jelesb énekeseinek egyike Paolo Cervati, oroszországból mostan haza térendő, fogja magát szinpadunkon hallatni. A' német szinház' igazgatójával, mint mondják, nem egyezhetvén, miénknek sikerült a' kölcsönös követeléseket egyeztetni akkép hogy pénztárunk is gyarapodjék, a' művész illőn jutalmaztassék. Elein, mint értettük, egyes darabokban, en Costume fog fellépni. A' daljátékok mellyekből első mutatványának töredékeit választotta mind belbecsük, mind pedig ujdonságuk által érdekesek. Rossini, Paccini, és Generali compositoroktul kölcsönöztettek. Mint mondják most szombaton fog már fellépni Cervati ur, biztositva lévén a' bevétel hasonfeléről. Ez ha igaz, ujabb bizonysága annak, mikép tudják méltánylani honunkban is a' való művészet embereit, nem csupán csengő, hanem pengő jutalommal is. Szivünkből idvezeljük az igazgatóságot, hogy eltalálta a' legbizonyosb utat, melly nem nem csak phisikai hanem moralis speculatiókra is vezett. — Schodelné f. h. 16dikán váratik.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház. Augustus 7dikén: „Monaldeschi"; szomorujáték3 flvnsb. Dumastól; német után forditá Havi. A' Lendvay pár igen jelesen adá szerepét. 8d. „Beatrice di Tenda" Felbér Mária kisasszony Agnese szerepét ma ismét igen kedvesen és nagy tetszésre éneklé. 9d. először „Mátka nézés, vagy: a' lepke." Vigj. 4. felvb, Marsano után Kiss Iván. Egy felette kedves és szövényeiben igen érdekes vigjáték, mellyről másodszori előadásra bővebben szólandunk. A' nyelv némelly helyütt czikornyás, a' darabot még kedveltetőbbé tenné, ha Kiss Iván ur e' csekély hiányon simitana. Augustus' 10-d. „Szép és rut", minek még mellé azaz irtoztató hosszu mellék czim, vagy: „rút leánynak is akad kerője ha pénze van;" ezt különben is tud a az egész világ 's itt annyival inkább nem áll helyén, minthogy azonnal megtudjuk, hogy az itt férjhez menendő rút leány, Miss Molli, (Laborfalvi R.) nem rút, hanem szép. Aug. 11d. „Nagy hangverseny," mellyben igen kitünteté magát a' zongorán a' 11 éves genialis kis pianista Adler Vincze. A' bukaresti opera társaságtól ez alkalommal két tag lépett fel Sacher kisassz. és Ferenczy ur, kik tetszettek. Ugyan ez alkalommal a' hangászkar egyik tagjától Kirchlehner urtól egy előzene játszaték, melyet e' derék müvész „Creta törvénye" czimü, mennyire tudjuk jeles uj operához készite 's melly közösen tetszett. Átaljan vége az egész hangversenyt a' közönség élénk tetszéssel fogadá. Aug. 12d. „Fekete asszony" mellyben Szentpétery mint ‚Csörgő,' tanácsszolga, utánozhatlanul jól játszik. 13d. „A' kecskeméti család Bécsben." Ki ne ismerné a' Lendvay párt e' darabban mellyben ők a' Bécsben levő két kecskeméti testvért, olly hozzá foghatlan kedves modorban adják.

HONI HIR.

Több ujságokban olvasván báró Szepesy pécsi Püspök Ő excellentiája halálának okát: a' torok gég sorvadást, minthogy ez ujsági előadás a' valósággal meg nem egyez, hogy a' t. Publicum a' valót tudhassa, kötelességemnek tartom azt közhirré tenni, hitelt érdemlőnek vélvén annyiból is tudósitásomat, minthogy én bonczolám fel hazánknak e nagy emberét; — kinek is halála igy történt: Julius 15én délután, három óra tájban könnyü köhögés közt vért kezde pökni az elhunyt. Orvosa ez ellen gyógyszereket rendelt, mellyeket a' boldogult 16diki estvéli 7 óráig használt; — utóbb orvosa és annak segédje a' beteget meglátogaták, és 8 óra felé vidám arczczal, — mert a' vér pökés megszünt — a' Püspököt, mint semmi veszélyt nem sejditők, elhagyák. — Ezeknek távozta után, magányosan ön szobájában kevés levessét elköltötte; meghagyván kamarássának, hogy egy negyed kilenczre hozzá bejőjjön; — ezen parancs következésében a' kamarás nehány perczel előbb, — tudván szeretett urának beteges álapotját — a' szobába ment és Őt — mi rendkivüli vala, — levetkezve találá, melly szokatlan levetkeztetésének azt adá okul a' boldogult: hogy eltürhetetlen hőséget érze, mire a' kamarás őt háló-szobájába kisérte, ott egy csekély köhentés után ismét vért pökött, ezen köhentést egy erősebb követvén a' rögtöni erősebb vérhányás miatt, négy percz alatt a' boldogult, minden segitség nélkül, hiv kamarása karjai közt hunyt el. — A' kamarás nagy veszélyben sejditvén urát, egy kezével szünet nélkül csenditett, de mire segedelem érkezett Pneumonorrhagia subsecuta Paralisi Pulmonum, Lungen-Blutsturz, nem pedig torok gég sorvadás által példás nagy lelkét teremtőjének visszaadta. — Midőn az orvosok és a' t. papság oda érkeztek, csak hülledező tetemeit találák a' nagynak, a' dicsőnek, az elfelejthetlennek! melly hiv tudósitásomat a' midőn közhirré tétettni kérem, igaz tisztelettel maradok 's a' t. Pécs augustus 10én 1838. Szolgája

Lósz Antal.
tettes ns. Baranya vmgye rendes
kül-orvosa.

PESTI DIVAT.

Egyszerü fekete Zrinyi dolmán, topánkás nadrággal 's aranyhimzetü fekete mellénnyel" mellynek rajzát a' tisztelt Közönséggel rövid időn közleni fogja Klaszy Venczel pesti magyarruhaszabó, ki már sok izben közölt honi hirlapjainkban több eredeti divat képeket, — 's kinek boltjában (sz. Ferenczieik' piacza, Eggenberger ház) több rendbeli magyar ruhák jelenleg is készen találtatnak, nevezetesen: „Attila és Zrinyi dolmánok, különféle nadrágok, különböző szinekből aranyra, ezüstre és feketére himzett mellyének 's több e' félék."

Figyelmeztetés.

☞ *A' „Rajzolatokbul" néhány teljes számu példánynyal még szolgálhatunk. Az e' hónapi pesti vásári alkalmokkal eziránt legbiztosban rendelkezhetni 's kiknek szándékuk lapjainkat a' jövő évnegyedre hordatni, ez alkalommal azok is szives rendeléseiket megtehetik.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Augustus 19kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
14dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' szökevények.

(Vége.)

III.

A' csillagok változatossága, 's az égi boltozat' egyre vakabb homályosúlta éjfélt hirdethetett: a' sz. Lőrinczi toronybeli mécsen kivül azonban, egy szobából, melly nyugotra fekszik vala, fény hatott még ki a' sötétbe, függönyön által is. A' szoba Idáé volt. Meglehetős terjedéssel rézsutos karikát képezve, a' benne találtató asztal, nyoszolya, pamlag, 's ágynemüek csinossággal elegy kényelemre szolgáltak. Vonzó rendetlenségben több karosszék, szétszórtan, asszónyi ruhákkal födve, idestova támogatva, egészíték az egyszerű látványt. Ida, egyik széken ülvén, könyökére bocsátkozván, 's tenyerével félképét palástolván, a' lobogó gyertyára meredt, melly az asztal' végén, egy sarokból terjeszté kisérteti világát. Bár a' lányka' merengése tovább mozogni szűnt, 's a' békétlenség nála kétséggé lön talán olvadva; ugy tetszett, mintha ezen oda bámulással valami elhaló várakozás egyesülne.

Ida sugártermetű volt. Gömbölyű homlokán, főkép, ha egyes vonások, a' lélek' ártatlan tükrei, ezek vonulának azon keresztül, 's az édes titkokat, némán bár, de még is szavalva szellemileg nyilváníták, napnak képzelhetni, melly a' nedvében hervadó virágot ihletve, abba uj éltet lehel; Szemei azok a' szelíd kék szemek, azok a' másokéit annyira felül múlók, mennyire az esthajnali, és reggeli csillag a' többieket; szőke fürtei, olly bájolók, mikint a' hajnal' földre lövelt sugárai; kerek arczai, olly mennyeiek, mint a' felhőtlen ég, melly csupán keleten, és nyúgotott örvend biborának, csak hogy ez kék, amazok liliom-fejérek; emelkedő keble, igéző, mint semmi más; keble' halmai, tántoritók, mikint varásigék; 's ezekhez még két gyönyörű lábacskák, mintegy szivárvány' kettős szárnyai; alkatának minden tagja valósággal mennyei álomban látott tündérnek gyanittatnák őt.

A' gyertya mindinkább homályosabban égett, a' szenvedőleg gondolatjaihoz tapadt Ida, mit észre nem vön tán, hamvát el nem vevé. A' nesztelen pillanatok, néha néha facsartak kebléből tört fohászokat 's fölemelt ujjaival ollykor könyűt látszatott össze morzsolni. Eszmélni kezdett némi kopogtatásra, 's ajtót nyitott: a' kopogtató fájdalmának, abba sülyedtének, 's virasztásának oka, tárgya, Kálmán volt.

A' testileg szép Ida, lelkileg még érdekesebb vala. Társaságban többnyire vidámságával, tettetettel, neki természetessel, de ártatlannal, akárkit felvidított, annyira: hogy a' jókedvet kiválólag sajátjának itélheték. Pedig csalatkoztak: az ő vidorsága ugyan, távol minden erőtetéstől, egészen gyermekies volt; még is inkább komolyságra hajlandóságánál kissebb hatalmat űzőnek lenni, az emberismerő feltünésnél fogva, könnyen kitapogathatá. Ida, másoknak magyarázhatlan ösztönből, igen szerette a' magánlételt. Ő ott sem vigságot, sem szomorúságot különözve nem érzé; egyszerre víg és szomorú lön. Benne ez a' két ellenség baráti frigyre

lépett, búnak, örömnek egyiránt aratá kedélyeit, 's az egyszer élvezetü következéseket csalt maga után. Mind ez abból fejthető, hogy akármi méltányoltat mélyen, igen mélyen érzett; 's az nála lélekig, és szívig hatott. Találtattak perczek, valóját akaratlan is egykedvűvé, komorrá, szótalanná tevők; 's hogy illyenkor társait némasága nem sérté, az csupán lelki erejének tulajdonitható. Szive, valódi értelemben szólva, asszonyilag lágy, férfiasan kemény tudott lenni.

„Köszönet, Idám! megszólalt Kálmán, a' hozzá simúlót erősen szoritva kebléhez: hogy üzenetemnek hitelt adván, virasztásodra méltatál. Mi édes táplálék utolsó szivességed! mert lásd angyal, bucsúzni jöttem."

„Az istenért, oh Kálmán! fuldoklott Ida, 's önkénytelen karjaihoz meredt: te azt mivelhetnéd! Hát nem tudod-e, hogy árva lánykád benned, 's körüled él és üdvözül; kivüled 's távolodban hal, és kárhozik?"

„Idám! boldogit tehát szerelmed? mond Kálmán, 's a' sebesen pihegőnek mélyen tapadott szemeibe: igaz még is, a' rokonkeblek sejtményben, és gondolatban, és ohajtásban összehangzó, nem különzött mennyiséggel osztozhatnak, osztoznak is. Általad, te kedves! hogy érzelmeid magasan testvéresülnek érzelmeimmel, valómat üdvözülhetés' angyala derengi körül; 's e' kárhoztatásomnak perczei, elébb, vagy utóbb, ha csak egy lépésre méltat a' könyörülő szellem, ismét, a' mindkettőnket boldogitó mult' szinét viselendik. Oh Ida! légy kegyes; és én, egyetlen léptedért, az élet', a' halál', a' semmisülés' lépteit halhatatlanitom meg. Oh légy könyörülő: hiszen az az angyal, az a' szellem, te vagy! 's az a' lépés engem, téged szerencséltető, titkos, észrevétlen szökésben áll! — —"

Kálmán' beszéde alatt, a' hogy feszültek Idának idegei, 's a' minő jótevő melegség járta keresztül azokat, melly bármit koczkára tenni birni a' kedveltért mutatkozék, ha tán arra jőne a' dolog, csak egyet nem: ugy tántorodott vissza, 's olly faggató hülés fogá el, azt áz egyet értve kivántatónak.

„De Idám! beszélt tovább az ifju, 's a' sápadtan székre hanyatlót hevesen át ölelte: neved' szennyezésére, hálátlanságra szülőd iránt, én nem akarlak vezérleni. A' kevély, de jó, gyermekét hiven szerető atya, ha ok mellékeltetik, engedhet. Ezt javaslanám létesiteni, 's miatta eltérést siettetni: de lánykám, a' te 's az én szerelmemre! egy két hét múlva, újolag fölkeressük atyádat, 's meglehet szenvedélyünket a' talán akkor már nem annyira ellenzőt."

„Oh Kálmán! hangzék ajkairól Idának 's a' mindinkább melegültett óvó tekintetekkel árasztá: nem ön tapasztalás, mások' beszéde nálad atyámnak ismerete. Ő ebben a' részben hajthatatlan. És te, olly szégyennel, olly gyalázattal közös tettet ha csupán kissé rokonúlt szíved az enyimmel, nem tanácsolhatsz; és én azt nem követhetem!"

„Nem e, Ida? kifakadt az ifju, 's vonásain a' kétségnek, és dacznak elegye lön alakulva: ne hidd, hogy akaratoskodásod le verne tán; hisz' arra, mint legbizonyosabbra, rég készülve valék! Ha szerelmed, az a' fölülegesen dicsért, pedig salakos, de jól takart, holnap még, vonzódásunk' korasúján, egy mással kezet foghat: gondolod e, az én lángom, ez az ereklye, ez a' hagyomány, ez a' tört kincs, mivelni erőtlen?"

A' nyers vadásznak magán teendő erőszaka, miről, lelkületét annak igazán ismerve, aligha habozhatott: Idát elijeszté; 's mivel atyja' szeretetében maga is bizott, 's elég szilárd akarat belsejében hiányzott: az elszökésben megegyezve, titkon a' felvidult Kálmánnal, atyja házát elhagyá.

IV.

Hűsen csapongott a' reggeli szellő, 's a' mezőknek ingó szőnyegén a' hajnal' könyei szeliden csillogának: de, az emelkedő nappal, amaz langymeleget fuvalva, emezek mind-in-

kább vesztve csillogó nedvöket, rekkenő nyári napot sejtének. A' valódi nyugodt szívre, ha nem csupán száraz tekintetre, magasztalt élvezetre is méltatja, nehezen hat akármi jótevőbben, mint a' rokontermészet' ünnepélyessége. Viszontag, a' zajgó kebelnek aligha találkozik untatóbb, öldöklőbb valami, mint a' neki rideg természet' nesztelen alakja. Mindenik a' változó kedélyekből magyarázható. Szökevényeink, a' kik utjokat, sz. Lőrinczről a' fölfelé vezérlőt, folytaták, illynemű nyugtalanságot érzettek. Ugyan is Ida, futva, kerülve az atyai házat, megszegve jó hírének, nevének szentségét, be szeplősitve azt, vissza-élve atyja' szeretetével, gyermeki kötelességével, gondolatokat idézett lelkébe, a' mellyek őt szótalanná, bújához mélyen ragaszkodóvá tevék. Kálmánt pedig, minthogy tettet, vagy lépést bánni, főkép, ha inger, vagy akadály hibázik, nem egykönnyen az ő lelkületében állt, sérté a' lányka' némasága; 's ugy vélekedett: mintha kedvese a' velei szökést sajnálná 's örömest haza kivánkoznék; de nyilvánitástól kevessétőli tartása rettenti. A' szilaj vadász igy képzelődve, 's a' mellék tárgyakkal semmit nem törődve, daczczal elegy szótlanságba merült.

A' jelenben gazdag kalászokat rengető síkok, hajdan, a' félvad lovagiasság' nagyszerű korában, midőn a' várur elszigetelten, a' jobbágyság inkább henyén, mint ma, tölték napjaikat, részint homályos erdőket, részint soványan mivelt szántóföldeket alkotának egyes kunyhóval. Kálmán és Ida, miután ez bágyadt, egy fűz alá, a' vadon' sarkán leheveredtek.

A' hosszas csend háborítva volt. Az ifju engesztelődve a' kérelem által, gondosan, olly gonddal, minőt a' szerelem feltüntével sajátságaihoz bűvöl, tudakozódott; 's a' hajadonnak szelid odaolvadása, szivét, az egyszerre számos érzelmek' tárházát, annak bátoritgatására gerjeszté.

Mindenek előtt emlithető, hogy, Ida Kálmánnak ösztönözésére, a' rejtődzés' nagyobb biztositása végett, sz. Lőrinczről lett elköltözések után, mindjárt egy könnyű vadászruhát öltött magára; 's hogy a' nélkül is sugártermete, most a' külső férfiasságba burkoltan, máskor lengedező fürtei, az egyszerű kucsmába szorúltan, eléggé palástolák mind azt, a' mit ők palástolni ügyekeztek.

„Hagyd a' vigasztalást, felelt a' kérdezősködőnek Ida, 's tompult hangján eszméletlenséget nyilvánitott, a' következményekre vigyáztalan; holott az előtt, lelki erőnél fogva mindenre, másokban kellemetlen indulatot támaszthatóra, óvakodással teljes módositást borita; 's mert szigorú határzatán ingékonyság viselte nyomdokát, néha tévedés, néha botlás lön az iránnyál testvéresülve; 's igy most, midőn szokatlan fájdalom búnak edzé kebelét, szemrehányáskint eredő magassága nem fejthetetlen: perczeink szalasztva, és tettünk érve van általok. A' mult vissza hozhatlan! 's pótlását illetőt, cselekvő, vagy szemlélő maradsz, az idő en maga helyre állitja!"

„Mit puhatoljak, mit halmozzak, mit szerezzek tehát? borongott Kálmán, 's e' borúban boszuság és keseredés egyesültek: szólj, mutass, ints: 's akármellyikre hajlandónak, parancsolj, akarj, ohajts: és ügyesnek, buzgónak, késznek fogsz találni!"

Idát fölébreszték e' csekély, de üdvös nyomatú igék; 's hálásan érintve nagy kék szemeivel, mellyek még a' keservben is csupán szerelemnek lehetének alkotvák, az ezekben istenülő ifju' tekintetét, miután esdeklő vonásain szelid nyugodtság látszatott pihegni, dalszerű hanglejtéssel susogá: „keress enyhitő italt: én igen, igen szomjazom!"

Kálmán szót fogadott. A' hajadon pedig ismét gondolatjainak hódolt, az egész valóját annyira elfoglalóknak, csak hogy ez úttal szelidebbeknek; mivel az a' készség, melly imádottja' belsejéből mennyei harmatként csepegett, édes malaszttal lengé szivét körül; 's mert a' bánatos szenvedély, ha becses kezekből származik a' segély, vagy tanács, vagy vigaszta-

lás és ha körülményéhez mind azt illeszthetí: akár sebéből, akár ennek terhéből, enged valamit. Idát nem sokára lódobogás tevé figyelmessé, 's lelkében új előérzet szorongott.

V.

Ida közeledni nehány lovast vön észre; mindazáltal a' sorfa' ferdesége, az ösvény' kanyarodása végett egészen őket ki nem vehetvén, föl állva ültéből, mérsékelve lehelletét, arra szögezé pillantásait. Lépteiknek zaja hova tovább élesedett. 'S midőn az érkezők' mindinkábbi fejlődésével a' lányka' fojtott rikoltása, rémüléssel, és kétségbeséssel társúltan, alig sejtetné, hogy egyikben atyjára ismer: egy ettől inditott hajitás, e' szavakkal párosítva: „Hah, rabló!" őt, az üldözőtől másnak véltet, földre sujtá.

Ekkor rohant a' tanyák felől Kálmán, 's a' szomszédban kért vizeskorsót elvetve, kisárólag meredve azon fűz felé, melly alatt kedvese maradt, őrült robajjal sietve, az ábrázatokat megismerve, a' tettet futtában szemlélve, 's annak helyéhez érve, minekutána szívrázó sebességgel Ida' nevét emlegeté, a' holttetemre rogyott. A' dárda Idát szivén találta.

Az ifjú' megjelenésével minden kivilággott, 's a' fájdalom, melly Petendynek atyai, a' szó legnemesebb értelmében atyai keblét szaggatá: csupán felényire képzelhető, annál kevésbé festhető.

Nem sokára Idát, a' kedves halottat, az angyali hölgyet, nemzetségi sírbolt fogadá be. Kálmán fellábbadozva, egy csatában, hol, mint Petendy' fogadott fia, és örököse, az ő helyét pótolá, hősileg végezte pályáját, egyedül hagyván az atyát, a' keble' gyászának előt.

* * *

Holdvilágos estéken a' kertészség többször látott, 's ma is lát még egy fejér alakot, melly vagy a' pusztatemplombeli sírkereszteknél ül, minthogy azt temetőnek használják; vagy szellemi könnyüséggel a' falak' tetején andalog, 's lebegés közt suttog. Regénk a' szenvedő alakot Idának hiszi.

HORVÁTH DÖME.

EGY ASSZONY KÉRDÉSEI.

Síp, trombita, dobszó
Szomorú hangot adnak.
Köznép d.

Az emberek egész föld kerekségen inkább szeretnek kérdezni, mint felelni. — Én ebben igazi különcz vagyok; mert felelni jobb szeretek, mint kérdezni. — E' fonák természetemet egy uri nő megsejtette. És alig volt szerencsém először találkozni vele, azonnal kezde igy, a' mint következik.

Uri nő. Nem kegyed az, a' ki Rumy tanárral szólalkozott az Aerenlese czimű posonyi német lapban? —

Én. Miről? kérem alázsan.

Uri nő. A' bölcsesség kövéről vagy miről, biz én nem tudom már.

Én. Tán a' bölcselkedés elvéről? Igen is, az én voltam.

Uri nő. Nem azért hogy szemébe dicsérjem kegyedet, de az igazat megvalva mondhatom hogy én kegyedet az óta, különös figyelemmel kisérem.

Én. Igen, a' mint én a' bölcselkedés elvét hirdettem, egy szó kereskedő azt vélve, hogy más sem tud egyebet, mint puszta szavakat, bátorkodott elméje müveltségéhez illő illy birálatot tenni: „igen furcsa." — De én neki megbocsátottam, mert ő nehhez nem ért. Hogy pedig még is merészelt hozzá szólani, arra mutat, hogy vitéz ember, a' ki ha megharagszik vak-merő is tud lenni.

Uri nő. Jut eszembe; a' „Társalkodó" czimű mellék lap volt az úgyé-bár? — Tudom, tudom még egynehány fölkiáltás jel is volt utána vetve.

Én. A' mint az megtörtént, jóllehet tudtam, hogy az illyee birálat, a' mi bennső becsét illeti, annyi csak, mint semmi; — mert bizvást el lehet róla énekelni, hogy:

Furcsa itélőnek milly furcsa itélete?! furcsa! —
Nem biz a'; mert minden furcsa a' furcsa előtt! —

mindazonáltál jol tudva azt is, hogy még ha

a' szamár ejt is rugást az emberen, — sokan akadnak, a' kik megbotránkoznak rajta, és kerülik az embert miatta; — azért egy bizonyos jegyet választottam, magamnak, melly a' bölcselkedéshez leginkább látszott illeni és ez alatt, nem pedig saját nevem alatt irtam.

Uri nő. 'S valjon micsoda jegy lehet az?

Én. A' fekvő nyolczas (∞) melly a' végtelenség jegye.

Uri nő. „Ki lesz a' biró?" e' szerint kegyed munkája?

Én. Igen; a' „Rajzolatokba" ezen kivül többet is küldöttem.

Uri nő. Megvallom nekem ollyanok voltak a' nyolczasos közlemények, mint — — —

Az uri nő szerencsére ki nem mondhatta a' többit; a' mi jobb is, mert mind feleim, mind elleneim gondolhatják, a' mire akarják, — magasztalásra, vagy ócsárlásra! — —

A' „journal des Debats" czimü lap érkezett meg, ehhez kapott az úri nő. Nézegeti, rám forditja szép szemeit, 's gyengéd fejér kezecskéjével egy helyre mutat benne, melly igy kezdődik: M. de Taleyrand vient de mourir," kért hogy olvasnám el néki. Végig olvastam. Miket beszéltünk róla? — itt le nem irhatom. De minek is?! — — Elég ő róla annyit megjegyezni, hogy ő az emberi nemzetnek valóságos belső titkos tanácsossa volt, a' nemzetek ügyvédei (diplomata) sorába tartozott, 's közöttök fő volt! — Úgy látszik ő igen is jól tudta, hogy neki egy bűbájos gyűrűje van, melly őt láthatlanná teszi az emberek előtt; úgy hogy ő másokat lát, őt pedig mások nem látják. Neve ezen tündéres csudagyűrűnek: ész vagy gondolat! — — — de Taleyrand esze, Taleyrand gondolatja! — akarom mondani ollyan ész mint az övé volt! — — őr-ész. — fő-őr-ész — Genius maximus! — — —

NORMA.

Az emberek dolgai úgy folynak, mint az agg-teleki barlang csepegő tüneményei; mindig más meg más alakban állnak elő. Mink is most egészen más tárgyra mentünk át. A' czédula hordozó magyar szinhazi hirdetést hozott, mimicsoda volt? nem tudom. — Mert ugy látszik, valami vásári munka lehetett. — Az uri nő is szó nélkül félre tette, 's azt kérdi járok e a' magyar szinházba? Mire pedig azt mondtam, hogy igen, azt kérdi mit mondok róla? hogyan dolgoznak e' szinház épitésén költőink? —

Én! Infantin lass das Ding doch sein, es kostet mich nur Thränen((Infandum [Regina jubes, rerovare dolorem.) Ezen szavak tőrtek ki belőlen a' finnyás kérdésre kérdésre. 'S azt mondtam, hogy erről inkább máskor.

Uri nő. Jol van mondjon hát most kegyed valamit arról, hogy mint tetszik Norma? 's jelesen Schodelné benne?

Én. Norma czimü munkájában Romani szép lelkesedést mutat, de Szevér nincsen híven festve. Azért a' nagy Bellini sem mindenütt olly kellemetes Szeverben mint a' többiben. Romeo és Giuletta ellenben igazi szomorú költemény (tragoedia.) És innen van, hogy ez, és nem Norma lett remekje Bellininek! —

Uri nő. És Schodelné?

Én. Ő ha Norma állapotját adja elő, méltóvá teszi azt arra, hogy a' leglágyabb szánakozásrá induljunk rajta, és fölbuzdult érzéseink úgy fölmelegedjenek, hogy könnycseppekkel áldozzunk a' bánatos anyának, hü szeretőnek, nemes léleknek. De Romeo kebelében mik mentek végbe? csak öten tudták a' világon! — — úgymint: Romeo, a' költő, Bellini, az Isten és Schodelné! — — —

Uri nő. Hát Giulietta nem tudta?

Én. Neki kijutott magának is. — —

Uri nő. Hogy tetszik Othello? Millyen Desdemona benne Carl?

Én. Erről csak annyit mondok, hogy én hallottam Rosininek ezen művét akkor, midőn Schröder-Devrient remekelt benne! — Carl a' harmadik szakban, az én itéletem szerint, ingott. E' muzsika fennségben a,

harmadik szakban igen alúl volt Carl. De Schröder Devrient lelke föl lebbent oda, hol Rossini lelke volt, midőn e' művet készitette. Nem ok nélkül egyesül ott, az elemek nagyobb mozgása által a' muzsika az éggel. Schröder Devrient ezt tudta miért? és tele volt buzgósággal, ön megadással, és engeszteltséggel kebele, honnan egészen másképpen emelkednek azután a' hangok, máskép hatnak és máskép épitenek! —

Uri nő. De jól énekel ám Carl is?

Én. Szó nincs róla. Párisi Jánosban (Jean de Paris) a' navarrai herczegnőt ugy tüntette elibünk, merem állitani, hogy a' tömve volt szinházban nem igen lehetett ember, a' ki el ne felejtkezett volna róla, hogy ez Carl, és nem a' navarrai herczegnő a' maga saját valóságában. Kivált azon helyen, a' hol a' fiatal, elevenen játszi herczegnő nem véve a' dolgot többé tréfára, minden esetre biztositja dolgát, és szerelmét az ifjúnak megvalja, kipihegi, olly gyöngédedséggel, mint Kazinczy mondja egy helyen: „tiéd, tiéd!“ — —

Itt a' dicső Boildieu sem tudta jobban a' herczegnő lelkét el lesni, mint Carl azt előttünk csuda bájú énekével kihirdette.

De nem mindnyájan tudhatunk mindent. Malibran sem énekelt mindeneket olly isteni nagy büvösséggel, mint az ő kedves Contrabandistáját (el Contbandista.) Mellyett alig énekelhetett egyszernél többször végig a' nélkül, hogy változás ne jött volna rá, úgymint, ájulás, összveroskadás, és más effele, a' mi miatt abba kellet hagynia a' dalt, melly őt gyermeki boldog oráira és hazájára emlékeztette! — — —

Carl mind a' mellett szinte nagy művésznő, és ha némellyekben hibázik, az csak oda mutat, hogy nem mindnyájan tudhatunk mindent, csak egyik részében is a' művészetnek! — De hisz azért vagyunk annyin a' földön, hogy pótoljuk egymást! — —

Többet majd csak akkor, ha még az úri nővel találkozom. Most csak ennyit beszéltünk egymással, és én közleni el nem mulasztottam. Pest, 1838

Tarczali Zombory Leopold.

HIRLAPI FURCSASÁGOK.

I.

Oh, Tudósok és Nemtudósok! Halljátok egy elkeseredett atyának szavait:

Egyetlen kedves fiamat a' „Garabonczás diákot“ úton útfélen piszkoltátok, becsmérleltétek, pedig e' fiu becsülettel kiszolgálta a' magyar játékszint és országszerte, mondhatom nektek, sok hasznot hajtott a' szinészetnek. Mit fiammal tettetek, oh tudósok, Isten látja bűnös lelkemet, megbocsátom nektek; de most már kedves leányomat „Tündér Ilonát“ kezditek jó hirében, nevében, becsületében mocskolni. Ki veletek tudósok! itt a' keztyü odadobom: —

itt a' keztyü, mondom, — vegyétek fel! Leányért megvíni mindig lovagi becsület volt.

„Helmeczy, ubi es?!“ — Helmeczy állj elő! és ha Dávid meghajtotta Goliathot parityával, én téged nem akarlak megparittyázni, hanem azt kérdem tőled: mi bajad neked az én egyetlen leányommal Tündér Ilonával? Hogyan merted állitani, hogy én e' leányt a' „Havasi Rémkirálytól“ loptam? — Hát nem olvastad a' szép aranyhaju Tündér Ilona 's Argirus királyfi históriájában, hogy az a' nagy csúcs, mellyen te fennakadtál, 's mellyre én a' palásttal az én borbélyomat és haragozómat rá hipp-hoppoztam, hogy éppen azon csúcs az, melly a' historiában irva van. — Ah, de ti nem olvastok historiát! mert a' tudós historiographus, a' nagy Bajza, nektek nem ir historiát. — És hogy a' Manók a' csúcson, mellyen te fennakadtál, az én két korhelyomat ki nevetik, azért ez lopás? — „Ezer tatár és Béla futás!“ — azt mondja Tündér Ilonában Bunkó Dani; — a' manóban! mért ne nevethetnének az én Manóim is azért, hogy a' „havasi rémkirályban“ a' lel-

kek nevetnek?! Hiszen „Hamlet“ is nevet, pedig nem olvasta a' „Jelenkort“ 's ezért Hamlethez is hasonlít Ilona? „Most már vedd ki zsebedből eszedet,“ — azt mondja Tündér Ilonában Csicsó Gyuri — és bizonyitsd be, hogy lopott jószág a' csúcs és a' Manók' röhögése. — És még „Lumpaci-vagabundushoz is hasonlitod Tündér Ilonát? — „Hogy hazudik a' ficzko majd meg fúl bele“ — azt mondja Argirus Tündér Ilonában. És végre még az „ötletek, gondolatok is mind lopottak elkoptatott német parodiákból.“ — Édes Helmeczykém, légy barátom! — Ládd, édes barátom, örömest loptam volna tőletek valami okos gondolatot, jó ötletet, hanem azt mondják: „a' hol nincs ne keress.“ Forditsd le édes barátom e' lopott gondolatokat németre 's neked ajándékozom Tündér Ilonát; ládd arany haja van 's „jó lesz az arany hajszálakat a' zsidónak eladni,“ — azt mondja Bunkó Dani: „Igen de hátha megkopaszodik?“ — „Bolond beszéd az már; akkor édes barátom, arany parókát vesz magának 's aztán azt nyirhatod,“ — azt mondja ismét Bunkó Dani. — Élj egésségben édes Helmeczy barátom! Mi még ez életben látni fogjuk egymást, ha ismét bakot lőssz, vagy — ah, milly édes gondolat! — ha ismét vadakat fogsz beszélni. — —

II.

A' jövendő mondó athenista vala,
Krónikából szövött az egyik oldala,
'S egy kopár mezőben Figyelmező vala.

Egy tudós az „Athenaeumban“ ki 38nak adja ki magát, pedig 1 tudósnak alig ha éri még csak ½ét is, szörnyen megtámadja „Tündér Ilonát“ 's nem átalja a' legpártosabb hazudságot kimondani, hogy Ilona megbukott. *)

*) Hogy az intézet kisebbitésére 's kárára hasonló nem csak nyilvános de alattomos fondorkodások történnek a' magyar szinház körül, tettekkel bizonyithatni be 's annak idejében be is iesznek bizonyitva; 's mind ezt azon pártnak köszönhetni, melly ama szent nevezettel hazafi, a' közönség nyakára kötötte magát. Valahányszor ezen párt nyilván felszólal, a' könnyen csábithatóknak mindig azt hirli, hogy ő hazafi, mig titkon nem hazafi utakon jár 's az ellenfélt, melly tettekkel mutatja hazafiságát, eszében, becsületében, szándékai tisztaságában legázolni, lemocskolni, szét marczangolni törekszik. Mig ezen ugynevezett hazafiaknak a' szinház igazgatás kezök közt volt, addig csend volt és béke; nem volt ki az ifjuságot felbujtassa, hogy ez vagy amaz szinésznőt ha föl mer lépni kifütyöljék; hogy az adandó uj darabok kipiszegettessenek; nem voltak emberek kirendelve, mint „Tündér Ilonában“ történt, hogy mihelyt tetszés és taps keletkezik a' téritők azonnal piszegjenek 's a' piszegetés nem használván, minthogy a' közönség, és éppen a' mi e' hazafiaknak ismét nem tetszik, nem a' karzati, hanem a' földszinti közönség többet nevetett, mint a' piszegetők piszeghetének, tehát a' sajtó hirdesse a' darabról, hogy megbukott az a' darab, melly kétszeri előadásra ezer forintnál több hasznot hajtott a' szinháznak; a' sajtó hirdesse, hogy német parodiákból lopott ötlekekkel tömve az a' darab, mellyet egészben németre forditani teljes lehetetlen volna. És illy mindenféle nyilvános és alattomos dolgokra vetemednek azon emberek kik a' legkisebb mocskot nem türhető hazafi nevet, mások mocskolásával bitorolják.

Munkácsy.

Legszebb azonban e' 38as tudósnak birálatában, hogy nem értette a' darabot, nem tudta hogy miért történik ez vagy amaz az egészben 's ő még is rá fogta, hogy a' borbély meg harangozó, oda jártak tündérországba minden czél nélkül — „'s most viszszajőnek — ugymond — a' mint mentek, ott vannak a' hol voltak, a' nélkül hogy a' történetnek legkisebb következése lenne.“ Csak rá kell fogni, akár értettük akár nem; hisz a' Közönség mindjárt fogja hinni csak a' krónikába legyen irva 's 38 tudós irja. A' közönség, melly szemeivel bizonyosan jobban lát mint ti, kik kajszán néztek, mindjárt elhiszi, hogy „Tündér Ilona a' parodiák' legaljasabb neme, hogy dőzsőlés benne a' fő cselekvény 's a' t. 's a' t.“ — Oh, 38! világositsa fel Isten elmédet, hogy 39 lehessen belőled. —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Jövö kedden, augustus' 21dikén, szinházunk egyik jeles tagjának Szentpétery 'Sigmond urnak jutalomjátékára adatik először „Tékozló" regényes szinjáték énekekkel 3 felvonásban; irta Reumund, forditotta Jakab István; muzsikáját szerzette Kreutzer. Az uj igen nagyszerü diszitményeket föstette Otto, az uj ruházatokat készitette Kostály Adám. A' darab ugy mint a' jutalmazandó szinész a' t. Közönség nagy részvétére igen érdemesek.

2.) Budán a' vároldali uj utnak csúcskörén a' keleti részén ang. 20-kán estve hatodfél órakor, István fens. cs. kir. főherczeg és Hermine fens. főherczegné névnapjának tiszteletére ismét nagy hangászati mulatság fog tartatni.

KÜLHIREK.

1.) Nem rég egy saját népszokást vevének észre a' Weimar körüli vidéken — az ugynevezett szüztánczot. Midőn tudnillik a' pünkösdi ünnep a' legények által bevégeztetett, a' szüzek veszik által a' zajongó tánczosok' szerepét, hangászattal, bohóskodásokkal és tréfákkal járják be a' falut 's ifjat és vénet részvételre birnak ünnepeikben.

2.) Liverpoolban egy fiatal asszony öngyilkossa lön 's erre kettős eszközt választa, először mérget vevén, aztán a' vizbe ugorván. Hamar kivonatott ugyan; de nem sokára meghalt a' méreg következtében. Szerencsétlen házasság birta, mint mondják, e' lépésre.

3.) A' Brüsseli hirlapban minapt azon jelentés áll, hogy egy ösmeretes eb minap a' Rue aux Lamesban egy vendéglőben öt percz alatt 50 poczokot fogott. Jóval a' rendelt idő előtt az egész vendégház telve volt minden rendü 's rangu vendégekkel, kiket mind a' kivánesiság vont oda. Minden jelen volt a' sört kiitták és sok fogadások tétettek; 's midőn az óra eljött, melly ez igért mutatványra volt rendelve, kisült hogy az egész költemény volt, mellyett egy tréfafi terjesztett el 's melly felől a' vendéglő tagadta, hogy tudomása volna. A' társaság eltűrte a' tréfát 's békétlenség nélkül hagyá el a' vendéglőt.

4.) Északamerikában egy látszert találtak fel, melly által a' vízben egészen a' fenékig láthatni. E' csövet a' vizbe mártják és sugártörés nélkül láthatni benne. Két lámpa' segedelmével éjjel is megkülönböztethetni a' vizben levő tárgyakat.

5.) Tegnap szerencsénk volt (igy ir egy uj-yorki lap 's utána a' „Sun") egy hölgyi kalapot látni, melly jelenleg Uj-Yorkban Kinp ur' gyárában munkában van 's ajándékúl van rendelve Victoria királyné' számára. A' legfinomabb bastszövetből készittetik, melly az egyesült statusokban valaha láttatott, amerikai fiatal nők' ügyes és csínos kezei által illettetik össze 's a' királynénak ugy küldetik át, mint mintája annak, mit talentum, vállalkozó lélek és feltaláló ész ez országban véghez vihet. Valóban valami pompás lesz ez. Ha kész lesz, egy állásra fog helyheztetni, melly a' királyné' fejének mintájárul vétetett 's egy üveg szekrénybe tétetik, az egész pedig egy faládába, 's igy a' Great Western gőzössel a' gőzhajó' legközelbi indultakor Angliába fog küldetni.

Figyelmeztetés.

☞ *A' „Rajzolatokbul" néhány teljes számu példánynyal még szolgálhatunk. Az e' hónapi pesti vásári alkalmokkal eziránt legbiztosban rendelkezhetni 's kiknek szándékuk lapjainkat a' jövő évnegyedre hordatni, ez alkalommal azok is szives rendeléseiket megtehetik.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest **RAJZOLATOK** 1838.

Augustus 23kán

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

15dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. Es minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Titián végmenedéke.

Előzmény.

Bájjal teljes képnél ülve
Irt Vecelli Titián;
Mellyben szépen egyesűlve
Volt vidám 's elmés leány;

Mint a' rozsa-bimbó, ollyan
Viritó és kellemes;
Mint a' gyermek olly ártatlan,
Olly nyugodt és szemérmes.

Ezt irta le ecsetjével
Istenesen Titián;
Gyula mohó kérdésével
Ált elé: „ki e' leány? —"

Ő Titián' műtárába
Most jutott legelőször,
És a' leányt bámultába
Nézi mint kit vágy gyötör.

Szende hévvel kérdi ismét
Mesterét a' tanitvány:
Halld az ifjunak kérését,
Mond „kicsoda e' leány?

Nem jó mindent tudni, felel
Enyelegve Titián
'S egy szavával nem fedi-fel
Hogy kicsoda a' leány?

Bár igy tettél volna mindig
Utóbb is, óh Titián,
Nem bánkódtál volna holtig
'S nem sirt volna a' leány.

(1838.)

Beatrice a' kedves szűz
Nem ért volna olly nagy gyászt
Elkerűlve, melly vadon űz,
A' kalandot és szivlázt.

I.

Találkozás a' velenczei tengeren.

Az idő már majd fél évig
Sokfélekép változott,
'S Gyula állandóúl mindig
Titiánnal dolgozott.

A' ki benne képirásra
Magas erőt sejdítve,
Úgy nézett rá mint fiára,
Haladásán örvendve.

Minthogy pedig hű felétül
A' halál megfosztotta,
Gyulát mintegy gyermekéül
Pótolékul tartotta.

'S valahányszor hatalmasban
Érte a' bú kebelét,
Megenyhült ha bánatjában
Rá fordithatta szemét.

De Titián nem gondolta,
Mi ül Gyula szivében
A' jó reményt ápolgatta,
Folyvást sérűlt lelkében.

Mert valamint a' vizekben
Fuldokló mindenhez nyúl,
Úgy keres írt mindenekben
Az, kiben fájdalom dúl.

Titián még több napokat
Töltött e' képföstéssel.
Gyula nézte az arczokat
De felhagy a' kéréssel;

Nem kérdi, hogy ki a' leány?
Hallgatva tekintgeti;
Elméjében ezt Titián
Kedvezőn fejtegeti.

Ah, mert fia elromolva,
Futja a' tág föld' színét;
Titián ezt elgondolva
Vágy pótólni gyermekét.

(Művelt elme' irányzata
Magzatokban elérni,
Mit ön maga nem birhata
Itt alant bevégezni.)

A' dicső nap szépen tünt-fel,
A' nagy ünnep jelen volt,
Az üdvös égbe-menetel;
És ragyogott a' mennybolt.

E' nagy napon jegyzette-el
Velenczének fő ura,
Mint szokták, arany gyürűvel
A' sík tengert most újra.

A' mély vizek' tűkrén úsztak
A' naszádok ezrei,
Hol fényes diszben csillogtak
Velenczének szépei.

A' hatalmas fejedelem'
Fényes, ékes hajója
Köztök mintegy győzedelem'
Fölséges hírmondója;

Ehhez közel Gyula evez
A' tűnemenyt bámulva;
Tekintete itt tévedez
Keblében más vágy dulva.

Mig megsejti véletlenül
A' főhajón Titiánt,
Ki mellett a' szép leány ül,
A' való kép', a' csudált.

Gritti Endre, azon korban
Doge, a' remek művészt
Megbecsűlte, és egy sorban
Vőn a' hajón véle részt.

(Minthogy örűlt ama' disznek,
Mellyet önt rá Titián,
Kinek művei kitesznek
Rajta és birodalmán.)

Mig így nézi Gyula őket
Fejedelmök' hajóján
Gritti a' tenger vizeket
Eljegyzi az Ádrián;

Belé, hangjával e' szóknak:
„'S igy kelünk veld egybe
További uraságunknak
Jeléül," gyűrűt vetbe.

Hogy az ünnepnek vége volt,
Gyula Titiánhoz ment,
A' leányról emez nem szólt,
Csak hallgatott és pihent.

Gyula pedig tűrést vesztve
Tört kebellel azt mondja:
A' csudált kép, mellyet festve
Láttam, őtet másolja.

„A' csudált kép?" szól Titián,
Ifju, hidd, nem tévedtél,
Édes gyermekem a' leány,
Kit csudálva szemléltél.

Áldott lélek, elmés szelid,
'S mind a' tavasz olly vidám;
Megörűlsz majd neki, el-hidd,
Hanem Gyula, vigyázz ám!"

Mosolyogva 's ujjal intve
Szólt a' tisztes Titián
Az ifjura ugy tekintve
Mint egy nemes orozlán;

Hozzá tette: „énnekem ő
Kedvesb a' szép hajnalnál;
Mert mondhatom, nem kevesb ő
Elhunyt nőmnél, anyjánál."

Gyula nem szólt, de szivesen
Látszott menni Titián
Hajlékába, szemérmesen
Fogadván őt a' leány.

Az apa néz és csillognak
Örömében szemei;
Mintegy valosúlva állnak
Előtte reményei.

Gyulát nagyon meghatották
Beatrice' bűvei;
Szüz 's apa nem gyanitották,
Mik a' végzés' művei?!

II.

Gyász.

Már a' holdnak változási
Kétszer jöttek és múltak,
Hogy a' szűz tartozkodási
Egyre inkább ritkúltak;

És Gyulához simulának
Szerelmes érzelmei
Mint a' jeles borostyánnak
Zöldellő levelei.

De örökre nevezetes
Egy nyári dél e' korban,
Tiszta, nyugodt, és hőséges,
Szomorú az évsorban.

Beatrice 's Gyula ketten
Ültek ekkor Titián'
Hajlékában, olly derülten,
Mint madarak a' zöld fán.

Mert bár puszta volt egész part,
Hogy megbuvtak mindenek,
'S nem bízva a' lankadt főt 's kart
Aludtak a' révészek:

Beatrice' teremében
A' levegő hüvös volt
Mert gyolcs habú függönyében
A' nap súgár meghajolt;

'S közbe közbe a' tengerről
Halkal ingó fuvalom
Lágyan lejté őket körül
A' virágos pamlagon.

Itt énekelt a' szűz egy dalt,
Mellyben a' hév 's a' gyöngéd'
Kifejezés, többet megvallt,
Mint ezer szó vagy beszéd.

De kivált az a' tekintet,
A' mellyel ő Gyulára
Szinte, mit még soha nem tett,
Lelkestől rá pillana.

Akkor Gyula megfélemlett;
Mert azt látta, mit nem várt,
A' legnagyobb veszedelmet,
A' kimondhatatlan kárt.

„Beatrice, tedd a' hárfát
Félre, és most szólj velem
Én nem űzök semmi tréfát,"
Mondja Gyula véletlen;

„Én tégedet úgy kedvellek
Mint tulajdon húgomat;"
„De én téged nem úgy veszlek
Mint tulajdon bátyámat;"

Szól a' leány elpirúlva
És mosolygó keservvel;
Zengő hárfájához nyúlva
Felsohajt és énekel;

És hogy a' dal elvégződött
'S a' dicső hang elnémúlt;
Az éden berekesztődött,
'S a' jó kedv végkép elmúlt.

Mert Gyula szól a' leányhoz:
„Te nem ösmérsz engemet,
Azért hogy ne csalatkozzál,
Hald a' környülményeket:

„Nem az vagyok, kinek látszom,
Anyám spanyol nemes nő,
Bánatos bujósdit játszom,
Oka egy szép gyermek nő.

Atyám, Károly császár, másnak
Törne adni kezemet,
És nem ama' hű leánynak,
Kinek szántam szivemet.

Ez a' milanói herczeg
Sforza' lelkes magzatja,
A' ki veled szól, jelenleg
A' földet ezért futja.

Gyula csak váltott név, Antal
Leoni herczeg helyett."
Ezer tőrkint járták által
E' szók a' szép szűz mellet;

Egymás után tünedeztek
A' viritó arczakról.
A' vidám, a' csudált szinek
'S a' hímek az ajkakról;

A' piros vér szive körűl
Gyűl öszve; elkomorúl
E' kis menny; a' halál törűl
Róla mindent 's beborúl.

Még e' szókat pihegi-ki:
Menj szaporán Sforzádhoz;
Mert itt ollyas hírt vettem ki,
A' mi nem jó sorsodhoz;

De velencze 's Károly harczot
Forralnak egymás ellen;
Emez kedvelli atyámat
'S neki árthatna könnyen."

Gyöngy és arany diszitvényit
Kezéről és nyakáról
Leszedve és nyujtotta itt
Antalnak most 's imigy szól:

„Vedd ezeket; hogy ne legyen
Akadályod útadon;
Nem lesz ékesség e' testen
Többé;" mond a' hajadon.

A' dús herczegnek nem kellett
Kincs, rakáson ott hagyta,
Beatrice hidegedett,
'S tiszta lelkét kiadta;

Mellyet csalás nem ére még;
Mert ugy élt jó atyjával,
Mint élhetnek a' szelid ég'
Angyali egymással.

Titiánnak többé nem volt
Övéiből senkije,
Nőt, leányt, művészet pótolt,
Ez lőn neki mindene.

Mert örvendés csak mulandó
Ezen árnyak' völgyében,
Kellem nincsen maradandó,
Egyedűl az elmében.

Lelkes munkálódásai
A' földit megnyugtatják;
Ezek néki, hű társai,
'S váltig el nem hagyandják.

Tarczali Zombory Leopold.

FRANCZIA KÉPEK.

TALMONT HERCZEG

Egy igen mély belátású ember, különösen pedig a' hadi tudományban. Fiatalabb éveiben a' rendes studiumok mellett legnagyobb szorgalommal tanulta 's magáévá tette a' mathematicát melly által csak hamar tiszteletre, és azon helyhezetre jutott, hogy a' királyi sereget vezethette a' republicanusok ellen. Az ő hadi terve mindig a' legjobb volt 's minthogy alattvalói bizodalmát birta, a' legnagyobb pontossággal végbe is vitte. Ellenei kézbe keriteni iparkodtak, de fáradságuk hasztalan volt, mert a' herczeg ügyessége és vitézsége, cseleiket mindig kijátszotta. De a' melly embernek veszett nevét költik veszni kell annak. Nantes körül elfogták 's Parisba vitték, hol a' hazáért tett fáradsága és szolgálatáért fejét veszté. Ez időben a' király tábora igen sokat vesztett, csak őt hét alatt több mint 80,000 ember

esett el részint tűz és vas részint vízbe fullasztás vagy éhség által. Angers, Nantes, Ancenis, Sz. Florent 's több helyeken pedig a' királyi foglyok száma olly nagy volt, hogy fáradságos és unalmasnak tarták őket lenyakazni, hanem több nagy hajókon Lyonba szálliták hol a' hajókat mind elsülyeszték, 's a' szerencsétlenek a' vízbe vesztek, 's ez egyik nap úgy ment mint másik. Délbee generalissimus 23 generalissával Noirmontier szigetén nyakaztattak le. Toulonban 600 polgár, tengeri hivatal több tisztei, birák és katonák — Lyonban pedig 350en lövettek agyon! 21et lenyakaztak, több száznál öngyilkossa lett Januar 4dikétől kezdve 10kéig 1794.

Augustus Császár idejében Horácz 5dik könyvének a' „Romai néphez" irt 7dik odája épen Páris mostani állapotját festi le mellynek minden szavát ide lehet alkalmazni:

Quo, quo scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi.
Parumne campis, atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
— — — — —
Neque hic lupis mos fuit, nec leonibus
Unquam, nisi in dispar feris.
Furorne coecus, an rapit vis acrior?
An culpa? Reponsum date.
Tacent: et ora pallor albus inficit
Mentesque perculsae stupent.
Sic est: Acerba fata Romanos agunt
Scelusque fraternae necis.

Mi magyarul körül belül ennyit tesz:

Hová, hová ti pártosok? miért rántjátok ki a' most betett fegyvert hüvelyiből? vagy kevés romai vér folyt még el a' tengeren, és a' szárazon? — — Ezt soha sem tették a' farkasok, sem az orozlánok, ha csak idegen vadak ellen nem. Mi vitt benneteket arra? a' vak-düh? valami felsőbbi erő, vagy a' bűnsúlya? szóljatok. — Ők hallgatnak, halál sápadság ül képükön 's a' megmerevedett szív nem dobog többé. Ugy van! Romát nehéz sors nyomja, 's a' testvéri gyilkosság' bűne terheli! —

Versekbe is lehetett volna ezt forditani, de itt van B. jz., a' magyar Horácz, ez az ő dolga, már pedig az ő dolgába nem avatkozunk.

ROLLAND ASSZONYSÁG

Francziaország legszebb legnemesebb asszonyai közül. Hogy szépségét a' bíráknak fel nem akarta áldozni, a' köztársaság elleni összeesküvés tagjának vádoltatott. Midőn halálát hirül hozák az itélő birák előtt mélyen meghajtá magát, szivesen megköszöné azon tiszteletet mellyel iránta vannak t. i. hogy szerencséltetik a' többi martirokkal meghalni! Rendkivüli bátorságot mutatott egész vég perczeig és lelki nagyságot. Vég szava ez: „Igen nagy megtiszteltetés, sőt becsületemre válik, hogy a' lázzadás áldozatja lehettem!" —

BARNAVE

A' nemzeti gyülekezet' kiküldöttje az egyenlőség és szabadság ellen harczolónak vádolta, 's ez elég volt arra, hogy minden kihallgatás vagy mentség nélkül halálra vigyék. Nagy belátású ember volt, az illyeneket pedig az útbul odább álliták, hogy ellenök ne szólhasson. Utolsó szavai ezek voltak: „Életem ugyan elvehetik, de lelki nyúgalmam soha sem. Francziaország most az igazságot és törvényeket lábaival tapossa, de csak hadd dolgozzon a' nyaktiló, majd rövid idő mulva, egy haszonvehető ember sem lesz a' hazában. A' kik az igazság mellett vannak, nem egyeznek meg gonoszságtokban, csak halálra, csak a' nyaktiló alá vigyétek, igy nem lesz kitől tartani. Csak rajta töltsétek kedveteket, szívesen meghalok, mert inkább elszenvedem az igazságtalanságot, hogysem azt elkövessem. Már sok vér folyt itt el 's egy respublica sem került annyi vérbe mint ez, hadd folyjon hát az enyim

is mert a' ti köztársaságtokban élni, gyalázat bűn vétek! de jaj néktek ha a' kiontott vér az égbe kiált boszúért; jaj néktek!" Mit papol a' kutya? mond a' főbiró, végezd dolgod hóhér! — „Igen végezd hadd lássa a' világ, hogy fizet a' respublica!"

HEBERT

Némellyek irják, hogy előbb zártszéknyitó egy szinháznál, aztán a' nemzeti gyülekezet' jegyzője később pedig ujságiró lett; ujságaért vagy is annak fentartására a' nemzeti kincstárbul 100,000 livrét kapott évenkint, ő aztán ujságába azt irta mit kivántak, a' publicumot arra vezette a' merre a' jacobinus elsőbségnek tetszett. — Nagy örömmel ünnepelte a' szerencsétlen király halálát. Ő volt az első ki a' keresztény hitet megtagadta kigunyolta és csufolta.

A' franczia nép szabadsága és bátorsága ellen titkon össze esküdtek 18kán 's ezeknek feje ő volt, mind a' 18an halálra vitettek. Előbb czimboráit végzették ki, végre rá jött a' sor, ekkor guny kaczajjal felkiáltott: „Valjon elég éles e még az a' pallós hogy az én nyakam is elfoghatja? Az ördögbe végezd hamar dolgodat mondá a' hohérhoz, 's még egyszer a' néphez fordulva igy szólt: Dejszen sok véres jelenetet nézhettek még — mig szabadságtok vissza tér, inkább zsarnokait hozzátok ide a' hazának 's vérszopóit nyakazni! majd meg bánjátok még de," — e' közben feje elesett, mit különös ünnepiséggel mutattak be a' népnek.

PAULINE.

I.

Ösmeretség.

* * *

Midőn először láttam Paulinét, magam mutattam be magamat. Divat az igaz mostanában az illy bevezetéskor, hogy az ember bemutassa azt, a' mije kivül van, de jobb lenne, ha az ember kimutatná, azt, a' mije belül van.

Az ismerkedés' ezen' első oráiban kevesbé vigyázunk arra, hogy el ne unjuk magunkat; mintsem hogy el ne untassuk magunkat. Ha vissza emlékezem a' fiatal évekre, sokszor el kell magam nevetnem; otthon dél előtt egész beszédet készitettem, egész dialogusokat tanultam be, ha tudtam, hogy délután társaságba megyek, és ha ott megakadtam, vörösebb lettem, gondolom, mint azon ebnek szája, melly az első bibor csigát felharapta.

Pauline észrevételeit volt kegyes előadni, 's én azokról egy elbeszélést irok, akaratom ellen kell irnom.

Pauline és elbeszéllés! Az igaz: nem mesterség Paulineval elbeszélni valamiről, de annál nagyobb mesterség Palináról elbeszélni valamit, mert ő olly szép, hogy mindenről elfelejtkezik a' ki őt látja.

Ugyan mi az az asszonyi szépség? — Az asszony nem egyéb mint szépség; és a' szépség nem egyéb mint asszony. Az asszonyoknak a' szépség a' tulajdona, a' szépségnek még az a' tulajdona, hogy asszonyoké. Az asszonyi szépség egy megforditott szent-háromság-virág, ez este kezd bebonyolódni, az meg este kezd kibonyolódni; ez hajnalban nyitja szemét, az meg hajnalban csukja szemét. Az asszonyi szépség fügefa levél, melly még a' paradicsomból maradt meg.

Pauline a' zöldben lakik, mi is lenne az erdőkből ha ott Paulinák nem laknának? — És mi lenne a' Paulinákból, ha az erdőben nem laknának? Valahányat még csak kérdeztem, mért lakik a' zöldben? még mind tudott valami betegséget, bajt, melly őt oda üzte. Senki sem merte az igazat kimondani; Pauline volt első, kitől őszintén hallottam, hogy az ön mulatási vágy üzte ki. Gondolom sokan szeretnének illyen üzést; például: Ha a' leányt a' redoutba üzné anyja a' farsangon.

És ezen önkényes mulatási vágyat kiüzésnek keresztelik, mint a' kenyeret komáromi-nak, mellyet Dunakeszin sütöttek.

Egy asszony őrizi Paulinát, ki nehezen szebb Berardanál Blanca' nevelőjénél; kit maga az udvarias Ferencz franczia király is rút vén szatyornak nevezett.

Cordula asszonynak képe teli van már ránczal, és ki hinné, hogy minden nap újakat kap.

Minden égi testnek meg van a' maga alakja, nagysága, még is az a' legszebb, melly a' többiek felett kitündöklik. Vannak az égen bujdosó csillagok, vannak üstökösek, vannak közönségesek, de mind ezek felett a' napot csudáljuk; mért? mert legnagyobb, legkerekdedebb. Vannak a' földön is égi testek. Vannak ollyan félénk csillagok, mellyek bujdosnak, ha férfit látnak. Vannak ollyanok is, mellyeknek hosszan lóg le hátúl üstökük, és kedvesük csillagoknak nevezik. Van a' földön sok gönczöl szekér is, melly élve ragadja el magával a' férjt, de a' — — a' leány kerek szalma kalap alatt maga a' nap, 's ez alatt — napba csillog — a' szeme. A' leány szalma-kalap nélkül, mikor a' zöldben van, ollyan ollyan, mint a' férfi szerető nélkül, mikor házasulni akar. És Paulinának még sincs szalmakalapja! én szégyenlem magam ő helyette!

„Mit gondol a' költő jól érzett oldaldöfésekkel, ha atlacz kalap és mirabou tollak után szalad!" Saphir' ezen szavait vettem alkalmasint megfontolásúl, mikor a' János hegy ág búgjai közt bolyongtam. Mit gondol a' fiatal ember, ha tűskék szurják is, mikor ő epret szed, hogy azzal Pauline rosz kedvét orvosolja.

A' nap forrón sütött, és én még is szedtem! Már tán ebédre is harangoztak, és én még is szedtem! Mit gondol az ember akkor az ebéddel, ha az utolját akarja megédesiteni. És tán nem édesitettem? azt a' bizonyitást volt szerencsém kapni, hogy olly édes epret szedtem, mellyhez czukor sem kellett. Istenem! és még sem volt azon foganatja, mellyre szántam. Pauline' még azután is kedvetlen volt; de hogy is ne? mikor nincs szalmakalapja! —

Nevetem azon embereket, kik a' Jánoshegy megett voltak, és haza jönnek dicsekedve, hogy a' János hegyen voltak. Hajdan minden nehezebben, vagy máskép ment, mint most. Hajdan a' férfinak harczolni, diadalmaskodni kellett egy feleségért, most a' nőnek kell harczolni, diadalmaskodni, hogy férje legyen. Hajdan gyalog kellett felmenni a' János hegyén, a' ki akart; most meg nem kell gyalog felmenni a' Jánoshegyre, ki nem akar. A' haladásnak nincsen határa, már most okos szamarak hordják fel a' dámákat 's uracsokat a' Jánoshegyre..

(Folytatjuk.)

BOTLÁS.

Hja! a' négy lábú is megbotlik.

A' „Figyelmező"" egyik számában azt mondja bizonyos 19 ur, hógy: „husvét napja mindig az éjegyen utánni legelső vasárnapra esik." Ej ej 19 ur, ugy látszik hogy nem tud 19nél tovább olvasni, — ide figyeljen, 's lássa milly irgalmatlan két nagy hiba ba van a' rövidke kis mondásban: 1ször Nincs kitéve mellyik éjegyen után, mert kettő van t. i. „tavaszi" és „őszi" — ha az utóbbit érti, akkor husvét septemberben lenne, a' mit egy vagy 19 tudós sem állithat. 2szor. Nem legelső vasárnapra esik, ha a' tavaszi éjegyent értette is, mert akkor mindig martiusban volna husvét, pedig az idén is aprilisben volt, az éj egyen negyedik vasárnapján!! Lássa 19 ur milly sokra vitte már, csak iparkodjék! — A' Nicaeai concilium azt végezte, hogy: husvét mindenkor a' tavaszi éjegyen utáni első hold töltét követő első vasárnapon legyen.

S***

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Nemes Karacs Árpád, oskolai pályáját csaknem végzett, 17 éves nagy reményü ifjú, 18 napi sulyos forró nyavalyábani sinlődése után, augustus hó' 19én e' testi életből, a' boldogabbra általköltözött. Édes anyja Karacs született Takács Éva, leány testvérei Márai, Therezia, Sophia, és Rozália, kik a' kérlelhetetlen sorstól illy halotti keserüséggel igen rövid idő alatt, most harmadszor látogattatának meg, siratják e' mindenektől szeretett 's becsülésre méltatott ifjut.

2.) Magyar szinház: Augustus' 14dikén „Hinkó" mellyben Szakácsy ur mint vendég lépett fel. Szakácsy ur szinészeink jelesbjei 's jobbjai közé számitható; meg van benne azon természeti szerencsés ajándék, melly a' szinészt mindjárt első felléptével ajánlja; a' férfias délczegség. Szakácsy ur szorgalmas szinésznek látszik 's azon vontató, egy kissé nehéznek mutatkozó modort, melly játékán tünik elő, igen könnyen lerázhatja, ha csak egy párszor is fog olly szinészt figyelemmel kilesni, kitanulni, ki egészen otthoniasan müködik a' szinpadon. A' Lendvay pár mint e' regényes szinjáték' lelke, ma ismét aratá a' köztetszést. Augustus 15d. zárnap — norma nap. Másnap szinpadra került ismét a' szerencsétlen leány, ki miatt mindnyájan összevesztünk, — vulgo: „Tündér Ilona." E' szegény leányt, tán egy kissé mélysötéten philosopháló természeténél fogva, még csak a' „Természet" is becsmérli; mert ugymond: tüneményes játékot classicait lehet irni, tehát „Tündér Ilona" nem jó. — Ez volt a majori ad minus 's ez okoskodás éppen ugy áll mint e' következő a minori ad majus: a' „Természet" olly terjedelmes, olly nagy lehetne mint a' „Hirnök" de nem ollyan: tehát nem jó! Egyébiránt nem akarok az izetlenségig vitatkozni e' darabról, annyit azonban belső meggyőződésembül 's a' darab' eddigi birálataiból jólélekkel mondhatok, hogy mindaddig, mig csak igy felületesen sütik, főzik e' darabot, tartalma közlése 's annak boncolása nélkül, azt kell hinnem hogy egyik recensensem sem értette vagy akarta érteni az egészet. Hogy a' két utolsó előadáson kevés nép volt, igaz, de melly bohózatnak van ünnep 's vasárnapokon kivül, hétköznap, ha csak vásárhetbe nem esik, nagy publicuma? Oh kérlek, ne pharizaeuskodjatok! 's ha már mindenfelől azt hirdetitek, hogy szamár vagyok, hagyjatok engem az én szamárságomban, ne akarjátok rólam még a' szamárbőrt is levonni, hogy megosztozkodjatok rajta 's a' tiétek legyen. — Aug. 17d. „Halottrabló" Birch-Pfeiffer Karolinától. Kár erre az érzelgő guzsalyon lefonott darabra a' müszorgalom, mellyet rá színészink különösen: Lendvayné, Fáncsy, Telepi 's Szentpéteri forditottak. 18dikán Cervati ur nagy hangversenye, mellyett a' nagy számu közönség zajos tetszéssel fogada. Engländer ur a' zenekar tagja e' hangversenyen a' tárogatót rendkivüli olvadékonysággal fujta. Aug. 19d. „A' notre-damei toronyőr" mellyben a' derék Bartha Lendvaynéval tapsokkal halmoztattak. 20dikán zárnap.

KÜLHIREK.

1.) Vellington herczegnek Londonban egy statnát emelnek melly egész Europában a' legdiszesebb leend. Már 13,488 font sterling van rá összeszedve.

2.) Paganini a' mint irják Nápolyba utazand, hogy gyengélkedő egésségét helyre hozhassa.

A' divatképet jövő postán fogjuk olvasóinknak megküldeni.

Figyelmeztetés.

☞ *A' „Rajzolatokbul" néhány teljes számu példánynyal még szolgálhatunk. Az e' hónapi pesti vásári alkalmokkal eziránt legbiztosban rendelkezhetni 's kiknek szándékuk lapjainkat a' jövő évnegyedre hordatni, ez alkalommal azok is szives rendeléseiket megtehetik.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Augustus 26kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
16dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

SIR-VIRÁGOK.

BÉRCZY-TŐL.

I.

Mikint az égnek
Kék szende boltján
Ragyogva kél a' nap,
És tőle a' föld'
Komor tekéje
Viruló létre kap;

Úgy engem árvát
Remény-virággal
'S hő kéjjel éltete
Szemednek édes
Lángot lövellő
Varázs tekintete.

A' Szende napnak
Heves sugára
Ha vég pályára ér,
Az új koránynak
Bibor egére
Ő ismét visszatér, —

De hajh! mióta
A' sir ledúlá
Szemed' sugárait,
Leányka! engem,
Szivnek, halotti
Mély csendes éj borit!

II.

Bús harangszó tompa hangja
Zúg a' gyászos éj ködén,
És keservem újra éled
Dúlt szivemnek rejtekén.
'S bár csapongva terjed az
Ajkimon nem kél panasz

Miért árva bús panasszal
Festni a' keserveket
Hajh! ezt érező szavakba
Mindig öntni nem lehet.
Kebel! húnyjon el dalod
Ha a' sziv benn már halott.

III.

Voltak hő vágyaim
Bájédent alkotók
'S szendergő álmaimon
Hév tűzkint lángolók,

Megnyerni vágytam én
A' lányka birtokát,
'S láthatni boldogúl
A' sors sujtott hazát,

De mint vízbuborék
Hamar letüntek ők,
Többé ez életen
Hajh! el nem érhetők,

'S most még egy vágy marad
Az ifju keblinek, —
Szerettim sirjain
Gyászolva halni meg!

PAULINE.

I.

Ösmeretség.

(Folytatás)

Estefelé soknak jött kedve a' Jánoshegyre menni. Gondolom még többnek jött kedve a' Jánoshegyen lenni. Jánoshegy a' természet imádóknak éppen az, mi mennyország a' keresztényeknek. Ki-ki szeretne inkább ott lenni, mint annak nyakszegő utját megtörni. A' társaságot felosztottam két részre, az első már elindúlt, 's azzal három kisasszony kerek szal-

ma kalappal, kik tőlem némi utasitást vettek. Mi mint egy fél óra negyed mulva követtük őket. Előre tudtam, hogy a' negyedrésznél nehezen haladunk tovább, mert szándékunk csak fel volt, és nem fent. Pauline' kisérőjévé avatkoztam.

„Kisasszony mondám kegyed szalma kalap nélkül? Ha még is iránt am, és az egész társaság ellen idegen nem akar lenni, kérem a' jövő sétára ne jöjjön a' nélkül. Lássa kegyed! még a' búzaföld is szalma kalapot hord!“ Paulinát alkalmasint meglepte gontolatom, mert legalább igérte, hogy általam levelet küld édes anyjának. — Boldog én! kivel ma egy engedelmes leánynak szeretett anyja iránti hő érzete, szavakba foglalva fog haza jutni.

Voltam Paulina' anyjánál, által adtam az iratot, mindjárt választ is kaptam reá, melly azonban kérésemre különösen volt feltéve, az általadási alkalmat is magamra kértem hagyatni. Inkább akartam az anyja előtt pillanatnyilag gyanús lenni, mintsem hogy az alkalmat, mellyben a' leány szivét kémlelni lehet, elszalasszam.

Télen azért tánczolunk, hogy ki fáradjunk; nyáron meg: hogy utána magunkat jól kinyugodhassuk. Mint a' készületekből észrevettem, ma is valakiknek melegük volt; 's ez épen legjobb alkalom tervem' kivitelére. Észrevétlenül szöktem le Laszlovszkyhoz, az első üres kocsi, mellyet meg pillantottam, egy Jancsky volt. Ugy látszik Tareaun' két szürkéje jobban megy, mint szakácskodása. Én az ezüst rojtos kocsisnak adtam át az iratot 's a' parancsot, hogy fél óra mulva jöjjön fel, 's a' rózsás kerten jelentse magát. Azzal észrevétlenül ismét fel a' többiek közé mentem, hol már czinczogtaták a' gazsik a' cotillon czifra bevezeését, és mi párosan állottunk. Én ugyan nem Paulinánál, mert sajnálnám őt jó tánczosaitól elvonni; — ezen pillanatban jelentik Paulinának: hogy anyjának hirnöke érkezett. Ő felbontja az iratot: „Kedves leányom — igy szólt ez — minthogy kivánságod szalma kalapot venni, nekem kivánságom azt megszerezni. A' melly alkalommal soraimat veszed, azzal, ha akarsz mindjárt bejöhetsz. — Szerető anyád“. Pauline nézi az alkalmat, 's látja az ezüst rojtot, tudakolja minő uraságé? — és ezt nekem megfejtenem olly apróság volt, melly igen hamar nőtt. Vigan ereszkedtünk Tareaun' szeszélyébe, mellyel ő a' bécsi Jancskykat fortuna-kocsikkal utánozza. Paulinától bucsút vettünk, és ő távozni akart. Ha őt Gordula asszony nem tartóztatja, mert ez ki sem mozdult volna vele a' rózsás kertből, ha csak azon reménység nem kecsegteti, hogy vele is csöszög valaki egyet, ha nem is az ő, legalább Pauline' kegyeért. Valóban sok mit az ember más kedviért képes tenni. —

„Tán olly kegyetlen lenne a' kisasszony és magunkra hagyna?“

„A' paradicsom' kapujától csak nem utasit vissza?“

„Ha kegyed elmegy, kegyeddel a' jó kedv is elmegy, és nekünk a' távolból lengő képe rontja a' mulatságot!“ 's a' hány férfi, annyi kérés, és ezekre Pauline azt válaszolta: „Anyám parancsolja!“

„Asszony anyja parancsolja? — szóltam — csalatkozik, nézze meg csak a' levelet, asszony anyja igy ir: ha akarsz, bejöhetsz!“

„Úgy! kegyed még a' levél' szavait is eltudja mondani, tán kandikált?“

„Képéről olvasom, hogy a' kisasszonynak nem kell menni, ha nem akar. Ugyan maradjon Pauline!“

„Örömöt szereznék az igaz tán mindnyájoknak, de a' szalma kalap!“ —

A' tánczosok' nagyobb részinek elment a' kedve, mert az, kivel a' mennyet leginkább vélték éldelni, hiányzott.

Nehány nap után este felé a' remeténél sétálok, 's a' Jánoshegy oldalán egy tarka csoportot szemlélvén meg, ahhoz közeledtem, 's közte lelém Paulinát is szalma kalappal. „Oh boldog gyermekkor! — irja Göthe — hol csak az a' baj, mikor a' leves késik!“ —

„Oh boldog ártatlanság! — sohajtottam fel — mikor még csekélyebb öröm a' férfikör, mint egy szalma kalap!“ — Ez volt az első ismeretség.

II.

A' társaságot süvegelvén legelőbb is Gunda asszonynál tudakoztam az ő, Pauline 's anyja mint léte után, hogyan mulatott a' városban? 's a' t. mi nem volt egyébb, mint bocsánat nyerés előre, ha azután Paulinával igen sokáig csevegnék. Nem hosszan késtem Paulinához, mert valahányszor reá néztem, mindannyiszor olvastam képén, hogy vár engem 's kisérőin is észre vettem, hogy nem tudják őt eléggé mulatni, mert mondom ha Pauline nem akar, bár minő nagyot gondoljon ki valaki, őt nem mosolyogtatja.

A' férfiak hátra léptek, 's én közeledtem ‚Jó estét kisasszony!' üdvözlém Paulinát.

„A! Isten hozta kegyedet! 's illy későn kelle ki jönnie?“

‚Későn kisasszony? a' nyári napoknak esteit lehet kiváltkép éldelni.'

„'S kegyedet éppen az est kellemei, a' természet' gyönyöre kísztette volna hozzánk?“

‚Mi egyéb;' mondám tettetett kétszinüséggel.

„Azt nem hiszem! — De szóljon tetszik e kegyednek szalma kalapom?“

‚A' kisasszony' szalma kalapja? ó az nekem igen tetszik; (de az én szalmakalapom fog e a' kisasszonynak tetszeni?)'

„Mondja meg csak, hogyan áll!“

‚A' kegyed szalmakalapja? — ó az igen jól áll a' kisasszonynak! (de az én szalma-kalapom hogyan fog állni?)'

„De csak olly pusztán dicséri, én már féltem, hogy ki nem foghatom hozni a' magasztalások tömkelegéből.“

‚Nincs okom reá!'

„Nincs oka? hisz kegyed biztatott miatta leginkább most meg van, 's talán ki nincs elégitve.“

‚Észrevehette már kisasszony, elégültségemet, ha ezen szalma-kalap nem fátyolozná kecses arczát, mostig sem hagytam volna fel biztatásaimmal.'

„'S nem elég ok volna az is magasztalni, hogy Paulináé!“

‚Hogy Paulináé? a' mi Paulinán van azt én nem tudom magasztalni, 's azt találom, talán kevés udvariságot mutatna azt mi Paulinán van magasztalni.'

„Szóljon miért?“

‚Mert Pauline maga a' szépség, a' csin, a' gyöngédség, ő mindenre homályt borit, 's ha kegyedet látja az ember, ideje sem marad szemeit másra forditani, kegyedet örökké nézni sem lenne elég.'

„Sie unersättlicher!“

‚Csak ne németül az Istenért! kegyednek olly kellemesen cseng a' magyar szó, vétkezne ha midőn lehet, nem él vele.'

„Nem akarok én németül beszélni, de megbocsásson, ha túlságoskodó férfit látok, mintegy önkéntelen jő nyelvem a' szavam járása.“

‚Mióta vannak már ismét itt a' zöldben kegyetek?'

„Mi mint tudja estefelé bementünk, 's másnap délután már kijöttünk.“

‚Ollyan hamar?'

„Tudja az ég miért, de nekem nincs nyugtom abban a' városban, ollyan holt, idegenitő abban nekem minden.“

‚Csudálom, hogy a' kegyedet olly hőn szerető anyja olly rövid időn eleresztette.'

„Csudálja kegyed? én nem csudálom, lássa a' szeretett kivánja, hogy a' szerette tárgynak eleget tegyen: ő tudja, hogy örömim csak itt egészülnek ki, 's szeret is.

‚Innen következtessem, hogy noha szerette volna karjai közt, még is szivesen elbocsátotta; de kegyed mint jó leány, mellőzhete volna ezen kis örömet ama nagy öröm miatt, hogy anyjánál lehet.'

„Sőt én akartam, de ő megigérte hogy itt fog meglátogatni, 's én siettem ide, ha az anya annyira méltatandja gyermekét.“

‚'S mikorra igérte meg.‘

„Arra nem ügyeltem, nekem mindenkor örvendetes lesz, 's mindenkor tiszteletet és hálát fog bennem gerjeszteni.“

‚'S azon egy pár nap alatt hogyan mulat itt kegyed Pauline?‘

„Tudja, mint mikor az ember várakozásban van, akkor csak éppen annak él, 's a' többit csak futó tekintetre méltatja.“

‚De azért csak észrevette a' tegnapi társaságban azon szép szőke fiatal embert?‘

„Mellyiket?“

‚Még kérdi kisasszony mellyiket? pedig nem hiszem hogy meg nem jegyzette volna, ő kegyedet az el nem feledésig észrevette.‘

„A' ki tegnap először volt a' Ferencz-halmán?“

‚Nem hinném hogy már többször is kin ne lett volna.‘

„Azon Pozson vármegyei?“

‚Az, az, csak azért kérdi annyit kisasszony, hogy annál kiemelőbb feleletet adjon róla.

„Ugyan mi a' neve?“

‚Minek a' név, ha a' személyre emlékszik?‘

„Nem biz én, hisz csak futó tekinteteket vetettem tegnap is reá.“

‚És ezen futó tekintetből?‘

„Boldognak itélem a' leányt, ki őt valaha birhatja“

‚Kegyed boldognak itéli a' lényt, mellyet ő nejének választ.‘

„Nincs különben.“

‚Jegyezze meg kegyed magának, és én is jól megjegyzem magamnak, mit most mondott.‘

„Bátran!“ 's még többet is viszonoz Pauline ha egy kellemetlen szó nem dörgi hátúl: gyermekek ne ollyan sebesen. — És valóban most vettük csak észre, hogy a' társaságot jó öt, hat lépéssel hátra hagytuk, 's mi gyermekek bevártuk az ifjuságot. Úgy szaladtok szólt ismét hozzánk a' kellemetlen ifju hang — hogy az ember alig bir utánatok biczegni.“

„Biczegni?‘ kérdém.

‚Futni akartam mondani, most itt előttem menjenek! — 's mi Gunda asszony előtt mentünk, még pedig olly közel, hogy nem volt tanácsos a' megkezdett beszédet folytatni.

* * *

Más nap gondolatokba merűlten ültem irásasztalomnál, nem mondom iróasztalomnál, mert még utoljára azt gondolnák hogy iró vagyok. — Pauline — igy tünődtem — boldognak itéli a' leányt, ki őt valaha birhatandja. Nekem legfőbb vágyom a' csak alig kezdett ifju pályámon barátnémat boldognak látni. Tán ha ő lenne a' lény, kit a' választás ért, ő is boldog lenne. Igen én bóldogítni fogom őt! És ezen elszánással öltözködtem fel hirtelen barátomhoz. Szállására érvén a' kapuban álló közkatonától kérdem ha a' főhadnagy itthon van e? tagadó választ kaptam, 's már elakarok menni, midőn egy tiszt barátjával találkozom 's attól tudakozom nem e tudná megmondani, hol van? „Alkalmasint menyasszonyánál!“ — ‚Menyasszonyánál?‘ — „Igen is ő házasodik!“ — ‚Kit vesz el?‘ — „Pocsáry Juliát!“ — ‚Kérem barátom uramat mondja meg nékie, hogy délután érette jövök, 's a' zöldbe megyünk.‘ — „Arra nehezen lesz ideje!“ — ‚Miért?‘ — „Holnap kézfogó.“ — ‚De én a' kézfogó, éppen a' kézfogó előtt akarom kivinni.‘ — Részemről megmondom, mihelyt haza jő.“ ‚Ugyan kérem el ne feledje,‘ 's ő be, én még ki mentünk. Én ki olly nagy reménynyel olly kedves boldogitó érzettel siettem a' házfelé, majd nem elcsüggedt kebellel tértem el; — a' jövendő örömöknek kár előre örvendeni, mert még el-is maradhatnak.

Ebéd után ismét kerestem barátomat, de a' sors kegyetlen, ismét hiában. Én feleletet igértem többekre Paulinának, levél is volt nálam anyjától, 's igy ki kelle magamnak menni. Mint elhültem midőn a' vendégek közt bárátó-

mat is megpillantom. Nem tudtam sirjak e vagy nevessek, őt is valami elfogultság bélyegezte, 's noha csak tegnap láttuk egymást, még is egymás' nyakába borultunk. Nem sokára alkalmat leltem őt fére vonni a' társaságtól. „Barátom — mint hallom te házasodni akarsz?'

„Igen én akartam házasodni, 's itt is mint vőlegényt mutattam be magamat.'

‚Oh az nem jó volt tőled, te azzal talán egy szivet öltél meg. Szép e nőd?'

„Nekem legalább tetszik, a' fogai barátom már magok szerelmet zsarolnak.'

‚Azon fogak nem mérkőzhetnek Paulináéival, soha ollyan remek szépségű fogakat mint nők Paulináéi! Ugy e ő nem ollyan szép, mint Pauline?'

„Nem! ő elhomályosodik Pauline mellett!'

‚Nőd erényiről vannak e csalhatatlan bizonyságaid!'

„Nincsenek, én szavában biztam!'

‚Barátom lehet e még vissza lépned! ha lehet, lépj vissza!'

„Lehet és én vissza lépek, holnap a' kézfogón lemodó levelemmel foghat kezet.'

‚Nem fogod megbánni! de mi hozott ide barátom!'

„Még szabad ember vagyok ma, 's én gyönyörködni akartam a' természet' egy remekén, de a' sors kegyetlen! még csak nem is láttam!'

‚Ne busulj még karjain fogsz ma sétálni' 's ismét vissza jöttünk a' társaságba. Az kártyázott; a' nagy égre! mulatni jőnek, és a' helyett leülnek és zsebelik egymást. Barátomat is a' várakozás inkább, mint a' nyerekedési vágy leültette, én meg, ki a' játszász barája nem tudok lenni, igyekeztem mentül előbb ellopózni. —

(Folytatjuk.)

A' KÖNYVBUVÁR.

Lehetlen, hogy kedvetlen dolgot tegyünk olvasóink előtt, midőn korunk' legnagyobb regényirójának, Bulvernek egyik legjelesebb regényéből következő helyet közlünk. — Eugen Aram a' nagy könyvbuvár 's a' hasonló czimü regénynek hőse mondja el e' szavakat. A' szinhely egy kedves táj egy völgyi patakot beárnyékozó lombos fa' közelében, 's a' szavak Aramnek ide nem tartozó viszonyok szülte elkeseredésében, Valter nevü ifjuhoz vannak intézve.

„Ah!' szólt Aram gyönge fejcsóválással, „mi könyvbuvárok sanyaru életet élünk. Számunkra nem létez a' délnek sugárzó arczulata vagy a' nő' mosolya, nem a' sziv' vidám felnyitása, a' paripa' nyeritése 's a' trombita' harsogása; nem a' kevélység' pompa 's mind azon emelő melléklete az életnek. Örömeink silányak és csöndesek; munkálkodásunk szakadatlan. — De nem ez a' baj, uram, nem ez: a' test megboszulja mellőztetését; idő előtt megvénülünk; elasszunk; az ifjui nedv kiszárad ereinkben; nincs velő lépéseinkben. Tompa szemmel tekintjük körül magunkat, leheletünk rövid és nehéz lesz; lankadság és köhögés 's szuró fájdalmak járnak bennünket éjjelenkint; keserü, keserü, örömtelen lét ez. Ohajtom, bár soha sem kezdtem volna el. 'S a' szigoru világ mégis kancsal szemmel tekint bennünket; idegeink megtörtek, 's az emberek csudálkoznak, hogy veszekedők vagyunk; vérünk akadozik, 's azt kérdik, mért nem vagyunk vidámak; agyunk szédelgő és biztalan lesz, 's vállvonitással szólnak szomszédaikhoz, hogy tébolyodottak vagyunk. Bár az eke mellett dolgoztam 's éjelimet elaludtam és életemnek örvendeztem volna és — és ne volnék, a' mi vagyok.' — — —

„A' fájdalomnak nincs rajtam hatalma. Nem az vesz erőt rajtam, mit valósággal megvetek. Ifju barátom — ön' nagybátyja jószivvel viseltetek hozzám, a' nélkül hogy megelőzését viszonoztam volna; mondja meg ön okát neki. Tizenhárom éve csak önmagammal éltem; csudálatos viseletet és sok a' világban szokatlan szeszélyt vettem föl. Itéljen ön maga, alkalmas vagyok e a' társalkodási érintkezés' szelidségére, bizalmasságára 's könnyü tónusára; nem

vagyok alkalmas, érzem: én magányosságra vagyok kárhoztatva — mondja meg ezt nagybátyjának — mondja meg hagyjon engem tovább is igy élni. Én háladatos vagyok jóságáért, értem inditó okait, de nincs lelkem kevélység nélkül; csupán türetni, ezt el nem viselhetem; a' kiméletet, mellyel irántam tán volnának, utálom. Ne, félbe ne szakasszon, kérem. Pillantson a' természetre maga körül — tekintse az egyetlen társaságot, melly engem meg nem aláz, — azon megholtakon kivül, kiknek lelkei irományaik' halhatatlansága által velünk beszélnek. E' füvek ön' lábainál, — ösmerem titkaikat — szemmel tartom életök' mechanismusát; a' szelek megtanitottak nyelvökre; a' csillagok — meglestem titkaikat, 's nekik, Isten' alkotmányinak és szolgáinak, nem válók terhökre lelkületem által; nekik födem fel gondolatimat, nekik elbeszélem álmaimat tartózkodás és félelem nélkül. De az emberek megzavarnak engem — ezektől semmi tanulni valóm nincs — nincs kivánatom rájok bízni való — ők elsilányitják nekem azon korlátlan szabadságot, melly második természetemmé vált. Mi a' teknős-békának boritéka, azzá lön nekem a' magány — oltalmammá, nem, — tulajdon életemmé!"

HIRLAPI FURCSASÁGOK.

Quis est istorum, qui non malit rempublicam suam turbari, quam comam? qui non sollicitior sit de capitis sui decore, quam de salute?

Seneca.

Az Athenaeum czimü magyar folyóirat' szerkesztői csakugyan folytatják tovább is desperatiobul kezdett jeremiadjokat, mi közben a' lebocsátkozást egész a' hitetlenségig, a' bámulásig viszik; leboczátkoznak ők t. i. zajgásaik közt a' koholmányokig, vén asszonyi pletykálkodásig, a' hazudságig; *) nem lebocsátkozás többé e' tettnek neve: leereszkedés, lezuhanás, elvetemedés, elaljasodás, sárban fetrengés az. Lássuk a' dolgot közelebbről. — Elől mindjárt a' fametszeten, hol minap iszonyu lebocsátkozásukban magukat Jupiterré szentelék, most — az akkori három karótul megrettenvén — megelégedtek hasonló tiszteletet egy római consul vagy praetor iránt mutatni. Láthatni e' fametszeten fasciát és securist, egy lobogó kanóczot, papiros-tekercset és babért! babért az Athenaeum czimü magyar folyóirat szerkesztőségének — és fasciát és securist! — —

De hagyjuk e' gyermekeskedéseket, mellyekben az Athenaeum czimü magyar folyóirat' megfoghatlan lelkezetü szerkesztői olly igen tetszenek maguknak; menjünk a' tartalomra. Ebben jól nevezett zajgásaikat Csató Pál' hirlapi szemléje ellen gagyogják el a' lúd mérgüek. Láttatok valaha pymaeusokat küzdeni óriás ellen? sártestüeket vaskaru ellen? pimaszokat hős ellen? gyöngeagyuakat az ész ellen? látjátok most az Athenaeum czimü magyar folyóirat' szerkesztőit küzdeni, desperate küzdeni; egy Csató Pál ellen! Ez az egész Athenaeum' szerkesztősége, e' Bajza, e' Schedel, ugy állanak zajgásaikkal a' magyar litteraturai világban, mint egy gyermekhad, melly trombitásokkal jól el van látva: a' gyerkőczéknek trombitálásaikban, lármájokban, zajgásaikban, van minden erejök; üzik is mindezt nagy hatalmasan védfalaik megett, 's midőn a' jámbor olvasó e' zajgást hallja, elrémül 's azt véli, hol gyermekek rejteznek, férfiak fognak előlépni e' védfal megöl, 's egyszer csak előugják fejöket és — risum teneatis amici! — mit lát az ember? egy Bajzát meg egy Schedelt, mint iparkodnak erős mellekre trombitájokon keresztül fekete cseresnyemagokat lődözni! —

*) Ne ütközzék meg senki e' szón. Ha már Isten' átka csakugyan annyira fekszik rajtunk, hogy litteratoraink közé illy embereket is kell számolnunk; mért vonakodnánk mi illő néven nevezni azt, mit ők országvilág' hallatára megtenni nem pirulnak?

Képzelhettétek e, jólelkü magyar olvasók, képzelhettétek e valaha, hogy litteraturában legyen olly elvetemült lélek, ki, méltó vádak ellen magát védni akarván, a' legdurvább személyeskedésig, pletykákig, hazudságokig, lealacsonyuljon? Olvassátok a' Figyelmező ez évi 34dik számának zajgásait Csató Pál ellen, 's a' mit becsülettel lehetlennek véltetek, azt a' széplelkü szerkesztők véghez vitték. Midőn az ész ellen ki nem kelhetnek, az ember ellen kelnek ki — az ember ellen egy kritikus! — az ember ellen a' litteratura' dolgában! — 's ha már a' szót ki kell mondani — az ember ellen egy Schedel! egy Bajza! — Pfuj! Az illyenek felháborítják a' becsületes ember' lelkét 's könnyen hasonló betyárkodásokra vezethetnék méltó haragjában — neque hoc experientibus modo terribile, verum etiam procul visentibus. — 'S ez emberek az elvek' pártja tehát és nem, „frigy az emberek és nem bizonyos cselekvés mód ellen?" Hogy kritikához tisztaságot szerető kezek kellenek, ezt egy Bajza, meri elmondani — és nem pirul! Hogy kritikához olly kezek kellenek, mellyek magokat alacsonyság, igazságtalanság, részrehajlás' foltjaival beszennyezni irtódzanak, *) ezt egy Bajza, egy Schedel meri elmondani — és egyik sem fél, hogy a' föld elnyeli őket! — Szegény lelkek ti! hát már olly keserves sorsra jutottatok, hogy jeremiádotokban nyögdécselni nem szégyenlitek. Csató Pál sajnál benneteket, midőn felettetek igazságos itéleteit elmondja? 's ti e' sajnálkozással még dicsekesztek? Ez valósággal felséges comoedia! — Neki kötelessége elmondani a' mit mond? Hisz ennél a' világon természetesebb dolog nincs; minden ember erkölcsi kötelességét teljesíti, midőn visszaélésteket felfödözi; 's abban hogy az illy kötelesség ellen cselekesztek, csak ti kereshettek dicsőséget. — Hogy Csatónak esze és ízlése van, nem tagadjátok; 's hogy nálatok mindez hiányzik, azt sem tagadja senki; 's azon vagytok még is, hogy az olvasókat rá birjátok: ne hallgasson az ész, izlés' szavára, hanem hallgasson az esztelenség' és póriasságéra? — Szép! szép!

Ocsárlási elragadtatásukban és pártdühökben motyognak ezen uri emberek még valamit arról, hogy a' fiatal irók közül némellyek desperatiobul lettek kritikusokká. Mit tegyen e' mondat, azt mi olly kevessé tudjuk, mint nem volna képes az Athenaeum czimü magyar folyóirat' szerkesztősége, netán kérdőre vonatván, azt megfejteni. De hagyjuk ezt, mert e' Csató' sajnálatát annyira érdemlő szerkesztőség magának mysticus mondásokban is nagyon tetszik, illy burok alatt megszokott mosdatlan szájból' eredő rágalmaikat elmotyogni inkább bátorkodván. Megjegyzés az egészre csak az volna, hogy desperatióbul kritikussá, de aztán jó kritikussá lenni, minden esetre jó dolog 's jobb sokkal annál, mint ha az ember előbb kritikussá tolja fel magát, 's azután desperal, minek Bajza és Schedel olly nevetséges példáját nyujtják.

És pajtásságról is beszéltek ti? ti, kiknek pajtáskodásuk és czimboraságuk a' magyar világban közmondássá vált, el annyira, hogy ha egy pár czinkosnak jó egyetértését akarjuk hasonlítni, e' hasonlításban neveteknek meg kell fordulniok? Hogyan kivántok részrehajlatlan emberben barátot magatoknak, ti részrehajlók? pártatlanban ti pártoskodók? eszesben ti zajoskodók? egyeneslelkűben ti rágalmazók? meltányosban ti arrogansok? — Menjetek szem elől, ti jeremiáskodók érdemlett bukástokban, 's higyjétek el, (kik csakugyan hiszitek, hogy a' világon minden miattatok teremtetett,) hogy ti lebegtetek bizonyosan elméje előtt egy Lactantiusnak is, midőn mondá: bono vultu perversum tegunt ingenium, dolisque et fallaciis adgloriam contendunt."

*) Lásd mind ezek iránt a' Figyelmező' emlitett számát.

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜLHIREK.

1.) Americában milly gyorsan utaznak! Hakett ur csütörtökön Vashingtonban lépett fel a' szinpadra, pénteken Philadelphiában játszott, szombaton ismét Vaschingtonban (mindegyik városban 12 órát mulatott) vasárnap pedig már Uj-Yorkban volt! pedig Philadelphia Vashingtonhoz 150, Vashington Uj-Yorkhoz 228 angol mérföld! Három nap alatt 528 mérföldet tenni, csak mégis más, mintha Szolnokbul Debreczenig megyünk!

2.) Tunisban jelenleg egy ujság van már olasz nyelven, 's nem sokára lesz egy másik arabs nyelven. Bey ur igen nagy barátja az előhaladásnak, müveltségnek, tudománynak, és felvilágosodásnak, most három gőzhajót rendelt készitettni, a' minap pedig egy katholicus templomot épittete.

3.) Londonban Montaigné Essais-et (melly Schakespear' tulajdona volt) 810 tallérért vették meg. Azt mondják hogy Shakespeare e' könyvbül igen sokat lopott a' maga „Szélvész" czimü munkájába.

4.) Egy Canadai ujságiró igy ir egy halotrul: jó atya volt a' boldogult, hü polgár, derék férj, becsületes ember, és ujságomra rendes előfizető! — Milly szép megtiszteltetés; a' „Rajzolatokbul" még nehány példány kapható, fizessenek elő, 's fogadjuk, hogy még sirjokban is magasztalni fogjuk.

5.) Taglioni kisasszony hire még Chinába is eljutott. Chinai tánczosok érkeztek nem rég Londonba hogy Taglionit láthassák tánczolni, 's engedelmet kértek hogy lábát megcsókolhassák.

6.) A' Morning Post irja, hogy Newtonnek egy fogát 700 fnt sterlingen vette meg egy lord. — Hét ezer pengő forint, bizony csak elég volna az embernek egy fogára. — —

7.) Londonban most egy vizi szinházat akarnak épiteni, mellyben a' szindarabokat vizbe játszák, 's több mythologiai tableauxkat vizben rendeznek. Egy vizi comicus ajánlotta is már magát a' társaságnak. Ha viz eszü hősökre lesz szükségük, Pestrül a' tudósok közül egész egy társaságot gyüjthetnek!!

8.) Mesangére ur egy franczia divatlap alapitója midőn meghalt, hagyott maga után 1000 pár selyem harisnyát; 2000 pár czipőt, 72 frakkot, 100 kalapot, 90 burnot szelenczét, 365 inget, 80 esernyőt és 10,000 frankot!! Egy magyar divatlap iró mit hagyhat maga után? Egy üres tarisznyát és egy rongyos köpönyeget.

9. Az ifju Shakespeare (Londonban) egy drámát irt, mellyett a' Londoniak igen nagy kivánczisággal várnak, a' darab Erzsébet királyné idejébül van 's a' nagy Sckakspear is játszik benne kit unokája, (ki déd nagy-atyjához mindenben hasonlit) fog személyesiteni.

DIVATKÉP 7.

Uracsok divatviselete.

Figyelmeztetés.

☞ *A' „Rajzolatokbul" néhány teljes számu példányaival még szolgálhatunk. Az e' hónapi pesti vásári alkalmokkal eziránt legbiztosban rendelkezhetni 's kiknek szándékuk lapjainkat a' jövő évnegyedre hordatni, ez alkalommal azok is szives rendeléseiket megtehetik.*

☞ *Azon tisztelt Előfizetőinket, kik divatképeinkért csak a' lapjainkra tett előfizetés után tették le az egy p. frtot, több rendbeli megkeresésre van szerencsénk figyelmesitni, hogy bátor az illető postákon az egy p. frtot képeinkre ráfizeték, de ha az a' középponti főposta-hivataloknak át nem küldetett 's ezek által nekünk számadásba nem adatik, (mi azonban pontosan megtörténik valahányszor a' ráfizetés beküldetett) ugy mi teljes készségünk mellett sem szolgálhatunk divatképeinkkel, az eddig kiadatottakkal pedig minthogy számuk teljesen elfogyott, szolgálatunkat éppen nem ajánlhatjuk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Augustus 30kán

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLÉT
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
17dik szám.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

PAULINE.

II.

(Folytatás)

Paulinának — vagy is inkább a' mulató helynek ma sok nő látogatói voltak, de minthogy Pauline nyájassága ugy vonz könnyen esmerkednek, 's igy a' látogatókat az övéinek is lehet mondani. Ezek a' rózsás kertben telepedtek le, de a' hősnő képén szomorúság ömlött el, tán valami hallomány sebzette szivét, ő nem akart 's nem lehete őt mosolyogtatni, de azért nyájas volt mindenki iránt. Végeztem a' reám bizottakat, 's a' sok nő között Mahomet voltam a' Haremben. Az ifjabbja magával csevegett, én meg anyjokat igyekeztem mulatni. Előhordtam, a' mit csak tudtam, fele igaz volt fele nem, de hisz nem is voltam én biráló, hogy az igazságot olly szigorún kövessem, 's ők nem tartoztak mindent hinni, elég az hozzá, ha akartam, nevetniök kellett, ha szomoru arczokat kivántam látni, megláttam azokat, 's a' dámák' mulátságát mint látszott irigylették a' kisasszonyok, mert éppen jó hangosan szólal fel egy: én nem tudom micsoda mulatságot lelnek az urak abba a' kártyázásba! 's nagy csiti-pata támadt köztük, az urak ellen, én azt az igérettel csendesitém le, hogy elhivom őket játéktól, mondja nékiek hogy sétálni akarunk menni, szólott egy. Igen ha a' tens asszony Pauline kisasszonyt is velünk bocsátja! — „Az ur ha karjait ajánlja!“ — Ó igen nagy kegy, egész méltatlan vagyok reá. 'S az urakat mentem az álomból felkölteni, mert a' játékba úgy elmerültek, mint más az álomba szokott.

Bajba került feladatom; a' ki nyert past, a' ki vesztett restet mondott, de mikor nem volt mire reste, csak ők is felhagytak „Nas, kérdé barátom — ajánlhatom nékie karomat!“— ‚Még nem, ne olly hirtelen.‘

„Ó a' sors kegyetlen! még azt sem engedi.“

‚Én mára igértem, 's szavamnak embere leszek.“

„De mikor?“

‚Most csak az asszonyt keresd, azzal enyelegj!“ —

„Ó azzal a' vénnel én nem enyelghetek, én egy szót sem fogok szólni ahhoz a' rút asszonyhoz!“

‚Gondold meg hogy Paulináért teszed, 's azért akár a' tűzbe kellene ugranod.‘

„Megteszem, de csak kérlek hirtelen szabadits fel a' nyügtől.“ Megigértem a' hirtelenséget de még magam sem tudtam hogyan. Elindultunk: Pauline karjaimon, Gunda asszony barátomén. Nem tudom ki cserélt volna vele. Paulinával semmi titkost nem szólhattam, mert a' társaság nagy volt, 's mindenfelől körözve csak annyit adtam értésére, hogy a' főhadnaggyal váltatom fel magamat.

Éppen azon helyre értünk, hol a' budai hegyek' sétahelyeinek majd nem legkellemesbike veszi elejét. Az ugy nevezett Maxen Graben. Az út mérségesen van ásva az egyenesen égbe nőtt magos fáktól telepezett hegy oldalba. Örökös árnyék, 's egy szüntelenül lengő hüs szél, mi e' helyet leginkább ajánlja. Jobrul

a' számtalan oda alkalmazott kő padok ajánlkoznak, nem annyira hogy azon a' fáradt kalandor kipihenjen, mintsem hogy a' sétáló ott ülve a' kilátással gyönyörködtesse szemeit. Balrúl egy igen nagy mélység, melly az utat sehol sem hagyja el, a' kegyetlen sorskint mindenütt követi; 's csak egy helyt szakasztatik keresztül egy földhiddal, melly megérdemli a' megtekintést, ha mint állitják természetes hid, de minthogy az egész utat, emberi kéz készitette, tanácsosabb ezt is mesterséges hidnak inkább, mint természetinek hinnünk.

Az út elején voltunk, mondom, 's nekem egy ötletem jött. „Téns asszony! szólitám meg barátom' kisérő nejét, — nekem valami igen fontos közleni valóm van, majd el is felejtettem!"

‚Jőjjenek tehát hozzám közelebb, 's közölje azt.'

„Igen ténsasszony, de azt Pauline kisasszonynak nem szabad hallgatni."

‚Ha akar ő tud nem is hallgatni.'

„Igen de még is biztosabb lenne, ha őt kissé eltávoztatnánk."

Pauline mosolygott.

„Barátom nemde szives lesz átvenni! szép társnémat.'

‚Ha elfogad urnéja?' szolt barátom.

„Csak tessék" felelt Pauline, kissé elpirosodva az igaz de azért át engedte karját, engem meg uj szép kisérőném vett karjaira, 's mit volt tennem, egyet hazudtam, mit, már elfelejtettem, de alkalmasint jól kelle hazudnom, mert a' dolgot elhitte, 's azt annyira magáénak sajátitotta, hogy Paulináról egészen megfelejtkezett.

A' társaság helyet foglalt a' midőn át lépve egy nem ülésnek, hanem vedernek szánt hoszú gerendán, de a' zöldben arra ülni — a' legnagyobb kéj, mit a' természet nyujt, nem pedig válogatni. Jó hosszú volt, de az olly népes társaságnak, mint mi voltunk, mégis elégtelen, némellyeknek állni is kellett, de azok inkább addig a' „Sibi suisque"nek csinált házat tekintettek körül, 's az állásra szánttak közül magam maradtam. A' helyett hogy elejbek állottam volna 's chevalier volant legyek, én balgatag hátamegűk állottam, de volt ki észrevette a' társalkodás ellen tett hibámat „Sie sind — szólt Pauline Heute im Hintergrund?" Én: valóban nem értettem, mit szólott a' kisasszony, hogy itt hajtott egy hintó, s' begúrult? köznevetés. Ez alatt megsugta Pauline, hogy előálljak, ‚Igen de minek mondotta az előtt németül?' „Hogy olly hirtelen meg ne értsenek!" Megköszöntem, 's előre léptem, nem soká tartózkodtunk ott, mert még otthon is volt mulatni.

Mi vissza nem cseréltük egymást, az igaz engem senki sem irigyelhetett. de én mind azt Paulináért tettem, 's nem hiszem azt hitette el velem, hogy a' társaság legszebb neje van karjaimon. Maga volt ez mikor már mentünk egészen átengedi Paulinát azon fiatal embernek. „Hallja ki az?" ez ollyan kérdés volt, mellyre már régtől esengve vártam, halmozva hordtam elő barátomra minden igazi és nem igazi dicséreteket, egy szóval olly tüzesen, hogy Gunda asszony kijelentette, minő kedves lesz ezentúl előtte ezen férfiú.

Most a' rétség volt előttünk, hol a' kellem dús Maxen Graben megszűn. Az út kétes 's tőlem kivántak mint a' hegyek' több évi kalandorától tanácsot. Jobra a' legkellemesebb út, balra a' göröngyös meredek. És én még is a' balt ajánlottam az első párnak. De azt mind annak kedvéért, hogy tovább is lehessenek egymás karjain. De szegényeket zavarták a' többiek, miért olly rosz útmutatók, Pauline volt kegyes reám hivatkozni, és én kegyesen mulattam magamat. A' tulfélen leülni szándékoztak a' fáradtak, 's arra éppen legalkalmasb volt, a' szegletecske, mellyet az erdő 's szántóföld közé tesz, kis gyepfalat. Pauline is leült, tán ő is fáradt volt, által ellenben a' kő van a' földben, melly a' szántóföldeken a' birtokos nevét, vagy a' határt szokta jelenteni.

„Mit jelent ezen három betű a' kövön kisasszony M. A. K.?“

‚Mit egyebet — felelt Pauline — mint a' birtokos nevét Mathias Anton Knotz?‘

„Nem találta el?“

‚'S főhadnagy ur mit vél, a' jelentésről?‘ folytatá Pauline.

„Mit jelenthet? talán a' jelenhez alkalmazva annyit tesz kisasszony: Maga A' Kedves!“

‚El van találva! kiáltottam, e' jó tárgy volt a' társaságnak, mindenik pár találgatta, a' magáéhoz alkalmazva, az utolsó tudom, mig maig emlékezem igy magyarázta: Mimi Adja Karját azzal felkeltek, az annyit tett hogy induljanak, mit talánya suga, nevetve meg is tettek

A' helyet hol Pauline ült megakartam jegyezni, de kár lett volna, mert az maga-magát jegyezte meg, ott most a' legszebb moh nő; akárki ha egyszer a' szegletet az erdő a' föld között, 's ott a' M A K felirásu követ meglelte, látni fogja a' gyep között mohhal benőtt helyet, 's tudni fogja, hogy ott ült Pauline.

* * *

‚Nas — kérdém barátomat mikor bekocsiztunk — hogyan mulattál?‘

„Oh a' sors kegyetlen! — felelt az — olly hideg, olly visszavonult volt irántam!“

‚A' sors nem kegyetlen, ládd barátom ő téged vőlegénynek hisz, 's ő nem akart hóditani, ő szántszándékkal volt hideg, visszavonult irántad!‘

„Mért nem világositottad fel őt? hogy forróbb engedékenyebb lett volna.“

‚Még nem volt ideje, de holnap annak is meg lesz órája, te holnapután ismét ki fogsz önni.‘

„Ha a' kegyetlen sors essőt nem ád!“

‚A' sors nem lesz kegyetlen“nel vigasztaltam őt, kit én megtériteni akartam, mert Julia kit elakart venni, több birtok, mint erényel dicsekedhetett. Most meg kettőt fogok boldognak láthatni —

* * *

Két nő ült egy diófa alatt, a' kevés árnyékból, mellyet ad, úgy látszik, nem annyira terebélyessége, mint azon helyzete miatt választották éppen azt, hogy onnan minden jövevényt hamar megpillantsanak.

„Pauline kedves megtetted már mire minap kértelek?“ szólt a' kisebbik, kinek kicsinségiből a' nagyobbra emelkedő szemeiben lehetne olvasni, hogy szereti őt.

‚Igen Milym! éppen tegnap az est után.‘

„Te álmatlanúl tőltötted az éj' elejét miattam? — én érdemetlen vagyok, hogy szokott nyugvó időmből csak egy perczet virasszál miattam.“

‚Olvasd kedves, 's tudd meg irántadi érzetem éppen az ellenkezőt sugja, olvasd!‘ 's dolgozó kosarából egy lapot vőn elő, mellyet az ismerő egy barátságnak szentelt emlékkönyvlapjának mondana.

Mily olvasta:

Ohne Freundschaft ist das Leben kalt!
Das Herz beraubt, die Jugend alt!
Was mann spricht, ein leerer Schall
Der Mensch ein Fremdling überall.

Pauline.

„Köszönöm barátném! de neked nincs egészen igazad, ládd az élet azon virágában, mellyben te állsz, én nem hiszem, hogy maga a' barátság egy kiegészitő érzet volna.“

‚Mily? mit jelentene ez? tán nem vagy meggyőződve érzetem tisztaságáról?‘

„Bocsáss meg, majd másszor felelek“ mert egy hintót látok fel-felé hajtatni, felugrott, 's a' szobába szaladt, hiszen Mily egy ollyan bujdosó csillag.

Pauline ülve maradt, nem rettegett, na de mitől s rettegne, csak nincs mit tőlem rettegnie?

‚Csudálom Pauline, hogy kegyed is el nem szalad? szólitám őt a' szokott üdvözleti modor végeztével, mert azt elhagyni még véteknek tartanám az ösmeretség illy rövid idején.

„Én is? ki volt a' másik, Mily? ő nem szaladt el, őt csak a' pongyola űzte el!“

‚Láttam én már Milyt mikor a' legékesebb ruha volt rajta, 's akkor is futott előlem, vagy kegyeteknél az is pongyola?'

„De most valóban az űzte el, ha mondom, pedig nem szeretem, hogy kegyednek éppen e' pillanatban kelle jönnie!"

‚Bocsánat Pauline! ha alkalmatlan vagyok úgy inkább távozom!'

„Maradjon kegyed, maradjon, akkor akar távozni, mikor már késő, most foglaljon helyet kegyed!"

‚Sajnálom Pauline, hogy kellemetlenséget okozott megjelenésem!'

„Megjelenése kellemetlenséget éppen nem okozott, bocsásson meg felhevülésemnek, de annak másban van oka, nem kegyedben!"

‚Szabad tudnom azt!'

„Mért ne? Lássa kegyed én Milyben barátnémat véltem, ő nyilatkozást kért, én azt emlékkönyvébe megtettem, 's ezzel ő elégtelen köszönöm — viszonzá ő dé nincs igazad, a' barátság nem lehet egy kiegészitő érzet. Nem tudom mit kivánt tőlem? ő erre felelni akart, 's éppen akkor jött közbe kegyed!"

‚Nem jó volt az igaz, hogy közbe jöttem, mert igy legalább barátnéjától fog hallani. De nő nőtől mindig kedvesebben engedi szive hurját megpenditetni.'

„Szóljon, én kegyedtül is szivesen veszem, kegyed mentegetni akarja őt, meglátom hogyan fogja ügyét védeni."

‚Nehéz feladat az igaz illyen lelkes ügyvéd előtt mint kegyed Pauline, de azért bátorságot teszek. Lássa Pauline: Milynek igaza volt; a' barátság nem lehet olly korban minő a' kegyedé, kiegészitő érzet.' —

„Bizonyitsa bé!"

‚Szerelem és barátság két öröm termő ág! mért fedi képét kezével Pauline? nemde már tanúsága hogy meg van győzve, mint elpirosodott? egész valóján az ingatagság ömlik el? nemde jól van védve az ügy? Hah, kegyed szerelmes! 's elnevettem magamat!'

„Kegyed pajkos!" 's kis újjaival fenyegetett.

‚Engedje hogy pajkosságomban haladva egy kérdést tegyek? Mondja meg csak Pauline mért volt tegnap olly komor, hideg, visszavonult kisérőjivel, miért enyelgett vele csak olly keveset?'

„Azt is sajnálom, hogy azon keveset enyelgtem vele."

‚Sajnálja? talán érdemetlennek tartja őt kegyed szelid pillantásaira?'

„Nem; de kötelességem!"

‚Kötelessége? nem ismerem a' törvényt, melly szabhatna illy kötelességet, és éppen kegyednek? kegyedet még a' zsarnok sem merné valamire kötelezni, mondja Pauline ki szabta kegyednek ez embertelen kötelességet?'

„Embertelennek nevezi? 's nem vonja viszsza e' szot, ha meg is mondom, ki volt a' törvényszabó?"

‚Nem! ha maga Cordula asszony lenne is!'

„Tudja meg tehát a' kötelességet én szabtam magamnak."

‚Úgy tehát maga maga ellen volt embertelen Pauline! de minden törvénynek meg kell lenni alapjának, adja elő, mellyből kiindulva szabta magának.'

„Tartozkodó voltam iránta, mert mint tudja ha akarok hóditani tudok, de őt hóditani nem akartam mert vőlegény!"

‚Vőlegény? ha ha ha! tréfa beszéd, ő vőlegény lenne? illy hirtelen?'

„Csak nem tartott bolonddá bennünket!"

„Ments meg Isten! de lássa Pauline ő tréfálni akart, ő tudja hogy a' leányok azok iránt, kik házasok, vőlegények sokkal engedékenyebbek szoktak lenni, mint mások iránt, 's nékik szivük titkát is felszokták fedezni, mivel veszedelmeseknek nem tartják 's ő is Pauline kisasszonyét akarta tudni.'

„Kiváncsi vagyok, mit tudott meg?"

‚Kegyed nem szólot ugyan neki semmit, de ő még is megtudta, hogy kegyed' szive eddig nem dobog senki után!'

„Mit tudja kegyed?“

‚Nem dobogott akartam mondani, nem dobog-e azt nem tudom!‘ — 's most majd meg tudtam, ha Cordula asszony értésére esvén hogy férfi vendég érkezett, Paulinát be hijja a' rózsás kerten.

(Folytatjuk.)

Bellini Vincze.

(született Cantaniában 1802. † 1837*b.)*

Az alatt mig Rossini, gróf „Ori“ és „Tell“-jével hangszerzeményeinek kőrét befejezte, hogy babér koszorúján kényelmesen megpihenjen: „Bellini“ egy fiatal hangszerző, kezdé magára vonni honosainak figyelmét.

Bellini Siciliában Catania nevű városban az 1802dik év' novembere' 2kán született. Apja és nagyapja hangművészek voltak.

Fiok, hangászati tanulmányait a' nápolyi Conservatoriumban végezé, 's tanitója Zingarelli volt. Első daljátéka „Adelson e Salvina.“ Olaszországban kivált „Piratja“ által melly 1828 jelent meg vonta magára a' nyilvános figyelmet. Ezen daljátéka több helyütt nagy tapssal fogadtatott, 's állapitá meg a' szerző' hirét Olaszországban. Csak hamar azután következtek az „Ösmeretlen“ „Zaira“ „Biance és Ferdinand“ „Montechi és Capuletti,“ a' világszerte nevezetes „Norma“ „Beatrice di Tenda“ és a' „Pirátok.“.

Bellini egy német lap szerint Rossininak tisztelője vala, 's hogy az volt bizonyitják ama' szembeszökő hasonlatosságok, mellyek ezen művész' munkáiból Bellini' hangszerzeményeiben találtatnak. Azonban Bellini koránsem dolgozott olly gyorsan mint Rossini; és csakugyan első műveiben nagyobb erőt forditott az instrumentatióra. Ő Donicetti Ricci és bár melly néven nevezendő kótafirkálóknál elébb álla; Olaszországnak legkedveltebb hangszerzője; 's hire a' külföldön is mindenütt ösvényt tört magának. Azonban legkedveltebbnek nem kell mindig a' legjobbnak, és a' legelragadóbbnak, legtartósabbnak lennie. Vannak divatos irók: miért nem lehetnének divatos hangszerzők is? Clauren' dicsősége oda van, és ezen tollhős egykor mennyire virágzott? — És a' babéroltáron elszenderedett Rossini felébredvén, szeme szája elállott, midőn magát Bellini által árnyékba tétetve lenni szemlélte. Azonban bánásmódját tekintve, ezen művész, a' fiatal Bellinihez igen hajlandónak látszék, minthogy őt minden alkalommal tiszteletéről és részvétéről nyilvános lapokban is biztositá, 's hangszerzeményeinek feltételetlen dicséretét osztogatá, mint ez különösen egy nyilvános körlevélből kitetszik, hol Rossini Bellininek a' „Puritánok“ czimű daljátéka' partituráját annyira magasztalja: hogy az egész dolog, nevetségesnek látszik.

Bellininek számos melodiái, Rossini' újbányájából meritetvék; mesterének modorai gyakran hiven másoltatva jelennek meg, és magában az énekben is, mit egyébiránt Bellini igen ügyesen eltudott rendelni, Rossinival nem mérkőzhetik. Ama' nagyobb szorgalom mellyet munkáiban stilusra és instrumentatióra forditott, onnan keletkezék, minthogy a' kezdők, munkáikat mindig súlyosabban teszik föl, és magoknak hatalmas és mérész tömegek' hangtengerében leginkább tetszenek. Későbbi szerzeményetkben e' szorgalom lankadtab.

A' „Pirát“ felette középszerü mű, mellyet egyedül egy karének, kettősdal és a' bérekesztési cavatine emelnek, az előzene (ouverture) általában meg nem vetendő. Az „Ösmeretlen“ szép karénekekkel, szép kettős dallal, és nehány kellemes románczczal kedveskedik, a' végkarének, kénytelenek vagyunk megvallani, német stylushoz közelit, mit itt nagy ritkaságnak kel tekintenünk. „Montechi és Capuletti“ egész alkotásában béna kivévén talán ama' kellemetes végdalt az első fel-

vonásban, melly mindig nagy, 's majd mindenütt ismételtetik. „Norma“ hatalmasan emlékeztet Spontinira, és Rossini itt is kénytelen vala maga részéről adózni. Kétségkivül hatalmas képzelő erő kivántatik, ha Normának muzsikájában azon antik, es nagyszerü cselekvést hangokba szőve gondolnunk kellene, melly inkább az à la Strauss galoppokban mutatkozik. — Vajmi lelkesen hangoztatja Veber „Oberon“ nevü daljátékát a' nemtők' és szellemek' karénekét, mellyek' hangjai mint a' túlvilágból, olly különneműleg szálnak meg bennünket? Hogyan tudta maga Mayerbeer is alvilági pokolkarénekét eltalálni? micsoda tiszta szinekkel festé Spontini „Ferdinand Cortez“ és isteni „Vesta“-ját. Melly sajátságos telj, és római erő fekszik hangtömegeiben! „Norma“ charakteristica hijányával van, a' költés e' daljátékban szép poësis, és itt Spontini lett volna helyén szerzőül; a' kényelmes Bellini ezt felette megkönnyité magának, és fájdalom alig méltó többet erőködni, miután a' közönség már az által is, mit neki nyújtunk, az elragadtatástól magán kivül vagyon elanynyira: hogy sokan mindig jelen vannak, valahányszor Norma adatik: azonban némelly újabb classicus daljátékról mitsem tudnak, mitsem akarnak hallani. Az „Álomjárónéban“ szép karénekek szép cavatinák 's kivált különös melodiateljes kettősdal van, a' költés' lyricus' hangja meglehetős hűséggel van némelly helyeken a' muzsikától tükrözve. Egyébkint az egész mint szokás szerint, felületesen van kidolgozva. Bellini tudta magát alkalmazni az időhöz, 's az idő vele jól számolt, és igy bizonyos lehete benne: hogy magát Európában a' fülcsiklandó mesterek közt első kedvenczül, mindaddig fentarthatja; még egy ollyan valaki fel nem lépend, ki még tarkábban és édesebben tudand feltalálni. „Paccini“ szinte egy ideig a' nyalánkság bábja vólt, azonban most már józan lepkekint bujt elő, körül rebdes, és igaz viszhangra sehol sem talál. Ez ama' bizonyos horoskop mellyet Bellini' eleibe álithatunk. Az ő magva hirtelen felhajtott, a' közönséges kedvesen illatozó kerti plánta felzöldült csak rövid ideig virágzék. A' tölgyfa lassan kél, növését figyelmünkre nem méltatjuk: de bámuljuk midőn mint erdő-királyné tűnik fel. Az ember' élete kurtább ideig tart, mint mennyire a' fának szüksége van, hogy tökéletesen felnőhessen. Igy van a' művész teremtett műveivel is: alacsonyan születve, porban hal el. Azonban mennél terménkebb a' munka: annál több idő kivántatik, hogy felfogjuk; de szilárdúl áll ezután, és valamit a' nemes fának minden év fris levelet, fris virág koronát hoz; úgy ujúl meg a' tisztáról a' tisztára az alapos értő és az igaz jónak barátja előtt, örömmel és a' tiszteletnek nemi szent nemével, az emlékezet.

Bellini, testalkotására nézve kitünőleg szép ember volt, a' nápolyi hangászkar' főnöke czimjével élt.

N—ből

Kapy István.

GONDOLAT FŰZÉR.

1.) Barátot ha választasz, azt mindenek előtt kiismerd: valjon olly tehetős e mint te? — Mert ki náladnál tehetetlenebb, az végre szemérméből is kivetkezik, mi aztán őt — a' kétes indulat miatt — vakmerő eltökélésekre, néhá pedig még tilalmasokra is ragadja, csak hogy a' nálánál érdemessebb barátot ocsmány gyalázatba keverhesse.

2.) Valamint az aranyat tűz által, úgy sok embert kártya közt leginkább ki ismerhetünk. A' valóságos arany ki állja a' próbát, szinte a' maszlagot nem rejtő ember is nyugott elmével ül kártya asztalnál barátival szemközt; ellenben hova hamarább kitör sok emberből az a' kártékony indulat, mellyel köz életben ember társait vagy nyilván, vagy alattomban nem szün maszlagozni. — Egy harmada az illy kártya hősöknek nyerészkedő vágyát alacsony guny-

nyal, két harmada pedig dühös boszuval törekszik nyilvánitani.

3.) Sok rút arcz ötlik szemünkbe, úgy sokféle természetű emberrel is van közünk ez életben. Ehez, valamint amahoz idején szoktassuk magunkat, nehogy utóbb tőlük iszonyodjunk. Az egészhez azonban egyedül azon maxima kivántatik: hogy az afféle rut embereket ne úgy rajzoljuk saját elménkbe, mikint azok valósággal szoktak lenni, mi szerint bizonyosan könnyebben is tűrjük izetlen alakjukat.

4.) Sokan szeretünk, a' nélkül hogy viszont szerettetnénk. A' világ pedig ujjal mutat ollyanra, ki viszont szeretet nélkül ingoványom építi szerelem-várát. Sorvad illyenkor a' szív mindaddig, mig imádott tárgyán csügg — oh! de ébredjen egyszer ámulatából föl, nem találkozand többé olly földi lény, melly őt képes lehetne szerelemre gyulasztani.

5.)Az a' példa beszéd: ki téged' kővel hajigál,' azt te kenyérrel hajitsd vissza" csak úgy állhatna, ha a' következendő is állna t. i. „ki bennünket arczul csap, azt mi csókoljuk meg" — pedig gyakran azt kellene arczul csapnunk, kinek mézes ajka, már három lépésnyi távolságra csókra nyilik. Az illyen többnyire ártalmas hizelgéseivel szok' felénk simulni, hogy mi szép, jó és igaz rejtezik férfias kebleinkben, azt ő mérges fullánkjai által elfojthassa.

6. A' teljes fényű napra senki sem függeszti figyelemmel szemét, ellenben minden szem feléje fordul ha fogyatkozik: valamint ha erényünk szokott folyásakint növekszik azt számban sem veszi a' világ, bezzeg ha egyszer bottlottunk, azt egy könnyen nem felejti, sőt márvány lapba képes vésetni örök emlék okáért, csakhogy valamikép homály ne födhesse.

7.) A' többségtől magát elkülönzött nem egyéb alattomos vádolónál; azonban ennél is ártalmasabb az, ki korlátlan reá tartása mellet, majd csak nem imádtatni akarja magát.

8.) Kik bennünket idétlen kérdésekkel terhelnek, azokat minden nyomon kerülni ne felejtkezzünk; mert azok vagy észben silányok, vagy pedig mint kémek titkainkat akarják belőlünk ki sajtolni.

9.) Kik minden csekélységen ok nélkül szoktak hahotával nevetni, azok bizonyosan mind észben, ming pedig szivben fölötte gyengék mert azt — miben a' dolog valósággal létez — fölfogni képtelenek.

10.) A' természet által tetemes hibákkal megróttak, többnyire boszúval szoknak ellent állni a' természeten. A' helyes termet, és derült arcz, jó természetre mutat.

Ruehietl Miklós.

EGYVELEG.

1.) Robespierre, kit e' lapokbul talán ismernek is olvasóink, igen barátságos és udvarias volt a' dámákkal. Egykor a' Boulevarts terén sétálni ment egy dámával (szinésznő) kinek egy nagy ház rendkivül megtetszett, dicsérte a' ház' szépségét, izletes külsejét, és egyet sohajtott. ‚Talán szeretné kegyed e' házat?' kérde R.

„Oh, igen nagyon szeretném!"

„Jol van asszonyom, legyen meg kivánsága.'

Másnap a' ház urát mint a' köztársaság ellenségét lenyakaztatta, pénzét elvette, 's házát? az asszonynak ajándékozta! Gyönyörü kis barátság!!

2.) Pont-Alais költő és szinész Pierre Gringoire (kit a' notre damei toronyörbül ösmerünk) kenyeres pajtása, később játékszini rendező lett. Mig a' czédulákat feltaláltak, addig a' darabb czimét és játszó személyeit Párisban a' piaczokon dobolták ki. Egy vasárnap Pont-Alais arra gondolatra jutott, hogy a' templom előtt fogja kihirdetni az adandó darabot. A' dobos elkezdett lármázni, a' nép csak hamar össze szaladt, a' templombul pedig (midőn éppen a' praedicatio tartott) a' hallgatók mind ki tódultak 's a' sz. atya maga maradt. A' pap is végre kijött's dorgáló beszédet tartott, mit Pont-Alais utánna majmolva kigunyolt, mellyért is félévi tömlöcz büntetésre iteltetett.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Igen ritkán, vagy tán soha sem is látott a' két ó város annyi tömérdek népet minden rendbül, és rangbúl, mint Sz. István nap estején a' váraldali hangászaton. Az ott levők száma mint egy 10—12 ezerre ment, s közöttük rendkivüli sokasággal a' legszebb ünnepi öltözetekben tündöklöttek a' diszes dámák — és uracsok. — Az est különös szép, és csendes, a' látomány pompás nagyszerü ritka, és felséges volt. A' három katonai ezred banda jelesen, pontos egybehangzással müködék. — Éppen ez orákban tartott:

2.) Perlaszka Domonkos, academiai müvész 's több hangász egyesület tagja a' városi redout teremben, a' vakok intézete 's a' viz által károsultak javára egy nagyszerü „hangász Accademiát", mellybe (a' budai mulatság daczára is) igen szép számú hallgató közönség gyült össze. A' hangverseny részei: 1) Ez ünnepre szerzett nagy Cantate „István és Pannonia" Weil Fülöptül, muzsikája Vincklertől. Az énekek Eicholcz asszonyság Gyöngyösi és Bányi k. a. Sveiczer és Korb urak' közt voltak fölosztva. Eicholcz asszonyság csengő, bájos, műteli, édes hangjával — jó iskolai és helyes muzsikai ismerettel bélyegzett előadásával — első 's méltán megérdemlett helyet vivott ki magának. Még soha egy diletansnéban sem tapasztaltunk annyi muzsikai jártosságot mint e' kedves dalnoknéban. A' tisztelt asszonyság Pannoniát teljes bájjal éneklé; hangjait, charakter és kifejezés érdekesité, ugy hogy minden hanglejtés lelket és érzést fejeze ki. Nagy tetszés jutalmazá őt a' többi érdemes tagokkal együtt, valamint a' felséges kart, és a' nagy számu (159 személyből) álló erős zenekart. A' hangverseny 2-ik részében ismét szerencsénk volt hallani a' hires zongora virtuose Lacombe Lajos urnak remek játékát, mellyel ő, mindenkit bámulásra, csudálásra és tetszésre gerjeszte. Rendkivüli volt a' taps. Ezután Meyerbeer „keresztes vitézek" czimü operájából egy hármas dalt hallottunk Krasznapolszka baronesse, Eicholcz a. és Bányi k. a. által énekelve. Mind a' hárman igen jelesen, müértöleg és egybevágólag, mindenkinek tetszését megnyerve, müködtek. A' hangverseny 3-ik és utolsó része egy lármás hangfestés: „Vittoria melleti ütközet" volt. A' két orchestrum igen dicséretesen munkálkodott. — Végre meg kell jegyeznünk hogy Schindelmeisser karigazgató és Menner énektanitó urak a' joságos czél iránti búzgoságból válalták magukra az igazgatást; továbbá Emmerling ur a' redout haszonbérlője ingyen volt szives azt átadni. — Perlaszka Domonkos a' legforróbb köszönetet érdemli minden ember szeretőktül, ha azt nem nézzük is, hogy megtörte az utat mellyen a' Diletansok ezentul kitüntessék magokat, csupán azon sikerült szent szándékaért is, mellyel ember társain segitni akart, és segített.

(Spiegel.)

DIVATKÉP 8.

Párisi divatviselet: ruha himzett pou de soibol, csipkével ékitve.

Figyelmeztetés.

☞ *A' „Rajzolatokbul" néhány teljes számu példánynyal még szolgálhatunk. Az e' hónapi pesti vásári alkalmokkal eziránt legbiztosban rendelkezhetni 's kiknek szándékuk lapjainkat a' jövő évnegyedre hordatni, ez alkalommal azok is szives rendeléseiket megtehetik.*

☞ *Azon tisztelt Előfizetőinket, kik divatképeinkért csak a' lapjainkra tett előfizetés után tették le az egy p. frtot, több rendbeli megkeresésre van szerencsénk figyelmesitni, hogy bátor az illető postákon az egy p. frtot képeinkre ráfizeték, de ha az a' középponti főposta-hivataloknak át nem küldetett 's ezek által nekünk számadásba nem adatik, (mi azonban pontosan megtörténik valahányszor a' ráfizetés beküldetett) ugy mi teljes készségünk mellett sem szolgálhatunk divatképeinkkel, az eddig kiadatottakkal pedig minthogy számuk teljesen elfogyott, szolgálatunkat éppen nem ajánlhatjuk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
September 2kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
18dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. Es minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

PAULINE.

II.

(Folytatás)

A' másszor olly szorosan egymástól elkülönözött ajtók egymásba nyitvák, sőt egy még sarkából is kiemelve; a' szobák során majd egész csapat jelent meg; a' rózsás kert a' máskor lányok' non plus ultrája most telve férfiakkal; hol eddig a' legnagyobb csend uralkodott, ott a' czigányok' harsogó muzsikája zeneg; 's a' pallókon, mellyeket eddig négy lábun kivül ritka emberé tapodott, most tánczosok lejtenek. Mi ez? — öröm ünnep! Egy becses látogató, Pauline anyja kedvéért. A' vigalomnak nem volt határa, de mi is szabott volna határt, midőn kiki megelégedhetett. A' kihez a' hajlandóság vonta, ahhoz csatolta most a' táncz is. Pauline a' hadnagy karjain lejtett; ha Paulinának választani kellett arra barátomnál más számot nem tarthatott, ha 's a' főhadnagyon volt a' választás Pauline már előre emelkedett ülő helyéből. De a' cottillon sem hagy mindig választani, ő is bíz némellyeket a' sorsra. A' tánczosné dámákat, a' tánczos királyokat osztogatott; 's már harmad izben! ha Pauline Herz-királyt keresett, barátom a' Caro király volt, hallottam őt sohajtani: a' sors kegyetlen! most reám jött a' sor „Pauline? — kérdém — minő királyt vár?" — ‚Makkot' viszonzá, 's én barátomnak a' makk dámát adom, hogy a' sors ne legyen iránta kegyetlen, tapsolok, kiki keresse magáét! barátom indul Pauline ülő helye felé, mutatja a' makk dámát, 's ez a' vörös királyt. „Hogy is tud egyebet nálam szivnél keresni" viszonzá Pauline, ez meg ismét csak a' magáét sohajtotta. „Oh! a' sors kegyetlen!"

A' jövő pár által is kegyetlenül osztogatta ki a' sors a' kártyákat; Pauline osztály részem lett. A' helyett hogy az a' nélkül is fárasztottat jobban fárasztanám: ‚kisasszony! — szólitám meg, midőn keringő tánczosa helyét elfoglalnám — várjon csak, az előtt én szerencséltetni akartam, és kegyed ellenzette.'

„Lássa én féltem kegyednek az igaz szint megmondani, én azt gondoltam kegyed bennünket szét akar választani, én pajkosságot sejtettem."

‚Úgy kell a' kisasszony tervemet vélte eldönteni, 's a' magáét döntötte el, a' ki másnak vermet ás, maga esik bele' és ezzel Milyhez tánczosnémhoz mentem, ki nem szünt meg velem észrevételeit közölni a' boldog pár érzeteinek hűségéről. És igaza is volt, sokszor jött rájok a' sor, megszólitással kelle őket emlékeztetni, ők elmerültek jövendőjük' mámorába, 's egymás látásában boldogoknak, véghetlen boldogoknak érzették magokat.

A' feketébe burkolt tárgyakat csak a' felhők közül néha néha kivilágló hold' homályos fénye ismertette meg, 's az is már a' lemenőé a' mulatság még csak most vette magára a' valódiság öltönyét, sok szerelmes párnak az óra perczczé volt varázsolva. De Cordula asszony már nagy szemeket csinált; egy tő hult le a' másik után, szóval a' szoba meghatalmazott birtokosnéja álmos volt, 's Pauline

ezt látván esedezett ha a' tánczot végeznők. „Nem — mondám — eddig kegyeddel — ugy szólván, nem is tánczoltam, ha mi le-tánczoltuk magunkét akkor felhagyunk, de nem elébb!" 's keringtem vele már olly soká, hogy alig birta szegény Pauline. Pihenni engedtem vagy egy perczig 's ismét nyugtalanitám: „Sie unersättlicher!" mondá Pauline, 's mára az utolsót lejtettük.

Mikor jól fenn volt már a' nap a' látkörön, 's a' munkás ember végezett annyit, hogy ebédjét megérdemelje, az éjjeli tánczosnéknak csak még-is korán volt. Az álom legjobb folytában, talán épen midőn kedvesét látta maga előtt térdelni, kelle Paulinának megzavartatnia.

Levél érkezett a' városbúl, hogy anyja magát az esti bemenetelkor meghűtötte. Fáradságot, rövid álmot szemügybe sem véve vette magára Pauline ruháit, 's sietett anyja karjaiba. Az eltávozásról hirtelen értesitett barátnék körözték őt.

„De ha jobban lesz anyád, csak ki jösz ismét lakni" kérdé Mily.

„Nem lelkem! ha legjobban is lesz, ő ismét látogatna, 's az esti szélben megint megbetegednék, én lelkem ezentul a' város' lakossa leszek." —

„De legalább néha ugy ünnepeken, ha a' sokadalmat szereted, vagy ha a' magányt, hétköznap csak meg fogsz látogatni?" —

„Eddig a' zaj tetszett, most a' magány, a' hét napjaiban gyakorta látjuk egymást."

„Úgy, igen úgy a' szerelmesek csak a' zajtól távol boldogok, 's te is Pauline azt kerülöd, látod-e a' másik ki egészitő érzet' jelenségeit!" szólt Mily.

Pauline ezt egy sohajjal igenlette; szó ár helyett könyözönnel vált el barátnéitól, kis ujjaival vetett csókjaiban egy néma isten véledet a' helynek, hol — mig más gyógyult — ő jól mulatott.

* * *

Mint egy két hétre, Pauline bemenetele után nem annyira boszonkodva, mint rosz kedvel ültem ablakomban; mikor a' legderültebb délutánra vártunk, akkor kellett essőnek esni, ez ha nem is boszantani, legalább elkedvetleniteni képes az embert. Néhány a' ruháját sártól óvni akaró asszonyka' tarka lépése volt az egész, mi a' vizsga szemnek némikép elégitő látványt adott. Mig egy átellenes utczából jövő kocsi vonta magára figyelmemet, mellynek első pillantásakor a' sejtés szált meg hogy lakásomhoz tart. A' hintó megállott, férfi ugrott ki belőle, még pedig olly sebesen, hogy meg sem ismerhettem. Előmbe sem tudom ábrázolni képem' vonalát, mellyel a' meg nem ösmertet fogadni akartam. A' barátság, tisztelet, alázatosság, felsőség, úgy elömöltek azon, hogy bármellyik' képesitésére egyiránt mondhattam azt elhatározottnak; 's végre is a' a' barátságot kelle azon szétöntenem. Barátom a' főhadnagy lépett be.

„A' te ruháid nedvesek, szólj hol jártál volt az essőben? vagy a' kocsin általáztál?"

„A' budai vár-oldalon voltam!"

„Mit kerestél ott?"

„'S te nem jöttél volna ma oda? nagyon csudálnám!"

„Az igaz, ma ott? muzsikának kellett volna lenni. De csak nem volt még ideje, korán van, fél négy lesz csak, és te már ott voltál!"

„Ládd, én az első padra ültem, hol egy megjelenő sem kerülheti el figyelmemet, és én ott várakoztam!"

„Tán Buda-Pest' szépein akartad szemeidet legeltetni? nemde kedves egy mulatságot kivántál magadnak szerezni?"

„Te illyenekkel tudsz bohóskodni, az én eszem egészen másokon forog, mondom én ott várakoztam hogy tisztelkedhessek!"

„Kiknek valljon?"

„Paulinának!"

„Bolond beszéd! barátom várakozhattál volna, mig az utolsó elment, azok soha sem jöttek volna. hisz Pauline' anyja beteg!"

‚Volt beteg, már nem az! én bizonyosan tudom, hogy eljöttek volna, ha a' kegyetlen sors essőt nem ad.'

„Ugyan honnan tudnád azt bizonyosan? utolsó szava is az volt, a' zajt kerülni fogom nem hiszem, hogy illyen közmulatságra magát elszánta volna.“

‚De mikor magától hallottam Paulinától tegnap Ferenczhalmán!'

„Bolond beszéd! barátom Pauline, még azt sem tudod, nem lakik többé Ferenczhalmán!“

‚De ő tegnap anyjával volt oda kint, és ők — nem egyszer emlitették, — hogy szándékok holnap, mára értették, jelen lenni az ellipsén!'

„Ha többször emlitették egyszernél, bizonyosan oda czéloztak, hogy kisérőjüknek ajánld magadat!“

‚Igaz bizony, oh kegyetlen sors! hogy nem tudattad velem, mit akarnak, de hogy is tehettem volna azt, hiszen még látogatóban sem voltam nálok!'

„Semmi baj, ugy-e tehát ma már mi sem lesz muzsikátokból?“

‚Nem hiszem, folyvást esik, de holnap ha a' sors nem lesz kegyetlen irántam, tán meglátom őt ottan!'

„Barátom nekem eszembe jutott valami, és mi azt véghez is fogjuk vinni!“

‚Szólj mi az? ha engem is érdekel?'

„Az idő essős, ők unni fogják magokat, mi látogatást tehetünk Paulináéknál!“ 's ezen gondolattal öltözködtem hirtelen barátom' szívdobogásai közt.

* * *

Az ágyon két kalap és két kendő volt elkészitve, az egyik kalap fehér, piros virágokkal ékesitett, az egyik kendő ég szinü kék, melly igen jól állhat azon fekete ruhához, mellyben Pauline az ablaknál ült, és himezett. Az anyja a' pamlagon ült, keztyű, napernyő előtte az asztalon, szóval minden arra mutatott, hogy akartak valahová menni. Nincs tán alalkalmatlanabb a' társas életben, mint mikor akar az ember valahová menni, és nem csak hogy nem mehet, de még azt sem tudja, fogé mehetni? Valami dologba nem lehet illyenkor belé kapni, mikor nem tudni melly pontban kell félbe szakasztatnia. Pauline' anyja is csak az asszonyoknál szüntelen kéznél lévő kötést vette volt elő. „Nem tudott már — sóhajtott fel Pauline — ez az esső ma el maradni, és a' helyett hogy tisztulna, még mindinkább borúl!“ kopogást hallanak, 's mi — ugy tetszik — nem is vártuk mig a' szabadot válaszolnák, hanem beléptünk.

„A' mint látom kegyetek menő félben vannak, úgy nem alkalmatlankodunk, ha-nem vi—ssza — tér—ünk“ szóltam.

‚De kérem! maradjanak, mi nem mehetünk, 's ha mennénk is, azért látogatásukat elfogadni mindig sziveskednénk!'

‚Magok is — szólt Pauline — tán első elhatározáskor máshova szándékoztak, de az a' rút idő.'—

—„A' kegyetlen sors' küldöttje Pauline,“ mondá barátom, 's erre ők nevettek. Szék lőn nekünk ajánlva, Pauline himzését folytatta, mellette barátom ült le, én meg a' pamlag mellett foglaltam egy széken helyett. Az anyja ismét kötését vette elő.

„Ugyan vallja meg nagysád, mi örömük lehet ebben a' szünteleni kötés varásban?“

‚Különös kérdés!'

„Ha magokban vannak, tán az unalomtól menti meg, de ha látogatások van?“

‚Akkor is igen jóizűen esik!'

„Lássa nagysád — mondám, mi alatt pálczám' czafrangjával motoztam — ha én látogatóban vagyok, 's a' házi asszony vagy akárki kötést vesz elő, én mindig azt gondolom, hogy unalmas vagyok, hogy nem a' legszivesebben látnak.“

‚Ments meg Isten! Nekem csak szokásom, ha kivánja kegyed, félre teszem.'

„Soha se fárassza magát, csak azért emliteltem, mert azt véltem, hogy nagysád is e' szempontbul teszi, és én nem igen szeretnék ifju pályámról elrettentetni. Mint hallottam Nagysád beteg volt?"

‚Csak beteges, az egész nem volt egyéb egy kis meghütésnél.'

„Az is elég, a' meghütésnek is lehettek volna szomorú következései."

‚Lehettek volna, de hála az égnek elejét vettem a' bajnak, 's azok elmaradtak.'

„Ha merem kérdeni mellyik rendszer volt szerencsés illy hirtelen orvosolhatni."

‚Én csak a' réginél vagyok, nem azért mintha gyülölője volnék az ujnak, a' jónak, de — de' —

„Ugyan miért? Ha nincs birálnia a' hasonszenvben, nem méltatna azon okba beavatni, melly e' bizodalmatlanságot szülte?"

‚Tudja Isten miért, de nekem jelenleg semmi bizalmam nincs a' homoeopathiához halálom ágyán talán ahhoz folyamodom de előbb nehezen.'

„Éppen ez a' szereecsétlensége a' homoeopathiának, hogy akkor folyamodnak hozzá, mikor a' többi orvosok le mondtak életéről, akkor aztán persze meghal a' beteg 's azt mondják: a' homoeopatha keziben."

‚Legjobb ha egyhez sem kell folyamodni, de mikor nincs ember baj nélkül az aztán akár testi akár lelki legyen.'

„Az ember mind ezt maga magának okozza, lássa nagysád, ha Pauline kisasszonyt úgy szabad nyakkal, azon könnyü ruhában engedi ma át, odakint igen hüvös van, az bizonyos, hogy megbetegszik, 's ki lesz oka bajának? ön maga nagyságocskám."

‚Ne higye azt kocsin mentünk 's a' nagy kendőt is feladtam volna, baja nem lesz; de szóljon, kegyed tudni fogja mikor lesz muzsika a' mai helyett?'

„Holnap, ha az idő kedvezni fog, de úgy hiszem az udvariság is megkivánja kedvezését."

‚Szeretnénk elmenni, valóban igen nagyon szeretnénk, de az özvegynek nincs férje, kisérője, magában meg.' — — —

„Nagysád! kisérőnek kellene ajánlanom magamat, de én egy Anna ünnepre vagyok hivatalos 's onnan nem szabadulhatnék el olly korán, hogy még nagyságtokért átjöhetnék."

‚Tehát mi csak itthon maradunk holnap, igen itthon!' —

„És ma nagysága — bocsásson kérdésemnek — kivel mentek volna?"

‚Minek kérdi azt kegyed?'

„Minthogy előbb emlitette nagysád, az özvegynek nincs férje, kisérője 's a' t."

‚Ma tudja szeles volt az idő, borús, úgy hittem nem leendnek ott annyi lenézők, kik az embert meg nem kimélnék itéletekkel.'

„Óh holnapra előre lehet tudni a' legszebb nap lesz, a' legtöbb lenéző fog a' városlalon sétálni, holnap minden esetre lesz férfira szükségük!"

‚Gúny vagy való, mit beszél kegyed?'

„A' legszigorúbb valóság, barátomat nem ajánlhatom?"

‚Igen, ki tudja nem lesz-e valami foglalatossága, melly őt visszatartóztathatná?'

„Katonának a' reggelen kivül nincs dolga, azután akár egész nap őgyeleghet, bizza reám nagysád, 's ő holnap kisérőjük lesz!" Pauline' anyja megegyezett, mi azután még soká maradtunk, kiki magáéval folytatta érzelgős beszédét, mig a' játékszin' ideje nem jött.

(Folytatjuk.)

FRANCZIA KÉPEK.

ESTAING

Egy 65 éves tiszteletre méltó öreg, nyugalmazott ezredes. Észrevették az istentelen republicanusok, hogy egy kis pénze van, mindjárt ráfogták hogy Hebert összeesküvésében részt vett, 's ez nem kevesebb volt a' halálnál!

Hű katona volt ő mindig és derék vitéz. Katonai tudományát az americai hadban jelesen kitünteté. Ezeket 's őregségét semmi tekintetbe sem véve, a' törvényszék elébe idéztetett. Ő megjelent — de hallgatott. Te vén kutya nem is védelmezed magad? kérdé egyik biró. „Szégyen gyalázat volna köztetek élni mond az öreg csak azt fájlalom, hogy a' harczban nem tudtam elesni vitézül — most itthon gyalázatosok által kell meghalnom; soha sem győzött ellenségem is harczban, 's ti nyomorultak győzelmeskedtek rajtam. Nem rettegem a' halált szivesen közelitek hozzá, mert édesiti azon tudat, hogy rokonim barátim 's jóösmerősim közt egy csendesebb hazában élhetek. Kivánom, hogy ti egykor Isten' itélő széke előtt éppen olly nyugodt lélekkel tudjatok megjelenni, mint én most ti előttetek, azonban rettenetes lesz a' ti halálotok! Siessetek jutalmam kiadni fáradságomért a' mint ti szoktátok, vegyétek el jószágaimat. Most tehát menjünk!" Sokan megindultak, de a' nagyobb rész nagy lármával vitte ki a' halálra, itt még ezeket mondá: „ha pártos volnék rettenetes lenne halálom, de igy könnyü és kellemes!!

CHATELET

Egy igen hires arczfestő és képfaragó Provenceból. E' művész igen nagy szorgalommal dolgozott ki egy képet melly XVI. Lajos Franczia királyt trónján ülve képezé. Joboldalán állott a' rózsa kotzoruzott Religio egy keresztet tartva kezében, baloldalán pedig egy mérővel áll az Igazság, bal kezében egy kardot tart egy sárkány ellen, melly irtoztatólag tátott szájjal XVI. Lajosra akar ugrani. A' trón utolsó lépcsőjén alól egy vas ember áll, ki XVI. Lajosnak egy pecsételt nagy levelet nyujt által, másik kezével pedig három szörnyetegre mutat, mellyek lábainál feküsznek; felül olvasható: „Ez ád nekünk arany időt," alól pedig: „A' szörnyetegek kivesznek."

Chatelet, a' kiraly hive, elég ügyetlen volt ezen képet mindenkinek megmutatni. Egy jacobinus ki utolsó nézte e' képet, kiragadá a' művész keziből, összepökdösé, és tüstint megégette. Másnap éppen 36 éves korában (1792) ez élettül bucsút kellett vennie. Mi előtt lefejeznék, csufosan szólt egyik hozzá: „No művész, szabaditson most meg festett királyod." „Igen felelt elszántan, én egy királyt ohajtottam a' hazának ki el is jő, hogy a' vad embereket kiirtsa."

Még egy illyen kép volt akkor tájban, mellynek szerzője azonban jókor elfutott a' veszély elől. A' kép ez: két jacobinus szarvakkal és tehén-farkokkal felékesitve, egy taligába van befogva, mellyen az ördög ül; fején veres sipka, bal kezében egy törött királypálcza, a' másikban pedig félig elaludt fáklya. Hátrúl követi a' nemzeti gyülekezet' két fő tagja, igen jól eltalálva, úgy hogy első látására rájok lehet ösmerni. A' taliga egyik oldalán van az Igazság béna lábakkal, másik oldalon pedig az egyenlőség rongyos csizmába, és sok üres erszénnyel. Alól e' diák felirás áll: Attendite a falsis prophetis 's a' t. Óvjátok magatokat a' hamis prófétáktól, kik hozzátok jőnek, mert ezek ragadozó farkasok. — cselekvéseikből ismeritek meg őket 's tb. a' mint ezt sz. Mathé könyvében fel lehet találni.

Amsterdamban pedig, egy tollától megfosztott madár volt egy szabadság fájára szegezve ezen felirással:

Der Vogel ist gepflückt,
Die Federn sind verflogen,
Der Prinz wird unterdrückt,
Der Patriot betrogen.

D' ERMEUIL ERZSÉBET

Egy gazdag pénzkereskedőnek özvegye Rochelleben. Nyolcz gyermeke közül egyetlen egy leánya maradt meg, ki éppen 17dik évében vala, midőn atyja meghalálozott (1798) A' jó anyja mindig azon iparkodott, hogy a' legjobb nevelést adhassa leányának, és czélt

ját el is érte. Ugyan is a' leány minden asszonyi szép munkákat tudott, a' konyhához értett, több nyelveket beszélt, sok szép és tudományos könyveket olvasott, jól klavirozott, szóval a' gazdasszonysághoz értett, a' muzsikába és litteraturába járatos volt. Belsejére nézve: szive a' legjobb, indulatja a' legnemesebb, erkölcse a' legtisztább — (és igy, csak igy szerethetni a' nőnemet.) A' respublica idejében pedig igen nehéz volt egy jámbor és erkölcsös leányt találni, mert a' divat könyelműség 's a' szét harapdozó bujaság mint egy sebes folyam a' legtöbb leányokat magával ragadta. —

D' Ermeuil asszonynak legnagyobb öröme volt a' földön kedves jó leányjába, ki is a' leghálásabb érzelemmel és szeretettel volt mindig szülője iránt. Ki gondolná még is hogy e' nemes lelkü, 's különös példás asszonyokat egy iszonyu csapás éri. Soksor a' jók és becsületesek is szenvednek hogy erényük tisztábban tündököljék. E' példás charakterü asszonynak egy atyafia, ki a' kereskedést kitanúlta, 's a' boldogult ur boltjában is szolgált, most Franczia országban állandó kenyere nem lévén, Németországba utazott (1791) hol több hasztalan keresés után végre Achenbe egy nagy kereskedőnél helyet kapott. Időről időre tudósitá nénjét, és viszont, ki több izben egy kis pénz segélyt is küldött neki, és gyakori levelezésbe voltak. E' levelekre figyelemmel volt a' felsőség, és egynehányt (szerencsétlenségre) el is fogtak, mellyben éppen panasz és sopánkodás a' haza iránt, és a' pártosok dühe volt leirva. Az özvegy leányával együtt előidéztetett, 's az elfogott leveleket megmutaták. Ő magáénak bizonyitá. Most haza árulással vádoltatott, és szemire hányták, hogy: nem csak levelezésbe van a' haza ellenségeivel, hanem hogy még azokat pénzzel is segiti, mellyel a' hazának tartoznék áldozni, 's igy kettős bünt érdemel. Az asszony hideg vérrel végig hallgatá, 's igy menté magát: „Az én atyámfia nem azon emberek közé tartozik, kiket haza ellenségeinek lehet mondani, ugyan is ő, a' mi rendin van, más országba ment kereskedés, nem pedig politicai tekintetből, ezt kárhoztatni nem lehet, nem szabad, a' mi pénzt adtam neki atyafi szeretetből hogy sorsán segitsen, senki sem tilthatja, hogy pedig a' haza' bal sorsát emlitém, hisz az minden jó hazafi szivén fekszik, 's naprul napra, nem hogy jobbra változnék az hanem még siralmasabb állapotra jut. 's tb.“

Az itélő birák közül némellyek elszégyenülve az egész dolgot abba akarák hagyni, de a' többség győzött — vagyonát mind elrablák, 's a' derék asszony mint a' köztársaság ellensége életének 52 évében fejét veszté. Egy kivánsága volt még utoljára, hogy t. i. kedves leányát még egyszer megölelhesse, de ezt is megtagadták tőle. „Nem reszketek a' halál előtt, szólt végtire nagy lelkesedéssel, egyszer ugyis keresztül estem volna rajta, csak szegény árva leányom' sorsa nyomja lelkemet. Uram Istenem! légy gondviselője, 's őrizd meg a' kegyetlenek kisértetétől, hogy egykor minden bün nélkül juthasson fel hozzám.“

NYILT LEVÉL.

Kedves Szerkesztő ur! Épen akkor tájban indultam én is utnak, — midőn a' Rajzolatok' mostani félévi száma megindult. És ekkor szörnyü indulatok támodának keblemben is; — ah mert ez időben, kedvesemtől, mint szeretett mindenemtől kellett elválnom. — Az elválás' fájdalmainál pedig, kinzóbbakat rettentőbbeket, — képzelni is alig lehet.

Azért tehát, humanus ember létemre, javaslom minden felebarátomnak, sőt még egész barátomnak is, mikint a' kedvestőli elválás' halálos tőrét — ha bár a' sorssal daczolva is, elkerülni valahogy el ne mulassza.

Szerkesztő ur már házas ember. Következőleg — mint minden divattal foglalatoskodó férj, — nőjében inkább drága kincset, mint kedvest bir. Önnek valóságos kedvese: a' Rajzolatokra előfizető magyar publicum, mellynek a' hűbéri rendszer' követelésére, virágokat, gyümölcsfákat, 's mindenféle pittoresk — és arabesk — alakokat, köteles ön, hetenkint kétizben rajzolni. Mind ezek között pedig, a' villámháritók és a' keztyü valának a' természet után leghivebben lemásolva.

Azonban utazást tévén honom' több megyejében, minden ujság olvasó csak arra figyel-

meztetett; hogy szerkesztő úr' hajdan kövér publicum kedvese a' száraz kórsághoz már már igen hajlandó. — Na de hogy is ne? Szegény pára! nekie — a' sok polemicus czikkelyben, sok szárazat kell megemésztenie; minthogy a' hajdani humor, a' nem rég' dühöngött dunakint kiöntött Szerkesztő ur journal-medréből, 's most ezen árviz nagyobb része a' nyomatott — (és igy nem szabad) természetbe kezd befolyni. Szerkesztő ur is, a' helyett hogy megnedvesitené rajzónját, — hegyesen szokta használni azt és gyérebben mind az előtt. Talán bizony — kedvesétől elválandó, föl akar már ön a' nyakig megunt rajzolással hagyni?

Az istenért ezt ne tegye! ezt tennie halálos vétek volna. Ha már benne van ön a' credoban: türje a' sors maszlagát és malasztját egykedvü nyugalommal. — Azon fölül — mint már előbb mondám: a' kedvestőli elválás, a' legfájdalmasabb egy dolog a' világon.

A' rivalismus szelleme, — a' pörölés a' czivódás, veszekedés, mindennapi és divatos dolog ugyan, világ' kezdetétől egész a' mai napig; 's különösen a' fehérnép' és az ügyvéd charakteristicus tulajdona. De mindazonáltal is, — higyje meg szerkesztő ur, ez fogja elébb utóbb publicum-kedvesét öntől végkép elidegeniteni; noha a' fehérnép számára lévő divatujság lényegesebb czélt nem is választhat a' folytonos pörölésnél.

De a' pörölés már régi tartós divat, — 's hogy ismét valami uj divat forduljon a' világ' tarkaszinű szőnyegére, azt akarja a' nagyobb, rész mikint divatlapokból a' pörölés gyükerestől számüzettessék. Hódoljon hát ön is a' divat' hatalom szavának, melly származott szó a' ‚pénz' gyökszóból ered. —

Minthogy pedig utazásomban sok helyütt azt hallám, hogy divatujságba tudományos dolog egyátaljában nem tartozik: irjon tehát ön ezentúl tudomány nélkül; 's ez által is könyebit irói pályáján.

Aztán lássa ön, szerkesztő ur mi haszna a' folytonos replicázásból ha nincs ki sententiát hozzon, ha nincs ki végrehajtó hatalommal birjon! a' kérdés eldöntésének fontos tekintetében. — 'S mint, való az, a' magyar kis közvéleményre apelláni, melly még eddigelő is, csak a' vélekedő, kétkedő, és nem a' határozó átlásponton áll. —

Na de meglehet, hogy a' jövő országgyülés egy literaturai tribunál fölállitásáról is gondolkozni fog, ha idejéből ki nem fogy.

Ha pedig azt hiszi szerkesztő ur, miképen Garabonczás diák fia, és Tündér Ilona lánya, márcsak gyermeki hálakötelességből is eltartják öreg napjaira, — úgy fölötte csalatkozik hitében. Hát nem tudja e ön, hogy e két üldözőbe vett lény, törvénytelen gyermeke önnek? — Az ön' és publicum-kedvesének szülöttje: — a' Rajzolatok. Ez tehát ön törvényes szerelem-gyermeke, ki szerkesztő urat holta napjáig eltartaná, — ha annyi vérrontó pör-savanyut nem öntene belé.

Egyébiránt, ha csakugyan nem szándékozik ön publicum-kedvesétől elválni, úgy eddigelé gyakran pogánykodó szerelem-gyermekét keresztelje meg, hogy a' szelidséget hordván diszczimerül, önálló minden tekintetben új és velős tartalmu, — 's pártatlan divaturficskát lehessen belőle képezni. Mert a' „Rajzolatok" czim, a' többesben van, 's anyja a' publicum ezért forditott kevesebb gondot reá, mint más gyermekeire? Adjon tehát ön uj ruhát szerelem-gyermekére, 's keresztelje el őt Bohó Misinek vagy Hamupipőkének, — mindegy, — csak egyes számba legyen, hogy az előfizetők foglalják el a' többes számot. Hiszen — a' grammatica szabályaival sem egyezik meg, ha igy beszélünk: Rajzolatok — in plurali — és előfizető — in singulari. — Legyen tehát ezentul Rajzolat, genre-fesztészet, (vagy a' mint akarja már ön) in singulari; — és előfizetők az az kedvesek — in plurali. Ekkép a' logicusok és a' nyelvészek sem fognának reánk haragudni, de még mi sem reájuk.

E' végre bocsánatotf kérek szerkesztő urtól, hogy illy lármás pört inditottam ön ellen. Na ön és szerelem-gyermeke mindig csak pörökkel tractál engemet; úgy hiszen hogy nekem is szabad már egyszer, ön ellen a' viadaltérre szállanom. Mert most midőn elrejtett arczamról a' hadszerű sisak rostélyt föltűzöm, tudtára adom szerkesztő urnak: hogy én szeretett publicum-kedvesének egyik élő organuma vagyok. Bennem láthatja ön kedvesének föloldatott nyelvét. 'S hogy egy kissé kinyujtózva nyelveskedtem — ezt nem veendi ön rosz néven. Nagy egészem' szivőszinteségéből meritettem föl szózatom' szeplőtelen hattyudalát. —

Egyébbiránt 's a' t.

Hattyúsi.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1) Szomoru hir szárnyalt e' hó 30dikán melly valósultnak mondatott; t. i. hogy Kölcsey hazánk 's korunknak lelkes irója koszorus pályáját bevégezte volna. — Még egy másik hir szomoritá e' napokban a' litteratura igaz barátit. Garay, Pozsonyban, a' „Hirnök" szerkesztőségének egyik érdemteljes segéde, sulyosan beteg 's közel halála bánatos félelemmel tölti el barátai 's tisztelői' keblét.

2.) Magyar szinház. Utósó szini tudósitásink óta szinházunk körül ismét nevezetes változások történtek: tekintetes Szentkirályi Móricz ur szinigazgatói hivataláról lemondott 's a' részvényes társaság augustus 29 — 30dikán tartott gyülekezeteiben, a' szinigazgatásban uj behozandó rendet láta czélirányosnak. Az igazgatás ezután is a' válaszmány mellett maradand, mellybe tekintetes Földvary Gábor ur jelen nem létében, annak felváltva két tagja jelesen: gróf Báday Geđeon vagy tek. Ilkey Sánd. ur lesz mindig befolyással, a' szini mutatmányok főfelügyelésére pedig mint főrendező Komlósi szinész fogadtatott a' társasághoz, melly módja a' kormányzásnak czélirányosbnak látszik, mint az egyes igazgatói mód egészen korlátozva.

Augustus 21d Szentpétery Zsigmond jutalomjátékául először adatott „Tékozló" Raimundnak tündérregéje, mellyben „Cheristane" (Laborfalvi R.) a' tündér, Flottwellt (Fáncsy) még gyermekkorában e' földön megszeretvén, elárasztja őt gazdagsággal, ki minden kincseit' addig pazarolja míg végre koldus botra 's annyira jut, hogy most már egy hajdani inasa Bálint (Szerdahelyi), ki inaskodása után tanult asztalos mesterségéhez fog, akarja a' dús tékozlót házánál eltartani; de a' szerető tündér magába térvén a' pazar, fölsegélli őt 's Azur szolga szellemmel visszaadatja neki azon nem megvetendő pénzsommát, mellyet ez tőle elkoldult vagy mellyet Flottwell az ablakon kidobott. 23 év alatt történik e' változás 's e' közben a' játék mindig megtartja nemes irányát, érdekességét 's az egész mesterkézre mutat, melly a' darab' belső értéke mellett azt dúsan tudá küldiszitményekkel is elhalmozni. A' játék egybe vágolág adatott 's kitetszett rajta, hogy Szentpétery ügyes keze vezette az egészet. 22d mint a' szinház megnyitása' év napján „Arpád' ébredése" 's „Kemény Simon." Arpád ébredésére, ha Vörösmarty ur tán azt nem hiszi, hogy rosz szándékból ered, volna a' többek közt egy kis észrevételem, mellyet én legalább az emberi természetre ható kültárgyak benyomásával, megegyeztetni teljességgel nem tudok: Árpád Pestnek a' dunai rész legszebb során ébred fel, 's e' meglepő szépség Árpádra egészen ellenkező benyomást tesz, mert ő e' tündér szépség' közepette panaszkodik, hogy a' nemzet elajasult, holott sokkal hihetőbb, hogy legalább e' látvány keblét ellenkező érzésekre dagasztandá; e' kis ellénkezésen azonban ugy hiszem egy pár szó vagy sor' kihagyásával segithetni. 23d. „Gyászvitézek," melly nyomtatásban is megszerezhető. 24d. „Tündér Ilona" ismét és negyedszer 's a' magyar journalistikai világtól ismét lepiszkolva, mig a' külföldi lapok e' darabról hangos magasztalással szólnak. Ez egyedüli jutalmam 's most már tudom legalább magam is, mit higyek ez annyira becsmérlett, lepiszkolt szinműről. 25d. „Bűvös vadász." — 26d. „Tékozló" egyik jelenés ma e' darabból kimaradt 's az innen eredhető zavar helyreütését, Telepi ügyességének köszönhetni. — 27d. „Fiesco" Nagy Ignácz' forditása után jól adatott. 27. „Sevillai borbély" mellyben Benza igen tetszett. 29d. „Kean." 30d. „Montechi és Capuletti." Zettelman az Ulmi szinháztól mint vendég Theobald szerepében tetszett.

KÜLHIREK.

1.) Most jelent meg egy munka: „Biographie Universale" 52 kötet; közönséges kiadás 500 — 100 frank, pompás kiadás pedig (10,000) tiz ezer tallér! soha illyen drága könyvet!

2) Amerikában szerencsétlenségből két év alatt 300 ember veszté el életét a' gőzhajón, az idén pedig mint egy 1000 ember lett szerencsétlen.

3.) Carrará-ban hol a' márvány otthon van, egy pompás szinházat épitenek egészen márványkőből.

4.) Francziaországban 47,000 (csak Párisban 20,000) angol tartózkodik, ha egyik egyik csak másfél tallért kőlt el, ugy évenkint 22 millio tallérra megy mit az angolok Francziaországban hagynak.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest *September* 6kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
19dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

NÉPDALOK.

Csóká-tól.

I.

Szél fuj a' patak vizén
Habokat űz tetején,
Az én szivem is habzik,
Mert galambom haragszik.

A' kis patak zavaros
Szép Erzsikém haragos,
Azt kivánja a' szegény —
Másra ne is nézzek én.

A' szél söpri az utat,
Rózsám haragot mutat, —
Ha haragszik, megbékül
Mig a' kökény megkékül.

Mi az oka? — tudom én,
Mert más van már kebelén, —
'S ha haragszik, hanem is,
A' szive még is hamis.

Tudom én, a' leány-sziv
Egyhez nem maradhat hiv,
Boldogúlj hát jó leány
Én megyek hivebb után.

II.

Galambom igérte
Hogy elvesz szüretre,
Adott is pántlikat
Csipkés fejkötőre. —
Azt igérte, elvesz
Hogy ha csókot adok,
'S hogy én majd helyette
Ezeret is kapok.

Hej! hamis a' legény
Nem hiszek szavának,
Hamis teste lelke
Szőkének barnának. —

Szép bokrétát tűztem
Kerek kalapjára,
De csak úgy ha ennek
Fejkötő lesz ára.
'S mellé jó keményen
Megfenyitém őtet,
Hogy én kivülem ne
Tartson szeretőket, —
Mert ha tart, 's nem vesz el
Én is ottan hagyom,
'S virúló pártámat
Más hivebbnek adom,
Ki engemet elvesz
Kendőt köt lovára,
'S úgy visz el majd, haza
Az Ipoly partjára.

TANÁCS.

Ha nincsen a' kihez
Kebled lekötve van
'S magányban érezed
A' sujtó sziv-vihart; —
Ha, kit hőn tisztelél
Ki téged ápola
Nincs már többé neked
Az édes jó anya; —
Ha gyászos sir födi
Szerettidnek porát,
'S magányos éltedet
Elhagyva bolygod át; —
Ha sors csapása dúl
Minden reményiden,
'S hervadva tűnik el
A' másnak szép jelen:
Találj magadnak egy
Hű 's részvevő kebelt,

Ki egyaránt emel
Veled minden tehert,
Enyhitni fogja ez
Az égő mély sebet,
Mit a' szív' rejtekén
A' sors' csapása tett.

BÉRCZY.

A' TEMETŐ.

Néma csend' ölében
Béke karjain
Áll fen egy hon, a' lét'
Szűk határain

Túl emelkedőket
Népeül biró.
'S bár mi vész között sérv
Nélkül álható.

Ott van az enyészet'
Bús rideg laka,
Ott kinémul a' szív'
Vig 's komor dala.

Nem csapong a' bűnös
Vágya képzelet
Ottan elmulandó
Földi jók felett.

Nem haboznak a' szív'
Mély dagályai,
'S a' fajult tüz' átkos
Hévü vágyai.

Nem nyilatkoz ottan
Semmi élvezet,
Végtelen nyugosznak
Szív 's az érzet.

Romba vissza tér ott
Minden, a' mi olly
Büszke itt a' földön
'S porba szét omol.

Egy a' lélek az csak,
A' ki mentve van
Vas hatalma ellen,
'S él határtalan.

KOVÁCS ANTAL.

PAULINE.

II.

(Folytatás és vége.)

Két nap mulva, azaz már a' muzsika után bucsúzni mentem Ferenczhalmára; kis utazás állott előttem, 's hol az ember nyáron jól mulatott, csak illő, hogy megemlitse, mi előtt eltér.

„Nos hogy mulatott kegyed tegnap a' vár csúcsán, megérdemlette, hogy már négy órakor elhagyott bennünket, anyám' név ünnepén nem tudott itt vesztegelni" — szólt Mily.

„Ne legyen irántam olly szigorú kisasszony! lássa én a' tisztelkedhetési alkalmat utána tettem annak, mellyben egy leány szivet kémlelhetek!"

„Kegyed sokat kémleli a' leány szivét, 's mire ment már kémlelődéseivel; tán hogy úgy lepkélkedni tud minden leányok körül, azt tanúlta?"

„Kegyed sértettnek érzi magát anyjában én maradtam volna, de tudja kivel voltak a' hangán Paulináék!"

Igen, tudom, jó barátjával, a' ki szint ollyan mint kegyed, vőlegénynek mutatja be magát, 's most új ismerősnéjének játsza a' szépet."

„Kegyed igazságtalan irántunk, de lássa azért én nem hagyom magamat megzavartatni, én elmondom az enyimet. Feltétem volt őket ott a' zajban mindenütt követni, de észrevétlenül."

„Nos követte őket mindenütt?"

„Nem kellett soká követnem, ők lent ülőhelyet nem találtak, felmentek a' felső járdára 's ott soká igen soká maradtak, én meg az alsón velök rézsutos szembe vettem álláspontomat, őket onnan szemlélő."

„Mit látott? miért tartotta őket úgy szemmel, tán egymás alkalommal ki akarta őket gúnyolni?"

„Mondom nem hagyom magamat megzavartatni. A' mit láttam, az nekem elég volt, elhinni, hogy ők szeretik egymást."

‚Csudálatos! én levelet kaptam Paulinától, hol azt irja, hogy nem a' legjobban mulatott.'

„Miben volt a' mulattató' hibája?"

‚Hogy ollyan néma, szótalan volt; tegnapelőtt a' szinházba mentek, ő kérdé tőle mint mulatott, hogy ellenkeztek a' testvérek? Megyery mikép játszott?'

„'S a' főhadnagy erre mindenre mivel válaszolt?"

‚Hogy ő nem látott nem hallott semmit, ő képtelen itéletet hozni!'

„Jobb szerettem volna, ha egy szót sem szól, ha érzetei őt úgy elfoglalják, hogy azt sem tudja, mit kérdett tőle Pauline!"

‚Szép kis mulattatót ohajtana kegyed, ők szerethetik egymást, de gondolja meg, még a' nyilvános helyen nem mint kedvesével, hanem csak mint kisérőjével, jelent meg Pauline!'

„Ő kisérte igen, de ő nem volt ollyan hideg kisérő, minők a' mostaniak, karjaikon viszik a' nőt, testük van jelen, gondolatjaik tudja az ég hol akadnak, az időről tesznek legfeljebb nehány megjegyzést! mondja meg kisasszony az illyen kisérő többet ér, mint egy hön érző egy a' belsőkbe avatott, a' szív' titkaival beszélő uti társ?'

‚De még is kötelessége lett volna, elszóródásúl vigat, nevetőst elő hozni, a' szegény barátném nem jól mulatott.'

„Ne mondja azt, ezek csak a' szemérem' szavai voltak, ha únta is magát, de volt még is néhány percz, mellynek elfolyta maga megérdemlette, hogy irta volna Pauline: jól mulattam, Lássa Mily életemből egy egész év lehet rideg, unalmas, kellemetlen, 's csak néhány ollyan percz lebegne felém, a' sanyarú év' elteltével, én még is azt mondanám: vigan éltem."

‚Minő perczek voltak azok?'

„Érzelmük' csecsemő korára emlékeztetők. Lássa én akár példát tudnék elő hozni. Nálunk falun a' kertbe megyek egyszer, abban egy tán már százados hárs áll, azalatt lelem házunk két legaggabb cselédjét: nő és férj; könyek rezegtek szemeikben. Kérdém okát komorságoknak. Mi nem vagyunk szomorúak, mi örömünkben sirunk, viszonzák 's fejtegetvén okát ki sült, hogy a' nőt legelőször e' hárs alatt látta, itt ültette magának az első fát paradicsomába, 's valahányszor e' hárs alá jöhet nek, ők koruk viszályai mellett is boldogoknak érezik magokat. Lássa Mily ezt öreg emberek tették, kikben — úgy szolván — már az érzések kihaltak.

‚Minő hasonlatossága van ennek a' jelennel?'

„Kegyed ismeri a' „Nő haczjáték" vagy (Damen Toilette) mint kegyetek nevezik „Nő pipere asztalnál" czimü keringőket?"

‚Igen! tegnap az is ki volt jelelve!'

„És ezek minő boldog pillanatokat varázsoltak vissza Pauline' emlékébe? azokat, mellyeken szerettével legelsőbb enyelgett, mikor boldogságának — érti — boldogságának talpkövét vetette itt Ferenczhalmán!"

‚'S gördültek az ő szemeiből is könyek?'

„Ha kegyed lennék nem kérdeném. Nagy feszültséggel néztem reájok, ők megtekintették egymást, erre elfordultak égbe irányzott szemmel, Mily ugy érzettem magamat, mintha hallanám dobogni sziveiket."

‚Tehát mikorra vissza jő, reményli kegyed, hogy — hogy.' —

„Igen reménylem, hogy ők egymáséi lesznek, jól emlékeztet kegyed, hogy vissza fogok jönni, de az előtt nemde el is kell menni, ajánlom magamat, úgy vélem, ha september' elején vissza térek, kicsit veszteni fog ma felöltött szigorúságából!"

Mily erre jót nevetett ‚Lássa! kegyed próbákat tesz a' szív' kémlelésében, én meg próbát akartam tenni, lehet-e egy lény férfi iránt szigoru! és hogyan sikerül?'

„Egész a' méltatlan gúnyig!"

‚De nem, én mit barátném ellen mondtam, mind viszonzom, ők igazán szeretik egymást, 's boldogságát óhajtom, kegyednek meg anyám nevében bocsátok meg, Isten önnel az után, 's mi elváltunk.

III.

Több már egy hónapnál utazásom' ideje, és nem tudok semmit a' felül, mi az anya városok' privát házaiban történik; levelezést nem vihettem, mert utam' folyama, iránya a' mindennapi hálásnál is bizonytalanabb volt; az ujságok nem szoktak illyes czikkelyeket közleni, és ha közlenének is, én azokról mit sem tudtam volna, mert ollyan helyeken is jártam, hol még a' vasárnapi újságot sem ismerik.

Végre a' sok járás kelés után egy „korszellem" és est előtt a' rosz hidunkon döczögött át kocsim a' hidrúl balra valamellyik kis utczán hajtattam be. Egy ismert házra akartam nézni, de ott az egész első emelet ablakai kiaggatvák, 's a' szobákból festő állások, gerendák látszattak. Mi ez — gondolám — a' szobákat festik, a' házat tisztogatják, itt valami nagy változásnak kellett vagy kell történni.

„Korszellem"iesen kinevetvén magamat a' magyar Királyhoz mentem vácsorálni, egy asztalnál azon főhadnagyot találom, kit — ha még emlékeznek — akkor láttam, mikor barátomat — legalább kegyetek tudtával — először kerestem szállásán. — ‚Ismét nem találtam otthon barátomat, ugyan nem tudná megmondani hol volt?' kérdém ezt. — „Alkalmasint menyasszonyánál." — ‚Menyasszonyánál?' — „Igen is ő házasodik!" — ‚Kit vesz el?' — „Az urnak legjobban kellene tudni!" — ‚Meglehet, de kérem barátom uramat mondja meg nékie, ha reggel össze jő vele, hogy dél előtt otthon várna reám!' — „Arra nehezen lesz ideje!" — ‚Miért?' — „Holnap kézfogó!" — ‚De én a' kézfogó, éppen a' kézfogó előtt akarok vele szólani.' — „Részemről megmondom, mihelyt összejövünk." — ‚Ugyan kérem el ne feledje' 's én az asztalhoz mentem, mellyet barátim már elfoglaltak.

Alig hogy kalapomat a' polczra aggatom, az ajtó nyilik, 's a' belépőben barátomat pillantom meg. Nem tudtam sirjak-e vagy nevessek, őt is valami elfogultság bélyegezte, 's egymás nyakába borultunk. Nem sokára alkalmat leltem őt fére hívni, mert noha barátok közt voltunk, a' szivnek dolga még is ollyan, hogy azt még a' legjobb barátok előtt is biztos elhalgatni. „Barátom mint hallom, te házasodni akarsz?"

‚Igen, és én fogok házasodni, eltökéllett szándékom.'

„Igen, de helyesen tökélted el magadat, jól megfontoltad, mit téssz?"

‚Számot vetettem magammal, 's utoljára is csak el kell hinnem, hogy én boldoggá teszem őt, és magamat is.'

„Bocsáss meg barátom, de engedj egy ellenvetést tennem. Utam Pozson vármegyén vitt keresztül, 's én ott bátyádat jószágtokon meglátogattam. Kérdezősködött utánad, felelni csak annyit feleltem, mennyit a' szerénység, és barátságos érzet engedett. ‚Igaz-e — kérdé a' többi közt — hogy ötsém oda hagyja a' katonaságot?'

‚Minden esetre! nőmnek pokol lenne, ha oldaláról minden pontban elhivatnám, ha sokszor a' setét éjjelen Buda-Őrsre szólitatnám el, Nyugta, boldogitása kivánja, hogy azzal felhagyjak, de te mit mondtál bátyámnak?'

„Hogy — nem tudom mondám. Mint hallom folytatá a' gyerek házasodni akar?"

‚Okvetetlenül, még pedig érettebben, mint sok férfiú!'

‚És én erre is azt válaszoltam, hogy nem tudom, 's csak most jött még az, mit neked kötelesség megmondanom, azt üzente, hogy ne merészelj Polgár leányt nőül venni."

‚Miért nem?'

„Mert ő megvet, és az épen nála vendégeskedő urak is kivált dámák azt végezték el, ha te polgári nőt hozandasz haza, ők azt annyira megvetik, hogy nem is szólnak hozzá. Azért mit határozol most?"

‚Hogy mindezek' daczára Paulinát elveszem polgári származású, de azért nemesebb vér buzog benne, mint sok nemes származásúban. Hogy pedig bátyám mondta ezt, nem csudál-

kozom, mert a' haszonbér' ideje most kitelik, fél, ha kilépek, ha házasodom, részemnek zsirját többé nem szivhatja. De ő testvérem! kőért kenyeret! én kezében hagyom csekély haszonbérért a' jószágot, 's mi távol azon alacsonyoktúl itt Pauline anyja körül éljük boldogságunkat.'

„Nemes lélek! nemes gondolkozás! te már túl vagy az aljas előítéleteken, tehát csak boldogitsátok egymást!" barátom köszönetével állott elő, de hogy azt kerüljem, a' többiek felé mentünk, 's ott az éjfélt mindenkép vigan töltők el.

* * *

Másnap már nem mint megbizott, nem mint barát' hanem csak mint a' ház' ismerőse tettem látogatásomat Paulináéknál, noha az idő — reggeli kilencz nem éppen ez utolsóra mutatott. ‚Isten hozta az urat! — szólt Pauline, mert az első szobában ő maga volt — jó hogy elérkezett, egy körülmény adta elő magát, melly, ha azt fel nem világositja tán némü idegenitést is szülhetne!'

„Szóljon kisasszony! hogy meg hozzam ha birtokomban van, az orvoslást."

‚A' körülmény ez. Leendő férjem első látáskor mint vőlegényt mutatta be magát; én ezt az urtól kérdeztem, mint emlékezik, tagadta, vagy ollyan fogás formával akarta velem elfeledtetni, de én azért a' kedvestől tudakoltam, és ez az úr' vallomását tagadta, hogy igazán vőlegény volt.'

„És ha volt is?"

‚Lássa engemet nyugtalanit, hogy én boldogságomat egy más leány szerencsétlenségén épitettem.'

„Legyen egészen nyugodtan kisasszony! — azon Juliát, kit ő el akart venni — boldognak ugyan nem mondhatom!"

‚Istenem tehát ő szerencsétlen!'

„Lelki üdvére igen! ámbár ideiglen mind az embereknek, mind magának tetszik szabad helyzete. — — — Ennek külső fénnyel elvakitni, tettetett érzettel hálóba keriteni volt inkább szándéka a' fiatalt, a' tapasztalatlant, mint boldogitani. Ezt először magam sem tudtam, 's nem is őt e' lépéstől megóvni mentem barátom' szálására, hanem megkérdeni szive szabad e? — Vezetőm a' kegyed' szavai voltak: „Boldognak itélem a' leányt, ki őt valaha birhatja." 's ezen szavak kisasszony! az emberiségnek egy már majd elveszett embert adtak vissza. Ekkor tudtam meg, barátom mit akar tenni. 's kettős erő, egyik a' kisasszony' boldogitása, másik barátom' boldogtalan lépésének elháritása volt mi arra sarkalt, mit tettem."

(Pauline éppen köszönni akart, de én mentségül az udvariságot vettem elő, és folytattam:) „Hol a' tens-asszony? hogy neki szánt udvarlásomat megtegyem?" Pauline a' mellékszobába vezetett, hol — miután engedelmet kértek, hogy az udvar szobában fogadnak, mert az elsőket festik a' menyegzőre — egy kellemes fél órát töltöttem, mellyre mindig fogok emlékezni. — Azon kedves, bátoritó öntudattal jöttem le a' lépcsőkön, hogy az a' kit akartam, a' kit boldognak óhajtottam, boldog! hogy Pauline boldog!!

Ferenczhalmi.

A' SZERENCSÉS NAPSZÁMOS.

Attendolo Jakab milanoi napszámos, egy meleg napon fát vágott az erdőben midőn néhány vig és jókedvü lovas mellette elnyargalt. Nem vagyok e én bolond gondolá Attendolo, midőn a' vig lovasokat meglátá, hogy én itt nyomorgok, még azon lovasok öröm teljes életett élnek. Miért nem lettem már régen katona sorsomat hivom tanácsra, fellelem e szerencsémet a' harczban vagy nem? fejszém feleljen, egy fába vetem azt, ha függve marad, katonának megyek, ha elesik az maradok a' mi voltam. És alig határozá el magát midőn egy

erős hajtás őt katonává tevé; a' fejsze függve maradt a' fán. Most a' lovasok után szaladt, és egyre kiáltá hogy álljanak meg. A' lovasok meghallák, és kérdék mit akarna? Vegyetek be engem, sorsom katonának határozott. A' lovasok ezt mind valószinünek találák mivel izmos külseje, igen is ajánlák őt, Attendolo csak kevés ideig gyakorolá magát a' fegyver forgatásban és már is minnyájok csudálkozására a' legnagyobb ügyességgel használá azt ellenségei ellen. — A' hol ő harczolt, ott a' győzelem járt. Kitünő vitézsége nem maradhatott a' fővezér előtt sokáig rejtve, bajtársai mindenütt csak Attendolo oriási erejéről beszélének. Nem sokára altiszt utóbb zászlótartó lön; vitézsége mind inkább nagyobb fényt nyert. Egyik rangrul másikra emelkedet, mig végre egy ezredet nyert 's korának egyik legnagyobb vezére lön. A' velenczeiek fővezérüknek nevezék ki, tetemes évi díjjal és fényes ajándékokkal halmozák; — utóbb Johanna nápolyi királyné szolgálatjába állott, ki őt trónja oszlopának nevezé; — Barbiano groftul ezen nevet nyeré Sforza (hoditó) vitéz fiának Sforza Ferenczne k olly erőt és hatalmat hagyott, mellyett minden hatalmak rettegtek de tiszteltek is; igy történt hogy Sforza Ferencz, a' milanoi herczeg veje lett; és azon háboruba mellyet Milano Velencze ellen viselt a' fővezérséget nyeré. — Ipa halála után viszálkodás támadt közte és a' fő milanoiak között, békét kötött a' velenczieckel, Milano ellen fordult, és éhség által kényszerité a' polgárokat a' város átadására 's 1440. évben megválaszták őt herczegnek. Atyja az egykori napszámos Attendolo Jakab elméje és vitézsége által lett Olaszhon' egyik legjelesb fővezére, és azon Sforza ház törzsök atyja, melly a' 16dik és 17dik században nagy szerepet játszott. A' milanoi herczegnek 6 uralkodót ajándékozott, és a' legtöbb europai királyi családokkal öszvekötetésben állt. —

B. M.

SZERELEM
ÉS
HŐS-SZIVÜSÉG.

Egy persiai Shah egy alkalomkor a' vadászaton számos kisérőitől eltévede. Több órányi lovaglás után végre egy koborló csapat tanyájára bukkant. Ámbátor az uralkodó nem igen bizhatott a' koborlókba, mivel már több vezéreket kivégeztete de az éhség és a' vidékkel való esmeretlensége kénszeriték sátoraikhoz közeledni, neki batorodván tehát közelebb lovaglott, és az elsőtül kit elő talált, a' vezér' sátorához kére vezettetni. Oda érvén, egy fiatal kecses hölgy, felvetett fátyollal, mint az nálok szokás, lépett ki, és kéré atyja nevében, mivel az agg koru és beteges lenne, lépne be hajlékokba. A' fiatal hölgy kecsei mélyen hatának a' Shah szivébe. Egynehány perczig szótalan, ráfüggesztett szemekkel üle a' nyeregbe: — de a' hölgy ismétlé meghivását mire a' Shah le ugorván nyergibül követé őt. — Nagy vendég szeretettel fogadtaték 's a' bevégzett lakoma után félre huzá az ősz vezért „Mash Allah — mondá — a' te leányod szép, én a' Shah vagyok! nékem akarod-é adni, hogy haremembe első csillagiknt tündököljön?“

„Az lehetetlen — viszonzá az ősz — ő már férjnél van, — férje is csapatunkhoz tartozik, mindjárt itt lesz, jobban szereti őt szeme világánál.“

„Egy tartomány kormányozójának, teszem őt, ha nejét átengedi egész szivemet iránta való szerelem lepte el.“ —

„Az egyátaljában meg nem történhetik. Az ő férje legjobb harczosom. Én vén vagyok; ki tudja mi hamar leend sarkantyum és buzogányom öröksége. Ugy is én már sirom szélén állok.“

„Öreg — mondá, mindig tüzesebben a' Shah — egész Persia aranya enyim, ha át engedi nejét annyi nehézségü arany legyen az övé.“ —

„Mit, leányomat eladni? — Szakálomra mondom, ha nem volnál a' Shah — de, egy

szót se többet errül: ámbátor vén vagyok, de melegen foly ereimbe a' vér.' —

Az uralkodó most emlékezék arrúl hogy nem Isphánba vagyon, hol minden fej önkényétül függ, öszve szoritá ajkait, és egynehány perczi csend után tettetett nyugalommal viszonzá.

„Legyen meg Mas-Allah talán van még több leányod, — és ha nem volna is — ahhoz kell magam alkalmaztatni.“

B.

(Vége köv.)

MESE.

Egy erdőben igen sok éhező farkas kullogott. A' vadász ki szüntelen szemmel tartá e' farkasokat, végre egy arany szőrü őzet adott nékik, melly drága prédán egymást szaggatva marakodnak, 's nem veszik észre, hogy a' vadász igy könnyebben czélba veheti őket. —

TRÉFA FŰZÉR.

1.) Egy társaságba a' természet csudájárul volt a' szó, hogy t. i. egy kutyának macska fia lett. Óh, hisz ez nem olly nagy csuda, szólt az egyik: hiszen ismerek egy molnárnét kinek fia kéményseprő.

2.) Egy színész erővel házasodni akart, színész baráti hijában akarták lebeszélni, mig végre a' sugó igy szólt hozzá: barátom te mindig rám hallgattál, most is rám hallgass, és ne házasodjál.

3.) Igyál, pajtás! mond egy korhely jó ismerősének igyál! köszönöm, nem iszom mert nem ihatnám. Furcsa, hisz ha csak akkor innék az ember mikor szomjas, micsoda különbség volna az ember és marha közt, szólt a' korhely. —

4.) Miről ismerni meg az öreg asszonyokat? felelet e' négy fő tulajdonságrul, 1ször zsebiben mindig egy kis kenyér van, 2szor órán pápa szem, 3szor kezében egy burnotos szelencze, és 4szer egy olvasót is lehet nála találni, Ez tehát az ismertető jel, nem pedig hogy 50 vagy 60 éves. —

Végszó.

Három negyed évvel ez előtt fölszólitám dr. Schedel Ferencz urat, a' magyar tudós társaság titoknokát, hogy *Kisfaludi Károlynak* több levelei között bírok egyet, mellyben szórul szóra ez áll:

„Én most 42 Drámaimat rázspolgatom, és az időtül függ ki adom é vagy nem.“ 's a' t. (lásd: „Rajzolatok“ 1837. 97d. szám 774d. l.) 'S minthogy *Kisfaludy Károlynak* kiadott minden munkáiban *csak* 21 *drámája vagy színműve van meg*, kértem dr. Schedel urat adna számot róla, hová lett a' boldogultnak többi szinműve?

Gyanút oszlatható egyenes választ ezen kérdésemre dr. Schedel Ferencz urtól nem nyerhettem, csupán az *„Athenaeum miatti zajgások“* czimü folyó czikkelyében az „Athenaeum-Figyelmezőnek,“ mintegy oda vetve mondatik: hogy jutott ugyan azóta is a' boldogultnak, egy munkája kezébe, hanem az általam szóba hozott hiánynak oka: hogy *Kisfaludy Károly munkáit elégette.*

Végszavul kinyilatkoztatván itt, hogy engem dr. Schedel Ferencz urnak e' válasza teljességgel meg nem nyugtatott, ezen nem saját dolgom, hanem a' Hazát illető literariai ügy' pártatlan 's elfogulatlan elitélését a' Nemzetre bizom.

Munkácsy.

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜLHIREK.

1.) Párisban a' lóverseny most van napi renden, a' lovagok munkába is vannak. Egyik ezen vitézek közül fogadást tett hogy hetfön szinházba lesz Párisban, kedden Londonban, szerdán Brüsselben, csötörtökön pedig pont hat orakor a' Párisi kávéházban egy asztalnál fog ülni. Ezren vannak kik a' fogadásban részt vesznek.

2.) Egy számadás muzsikai leczkeért. Douglas Loveday ügyvéd' leányának Párisban Paganini muzsikai leczkéket adott mellynek következésében e csinos kis levelet irta;

Nem csudálkozhatom eléggé, hogy kegyed olly keveset gondol adósságával. Ezen gondatlanság arra birt engem, hogy kegyedet emlékeztessem, és egy kis számadást tegyek, mit lefizetni mentül elébb kérem. ugyan is:

Tizenkét leczkeért, melly a' kisasszonyt a' hang kifejezési modjára, 's a' betük értelme felfogására vezérlé:	2,400 frank.
Nyolczszori játszásomért, különféle darabokbul, és különféle időkben .	24,000 frank.
Összesen .	26,400 frank.

Azt a' tanitást nem is számitom ide, mellyet a' kisasszonynak az asztalnál ebéd közben szóval adtam.

Még egyszer kérem kegyedet ezt a' kis adósságot mentül hamarább fizesse le, vagy én más módokhoz fogok 's tb. Nicolo Paganini.

Loveday erre igen felboszankodott, mert Paganini fiával együtt 99 nap nála lakott és a' ház minden kellemeit éldelte; 's Loveday egyszersmind doctor — a' haláltul is megmentette, terhes betegségiben ápolgatta 'stb. fiát pedig nyelvekben és történeti tudományban valamint a' hangászatban oktatta, 's ezt még is Paganini semmibe sem vette! Loveday ezt az ellen számadásba irta:

Dolgozó társimnak (mint ügyvéd) a' kegyed dolgában	18,000 frank.
Kilenczven kilencz tanitásért mellyet leányom kegyed fiának Achillesnek a' hangászatban adott	15,000 frank.
Összesen .	37,000 frank.

Erre Paganini Lovedayt feladta, 's most legnagyobb kivánsággal várja a' per kimenetelit az egész párisi nép.

3.) A' legtarkább városok egyike Europában Calcutta nyugoti Indiában. Jelenleg 229,714 lakost számlál t. i. 144,911 férfi és csak 84,803 nőszemély. E' népség közül 3133 angol, 160 franczia, 3181 portugal, 4746 americai, 362 chinai, 535 örmény, 507 zsidó, 58,844 mahomedan. 156,738 hindu. A' házák száma 65,945, mellybül csak 15,074 van europai módra kőbül épitve, a' többi szalmával fedett bambus gunyhó.

4.) Ha egy ur feleséget keres akkor balkeze mutató ujján hord gyürűt, ha jegybe jár, akkor a' második ujjra teszi át, ha már házas a' harmadikba, és végre ha soha sem akar megházasodni a' kis ujjára teszi. Erre jól figyeljenek a' kisasszonyok! valamint mi is arra vigyázunk: ha egy leány még szabad balkeze mutato ujján van a' gyürű, 's mentül több a' gyürű, annál szabadabb, ha szerelmes, akkor a' második ujján is van kettő, három, négy t. i. a' milly mértékben szerelmes; ha férje van akkor a' harmadikban van egy, 's végre ha párta alatt akar maradni, a' kis ujjába is tesz egyet, mind a' mellett, szabad vagy szerelmes is lehet.

DIVATKÉP 9.

Karmazsin piros körzetü lebbeny, mull ruha; a' balrul ülő hölgy' ruhája himzett organdiból.

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October 1sőjétől kezdendő évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben 2 frt. 30 kraj. postán 3 pengő forinttal. A'' folyó félévi számokból néhány példánynyal még szolgálhatunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest 1838.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

September 9kán

20dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Galamb-kő.

(Népmonda.)

Tornát azon kellemes és regényes vidékek közé méltán számithatjuk, mellyek a' fáradt utas dult kebelére, minden nyomon uj életet csepegtetnek. Ha már egyszer az utas a' szomszéd Gömörből, név szerint pedig a' rosnyoi kies völgyből keletnek tart, aztán meghágva a' hárskuti tekervényes és kevesbé kényelmes utat, azonnal Magyarhon szerte hires és nevezetes, 's a' maga nemében egyetlen egy „Szoroskői" szilárd kő bástyával mesterileg beszegett utra juthat, honnan kiváncsi szemét egyéb tárgyakra nem függesztheti, mint a' festőileg himzett szirt hegyekre és völgyekre. — — A' jótékony természet által illy védgát gyanánt ide helyezett mészkő hegyek több mérföldekre futnak a' nélkül azonban, hogy azt most a' háboritatlan jelenkor mint védfalát volna kénytelen tisztelni, holott azt a' vérszomjas hajdankor több izben védpaizs gyanánt méltán tisztelheté. — —

Miután azon emlitettem szoroskői utra ha fölkapott az utas, szekerével — legyen az bár teherrel rakott vagy üres — arrol bátran lereszkedhetik a' nélkül, hogy az alatta jobrol tátangó völgy miatt borzongás vagy félelem tolulhatna homlokára. A' valódi kényelem, és gyönyörrel páritott halmok közt tovább haladván, végre oda ér, hova én a' nyájas olvasót jelen soraimmal kivánom vezetni, t. i. a' görgői határt szelő országutra, hol balra tekintve legott vizsga szemébe ötlik egy a' meredek mészkő hegy' oldalából az égfelé büszkén emelkedő szirt kúp.

I.

Hová ragadtok? milly ligetek és sétét
Ernyőkbe visztek?

Virág.

Májusnak egyik reggelén, midőn a' természet remény-szinnel dúsan vonja be a' földterületét — puskát vetve vállamra, oda hagyám szük szobámat, utamat egyenessen arra felé vevő, hol az élet kellemek ezer-szinű repkényekkel fonják körül a' nem járatlan ösvényt. — Még kora reggel volt — de derült — hogy a' szádvári vár alatt kipihenhetém magamat, hol is némán meresztém szememet az egykor büszke, most pedig kormos kőhalomban heverő várra, mi miatt mély gondolatokba merülten, végre fölsóhajték: hahj! hova röppent az az egyszerü boldogkor, melly öröm és megelégedéssel tömérdek urat és szolgát egyiránt boldogitott! 's egyszersmind: hála az égnek! rég tul értük már a' sötét századok' azon homályos rejtekeit, mellyek illy elszigetelt vároknál annyi meg annyi honfiakat saját vérükbe fojtának. A' hajdan dicső vár most gyász romba dőlve, ökröket és egyéb barmokat terelgető pajkos sühederek' tanyája, kik azt merő vakhiedelemből — hogy ott tömérdek kincs heverne — nem iszonyodnak pusztitani. — Néha ugyan a' korom sötét falak is inditnak zajt, ha hogy százados társaiktol megválva a' mélységbe zuhannak alá, hol aztán a' mostoha viharoktól megedzetten, férfiasan daczolnak a' romboló idő' vas fogával. — Végre néma merengéseim

közt azon pontra értem, honnan már könnyebben lejtve, kitűzött czélom felé ballaghaték. — Ha gond és bú tépi érzékeny keblünket, vajmi édes azon tárgy' viszonlátása, melly koronkint fölviditni szokott bennünket. Repes illyenkor az ép szív, mert kedves helyén élet örömet képzel maga elibe gördíteni! — — — Ezen és ehez hasonlón tépelődve tovább barangolék, nem mint szenvedélyes vadász, hanem mint azon természet' gyermeke, ki a' himes virág' hullámaiban föl szokta lelni gyönyöreit — nélkülözve a' zajosabb társaságokat; — hisz ott minden nyomon élet kellemek fejlenek előnkbe; itt pedig fájdalom gyakrabban a' vérszopó nadályok körülhálóznak bennünket, hogy annál biztosabban megemészthessenek. Ballagék mondom, vállamon puskával völgyekből halmokra, halmokrol völgyekre, mig egyszer mély gondolatimból egy kecske pásztornak „jó napot adjon isten"-e föl nem vert. „Fogadj isten" viszonzám. A' már elévült pásztornak idő sanyarta homlokán ugy látszék, mintha kevés aggodalmak ütöttek volna tanyát; mert nem épen beesett szemei vidoran 's nyájassan mosolygának felém; élénk kezei pedig a' mellette halomban hevert jávorfából hasgatott szalagok után fürgén nyultanak, azokbol kosarat fonogatók. Az öreg mintegy 6 öl magosságu, és 1. □ öl szélességü hamvas szirt kúpon volt letelepedve, korántsem rettegvén attol, hogy a' sulyegyent tévesztve könnyen le zuhanhatna a' kőszál tövére. Én hozzá közelébb simulva szeliden intém, inkább vakmerősége, mint bátorsága miatt. „Hja édes uram! igaz, hogy elaszott testem és csontom legott izre porrá zuzódnek, ha én innen valamikép legördülnék; hanem ihol! kecske nyájomat pontosabban szemmel tarthatom az itt gyakran kullogó farkasok ellen. Azonban helyezetem reám nem olly borzasztó, mint másokra nézve; jóllehet már itt történt egy szerencsétlen lánynak halála, és e' miatt egy kecske pásztornak is!" „Hogyan?" kérdém a' hiven beszédnek eredt öreget. „El mondanám kedves ur! kegyelmednek ha együgyü, és nem czifra beszédemen úgy megilletődnék, mikint azt én óhajtom. A' dolog ugyan régen történt, azonban azt mint hallottat hiven tartom emlékezetemben, nehogy az feledékenységbe mehessen, és aztán szájunkon forogván, arrol mi pásztorok egymásközt gyakran is szoktunk beszélgetni." — „Ne kételkedjék arról jó öreg — felelék — tán nem néz olly elfajultnak, hogy más szerencsétlenségén ne szánakoznám! Vagy tán azt gondolja földi, hogy az illyen posztó ruhások nem sokat tünődnek a' szegény ember' dolgaival. Oh nem! mert köztünk is vannak jó és rosz szivüek, mint kegyelmetek közt." „Igaza van jó uram! csak hogy mi szegény pásztorok még is sok — sok gyanakodásoknak vagyunk kitéve. — — — Na azonban — balra mutatva — tessék közelébb jönni ezen a' részen hozzám, és mellettem letelepedni, majd elbeszélem az itt történteket, csak jól vigyázzon szavaimra!"

II.

— — — — — — — Bár
Ószülni kezd fejem, szivemben igy
Az ifju érzelem még vissza tér.
B. Eötvös Jo'sef.

Szádvárban ezelőtt — tán másfél-száz esztendővel — akkoron, midőn Erdélyországbol, vagy tán túl a' Tiszárol hozzánk száz meg száz kurucz csapat csavargott, — élt három dúsgazdag fiatal vitéz ur, nevüket ugyan meg nem mondhatom — „Cs—yak" közbe szólék — mert azt még sehol sem hallhatám emliteni. Azon három fiatal vitézek birták Torna vármegyének nagyobb részét. Jó katonák levén, bátran szembe mertek szállni akár hány törökkel is. A' kuruczok hogy e' tájra csődültek, azonnal oda hagyá sok jámbor és istenfélő ember házát; — ablakait csápán töviskel rakván be. A' mi kevés vagyonkája volt akkor az embernek, azt gondosan rejtegeté el itt a' hegyek közt sürün található töbrökbe, és üregekbe.

Mert uram, hallja kegyelmed! azok a' kuruczok, minden embert ki vértől gőzölgött oldaluk mellé nem állt, vadul és irgalmatlan fölkonczoltak, volt az bár férfi vagy asszony ember; ellenben ki fele nyájukhoz szegődék, az utóbb olly vérengező leve, mint a' többi. — Illyen kurucz csapat végre a' szádvári várt is kezdte ostromolni mindaddig, mig azt a' vár' urai föl nem adák. A' csata tehát nem volt nehéz, mert a' várbeliek önként, és maguk jóvoltából siettek a' kuruczok' zászlója alá, és szentül 's hiven is hódoltak utóbb annak. Ugy is lett az. A' három vitéz most már a' kuruczok által elcsábittatván minden nyomon kezdtek pusztitani, ölni és vágni. Ha ellenfeleiket megragadhatták, annak fejét a' ház küszöbén fejszével szelték le- Mennyivel boldogabb időben élünk mi most kedves ur, azt csak azok érezhetik, kik illy szomoru történetektől a' boldogtalan multakba vissza engedik magukat löketni! — — — Vágtak, öltek a' mint már emlitém mindent, mi csak utjukban vala. Történt, midőn itt már Tornában mindent föl prédálának a' kuruczok, távulabb vidékekre készültek, hol szinte rabolni szándékozván, gazdag zsákmányt óhajtának. Mindenek előtt tehát, a' három vitéz urat is iparkodtak a' teendőkre fölszólítani, kik is magukat azonnal elhatározván „nyergeljetek lovakat" rivalt mindegyik vitéz lovászához. A' lovászok tehát illy kemény parancsolatra lovak után láttanak, de azok közül néhány a' vártol délre kanyaruló ménes völgyben legelt, honnan a' lovászok még csak nap száltakor térhetének vissza, a' kivánt lovakkal. Már ekkor örömzajtol harsogott a' vár palota, és mező, előre is sejtvén a' gazdag prédát, mellyet elragadhatni reményltek. Az őrjöngve vigadók gyomrát sült bárányhus, és körtvélyesi jó bor tölté meg, mi miatt mindenkinek esze, szeme, szája és keze csak oda fordult, honnan azt takarithatott el, mivel hasát töltheté, a' nélkül hogy egyik vagy másik megilletődött volna sok — sok nyomorulton, kik szilaj kényük alatt a' legundokabb lyukakban nyögének! — Egyedül Pista, a' kissebbik ur' lovássza nem ölelkezett a' tobzódókkal; — jó lelke, és vérző szive semmiképsem hagyá össze barátkozni ocsmány tetteikkel. Késő este lett; a' vár őr már 11 órát kürtölt a' vár' egyik kinéző tornyából; a' sápadt hold mögül pedig búsan vonult el egyik terhes felhő a' másik után, midőn Pista az álomtol levert, és hortyogó kuruczokon keresztül birt vergődni a' vár' azon szegletéhez, hol magának rést teremtve, könnyen elillanhatott. Mondom fél éj lehetett már, midőn a' kopasz tetőn keresztül, azon két águ szikla közt — „amott ni" botjával mutatva — mint egy kisértő lélek ide ezen helyre tért. Mert — a' javát majd el is feledém — Pistának itt lenn a' faluban, egy szép barna lányka — Rózsi nevű kedvese volt. Hogy ezen kőszál mellé ért, már hajnalra kukorikoltak a' falubeli kakasok, tehát, mit volt tennie szegény fejének, mint azt kemény kőre hajtani, 's édes álomnak bocsátani, mivel a' szép Rózsit nem volt bátorsága fölkeresni, ne hogy itt léte hirül menjen pártos urához. Ezen helyen tilinkózott ő napontan, hol mi most ülünk, és beszélgetünk; — éhségét egyedül szamóczával enyhithetvén. — Na, de jo az isten, mert ki benne hisz, és őt igazán féli, azt az isten soha el nem hadja. Ugy történt Pistával is a' dolog: várt és reményelt, mind addig, mig kedves lánykája — kecske pásztoruk' távolléte miatt — erre terelgeté gidáit. Azt már nem mondhatom, mikint borult össze a' kedves pár, midőn egymásra bukkant 's ismert! Elég az hozzá, éltek ők tiszta szerelmükben boldogok; Pista Rózsiék kecske pásztorukká szegődvén; a' szép Rózsi pedig naponkint ételt hordott kedvese után. — Uram! az boldogtalan óra volt, midőn Pista és Rózsi kezdték egymást szeretni; mert higye nekem kedves ur! soha senki sem szeret a' nélkül, hogy szerelmüket akármiféle szinű ellenség is ne iparkodnék gátolni, hogy ne mondjam üldözni. Ezek is hivek levén egymás iránt szereték egymást, mikint én nyája-

mat forró szivemből szeretem. — Rózsi tehát naponkint Pistával ölelkezhetett, neki virágbokrétával itt ezen szirteken virulóval kedveskedvén. Késő tavasz lehetett, midőn egykor szegfű virágot keresgélt a' lány, azt kedvese' süvege mellé óhajtó; szedett is ő már eleget ezen szirt kupon, hanem éppen tán a' végső szálat akará ki tépni e' szirt peremén, valahogy a' kő lába alol ki siklott, tehát azonnal e' borzasztó szirt' tövére zuhant le, hol is össze roncsonlva, csak hült tetemére borulhata az ide később lélek szakadva rohant legény. — — Pista, fájdalmai, és keservei közt utóbb elmélyében megkábulvan itt tévelygett ő untalan, 's csak érthetetlen daljával „Galamb-om" volt képes enyhiteni némüleg szive' sérelmét, de csak addig, mig ő is ugyan ezen helyen keserves halálát föllelheté! — — Kit aztán a' jó lelkü rokonok a' közönséges temetőbe kedvese mellé fektetének. A' pásztorok hallván az általa gyakran dudolgatott Galamb-omat ezen szirt kupot „Galamb-kő"nek nevezék." —

Igy végezvén beszédét az öreg, miután bús könyektől ázott szemét törlé, szála-hagyott gubáját vállára vetve, velem pedig őszinte kezet fogva, kedves nyája után ballagott; én pedig e' szomor beszédet hiven fölfogva, később ott köszönték be, hol a' valódi barátság részvét gyanánt arra bírt, hogy ezen népmondát kőzre bocsájtsam.

Ruehietl Miklós.

Szinész és iró.

Iró. Én csak nem hiszem, hogy mi egy kenyeren volnánk.

Szinész. Azt én sem vitatom, mert én a' szinpadon vagyok, kegyed pedig — —

Iró Én csupa töviseken állok.

Szinész. Az legjobb a' dologban, hogy kegyed kevesett áll, mert az iró többnyire ül, 's elmondhatni róla, mint a' szabórul: hogy ha ülve holt meg, egész élete ülés volt.

Iró. Kérem kegyedet, ne vegye olly franciás értelemben szavaimat. Én figurában beszéltem, a' mi annyit tesz: kiterjedebb értelemben kell venni mondásomat, az-az: csupa tövis az egész életem.

Szinész. Tehát töviseken is ül az ur?

Iró. Sőt még azokon is alszom.

Szinész. Töviseken alszanak az urak?

Iró. Kétségen kivül. Mi is nyilhatnék a' szegény iró számára egyébb tövisnél?

Szinész. Kérem az urat, az alvás még tövist sem érdemel.

Iró. Az alvás? uram, az alvás igen kellemes dolog, kivált hajnalban, nekünk pedig most hajnal virad; — és minden kellemesnek meg van az érdeme, tehát az alvás tövisnél többet érdemel.

Szinész. Talám töviseket? Bár ugy volna, bár érdemelnének az urak jó sok tövist, hogy ne aludnának olly soká.

Iró. Nemde, hogy kegyeteknek ne kelle ne olly soká állani a' szinpadon, hanem mehetnének is.

Szinész. A' mi a' menést illeti, nekünk elég mehetnénk van.

Iró. A' mi a' menést illeti, nekünk is elég mehetnénk van.

Szinész. De mi mégsem mehetünk.

Iró. Mi sem mehetünk.

Szinész. Mert jó uj darab nem igen terem elő.

Iró. mert jó új darabot nem igen teremthetünk elő.

Szinész. Mert jó példával ki 's hol ragyog elénkbe?

Iró. Mert jó példával ki 's hol ragyog elénkbe, 's jó példával hol 's kinek ragyoghatunk elébe?

Szinész. Mi, szin emberei, rosz lábon állunk.

Iró. Mi, tollak férfiai, nem jó lábon állunk.

Szinész. A' csötörtöközés elemészt bennünket.

Iró. A' csötörtöközés megöl bennünket.

Szinész, Nem látunk szabadulásra utat.

Iró. Nem látunk menekvésre ösvényt.

Szinész. Pénz kevés veri a' markunkat.

Iró. Pénz kevés terheli zsebünket.

Szinész. Kevesen látogatják a' szinházat.

Iró. Kevesen veszik a' könyveket.

Szinész. Azt mondják: a' magyar nem komédiásnak való.

Iró. Azt mondják: a' magyar nem téntanyalni való.

Szinész. A' komédiást mások bolondjának hiszik.

Iró. A' téntanyalót esztelennek vallják.

Szinész. Azt mondják: bizonytalan a' kenyere.

Iró. Azt mondják: nem bizonyos a' kenyere.

Szinész. Azért az atya kitagadja, az anya siratja szinésszé leendő fiát.

Iró. Azért az atya megveti, az anya könyezi iróvá leendő fiját.

Szinész. A' szinészt férjnek nem ohajtják a' lányok.

Iró. Az iró, férjkint, nem kell senki lányának.

Szinész. Nősödni alig, házasodni épen nem tud a' szinész.

Iró. Nősödni alig, házasodni soha nem tud az iró.

Szinész. A' szinész sorsa nemüképen hasonlit az iróéhoz.

Iró. Az iró sorsa némüképen hasonlit a' szinészéhez.

Szinész. Az iró kenyere majd nem olly sovány mint a' szinészé.

Iró. Az iró kenyere olly sovány mint a' szinészé.

Szinész. Szalonnát allig kap melléje.

Iró. Sajtot alig izlelhet mellette.

Szinész. Én még is azt vélem, az iró egy kenyeren van a' szinésszel.

Iró. Én pedig hiszem, sőt tudom, hogy a' szinész egy kenyéren van az iróval.

Szinesz. Tehát jó barátok maradunk.

Iró. Ugy van, most kenyeres pajtások vagyunk; de iparkodjunk hogy kalácsos pajtások legyünk.

Szinész. Csak az az ostoba tanulás ne volna.

Iró Csak az a' törülés ne volna.

Vajda.

A' Hirnök heti szemléje.

Augustus 20—26.

A' triceps redactio „Athenaeum miatti zajgásiban", mellyekben eddig folyvást crescendo haladt, most már, e' szemlére jutva, culminal, azaz: hazudozásait és rágalmait egészen az absurdumig viszi. E' czikkely, ha az Athenaeum' és Figyelmező' el nem kelt példányainak a' kiadó-hivatal' feltornyozott rakásai a' sajtosok' kezét, mit nem hiszek, kikerülhetik, maradandó bélyege és czégére lesz a' szerkesztő triumviratus' eszének és szivének. 'S lehet e ezen csudálkozni? A' szemle ártott nekik a' közvéleményben, mint illett és akartam 's mit ők magok is megösmernek, 's most, mint a' korbácsolt kigyó mardossák az elejökbe tartott vörös posztót, mellybe pedig méregvezető fogaik törni fognak! Szerencse, mint mondám, hogy a' literatori gonoszság' e' remeke sokkal inkább túl mégy az igazság' sőt minden valószinüség' határain is, hogysem komoly szót, nem mondom feleletet vagy czáfolást érdemelne; de mivel ezen urak, ugy látszik, kételkednek felőlek kijelentett vélekedésem', ugyszinte vallási és politicai nézeteim' őszinteségén, kénytelen vagyok a' publicum előtt e' tárgyakban egyszer mindenkorra letenni egész hitemet, hogy ezentul rám nézve a' legegyügyűbb olvasó is tudhassa, mit higyen, 's irásaimban kifejtendő állitásaimat elveimhez rögtön alkalmazhassa. Régi meggyőződésem 's nézeteim tehát a' triumvirekről ezek. Bajza Lassú, de nyomosan gondolkozó fő; éles, de

nem feltaláló ész; szűk és már kiapadt phantasia. Stylusa velős, tiszta, férjfias, hatalmas. Legtökéletesebb munkája két vagy három dal (nem több) és Schröder' Gyürüjének fordítása. A' magyar literaturának sok hasznot tett (mulékony kár mellett) Kritikai Lapjainak kiadása által, mivel az azokban megjelent kiméletlen, de nagy részben alapos birálatok velősebb studiumra 's óvatosb és készültebb föllépésre késztettek minden irót; egyébiránt az ő saját birálati és munkái ugyanezen Kritikai Lapokban (igy az Aurorában 's az Athenaeumban) a' legsilányabbak; Aurorája leginkább a' kiadó meddősége miatt Kisfaludy Károlyénál sokkal silányabb; maga mint historicus a' publicumtól csak Coriolánja által ismert 's ebben egyedül a' szerény és sokat igérő tanitvány méltányolt; az academiában csak mint czimbora 's párt' embere fontos; hirlapirónak nem való, annál is kevesebbé, minél több idő 's tanulás kivántatik neki lassú elméjénél fogva arra, hogy valaha akar a' historia' akar a' műtudomány' körében valamelly fontosb és maradandó becsű munkával léphessen föl. Schedel. Nem magyar eredete mellett is ügyes és sima stylista; megbukott versiró; insolens és pártos criticus; encyclopaediai ismereti által folyóirat- és hirlapirásra különösen alkalmas; Kézikönyve és az Orvosi Tárbani dolgozatai által legtöbbet használt; mint academicus ügyes és munkás, de titoknoknak népszerületlensége miatt nem való; mindennemű literatori 's academiai pletykának, rágalomnak, pártoskodásnák és cselszövénynek nagy mestere; a' tudománynak és literaturának leginkább mind encyclopaedista használható. — Vörösmarty. Jeles versiró, de csak középszerű költő; csupán a' külső tárgyak' leirásában, nem egyszersmind a' gondolatban és nézetekben erős; hexametereiben a' nyelv' minden eddigi kincseit és szépségét kimeritő, de mint dalnok Kölcseynél és Kisfaludy Sándornál, mint odairó Berzsenyinél, mint dramaticus a' két Kisfaludynál kisebb; mint epicus legerősb ugyan, de ugy, hogy a' genius' megbántása nélkül Virgilhez és Homérhez, Dantehoz vagy Miltonhoz, Klopstockhoz vagy Voltairehez legtávolabbról sem hasonlítható, prosája rosz, darabos, póri; mint academicus pártos és szájas, inkább pártjának 's egy felsőbb akaratnak, mint saját belátásának és meggyőződésének eszköze; minden szorosan vett tudományban tudatlan. — És ime, ezek az urak dictatorkodnak most a' magyar literaturában, egyedül ők akarják az academiát és a' publicumot vezetni, ők, a' stylisták, kik a' jövendő, europai nevü magyar tudósoknak és költőknek csak előpostái és útkészitői, suhogtatják a' legpártosabb, legkiméletlenebb, legméltánytalanabb criticai vesszőt egyébb élő költőink és szaktudósink felett, anathemát kiáltva mindenre, ki velök nincs, ki őket nem imádja, ki pártjokhoz nem szegődik; 's e' pártot az „elvek'" pártjának nevezve, de jónak és szentnek tartva minden eszközt, mellyel az ellenvélekedésü és törekvésü „személyt" megbuktassák! — Kérdem: mi szüksége van e' pártra a' literaturának? Gyermek e ez a' mai magyar publicum, mellynek folyvást bábok és bálványok kellenek, 's mellyet vak hitben kell literaturánk felől tartani, hogy ne lássa annak minden oldalróli erejét és gyengéit, haladását és hézagjait, jelen egész állapotját és vélhető jövendőjét, mert különben megvetné, megutálná azt? Én ezt nem hiszem: ezen már, azt tartom, tul vagyunk. — 'S mi az, a' mit mi egyéb irók e' triumvirektől és párthiveiktől magunk' 's literaturánk' javára kivánunk? „Méltányság; minden iróra, kivétel nélkül, igazságosan és részrehajlatlanúl kiterjeszkedő, de méltányos és kimélő, tiszteséges hangon szóló criticai, egymásnak az életben és literaturában eltürése, 's a' más vélekedésüek ellen az academián belől- és kivüli pártos ármánykodásnak elhagyása" 'S ez sok kivánat volna ezen urak előtt? azért mert e' húrokat mependitette 's dicséreteit és

gáncsait a' három férfiuról és lapjokról is őszintén, de mindig okokkal és, mint magok is megvallják, „nemes hangon“ elmondotta, kelle a' szemleiró ellen a' legnemtelenebb hangon kigyót békát kiáltani? — 's a' t.

Csató Pál.

SZERELEM
ÉS
HŐS-SZIVÜSÉG.

(Vége.)

Ezen este semmi különös eset sem adá elő magát. De a' következendő reggel megérkezének a' Shah kiséröi, kik is mivel számosan valának, minden kigondolható szemtelenséggel, melly közös szokott lenni a' hatalommal, viselék magokat a' csapatbeliek iránt. Most a' Shahon vala a' nagy szót mondani, előhivatá az öreget, ki haremébe vonult vissza és mondá:

„Nem szoktam alattvalóimmal alkudozni, ha azon szerencsébe akarom részesiteni, hogy leányokat haremembe vegyem. Még is most az egyszer megalázom magam, a' te jóvá hagyásodat kikérni, de egyszersmind kijelentem néked, hogy ha vonakodol azt cselekedni, erőszakot is, melly hatalmomban van; használni kész vagyok. Nézd sátoraid harczosimtul körül vétetvék, ha vejed jó szerivel át engedi leányodat, méltóságokkal és a' legnagyobb ajándékokkal jutalmazom őt, ha nem, fejével lakol ellenszegülése miatt. Hivd ide leányod!“

Nem messze álla férje, szemei szikráztak, reszkedtek ajkai, megborzadtak minden inai. Végre egy nagy szünet után felvett nyugalommal fordula a' Shahhoz és mondá:

‚Tudni fogod uram, hogy nehéz szivvel válunk meg attul, a' mit szeretünk. De mivel az ég akaratjának látszik lenni, tehát alája vetem magam.— Csak az egyre kérlek engedd meg, hogy a' te jelenlétedbe utolsó isten hozádat mondhassak?‘

Ez megengedtete — megjelent a' bájló hölgy, férje hozá lépvén megcsókolá, és tulaj don nyelvökön sugá fülibe.

‚Eljött az a' nap, mellybe el kell válnunk, — ha ugy szeretsz engem, mint én téged, tehát emlékezz fogadásunkra, de ha megcsaltál ugy kövesd a' Shahot.‘

„Mit kétkedel? viszonzá neje, szerettelek mint tulajdon lelkemet. Használd tőrödet, a' paradicsomba ismét meglátjuk egymást.“

A' fiatal férj ezen perczbe neje szivébe döfé gyilkát. Tetteért ugyan azon pillanatban összve vagdaltatott. De többi bajtársi olly dühel rohanának a' Shahra és kiséröire, hogy közzülök csak kevesen menték meg futás által éltüket. — A' Shah maga egy nagy sebbel tért honjába, melly bár ha nem is vala halálos de csak hamar ez után történt halálának fő oka a' seb vala. —

B.

EGYVELEG.

Nem régiben egy fiatal ember érkezett Párisba 's egy vendégfogadóban szálást kért. Nincs több szobám, uram! mond a' vendéglő Hát majd itt a' billárdon alszom az éjjel válaszolt az idegen. Hogyan? és kegyed valóban? — Mért ne? gondolta az utas magában, hiszen rösszabb helyen is feküdt már ő, az éjjel is csak meglesz valahogy. — — Reggel 8 frkot kértek tőle, hogy lehet az? szól megindulva az idegen, kinek oldalbordái és két csipője jól megfájultak. — Csak ugy lehet biz uram, felele a' vendéglő, hogy a' billárd egy órára egy frank, 's kegyed 11 órától mai 7 óráig birta, a' mi csak ugyan 8 frank!

2.) A' sidneyi hirlap egy elitélt' halálát jelenti, ki 50 év előtt uj dél Wallisba deportáltatott 's most 10,000 font sterlingnyi jövedelmet hagyott hátra örököseinek mint szorgalma' gyümölcsét; egész tisztességgel temetett el.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Figyelmeztetés „Buda" játékszini zsebkönyv iránt.

Több fontos körülmény, leginkább pedig az, hogy t. n. Pest megye mult augustus' végével tartott közgyülésében, a' pesti magyar játékszin' segélésére czélzó vállalatunkat pártolásába véve, az aláirások' eszközlését és terjesztését előmozditani kegyeskedend, Buda játékszini zsebkönyvünk' sajtó alá bocsáttatását folyó évi december' elejéig halasztatja. Tisztelettel kéretnek tehát mind azon t. cz. hazafiak, különösen a' megyei 's egyéb törvényhatósági jegyzői hivatalok, kik e' részben e' köz ügy' elősegitésére felszólitattak, a' két ezüst forintra határzott aláirási dij' gyüjtését elfogadni sziveskednek, ez időközt minél gyümölcsözendőbbül használni, 's egyszersmind annak' lefolytával az aláirottak' számát t. ns. Pest megye által mind az aláirásnak' elfogadására mind a' bejövendő pénz mennyiség' kezelésére kinevezett Balla Endre aljegyző urhoz okvetetlenül beküldeni, minthogy decemberben az egész haladék nélkül sajtó alá fog bocsáttatni.

E' játékszini zsebkönyvünkben következő munkák jelenendnek meg: 1. Joláuta, szomorujáték három fslvonásban; Horváth Czyrilltől. 2. Csak egy cseppet, vigjáték egy felvonásban, és 3. A' tolvaj, vaudeville egy felvonásban, mind kettő Csató Páltol. 4. Lord Byron képe, szini költemény egy felvonásban * * *töl. 5. A' világfi, vigjáték 3 felvonásban Hazucha-tol. — Gaal József a' dolgozó társak közül kimarad. — A' könyvet t. Bernátfalvi Földváry Gábor urnak, mint a' magyar játékszin' buzgó alapitójának arczképe ékesitendi.

HAZUCHA.

DIVATKÉP 10.

Csipkével körzött divatviselet; ceipke sál.

(4.) A' külföldön igen hires

tiszta kókuszdió-olaj szoda-szappant

bőrkiütés és foltok ellen

melly, egészen fris és hófejér 's darabja 6 nehezéket nyomó, valódi miségében egyre kaphatni alulirtnál; darabja **30** p. krajczár. Tuczet számra vevőknek 10 prcent adatik.

Bigot Jánosnak Párisban,

hiréről ismert, ugynevezett:

Herczegnő mosdóvize.

Hogy e' csudás folyadék hathatós sikeréről meggyőződhessünk, szokott mosdás után e' vizet jól föl kell rázni, belőle egy darabka szivacsot beitatni 's azzal a' bőrt egyformán besimitani a' nélkül, hogy letörülnők 's a' legkésőbb agságig az arcz mindenkor fejér, sima, tiszta 's gyönge marad. Azoknak kiknek arczukon disztelen foltok vannak, e' vizett nevezett módon napjában többször kell használniok, hogy annál hamarzbb megmenekedhessenek a' szeplő, pattanás, hévbibircs vagy egyéb foltoktól, minthogy e' viz a' bőrön semmi disztelenséget nem szenved.

Üvegkéje **48** p. krajczár és kaphatni:

Pesten, septemberb. 1838.

Lueff M.

(1.) kereskedésében, hajó-utczában, 632d. sz. a.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

RAJZOLATOK

1838.

Septemb. 13kán

A'

21dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Tündér Ilona *)

tüneményes vigjáték 3 szakaszban.

Személyek.

Tündér Ilona.
Argirus királyfi.
Aranka, Jetta, Csézi, Tilda, Boszorka } tündér-lányok Ilona szolgálatában.
Biborka, tündér-nemtő.
Piczike, tündér-apród.
Fekete-ember a' tündérvölgyben.
Rényvölgyi, egy ismeretlen.
Csombék, vászontakács.
Eva asszony, felesége.
Piroska, Katicza, } lányai.
Czafrang, szijgyártó.
Kenderesi, kötélverő.
Csicsó Gyuri, borbély.
Bunkó Dani, harangozó.
Zagyvali, csapláros.
Szabó legény.
Csizmadia legény. — Manók.
Magyar mesteremberek. Mesterlegények.
Vendégek. Vendégnők. Kézmüvesek.

A' dolog történik Pesten, az árviz után.

*) Annyi méltatlan koholmányokkal tetézte e' szinmüvet a' magyar sajtó, míg róla a' német dicsérettel sőt mondhatni, magasztalással szólott, hogy azon számtalan nyilvános hazudságokat, mellyek róla elmondattak, nem vélem illedelmesben megczáfolhatni, mintha e' szindarabot lapjaimban ország-világ itélete elébe bocsátom: Hadd lássa a' magyar közönség, valjon igazán olly aljas, olly minden becsnélküli, olly összevissza lopott, minden összefüggés nélkül, olly összevissza hányt-vetett szinmü e ez, mint a' milylyennek hirharangolják? — Ha valahol, itt kétségen kivül kitünteté méltatlankodó marakodását a' magyar kritika, midőn nem merte bonczoló kését egyenesen e' szinmübe vágni, hanem átalánosságokban dühöngve, orozva akará azt elölni. És illy férfiakkal, kik a' nyilt homlokkal járót, orozva czélozzák elejteni, ki fogna már nyilván vitázni? a' józan, az erényt ellenében is becsülő, a' pártczélok dühöngésétől ment, a' czimboraságokhoz le nem kötött, egyenes, szabad férfiu, bizonyosan nem. —

Munkácsy.

ELSŐ FELVONÁS.

Első Jelenés.

Szoba a' takácsnál.

Csombék, Czafrang, Kenderesy, Bunkó, Rényvölgyi (elvonultan) Vendégek.

(Mint magyar mesteremberek 's mesterlegények.)

Bunkó Dani. üssük össze a' kancsókat
De nem bánom,
Csengessük a' poharakat
Dínom dánom:

Kar. Csengessünk poharat,
Csengessük danára,
Köszöntsünk kulacsot
A' bor' mámorára,

Dani. Töltsük össze bút a' borral
Azt se' bánom,
Hadd víjon meg a' gyomorral
Dinom dánom:

Kar. Csengessünk poharat, 's a' t.

Dani. Igyunk holnapra meg mára
Azt se' bánom.
Igyunk a' víznek daczára
Dinom dánom:

Kar. Csengessünk poharat, 's a' t.

Csombék. Harangozó! — Dani! te magas lélek, ki fölöttünk állsz a' toronyban; te fogsz egyszer minket a' városbul harangszóval kikiséreni, — akkor Dani! emlékezzél meg, hogy mi barátaid voltunk a' vízben ugy mint a' borban.

Dani. Csombék! felejtsd el hogy én hurczoltalak fel titeket a' vízből a' toronyba; mit én értetek tettem a' vízben, ti azt nemesbarátilag vissza fizetitek nekem a' borban.

Rényvölgyi (előlép) És illy nagy csapás után, ti kik eddig szorgalmas, iparkodó emberek voltatok, most egyszerre a' kábitó ivásra adtátok magatokat.

Czafrang. Nincs különben; okosabb a' borba fulni mint a' vízbe.

Mind. Okosabb, okosabb.

Kenderesi. Az ur fejünket mindig csak mosni akarja, hagyjon fel vele, megmosott már minket az árvíz.

Mind. Igen, megmosott már minket a' víz.

Rényv. Te kötélverő, te szijgyártó, ti már elittátok, elkorhelykodtátok házaitok árát: —

Czafrang. Ugy is elvitte a' víz: —

Kenderesi. Háztelkeinket pedig az ur jól megfizette, 's azok árát csak nem dobhattuk megint a' vízbe.

Csombék. Nem ám; azt atyafiságosan együtt elittuk, 's atyafiságosan megegyeztünk, hogy az én ház telkem' árát is együtt eliszszuk; épen most költöttük el a' foglalót mellyet az ur adott rá, azért fizesse ki szaporán a' felpénzre járó egypár' száz forintot is, és

Dani. És a' többiről hagyjon minket gondoskodni.

Rényv. Vászontakács, neked feleséged, gyermekeid vannak; sorsuk olly kevéssé fekszik szíveden? —

Csombék. Gondoskodott azokról a' vármegye.

Rényv. Hogy, hogy? — csak nem reménleném? —

Csombék. Vagy ugy? — koránsem olly módon gondoskodott mint az ur gondolja. Ők az árvíz óta Czinkotán vannak; feleségem mint hallom szó, a' lányok az igaz nem tanultak szőni, de adott az Isten nekiek észt, szőjjék össze valami becsületes emberrel a' levet, 's menjenek férjhez.

Rényv. Vászontakács, neked tehát eltökéllett szándékod, a' kötélverő 's szijgyártó példáján, megmaradt vagyonkádat elpazarolni? —

Csombék. A' mint szövőszékemre fogadtam, ugy legyen.

Rényv. A' te házodbul még e' szoba épen maradt, annyi nemes emberbarát segedelmére számolhatsz, miért nem ügyekszel házadat felépíteni? — Embertársim, ti rosz ösvényen jártok.

Dani. Hja, nem csuda, minket mindenestől desperatióba döntött a' víz, 's most már borral vigasztaljuk magunkat.

Rényv. Vászontakács, ember, atya! ha kifizetem házadat, 's e' lakot, hová korhely társaiddal vonultál, elkénytetel hagyni, hol fogod magadat nyomorult társaiddal együtt megvonni?

Dani. Nálam a' toronyban; csak pénzt adjon az ur, onnan a' magosbul fogjuk e' piczi világot lenézni.

Rényv. Ám legyen! Ittvan hatvan darab versarany!

Csombék. Arany, arany. (töprenkedik) Ugyan édes tekintetes ur, valamellyik zsebében nem volna egy nagy banknotája? — Lássa az ur, az illy aranyokon csak a' zsidó nyerekedik; aztán nem is olly örömest, meg Isten látja lelkemet, nem is olly jó ízűn költi el az ember, mint a' banknotát.

Rényv. A' zsidó jó árukat fogja fizetni, mert ujdon vert aranyak.

Csombék. Igen, igen, de nem akarom én e' sok vert aranyat élire verni; elköltem meg biz' Isten — higyje el az ur, a' banknota is jó. —

Rényv. Ugy hát megbomlott köztünk az alku; — adsza vissza pénzemet. —

Csombék. Isten mentsen; hiszen kérem szépen az urat, csak tréfa volt az egész.

Kender. Persze csak tréfa, oh, a' mi takács kománk nagyon tréfás ember.

Mind. Igen, tréfás ember.

Rényv. (hátra vonul) Villám és menydörgés! (villámlik és dörög) Országom nyíljék meg!

Tűnder kert megnyilik: középen egy ezüst levelű terebélyes fa nagy fejér gyöngyökkel.

Nyomorultak! tudjátok meg, én vagyok Argírus királyfi! fényes és messze terjedt birodalmam minden részéből, sőt idegen országokbul is a' szörnyű csapás után, jótétet, áldást, segedelmet árasztottam a' tűndér szépségű, a' szerettem Pestre; az iparkodók, a' szorgalmasak érezni fogják e' jótékonyság gyümölcseit, gazdagabban — 's összeomlott házaikkal együtt fényesben fognak a' romok közül kiemelkedni; de ti elvetemültetek, titeket a' nagy csapás kislelkűekké tőn, — ti a' korhelység martalékai lesztek mind addig, míg ez ezüstlevelű, drága gyöngyöket termő fáról a' legnagyobb gyöngyöt, melly a' roszaság gyöngye, egy emberlény lerázza, 's az ki e' gyöngyöt, melly nagy becsü fölveszi, magától tüstint el nem dobja. Ha jóslatom teljesűlhet, ugy ti megjavultok, 's reátok ismét bőség árad; de hogy e' bóldogság eszközi önmagatok lehessetek, térjetek ön lelki erőtökből ismét jó utra, mert tudjátok meg: élő emberi lény soha tűndérországomba nem juthat.

(A' szoba függöny Rényvőlgyit 's a' tűndér kertet elrejti)

(Előbbiek. Rényvőlgyin kívűl.)

(Közbámulat után).

Csombék. Harangozó, te candidatus egyházfő! — te vagy köztünk a' legokosabb ember, mond meg mi volt ez?

Dani. (dühvel) Én megyek! —

Csombék, Czafrang, Kender. (tartóztatják) De hova mégy? —

Dani. (resignatióval) A' korcsmába. —

Csombék, Czafrang, Kender. (tartóztatják) Az istenért Dani! hát nem hallottad? —

Dani. Én nem hallottam semmit, én nem akartam hallani semmit! még egyszer és utószor mondom: én megyek!

Mind. De hát hova mégy? —

Dani. A' csapszékbe. —

Csombék. Dani, te megátalkodott vagy; hát nem láttál, nem hallottál semmit?

Dani. A' mit láttam, a' mit hallottam, csupa merő komédia volt.

Czafrang, Kender. Dani te, megver az Isten. —

Csombék. Rajtad a' nagy harang átka fekszik.

Dani. (elérzékenyűlve) Kötélverő! szijgyártó! ti az utolsó krajczárig szavatokat tartottátok; házaitok árat megittuk; ti nemes lelkek, (megöleli őket) éljetek boldogul! — Hozzád fordulok immár vászontakács: — Én a' te házad árából megittam volna kilencz cseber bort; — vászontakács! add ki a' hatvan aranyból a' kilencz

cseber bor' árát, aztán — váljunk el barátságosan egymástól (könyeit törli.)

Mind. (könyeznek.)

Csombék. Dani, barátunk! kenyeres pajtásunk a' vízben, — nem látod a' mi könyeinket?

Dani. Mit használ? — ha akkor isztok ti, mikor a' roszaság' gyöngyét lerázza valaki annak fájáról, ugy szomjan veszünk, ki fogja azt a' fát feltatálni? hiszen a' rosz nem csak minden fán, de minden bokron terem; hagyjatok engem ti kislelkűek. Vászontakács! add meg a' harangozónak a' mi a' harangozóé, — add ki a' kilencz cseber bor árát.

Csombék. Dani! (megöleli) te nagy lelkű ember vagy, te okos ember vagy. Barátim! ne hagyjuk el Danit utósó krajczáromig.

Mind. Ne hagyjuk, ne hagyjuk.

(Marsot dobolnak.)

Csombék. Esteledik, a' katonák mennek haza a' házok' építésétől; éj, mit, nekünk már nincs házunk; egy tanyánk van még csak a' korcsma, azért rajta.—

Dani. Utánam! Kövessetek engem! (mind el.)

Második Jelenés.

Csicsó.

Eladtam a' borotvát,
Meg is ittam az árát
Buborék buborék,
Haj jobb világ leszen még:

Van még szappan tányérom,
Holnap azt is eladom,
Buborék 's a' t.

Itt a' fűsű meg olló
Majd megveszi a' zsidó
Buborék 's a' t.

Szappanléh az életünk,
Buborék mit szeretünk.
Buborék 's a' t.

Ollyan kedvem kerekedett mint a' kinek egy huszassa van a' korcsmában és hármat dőzsölt el. De kérem, minek is busulnék? azért hogy a' cursuson tanulással nyakgatnak? ahoz bizony hogy a' beteget más-világra küldjük, nem sok tanulás kell. — Homoeopathia, megallopathia már van: én most egy uj rendszeren töröm fejemet; már ki is találtam, neve — huzopathia — azaz: addig huzom a' beteget mig pénze van, aztán — gyógyitsa más is, ne csak mindig én. — Beteget gyógyitani különben is a' jó isten dolga, én pedig más dolgába nem szoktam avatkozni. —

Dani komám ide rendelt a' vászontakácshoz iszodalomra, (nézi a' poharakat, kancsókat) hanem a' mint látom későn járok; soha illyen nagy pusztitást a' nagy árviz után a' borban, még csak egy csöpp sem maradt a' poharakban — kancsókban. —

Harmadik Jelenés.

Piroska, Csicsó (egymást észre nem véve)

Piroska. Mióta a' városba érkeztem, nem tudom atyuskát felhajhászni; édes anyánk pogácsát küldött neki e' kosárkában, már esteledik, még ma Czinkotára vissza kellene térnem, — de atyust hol találom? (meglátja Csicsót) Ki lehet ez az ur itt házunknál? — Édes ur! nem tudná nekem megmondani hová ment atyus? — —

Csicsó. Kicsoda, édes angyali, gyönyörűséges cziczuskám, kicsoda? (félre) Jaj szánkázom a' lelkét be gyönyörű lány, mindjárt kiráz érte a' forró hideg.

Piroska. Nem ismeri az ur atyust? —

Csicsó. Hát maga kincsem, a' vászontakács leánya? —

Piroska. Igen is szolgálatjára.

Csicsó. Dehogy szolgálatomra, édes angyali cziczuskám, én vagyok a' maga szolgálatjára; igen örökös rabszolgálatjára. Hogy hijják magát, édes kincsem tubiczám?

Piroska. Piroskának.

Csicsó. Piroska! Piroska! Ah! soha illyen piros rózsát az Orczy kertben.

Piroska. Az ur tréfálkodik; de hiszem azért hogy Czinkotán lakunk, nem vagyok én falusi leány: mondja meg hova ment atyus? hol találom fel? —

Csicsó Igen, hogy hova ment? ugy — (félre) felséges gondolat! (Piroskához) hogy édes atyja hova ment? — (félre) elviszem, elámitom (Piroskához) aztán merre ment? — (félre) eltévedek vele, elrablom! (Piroskához) Ugy, hogy édes atyját hol találja fel? — igen, azt én tudom. — — Piroska! oh, minden Piroskák Piroskája! — Szabad-e e' puha hóból domboritott angyali kacsócskára egy csókot czuppantani? —

Piroska. Ha nem resteli az ur.

Csicsó. (kezét mohón csókolja.) Restelni, én, egy borbély, és illyen édes munkát restelni: — Piroska, te nem ismered ez érvágó szivet. Piroska, te egy eret vágtál e' szíven, egy eret, mellyet semmi borbély e' világon be nem kötözhet. — Piroska! paradicsomi piros rózsa! paradicsom alma! te patyolatból szőtt vászontakács leány! szeretsz-e engem?

Piroska. Különös kérdés első látásra.

Csicsó. Jaj, kincsem, ha mai világban mindjárt első látásra meg nem kérdjük a' lányt, hányadán vagyunk vele, egyet fordul, már másik kérdi meg, aztán — későn járunk.

Piroska. Hiszen, ha szülőimnek, és Istennek is ugy fog tetszeni. —

Csicsó. (félre) Jaj, a' liba, ez mindjárt férjhez akar menni. (Piroskához) tehá szeretsz? — Im biborpiros vászontakács leány, halld lábaidnál (letérdel) ez érvágó sziv esküjét. —

(Folytatás köv.)

BOLDOGTALAN GODNOLAT

A' BOLDOGSÁGRÓL.

A' boldogságrul minden ember máskép gondolkodik, a' valódit azonban egyik sem találja fel, az ember az idővel változik, 's ezzel természete is. Kis gyermek korában, a' lány bábot játszik, kis konyha edényeit rakosgatja, főz, vagy ha többen vannak menyasszonyt vagy lakadalmat játszanak! A' fiu gyermek vessző lován nyargalódzik 's maga magának pattog ostorával! — ha többen összejőnek katonásdit játszanak. Meddig tart e' boldogság? rövid ideig! — jő egy más korszak, mellyben tanulással elcsigázzák 's kezdi érezni az élet keserüségét! Az ifju meglátja a' leányt 's ismét nem bóldog — csak halni van kedve, mert szerelmes, 's viszon szerelmet nem nyerhet, — de tegyünk fel, kivánati teljesültek, a' legártatlanabb leányt veszi el, 's ekkor boldog? Soha. Az ártatlan asszonykában lassankint fejlődik a' durczáskodás, makacsság, fejesség, uralkodni vágyás, önakarat, hiuság, 's ezek néha a' legokosabb férjet is elvakitják, hatalmat vesznek rajta, 's a' nehéz keresztet nyakába vetik; melly alatt egész éltében nyöghet a' jámbor!! 'S kérdés boldog most, hogy kivánati teljesültek? — — Igy van az életben minden; nincs egy öröm nap, mellyet két három vagy tiz üröm nappal ne kellene megfizetni! A' szegény gazdagságba helyhezi boldogságát! boldog volnék ugymond ha annyi pénzem volna, mint Á-nak; Á ismét nem elégszik meg azzal mije van, felsohajt: Ah, boldogság olly négy lovon járni mint B.; annyi inas, annyi cseléd, olly nagy

ház, annyi sok szép vendég, mennyi tisztelet, hir, dicsőség!! — hm, balga ember! mintha az illyenek boldogok volnának! nem tudod hogy sokszor hónap végivel nem tudják a' tiszteket fizetni; 's mennyi kivánságai vannak ezeknek aztán 's valljon boldogok ők? éppen annyi nehézségek kedvetlenitik őket, annyi szomoruság annyi baj — mint másokat: — mert egy két falu kevés, országokat akarnának 's ha ez megvolna, másikat, harmadikat, 's az egész világot, 's valljon boldogok volnának e akkor? Soha! ismét ujabb kivánságok ostromolnák és zavarnák álboldogságukat.

A' leány maga magának tetszik 's boldognak érzi magát ha szépnek itélik, de ezt a' szépséget nem veszi mindegyik észre; — sőt némellyik a' szépségben kivetni valót lát, — 's a' boldogságnak vége van! Másik abba helyhezi boldogságát, ha az egész világ neki udvarol, de e' boldogság sem tartós, egy két év — 's csak a' vissza emlékezés marad fenn, pedig az is keserű!

Egyik nagy hirbe keresi boldogságát, másik csendes magányba; egyik evés ivásba, másik álomba; egyik részegségbe, hogy elfelejtse minden földi nyomoruságát, — de másnap kijozanodik, 's a' koldus, nyomorult, ismét nem boldog!

Egyszer voltam életemben boldog — t. i. gyermek koromban — midőn többen össze gyültünk, birkoztunk, 's én legerősebb voltam köztök: ah, milly gyermeki boldogság volt ez! de meddig tartott? rám jöttek ketten, hárman, 's szépen földre teritettek, 's boldogságom semmivé lett!

A' divathős, ha legujabb divat szerint öltözködhetik kétszer napjában, bolgognak érzi magát, — de nem sokára jön a' szabó, 's hozza a' sok árjegyzéket, mellynek felét sem tudja kifizetni! Zavarba van: ide is oda is kapkod, kölcsön kér, — nem kap sehol, — az adósság ismét szaporodott, a' szégyen növekszik, ah, szörnyen megszorult, onnan hazul kikapta a' magáét, már most nincs többet mit várni, a' divat hős végre kártyázni kezd, hogy majd szerencsésen nyer, — azonban órát, gyürüt, ruhát mindent elveszt! — rettentő kétségbeesés! — A' szabó ismét nyakán, mit csináljon? — kéntelen a' városbul megszökni!! 's ez a' boldogság? Ah! nincs boldogság! tartós boldogság a' földön, csak a' föld alatt!! hol megszünnek a' sok kivánságok!! „Ne kivánj sokat a' földön, boldog leszesz.“

—n.—

EGYVELEG.

1.) Párisban egy fiatal katona tiszt (huszár) báro H. egész a' bolondulásig belé szeretett anyja szoba leányjába (egy igen szép 's müvelt siciliai leány) midőn a' báró mindeneket elkövetet hogy a' lány szerelmét megnyerhesse, végre kezét és jószágát ajánlá az olasznénak, de Eliza csak vonakodott gondolván hogy a' báró nem marad hozzá hiv — ez mindenekre esküdött; 's egy tőrt adott kezébe, ha hogy hütlen találna lenni, szabadon mellbe döfheti. Eliza megegyezett 's nem sokára egybekeltek. — A' fiatal férj májusban valami dolog miatt Milanoba megy, felesége pedig ki Párisba maradt utána küldött 's figyelmes szemmel kisirtette 's nem sokára hallja hogy férje egy özvegy asszonnyal szövetségben áll. A' fiatal nő megdöbben, 's lelke boszura hevül 's Milanóba akar menni, de ura, épen jókor, haza jött. A' megsértett nő tőrét ragadja ezen szóval: „Esküdet megszegted“ mellbe szurta!

2.) Nagy mesterség! Egy doctor azt mondja: A' természet a' betegséggel harczol 's egy vak neki rohan egy irgalmatlan mozsártörővel, hogy a' küzdőket lecsilapicsa, 's vaktában közibe vág; ha a' betegséget találta ugy szerencse, mert a' beteg felgyogyul, de ha a' természetet ütötte agyon, akkor gyilkolt, a' beteg meg hal, 's ez a' nagy mesterség!

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház. Aug. 31kén. Raupachnak „Korszellem“ czimü vigjátéka adatott először. — Egy atya igen őrzi gyermekeit a' korszellemtől 's fia nem tudván mi az, egy szomszéd falu bálba készülő, de az erdőben eltévedt 's arlequinnek öltözött sebészt korszellem helyett társaival elfog, zaklat, vallattat 's a' t. 's ebből az egész 4 felvonásos játék, melly vigjátéknak igen kölönczös, kasperliádos, bohózatnak pedig hosszas és unalmas. A' személyzet e' darabot egész szorgalommal adá, jóljátszott Lendvayné, Szentpétery, Megyeri, különösen Szerdahelyi e' derék buffo énekes 's a' comicumban minden, mit belőle csinálni akarunk. — September 1sőjén: „Vazul.“ Szigligetitől harmadszor; a' jeles fiatal sziniró tömöttebb ház' jövedelmét érdemli vala. — 2dikán „Tékozló.“ 3d. „Griseldis,“ mellyben Szakácsy mint vendég, ha nem is hatott Percival szerepének lelkébe, de hiszem magyar Percivalunk nekünk nincsen is, e' nagy feladatu szerepen legalább nem rontott, sőt azt nem kis szerencsével adandá, ha szavallására, melly néha igen is egyhangu, nagyobb figyelmet fordít vala. Sept. 4. „Fiatal kereszt anya“ ismét egy elragadó, egy édes, még a' criticus' mogorva lelkét is varázs bájjal ölelő műélemény, mellyért örömmest elenged az ember egy egész heti rosz előadásu elkinzást, elcsigázást, elnyomorgatást. Igy játszani és meghalni, ez a' művészi diadalnak hervadatlan röpkénye, örök dicsősége! Ezzel azonban koránsem kivánom, hogy jutalmul meghalljon e' játék két főszemélye, kik olly dicsőül játszottak Lendvayné és László, vagy a' mai segédszerepü személyzet Szentpétery, Telepi 's Barthané, koránsem; éljenek a' többiekkel együtt, de mindig illy jól játszanak. E' vigjátékot követé Cervati hangversenye. Sept. 5d. „Mátkanézés, vagy: lepke“ Marsano után Kis Iván 's bár igértük de ismét elhalasztjuk e' játékróli bővebb szólást, mert László a' hozzá foghatlan jeles és non plus ultra lepke mellett, nem tudjuk ki akart ma minket Erdősné asszonnyal elijeszteni, de mivel láthaták, hogy állhatatosan kiállottuk a' torturát, kérjük ne akarjanak minket ismét hasonló vendéggel vagy vendégnővel kisértetbe hozni. Sept. 6d. „Lepecsételt polgármester“ és Cervati hangversenye. 7dikén „Francziaországi tündér.“ 8d. Zárnap. 9d. „Az arany király.“ 10d. a' Macsói Bán, mellyről csak annyit, hogy e' játékot még a' vasember sem birta kiállani, és játékközben kiment a' fegyverteremből, pedig annak már csak vagyomra van. —

KÜLHIREK.

1.) Nevezetes reggeli. Milánoban a' koronázás ünnepére Boromen Károly szobrába fognak egy reggelit tartani. Ez a' szobor 66 láb magos, és talapzata mellyen áll 46. — Feje lába és keze vasbul van öntve, a' többi test' részei pedig rézbül össze állitva. Belsejében egy lépcső áll mellyen szépen a' fejéig lehet felmenni, — feje pedig olly tágas hogy 4 személynek kényelmes helye van 's itt fog a' reggeli tartatni. Ha ez oriásnak az orába letérdepel az ember az egyik szemén mint egy ablakon nézhet ki a' lago Maggiore gyönyörü terére.

2.) Olcsóság Spanyol országban. Estremadurában egy 5—6 személyből álló család 60 tallérral uri módon (equipaget tartva) élhet. A' legjobb kenyér és hus igen olcsó, a' legjobb bor iczéje 9 fillér! és igy aránylag a' többi életmód, mégsem jut senkinek eszibe oda utazni! —

3.) Londonban a' minap egy nagy olasz operát adtak, mellynek irója és szerzője egy angol lord Burghersh. A' szinházat mondhatlanul megtömte ez az uj darab földszini és elsőrendü páholyokban egy helynek az ára egy guinea volt! — Minden helyet sőt még a' karzatot is a' legnagyobb fenséges úri személyek foglalták el! Az orchestrum 50 válogatott művészből és a' kar millyet még Anglia nem hallott 50 legjobb énekesből állott. Ez operának neve: il Torneo. — Ugyan az mellyet ez előtt tiz évvel Florenczіaban irtak, éppen midőn Lord Burghersh mint követ ott mulatott!!

4.) Strauss János — miután Londonban a' koronázási alkalmat használta, 's onnét szomszéd nagy városokat meglátogatta, orchestrumával együtt Milanoba ment. Egy más után két koronazást szemlélhet a' nagy hirű művész!

5.) Miss Kemble Milanóban mint prima donna fog fel lépni. — Ez az első eset, hogy egy angolnő, olasz szinpadon prima donna assoluta leszen. Egy másik angol énekesné Shav asszony (Londonban első) télire Lipcsébe jő, hol már leis van kötelezve, aztán pedig egy művészi utazást tesz német és olasz országban. Milly nagy a' külföldi müvész hazája! milly messze terjed! — de nem is restelnek egy kissé kimozdulni helyeikből, mint a' mieink! Mibe kerülne L—né asszonynak Bécsbe rándulni, 's vagy két hónapig az udvari játékszinbe p. o. járni hogy egyszer már tökéles művesznő lenne!!

6.) James Birkett a' nagy teremtő eszü angol, most egy „gőz orgonát“ talált fel!

7.) Spontini Londonban egy német opera házat akar állitani, mellyhez Schröder Devrient mint első énekesné már le van kötelezve.

8.) Badenben ez a' furcsa eset adta magát elő: Egy fiatal grof különös szerencsével játszott, és rövid idő alatt 30,000 forintot nyert. Ezt a' pénzt lakására vitte 's bezárta. Másnap reggel se pénz se az öreg szolga, egyszerre eltüntek. Nyolcz napra végre az őreg szolga ismét megjelent.

„Honnan jösz?" kérdé a' grof.

„Bécsből" felelé nyugodtan a' szolga.

„Hát pénzem hová lett?"

„Azt is Bécsbe vittem. Mert azt gondoltam hogy a' grof ur tovább is játszik 's eltanálná e' sok szép pénzt vesztenni, hogy ez ne történjék édes apjanak az öreg grof urnak adtam által, itt a' nyugtatvány — Ritka becsület!!

9.) A' legdrágább ajándékok közül, talán legbecsesebb az, mellyet egy Vestminsteri Marquis hitvese most kapott neve napjára, t. i. egy füllengő, mellyet fél millio tallérnál is többre becsülnek!! e' füllengőt indiából kapta Karolina III. György angol Király hitvese, — 's most a' marquisné kezibe jutott!

10.) Új találmány! Bizonyos Huy Brüggébe egy készitménnyel a' viz szinén jár, és fut mint a' földön! — Mit nem találnak még fel?

11.) Leonhárd cs. k. udvari muzsika - gépelyész több automatok és hanggépelyek feltaláloja Philadelphiaban meghalt. —

(4.) A' külföldön igen hires

tiszta kókuszdió-olaj szoda-szappant

bőrkiütés és foltok ellen

melly, egészen fris és hófejér 's darabja 6 nehezéket nyomó, valódi miségében egyre kaphatni alulirtnál; darabja **30** p. krajczár. Tuczet számra vevőknek 10 prcent adatik.

Bigot Jánosnak Párisban,

hiréről ismert, ugynevezett:

Herczegnő mosdóvize.

Hogy e' csudás folyadék hathatós sikeréről meggyőződhessünk, szokott mosdás után e' vizet jól föl kell rázni, belőle egy darabka szivacsot beitatni 's azzal a' bőrt egyformán besímitani a' nélkül, hogy letörülnők 's a' legkésőbb agságig az arcz mindenkor fejér, sima, tiszta 's gyönge marad. Azoknak kiknek arczukon disztelen foltok vannak, e' vizett nevezett módon napjában többször kell használniok, hogy annál hamarzbb megmenekedhessenek a' szeplő, pattanás, hévbibircs vagy egyéb foltoktól, minthogy e' viz a' bőrön semmi disztelenséget nem szenved.

Üvegkéje **48** p. krajczár és kaphatni:

Pesten, septemberb. 1838.

Lueff M.

(2.) kereskedésében, hajó-utczában, 632d. sz. a.

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October 1sőjétől kezdendő évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben 2 frt. 30 kraj. postán 3 pengő forinttal. A" folyó félévi számokból néhány példánynyal még szolgálhatunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

RAJZOLATOK

1838.

Septemb. 16kán

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

22dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

DIVATVILÁGBOL.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Tündér Ilona

tüneményes vigjáték 3 szakaszban.

(Folytatás.)

NÉGYEDIK JELENÉS.

Előbbiek, Dani.

Dani. (betoppan) Ho, hó, Gyuri borbély, hát te itt zavarod a' szappanlevet?

Csicsó. (föláll, méltósággal) Nem volt harangozóra szükségünk, hogy kikongassa, mit a' szerelem titkon akart szőni.

Dani. Hát Piroska, keresztlányom, ezt Czinkotán tanultuk?

Csicsó. Dani te! (félre huzza) ha mind illy szép keresztlányod van, ugy még ma harangozónak állok be helyetted.

Piroska. Édes Dani bácsi, nem tudja megmondani, hol van atyus?

Dani. De tudom, a' tarka-kutyában van.

Piroska. A' tarka-kutyában? —

Dani. Igen, igen, a' korcsmában, csak szaporán járj, ott találod.

Piroska. Ugy hát sietek, Isten velünk Dani bácsi! (Csicsóhoz) alázszolgálója!

Csicsó. Piroska, ah meg állj! hova sorsod vezérel, a' korcsmába, én is követlek!

Dani. (közbül áll) Csicsó! borbély! tilógus, megállj! Leány hord el magadat.

Piroska. (elmegy.)

Csicsó. Ki bátorkodik üldöző sors gyanánt állni szerelmem utjában? —

Dani. Én, Dániel de Bunko! — egy egész torony harangozója.

Csicsó. Dániel, Dániel! te egy sebet vágtál e' baráti keblen.

Dani. Keresd elő szappankendődet, és kötözd be.

Csicsó. Dani, barátom Dani, bocsáss szerelmem után; hát ez a' köszönet hogy 4 fogadat huztam ki?

Dani. Miért huztál ki négyet, holott csak kettő volt rosz, kettőnek semmi baja sem volt. — De ennyi baleset' daczára is, Csicsó, én barátod vagyok, barátod, millyen barát nincs több e' földön. — Gyuri! te rád nagyobb szerencse vár, tündéri tündöklő szerencse vár rád. — Tudd meg, én Tündérországból jövök.

Csicsó. Harangozó, a' te eszed kificzamodott; félre kongatod koponyádnak harangját.

Dani. Sőt nem; ismered azt az urat, ki a' kőtélverő és szijgyártó háztelkét megvette, 's ki csak kevéssel ez előtt, a' vászontakácsét is kifizette?

Csicsó. Kifizette? a' takácsnak pénze van, és mi itt vesztegetjük a' drága időt? Jer siessünk a' tarka-kutyába.

Dani. Csicsó, megállj; beretvádra kényszerítelek.

Csicsó. Arra nem kényszerithetsz; mert épen az előbb adtam el. —

Dani. De legalább hallgass ki!

Csicsó. No, hát mi bajod?

Dani. Tehát ismered azt a' pénzes urat? —

Csicsó. Igen. —

Dani. És tudod kicsoda? —

Csicsó. Nem.

Dani. Ugy halld, bámulj, és remegj: azon ur — Argirus királyfi.

Csicsó. Harangozó, könnyü neked félre beszélned, mert már a' takács jól tartott borral. Jer — hadd iszom le én is magamat, aztán — Isten neki — lóvá tehetsz.

Dani. De mikor mondom, hogy azon ur Argirus királyfi. —

Csicsó. Dani, te, nem a' bor beszél belőled?

Dani. Nem, a' millyen igaz, hogy harangozó vagyok.

Csicsó. De mi bajunk nekünk azzal az urral, tán csak nem akarod neki a' nagy haranglábát eladni? —

Dani. Nem, hanem téged be akarlak csusztatni magammal együtt tündérországba.

Csicsó. Aztán mit csináljunk ott? —

Dani. Hát ládd e, — te jól tudod az asszonyok 's lányok körül a' levet csapni, te Tündér Ilonát elhívod, elédesgeted, elcsalod, elrablod vagy elbájolod, én is segitek; aztán kész boldogságunk. Tündér Ilonának arany haja van te borbély vagy, napjában megnyírod háromszor-négyszer, az arany hajszálakat eladjuk a' zsidónak, 's akkor aztán csupa aranyakra ferblizünk.

Csicso. Igen, igen Dani, de hát ha megkopaszodik?

Dani. Bolond beszéd az; ha megkopaszodik arany parókát vesz magának, aztán azt nyirod.

Csicsó. Igaz biz az.

Dani. Aztán ládd ha becsúszhatunk tündér országba, ki tudja, az arany haju Tündér Ilonának nincs-e valami ezüst haju szobalánya, azt aztán én csábitom el, 's igy lesz aranyunk 's ezüstünk elég.

Csicsó. Juhé! lesz aranyunk ezüstünk elég. De, Dani te, hát hogy juthatunk mi tündérországba?

Dani. Én már sokszor láttam este felé a' toronybul, mikor Argirus királyfi, a' Rákoson keresztül kocsizott, és sárkány lovaival a' levegőben egyszerre eltünt. Már ugy is beesteledett, a' hely nem messze van, meglessük, a' kocsibakra felkuporodunk, a' kocsi megindul, és hopsza, egyszerre csak tündérországban leszünk.

Csicsó. Hopsza, hopsza, hopsza.

(elmennek.)

Ötödik Jelenés.

(A' szin térre változik.)

Piczike. (a' levegőből egy kisded gőzhajón ereszkedik, a' gőzhajócskára irva van „Sürgöny.")

Piczike. (kiszáll, a' hajócska felemelkedik mint egy középig — mi alatt Piczike mondja) Piczike, szálj fel! — Na, már ma megint megugratott asszonyom egynehányszor. Én nem tudom milyenek itt a' földön az asszonyok, de tündérországban, Ilona urnémon kezdve az utósó tündér lányig nem győz az ember miattok egész nap eleget lótni futni; 's aztán azok az átkozott pisze szobalányok, még legjobban fintorgatják orrukat, ha az ember valahol egy kissé elkésik. —

Most már itt vagyok Pesten, — de hol találom fel uramat? Érte is nékem kellett ide csattangolnom; persze, mert asszonyom odahaza a' tátasokat kiméli, azt mondja, hogy majd a' lófuttatáson nyargaltatja meg őket, 's ezért aztán a' becsületes cselédnek a' ló dolgát is elvégezni. —

Hatodik Jelenés.

Előbbi, Csicsó, Dani. (egymást észre nem véve)

Piczike. A' városba csak nem mehetek léggőzhajócskámmal, megtalálnának látni azok a' nagy gőzösök a' Dunán, 's még ágyudurrogással fogadnának; na, ugyan szépen elárulnám magamat.

Dani. Ez az a' hely Gyuri pajtás, honnan gyakran láttam Argirus királyfit eltünni.

Piczike. (nézi őket.)

Csicsó. Na, hát csak csendesen legyünk.

Piczike. (méregeti szemeivel. A' nélkül hogy hallanák.) Derék egypár fajankó; aztán az illy kamaszokat embereknek hijják itt a' földön.

Valljon mit keresnak ezek itt? Héjha! emberek! —

Csicsó. } kalapot véve, sürgölődve. Mit tetszik
Dani. } parancsolni? (Piczikét körül tekintik.)

Csicsó. Csak egy apród, — mit akarsz kölökinas?

Dani. Mi bajod babszemjankó?

Piczike. Ti vén kamaszok, nem tudjátok megbecsülni az embert? Ismeritek Rényvölgyi urat, azt az ismeretlent, ki sokszor megfordul köztetek? —

Dani. Minő beszéd ez már, ismeritek azt az ismeretlent? — (Gyurihoz) Gyuri te! ezt a' babszemjankót el kell innen practikálnunk, nem jó dologba mászkál.

Piczike. Nas, hát mit fecsegtek? ha ismeritek mondjátok meg: hol találom őt? —

Dani. Hogy hol? —

Csicsó. Igen, hogy hol? — —

Dani, Igaz, a' magyar játékszinben van.

Csicsó. Épen most ment oda.

Piczike. Ti hazudtok.

Csicsó. Beretvámra mondom, nem hazudunk.

Piczike. Beretvádra? te borbély vagy? már ugy neked nem hiszek; minden szavad hazugság.

Dani. Ugy hát állitom én, és apellálok a' nagy harangra,

Picske. Te tán harangozó? —

Dani. Igen is az vagyok.

Piczike. Na, már a' nagy harangnak csak hiszek. — Mit játszanak ma a' magyar játékszinben?

Csicsó, Tündér Ilonát: —

Dani. És Árgirus királyfit. —

Piczike. Mi a' Manó? Hát halljátok: van-e Tündér Ilonának apródja?

Dani. Van ám, egy irtóztató nagy apród.

Csicsó. Ollyan mint egy Góliát.

Piczike. Apród, aztán irtoztató nagy, ollyan mint egy Goliát, az nem lehet.

Csicsó. Ugy hát nagyon kicsi.

Dani. Csak ollyan mint az öklöm.

Piczike. Minek hivják?

Csicsó. Piczikének.

Dani. Ollyan kicsi-kicsi Piczikének.

Piczike. (örvendve.) Piczikének, Piczikének! (félre) Na, akármibe kerül meg kell magamat látnom a' szinpadon, hogy mint játszom. — De léggőzhajóm? — ahoz emberkéz nem nyulhat, mert mihelyest elérte, mindjárt föllebb emelkedik, jelszavamat pedig mellyre leszál, „Piczike jere le" — senki sem tudja; megyek, megyek, meg kell magamat látnom a' szinpadon (Csicsó- és Danihoz) Na, Jobb erkölcsöt adjon isten, ti vén kamaszok! (kiszalad.)

Előbbiek, Piczike nélkül.

Dani. Mit mondott? —

Csicsó. Neked szólt.

Dani. Ollyan furcsán mondta hogy adjon isten jó egésséget. — Ni ! ni! ni! (meglátja a' léghajót)

Csicsó. Mi bajod? —

Dani. Nem látod mi csüng ott a' levegőben?

Csicsó. A' biz a', egy léggőzhajócska.

Dani. Mi van rá irva?

Csicsó. „Sürgöny."

Dani. Sürgöny, sürgöny — hát mit tesz az? —

Csicsó. Az biz afféle sürgetős dolgot tehet.

Dani. Hallod-e Gyuri! ez az inas gyerek, isten tudja hová futott, e' hajócskát körmünkre kell kaparitani. — Hollá, — hát nem hallottad hogy azt az ismeretlent kereste, magát Árgirus királyfit; hallod-e Gyuri! ez az inas urfi valami nagy szolgálatban lehet tündér országban, és ki tudja mig oda jár, nem állhatunk e odább azon a' gőzösöcskén, és nem röpit-e tündérországba?

Csicsó. De hogy kerithetjük kézre? hiszen el nem érjük.

Dani. Nem tudsz itt közeliben valahol egy lajtorját? ej, mért nem vagyok most komédiás, hogy vállaimra állhatnál.

Csicsó. Megállj Dani; itt a' kalapom, tedd reá a' tiédet is, állj rájok, tán eléred.

Dani. Ej nem használ az semmit.

Csicsó, Ugy-e bizony Dani, hányszor disputáltál velem, hogy te okosabb ember vagy, most mutasd meg; hiszen te mászkálsz napjában százszor is a' toronyba, már most vedd ki zsebedből eszedet, 's emelkedjél fel e' kis magasságra.

Dani. Ne darálj; — keress inkább valahol egy kis kőszenet, ez a' jószág azzal él, azzal tán lecsalhatnók.

Csicsó. De hiszem csalogathatod azt, még is ha leány volna.

Dani. Édes léggőzhajócskám jere le! —

Csicsó. Jobb lesz biz az, ha addig a' városba mégy lajtorjáért.

Dani. Kedves picsi gőzhajócska jere le, igaz a' gyermek ezt susogta. „Piczike jere le!“ (dörög mind erősben addig, mig a' léggőzösöcske leereszkedett)

Csicsó. } Mi az? —
Dani. }

Csicsó Hadd lám mi van benne?

Dani. (elébe áll) Vissza! — előbb én akarom kikutatni, 's aztán lásd ha jut e neked is valami. (ki vesz egy viaszos vászon pakétát belőle, melly le van pecsételve, rajta czim) Ebben nincs egyébb semmi.

Csicsó. Mutasd Dani, mi az?

Dani Egy potrohos levél, afféle diákos dolog; nesze Gyuri, olvasd kinek szól. —

Csicsó. (olvassa) „Recepisse franco.“

Dani. Mit beszélsz? mi az mit olvastál?

Csicsó. Az — hogy ki van fizetve.

Dani. Annál jobb, ugy ha elvisszük is, senki sem keresheti rajtunk az árát, hát más nincs még rá irva?

Csicsó. (olvas) „Szivem szerette bálványának, Argirus királyfinak Pesten.“ Dani te mindjárt elájulok, jöszt' ide fogj meg.

Dani. Fogjon meg a' vármegye persecutora; adsza ide, (elveszi) hadd lám mi van benne. Nincs egy bicskád hogy felbontsuk? —

Csicsó. Az nincs; hanem itt nyiró ollóm (felbontják)

Dani (egy iratott vesz ki melly levélre van össze hajtva.) Megint egy irka-firka; nesze borbély olvasd.

Csicsó. (olvas) „Szivem édes bálványa Szerelmes Argirusom!“

Dani. Szerelmes levél; dobod a' pokolba, mit ér ha nincs benne vagy egy három ezer forintos banknota, (nézi a' pakétát) hát ez micsoda? egy régi palást arany czafrang és arany rojtok nélkül, na, ezer repedt harang és orgona, — ezért ugyan érdemes volt vesződni.

Csicsó. (olvassa a' levelet.)

Dani. (fülheggyel hallgatja)

Csicsó. (olvas) „Szerelmes Argirusom! — Mióta eltávoztál tündérországunkból bu epeszti utánad keblünket; de vigasztal minket az, hogy a' mi szeretett pesti polgárainkon mindenütt segitesz, hol segedelemre szükség van. Jövel immár szerelmetes királyfi, ha még olly kevés időre is, téged óhajtva váró karjaink közé. Itt küldjük e' palástot, öltsd magadra, mond: „Ott legyek hol akarom“ 's azonnal karjai közé repülsz a' téged kimondhatatlanul szerető Tündér Ilonának.“ —

(Alkonyat.)

Csicsó. } (Ugrándozva) Meg van, meg van,
Dani. } megvan!

(merengve föl 's alá jarnak.)

Csicsó. Dani! —

Dani. Csicsó! —

Csicsó. Dani, én mindig barátod voltam

Dani Én soha el nem hagytalak sem ezen a' világon, sem a' másikon.

Csicsó. Dani, — most egy nagy ut áll előttünk.

Dani. Egy ördöngős nagy ut.

Csicsó. Ha mi most e' palásttal elhipphoppozzunk magunkat a' levegőbe, és útközben le talál egyikünk a' levegőbül pottyanni. —

Dani. Ah, légy olly nagylelkű Csicsó. — és emlékezzél meg rólam, ha nyakadat kitörted.

Csicsó. Na most már Dani rajta, őltsük magunkra a' palástot és hipp hopp, ott legyünk a' hol akarjuk.

Dani. Hipp hopp, ott legyünk a' hol akarjuk. —

Csicsó. Hippre hoppra jár a' világ,
Dani. Hipp hopp rajta a' tarkaság;
Ketten. Hipp hopp neked szép Buda-Pest
Lengjen rajtad a' csendes est.
Csicsó. Hippre csapom kalapomat.
Dani. Hoppra ugratom lábomat.
Ketten. Hipp hopp neked 's a' t.
Csicsó. Most már Dani, őltsük fel a' palástot, (felöltik) „Hipp hopp ott legyünk hol akarjuk“ (fölemelkednek.)
Csicsó. Hippre hoppra imé megyünk
Dani. Hopsza a' szerencse velünk.
Ketten. Hipp hopp neked szép Buda-Pest.
Lengjen rajtad a' csendes est. —
(A' függöny legördül.)

(Folytatása köv.)

A' BOR ÉLETRENDI ÉLDELETE.

SZABÓ DÁVID-tól

Szabó Dávid ur, kit becses olvasóink lapjainkból ismernek, orvosi előléptetésére, a' „mádi borról“ értekezvén, *) olly közhasznu éldelet rendet fejte ki általában a' borivásról, hogy a' derék ifju orvos szabályait itt közre bocsátani nemcsak érdekesnek, sőt szükségesnek is véltük:

A' különböző szinü borok munkálatai a' testre 's egésségre nézve. A' vizszinű borok másféle szinüeknél közönségesen erőtlenebbek. Kevesebb hevitő és részegitő erő van bennök; a' szomjat inkább oltják, a' vért jobban véknyitják, a' testet bővebben nedvesitik. Választani kell a' tisztát és vékonyt, mivel ez könnyebben áthasonlitatik, a' vizelletet inkább űzi, 's ez úton a' vért jobban tisztítja; a' forróságot és főfájást okozó, epés', rosz gőzöket hamarabb kioltja; a' belső részeket jobban eleveníti és erősíti, a' rothadásnak is — savbősége miatt — hathatósabban ellenáll. — Ajánlandók az illy borok az igen vérmes, forró, száraz testű, köszvényes embereknek, húgykőben szenvedőknek, továbbá a' hideglelősöknek és főfájásra hajlandóknak.

Az aranyszinű borok czukoranyaggal és borléllel igen gazdagok. Ezek a' másféle szinü boroknál a' gyomrot és egész testet inkább melegitik, az elmét jobban viditják; de hamarabb is részegitnek 's főfájást is gyakrabban okoznak. Azért ezek, vérmes embernek, főkép viz nélkül, rendes itala nem lehetnek. Ellenben az efféle bor a' taknyos mérsékményű és gyenge gyomrú személyeknek gyógyszer gyanánt szolgálhat. Megjegyzendő még ezen szinű borokról, hogy minél világosb szinüek, annál hamarabb eljárják a' testet és szaporábban megzavarják az elmét, de kevésbé terhelik meg azt, és részegitő erejök is ánnál hamarább eloszlik, — következőleg annál egészségesebbek.

A' veres borok kevésbé vagy inkább fojtóssak, és igy a' gyomrot 's egész testet szoritják, erősitik. De nehezebben verekedvén át a' testen, azt inkább terhelik; a' vért bővitik, sürítik, dugulásokat és rásztkórságot (hypochondria) okoznak; az agyra később hatnak ugyan, de azt súlyosabban nyomják. Még pedig ezen hatásuk annál inkább kitűnik, minél setétebb szinüek. — Ezekért a' bővérű, sokat ülő, húgyköves, aranyeres és szorulásokra hajlandó személyeknek könnyen árthatnak. Sőt némellyek a' veresbort — állandóan éldelve — még a' lélekre is lomhító és butító hatással birni állitják. Egyébiránt bő táplálásukért és erősitésükért a' nehéz munkákban fáradóknak alkalmasabbak, mint a' fehér borok:

*) Ajánlva van ez értekezés báji Patay József urnak, több t. ns Megyék Táblabirájának.

különös munkálatuk még az, hogy a' rothadást ellenzik, a' hasmenést mérséklik; a' miért gyönge, laza rostú személyek ottan ottan hasznosan kóstolgathatják.

A' különböző izű borok munkálatai:

A' szeszes borok, bőséges gyulékony anyaggal ellátva, a' száj' és nyelőcső' hirtelen fölingerlett kóczaiba (villi) hatnak; a' gyomor' és belek' hártyáit élénkebb habzó mozgásra ingerlik 's erősítik; a' bevett étkek' tápláló részét a' kivitetendőktől szorgalmasan elválasztják; a' felszivó edények által a' vérnedvbe vitetvén, annak epés részét öregbitik, a' vérgolyók' benső zsurlódását elősegitik és sebesebb forgásra serkentvén, az érütést gyorsítják, erősbítik, az edények' rostjainak erőt és élénkséget adnak; minden részek' melegségét magasztalják; és igy az arczot megpirositják, a' gőzölgést siettetik, az elvesztett erőt visszapótolják, az idegeket serkentik; sőt a' virrasztás által megbágyadt lelket megújítják, a' gondoktól feloldják, aggodalmait üzik 's minden tehetségeit csudálatosan élesítik.

Az édes borok (mellyekben a' nemesb elv' uralkodása miatt az édesség kitünő), a' szájnak, tüdőnek, gyomornak és beleknek kedvesek és hasznosak. Mert a' sok olajos részek csekély vizes és igen finom savas és földes részekkel levén vegyülve, a' nyelv' idegszemőlcseiben (papillae nerveae) igen kellemes izt gerjesztenek, a' torkot, bárzsingot és beleket simogatják. Ezért a' köhögést és rekedést lecsöndesitik, a' savanyú csipősséget az egész testben, közelebb pedig a' gyomorban és belekben kioltják; a' görcsöket oszlatják és a' vért bővitik; végre nem hevitnek és részegitnek annyira, mint egyébb szeszes és csipős borok. De ha igen kövérek, tisztátalanabb és vastagabb vért csinálnak, az epét szaporítják, a' belső részeken hamarább megdugúlnak, a' szelet sem oszlatják annyira. Annálfogva szükség ezekkel szűken és módjával élni. A' vérmes testalkatuak, pedig és forró nyavalyákra hajlandók bölcsen cselekesznek, ha magokat ezektől egészen eltartóztatják.

A' savanyú borok, mellyek borköves és nemtelenebb földes részekkel terhelvék, általában nem csak a' nyelvet kellemetlenül érdeklik, hanem a' nedveket meghegesztik, nehezebb emésztetűek, kevésbe táplálók, és húgyköves 's köszvényes bajokat fejtenek ki. — Egyébiránt a' gyenge savanyúsak a' szomjat oltják, a' vért vékonyítják és tisztítják, erősen hajtván a' vizelletet; a' megdugúlt edényeket kibontják, a' testet erősítik, — következőleg az egéssséggel szépen megegyeznek. De a' nagyon savanyúk puffasztók, gyomorrágást, szorulást, szelet, rekedezést, köhögést, mellfájdalmakat, görcsöket nyilalást, köszvényt, hugykövet 's a' t. szülnek. — Ne igya tehát a' savanyú bort, főkép a' vöröset, különösen a' rásztkóros, veszteg-ülő, köszvényes, hugykőben szenvedő, gyomorfájós és hideg természetű.

Illatos borok.

Vagynak borok, mellyek különös illatot, kellemest vagy kellemetlent, terjesztenek; amazt többnyire a' természettől — utánozhatlanúl, ezt pedig zagyvalástól vagy romlottságtól bírják. Illyen kedves illatúak minden mádi csinált (aszú) borok, továbbá a' muskatal és hárslevelűsek is. Ezekről általában megjegyzendő, hogy minél kedvesb, hathatósb a' bor' illata: annál inkább éleszti az agyat 's erősíti az idegeket és maga is annál egészségesb. A' kellemetlen szagu borok ellenben, bár honnan vevék szagukat, egészségtelenek. — A' szagos borok, nevelvén az illat a' bor' gyulasztó erejét, rendesen igen erősek és hathatósak. Különösen az idegeket fölöttébb ostromolják. Azért is azoknak, kiket gyakran főfájás, szédülés háborgat, valamint nyavalyatörősöknek, elmeháborodottaknak, véres mérsékményü ifjaknak és érzékeny idegűeknek ártalmasok. Ellenben az öregeknek, kivált télben, igen hasznosak.

A' bornak különféle életszakokbani használása. A' borral minden életidei

különbség nélkül való élésnek, vagy inkább visszaélésnek, gyakran tanúja levén; szomoruan tapasztalám, mi baj, ha nem ismeri az ember azon nagy hatalmú szer tulajdonait, mellynek a' sors őt birtokosává tette, 's a' melly kezében, a' veleélés által, olajággá vagy kétélű törré, válhatik. Czélirányosnak látom tehát itt rövideden előadni azt, mi hatással van a' bor a' csecsemőkre, gyermekekre, ifjakra és öregekre nézve.

Ki a' csecsemő' életműségét csak valamennyire is érti, 's annak egész életre ható ép kifejlődése lelkén fekszik: az a' csecsemőnek semmiféle bort, és semmi mértékben, rendes ítalúl adni bizonyosan nem engedend. Ugyanis nyilvános dolog, miként a' csecsemők' teste igen finom és laza rostokból álló tömérdek és vékony edényekkel van ellátva; vérök sok hig savóval és kocsonyás nyirkkal bővelködik; igen szabad vérkerengésök némi lankadsággal mérsékeltetik, érverésök halk, egyenlő. Ezen körülmények mind megannyi eszközlői az első ártatlan évbeliek' gyorsabb táplálódásának, hogy a' kis polgár öt éves korában mintegy felét érje el jövendő magasságának. De ha az ital' e' fajával a' gyönge test megterheltetnék, valóban a' gyulékony részek a' természetes működések' egész oeconomiáját megzavarnák; a' rostokat szilárdabbakká, merevényebbekké, feszesebbekké tennék; a' vér' savóját kevesbítnék, a' kocsonyás nedvet vagy kihajtanák, vagy elváltoztatnák; a' testet kellő nagyságára fölnevekedni nem engednék és sok betegségeknek, mellyek a' folyós részeknek az igen finom szilárdakba való rohanásából, a' tej- és nyirkedények' összeszoritásából 's a' nedvek' meghegedéséből erednek, magvai hintetnének el.

Az illy borral tartott kis gyermekeknél láthatni aztán puffadt hasat sovány tagok mellett, sápadságot, gilisztakorságot 's egyéb senyveket. Általában tehát méreg a' bor a' csecsemőnek 's orvosság gyamánt csak azoknak engedhetni — miután tejen kivül egyéb ételt is kezdenek enni — kik petyhüdt, nyálkás és aluszékony testalkatúak; ellenkező esetben még a' szoptató anyáktól is nagy részint megvonandó.

A' gyermekek' és ifjak' testszerkezete sem haladt még messze a' csecsemőkétől, úgy hogy azokra nézve a' bornak csaknem ugyanazon hatását tapasztathatni. Ennél fogva a' gyermeknek és ifjaknak vagy semmi bor se engedtessék, vagy csak kevésbé szeszesek és tiszta vízzel higítottak. Mivel ezen korban a' vért szerfölötti finomsága 's mozgékonysága miatt az egész test' melegsége igen öregbül; főkép serdületben a' vér' forgása — eddig szokatlanúl — a' nemi részek felé rohanva indúl 's munkálata által önkényt is új, és nem ritkán szilaj érzelmek keletkeznek. Ki lenne illy esetben elég könnyelmű e' hevülékeny életműséget langdús borainkkal, miként olajjal a' tüzet, zajgóbb lángokra gerjeszteni? Ki adna ez által tilalomrontásra sarkantyút az egyébiránt is inkább csillapítandó, mint ingerek által hevitendő ifjúi léleknek? Ide járul még az is, hogy a' test' naponkénti növekedése még e' korokban folyvást tart, mellynek ellenzésére, elnyomására alig van alkalmasb szer a' szeszes folyadékoknál.

(Vége köv.)

EGYVELEG.

Egy amerikai hirlap illy Figyelmeztetést adott ki nem régiben: „A' sajtót megszüntetjük további munkálkodásától — mert papirosunk elfogyott. Ha előfizetőinknek részvevő szivök van, ugy küldjék el tartozásukat minél előbb, hogy munkálkodásunkat folytathassuk. A' papiros kereskedő nem akar több papirost kölcsön adni, mig az előbbenit ki nem fizetjük. — A' Scheriff a' mellék szobában várakozik reánk; nincs kedvünk a' dolgot tovább halaszgatni. Oh, ti gondatlan, ti adós előfizetők! ti vagytok mind ennek oka, Isten bocsásson meg néktek ezért, de én soha sem!

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) A' magyar tudós társaság f. h. 9d. tartá közgyülését, a' 200 arany jutalmat nyerte báró Józsika Miklós „Utósó Bátori" czimü regényeért.

2.) Nyilvános köszönet. Szilágyi István ur, gombkötő mester, és sz. k. Pest városa' kültanácsi tagja, a' pesti magyar szinházi ruhatárnak, egy Jász tiszti egyen-öltönyt, nevezetesen: egy fekete csákót rózsával, vitézkötéssel, zöld forgóval, — világos kék posztó mentét, solmánt, és nadrágot finom ezüstre mentekötővel 's övvel; — egy pantalért fekete fényes bőrből sárga czimeres kapcsokkal; — egy aczél kardot három szinü kardmarkolat kötővel, vörös bör kardszijat aranyra himezve, — egy tarsolyt hozzá való szijakkal, 's veres bőr boritékkal sziveskedett ajándékozni. Miért is az igazgatóság által ezennel nyilvános köszönet mondatik. Költ Pesten 1838ik évi september 12én.

KÜLHIREK.

1.) Roma. Az idei pünkösti előző szombat reggelén keresztelé meg Piatti patriarcha a' Laterari templomban levő Constantin' keresztelő kápolnájában Neppi Isaac és Seru Josef mahomedan Négert — valamint Gvaltieri mahomedán testvéreket is. A' két előbbinek kereszt atyja Prandi, Ő szentségének titkos Kamarása a' két utobbinak pedig Prátoi Martini volt. A' keresztség szentségének feladása után, ugyan a' fő pap a' bérmálás szentségében részesitette. Végre miután a' főpap bemutatta az egek urának az ünnepélyes sz. mise áldozatot, az uj hivek a' Szeretet vagy is az oltári szentségben részesültek.

Szion.

DIVATKÉP II.

Bécsi divatviselet musselinből.

(4.) A' külföldön igen hires

tiszta kókuszdió-olaj szoda-szappant

bőrkiütés és foltok ellen

melly, egészen friss és hófejér 's darabja 6 nehezéket nyomó, valódi miségében egyre kaphatni alulirtnál; darabja **30** p. krajczár. Tuczet számra vevőknek 10 prcent adatik.

Bigot Jánosnak Párisban,

hiréről ismert, úgynevezett:

Herczegnő mosdóvize.

Hogy e' csudás folyadék hathatós sikeréről meggyőződhessünk, szokott mosdás után e' vizet jól föl kell rázni, belőle egy darabka szivacsot beitatni 's azzal a' bőrt egyformán besimitani a' nélkül, hogy letörülnők 's a' legkésőbb agságig az arcz mindenkor fejér, sima, tiszta 's gyönge marad. Azoknak kiknek arczukon disztelen foltok vannak, e' vizett nevezett módon napjában többször kell használniok, hogy annál hamarzbb megmenekedhessenek a' szeplő, pattanás, hévbibircs vagy egyéb foltoktól, minthogy e' viz a' bőrön semmi disztelenséget nem szenved.

Üvegkéje **48** p. krajczár és kaphatni:

Pesten, septemberb. 1838.

Lueff M.

(3.) kereskedésében, hajó-utczában, 632d. sz. a.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest **RAJZOLATOK** 1838.

Septemb. 20kán

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

23dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. Es minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Tündér Ilona

tüneményes vigjáték 3 szakaszban.

(Folytatás.)

MÁSODIK FELFONÁS.

Tündérvölgy hegyekkel.

ELSŐ JELENET.

Csicsó, Dani egy magas hegyen légközt. A' gőzösöcskén Piczike. Biborka (félrevonultan.)

Piczike. Utól értelek jómadarak, most már hipphoppozhattok ott a' hegyen. Ha, ha, ha, ha! (eltünik.)

Karének a' hegyek mögül.

Ha ha ha ha
Majd ki fáztok,
Ott a' csucson
Jól megáztok;

Ha ha ha ha
Nap sugára,
Hogy ha húnyik
Ejszakára.

Ha ha ha ha
Majd ki fáztok,
Ott a' csucson
Jól megáztok
Ha ha ha ha.

Csicsó. Jaj Dani, ha e' hegyről illy csuful kinevetve leesünk, bele pottyanunk a' nagy üresség-be 's isten tudja mellyik holdvilágban szedjük össze magunkat.

Dani. Ej, ne óbégass, látszik hogy soha sem jártál magos tornyokban, nagyobb baj lesz az annál, hogy itt éhen, szomjan veszünk.

Biborka. Piczike most bizonyosan bakot lőtt, azon szegény párákon segitenem kell. (a' hegyhez fordul.) Magas csucs! bocsásd szabadon rabjaidat.

(Villámlik és dörög, mig Csicsó, Dani előjönnek.)

Csicsó. Szépen vagyunk, ma csak ugy bukfenczezünk a' levegőben, a' hegyekről meg' legördülünk mint a' kavics. —

Dani. Utóljára is nyakunkat törjük, 's azt sem tudjuk mellyik ország-világban.

Csicsó. Valljon Dani hol vagyunk mi most? —

Biborka. (előlép) A' tündér völgyben.

Csicsó. } Alázszolgája, alázszolgája! —
Dani. }

Csicsó. Ki hengeritett le minket a' hegyről?

Biborka. Én. —

Csicsó. Köszönjük. —

Dani. Nagyon szépen köszönjük.

Csicsó. Nagyságos kicsiséged itt bizonyosan valami hengerítő hivatalt visel?

Dani. Ugyan kérem, nem tudna egy hordó bort, meg egy sült ökröt, vagy legalább egy sült pujkát ide hengeríteni? —

Csicsó. Kicsoda kegyed?

Biborka. Én tündérnemtő vagyok.

Csicsó. Nem tudná az urfi —

Biborka. Én nem vagyok urfi.

Csicsó. Hát kisasszony? —

Biborka. Az sem.

Dani. Na, e' derék, ez a' tündér aprólék azt sem tudja fiu e vagy lány.

Csicsó. Dani te, nincs egy garasod? —

Dani. Már minek?

Csicsó. Ennek a' tündér gyermeknek pattogtatott kukoriczára.

Dani. Meg esnék bele, — hiszen ha tündér, nyersen is megeszi a' kukoriczát.

Csicsó. Édes kis tündérke, lássa mi szegény legények vagyunk, hanem hálánkul, hogy megszabaditott a' hegyről, ime fogadja el e' fűsüt, ezzel minden reggel a' haját szépen kikefélheti.

Biborka. Köszönöm.

Csicsó. Mondja meg nekünk hol lakik Tündér Ilona?

Biborka. Ő most Pesten van.

Dani. Megüthetné az istennyila.

Csicsó. Hiszen mi látogatni jöttünk őt.

Biborka. Ti, — már mint ti, — látogatni jöttetek hatalmas urnémat? ha, ha, ha!

(Kineveti őket 's elszalad.)

Csicsó. Dani te, igen nagy megkülönböztetéssel fogadnak bennünket tündérországban.

Dani. Hegyenvölgyön kikaczagnak. Ezek a' tündérek, tán nem is tudnak egyebet, mint röhögni.

Csicsó. Ezer villám és kalapács. — Dani komám, nézd csak milly gyönyörű lány közelget erre.

Dani. (mozdulatlan) Van e arany haja?

Csicsó. Nincs.

Dani. Ugy hát hadd jöjjön és hadd menjen, semmi közünk vele.

Csicsó. De gyönyörű arany képe van.

Dani. Mit — arany képe? csipd meg, fogd meg, el ne bocsássuk.

MÁSODIK JELENÉS.

Előbbiek, Aranka, Jetta, Tilda egymásután jőnek, (néma személyek) majd Boszorka.

Aranka. (jő — egy kosárka kezében.)

Csicsó. (forgolódik körülte.)

Dani. (nézegeti.) Ennek volna arany képe? Borbély, — te kiborotváltad szemed' élét.

Csicsó. Kedves gyönyörűséges kisasszony, kihez vagyon szerencsém? —

Aranka. (meghajtja magát.)

Csicsó. Szép nagyon szép; ah milly felséges pukkedlit tud a' kisasszony csinálni, — ki tanitotta rá?

Dani. Eper van a' kosarába, ha aranybul volna csak bele markolnék.

Csicsó. Hova indult kedves kisasszony?

Aranka. (jöttétől elleni oldalra mutat 's elmegyen.)

Dani. Na borbély, itt hagytak a' csávában.

Csicsó. Semmi; harangozó, ne avasd magad felséges kalandaimba; — hollá, — ott jő ismét kettő; egyik szebb a' másiknál.

Dani. Micsoda jő már ismét kettő? —

Csicsó. Lány, — dicsőséges két lány.

Dani. Manó vigye, jobb volna bizony, ha egy sült borju jőne 's aztán egy hordó bor vagy sör sétifikálna utána.

Jetta, Tilda. (jőnek.)

Csicsó. Alázszolgája, alázszolgája! honnan jőnek szép tubiczák, hová mennek, kinél jártak, kihez akarnak menni, mikor indultak hazulról, hová valók, hol laknak? —

Jetta, Tilda. (mutatják itt)

Csicsó. Bizonyosan valamellyik vendégfogadóban.

Jetta, Tilda. (intenek nem)

Csicsó. Hát mért nem szólnak, tán nem tudnak magyarul? —

Jetta, Tilda. (ismét nemet intenek.)

Csicsó. Magyar tüntér lányok, aztán nem tudnak magyarul. —

Dani. Hát minek teszik lóvá az embert, ha nem tudnak magyarul mért nem mondják meg: „engedelmet kérünk mi nem tudunk magyarul.“

Boszorka. (jő nagy sebbel lobbal.) Isten hozta az urakat nálunk, Isten hozta, mit ácsorogtok itt ti, szemérmetlen lányok, takarodjatok innen! —

Jetta, Tilda, (el.)

Boszorka. Örvendek hogy szerencsém van, rég óhajtottam már illy tisztes urak társaságát, (Csicsóhoz) És maga nekem mossz'jő nagyon tetszik.

Csicsó. Különös szerencse, — de micsoda néma lányok azok?

Boszorka. Nem némák azok kincsem, ugy nem némák mint én, de ki a' lányok közül e' tündér völgyben, csak egy szót, csak egy szocskát szól, kiálhatatlan rut lesz.

Dani. Na, anyóka, már ugy maga e' völgyben nagyon sokat darálhatott.

Boszorka. Pfuj! micsoda udvariság már ez egy tisztes tündér lány iránt?!

Dani. Tündér lány! — na a' csuda verje meg ha még maga is tündér lány.

Csicsó. Kicsoda tehát tulajdonkép és tulajdonképtelenül kegyed?

Boszorka. Én Tündér Ilona szolgálatában a' legelső, legügyesebb, legfürgébb, legnyájasabb tündérlány, egyszersmind teljes hatalmu komorna, a' konyha számadás ügyviselőnéje és — szolgálatjára édes mossz'jő, kulcsárné.

Dani. Na, illyen vén satrafa kellett nekünk.

Boszorka. És magok kincsem kicsodák!

Csicsó. Én arczszépitő, fogfehéritő, tyukszemvágó és hajdiszitő művész vagyok.

Boszorka. Mindjárt gondoltam, higyje el édes mossz'jő, mindjárt gondoltam hogy maga valami igen szép mesterséget űz: az a' nemes rátartás, az a' kellemes hajlékonyság, az a' szép pofagallér — azok a' szépen fodrozott ingujjak, az az epedő tekintet; — Ah mossz'jö! — maga egy kiálhatatlan szépség! — Ugyan kincsem hová valók magok? —

Csicsó. Mi pestiek vagyunk.

Boszorka. Pestiek! ah, mint örül, mint repes örömében szivem; magára édes mossz'jő, az a' finom pesti viselet egészen rátapadt; maga kincsem egy valóságos Adonisz. — Ah, tyukszemvágó művész! ha éreznéd mint hullámzik e' pillanatban, az édes vágyak tengerében e' szerelemtől dagadó szív, ugy — karjaim közé rohannál. —

Dani. Gyuri, tedd bolonddá e' boszorkány tündért, komorna, meg konyhaszámadóné, meg kulcsárné.

Csicsó. Komorna! konyhaszámadás ügyviselőne!

Boszorka. Hajdiszitő! mit kivánsz e' szívtől? —

Csicsó. Kulcsárné! a' te kezedben vannak a' tündérországi borok? —

Boszorka. Ah, igen;

Csicsó. Komorna! te tépedezed az öltöző-asztalnál Tündér Ilona arany hajszálait?

Boszorka. Igen kincsem, én.

Csicsó. Ügyviselőné a' konyhában! te sütteted a' pujkákat, te rántatod á' csirkéket, és te öntetel hozzá töpörtős salátát? —

Boszorka. Én kincsem én. —

Csicsó. És ennyi hóditó bájakkal, komorna, te szeretsz engem?

Boszorka. Mondhatatatlanul, egész a' desperatióig.

Csicsó. Komorna! jer ölelő karjaim közé.

Boszorka. Rohanok kincsem, rohanok. (megöleli.)

HARMADIK JELENÉS.

Előbbiek, Fekete ember (a' hegyek közül jő) Ha, ha, ha, ha, ha! tüzes zápor és ezer villám!

Boszorka: (elrémülve) Jaj! a' fekete ember! (elszalad.)

Dani. Hollá kulcsárné asszonyom, illy hamar el nem iramlunk. (el utána.)

Csicsó. Ha uraságod ide van rendelve lányijesztőnek, ugy most az egyszer hivatalával odább állhatott vólna.

Fek. emb. Lassan borbély, lassan. —

Csicsól Ki ismer itt engem?

Fek. emb. Én.

Csicsó. Ugy hát uraságod bizonyosan tudni fogja, hogy én egy talpra esett, deres ficzkó vagyok.

F. emb. Igen is tudom, hogy te egy korhely ficzkó vagy; én még többet is tudok, azt is tudom mért jöttél ide?

Csicsó. Az már nem igaz; mert hogy én mért jöttem ide, azt magam sem tudom; tulajdonképen pedig látja feketeséged, én nem is ide akartam jőni.

F. emb. Igen jól tudom; te Tündér Ilonához ügyekeztél. —

Csicsó. Igaza van; Ismeri az ur? tudja az ur hol lakik? Édes fekete barátom, nem fekete; édes holló fejér barátom, nem volna olly szives és nem auffirolna engem Tündér Ilonánál? szivességeért mig itt leszek, ha borotvája van, minden nap ingyen megborotválom az urat; pontban reggel hat órakor minden nap az urnál leszek.

F. emb. Köszönöm, nincs szükségem szolgálatodra, az én szakállamat minden nap a' hajuali szellő nyesi le.

Csicsó. Nyesni nálunk csak a' fákat, meg kerti bokrokat szokták, hanem ha az ur jobb szereti szakállát nyesetni, én is megnyesem. — De mondja meg nekem édes feke — édes fejér barátom, hogyan, hol, mikor, mimódon juthatok én Tündér Ilonához?

F. emb. Az igen könnyű, én előkiáltom apródját, ki elvezet a' tündérkertbe, hol megláthatod.

Csicsó. Ugy hát kiáltson szaporán, ordítson kérem, hadd jöjjön az az apród.

F. emb. De tudod-e mi sors vár rád a' tündér kertben?

Csicsó. Az nekem mindegy, csak egyszer ott legyek.

F. emb. Ám legyen, ha ugy kivánod. — Piczike állj elő!

Piczike. (jő) Mit parancsolsz Fekete? —

F. emb. Ez embert vezesd a' tündér kertbe; de ember tudd meg: egy ezüst levelű fa van a' kertben, ezt ha ember megrázza 's csak egyetlen egy gyöngyszem hul le róla, ugy kilesztek rekesztve tündér országból. — Most már a' szerencse velünk! (el.)

Piczike. Utánam vén kamasz. (Csicsó követi, mindk. el.)

NEGYEDIK JELENÉS.

(A' szin a' legszebb szobára változik.)

Boszorka, Dani, Jetta, majd Ilona kiséretével.

Boszorka. Csak tessék édes ur, tessék egész kényelemmel letelepedni, nagyon örvendek hogy szerencsém van. — Jetta, Jetta! —

Dani. (bámul fel 's alá.)

Jetta. (jő) Mit parancsol a' mamzel? — De az istenért — mit gondol a' mamzel — asszonyunk szobájába vendéget hozni? —

Boszorka. Hunyd be szemedet szobalány, ha szeretőd akad 's asszonyunk nem lesz ide haza, te is szintén ezt teheted, nem fogsz látni, nem fogsz hallani semmit. Most Jetta szolgálj minket viszonszolgálat fejében; értettél szobalány?

Jetta. Értettem mamzel, értettem. —

Dani. (Boszorkához) Be gyönyörű szobája van a' nagyságos tündér kisasszonynak, szemem szám elállott bámulatomban.

Boszorka. Kérem, uraságod hizelkedik; mivel lehetek ssolgálatjára? Nem parancsol egy kis harmatlébül vert friss kóchot? —

Dani. Micsoda az? —

Boszorka. Az kincsem egy kis nyalánkság de nagyon jó.

Dani. De, hallja maga, — ha már neki ülök, nem szeretek én nyalakodni, hanem eszem mint egy dragonyos, és iszom mint a' spongyia.

Boszorka. Ugy hát mire van étvágya? szoba lányom itt áll, tessék parancsolni.

Dani. E' szobalány? ördöngös adtát — hisz a' szobalány szebb mint asszonya (Boszorkához) Ez a' maga szobalánya? kisasszonynak nevezik? —

(Folytatása kör.)

A' BOR
ÉLETRENDI ÉLDELETE.

SZABÓ DÁVID-tól

(Vége.)

Ezek 's illyenek okai, miért a' hajdani görögök, Plato' törvénye szerint, a' gyermekektől 18 éves korukig, a' rómaiak pedig az ifjaktól, Aulianus szerint 35 éves korukig, mindennemű bor' ivását eltiltották vala. — De mi, kik a' hajdani nemzetek' nagyságától a' nélkül is — fájdalom! — meglehetősen alászálltunk 's a' természettől elpártoltunk, nem vagyunk olly szigorúak, 's nem is szükséges lennünk, ifjaink iránt. *) A' régi görög ifju' láng lelke tisztán és szeplőtelenül a' természet' kebeléről röppent le; tagai az anya természet' ápoló karjain izmosulának: holott minket a' mai kor' természettől undorodása és mindennek erőszakos össze vissza zagyvalása jóformán eltompítának és a' mesterkéltség' rabjaivá törpítének. És ezért lehet követnünk a' később kori orvosok tiszteletes fejeinek, Hippokratesnek és Celsusnak tanácsát, kik gyenge és vízzel enyhített borok ottan ottani mértékletes ivását az ifjaknak megengedik; minthogy az erejökben vagy maga a' természet, vagy a' hozzáadott tiszta viz által megtört borok nem hevítnek annyira, a' rostokat inkább élénkítik, mint keményítnék, így a' test' növekedésében akadályul nem szolgálhatnak.

Ha eddig a' bor' éldeletét mindig bizonyos korlátok közé ügyekezénk zárni: most, midőn az öregekről leend szó, annak annál szabadabb használása fog ajánltatni. Mert tapasztalás szerént az öregeknek minden jó tulajdonságú borok — az erejöket felülmuló igen szeszeseket kivévén — az aggság' unalmainak és kellemetlenségeinek elháritására különösen használatosak és életök' hosszabitására a' legbiztosb védszerek gyanánt ajánlandók. Ugyanis az öregekben lankad a' természeti melegség, a' gőzölgés halkabb, a' gyomor késedelmesebben emészt, nyersebb táp készül; a' vérkerengés mindig lassabodik, a' test' ereje hanyatlik, a' lélek komorrá 's aggodalmassá lesz. Mi jótétemény, ha ez őszi dér lepte, ködös kisvilágba valami derítő sugár lövellik! És ez élesztő sugár, a' bor. — A' jó bor az aggott testet melegiti, a' gőzölgést különös hatalommal előmozditja, az emésztést elősegéli, a' testben már most könnyen származó nyerseségeket kiküszöböli, a' vért folyósbbá teszi 's a' testet erősíti, az elmét vidorítja, az emésztő gondokat széleszti.

Némberek és a' bor. Midőn figyelemmel kisértük végig a' különböző életkorok' fokékonyságát a' borra nézve: kétség kivül gyöngéd gondunkat érdemli erre nézve a' nőnem is, úgy mint a' melly egészen különös, saját életműséggel bir. Megengedhető-e a' borivás a' némbernek? ez történttudományi tekintetben is fontos kérdés, mellyet még némelly nemzetek' törvényhozói is fontolgatásra méltatának. A' régi romaiaknál halálos véteknek tartatott asszonynak bort inni; a' Miletum és Massilia belieknél pedig tilos volt a' nőnemnek bornemiszának lenni. Amaz úgy túlságos és kemény, mint ez. Mi, kik e' nemnek udvariasabb méltánylói vagyunk, undorodunk e' szigorúságtól; meggyőződve levén a' felől, hogy boraink a' nőnemnek szinte olly jótékonyak 's egésségesek lehetnek, idejökben, mint bár mellyik férfinak. Véleményem szerint tehát a' némberek' boréldelése ide szorítandó: az ő gyöngéd testalkatuknak jobban megfelelnek az édes és kevésbé hatalmas borok, és a' férfiakénál ingerlékenyebb természetök a' bornak szükebb éldeletét tanácsolja. Ugyanis a' férfiakat általában az edények' nagyobb bősége idegek' vastagab-

*) Láthatni ugyan ma divat szabású ifjakat, kik vendégségekben elég szigorúk, vagy inkább hiúk, magoktól a' bort egészen megtagadni; de csak azért hogy aztán, adandó alkalmakor — fájdalom! — annál zabolátlanabbúl sülyedezzenek annak kábitó özönébe. — Egyszer kopp, másszor hopp! — t. i. megforditva a' közmondást. — Es is egyike annyi fonákságainknak.

sága, izmaik' nagyobb tömöttsége, egész test' kitűnőbb ereje és lelkök' biztosabb állandósága bélyegzi. Ellenben a' némberben az idegek véknyabbak, az izmok lágyabbak, egész test' szerkezete lazább, gyengébb, az indulatok 's szenvedélyek változékonyabbak, ingatabbak. Ha tehát életrendi szabályok szerint akarnak élni, ne csak a' hatalmasb borokat kerüljék, hanem általában kisebb mértékben is igyanak. Mivel finom idegzetöknél fogva kénytelenek hamarább meghódolni a' bor erejének, midőn majd gondolatlanságra tévednek, majd a' szemérmet — a' nőnem' egyedüli palladiumát, koczkázhatják. Egésségökre nézve pedig, a' borainkban rejtező bőséges szesz nagyon árthat a' gyöngébb testszerkezetnek és vérbőséget okoz, a' mi a' nélkül sem legközönbösebb ellensége a' nőnemnek. Tehát, kiknek testalkatuk megengedi, egésségi mibenlétök kívánja, ha semmi ellenjelentés fön nem forog, a' bort, ott a' hol kell, aggodalom nélkül és jó sükerrel éldelhetik.

FELVONÁSKÖZTI GONDOLATOK

A' SZINHÁZBAN.

VAGY:

SZERELEM és BOLONDSÁG.

Az ember a' szinház felé sétál 's ott vendégeket lát, kik közül némellyek rendesen, és némellyek rendtlenűl járnak a' szinházba. Azaz: vannak a' kik rendesen és tisztán minden este más ruhába öltözködnek, hogy a' szem rajtok fenakadjon, de jól teszik ha módjok van benne; a' másik rész ellenben rendetlenűl jár a' mikor t. i. Isten irgalmából valahogy ingyen bejuthat. Ezeket igy előre észre véve belép az ember a' szinházba. Ha a' darab tetszik elfelejti hogy szinházba van, csak oda néz és figyel, ha pedig nem tetszik ide oda nézdegél, 's előbb is a' szinésznőt ha jól játszik, ha az embert elragadja mi könnyebb mint belé szeretni, hát ha még külseje szép, beszéde tiszta kellemes, mozdulatai vonzók, ügyesek, — hová gondol az ember? — megvan a' szerelem. De egy szinésznőt szeretni mondják némellyek, ki minden nap mást ölel, más karján nyugszik? ki egyhez nem lehet hív? — jaj barátom annál jobb, remélheted legalább hogy te rád is kerül egyszer a' sor! Ah, de még is egy szinésznőt, ki nem kétszinű hanem százféle szinű — mint a' szinpadon, úgy a' világban is — ezt az ember aztán szeresse? tisztán 's mint a' napheve forrón szeresse? bolondság! ő felvesz egy szerelmes szerepet, eljátsza, tetteti magát, es sohajt, és azt mondja: hogy szeret, hogy kétségbeesik, hogy meghal! — 's ez szerelem? Nem — ez bolondság! Különben is, százezer engedelemmel legyen mondva, egy szinésznőbe szerelmesnek lenni, nem nagy dicsőség — de annál nagyobb bolondság!!

Felvonás közben ide oda néz az ember, és sok szemmel találkozik, néha véletlenül, de néha keresve kerestük mig rá akadtunk.

Egyik este, valamellyik setét helyről néztem az oda gyült szép világot, a' setétből mondom, hol engem nem igen vesznek észre, ha csap éppen valaki nem keres! — én azonban innét mindent jól kivehetek. A' falhoz támaszkodva, egyikről másikra függesztém szemeim, és igy nézegeték ide és oda, hogy sokan napirendbül, szokásbul jőnek rendesen a' szinházba (nem szólok ellene) 's mint hogy már ott vannak, unalombul sem tehetnek egyebet, mint a' szebb jelenésre figyelni — aztán a' vendégeket visgálni, ha jó kedvük van boszontni, nevetgélni, kacsingatni. 's t. e' f.

Ezekre figyelve szemem véletlenül, azt sem tudom hogy mikép, egy szép leányon akadt fen, a' leány fiatal 's igen kellemes mellette szelid, hidegvérű, csendes, és gondolkodó. A' leány nagy rangbulló va, fejem teszem rá, hogy baroesse, tudom bizonyosan, mert van egy jel, melly által megkülönböztethetni a' báró kisasszonyt a' polgár lánytól. Én e' báró kis-asszonyt sokszor megnéztem, mert

őt látni, többet ér egy hosszú unalmas felvonásnál, sokszor szemünk össze ütközött, a' szem ösmeretség kész, de ebbül valami nagy dolog nem következik.

Normát adák, 's én szomorúan, a' színházba mentem, 's hová nézhettem volna először is mint a' báró kisasszonyra? haja most simán volt (mert mindennap másképen van) simán a' mi neki legjobban illik, és most százszor szebbnek találtam mint máskor. Nem sokára ő is megtalált engem és nem tudtam mire vélni hogy olly rég már mindig szemmel tart! hiszen egy b. kisasszony talán csak belém nem szeret? noha én ha báró volnék, 's ő meg polgár lány, majd megmutatnám én hogy kell szeretni — mindjárt elvenném!! — de igy még csak szeretni sem szabad, a' szerelemről pedig még csak gondolni is bolondság! Ő megint rám nézett, 's én ő rá — erre elővette kétcsövű messzelátóját (ez legnagyobb bolondság annak kinek ép szeme van 's még is —) és egyenesen rám készül függeszteni. Jaj most mindjárt oda leszek! E' pillanatban eszembe jutott hogy mihelyest rajtam lesz szeme mindjárt össze esem. De komédiát játszani épen nem volt kedvem, aztán egy pár szép szemnek majd csak elébe tudunk még állni. Most szeméhez felemelte, 's rám irányozta, uram irgalmazz! jaj hogy irultam, pirultam! kalapomat leakartam venni, hogy köszönök neki, de fejemet nem találtam; szivem olly hangosan dobogott, hogy tán ő is meghallotta mert inkább egy pár pisztolt' sütött volna rám mint ezt az istentelen nagyitó üveget, 's bár mint nagyitott, bár milly nagynak látott is, mégsem voltam nagyobb ur — mint a' millyen vagyok; de ő (engedelemmel) talán azt akarta tudtomra adni, ha ollyan nagy ur volnál milylyennek ez üvegen látlak, akkor tán csak rád néznék! de igy — —!

Az édes kínt izzadva állottam ki, és az egész föld terhe hullott le rólam, midőn az átkozott öldöklő fegyvert levette a' báró kisasszony. Örültem, szivemből örültem aztán, hogy ő engem ennyire megtisztel, mert ezt mindegyikkel csak ugyan nem teszi, de okát felfogni nem tudtam. De az ám a' furcsa hogy illy kedves leány milly zavarba tudja hozni az embert, hiszen más megnézhet három óráig a' nélkül hogy valami legkissebbet is tudnék véleményével, tekintetével gondolni, de a' báró kisasszony? — ez már más. — Mondom igen örvendtem e' szerencsén, vigan futottam hazafelé, nevét az előfizetők sorába keresém, és ime megtaláltam! Tehát ezért vonzott engem valami láthatlan erő a' báró kisasszonyhoz? azért találtam én őt olly szépnek, jónak? azért gerjesztett bennem első pillanatra is olly édes érzéseket? 's azért tudom olly' örömest kedvelni? azért érzem hogy ő (sympathia) nékem kimondhatlanul teszik? ez a' fő ok, hogy mozdulata, tekintete olly bájoló, kedves és vonzó? már most itthon vagyok! Azt is tudom a' protocollumból hol lakik ('s ezt már rég megtudhattam volna) ha talán még is megtetszettem volna neki — ah nevetséges! — ablaka alatt fel 's le sétálgathatok 's tb. De nem — mást teszek én; emberünk ki oda hordja az ujságot, annak adok a' kezibe egy szerelmes levelet, hogy tudja meg, mint szeretem én? 's aztán? aztán? — ugyan mit nyerek vele? a' báró kisasszony vagy kinevet, vagy ha nem is, mégsem szólhatok vele, ah Istenem! ugyan mért nem lettem én is báró? A' levél kitudja kinek kezébe menne, kedvetlenségbe hoznám őt — hanem megirom az ujságba, 's ha azt olvassa, bizonyosan megtudja hogy neki van irva, 's a' világ sem ütközik meg benne, mert mindegyik azt gondolja, hogy „tréfa.“ De ugyan kérem mi ez? nem szerelem? Nem, — ez bolondság! De még is ő neki tetszik rám nézni — többször, és nem haragosan rám nézni — ha csak csufolni nem akar — nekem meg ő tetszik, 's ez igy még is csak szerelem, nem, ez még is csak bolondság!

De bár legyen ez bolondság e' kedves tárgyrúl, örömmel fogok irni. —

—n.—

(Folytatjuk.)

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Mult szombaton (15d.) délutáni 3 óra tájban az uj épület, melletti deszkakereskedőknél tűz ütött ki 's olly erővel harapódzott szerte, hogy alkonyatig 16—17 ház és tömérdek kereskedési faszerek a' lángok martalékai lettek. A' tűz itt a' deszkakereskedőknek egy egész telepitvényét, melly jobbadán csak most épült fel ujból a' vizár után, semmivé tette. Ezen fakereskedők 1830 óta egyszer a' víz, kétszer a' tűz martalékai lettek; azonban az 1830diki nagy tűz e' telepitvényen sokakat megkimélt, kik most egészen hamuvá égtek le. Egy ácsot 's egy házbirtokost ki tulajdon háza körül dolgozott, a' házhéjról a' tűz örvényébe szédített 's a' mint mondják oda vesztek.

2.) Magyar szinház. September 11dikén „Ősanya" Jaromir szerepében Szakácsy ur mint vendég utószor lépett fel. Némelly lap e' fiatal szinészben igen sok kivetni valót talált, pedig Szakácsyban nem az a' hiba mit a' szinpadon tesz, mert ő azt művészi kedvvel, studiummal teszi, hanem Szakácsy ellen (szavalásáról nem szólva) valódilag csak az a' kifogás lehet, mit ő a' szinpadon nem tesz, az-az: mit mindeddig nem tanult, de mit tanulni módja sem volt; azonban hogy Szakácsy ha szini mivelésén teljes erejéből iparkodik egy lehet, pedig rövid idő alatt jelesebb szinészink közül, azt tőle megtagadni teljességgel nem lehet. Sept. 12d. „Korszellem," mellynek első felvonásai közt Mészáros Károly' tánczleczkéi után a' két kis Telepi testvér (Máli 's Károly) igen nagy szabályossággal 's zajos tetszésre magyart tánczoltak. Sept. 13dikán „Fra-Diavolo" a' mennyei türelem megkisértésére próbául. — Az orchestrum, kifogás nélkül jeles. Sept. 14d. „Veszedelmes nagy néne" Lendvayné 's Szentpétery játékának fénypontja. Sept. 15d. „Norma." 16d. „Fekete asszony." 17dikére Szigligeti urnak egy uj szomorujátéka volt hirdetve: „Pókaiak" hanem Fáncsy megbetegedvén nem adathaték 's Kotzebuetol „Bujdosó Amor" adatott, 18d. Raupach' szomorujátéka: „Raphaela."

3.)Jövő hetfön vagy kedden (24—25d.) egyik fiatal irónktól Kuthy Lajos-tól egy uj szomoru játék fog szinpadunkra kerülni. „Ariadne, vagy: a' könnyelmü nő" czim alatt. Kik e' szinművet olvasák 's kiket mi compotens biráknak tartunk, igen jónak 's a' drámai nyelvet benne sokkal szebbnek mondják az eddigi magyar drámairókéinál.

(4.) A' külföldön igen hires

tiszta kókuszdió-olaj szoda-szappant

bőrkiütés és foltok ellen

melly, egészen fris és hófejér 's darabja 6 nehezéket nyomó, valódi miségében egyre kaphatni alulirtnál; darabja **30** p. krajczár. Tuczet számra vevőknek 10 prcent adatik.

Bigot Jánosnak Párisban,

hiréről ismert, ugynevezett:

Herczegnő mosdóvize.

Hogy e' csudás folyadék hathatós sikeréről meggyőződhessünk, szokott mosdás után e' vizet jól föl kell rázni, belőle egy darabka szivacsot beitatni 's azzal a' bőrt egyformán besimitani a' nélkül, hogy letörülnők 's a' legkésőbb agságig az arcz mindenkor fejér, sima, tiszta 's gyönge marad. Azoknak kiknek arczukon disztelen foltok vannak, e' vizett nevezett módon napjában többször kell használniok, hogy annál hamarzbb megmenekedhessenek a' szeplő, pattanás, hévbibircs vagy egyéb foltoktól, minthogy e' viz a' bőrön semmi disztelenséget nem szenved.

Üvegkéje **48** p. krajczár és kaphatni:

Pesten, septemberb. 1838.

Lueff M.

(4.) kereskedésében, hajó-utczában, 632d. sz. a.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest *Septemb.* 23kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
24dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Tündér Ilona

tüneményes vigjáték 3 szakaszban.

(Folytatás.)

Boszorka. Kérem a' kisasszony én vagyok a' háznál; maga pedig kincsem most ur itt a' szobában, azért parancsoljon. —

Dani. Szobalány! hozz pujkaczombot, libapecsenyét, rántott csirkét, — hallottad — rántott csirkét, de legalább is olly nagy legyen mint egy túzok.

Boszorka. Helyesen kincsem helyesen, — most már parancsoljon italt is. — Miből szeret leginkább inni? —

Dani. Kancsóbul, 's ha kancsó nincs legalább is itczés pohárbul.

Boszorka. Igen, igen, de mellyik borbul? —

Dani. Otthon a' 12 krajczárosbul iszom, — szobalány! hozz most a' 24 krajczárosbul, egy kulacsot pedig tölts meg számomra, a' 48 krajczárosbul.

Boszorka. Micsoda borok azok kincsem?

Dani. Hát azt sem tudja minő nálunk a' 24, meg 48 krajczáros bor a' csapszékben? — Wasser-dicht. —

Boszorka. Igen kincsem, de nem vagyunk most a' csapszékben.

Dani. Ugy hát szobalány, hozz a' lelkibül, mi a' pinczében van.

Jetta. Értem. (el, — enni 's inni hoz.)

Boszorka. Most már kedves ur, nem mondaná meg nekem: kicsoda maga? —

Dani. (eszik 's iszik) Én harangozó vagyok.

Boszorka. Harangozó? hát kincsem micsoda hivatal az?

Dani. Ha fenn vagyok a' harangozóriumban, a' legmagossabb hivatal a' földön.

Boszorka. Szép, felséges, ugy hát maga kincsem még nagyobb applicatióban van, mint az a' tyukszemvágó művész? —

Dani. Micsoda? — ha én felapplikálom magam a' toronyba, a' tyukszemvágó csak ollyan kicsi hozzám, mint a' kis öklöm.

Boszorka. (félre) Ezt a' férfit a' lelkemadtát körmömre kell kaparitanom, hisz nekünk tündérlányoknak is egyszer csak férjhez kell adnunk magunkat. — Kedves barátom, hogyan hijják magát? —

Dani. Dániel de Bunkó, —

Boszorka. Dániel! szerettél-e valaha? —

Dani. Hogy szerettem-e? szerettem, — még pedig átkozott rútúl; ugy szerettem a' gombóczot sonkával, hogy ha láttam, ugy reszkettem utána mint a' kocsonya; — de az idők elmultak; egyszer megcsömörlöttem tőle, azóta többé nem szeretem. —

Boazorka. Dániel, — és szép volt-e szereteted tárgya?

Dani. Micsoda, a' gombócz? na, csak egyik egyik volt ollyan, mint a' két öklöm.

Boszorka. És Dániel! ha téged most egy nagyobb gombócz szeretne, ha téged most egy olly nagy gombócz szeretne mint én; — viszonoznád-e szerelmét? —

Dani. Vagy ugy; hiszen hallja maga, én azt nem tudtam, hogy itt tündérországban a' gombócznak két lába van mint magának; mert látja a' gombócz nálunk enni való.

Boszorka. Dicső, dicső! — ugy hát Dániel, te asszonyi lényt még nem szerettél? —

Dani. Arra nem ér rá egy harangozó.

Boszorka. Dániel és ha te most rá érnél engem szeretni? —

Dani. Mit beszél, hisz látja hogy most foglalatosságom van.

Boszorka. Dániel, édes Daniczám lelkem, én szeretlek.

Dani. Azt látom, mert emberségesen megvendégel.

Boszorka. Dániel, Dani, Danicza! én hozzád megyek feleségül.

Dani. Mi a' patvar! hogy jöhetne maga hozzám feleségül, hiszen maga tündér lány? —

Boszorka. Az kincsem semmit sem tesz; mi tündérlányok ha férjhez megyünk, csak ollyan asszony leszünk mint a' többi.

Dani. Az-az: jó, derék magyar házi asszony.

Boszorka. Kétségkívül, hát ki is venne roszat?

Dani. Hja, megesik néha hogy bele botlik az ember. — 'S tehát maga hozzám akar jőni feleségül?

Boszorka. Hozzád harangozó, hozzád: holtodiglan holtomiglan.

Dani. És azt maga nekem itt ország-világ hallattára, minden teketória nélkül megmondja? —

Boszorka. Meg Dániel, meg, 's akár mindjárt meg is esküszöm rá.

Dani. Na csak várakozzék egy kissé. Hát maga tréfán kivül hozzám akar jőni feleségül? mert látja nálunk az a' szokás, hogy a' legény kéri meg a' lányt.

Boszorka. Jaj kincsem, nálunk meg az épen nem megy. Nálunk ugyan elülhetnek a' leányok a' kuczkoban, ha magok nem csapják a' legénynek a' levet; férjhez menni pedig, egyátaljában nem mehetnek, ha csak magok nem kérik meg a' legényt.

Dani. Na hallja, ez már veszekedett egy szokás.

Boszorka. És azért is Dániel, im ünnepélyesen megkérlek.

Dani. Maga hát csak egyátaljában férjhez akar menni?

Boszorka. Férjhez mind halálig. —

Dani. Van e pénze? —

Boszorka. Pénzem! micsoda az?

Dani. Na lássa, az afféle legényhóditó, mi nélkül a' lányok nálunk férjhez nem mehetnek. De hiszen, hogy magának pénze nincs az semmit sem tesz; hanem lássa, mivel én szeretem apáim tisztes szokását megtartani, tehát tudja mit: — várakozzék addig, mig majd én kérem meg magát. —

Boszorka. (Fölpattanva.) Mit, én várakozzam? micsoda impertinentia ez? én nem várakozom, nem akarok várakozni, egyátaljában nem! — harangozó! azt mondom fel ne bőszíts, megpukkadok mérgemben.

Jetta. (beszalad.) Az istenért mamzel, az istenért — asszonyunk haza jött.

Boszorka. Oh én szerencsétlen komorna! hát a' sátányok ma mind ellenem esküdtek?! mikor boldogságom olly szépen indult, egyszerre itthon terem asszonyom. — Kincsem, Daniczám lelkem, menjen, siessen, rejtezzék el valamelly bokorba, hogy asszonyom meg ne lássa, én tüstint felkeresem, aztán kincsem végezünk.

Dani. (tátorog) Köszönöm a' jótartást; de csak finom bort is adtak; hála a' nagy harangnak hogy e' vén macska körmei közül kiszabadulhatok. Isten áldja meg magát kincsem, — (Jettához.) de még magát is édes czuczám! (el.)

Boszorka. Ah, én szerencsétlen komorna! — szobalány, ha szólni mersz rajtad öntöm ki haragom dühét.

Jetta. Azt ugy is tudom. —

Boszorka. Szaporán szedjük le az asztalt, aztán siessünk innen.

Ilona. (jő kiséretével) Vissza! — mig én a' szerencsétlen pestiek boldogitásán aggódom, addig vendégeskedést űznek szolgálóim. Hallatlan merészség!

Boszorka. } Bocsánat hatalmas tündér-
Jetta. } királyné. —

Ilona. Nincs bocsánat; mikor egy pusztulásra jutott város népének könyei hullanak, akkor lakoljon, ki a' tobzódás' szavát hallatja a' rémülés jajhangjai között. Fekete-ember jőjj elő! —

Fekete ember Manók megjelennek.

Ilona. Főfekete! e' két könnyelmü teremtmény sulyosan bünhődött; a' parancsodra szolgáló Manók a' Gellérthegy égő gyomrába fogják őket kisérni, hogy ott három éjen át a' boszorkányok' kinaiban osztozkodjanak.

Kar. Parancsodra te hatalmas
Tetteidben diadalmas,
Hiven engedünk;
Parancsolj velünk.
(El mind ellenkező oldalra.)

Ötödik Jelenés.

(A' tündér kert.)

Dani, aztán Cicsó Piczikével.

Dani. (énekelve jő)

Harangozó vagyok én
vagyok én,
A' csapszékre járok én
járok én.
Iszom a' mig ihatom
ihatom,
'S ugy űzöm el bánatom'
bánatom.

Toronyőrző vagyok én
vagyok én,
'S a' kulacsot őrzöm én
őrzöm én;
A' halált ki csengetem
csengetem,
'S bum' a' borba temetem
temetem.

Én kongatom a' delet
a' delet
Tele pohár bor mellett
bor mellett
Ha van borom 's ihatom
's ihatom,
Lecsapolom bánatom'
bánatom'. —

Juhé! ollyan kedvem kerekedett annak a' vén macskának borától, hogy még utóljára elcsábitott volna a' házasságra. De ugyan csak konty alá való bor is volt ám.

Piczike. (elől.)

Csicsó. (követi)

Piczike. Egyszer valahára ide értünk; amott van gyönyörűséges pajtásod. Most már csak itt volnátok, de tartok tőle hogy ebrudon vetnek ki benneteket.

Csicsó. Mit gondod rá?

Dani. Ahoz már mi hozzá szoktunk.

Piczike. Annál jobb; ugy hát servus borbély, — adieu harangozó! (el.)

Csicsó. Servus.

Dani. Servus még a' porczikádnak is.

Csicsó. Dani pajtás, a' mint látom felöntöttünk a' garadra.

Dani Hogy te felöntöttél e nem tudom, de engem ugyan csak jóltartottak.

Csicsó. Kicsoda?

Dani. Maga Tündér Ilona.

Csicsó. Te, ha mindig nyakon ütne egy tündér mikor hazudol, már rég nem volna nyakad.

Dani. Neked meg már borbélyinas korodban nem lett volna. Azt mondom Gyuri ha most rákezdem, olly dolgokat beszélek neked, hogy ha egy piócza van a' zsebedben mindjárt kiugrik. Hallod-e, — itt a' lányok csinálnak szépet a' legénynek, itt a' lányok kérik meg a' legényeket. 's itt a' lány veszi ferjhez az embert. Most már indulj neki borbély, próbáld szerencsédet 's menj férjhez; — én sem csatangolok ide 's tova, magam is férjhez megyek, már választottam is. —

Csicsó. Kit? kit választottál? —

Dani. Jobrul állott a' kancsó, balrul a' leány, és én — jobomat a' kancsó után nyujtottam.

Csicsó. Te boldog ember, te nem születtél borbélynak, te nem tudod mi a' szerelem. — Nézd Dani, nézd, e' kertben minden fűszál szerelmet lehell.

Dani. Gyuri! nézd csak ezt az ezűstlevelű fát, tele drága gyöngyökkel, jöszte koppasszuk le.

Hatodik Jelenés.

Előbb. Tündér Ilona. kiséretével.

T. Ilona. Megálljatok vakmerők! ki bátorkodik e' tündérkertben a' legdrágább kincshez nyulni?

Csicsó. Dani, ennek arany haja van, ez Tündér Ilona.

Dani. Na csak Gyuri, ne hadd magad.

Csicsó. Felséges, dicsőséges aranyhaju magyar tündérkisasszony! kegyességed e' kertben bizonyára a' legdrágább kincs, mellyhez senki sem nyulhat, és mi azért bátorkodtunk az ezüst fához nyulni, és azért szándékoztunk róla egy pár ezüst levelet leszakasztani, mivel hogy nincsenek arany levelei.

Ilona. És ha arany levelei is volnának?

Csicsó. Akkor legelőször is bátorkodtunk volna — —

Ilona. Az arany leveleket leszakasztani, nemde?

Csicsó. Eltalálta, 's aztán nyultunk volna csak az ezüst levelekhez.

Ilóna. Valóban gyönyörű mentség.

Dani. Hallod, már dícsérni kezd, na csak tartsd magadat. —

Ilona. Ember, tudod e ha csábító nyul e' fához, eltűnnek ezüstei, 's a' csábító szörnyű halált hal.

Csicsó. Azt már jól tette kérem alázsan hogy megmondotta, mert bolondjába még hozzá nyulhattam volna.

Ilona. Ládd-e, most már biztositva van e' fa' kincse: mert hiszen te csak tegnap akartad a' vászontakács lányát Pesten elcsábitani.

(El kiséretével.)

Csicsó. Dani, mi volt ez? —

Dani. Az, hogy éltedben mindig asszonyok és lányok után kóriczáltál, 's most már ott áll a' gyönyörűséges ezüst fa drága kincsével, 's nem nyulhatunk hozzá.

Csicsó. Harangozó, hát te is bűnös vagy?

Dani. Hja, mai világban nem állhat jót az ember magáért, ha csak szive assecurálva nincs. — De még is hadd vetek számot magammal: — Van öt komasszonyom, három közülök derék menyecske, de — tisztelet becsület nekik; az egyházfőnek nagyon takaros felesége van; de — tisztelet becsületet neki, — Jutka, szakácsné a' szomszédból, jo leány, minden vasárnap megvendégel, — de isten bocsássa bűnömet: vén is, meg rut is. — Gyuri pajtás meg van, én hozzá nyulhatok a' fához.

Csicó. 'S te nem csábitottál volna el még senkit?

Dani. Isten látja bűnös lelkemet.

Csicsó. Szégyeld magadat harangozó, — mai világban élni, 's egyetlen egy nőszemélyt el nem csábitani. —

Dani. Tisztelet és becsület: mind a' kettő drága gyümölcsöt terem, ott látod a' fán, — nyulj hozzá borbély ha lelked van. —

Csicsi. Hisz — mi azt illeti, én sem csábitottam el mást, hanem más csábitott el engem.

Dani. Akármit ad a' szerencse Gyuri, én lerázom a' fáról a' gyöngyeket. —

Csicsó. Csak rajta, ha bátorságod van, zsebelni nekem is szabad.

Dani. (rázza a' fát, dörgés, (muzsika) egy nagy göngyszem leesik.)

Csicsó. (felkapja a' fa elváltozik.)

Dani. (kiáltja) Vessd el magadtól, a' mennykő agyon sujt.

Csicsó. (a' gyönyyöt elveti.)

Hetedik Jelenés.

(Sötétség. A' szin vadon-vidékre változik.)

Előbbiek, Fekete ember.

F. ember. Borbély! megmondtam: a' tündér fához ne nyuljatok, mert kiszorultok tündérországból.

Dani. Ki is szorultunk bíz onnan, mint Adám a' paradicsomból.

Csicsó 'S még csak azt sem tudjuk hol vagyunk. — Messze esik ide Pest? —

F. ember. Gyalogolhattok egész nyáron mig oda értek; dél felé tartsatok ha kél a' nap. — A' szerencse velünk! (el.)

Dani. Délfelé tartanánk mi, csak vólna aztán délbe mit enni.

Csicsó. Harangozó, mikor virad ránk e' vadonban?

Dani. Szép korányt érhetünk még,
Szép napot adhat az ég
minekünk is.
Csicsó. Felderülhet valaha,
Ha bús is esthajnala
mi egünk is.
Ketten. 'S ha kecsegtet a' szerencse
szép fényével
Csalni bár tud még sem csal ő
reményével.

Dani. Nem leszen csalóka fény,
Csalfa nem lesz a' remény
Mi nekünk is.
Csicsó. Bura nem borulhat el,
Fölvirad még kéjivel
mi egünk is.
Ketten. Ha kecsegtet a' szerencse 's a' t.

Dani. Ha majd az éj fölvirad
A' sors egy szebb napot ad
minekünk is.
Csicsó. A' bu hogy ha keserget
Szebb napokra derülhet
mi egünk is. —
Ketten. 'S ha kecsegtet 's a' t. (Elmennek.)

Nyolczadik Jelenés.

Fekete-Ember, Manók.

F. Emb. Vigyázzatok e' két madárra
Hajnalon ha kél napsugára
És legyetek nyomába'
Hogy a' tündér hazába
Ne jussanak.

Manók. Ott leszünk mi nyomába'
Hogy a' tündér hazába
Ne jussanak,
De fussanak
Merre van ön hazájok,
Gondot viselünk rájok.
Űzni fogjuk e' földön,
Űzni hegyen és völgyön
Oda hol van hazájok,
Vigyázni fogunk rájok. (el.)

(A' függöny legördül.)

(Folytatása köv.)

SZERELEM és BOLONDSÁG.

CSAVARGÓ GONDOLATOK.

Nincs bolondabb állat az embernél.

Most vettem észre, hogy némelly urak minden széphez elmennek: egyik hogy megkedveltesse magát, másik hogy szerelmét kijelentse, másik ismét csak szokásbul udvarolni 's e' közben elmondja ki volt apja, micsoda születésű az anyja 's tb. ez t. i. a' jó tón én is szeretném ugyan a' baronessenek elmondani, hogy atyám hires ember volt a' gyorsfutásnál, anyám pedig egyenesen a' chinai császártól vette eredetét: de az illy szokást nincs kedvem követni, mert az effélével nem szerelmem hanem bolondságom árulnám el.

A' szerelmesek azt mondják: „ah, csak őt megnyerhetném milly boldog volnék egy gunyhóban is“ Hm! majd meglátnám ha megéheztek! Továbbá: „akár millyen szegény volna is, csak őt, egyedül őt tudnám szeretni“ —

's még is a' lakadalom után harmad hónapra már megunta, és ha pénze nem volna, tán a' legcsunyább szidalmaktól sem kimélné meg! illyen az ember! Én is azt mondtam: nincs ennél a' Biáncanál szebb leány az egész világon 's nincs kit jobban tudnék szeretni ez életben" — de most, mióta a' baronesset megösmertem, olly ügyetlen, olly semmi, na, szóval nekem többet nem tetszik; — és illyen az ember! Most sem állok jót magamrul, hogy ha talán (Isten ments meg) egy más valaki még jobban megtetszik mint a' baronesse — ah, még csak a' gondolat is vétkes! megérdemleném hogy soha se nézne rám többet, mert kimondtam; de lássa kedves illyen bolond az ember! addig sohajt valami után mig meg van, 's aztán nem kell többet, bár milly kedves is volt az, hanem megint valami más után sovárog; de azért édes kisasszony:

„Dich liebte ich immer Dich lieb' ich noch Heut'
Und werde Dich lieben in Ewigkeit!"

Ha egy szép lánynak, kivel megakarok ösmerkedni, férfi testvére van, már én azzal, akár hogy mikép, barátságot kötök; természetes csak azért hogy szép testvérét láthassam, vele beszélhessek, társalkodhassak, ó, az illy barát igen derék jó barát, a' legjobb a' legdrágább! Minden nap tiszteletire megy az ember, már az tudni való hogy miért? kedvét keresi, hizeleg neki, szóval mindent meg tesz hogy testvérehez juthasson! mit nem teszünk egy lány kedveért. Sok helyen gouvernante is van a' kisasszony mellett. Ezen úrnék (a' legmélyebb tisztelettel legyen mondva) ezen urnék nem éppen olly erős hoditó kellemmel birnak, nem is olly igen kitünő szépségek, sőt ha szabad mondanom többnyire vagy sánta vagy púpos hátú, vagy, vagy — (nem szólok többet) ha szépek volnának, ott maradnának Franciaországban — hanem persze, hogy tudós müvelt asszonyok! no még ezekkel van ám sok baj, mig az ember a' kisasszonyhoz férhet! De a' szerelmes, nem lát semmi nehézségeket, keresztül tör mindenen, 's ha reménye megcsalatott, akkor neveti bolondságát, mire a' szerelem vezette!

De a' kisasszonynak mamája is lehet, egy kedves, derék mamája, ki tudja hogy a' leánynak férfi társaság, szemes felvigyázat alatt, szükséges — az ember kedvibe jár, szépen viseli magát. — — —

Szerelem és bolondság két elválhatlan testvérek, hol az egyik van ott a' másik is. Szerencse azonban hogy nem soká tart; annak multával enyészik ez is szerelmi mámorából kijózanodik, neveti bolondságát és ujra szerelmes lesz! Ime most jut valami eszembe. Egy fiatal ember elakart venni egy leányt. A' szülők pedig nem akarták neki adni, a' fiatal ember, nem kimélt fáradságot sem költséget, mindent elkövetett csak hogy megnyerhesse, az olly igen ártatlan jó leányt, végre a' szülők nagy nehezen oda adták — 's a' szerelmes pár boldog lett; — de kérem szeretettel, mig a' fiérfi a' leány után jár, a' leány nem olly bolond, hogy megösmertesse magát egészen! Igen a' jó tulajdonokat, és szépségeket kitünteti, de a' bal oldalát elrejti, — hanem mikor már asszony — óh, akkor jőnek elő lassankint a' furcsaságok! És a' férj bámúl, csudálkozik, az ő felesége — hogy megváltozott! az ám, mert csak jobb oldalát ösmerted! Most már azt mondja: „Ejnye de nagy bolond voltam hogy ugy törtem magam utána, hogy annyi sok álmatlan éjet virasztottam ez asszonyért, hogy ábrándoztam, sohajtottam hogy megnyerhessem, mit nem tettem volna, 's e'hol e!! De ha már igy van, isten neki fakereszt türjük, szenvedjük a' mit ránk mértek!

A' leány mielőtt férjhez megy, már az előtt elbolonditják, persze magok a' férfiak! Elmondják t. i. hogy ő a' földangyala, 's világ szépsége, 's ő elhiszi, a' hizelgős pedig gyakran megkedveli; 's ha férjhez megy, valami hiányt érez t. i. régi ösmeretség! 's ha ez a' régi hizelgő meglátogatja kész a' perpatvar kivált ha ura szerelem féltő. A' szegény férj azt gondolja hogy ő találta fel hitvese szivvilágában Amerikát, pedig a' régi hizelgő a' régi ösmerős Columbus már az előtt ott járt! (a' mint ezt Saphir is szépen mondja — őt követni utánozni pedig dicsőség — bár egy ur a' „Társalkodóban" azt mondá „hogy a' Rajz. a' humorban Saphirt majmolják" hát ez előtt négy évvel midőn a' Rajz. humoristikai czikkeket adtak, — kit követtek? mert Saphir csak tavaly kezdte meg Humoristáját? adja az ég hogy azon jó ur ki olly ellensége a' humornak olly nagy ember lehessen mint Saphir.) *)

*) A' humor ellen nem is szólt még a' publicum, hanem csak egy két szomorú lélek, ki belső marczonglásai miatt nem tud nevetni.
A' betü szedő' jegyz.

Legjobb volna ha egy házasulandó férfi jövendő hitvesét öt évre magához venné iskolába, és ha ezen idő alatt sem mehetne semmire, akkor ne vegye el. — Cserépbe tehetni a' tuba rózsát, de nem lesz abbul Georgina vagy Hortensia, hanem csak tuba rozsa!

Csunya rósz szokás az a' férfiaknál hogy nem szeretik ha ennek vagy annak a' leánynak sok jó barátai vannak: katona tiszt, diák, fiscalis, juratus, doctor 's tb. 's vonakodnak az olly leányt elvenni, pedig a' férfiak már az iskolába elkezdik a' szerelmeskedést! 's mig megházasodnak, hány jó barátnékat szereztek maguknak?! Ez esetben „nincs bolondabb állat az embernél.“ Már az asszonyok kérem sokkal okosabbak, ők nem kérdezősködnek 's nem is bánják akár mennyi szeretőjök volt férjöknek, ha száz is volt azért épen úgy szeretik, mintha egy sem lett volna. Igen mert megelégesznek azzal, hogy biztositva vannak a' vénleány név ellen! Nem ugy volt az régenten, de hisz azóta sok megváltozott. Egykor tudom az iróknak is könnyebb volt szerelmi kalandokat járni, de most — nehéz, mert a' leánynak nem tetszik az ha szemibe, vagy háta mellet megmondja az ember, hogy a' másik leány szebb szeretetre méltóbb mindjárt irigyli, ha pedig csupán csak neki udvarol az ember, akkor felsem veszi!

Egy átalában soha sem jó a' leánynak megmondani hogy: „édes lelkem én téged szivből szeretlek,“ mert ekkor a' leány más után, ki még nem térdel előtte, sohajt 's ezt mondja „nem bánom“ vállat vonit 's felsem veszi; de ha az ember rátartja magát, akkor a' leány is mindjárt barátságosabb, 's igy viszont. De én a' baronessenek nyilván 's nyiltan kimondom hogy „szeretem 's örökké szeretni fogom mig élek.“ azonban ha ő szerelmem bolondságnak gondolja, úgy leteszem tollamat és hallgatok! Nem, nem, a' leányok ha egy férfit megszeretnek soha sem felejtik el, mert, a' szerelmet nem tartják bolondságnak!

Egy pár hóditó szem, nem egyéb mint Amor' nyila, mellynek hódolni kell; 's ha az embert illy öldöklő nyilak találtak kéntelen szerelmesnek lenni. Engem a' baronesse szép szemeivel megtalált 's most a' szerelem nyughatatlanit; ha ezen csikkely merő bolondság volna, szerelmemnek kell tulajdonitani, mellynek olly édes örömest lettem rabja, 's áldozatja! Puff! ugyan hová beszélek szerelemről? ah, hisz ez csak bolondság!!

—n.—

TUDOMÁNYOK' AKADEMIAJA.

Érdekes tudni a' nagy különbséget minden oktató intézetek 's tanitó egyetemek, meg a' tudományok akademiája között; kellő méltánylása mindegyiknek csak ez uton jöhetvén életre.

Az oktató intézetek, tanitó egyetemek, ujonczokat igyekeznek beavatni azon mesterségbe, mint kellessen a' tudományok nyitjára akadni: a' tudományok akademiája, benne van a' tudományok' rejtekében, és rendszerek épitésével foglalatos; amazok esmertetik a' tudományok mezejét: ez gyarapitja; a' tanitó egyetemek többféle tanokra szakadoznak: a' tudományok akademiája egyesiti az elveket; amazok kiváltképeni nézetűek: ez ellenben köz látású; az oktató intézeteknél meg van szabva minden: a' tudományok akadémiájánál kiki szabadon nyilatkozik; a' tanitó egyetemekben tanitványok ülnek: a' tudományok akademiájában mesterek! — —!!

Milly üdves gondolat az illyen tudományos akademiák' behozatala, a' fentebbieken kivül, abból is világosan kitetszik, hogy ez által a' tudományok élő emberek egyetértésében központosulván, mind inkább organikai életre ébredeznek; az általnok annál könnyebben elvesznek; a' tudatlanság, mi annyi rosznak szülője, mind inkább enyészik; az elmék egymáshoz mindig közelebb hozódnak; a' jó bővebben, igazábban megösmértetik; szóval: a' tudomány nagyban (egészben) tenyészik, és nagyban kamatozik! — —!!

De a' tudományok akademiájánál legelső az, hogy semmiféle tudományt le ne nézzen, annál inkább meg ne vessen, akármelly nagy elmeszüleményt ne irigyeljen, üldözőbe ne vegyen, hanem adja meg a' magáét! —! A' csekélyebbekre, és rendkivüliekre nézve itt a' templomvitézek ama mondását vevén figyelemre: „nincs olly kicsiny, mit ne akarjak, 's nincs olly nagy mit ne merjek“ — t. i. csak méltó legyen rá, azaz: csak tudomány legyen! — A' melly nemzetnek illy akademiája van, örülhet; — — mellyeket ellenben, nem annyira tudomány mint felekezet, párt, hírnév és haszonlesés' szelleme vezérel, azokat jobb volna, a' tenger' mélységébe, a' semmiségbe sülyeszteni; mert az illyenek végromlással fenyegetik a' nemzetet, hiuságra szoktatván azt, a' hiuság előtt pedig tátva-nyitva áll mindenféle veszedelem.

Zombory Leopold.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Pesten e' héten egy pár különös szerencsétlenség történt. Csütörtökön ugyan is (20d.) a' fel Dunasoron egy a' piaczról tele kosarával haza menő szakácsnénak, a' Wurmudvar melletti ház 2dik emeletéből egy rámástól lezuhanó téli ablak, fejét csak nem ketté hasitotta, hogy azonnal vérboritottan összerogyott 's e' szerencsétlen esetnek hihető aldozatja lett.

2.) Egy 60 esztendő körüli idős mészáros legény, különben majd mindig pálinkától ittas, szinte e' napokban a' ferenczvárosi temetőben föl akarta magát akasztani, félfuldokoltában azonban a' kötél elszakadt 's földre rogyott, de az undoritó öngyilkos mindenkép véget akarván vetni éltének, csizmaszára mellől kését kihuzta 's azzal nyakát szegte.

KÜLHIREK.

1.) Egy fiatal katona tiszt kevés jövedelméből anyját és testvérét is ápolgatta, de hogy még jobban kijöhessen az ujságokba irt többnyire vigan, jó humorral — mellyért egy kis pénzecskét is szerzett magának. Munkáját nem sokára a' király is olvasta, kinek kedvezését meg is nyerte. A' király meglátogatja az ezredet 's a' katona tisztnek kedvezését kinyilatkoztatja — ha egy kötetet irna. „Ha megengedi felséged szól az iró-vitéz, ugy felségednek ajánlok egy kötetet. — Vagy 6 hónap mulva meg is történt — 's a' király várakozását felülmulta. Most a' király is egy csomó bankót köt össze ezen felirással 1000 fr. 's a' tisztnek elküldé, ki is személyesen ment a' király kegyét megköszönni. „No hogy tetszik munkám?" kérdi a' felség. „Igen jó, felséges uram, minden munkákat felül mul, csak egy hibázik" szól a' tiszt. „Na 's mi lehet az?" kérdé a' király megütközve „folytatása" lőn a' felelet. A' király mosolygott, 's nem sokára még egy kötet 1500 frtot küldött neki ezen felirással: „második és utolsó kötet."

2.) Dumas Sándor — kinek anyja halála mélyen szivére esett utazni ment Németországba, hogy szomoruságát elfelejtse. September végire várják vissza Párisba, egy uj drámával, mellyet a' la Renaissance szinházba kiváunának adni.

3.) Vertiss. assz. a' hires tánczosné Philadelphiában 6 hónap alatt 50,000 dollárt szerzett magának! Ez már csak ugyan lábával kaparja össze kincseit!

4.) Schebest k.-a. Frankfurtban vendég szerepekre kötötte le magát, de szavát nem tarthatja, minthogy hegyi kirándulásnál egy sziklárúl leesett 's bal kezét erősen megsértette.

5.) Jamaikában meghalt két asszony az egyik 140 a' másik 160 éves volt, egész életökben mindig csak vizet ittak.

DIVATKÉP 12.

Bécsi divatviselet: fehér grosgrainből; crepbaret tollakkal.

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October 1sőjétől kezdendő évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben 2 frt. 30 kraj. postán 3 pengő forinttal. A'' folyó félévi számokból néhány példánnyal még szolgálhatunk.*

☞ *Azon tisztelt Előfizetőinket, kik divatképeinkért csak a' lapjainkra tett előfizetés után tették le az egy p. frtot, több rendbeli megkeresésre van szerencsénk figyelmesíteni, hogy bátor az illető postákon az egy p. frtot képeinkre ráfizeték, de ha az a' középponti főposta-hivataloknak át nem küldetett 's ezek által nekünk számadásba nem adatik, (mi azonban pontosan megtörténik valahányszor a' ráfizetés beküldetett) ugy mi teljes készségünk mellett sem szolgálhatunk divatképeinkkel, az eddig kiadatottakkal pedig minthogy számuk teljesen elfogyott, szolgálatunkat éppen nem ajánlhatjuk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

RAJZOLATOK

1838.

Septemb. 27kén

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

25dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden esász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Búcsudal.

PÁJER ANTAL-tul.

Isten maradjon véled, szép vidék!
Áldást mosolygjon rád a' nyugti ég;
'S ti! hű lakói, isten véletek,
Véd-angyaltok tanyázzon köztetek.

Te tündér táj! nem szültél engemet,
De benned látom rejtve üdvemet;
'S ti jó lelkek! rokonok nem vagyok,
De mint testvért által karoltatok: —

Ti lettetek szüléim itt nekem;
Igaz barátom — édes mindenem;
Jó szíved', szép leány! itt ösmerém,
És bár megvet az, — szívből imádlak én.

Ah! most innét messzire távozom,
De emléktek' szivembe' hordozom:
'S mig bús sirom keblébe nem viszen —
E' szent emlényt, könyemmel éltetem.

'S isten maradjon véled, szép vidék!
Áldást mosolygjon rád a' nyugti ég;
'S ti hű lakói, isten véletek!
Véd-angyaltok tanyázzon köztetek.

Á L O M.

Álmodtam, 's álmaimban
Két tárgyon járt eszem:
Hazám' szomoru sorsán
'S te rajtad kedvesem.

Amazt jónak találtam,
Hűtlennek tégedet;
Es igy öröm 's keservek
Fogák-el lelkemet. —

De bú 's öröm fogott el
Ismét, mint ébredék;
Mert álmom a' valóval —
Ah, mint ellenkezék!

(1838.)

Tündér Ilona

tüneményes vigjáték 3 szakaszban.

(Folytatás.)

HARMADIK FELVONÁS.

Uj Pest tere, mellyen a' mesterek 's legények dolgoznak.

ELSŐ JELENET.

Csombék, Éva, Piroska, Katicza, Czafrang, Kenderesi, mindnyájan foglalatoskodnak, később Dani.

Kend. Vigan sodort kötelem
Fütyörészve jő velem.
Czafr. Danolgatva megfonom
Én is az én ostorom.
Mind. Ha végezzük dolgainkat
majd vigadjunk
És a' földi bubánaton
majd tul adjunk.

Kend. Kötelemet ha verem
Bumat belé keverem
Czafr. Sallangomat ha fonom
Bumat belé sodorom.
Mind. Ha végezzük dolgainkat
majd vigadjunk 's a' t.

Kend. Kötök egy szép időre,
Kötök a' jövendőre;
Czafr. Biztatgatom magamat
'S fonom én is szijamat:
Mind. Ha végezzük dolgainkat
majd vigadjunk

És a' földi bubánaton
majd tul adjunk.

(Dolgozgatnak 's dolog közt beszélgetnek.)

Szabó legény. Kenderesi uram csak mindig tud valami felviditó nótát kezdeni.

Csizm. legény. De még Czafrang bátyánk is tudja ám, hogy kell rá felelni. —

Kend. Jobban is esik ugy a' munka fiúk, ha egy kis sáfránt keverünk közé énekből.

Czafr. A' sors ugy is kegyetlenül elpaprikázta éltünket.

Csomb. Ne zugolódjatok a' sors ellen, ha Isten ránk mérte a' nagy csapást, bizonyosan nincs messze tőlünk az ő vigasztalása is. Jobb az hogy eszünkre tértünk, 's most már iparkodunk, mint becsületes mesterekhez illő.

Éva. Héj apjok, apjok, csak most sem tudom elfelejteni, mint pazaroltátok el a' drága sok pénzt.

Csomb. Hagyd el anyjok, a' mi volt nincs; — többet is elvitt a' nagy árviz.

Kend. Aztán Éva asszony, még a' nyáron sokat kaparithatunk össze. Lássa Katiczám is dolgozik 's már is annyit gyüjtögettünk, hogy akár ma kitarthatjuk lakodalmunk!

Csomb. Derék jó feleséget kapsz kötélverő!

Éva. Hiszen jó leány az én Piroska lányom is, de mióta — Isten bocsássa bűnömet, azt az ördögüző borbélyt látta, azóta többet sohajtozik mint köt és varr.

Csomb. Anyjok ne bántsd a' borbélyt.

Kend. Ki tudja szegény hol fekszik már eltemetve.

Czafr. Hogy is ne a' manóba, de hiszem Csicsó Gyuri nem olly legény, hogy egy könnyen el lehessen temetni. Ne busulj Piroska, előkerül még ő — ha föld alul is. —

Piroska. Czafrang bácsinak én leginkább szeretek hinni. Nem lett annak semmi baja; mert tudom én jól, hogy Dani bácsival hagytam. —

Csomb. Dani bácsival ám lányom, — de Dani bácsi is hol van? —

Csizm. leg. Szegény Dani bácsi, de csak derék egy ember is volt, olly örömest foltozgatnám megint csizmáját, ha az is Isten előkeritené.

Szabó leg. Szegény legény vagyok, de mindjárt varnék neki egy nyári réklit.

Dani. (jő az első szinfal közül.)

Hegyen, völgyön jár a' szegény
Busan a' gyalogló legény,
Haj csak egyszer ur lehetnék
Szép kocsiba hogy ülhetnék.

Oda jártam a' világba,
Oda jártam nagy hiába;
Csalfa a' szerencse is már,
Balra fordult, jobbra nem jár.

Bus danája a' szegénynek,
Hogy ha nem hisz a' reménynek:
Hittem én, de csalt a' remény
Szegény valék, 's az leszek én.

Itt vagyok ismét, de mi haszna, örömöm nincs e' földön, — hiszen még csak ki sem harangozhatom hogy haza jöttem. (hátra fordul.) Isten nevében uraim, egy szegény — — mit látok! Vászontakács! —

Csomb. Dániel!

Mind. Dániel, Dani bácsi! (körül veszi.)

Éva. Ugyan hol járhatott olly soká Dani koma? —

Mind. Dániel hol jártál? Dani bácsi hol járt?

Dani. Hetedhét országon, még az óperenczián is tul. —

Piroska. Dani bácsi — hol hagyta őt?

Dani. Kicsodát?

Piroska. Hát nem tudja? —

Dani. Én nem tudok semmit. — Milliom a' lelke! megakartok ölni kérdéseitekkel? vászontakács, kötélverő, szigyártó! és ti mindnyájan kik jelen vagytok és jelen nem vagytok, hát igy fogadjátok a' becsületes magyar embert? még csak egy kulacsot vagy kan-

csót sem adtok kezébe? ezer tatár és Bélafutás! kitől tanultátok ezen emberséget? —

Csombék. Dániel! hallgass ki minket: iszunk de csak módjával.

Dani. Igyatok a' hogy akartok, én iszom ugy mint neki szoktam.

Csomb. Fiúk! ma már ugy is eleget dolgoztunk, Dani barátunk megérkezett, ennek örömére a' mai napot megüljük, kötélverő, ma tartjuk ki lakodalmad! vége mai nap a' munkának, fiúk, hordjátok a' műszereket a' viskókba.

Cs. legény. Dani bácsi, mig oda járt mindig én végeztem el helyette a' harangozást.

Dani. Emberséges ficzkó vagy, hol a' gazdád? —

Cs. leg. Oda van gazdaszonyostul a' kecskeméti vásárra.

Szabó. De Dani bácsi, — én is harangoztam ám.

Csizm. Harangoztál, harangoztál, de képzelje Dani bácsi, — ez a' gyáva schneider félt este a' toronyba menni. —

Dani. Nem is czérnával fogják ott éjszakának idején a' lelkeket. —

Csomb. Ne csevegjetek annyit fiúk, takaritsátok el a' műszereket. Anyjok gondoskodjál a' lakodalom kitartásáról. A' tarka kutyában tartsuk ki, Zagyvali uramnál. Harangozó! hol hagytad a' borbélyt? —

Dani. Beült a' két pisztolyba, de nem tudom, honnan süti ki zsebéből a' bor árát. —

Piroska. Édes atyus, csak illenék őt is meghivni. —

Dani. Kétség kivül, ugy is sokat szenvedtünk együtt a' nagy ország világban. — —

Csomb. Csicsó Gyuri nélkül nem is tartunk lakodalmat; fölkeressük. Dani koma, te pedig elbeszéled nekünk hol jártatok az operenczián tul. (mind. el.)

MÁSODIK JELENÉS.

Vendégház szoba.

Csicsó, Pinczér, Zagyvali.

Csicsó. Szánkázom adtát! e' korcsma ugyan üres. Most már mihez kezdjünk? mihez fogjunk? Megvan, bravo, bravissimo! az okos borbély mindig eladhatja borotváját, csak esze legyen; mai világban ésszel szoktuk ez embereket borotválni. Ollyan lármát csapok mindjárt, mintha Kecskeméttül Kőrösig az egész határ enyim volna, a' korcsmáros legalább is valami földes urfinak fog tekinteni; lesz hitel, 's hitelbe aztán adnak bort pecsenyét eleget. — Korcsmáros! korcsmáros! —

Pinczér. (beszalad.) Mit tetszik parancsolni? —

Csicsó. Te vagy a' korcsmáros? —

Pinczér. Nem, kérem, én csak pinczérséged vagyok.

Csicsó. Hol a' fő pinczér?

Pinczér. Az nálunk nincsen.

Csicsó. Ezer millio piócza! hát nem hallottátok hogy a' korcsmárost kiáltottam?! ott az ajtó, szalaszd ide principálisodat.

Pinczér. (kiált) Zagyvali ur! Zagyvali ur! — (El.)

Csicsó. Ez előtt kétségkivül respectusom van; gazdájának bizonyosan azt fogja mondani, hogy egy ur tért be ide, kinél olly nagy banknotát látott, olly nagyot legalább is mint egy abrosz. — Héha! korcsmáros!

Zagyv. (lélekszakadva) Tessék, kérem alásan, méltóztassék, kegyeskedjék, szíveskedjék, parancsoljon, — vagy hogyan is mondjam ki illőleg? —

Csicsó. Ennek ha vizes e bora nem tudom, de fejében bizonyosan nincs egyéb viznél. Na, ezt mindjárt infamiter megborotváljuk. — Korcsmáros! —

Zagyv. Tessék, kérem, méltóztassék.

Csicsó. Quae maribus solum tribuuntur mascula sumto! korcsmáros!!!

Zagyv. Jaj, kérem szépen nagyságos ur, bizony nem vagyok süket.

Csicsó. Azt tudom, hanem hol ugy szórom a' pénzt mint a' pelyvát, ott én lármázni szoktam, — ott nekem lármáznom szabad — vagy? —

Zagv. Semmi vagy, instállom alássan, csak méltóztassék egész uri tehetségével lármázni, és egész comoditással tüdőszakadtáig orditani.

Csicsó. Egy pár fáczánt süttessen számomra, debreczenyi szalonnával spékelve.

Zagyv. De kérem, hol veszek én most egész Pesten fáczánt? —

Csisó. Ha Pesten nincs, van Budán a' zugligetben, Laszlóvszkytól nem messze.

Zagyv. Mint a' fáczánhoz menni? de kérem alázsan, hisz az csak pingált fáczán.

Csicsó. Pingált, nem pingált, az nekem mindegy; ha szórom a' pénzt, korcsmáros szolgálj.

Zagyv. De instállom szépen, egy pujka van épen a' nyárson, tán jobb volna a' pingált fáczánnál? —

Csicsó. Jobb ám (félre.) de honnan fizessük. — (zagyvalihoz.) A' pujka sültet nem szeretem.

Zagyv. Ugy hát szolgálok kappannyal fáczán formában.

Csicsó. Az sem kell; nyomorult fogadó az illyen, hol az ember semmit sem kap. Micsoda borod van korcsmáros?

Zagyv. Van 48 krajczáros; — de van talléros is, a' lelke.

Csicsó. Hozz egy iczczét a' 12 krajczárosbul.

Zagyv. A' 12 krajczárosbul?

Csicsó. Igen, igen, — na 's mit bámulsz? én azon szoktam kezdeni és champagnin végezni.

Zagyv. Már az más, tüstint, azonnal szolgálok. (el.)

Csicsó. Valamennyi terjedelmes zsebeimben csak egy huszasom van, azzal is mosónémnak tartozom. A' dolgot tehát ugy kellene valamikép jól kisütni, hogy a' mosónét is kifizessem, a' bor árát is megadjam és még pénzem is maradjon.

Zagyv. (jő.) Itt a' bor tessék.

Csicsó. A' patvarban, most veszem csak észre, nincs apró pénzem; itt egy huszas váltsd fel. —

Zagyv. Tüstint. (aprópénzt olvas.) — Tessék, a' bor 6 krajczár, itt a' többi.

Csicsó. Jól van. (elteszi.)

Zagyv. Meg se' számitja nagyságod?

Csicsó. A' pénzt csak szórni, de számitni nem szoktam. Egy uttal korcsmáros még egy meszel bort, nagyon szomjas vagyok.

Zagyv. Tüstint csak parancsoljon. (el.)

Csicsó. Magad fizeted meg az árát, de ugy kell, miért árulsz káposztalevet.

Zagyv. (jő.) Tessék, ez még frisebb az előbinél.

Csicsó. Annál jobb.

Zagyv. (Menni akar.)

Csicsó. Ho, hó, megállj! most veszem észre van nekem apró pénzem, add vissza huszasomat.

Zagyv. Szivesen (a' huszast vissza adja.)

Csicsó. Mi a' két meszel bor' ára?

Zagyv. 12 krajczár, ugyan édes pajtáskám szaladj szaporán nézd meg, nincs a' Zrinyi előtt vagy egy fiakker.

Zagyv. Megyek, sietek. (kiszalad.)

Csicsó. Bravo! huszasom is megvan, azon felül még 38 krajczárt is gazdálkodtam. Igy a' korcsmáros a' számvetéssel becsületesen meg van borotválva, de hiszen okosabb is ha mi berotválunk másokat, mint ha más borotvál minket.

HARMADIK JELENÉS.

Előbbi. Rényvölgyi.

Rényv. Embereim napról napra iparkodóbbak kezdenek lenni; ismét vissza tértek a' jó utra; a' harangozóval felhagyok, mert az mindig in excelsis járt, hanem e' ficzkóban van még elég jó indulat, jobb utra térhetni. — Héha, jó barátom!

Csicsó. Jó barát? Isten neki, nem bánom, igya ki az ur ezt a' pohár bort.

Rényv. Köszönöm.

Csics. De csak tessék:

Rényv. (iszik.)

Csicsó. Ugy, ez volt a' barátság pohara, most már jó barátok vagyunk.

Rényv. Ön igen silány bort iszik.

Csicsó. Igaz, de a' korcsmáros azt mondja rá, ő nem tehet róla, hogy a' nagy árviz pinczejét elöntötte.

Rényv. Szabad e tudnom kicsoda ön? —

Csicsó. Én? én e? — én — juratus vagyok. —

Rényv. Hogy hazudik a' ficzkó majd meg ful bele. — Kinek oldala mellet van ön?

Csicsó. Furcsa kérdés biz az, — most uraságod oldala melett vagyok.

Rényv. Azt látom, hanem mint juratus?

Csicsó. Jelenleg nincs principálisom, csak ad manus proprias, tulajdon kezemre habarom a' szappanlevet, — akarom mondoni a' tintát.

Rényv. Sajnálom, ha juratus nem volna ön, én önnek egy igen igen jövedelmes szolgálatot tudnék.

Csicsó. Jövedelmes szolgálatot ha Juratus nem volnék; — ugy hát kérem, minek kellene lennem? —

Rényv. Teszem, na, de csak teszem, ha ön borbély volna:

Csicsó. Borbély, ezer flastrom és piócza! hiszen nálam nincs derekabb borbély a' földkerekségén.

Rényv. Na, de mit beszél ön: Juratus, meg borbély? —

Csicsó- Vagy ugy, — hát lássa kérem, legény koromban egy átkozott princzipálisnál inaskodtam.

Rényv. Legénykorában inaskodott? én önt nem értem.

Csicsó. Már, mi az ördögöt hazudjak neki. — Igen, egy átkozott principalisom volt; — egy rettenetes fösvény prókátornál patvarizáltam; — ez a' fösvény prókátor hogy borbélyának ne fizessen, megtanitott borotválni, érvágni, hajatnyirni, pióczákat applicalni, 's at. 's a' házban nekem kellett e' hivatalban eljárnom; e' szép művészetet megkedveltem, 's utóbb csupa passióbul borbélyoskodtam.

(Vége köv.)

Függelék.

A' Rajzolatok' 17dik számában lap 133. *megjelent czikkhez.*

Bellini meghalálozott roszfaju vérhasban, életének harminczharmadik évében, nem messze Páristól Puteauy nevü falusi lakában. Minthogy ezen hangszerzőnek éltében olly sok párthíve volt, természetes a' rendmúló gyász, mellyet kora halála okozott. Ime fogadják az elhunytnak baráti, e' művész végórájának hiteles kútfőből meritett jelen leirását. „Hirtelen rosszúllét ágybafekteté a' hangszerzőt.“ Ezzel azonban Bellini nem sokat gondolt. Még halála elő-éjjelén is, jobban vélte magát érezni a' fiatal hangszerző. Mi azonban egyedül crisis volt, melly közelitő halálra mutatott. — Orvosát ki őt elnem hagyta arra kénszerité, hogy kevés ideig térjen nyugalomra, mondván: hogy őt más nap' reggel annál korábban látandja. Erre nehány óra mulva, a' kigőzölgés mellyet ar orvos a' belsőkép' alkalmaztatott jég által nagy mértékben eszközölt, hirtelen megszünt. Nem találkozott többé szer melly hatni képes lett volna. És a' beteg, tizennyolcz órányi haldoklás után, áldozatja lőn súlyos bajának. Bellini, betegségének egész ideje alatt mitsem sejtett a' veszélyről mellyben forog vala. Jóllehet közben közben sokat szenvedett is, mind e' mellett szeliden szunderült-át. Lázhevében, Lablache Tamburini', Rubini', és Grisi' neveit emlegette. Az énekeseknek új tanácslatokat és utasitásokat adott, hogy kelessék nekiek a' hangokat ejteni és énekelni; 's életét, magát „Puritanok“ czimü daljátékának nagyszerü elelőadásán jelen lenni vélve, végezte. Kevéssel halála előtt Bellini egy munkát dolgozott, Párisbán a' királyi hangakademiának (Franczia operának) előterjesztendőt, buzgóan ohajtván, hogy ezen neki uj pályatéren némi sükert kivivhasson. Mihez hogy juthasson, mondják hogy a' legnagyobb iparral, és szakadatlan türelemmel tanúlta, a' franczia nyelv' rhytmusát

és a' franczia vers' alkatását. Ő több bénemvégzett műveket hagyott maga után.

Kórágya mellett, a' franczia és olasz orvosi oskola közt vita kerekedett. Az utóbbi győzedelmeskedett, a' kimenetel azonban szomorú volt, a' beteg miután négy napig alattomosan orvosoltaték, lelkét kiadta. Mindjárt halála után Danton képfaragó, igen sikerült gips nyomatot vett le a' halottnak képéről. A' holttest bébalzsamoltatott.

A' temetés October 2kán ment véghez. Az invalidushôtel előtt egy sor katonaság vala felállitatva. Az elhunyt becsületrend' tagja volt, és ezek Francziaországban mindenütt katonai tisztelkedésben részesülnek. — A' puteaux-i lelkész', húsz gyász-, és számtalan egyébb kocsi' kiséretében érkezett meg a' gyász kiséret, tizenegyedfélórakor, az invalidus templom előtt. A' halottimise egy órával később kezdődött. Egy négyesdal Panserótúl, Rubini, Tamburini, Ivanof és Lablache (mindnyájan az Olasz opera' tagjai) által énekeltetett, a' hangászkar Cherubinitól egy requiemet adott elő. 1. órakor indult a' gyászmenet Pater Lachaise temetője felé, a' halottlepél' széleit Cherubini, Rossini, Paer és Caraffa tartották. A' párizsi szinpadnak tagjai, nagyrészint legjelesebb hangszerzők és irók csatlakoztak a' halotti menethez. Rendmúlólag sokan tódultak ezen ünnepélyes halotti pompához. Már 11 órakor bekellet zárni az invalidok' templomát, minthogy az, az ez alkalommal hivatalosokkal már is telve volt. Belliniért a' Notre-Dame templomban kellett volna tartatnia a' halottiáldozatnak, a' párisi érsek azonban nem akarta megengedni, hogy szindalnokok énekeljenek templomában, habár ez szinte megtörtént is a' Julius 28ki áldozatokért tartatott halotti pompa alkalmával. Folyamodtak tehát a' sz. Roce-i lelkészhez; de ennek is megtiltá az érsek, templomát a' kivánt czélra át engedni; úgy hogy kénytelenek voltak az invalidusok templomát választani, melly az érsek' rendelkezése alá nem tartozott. Élénken foglalatoskodtak már jelenleg is, a' szándékkal, az elhunyt hangszerzőnek emlékszobort állitani. Több 4000 franknál van már feljegyezve, az előfizetési iven, mihez az olasz opera-dalnokok nevezetes részben járultak. — Bellini halála számos életrajz-vázlatot, és necrologot támasztott, az alatt mig a' felhivott czikk' szerzőjének, ennek előtte nem kevés fáradságba került a' hangszerző' életéből, megszerezni az egyes adatokat. A' közöltettek azonban tökéletesen igazak.

Megjegyzésre méltó a' t. közt egy czikk, mellynek szerzője Romani a' költő; 's melly először a' piemonti ujságban jelent meg. A' bécsi szinházi lap közölte ezen tételt jó leforditásban, nem lehet tehát nem tennem, miszerint azt olvasóimmal ne közöljem; melly is ugy szól:

Az 1835. év, September' 24dike vég napja volt, egy jeles Olasznak. Puteaux-n nem messze Páristól esett-le a' kárpit, egy 33 éves rövid élet előtt; melly szép reményekkel dusan felruházva, soha nem mulékony fénnyel tündöklött. Bellini Vincze nincs többé! könyet hullatunk e' szavakra; de a' köny nem képes eltörleni a' szavakat. Catania, kedves szülőföldе; Nápoly, melly az oktatás' magvát fogékony lelkébe plántálta; Milano, melly a' szép babérkoronát fonta, mellyel ifju kora ékeskedett; Páris, melly a' hangművészet' kedvenczét vendégszeretőleg fogadta, és dicsőséggel tetézte; végre minden városok, hova a' művészet világa áthatott, hol a' lángész' tüze és a' széphez való szerelem hevül, gyászolni fogják ezen idő előtt elhamvadt fényt, és siratni, a' veszteséget, mint általánost, és soha ki nem pótolhatót. Azonban egy halandó sem képes, ugy felfogni a' hézagot, mellyet a' hangvilágban, az elhunyt művész maga után hagyott, mint én: Mivel kisem tekintett, hasonlóan velem, olly mélyen ezen jeles lángész' elrejtett titkaiba, mivel kisem vette észre ugy mint én, azon mélységet, honnan a' szikra felszökött, melly őt a' szép iránt lelkesité. Kisérője, munkatársa, barátja, sőt több voltam neki saját

saját testvérénél. Midőn ő tudományban gazdag: de szegény tapasztalásában, Nápolyból, Milanóba jött, 's még nem lévén ment, azon alkuszerű (Conventionette) tekintetektől melylyek által „Bianca és Fernando“ első szinpadi munkájánál lebilincseltetett; ekkor én voltam egyedül ki bele néztem költészi lelkébe, ama magasra vágyódó szellemébe, és olvastam azokban a' törekvést határokon túl emelkedni, mellyek közt oskola szabályok, és utánozás' rabszolgasága által szoritatott. Én vettem észre egyedül, hogy Bellini más drámát, más költést kiván; különt attól, mellyet a' kor' rosz izlése és a' hangszerzőknek, még annál nagyobb tudatlansága tett divatossá. Akkor volt az idő, midőn első próbát tettem a' fiatal hangszerzővel, és számárá költöttem „Pirat“ czimü daljátékot. E' naptól óta mindinkább közelitettünk egymáshoz, 's egyesülve küzdöttünk a' hangászati szinpadnak hibás szokásai ellen, 's egyértőleg törekedtünk lassankint azokat, kedvvel, türelemmel és szeretettel kiirtani. Ezen ügyekezet és erőlködésnek egyesületéből támadtak „La Straniera“ „i Capuleti ed i Montechi“ „Norma“ és „La Sonambula“ daljátékok. Ezen törekvések egy pillanatra meghülvén, legközelebb jelentek-meg „Zaira“ aztán „Beatrice Tenda“ két kevésbé szerencsés daljáték, mellyek elégségesen bizonyitják, hogy Olaszországban a' hangászat soha sem térhet-el a' költészettől. Ez ugyan rövid időszak vala, mellyre mi mindazonáltal, nem máskép', mint elszégyenülve tekinthetünk vissza. Azok kik a' művészet' viszonyaiban, külön elméleteiben, kiviteleiben, a' tudományok' példáiban és előmeneteleiben járatosabbak mint én, Bellini munkáit, stilusát, modorait és segédforrásait nálamlál inkább fogják tudni megbirálni. Ők megmutatják az utat, mellyet ő a' nagy Pansaresen után nyitott magának, 's kifogják nyomozni hol marad emez, 's honnan ment légyen, amaz, egy lépéssel tovább. Én szabadon kimondhatom itt azon állitást, hogy a' hangászati és költészeti egyesületnek szükségét, az igazi drámáit, a' szenvedélyek nyelvét, és azoknak kifejeséseit, Olaszországnak kevés hangszerzőji, és jelenkorunknak tán egyike sem értette olly helyesen mint Bellini. Belliniben sokkal több halt-el egy hangszerzőnél. Mivel törekvések szakasztattak félbe, mellyek Olaszhonban nem olly hamar lesznek elérhetők. Én egész kiterjedésében ösmérem e' törekvéseket. Majd ha az életleirók műoktatók, műbirók és criticusok ezen lángeszü hangszerzőnek, a' próbatét és magasztalás' adóját egyszer meg adták (?) ekkor tisztemhez járuland, megjavitani némelly véleményt, megigazitani némelly itéletet, előhivni az elmult időt, és vetni a' jövendőbe; akkor fogom én szándékainkat, beszédeinket 's reményeinket közleni mellyeket keblünkbe tápláltunk, nem tekintvén a' távolságra, melly benünket testileg elválasztott. — Azonban fájdalom e' szép remények, meglehet örökre elenyésztek. Tizenöt évig serényen kerestem egy Bellinit; egyetlen egy nap fosztott meg tőle, és elnémult a' lélek, melly egyedül felelt meg az enyimnek. Ki azonban e' szavak szerint itélve engem gőggel vádolni, vagy bár mi módon szándékomat balra magyarázni akarná, ez rám, és Bellinire nem ösmert, és mély fájdalommal felfogni nem képes! —“

Én az olvasóra bizom, és az alapos értőre, ki Bellinit érdeme szerint képes megbirálni, ki előtt „Romani“ hitele a' tudományos világban esméretes, a' közlött czikkben mi való, mi hibás? kipuhatolni.

N—ből.

Kapy István.

EPIGRAMMÁK.

Kölcsön.

„Nemzete' nyelvét a' Lady még nem tudja, ne kivánd
Hogy szóljon magyarul, ő csak öt évtizedes.'
Tromfot tromfra! — helyes hogy az utá t Nemzet is őtet
Kölcsön megvetvén, tudni feledje czimét.

„Ja?“

Hosszu beszédim után is Nénike' válasza csak „Ja?“
Istenem irgalmazz! milly hideg egy nyavalya.

Borkúti.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Magyar szinház. September 19d. Szigligeti uj szomoru játéka „Pókaiak“ csakugyan szinpadra került és közösen tetszett, melly szinműről azonban másodszori előadásra bővebben. — Sept. 20d. „Tündér kastély Magyarországban“ mellyben Szerdahelyi mint elbocsátott közhuszár Dérinével, utitársával együtt, a' közönségtül mindig közkedvességgel fogadtatnak. Komlossy Ida Szöllősivel a' játék folyamában magyart lejtettek 's igen tetszének. Sept. 21d. „Saluzzoi Corona.“ 22d. „Zampa.“ 23d. „Nőragadáa az álarczos bálból.“ — September 24dikén mint előre jelentettük „Ariadne“ szomoru játék 4 flvsban. Kuthy Lajos urtól. Mi nem vonjuk vissza szavunkat, hogy e' darab drámai összeszövésében jó, nyelve virágos, de a' mennyi érdeme van e' tekintetben, annyit ront le belőle e' szinmű' lelki becse, vagy igazabban kimondva, e' szinműnek képzetben ugy mint érzetben undoritást gerjesztő lelki becstelensége! Itt látunk egy asszonyt, Ariadne, de ez koránsem könnyelmü nő, hanem egy természet feletti gyilkos szörnyeteg, egy gyalázatos gazasszony! kinek nincs a' mennyben, nincs e' földön, nincs önvilágában, tu'ajdon kebelében, semmi szent, semmi tiszteletes, semmi borzasztó, semmi visszatartóztató; bűn az mind, bűn — ocsmány, alacsony, ezudar bűn a' mit cselekszik; illy asszony csak egy semmitől nem undorodó lélek' agyréme lehet, kiczégérezve becstelenségül, de nem ugy állitva elő, hogy testi, lelki bukása tanitson, hogy a' bűnben a' bűnt velünk megutáltassa 's lelkünkben a' nemesebb iránti vágyat gerjessze. Ez asszony tüstint az első jelenésben szerelmet vált és esküszik egyetlen egy látásra volt férje vagy szerelmi frigyese koporsója felett, 's kivel? egy ismeretlennel 's hogy ez meg ne tudja, hogy ő megesett leány, előzi hű szolgálóját, meggyilkolja mindjárt a' második jelenetben tulajdon testvérét, ki őt inaskép szolgálja 's gyermekét mint kutyakölköt utczai martalékul teszi ki; e' czudar gazasszony öl, gyilkol, férjének tulajdon gyermekével adatja a' mérget 's férjét még halálában is gyilkosnak vádolja olly gyilkosságban, mellyet kevés perczczel ezelőtt maga követett el egy ifiun, ki őt szeretni nem akará 's a' t. 's a' t. — — — Azt kérdjük már most a' franczia romantika iskola majmolóitól, hová fogják vezérelni nemzeti magyar erkölcsünket az illy eszeveszett agyrémek?! Hazafizágról, emberiségről 's annak jogairól hallunk itt szólani, gyáva, magokkal 's szerelmökkel tehetetlen jött-ment buja férfiakat, haramiákat, gyalázatos gazasszonyokat. — A' haramia lábával tipor 's dönt el egy szent képet, hogy ez Ariadne bűntársát, — a' czudar koldus asszonyt, agyon sujtsa. Egy haszontalan, gyáva szerelmes nem undorodik ajkán kibocsátni a' kotránkoztató szót, hogy „szerelme olly tiszta volt mint sz—z. M—riájé.“ — Hová fog ez vinni bennünket?! Illy erkölcsi iskolát akarunk e állitani a' szelid magyar nőnemnek? illyet a' mivelt vagy egyiránt szilaj de erkölcsében ennyire el nem aljasulható magyar ifjuságnak? Hol fogunk megállani, ha a' szinpadon akármelly vallás tiszteletül emelt jelet lábbal tiporhatni? hol fogunk megállani, ha a' szinpadon haramiának lenni hazafiság, erény, dicsőség?! — Állitson, az igy gondolkodó agy magának különös haramia iskolát, tanitsa ott a' bujálkodást legundokabb nemben, de Isten, világ és ember nevében tanitványait közbotránkoztatásul nyilván és szinpadra fel ne léptesse 's mi az erkölcs és emberiség' nevében követeljük, hogy az egész közönség, melly ma mondhatni kivételnélkül annyira megbotránkozott, jövendőben illy undoritó agyrémek' előadásától kiméltessék meg. —

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October 1sőjétől kezdendő évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben* 2 *frt.* 30 *kraj. postán* 3 *pengő forinttal. A' folyó félévi számokból néhány példánynyal még szolgálhatunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Pest — **1838.**

Septemb. 30kán — 26dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' — Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. — ***Második fele.***

Tündér Ilona

tüneményes vigjáték 3 szakaszban.

(Vége.)

Rényv. Ön tehát illy módon borbély lett?

Csicsó. A' leg passionátusabb borbély.

Rényv. És ön aztán e' borbélyi szenvedelme mellett, egy kissé — na, de ne vegye rosz neven, — egy kissé korhely lett.

Csicsó. Csupa passióbul, kérem szépen csupa tiszta passióbul.

Rényv. Igaz, igaz; de lássa ön, ha az ember egyszer korhely, olly bajos jó utra térni.

Csicsó. Nyiltan beszélve uram, mig fiatal az ember, addig csak megjárja; ki segiti az embert esze, csinossága, delisége furfangossága, szépsége, de megöregszik az ember, pedig azt mondják: a' vén czigány minden nap egy nótát felejt, 's akkor aztán nem tudom hogy danulunk majd.

Rényv. Ön tehát a' jövendőrül gondoskodik?

Bsicsó. Gondoskodnám uram, gondoskodnám, de mi haszna, ha zsebem teljességgel nem akar gondoskodni. —

Rényv. Ossza meg gondjait egy jó nővel, házasodjék meg ön.

Csicsó. Házasodnék az ember, de mi haszna, mikor a' sok házat elsodrotta a' nagy árviz, ott fekszik az én házasságom is valahol a' Dunában.

Rényv. Önnek tehát volt már valami összeköttetése? —

Csicsó. Volt volna, de már nincs. Egy jó barátom van, harangozó, de talpig becsületes ember, ez egy vászontakács leányával akart összeszőni, hanem még kenderré sem nőhettünk, már kiáztatott az árviz; jövendő nagy reményü ipamnak is háza volt, — nincs.

Rényv. De még lehet, én a' takácsot ismerem, ő iparkodó ember, 's ma holnap annyit szerezhet, hogy önnek műhelyt vehet.

Csicsó. Csak műhelyem volna uram, csak műhelyem, majd megmutatnám én ki a' borbély a' világon.

Rényv. Lesz csak jobb utra térjen ön; emlékezzék szavaimról, még látni fogjuk egymást (el.)

Negyedik Jelenés.

Csicsó, Dani, Piroska, majd Zagyvali, Pinczérek.

Csicsó. Lesz, csak jobb utra térjek; furcsa biz az: még is ha bal lábomra sántitanék, csak hamarább elmondhatná valaki, — jobra biczegjen az ur!

Dani. (Jő Piroskát vezetve.) Bába-doctor — és ló-chirurgus! kitől a' sors, és én elválasztottunk, — keresztlányom, im itt van! —

Csicsó. Piroska! ah Piroska!

Piroska. Csicsó ur! —

Csicsó. Kincsem! drága kincsem!

Csicsó. Szép a' világ
Ha kincs vagyon zsebünkbe'

Piroska. Szebb a' világ
Ha kincs van a' szivünkbe':

Ketten. Rád akadtam
A' világba' drága kincs
Kinek széles
Ez országba' mássa nincs.

Csicsó. Szép a' leány
Gyöngy alak ha jó szive,
Piroska. Szebb a' legény
Ha kedvesének hive:
Ketten. Rád akadtam 's a' t.

Csicsó. Földi kincsem
Hű Piroska te itt vagy,
Piroska. Látlak ismét
Hogy ha szeretsz el ne hagy.
Ketten. Rád akadtam
A' világba' drága kincs.
Vigasságom te kivüled
sehol sincs.

Dani. Nevekedjetek és sokasodjatok, mint Libánon czédrusai, énekli a' kántor, kongatja a' harangozó.

Piroska. Mi Csicsó urat jöttünk meghivni lakodalomba.

Csicsó. Kiébe, az enyimbe? —

Dani. Hát mikor volt kézfogód? — mi nem szoktunk csak ugy puffra házasodni.

Piroska. Katicza néni megy férhez, Kenderesi bácsi veszi el.

Csicsó. Hol lesz a' lakodalom? —

Dani. Itt lészen az eszem iszom.

Csicsó. Piroska, te pióczája e' szivnek, és te tűrheted, hogy testvéred melőzzön minket a' házasságban? —

Dani. Házasodjál — mint becsületes emberhez illik, tartsd ma kézfogódat, én leszek násznagyod, aztán háromszor kihirdetünk, én ingyen beharangozlak; — és ha végre elvégzed földi borbélyságodat — Csicsó, én mindig jó barátod voltam, — akkor harangszóval siratlak meg.

Piroska. Dani bácsi, ne beszéljen olly szomoru dolgokat. —

Dani. Igy végezte a' törvény és igazság, igy kell a' dolgot kiharangozni.

Zagyv. (jő a' pinczérekkel kik a' nagy dobot behozzák) Na, ez lesz a' lakodalom, millyet a' tarka kutyában még nem tartottak. Az asztalon fiúk a' borokat a' poharakat rendeljétek el.

Dani. A' nagy kancsót tegyétek az apró poharak közé, abból én iszom.

Zagyv. Isten hozott Dani koma, ugyan hol jártál? azt gondoltuk, ha csak halva viszsza nem jössz, soha sem látunk többé.

Csicsó. (az asztalra rakott borokat kóstolgatja.) Mondhatom jó borok. —

Ötödik Jelenés.

(Menyegzői muzsika. Mars.)

A' lakodalmi vendégek jőnek. Elől két mesterlegény mint vőfél, Kenderesi, Katicza, két nyoszolyólány, Csombék feleségével, Násznagyok, Czafrang, Tánczosok, Vendégek, Vendégnők, Rényvölgyi (elvonultan.) Előbbiek (menetet tartanak.)

Kend. Tánczba töltsük a' lakomát
Tánczra hijjuk menyasszonyát.
Kar. Hadd forogjon nagy szaporán
Három a' tánez a' lakomán;
Hadd forogjon
A' menyasszony.

Kend. Uj menyecske uj czipővel
Magyart lejtsenek a' vővel,
Kar. Hadd forogjon 's a' t.

Kend. Járja párta alatt még el
Tánczát a' nő vőfelével.
Kar. Hadd forogjon nagy szaporán
Három a' tánez a' lakomán,
Hadd forogjon
A' mennyasszony.

Czafr. Most már kötélverő járd el menyasszonyoddal a' hármas magyart.

Kend. Én Budakesziben szabadultam fel, Soroksáron legénykedtem; én csak vágtatót tudok. —

Dani. Törjön ki nyakad a' vágtatóban, hát magyart mért nem tanultál? Megálljatok a' tánczczal, előbb egy czeremoniális ünneppnek kell véghez menni, — Csicsó Gyuri! becsületes borbély legény, és Piroska keresztlányom jertek ide: Vászontakács állj elő. — Uraim és asszonyaim, csendesség adassék. —

„Vászontakács, te édes atyja több előttünk ismeretes és ismeretlen gyermekeknek! tekintsd meg ezen becsületes borbély legényt, ezen nagy reménységű sebészkedőt, tekintsd meg tulajdon édes leányodat, kit te tulajdon emlőiddel táplháltál.“

Czafr. Dani te, mikép beszélhetsz olly zöldeket.

Dani. Csendesség! vagy ugy megránczigállak benneteket, mint a' nagy harangkötelet. — „Tehát Vászontakács, tekintsd meg ez előtted álló párt, és minthogy már az Ó-testamentomban is ugy találjuk, hogy Ádám apánk nőtelen korában, annak rendje, módja szerint feleségül vette Éva asszonyt, értem tudni illik vászontakács, nem komám asszonyt, feleségedet Évát, és nem is ezen a' földön hanem a' paradicsomban megbukott Évát; annakokáért tehát vászontakács, ezen jövendőbeli léányodat, Piroskát, add feleségül e' jelenvaló becsületes borbélynak; különben is barátodnak, egyébiránt is barátomnak, és ugy szintén is mindnyájunk borbélyának.

Csomb. Harangozó, — Dániel, — és Komám! —

Dani. Fogd be a' szádat vászontakács, még nem végeztem el. — „Szerette gyermekeim! adjátok elő jegygyűrüiteket.

Piroska. (teljesiti.)

Csicsó. Dani te, nekem nincs gyűrűm; már most ha sárba vezettél, huzz ki belőle.

Dani Borbély, te örökös vőlegény, hogy járhatsz gyűrű nélkül? — Mi az istennyilát csináljunk? — Igaz, az előbb egy üres zacskót találtam, ezen van egy rézkarika, megvan a' jegygyűrű, már most ne félj semmit. — — — „Vászontakács! im atyai kezedbe adom Ieánnyod' jegygyűrűjét; — itt van egy rézből öntött vaskarika, ez jövendőbeli vőd gyűrűje, és most már vászontakács kérdezlek először, másodszor és harmadszor is, komám asszonynyal együtt: megakartok-e egyezni ezen itt álló pár' összekelhetendőségének mivoltában? —

Csomb. Harangozó! Dániel és komám! Mit te itt a' házasságról olly lélekháborító szép ékesszólással mondál, ugy van megirva a' Csizióban és ugy nem különben olvastam e' szavakat a' Kis-Tűkörben is. — Jövendőbéli gyermekeim és unokáim! a' miképpen kérdezett engem Dániel a' násznagy, azonképpen kérdezlek titeket: meg akarjátok-e osztani az élet kenyerét még akkor is, ha kenyeretek nem lesz?

Piroska. } Igen is, meg.
Csicsó }

Csomb. Feleség Éva, nem mondasz ellene e' házasságnak?

Éva. Ha mint mondád apjok, hogy igy van e' házasság megirva a' Csizióban, nem.

Csomb. Dániel, koma és násznagy! mi megegyezünk e' párnak, a' miképpen kivántad megkötöztetésében és hogy meg legyenek kötve e' földön, ime kicserélve visszaadjuk gyűrűiket, legyenek boldogok!

Mind. Legyenek boldogok.

(Tánczz.)

Rényv. Igy, uraim és asszonyaim, ez már az illő vigalom, 's nem az örökös borital.

Csomb. }
Kend. } A' mi jótevőnk.
Czafr. }

Csomb. Az urnak köszönhetjük, hogy intő szavait szivünkre vettük, az igaz házunk nincs többé, de van erőnk dolgozni 's iparkodni fogunk mindent jóvátenni. Akár ki légyen az ur, birja békével házainkat; áldás utána. —

Rényv. Igen is, minden földi jótét után áldás. — Én házaitokat felépitettem, de koránsem magamnak, hanem — nektek. —

Csomb. }
Kend. } Nekünk?! —
Czafr. }

Rényv. Ugyvan, gyermekeim: nektek, kik iparkodó, szorgalmas, becsületes emberek vagytok. Mától fogva bírjátok felépitett házaitokat és ismerjetek ujból is bennem, a' titeket boldogitani óhajtó Árgirus királyfira.

Mind. Árgirus Királyfi?! —

Argirus. Országom nyiljék meg.

(Dörög, tündérország megnyilik.)

Hatodik Jelenés.

Tündér Ilona, Tündérek, az előbbiek.

Argirus. Ím, kedves gyermekeim, jobbomon látjátok Tündér Ilonát, ki titeket szinte olly hőn szeret mint én.

T. Ilona. 'S ki boldogságtokat szinte olly hőn óhajtja.

Mind. Éljen Árgirus királyfi! éljen Tündér Ilona! —

Utósó karének.

Földi sorsunk sötét egét,
Balszerencsénk' bus éjjelét,
Tündér Ilon' hitvesével,
A' királyfi derité fel.

Rajtunk bár földi csapás dult,
Sorsunk ime jóra fordult;
Bíborozza fénysugára,
Ki áldást hint Pest-Budára.

Fény e' tündér Hazára,
Merre csak nyulik határa;
Bíborozza fénysugára
Ki áldást hint Pest-Budára.

Egy két szó a' szép nem ügyében.

Kinek hálás keble egy rényes anyáért forrón dobog; ki boldog, rokon karjai közé egy jó nő testvért szorithatni; ki szerencsés, lelkes nők' üdvös ismeretségével dicsekedhetni; annak a' nő nemről csak fenséges fogalmai lehetnek, 's az borzadással fordítja el arczát a' szörnytűl ki fekete gyanújának az egész nemet feláldozni nem iszonyodik.

Hiszem, hogy a' nőnem közt is vagynak, kik nem méltók az emberi nevezetre, de azt is tudom, hogy ollyak is vagynak kiknek erényeit 's érdemeit nem méltányolhatjuk eléggé, 's amazok közt szerzett szomorú tapasztalást imezekre is kiterjeszteni vakmerőség, vétek, szentségtőrés.

Nem vitatom a' szép-nem — melly nevezetet nem a' kül de lelki szepségtűl szeretek származtatni, érdemeit, mert ezek kiemelésére tollam, tudom nem elegendő; csak azokra teszek egy két jegyzést, kik a' szép nem ellen olly kíméletlen szoktak kikelni.

Rendesen magunkról húzunk következést másokra, 's véleményünket tapasztalásra alapitjuk. A' tiszta kebel még akkor is szives a' botlottat mentegetni, midőn ellene világos körülmények harczolnak; a' fekete lélek az angyalt is ördögi lepelbe burkoztatja; 's igy a' kíméletlen bíráló csak maga felett töri el a' pálczát annyival inkább, mivel keserű tapasztalását olly nők körül szerezte, kik feledve magas rendeltetésök fenséges voltát, az állatiság' rabigájába görnyedve, — borzadok kimondani, az élet ártatlan örömeiből ki kiáltott keresetet üznek!!

Ám de ki tudja mi a' tiszta szeretet, ki hiszi, hogy a' szikra melly keblünkben a' szeretet szent tüzét gerjeszti — bár a' szív hamuhodjék is, végtelen mint maga az Istenség mellynek részecskéje, kit a' hamar leélt örömökrei emlékezet a' boldogok elleni irigy gyűlölségre nem ingerel; kit egy nemes lélek megnyerhetése, ön tökéletesitésére, 's fényes tettek kivívására buzdit; birhatása pedig a' vétkes gyönyörök csáb-ingerei ellen védűl szolgál, az becsüli, tiszteli imádja a' szép nemet.

Suum cuique —

Varga.

Öregebb Furkács Tamás' Válasza fia levelére az Athenaeumban. *)

Elfajult gyermek! — Atyák' tévedéseit gyermekeik által bünteti az isten, általad sajnálkozva tapasztalom. Pestre küldélek téged, hogy legyen valami belőled, 's nem hallgattam barátim' és rokonid' tanácsaira, kik olly éles belátással jósolák előre, miképen csak falra hányom a' borsót, midőn belőled valamit faragtatni akarok. „Az ökröt ha Bécsbe hajtják is, ökör marad," régi közmondás, de isten látja lelkemet, igaz voltát rajtad tapasztalom. Oh! mit vétettem én, mi rosz tettet kelle elkövetnem, hogy illy gazfiú' atyjának lenni lön sanyaru rendeltetésem! — Nem az volt-e szüntelen ismételt tanácsolásom: „vigyázz kivel társalkodol," nem ezt iparkodtak e jó anyád és rokonaid fejedbe verni, nem ezt javasolta maga szegény együgyü testvéred is, ki még elég jókor átlátta, hogy veled együtt eke' szarva mellé teremté isten, 's most itthon csárdáskodik? Azt véltem, szülőid jó czélu intéseinek több hatása lesz lelkedre; de előtted a' jó nem áll üszteletben, te elfajult vagy. Micsoda társaságba avatkoztál? kikkel kötél pajtásságot? minő czimborákkal fogál kezet? miféle rosz lelkek közé keveredél? A' szidalmak fornak ajkaidról; a' rágalmazásban mester levél; hazudozol; káromkodol; derék embereket becsmérelsz; részegeskedel; minden sorodban kupát emlegetsz; gazságokat követsz el nyakra főre, 's ha kik gonosz hazugságaidért, roszlelkü tetteidért az érdemlett czímmel illetnek, pulya lelked csak fecsegésben keres elégtételt, az ágy alá bujsz, 's hogy a' nem birt bátorságot birni láttass, innen lármázasz fecsegsz, köpködsz, mint fondorkodó gyáva macska a' hősi uszkár ellen. Mi közöd neked azzal, hogy valakinek gazember lesz neve? Ki mit keres, azt megkapja, 's ha mit érdeme után kapott, innye ellen van, elég szégyen, hogy csak gyermeki vinnyogással tud rá felelni 's a' gazság által érdemlett gyalázatot vénasszonyi pletykákkal iparkodik lemosni magáról. De ösmerlek már téged, rosz fiu — nosco te mi asselle! — 's hirét vevém, hogy többi alacsony tetteidhez még az álarczoskodást is ragasztod, larvatus incedis. Ha kit a' roszban dicsérni lehetne, dicsérlek téged annyiban, hogy átlátod, miképen elkövetett vétkeid miatt annyira utálatos neved minden becsületes ember előtt, hogy most kénytelen vagy álnévi alakoskodásokat űzni, ha szólni akarsz; de mi dicsérendő legyen ez átlátásban, ha az téged nem megbánásra, hanem uj alacsonyságokra vezet? vagy azt véled, nincs tudva előttem, hogy te és korcsmabeli czimboráid hetvenkedtek minap is káromkodólag egy más közönséges helyen? Becsületes ember nyilván szokott a' síkra kiállani, 's ezt ama' 25 is tenné, kiről te fecsegsz, ha mélyen nem érzi hogy Daulnay Sándor' szavai csakugyan rá illenek. Oh fiu! fiu! isten látja lelkemet, nem sajnálnám a' sok költséget, mellyet rád pazarlok, csak látnám, hogy nem épen minden haszontalon; de te neki indultál a' rosznak, 's miután czimboraságot csupa romlott lelkekkel kötöttél, ki reméljen belőled valaha valamit? Ne csudálkozzál, hogy levelemben szeretet és harag egymást váltják; ez kel lobra bennem, ha meggondolom, hogy fiam vagy; amaz lobban fel, ha eszembe jut, hogy elfajzott rosz fiam vagy.

Leveledből látom, hogy te 's gonosz czimboráid igen dühöngenek, mivel a' „Hirnöknek" szebb külseje van, mint a' Jelenkornak, 's minthogy mi a' szem' itélete alá esik, el nem tagadhatjátok, kétségbe akarjátok hozni belső velősségét, melly fölött a' lélek itél? Gyermek, hallgass! tekintsd meg azon embert, ki e' Jelenkort több éven át, harmincz (ha nem negyven) ezer forint tiszta jövedelem mellett a' légdúrvabb papiroson — mindig szebbet szebbet igérve, — a' legocsmányabb nyomtatással — mindig tisztábbat igérve, —

*) Miad azok iránt, mik e' levélben előfordulnak, 's a' t. olvasók előtt bizonyosan igen különöseknek tetszenek, lásd az Athenaeum' legujabb (26.) számát.

nem kiadta hanem oda vetette drága pénzért a' magyar közönségnek, mint agárnak szokás csontait ama' nyulnak, mellyet ő maga fogott 's mellynek húsát még is mi rágtuk le. Tekintsd meg ezt 's fontold meg, hogy ezen ember most is hasonló csalfa lármával hazafiság 's illyenek felöl huzná zsirját a' könnyen hivő magyar közönségnek, ha ennek meg nem mutattatott volna, hogy az, ki nem zsugori pénz-hidegleléből tesz mindent, kevesb jövedelemmel is szebbet, jobbat, finomabbat adhat.

Mit köpködtök? mit dühöngtök? mért fecsegtek úton útfélen? mit dobáltok sárral magatok körül? Hiszen magatok mondátok: „az ész az isten" 's most még is tajtékzik szátok, midőn ezen saját istenetek korbácsol benneteket Csató Pál' képében? Ki tanitott benneteket, az ész' szavaira nyelvkiöltéssel felelni? okokra rágalmakkal? adatokra koholmányokkal? következtetésekre bukfenczekkel és czigánykerekekkel? ki tanitott víni felfödött sisaku ellen alatomosan, bujkálva, elrejtezve, álarczosan, — kicsoda? ha saját semmiségtök' öntudata nem? Midőn Csató Pál Daulnay' szavait fejetekhez sujtotta, oka volt ezt tenni, mert ti rágalmakat sziszegtetek ki ellene, hazug rágalmakat, dühösségtök kisajtolta rágalmakat, desperatiótokbul eredő rágalmakat. 'S ti illyesmivel az okoskodásokra mertek felelni? — Oh fiu, flu! te a' kárhozat' utján jársz. A' bicskás és gazember *) azonban a' te és czimboráidnak, kiket principálisaidnak nevezesz, fejére érdemetek szerint önkényt háramlik vissza hatszorosan.

'S nem pirulsz nyilván megvallani, hogy a' pesti fényes kávéházban is, korcsmában és csárdában vélted lenni magadat bicskások közt? Gyalázatos gyermek! azt véled nem tudjuk mi mindnyájan: „nauta de ventis" — „a' sertés makkal álmodik?" 's ugyan mi más juthatna eszedbe, midőn társa vagy bicskás czimboráknak? Ezt a' bicskás szót jól megjegyezd magadnak czimboráiddal együtt: mert ti közönségesen másra ruházzátok minden illy jeles találmányaitok' megkezdését; a' végre tartsátok eszetekben t. i., hogy ha majd példátok után gyakrabban megfordul e' szó ezentul a' közönség előtt, ne hazudjátok dicső szokástokkint, hogy nem ti voltatok feltalálói. Quo vos Bachus rapuit?

Mit csinász te fiu? hiszen te humorizálni is akarsz? vitzeket csinálsz? szójátékot — plane szójátékot! — faragsz? Uram istenem! mire nem visz titeket egy nagy városban bicskás czimborák közt boros kupák mellett a' desperatio? A' szemle szót magyarázgatod. Igen is e' szó: szemle annyit tesz, mint mondád: szem le, t. i. hogy minden becsületes ember levonja rólatok szemét, mert tekintetére nem érdemesít, 's inkább a' földre néz, mint rátok, mert a' legfeketebb is fehér némelly curiosus lelkek mellett.

Irod egyszersmind, hogy principalisodat nem leléd otthon. Ha principálissaid közül csak egy is valaha otthon volna, mentve volnánk illy megromlott gyermekektől; de hiszen az a' legnagyobb baj, hogy principálisaid közül csak egyik sincs soha otthon. Ha ezek otthon volnának, bizonyosan nem engednék meg, hogy olly ember' drámáit nyilván merd dicsérni, mellyekre ők magok is csak lopva aggatnak illyféle dicséret-foltokat. — Álmokat is fecsegsz nekem? mi köze jámbor embernek kupahevitette fejek' álmaihoz? hiszen hogy nagy álomjárok vagytok mindnyájan, az ugy is világszerte elhiresztelt dolog, ezt nem szükség magatoknak dobolgatni. Na hiszen csak jer haza! majd adok én neked álmokat; majd kiverem az álmot szemeidből, hogy láss; fölébresztelek, hogy érezd a' valót.

Most többet nem irok, mert érdemetlen vagy rá. Kérni fogom az istent, adja vissza eszedet 's téritsen jó utra, mellyről eltántorodál. Azt az egyet atyailag javaslom, használd bölcsebben az időt, mint hazugságok' elplety-

*) Ujra figyelmeztetik a' t. olvasó, hogy a' fenemlitett levél' tulajdon szavai.

kálására; hadd az embereket azoknak, a' mik; hadd a' gazt gaznak, a' búzát pedig buzának. Vagy nem tudom, miért iparkodol konkolyúl kelni ki, ha én buzául vetettelek el. Rosz emberek' czimboraságát kerüld; keress becsületes társakat magadnak 's ne keseritsd atyai szivemet romlottságod által. Minden előtt tartsd eszedben a' sz. irás' mondásait: „ne itélj gyermek, mert meg fogsz itéltetni," és: „a' melly mértékkel mértek másoknak, ugyanazzal fog visszaméretni nektek." — Küldök egyszersmind e' levelemben öt pengő forintot, hogy legyen miből becsületes tollat vásárolnod; különben ezentul rosz irásod miatt is olly feddésekre tarthatsz számot, millyeket érdemlesz.

Apád

Furkács Tamás.

EGYVELEG.

1) Mügge egyik munkájába ezeket lehet olvasni: „Ha egykor a' 19ik századrul történet irás jelen meg, melly a' népek haladását bélyegzi, John Cokerill a' szorgalom' királyja, az előhaladás császárja, mint tündöklő csillag fog ott fényleni. Hol van egy ország? mellyben gyárakat ő nem állitott volna fel? a' miveltséget nem emelte volna fel? uj tervet az életbe 's ezer szorgalmas kezeket ne foglalatoskodtatott volna? Lóversenyen az ő hires lovai futnak elől, gőzösök hirdetik nevét 's tb. A' mi csak előbbre ment, a' mi müvelődött csinosodott, mind az ő munkája, és ezen ember kinek fejében a' legnagyobb tervek nőnek, ki posztót készit és hajtőt, gőzhajókat, vasutakat és ruha gombokat, — barátja 's jóltevője hazafiainak, áldást hoz polgár társaira és a' nemzetre. 's tb." —

2.) Oriási vizililiom. Guiana' folyói és erdői, még egészen ismeretlenek a' tudományos vizsgálók előtt. Watterton a' maga derék utazásában (Wanderings) midőn Demerara és Essequibo erdőin felséges kalandjait bevégezte, ezeket irja: „Egyedül és mezitláb hajháztam ki a' mérges kigyókat rejtekekből; megmásztam a' fákat, hogy odvaikban denevéreket és vampyreket kaphassak, essőben vagy a' legnagyobb hőségben forróságban bolyongtam az az erdő legvadabb részeiben, hogy olly példányokat szerezhessek, millyenek még nincsenek. Szóval követtem a' vadálatokat hegyen és völgyön, mocsárban és lapályon, majd a' nap hevétől meggyulladva, majd a' nagy esőtül átalázva, míg az ést rám tört, 's éhségem egy kis száraz kenyérrel elégitém ki." — Schomburg pedig ezeket mondja: „Midőn sok nehézségekkel a' folyón haladnánk, valami különös tárgy figyelmet gerjeszte bennünk. Feszitett erővel eveztünk a' tárgy felé, 's nagy bámulatomra egy ritka plantára akadtunk. Ez ismeretlen virágnak hosszudad gömbölyü levele mintegy öt hat lábnyi széles, felső része világos zöld, alja pedig világos veres szinü; e' közt több száz virágnál — tiszta fehér világos veres és rózsa szinü-illatozott, mellynek kellemes szaga az egész környéket elárazta. A' virág kerülete mintegy 12 hüvelyk; — ezekben gyakran 20—30 fényes hátú bogarak hevernek, 's a' virágnak igen nagy kárt tesznek."

Epigrammák.

Jancsi.

Jancsi csörömpöl nagy sarkantyújával,
ez egy még
Benne van öccsétől, hogy zörejét szereti.

Kérkedi.

Kérkedi mondja hogy ő gőzgályán járja Dunánkat
Ő hazudik, de való hogy feje gőzbe oszol.

Haladás.

Éltünk még pipa nem volt társunk, most pipa
szónál,
Mélázunk arról a' mi örökre letünt.

Ország.

HIR- 'S DIVATLAP.

HONI HIR.

Nyitrai ünnepély. A' f. hó 16án örömnap virradt fel n. Nyitra megyének, és különösen Nyitra felső városának, mellyen kebelébe fogadá rég ohajtott 's buzgó kebellel várt, és vágyva látni kivánt fő-ispányát m. Medgyesi b. Mednyánszky Alajost. Nyitra megyének lelkes KK. és RR-dei nem mulasztának el semmit mi ezen nap fényét, és pompáját minél diszesebé 's kitünőbbé tegye. — A' város ugyan-is az említett nap' estején egészen ki vala világítva, — 's több helyeken valódi gyönyörrel és szivbeli megelégedéssel lehete olvasni a' kivilágitott magyar feliratokat, mellyeket számos helyeken számtalan népcsoport bámult, — de mi sajnos! csak igen kevés értett. — Legkitünőbbek valának a' nagy alkatú ns megyei ház, mellyen számszerint közel 10,000 lámpa lövellé szét glória fényét az éj sötét kormában. — Az épület közép homlokzatán ezen rövid, de igen czélszerű versezet vala olvasható:

„Lángolat árjában tündöklik Nyitra megyének
Fő-ispányja iránt, — szivbeli tiszta tüze.“ —

Ezen felirásnak mindegyik oldalán még más két hasonnemü versezet volt kitéve, de mellyeket vagy a' mögöttük gyéren helyezett lámpák, vagy a' betűknek rosszul választott 's nehezen átlátható szines papiros miatt elolvasni nem lehete. — A' ns megyei ház előtt létező hidnak mindegyik oldalán álló, mintegy 2 öl magosságú piramis jól mutatkozott. — Továbbá a' város' piaczán álló mintegy 5—6 l. magosságu háromszög coloss mindegyik oldalán a' következőket lehete szemlélni.

Keletről:

„Nyitra dicsőségét koronás Fejedelme iránti
Hódolatát jelelő, — áldozatokba lelt.“ —

Délről:

„Honja 's Királya iránt hűség ihlelte tüzében
Hű kormány férfit, Nyitra ölelni siet.“ —

* * *

„Érdemdús pályája körén Mednyánszky ragyogjon,
Hintve vezér fényét jóra, dicsőre soká!“ —

Éjszakról:

„Bár mi jeles kézmű roskad, 's elenyészik idővel
Szívben emelt emlék, állni örökre szokott.“ —

A' magányosok között pedig különös figyelmet és dicséretet érdemle t. Lang Ferencz gyógyszerárús úr' kitünő szorgalma, a' ki is ezen ünnepélyre különös diszű világítmányt állítatott fel háza előtt, melly sokakat váratlan örömmel lepett meg. Ezen t. i. Nyitra várossa volt szemlélhető jól kivilágítva, 's a' hegyek kupjai megül felkelő napban] fenn tiszt. fő-ispány ur ő mga. ns. czimere tündökle ki mint hajnali csillag a' már bágyadt fényü égi testek közül. — Jóval feljebb pedig a' következő czélszerű felirat diszlett:

„Mednyánszky régóta honunk tudósi körében
Most Haza nagyjai közt tündöklő 's Nyitra megyének
Fő-ispányja, Király 's ország kedveltje, Megyénknek
Napja, borúra derű, csemetére tökéllet' adója; —
Érdem pályáján örömünkre sok évekig éljen!“ —

'S mi az egésznek különös díszt adott az volt; hogy az egész világitmányon tündöklő lámpák nemzeti színekben ragyogtak! — Fő-ispány ur ő mga esti 9 óra után szivesked'ett a' hála oltárokat mind megtekinteni, és mindenütt harsány „éljen!“ kiáltásokkal üdvözölteték a' magas vendég. — Csak egy a' mit sajnálni lehete, t. i. az, hogy midőn már nagy ügyel bajjal kiváltképen a' ns. megyei házon a' lámpák majd mind meggyújtattak, egyszerre a' záporkint rohanó 's majd virradtig tartó esső véget vetett mindennek. — Másnap a' ns megye ház teremében fényes táncz-mulatság adatott, mellyen fenntiszt. fő-ispány ur végéig jelen lenni kegyeskedett. — úgy szinte kedden a' „Szarvas“ czimű vendégfogadóban is táncz-vigalom tartatott; — erre azonban az időnek folyton tartott kellemetlensége miatt mérsékelt számú, de válogatott vendégek gyülének egybe mind két nemből, csakhogy a' vendéglőnek haszonleső vágya, mellynél fogvást néhány órával ez előtt a' táncz terembe „hangversenyt“ adatott, az ezt látogatottak által elsározott táncz-teremi padló, 's összegyült gőz, a' báli vendégeknek mind a' táncz által okozott port, mind pedig a' még inkább növekedő hőség kellemetlenségét türhetetlenné tévén, a' mulatság elég kora szét oszlott még mielőtt mint a' szép tánczosnék panaszlák czipőik keresztül tánczoltattak volna (!) —

Nyitra táján september 24én 1838.

Pesti János.

☞ SCHODELNÉ assz. jövő kedden (October 2d.) Beatrice di Tenda-ba föl fog lépni.

DIVATKÉP 13.

Párisi divat: Marabou tollakkal ékitett krepp kalap, himzet musselin ruha.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

October 4kén

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

27dik szám.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. Es minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Kisasszony napja.

Domjántól.

Én a' kisasszonyokkal többnyire jól vagyok, szeretem őket, ők engem, 's igy egymást szeretve soha sincs semmi bajom velők, de egyszer mégis megjártam. Éppen kisasszony napján, pénteken este történt a' dolog, mintha csak tegnap lett volna olly világosan emlékszem minden legkissebbre. — Reggel jókor láttam már a' rosz nap előjeleit, de szokott hidegvérüséggel néztem a' bajok elébe. Kilovagolok, gondoltam magamban hogy itthon ne érjen semmi baj, hogy ne adjak alkalmat másnak valami kedvetlen dolgok követésére, szóval hogy ne legyek senkinek utjába. A' lóra igen soká kellet várakoznom, már ez is egy jó jel, — nem boszankodom, mert meg kell lenni e' kellemetlenségnek, sőt örülök ha mentül több baj jő ma össze, a' vasárnap annál szerencsésebb lesz. — A' lóra nagy nehezen ráültem, de alig méntünk ki a' rétekre, t. i. én 's a' ló olly kedvetlen volt társam, mintha beteg lenne 's egyszerre csak megállott, én nógatám, ő fejét rázta, most egy kissé megérintém oldalát, 's ő nagyot sohajtva előbbre döczögött, holott máskor, olly büszkén, olly rátartva járt mint egy arabsló, — nem boldogulok ma, jobb ha haza térek, mert utoljára még leesem, 's ki tudja nem törhetem e ki nyakamat? Hazafelé fordulva egyet ugrik a' ló — mert a' legyek is csipték, meleg volt — még egyet szökik, 's a' kalapom a' levegőbe repült. Nem volt időm hogy vissza nézzek, mert a' ló neki iramodva mintha farkasok kergetnék haza futott. Örültem hogy igy vagyok, 's több gorombaságot nem követett el rajtam. Midőn az istáló ajtó előtt szépen megállott, leugrottam, ő bément, én pedig kalapom után sétáltam vissza a' rétre.

Kedvetlenül és öröm nélkül tölt el többi időm is egész délig, — Délbe az ételek nem voltak izem szerintiek, sem a' várt vendégek meg nem jelentek. Ebéd után szörnyen unatkoztam, végre egy társaságba mentem, hol épen rólam volt a' szó, és nem a' legszebb szó, hogy t. i. bolonddá teszem a' leányokat, egyiknek is másiknak is, teszem a' szépet, 's minduntalan máshoz fordulok, nem maradok egy mellett hív 's tb. csupa rágalom! Az igaz hogy egyiket sem tudom megvetni, mindegyiket szeretem, ha nemes, takaros, kedvemre való leány, de ha többen is vannak arrul ismét nem tehetek.

* * *

Egy úr ösmerősöm, egy két látásbul pedig mindjárt barátom uram, — kiről igen szépeket hallottam, meghítt hogy mennék vele a' szomszéd faluba egy nemes házhoz látogatóba; másnap reggel ismét vissza jönnénk; — engedtem kérésének, hogy valamit megtudjak 's csak hamar egy lelket rázó kis kocsiba ültünk, 's a' kocsis hivatalt ő, t. i. barátom uram magára válalta, hegyen, völgyön, erdőn, szántó földeken és vagy két pusztán keresztül hajtva valami öt óra mulva, a' nélkül hogy az uton sokat beszéltem volna, helyre értünk. Egy zsindelyezett házba fordult be a' kocsi, mellynek zörgésére egy asszony személy jött elébünk 's mint látszott édesen akart mosolyogni.

„No itthon vagyunk barátom uram,“ mond Samu (ez volt neve) 's nagy bámulásomra a' nő személynek kezét megcsókolta!! Én első pillanatra valami szakácsnét gondoltam benne, de Samu tette másra fordità gondolatomat 's én tudatlanul, vagy akarom vagy nem, akár kell akár nem kell, én is kezet csókoltam!! a' falusi dona admirandának.

„Itt N. N. ur Pestről“ szólt Samu, rám mutatva, „itt pedig“ — már nem jut eszembe miféle asszonyt vagy kisasszonyt mondott mi közben egy folyosón végig haladva egy nagy szobába értünk, mellybül jobra és balra még két vagy három szobába lehetett menni. Nekem a' legvégsőt adák, melly a' kertre nyilt. A' kert melly a' legszebb rendetlenségbe állott, — az utak tele nőve paréval, a' veteményes ágyak tele gazzal, csirke pujka sétált közte, a' gyümölcs fák letördelve, most is egy szilva fa alatt egy pár cseléd gyermek hempergett, hátrul pedig a' sövény legázolva, mellyen éppen egy borju ugrott be, — valami gondatlan rendetlen, kopár lelkü, rosz gazdasszony sejteté velem, 's már előre elidegenite és rosz vért kevert fel bennem.

Samu kijelenté hogy egy kis dolga van, addig mi együtt mulassuk magunkat mig ő haza jő — 's ajánlotta magát. Mi tehát egymásra hagyatva e' párbeszédbe keveredtünk:

„Ugyan kérem kegyedet ki e' háznak ura?“

‚Ura már nincs mert meghalt, boldogult férjem, az isten nyugosztalja! 's igy most az enyim.‘

Hm, ez tehát már asszony! pedig útközt hallám hogy kisasszony! most meg azt mondja hogy özvegy, — tehát legyen özvegy kisasszony. „Megengedjen édes asszonyom! ha talán egy kissé szokatlan de bizodalmas kérdéseket teszek. Régen halt meg férje ura?“

‚Már öt esztendeje lesz kukoricza töréskor.‘

„Hm! — Tehát olly hosszas idő olta mindig magányosan élt? ah milly unalmas! milly keserves klastromi élet lehete az!!“

‚Minden érzet kihalt lelkemből, semmiben sem találom kedvemet.‘

„O iszonyú magány élet! de mért nem is néz széjjel a' világban? mért nem megy társaságba, mért nem ád vendégséget? vagy mért nem keres itthon lelki éleményt 's mulatságot teszem a' gazdasági körbül, vagy olvasásbul? itt a' kert el van hagyva, mi éppen nem a' legjobb ajánlást adja urnéja felől, mennyi időtöltést lehetne annak rendbe hozásával találni?! vagy jó könyvek és ujságok olvasásával, ah hiszen a' mivelt lélek soha sem unja meg magát!“

‚Nincs semmihez is kedvem, egy leányom van, de azzal sem gondolok mert — —‘

„Ez már szörnyüség! (no már most tudom hol járok, hogy viseljem és mihez tartsam magamat) lássa szép asszony! kegyed még olly fiatal, olly szép szinbe van, olly kellemetes, (nem igaz) milly könnyen meghódithatna egy becsületes fiatal embert?“

‚Félek a' házasságtól, mert jó férjemmel mindig veszekedtünk, és nagyon szerencsétlen voltam, a' sok szenvedés elijeszt a' másodszori házasságtól!‘

„Ali gyengeség! hiszen ha megszúrja magát egy tűvel, soha nem var többet? vagy ha megégeti a' tűz, soha se rakjunk több tüzet? vagy ha a' rózsa megszúr, soha se nyuljunk hozzá? nem jól gondolkodik. Igy tehát minden férfi társaság nélkül kell az unalmas hosszú időt tespedve át élni! a' nélkül hogy önmagában mulatságot találna, vagy más felviditaná?! ah rettenetes!!“

‚Némellykor ugyan meglátogat Samu, de megint elmegy.‘

Megfogtam, megvan, mindent tudok, többet mint a' mennyit gyanitani szabad. — „Tehát Samu meglátogatja? 's jó barátságba vagy ösmeretségbe vannak együtt? nemde? és talán érzelmök, szenvedélyeik 's gondolkozásuk egyezők?“

‚Tudja az Isten, hiszen már majd öt esztendeje, hogy ismerjük egymást.‘

„'S talán közelebbi viszonyban is állanak? ha szabad tudakoznom.“

‚A' mi férjemről rám maradt egy kis jószágocska azt Samu vette által, minthogy én nem értek hozzá, ő visel rá gondot, ő szántat, vettet, ő gazdálkodik, szóval mintha az övé volna ugy cselekszik.‘

„Ugy! hát Samu haszonbérbe vette a' gazdaságot, 's kegyednek bizonyos pénz mennyiséget fizet évenkint?“

‚Nem, nem fizet, — a' mi bejő az a' miénk közösen, ha pedig valamire szükségem van ő rá bizom, az ő gondja.‘

„'S mióta vette jószágát haszonbérbe?“

‚Mióta férjem meghalt.‘

Hm, hm! megállj csak. „Ugyan kérem szép asszony, de ne haragudjék, hogy egy vakmerő kérdést teszek, én ugy vettem észre — ne vegye rosz neven — hogy Samu szereti kegyedet, és mintha — — —“

‚Nem tagadhatom már régen jár házamhoz, azt az egész világ tudja.‘

„És talán, — kérem bocsásson meg, és — de meg ne haragudjék, — ugy tetszik mintha kegyetek egymásért élnének, hogy — hogy szeretik egymást, hogy talán —“

‚Mi tagadás benne mióta férjem meghalt csak őt szerethetem!‘ —

Na itthon vagyunk már. — „Örülök örvendek.“ — De balga egy asszony hogy mindent kifecseg!

‚Samu is csak engem szeret a' világon, de olly herzlich szeret hogy —‘

„Úgy, ha tehát egymást szeretik, mért nem erősitik meg esküvéssel szerelmöket? 's mért nem mennek az oltár elébe? mért nem laknak együtt? szóval mért nem házasodnak meg?“

‚Ah hiszen azon volnánk mi, de Samunak felesége van!!‘

„Mit? felesége van? ah rettenetes, iszonyú! hallatlan! felesége van!?“ — és mást szeret máshoz jár — oh te haszonbérlő! — „'S felesége él?“

‚Él, de nem élnek együtt, nem szenvedhetik egymást; Samu gyülöli őt teljes lelkéből és szivéből, és soha sem is szerette.‘

„Miért vette hát el, ha nem szerette.“

‚Mert azt gondolta hogy sok pénzt kap vele, mert a' leány apja rettentő gazdag — de fösvény is — mig él addig leányának nem ád két ezer forintnál többet évenkint. — 's igy megcsalódott.‘ —

„Hát Samu csak haszonlesésből szereti az asszonyokat;“ — és te liba nem tudod hogy téged is csak azért szeret. — „Ugyan kérem, — szép asszony Samu felesége?“

‚Azt mondják hogy szép — de én jól ösmerem a' csunyát, nincs azon egy köröm feketényi szépség is — 's olly kiállhatlan studirozott személy az, hogy — aztán mindig a' könyvekből beszél a' kényes teremtés.‘

„Hát a' könyveket tán nem szereti asszonyom?“

‚Minek költsünk hiába a' könyvekre, egyszer átolvassa az ember, aztán nem veheti több hasznát. A' férjemtül van még a' kamarában egy csomó, de azt is megeheti a' moly — senki sem veheti hasznát — mert diákul van irva, ott veszhet!‘

„Ugyan szabad kérnem édes asszonyom hogy öt perczig magányosan lehessek, levetem ezt a' poros uti köntöst 's mást veszek magamra, aztán tiszteletire leszek, 's majd beszélgessünk egyrül másrul.“

‚Csak tessen tessen. — (még magyarul sem tud a' —!)

Egyedül lévén; körül néztem magam a' szobában melly nem annyira urasági mint valami tisztartói lakás, 's az asztalon két könyvet pillanték meg: M . . . . . fertelmes buja könyve, parázna képekkel 's mocskos tanitással, szép, valóban gyönyörű olvasmány! becsületire válik — különös érzést öntött belém 's nem a' legszebben kezdtem gondolkodni — kivált miután minden titkát kilocsogta. Igen a' tapasztalatlan liba mindent kigágog, 's olylyan együgyü, hogy nem veszi észre Sa-

mu tiltott, alávaló szerelmének okát: — — hiszen ha Samunak csak asszony kellene ugy megelégednék törvényes feleségivel, — ki olly tanult, tapasztalt, müvelt, olly kimondhatlan jószivü, szelid és szép, hogy ha földi angyal van a' világon, ugy ő bizonyosan az, — de Samunak csak pénz kell, sován lelke csak pénz után sovárog, minden pillanata pénz utáni leskelődés, szóval egy szörnyü nagy zsidó, és a' czigánynál is czigányabb, ugy hogy testvérét vagy apját is kész volna megcsalni. Indulatja semmi nemesre nem gyul, csak haszonlesésre és bujaságra, különben olly fösvény, a' millyen csak egy emberi állat lehet. Házasságának története a' mint később megtudtam röviden ez:

* * *

Samu a' most megvetett szerencsétlen hitvesét egy társaságban meglátta 's hoditó kellemeinek első pillanatra rabja lett, — távullétében pedig szerelmes leveleket küldött melyekben egy boldog jövendőt festve forró szerelmét kijelentve, viszonszerelmért könyörgött. A' szülők ezt hamar megtudták, 's örültek rajta hogy a' jószág nem szakad idegen kezekre hanem a' familiánál marad, (mert a' szerelmes pár közelrül atyafiak, egy nevet viselnek) rövid idő mulva, a' szabad levél megérkezett 's ők egybekeltek 's boldogok voltak. De boldogságuk fél évnél tovább nem tartott, mert Samu vad lelkének nem tetszett a' tudós asszony — igy szokta mondani — 's kecsei sem voltak már olly vakitók, sem olly fényesek mint aranya, mellyért most jobban sovárgott, mint egykor szerelmeért, únni kezdte a' müvelt asszonyt, finom társaságába feszült, korlátozott, 's mint egy kötve volt — kerülte házát 's másfelé járt. — A' szelid nő békével de könyezve tűrte ura hidegségét és méltatlan bánásmódját, 's bár okát feszegette, rájönni nem tudott. Most egy szerencsétlen csapás jött közbe, mi lesujtá a' szenvedő Tónit (ez neve) Ri—ton t. i. egy tánz-mulatság volt, 's az elősejtések 's különös elfogult érzések daczára is, bár kedvetlenül, Tóninak megkellett jelenni, hogy tanuja legyen azon iszonyu látománynak, mi szeme előtt történni fog, hogy tanuja legyen, és lássa mikép zuzzák össze boldogsága oltárát, 's mikép fosztják meg üdvétől. Itt Samu össze jött a' fenemlitett személlyel, 's a' világ itéletével mit sem gondolva, elszomorodott hitvesét mellőzve, világ láttára tette a' szépet: csemegével kedveskedett, italokkal szolgált, mindig és egyedül csak vele tánczolt, szóval igen szembetünőleg viselte magát, ugy hogy mindenki nehezteltrá. Könnyező hitvese pedig elhagyá a' mulatságot igen rosszul is lett, 's haza kellett mennie; ura, nem hogy utána nézett volna, hanem rá sem figyelt, mert ez őt éppen nem érdeklé!!! Az asszony beteg lett, a' szomoruság és fájdalom lesujtá szegényt. De e' lelki betegségében sem csüggedt el 's olly nagy lelküen viselé magát, mit valóban egy asszonytul alig lehetett volna várni. „Tehát ezért kerül ő engem! felsohajt nedves szemekkel, ez volt az oka hidegségének! Oh hisz megbocsátok én elragadó indulatjának, csak házam hirét 's becsületét ne tegye koczkára!“ A' szerencsétlen asszony naprul napra sápadtabb lőn, rózsa arczái már nem viritának többé, egykor csillogó szemei, most bágyadtan, a' sok sirástul elvörösödve — merengének szét, a' lélek elhalva, elsujtva benne, csak egy fájdalmas mosolyt sem lehete észre venni. Illy borult felhőkben élt a' szenvedő Antonia, a' nélkül hogy ura a' buja féreg csak feléje is ment volna, hanem addig hol annál a' falusi jószágnál mulatott, hol pedig azon volt hogy gyülölt hitvesétől elválhasson. — De ez nem sükerült neki, — a' szelid asszony pedig látta hogy itt már többé nem maradhat, össze szedvén vagyonát szülei karjaiba ment panasszát kisirni, 's fájdalmát enyhiteni — A' felsőbség az elválást nem engedte sem első sem második izben, jelenleg harmadszor van fen a' pör, de elég ok most sincs az elválásra, függőben van. Öt

éve már hogy a' bú emésztette asszony legnagyobb szomoruságba várja vég óráját — mert élni már nincs idő, midőn boldogsága rablónéja vígan tölti vétkes napjait!

* * *

De majd el is tértem az utról — szükség volt azonban ezt bár rendin kivül közbe mondanom, némelly felvilágositás végett.

(Folytatása köv.)

Volfe' halála.

Franczia és Angolország a' 18dik század' közepén Északamerika' nagyobb részét egymás közt oszták fel. Az angolok már rég az Atlanti tenger öblébe honosodtak, a' francziák pedig St. Lawrence folyó partjain tanyáztak, melly nemes folyó mellék bémenetelt nyujtott e' tartomány szivéhez. — A' francziák a' tengereket birták, 's a' hajókázásban ezen folyó által biztosak és bátrak voltak. Erősségeket épitettek az angolok ellen t. i. Ticonderoga és Crown Point-ot Champlain tenger déli részén. Az angolok igen irigy szemmel nézték hogy a' francziák annyi és legszebb helyeket birnak.

Az angol kormány végre 1759 elhatározá hogy Canadát (melly 1534től kezdve a' franczióké) bár mibe, és mennyibe kerüljön is, elvegyék tőlök. Három küldöttség volt kinevezve melly utoljára egyesülve harczoljanak. Amherst ezredes New-Yorknál üssön ki Ticonderoga és Crown Point erősségeket foglalja el, 's aztán Champlain tengeren és Richelieu folyón le, St. Lawrencere vitorlázzon, és Volfe ezredessel egyesüljön, ki ez időben egy hadi hajóval 's embereivel Quebeck előtt fog állani. A' harmadik test pedig Niagarát vegye be, Ontario és Cataragni tengeren siessen lefelé, 's Montrealt foglalja el, és e' végre Amherst és Volfe ezredeseket segitse. A' terv szép, de vakmerő. Mind a' három osztály derekasan kivitte a' rá bizott dolgokat, de minthogy Volfe minden segitség nélkül is czélhoz ért, különösen és egyedül az ő munkájára szoritsuk figyelmünket.

Volfe' hadi gályája szerencsésen minden akadály nélkül érkezék meg az Orleansi szigetbe. Montcalm főtábornagy, vitéz bajnok, egybe tábort ütött Montmorency folyó (hét mértföldnyire fut Quebeck alatt 's Sz. Lawrencébe szakad) partján. Volfe előbb a' város alsó részén tüzelt, de siker nélkül, aztán a' felső részén is megpróbálta, de 500 ember és néhány vitéz tiszt veszteséggel, Montcalm által által vissza üzetett.

Ez a' szerencsétlen ütközet annyira elkeseritė a' fiatal bajnokot hogy hideg lázba esett, és noha ezen betegség igen elgyengité, elég erős volt arra hogy a' veszteséget jová tegye. Az angolok Levybe költözködtek Quebeck átalelleneben, és a' hadi gálya, minden bántalom nélkül a' város háta mellé vitorlázott, Montcalm a' város felső részén tartozkodott 's őröket allitott a' sziklás partokon, Volfenak most nem szabad egy perczet sem mulasztani, mert september eleje 's a' canadai tél közel állott. Félelmes kereséssel egy kis part-szakadást, a' városon félórányira feljebb, melly még most is Volfe' sziklájának nevezik választott. Itt végezte el, hogy a' földre ki megy 's egy ütközetet rendel. Éjjel kellet a' sziklákon, keresztül mászni és Volfe az elsők között volt. A' könnyü gyalogsággal a' sziklák tulsó részére haladva az őröket szét verték, 's az Ábrahámi földet elfoglalák, melly hir csak hamar Montcalmhoz is eljutott.

Montcalm franczia főtábornagy mindjárt Volfe ellenébe vezette katonáit és 9 órakor elkezdték a' csatát. De kezdetén mindjárt egy lövést kapott Volfe jobbkarján, mit egy kendővel hamar bekötött, és parancsait tovább osztogatta, 's midőn a' gránátosokkal előbbre men-

ne, egy másik lövés találta mellét 's elesett, tisztei körül fogák, és sebeit kötözték, fájdalmasan tekintve a' derék ezredesre. E' közben hangosan kiáltják: ők futnak! szaladnak! Kicsodák? kérdé szemeit még egyszer felnyitva kiváncsian és kémlelődve „kicsodák futnak?" — „A' francziák!" „Mit? hát már futnak?" — öröm 's diadal sugára ömlött el arczán 's meghalt.

Montalm is halálos sebet kapott, azon egyetlen egy ágyubol, mellyett a' sziklákon keresztül vontattak. Másnap Quebeckben meghalt. Ez a' város is megadta magát december 17én és az angolok a' győzelem örömével haza tértek. Tavaszkor 1760 a' francziák ismét elfoglalták Ábrahám földét. Murray ezredes megütközött ugyan velök, de megveretett, és vissza üzetett Quebeckbe és csak az angol hadi gálya' jókori megérkeztének köszönhetni, hogy a' város előbbi urok kezébe vissza nem esett!

Még ugyan az évben (1760) Canada örök hűséget esküdve egészen által adta magát az Angoloknak és (1763) nagy ünnepélyes pompával a' Britt koranához kapcsolták. —

Ez előtt egy pár évvel a' derék Volfe ezredesnek tiszteletére egy emléket állitottak fel a' kormánykertbe Canada mellett, halálát pedig Vest pompás festésbe érökité.

Drámai siker előmozditási vállalat.

Egy párisi lap e' következőt közöl. „Nem olly idő van már, mellyben a' drámairók csak szorgosan átnézett munkáikat adják a' szinpadra, hogy a' publicum mint értelmes, részrehajlatlan, igaz biró szorgalmukat brávo-val jutalmazza. A' szinpadot most olly litteratura árasztotta el, mellynek neve: „könnyü" A' szerzők nem is azon törekesznek hogy dicséretet nyerjenek, hanem hogy azt, a' szabad tapsolás szűke miatt, megtartsák! E' szükség kipótolására a' vállalkozó egy egész „tapsoló testet" állitott össze. 'S e' végbül nyerekedők vevék által hogy egy ezred tapsoló vitézeket képezzenek és rendezzenek; — és igy alakult ez a' mai előhaladási vállalat, mellynek neve „Drámi süker előmozditási vállalat". Ezen tapsolók „Római" név alatt ismeretesek a' szinházban, alkalmasint azon bátorság miatt, mellyel minden darabot kitapsolnak. — Mennencier ur tehát Cés-Caupenne urral, még az akkori „Ambigu-Comique" szinházigazgatójával szerződést kötött, hogy ő egy illy római tapsoló csapatot fog tartani és igazgatni. — Novemb. 13ától kezdve 1836 — egész april. 1ig 1845 fel is válalta, t. i. hogy minden darabot megtapsoltat. Az igazgató ez ideig 5,000 frankot köteles fizetni és minden nap bizonyos számu billéteket kiosztogatni. — Kötelességét mind a' kettő hiven teljesité. Történt azonban hogy Ces-Caupenne az igazgatásrul lemondott 's helyette Cormon és Cournol urak vették által 's igy az egyezkedés megbomlott. Mennecier a' concurrentia áldozatja lőn 's kéntelen a' törvénynek a' dolgot feladni, 's bérét követelni. Cournol ur pedig az Ambigu szinház egyik uj igazgatója azt nyilatkoztatja: hogy a' publicum nem hagyja már magát olly könnyen elbolonditani a' tapsolók által! Nékünk, ugymond, értelmes, okos, műértő, tökéletes tapsolókra van szükségünk, a' ki annak idejében nevet vagy sir, hogy örömöt, szomoruságot, elevenséget vagy megrázkódtatást ébresszen a' körülállókban! De Mennecier ezt nem érti, ő és emberei akkor tapsolnak mikor a' publikum nevet! következőleg az illyen embert az uj igazgatóság meg nem tarthaja 's tb. A' királyi ügyvéd pedig egy törvény pontra mutata, melly minden nyilvános rendetlenséget gátol, szokás ellenit kárhoztat, 's igy Mennecier elvesztette pörét. —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Magyar Szinház. Jövő szombaton, october 6dikán Barthánė asszony jutalomjátékául fog először adatni: „Peleskei notarius" paródia 3 szakaszban, 4 felvonásban, irta: Gaal József, muzsikáját szerzette Thern Károly. Mind a' darab' ujsága, mind a' jutalmazandó szinésznő, a' t. közönség' részvétére igen érdemesíti magát.

Magyar szinmutatványok sora: september 25d. „Atya 's vőlegény egy személyben" vigjtk. 3 flvsb. melly darab felvonásai között a' nagy hirü Jansa, a' bécsi conservatorium' rendes tanitója, hegedűn, zongorán pedig a' lapjainkból ismert 12évü Taborszky Gabriela, a' kedves kis pianista, mesterjátszásaikkal a' közönséget részökre hódíták. Sept. 26d. „Kronsteini harczjáték" mellyben Komlossyné mint uj szerződött tag lépe föl.

September 27dikén, hosszas távolléte után, a' mennyei édes hangok nagy mesternéje Schódelné, az „Ismeretlennőbe" lépett fel. Soha illy varázs erővel e' művésznő a' magyar szinpadon még nem énekelt 's a' közönség minduntalani harsány tetszésével halmozá őt. — Játékvégével a' müvésznő tündöklő fényét, némelly rendbontók hagymaszárból fonott koszoruval akarák elhomalyosítani! de csak esztelen szokta a' ragyogó nap elébe tenyerét tartani, hogy annak világszerte lövelt aranysugárait homályba borítsa. E' disztelen tettről most csak ennyit, mig róla szólani alkalmasabb időnk lesz. September 28d. „Örökké." Vigjáték 2 flvsb. Scribe után Csató Pál forditása. Ha máskor is igy adatik e' vigjáték, jobb lesz örökké nem játszani. — Sept. 29d. Déryné asszony jutalom játékául „Mari, vagy: a' rejtett szerelem." Kár volt ez operát, melly rejtett szerelmével a' szini operatárokban rejtve hever, napvilágra hozni. — A' czimszerepben Déryné 3 vagy 4 virágkoszorut nyert. Sept. 30dikán „Álom élet" szinjáték németből forditá Komlossy. October Isőjén macsói Bán szokatlanul üres ház előtt, csupán a' karzaton néző.

2.) Kunoss ur „Természet" czimü folyóiratát mult september' végével megszünteté. Egy pár év alatt, és éppen a' jelesebb folyóiratok közül, már kettő lépett le a' küzdő helyről a' „Kémlő" 's most a' Természet.

3.) A' két fővárosban legnagyobb részvéttel fogadják most a' hatalmas atleta és kötéltánczos Averino 's társasága' mutatványait. A' budai napszin (Arena) mindig a' fulladásig tömve Averino előadásain.

HONI HIR.

Gyöngyös September 17-én 1838.

Virtus ... negata tentat iter via.
Hor. l. III. os. 2.

Évek alatt érlelé Gyöngyös egyik serény Hippokratese, Horner István úr — különben megyénk' tiszteletbeli orvosa, egy, az ügyefogyott szegények számára, e' népes város kebelében létesitendő kórház' tervét. A' gondolat merész volt; kivitele pedig épen lehetlennek és kegyes ohajtásnak tetszet mindennek, csak a' bizodalmában és szilárd lelkében csüggedhetetlen nemes emberbarátnak nem, ki minden vissza ijesztő akadályok daczára is, a' helybeli t. cz. lelkész urakkal vállat vetve ezeknek, jelesen a' papi erényekkel olly teljes, t. Faigel Pál káplán urnak hathatos együttmunkálkodása által, annyira haladt, hogy valosulását mások is reményleni kezdenék. Folytak, de csak magános falak közt, a' tanácskozások, 's egy szerencsés óra sugalta ötlet' következésében megkéretik a' szenvedő emberiség nevében mélt. b. Orczy Józsefné, szül. Pejachevich Franciska grófnő az úgy nevezett fabrica' egy részének korházra való átengedése végett, 's a' jótékony Grófnő, mint nemes lelkéről előre feltehető vala, Pundor Ferencz Táblabiró úr közbejárására, nem csak az emlitett épület egy részét, melly nélkül a' czél nem vala elérhető, engedé legnagyobb készség és örömmel át; hanem annak korházzá való alakitását is, tetemes költséggel segité elő, 's bizonyos évenkénti pénzeli gyámolitás mellett, még egy nyoszolyát is ada készületestől. Ekkor aláirási is indúl meg 's miután a' tehetősebbeknek, a' fentnevezett három férfiú általi személyes felszólitatására, 's a' helybeli t. cz. plebánus és káplán uraknak nem különben a' tiszt. Ferenczi Atyáknak lelkesitésére egy pár ezer forint rögtön össze folyt volna: Julius 1-ő napján kezdve tanácskozás végett több gyülés tartatván, három igazgató (Nagy János helybeli plebánus, Pundor Ferencz és Csató Antal u. u.); pénztárnok (Gondos István táblabiró úr); jegyző (Mracsko Ferencz ügyész úr); felügyelő (Löschenbrand Pál); és 30 választottsági tag választatnak, az új kórház' ügyében évenkint két nagy gyülést tartandók. Szépen telik az alatt az aláirási iv; Reviczky Mária özv. Taródyné asszony, és báró Baldacci Antal úr egy egy ágyat alapitanak, mellyekhez, az alaptőke kamatjából még négy adatik, mind a' hat egyedül a' valódi szegény betegek ingyeni ápolatára; a' fentisztelt Horner Tanár úr a' hasonszenvészetnek több évtőli barátja, élte fogytáig

(mellyet Isten hosszúra terjesszen!) ajánlkozik a' korházi betegeknek ingyeni rendes gyógyítására; Liczner János és Venczel Miklós gyógyszerész urak pedig azok számára a' szereknek egy egy évig ingyen, más egy egy évig 50., annak utána 25 procent leengedésével teendő kiszolgáltatására; két beteg ápoló, egy a' férfiak' más a' fehérszemélyek' számára fogadtatik: és mindenjók' kivánságára és örömére, 's a' szegények' vigasztalására készen áll a' rég ohajtott, kezdetben lehetetlennek tártott, 's kor, vallás, nemzet, és hon-különbség nélkül minden szegény beteget csinos kebelébe fogadandó, a' szenvedésnek erőt és lelket adó jelképével ékes új kórház a' fabrikában, mellyben az adakozók azon előjoggal birnak: beteg cselédjeiket, kiknek számára a' fentemlitetteken kivül hat ágy van rendelve, csupán hat p. krnyi napi dijért be küldhetni; míg egyébb nem szegények is az ottani ápolgatásban 20 p. kr-ért. vehetnek részt.

A' kórháznak csak felszenteltetése vala hátra már. Diszes ünnepéllyel történik meg ez is folyó hó 16-án. A' lelkesedés, a' részvét olly általános volt, hogy a' kitől csak telék, a' nagy szentegyház kebelébe gyülne, honnan a' többször tisztelt plebanus úrnak teljes adsistentiával vezérlete alatt legtömöttebb vonalban méne a' felszentelendő új kórház' terére, a' szónoklatárol elhiresült ig. t. Balázsi Gergely tábori pap úr beszédét, melly általános tetszést aratott és nagy misét halgatni. Az ég maga is ünneplésünkbe látsztott egyveledni, nyájasan ömlesztvén a' nap kedves sugárait, a' tiszta ég kékről alá. Hogy is ne venne az részt illy szent ünnepben. —

Egész Gyöngyös örömlázadásban volt, melly estve a' casinóban a' legszilajabb tánczban töre ki. Illy bálra itt még alig emlékeznek. Egy embertenger vala az, mellyben habkint hullámzék egy tündér világ, terhelve a' legszebb, legdrágább eleven gyöngyökkel: herczeggróf-, bárónők 's egyébb jeles asszonyságok és kisasszonyokkal; szász Coburg, Lichtenstein, Bretzenheim herczegekkel, 's Estei főhg. Ferdinand huszárezredének egész vidéki tiszti karával, mellynek kegyéből a' hangászat ingyen tétetett. Mint hozá Morelli bájos mozgásba e' tündér tengert, mint tolák a' tánczhősök kecsteljes nymphákkal karjaikon félre a' sűrű hullámtömeget; még is, milly szellemi könyüséggel lebbentek el a' gondolattal is alig követhetők ezt rajzolni egy tolnak sincs hatalmában. 290 p-ftot jövedelmezett e' bál az új kórháznak; 404 p-ftot pedig a' szép-nem által jobbádan csinos önmiveikben tett ajándékok' sorsok általi kijátszása. — A' kórház belszerkezete 's alapszabályai előterjesztését arra bizom, ki azokat közelebbről ösmervén, tökélyesebben adandhatja elő. Egyébkint az első története a' Gyöngyösi új betegápoló-intézetnek, mellynek hogy állandóságot és gyarapodást, felállitóji és segéllőjinek fejeire pedig áldást hintsen, az egy pohár vizet is megjutalmazással biztató Isten, szivéből ohajtsa velem minden ember barát. — „Ó — be széppé teheti az ember az életet, ha tehetségét nyomorult társainak enyhitésére terjeszti.“ — (Kazinczy: Bácsmegyeinek utósó levele.)

Valkó Béla.

KÜLHIREK.

1.) A' színésznek van egy szava igy szól egy kü'földi lap, melly őt minden zavarodásból, kellemetlenségből, bajból kisegiti, például; ha nem akar játszani, vagy nincs kedve vagy nem tudja szerepét, vagy valahová kell menni, a' könnyen ámitható közönséget egy szóval megnyugtatja; tegyék ki a' czédulára hogy beteg vagyok, ugymond, 's ezzel mindennek vége. Mit gondol ő előadással, intézettel, közönséggel, csak hónapi fizetését rendesen megkapja!

2.) Egy szép színésznő (15 esztendeje hogy a' szinpadon játszik) kiszámolta: hogy hány hódolója, tisztelője, szeretője és imádója volt, és az ajándékok értéke mennyire ment; ugyan is: tizenöt év leforgása alatt meghódolt szépségének és kellemének 3.125 férfi; igaz tisztelője volt 63; szeretője 2512; imádója 29, 's igy mind össze ezen jó barátok száma 5729re megy (varietas delectat) állandó szeretője pedig egy sem volt. — Az ajándékok értéke 6500 pengő forint! Boldog isten de szerencsés egy színésznő; — ki a' multakra csak örömmel tekinthet vissza!! — Még valamit kiszámolt; hogy hányszor hítták nagy asztalokhoz ebédre, hány koszorút kapott, és még valamit, de ezeket nem akarta közrebocsátani. —

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October 1sőjétől kezdendő évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben 2 frt. 30 kraj. postán 3 pengő forinttal. A'' folyó félévi számokból néhány példánynyal még szolgálhatunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest *October* 7kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838. 28dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó ntczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. Es minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. ***Második fele.***

HON-VÁGY.

Zúgó tenger' széles árja
Bár körül vesz engemet;
De hazámtól el nem zárja
Erte égő lelkemet.

Ott a' messze láthatáron,
Hol a' kéklő hegy-sor áll —
Átsohajtva tünde álmom'
Édes képe arra száll,

Arra, hol a' bajnok Árpád
Hordva győző fegyvérét
Száz veszély után hazáját
Megteremté 's nemzetét.

Arra, hol zuhogva hullnak
A' zokogó csermelyék,
Hol, bár felhők tornyosulnak —
Tiszta az alanti ég.

Arra vágy e' szív' szerelme,
Arra néma sérvei,
Tiszta forró gerjedelme,
'S elhaló reményei.

Oh a' perczet melly e' létből
Túl ragadna, áldanám,
Hogy kebledbe börtönéből
Szállna lelkem át Hazám!

KOVÁCS ANTAL.

Kisasszony napja.

Domjántól.

(Folytatás.)

Bánom hogy bele avattam magam, de már nem hagyhatom abba, mi szivemen fekszik — bár mi történjék is — bátran szemire lobbantom; mert azt nem hallgathatom el, hogy egy illy asszonyért igazságtalanul szenvedjen az igaz nő; nem lehet; nem szabad a' rózsának elhervadni a' bojtorján miatt; — mért tépi le szennyes kezekkel a' szelid Antonia üdve virágait? mért rabolja el tőle boldogságát 's életét? illy asszony! mért dulja le más szerencséjét, hogy titkon a' magáét épithesse rajta? hisz ő mindennek egy és fő oka! mert csak egy megvető pillanat, egy hideg, egykedvű fogadás a' férfit mindjárt elidegenitené, hanem még igy tartja fogva: „ha feleségedtül elválsz jószágom 's mindenem a' tiéd, ha pedig őt a' házhoz veszed, vagy csak beszélsz is vele, ugy jószágom öt évi jövedelmét fizesd meg 's aztán ne lássalak többé.“ — Már most az illy haszonleső ember mint Samu, inkább minden szentet letapos 's nem hallgat sem ész, sem törvény szavára, hanem indulatinak és fukar lelkének áldozza fel magát — 's igy örökké, 's tántorithatlanul a' gonosz ösvényen marad, igaz hitvesét pedig a' bú sírjába nem borzad temetni!! Inkább, mondom inkább lemond lelke üdvéről, hogy sem a' jószágot 's annak jövedelmét kiadja kezéből! kivált hogy ez asszonyra mit költ évenkint igen csekélység, mert évrül évre mindig otthon ül, konyhára, ruhára pedig igen kevés megy. 's tb. 's tb. — — —

Miután egy kissé rendbe hoztam magamat, által mentem a' harmadik szobába 's a' dona praeciosának magam bemutatva mélyen meghajtám előtte magamat — helyet foglalva ismét párbeszédbe keveredtünk.

„Tehát édes asszonyom, miután a' dolgok igy állanak, mit reméll a' jövendőtül? mit gon-

dol? mit vár? mi a' terve? hogy lesz e' dologgal? közölje velem kegyesen, ha szabad bizzék e' baráti kebelben, talán valamit szólhatok a' dologhoz.“

‚Csak elvárjuk kimenetelét, hogy Samu elválhasson gyülölt feleségétül.‘

„Igen de, hát ha nem engedik meg az elválást? vagy a' pör eltart vagy 10 évig?“

‚Nem, annak vége lesz nem sokára, mert sürgetjük a' dolgot.‘

„Már most tegyük fel hát, hogy elválhatnak, és kegyed nem iszonyodik azon öntudattól, hogy egy asszonyt, egy szelid ártatlan asszonyt tett örökre szerencsétlené!! mit vétett kegyednek szegény hogy őt megbuktassa? 's mindenétől megfossza?“

‚Hiszen én (sirva) nem vagyok az oka, ha egyszer Samu nem szereti, arrul nem tehetek.‘

„De tehát asszonyom, ne tartsa őt fogva, lebilincselve! 's ők ismét boldogok lesznek — azért jó barátok maradhatnak. —“

‚Nekem ugy nem kell, ha nőjével akar élni, ugy én inkább meghalok — hanem váljanak el egymástul.‘

„Persze! — hát ha teszem Samu kegyedet elveszi — soha sem történik meg — 's egy pár hónap mulva megúnná kegyedet, mit mondana rá, ha el akarna válni? — és mi lenne a' világbul, ha a' férj mihelyt hitvesét megunta, minduntalalan elválna tőle 's mindannyiszor mással és mással kellne egybe?“

‚Mi soha sem válnánk meg egymástul, mert már öt éve hogy szeretjük egymást.‘

(Puf!) Igen mert nincsenek össze esketve, de fogadom 's akár mire is megesküszöm, hogy soha boldogok nem volnának, mert (a' mint most ösmerem őket) Samu buja, ez meg irigy — Isten ments meg hogy ura más asszonyra is nézne; — amaz fösvény, — ez gondatlan; — szóval semmi, semmiképen őket összse nem lehet egyeztetni kivévén a' tudatlansággal; 's a' rosz erkölcsel. — „Lássa édes asszonyom ama szenvedő nőnek joga és elsőbbsége van szeretni — azért legokosabban tesz — bár nehezen essék is — ha nagylelkűen lemond, 's az ő boldogságukat, házi csendességüket békével vissza ajándékozza, ugy is csak erőszakosan vette el tőlök — legyen nagylelkű, legyen nemes-szivű, legyen . . . .“

(Mérgiből sir) ‚Mit? én lemondjak róla? mikor én csak őt szeretem a' világon!!‘

„Mi haszna szereti; ha nem birhatja, mig felesége él addig nem szabad szeretni.“

‚Inkább megfojtom azt a' csunyát, mégis enyém lesz, enyimnek kell lenni mert én szeretem, én őt szeretem, 's örökké csak őt fogom szeretni!‘

„Hisz az mind jól van mondva, de nem olly könnyen megy. Én is szeretném ezt az asszonyt, vagy a' másikat, harmadikat és századikat, a' hányat csak meglátok, és megkedvelek, de azért szabad-e a' másét szeretni? 's mind azokat elvenni, elrablani?“

‚És mért nem szabad nekem Samut szeretni? ki tiltja nekem meg azt a' világon? ha mi egymást szeretjük, ki gátothatja szerelmünket?‘

„Senki sem gátolhatja jó asszony! hanem Samu már házas, feleségének hűséget esküdött 's tőle el nem válhat. Nem szabad őt elvenni, mert elvan jegyezve 's több feleséget tartani tilt a' szokás, a' törvény. — Nem vagyunk törökök hogy két három, vagy ötven feleséget is tartsunk, egy is (elég nagy átok ha ollyan mint te) egy is elég hogy . . . . !“

‚Nem, nem, nem! százszor ezerszer és millioszor nem, én nem hagyom őt másnak, ő az enyim lesz, enyimnek kell lenni, 's ő az enyim 's másnak nem engedem, mert én szeretem, 's annak nem, nem, nem, soha sem engedem! Én le nem mondok róla, ah, istenem! én lemondjak Samurol? 's magam egyedül maradjak a' világon? egyedül minden barát nélkül? a' világ csufja- és gyalázatjára!! óh istenem, istenem!‘ (tépi szaggatja haját, jajgat, sir, jár, és össze csapja kezét, kétség-

be akar esni, mérgelődik, egyik szobából a' másikba futkos, elakar ájulni, de nem tud. 's tb.)

„Nyugtassa meg magát szép asszony! 's engedjen meg hogy illy kellemetlen felhevülésbe hoztam. Nekem semmi közöm a' dologhoz, de azt mondom, hogy mig amaz asszony él, addig nem veheti el Samu, nem szabad elvennie, ha pedig elválnának is egymástól, akkor kegyed örökre meg halt, mert Samuval szerencsés soha, de soha sem lesz; most még édes a' gyümölcs mert lopott, — de mihelyest birtokunkba van a' gyümölcsfa — nincs érdeke, megunjuk 's a' tűzre vágatjuk! Emlékezzék meg szavamra — mihelyest elválnak azok — kegyed meghalt, 's több szerencséje nincs a' földön, — még azt sem tudom bizonyosan, hogy elveszi e' kegyedet Samu, ha megszabadul hitvesétől? De ha elveszi a' mitől isten ments meg, ezen álomboldogságnak még csak hamva sem lesz, a' legszerencsétlenebb házasok volnának, ezt ugy tudom, mint hogy most itt vagyok, mert két ellenkező testet nem lehet egymással megegyeztetni!"

„Ah én szerencsétlen teremtés!! miért születtem hát ugy a' világra? már gyermek koromban olly szerencsétlen voltam! szüléim kitagadtak (mert rosz személy voltál!) első férjemmel olly igen nagyon szerencsétlen voltam, mindig kinzott mindig gyötört (mert semmire való voltál!) most megint olly boldogtalan — ah istenem!! — a' világ csufja lettem. (sir) semmim sincs a' világon: se' becsületem se' ...!"

„Van egy leánya; asszonyi hivatásának feleljen meg, legyen, de ne szivtelen, hanem legyen egy derék szerető anya, — van jószága, adja ki haszonbérbe 's annak jövedelméből becsületesen megélhet, 's leányának adjon vagy adasson jobb nevelést mint a' millyent anyja, Samu pedig felejtse el örökre, 's igy még a' sok szenvedés után felderülhet öröm napja, 's tán még szerencsés is lehet."

„Ah én legszerencsétlenebb asszony vagyok a' világon!"

„Dehogy! hány ezeren szenvednek nyomoruság alatt? hányan inségben és szegénységben? hányan a' tömlöczben? és ezek bóldogok? csak asszonyságod szerencsétlen a' földön? de ugyan kérem mi baja a' világon?"

„Se' becsületem, se' — — —"

„Jaj lelkem a' becsületet 's férjet nem azon az úton szerezzük meg, mellyen most jár: a' a' becsületet nem a' becstelenségen kell megvásárolni."

„Férj nélkül özvegyen, minden segitség nélkül elhagyatva!"

„Az nem nagy baj — hiszen hány özvegy van a' világon? hány elhagyatott árva? de ezeknél ezerszer boldogabb asszony, mert jószága, pénze van, 's azzal helyre üti álbecsületét, hogy pedig férje nincs az legkevesebb, az a' legkissebb baj, jöjjön Pestre pénzivel, csendes nyugalomban, leányja nevelésével foglalatoskodva, békével élhet, — egykor tudom örült volna ha megszabadulhatott volna férjétől, kivel olly szerencsétlen volt; most meg .... De lássa meghúzva a' világ zajától itt magányosan de örömben 's megelégedéssel élhet, a' világ is elfelejti, vagy megúnja rágalmazni 's boldog lehet. Itt kertje, szőlleje, háza, jószága van, foglalatossága mindig lehet télen a' fővárosba rándul, jól mulat, uj ösmeretségeket jó barátságokat szerezhet, 's ki tudja valamellyik fiatal uri ember — — ah hiszen ezer út nyilik a' boldogságra, csak tudni kell élni, tudni kell az eszközöket használni!!"

„De egy özvegy! férj nélkül! hogy jelenhet meg valami társaságban mulatságban, vagy bálban! mit mond a' világ?"

(Hm) „Olly nagyon gondol a' világ itéletével? (menjen hát klastromba) hát most mit mond a' világ? 's valljon mellyik mondás szebb az e? vagy ez? igen kevés világ tapasztalása van édes asszonyom — szanakozásra méltó szegény asszony" — (mert egy — tapasztalatlan aszszony.)

„De hát mit csináljak?"

„Ha nem jő egy férfi a' ki elveszi akkor özvegy marad; 's özvegyen épen úgy, de még sokkal szabadabban függetlenebbül élhet, mintha férje volna, a' házi békességet soha senki sem zavarja meg; nem czivakodnak, nem kedvetleníti férjének hibája — szóval mint özvegy épen ollyan boldog lehet mint ha tiz ura volna — és ha Samuval nem élt volna eddig? — eddig már máskép volna a' dolog. — Felejtse hát el, ki illy nyomorú helyzetbe dönté, felejtse el, és vesse meg, mert ő a' legnagyobb ellensége, soha sem is volt jó barátja, hanem jószágaért szerette és csókolta kezét, jószága volt az a' jóság és szépség, a' mit kegyednek szemibe mondott, de kegyed vak és nem látja mért szereti, és meddig szereti, nem tudja hogy — ah, hiszen kegyed semmit sem tud. Könnyű kegyedet a' jégre vezetni, rászedni, megcsalni, mert semmit sem tud, mert vak, 's nem akar látni, nem akar világosságra jőni, csak a' setétbe szeret, hol aztán oda vezetik a' hová akarják; 's e' setétségben akarja boldogságát felkeresni?"

(Nem szól semmit, sír, mérgelődik, szomorkodik, sohajt 's tb.)

„Ugyám szép nsszony! gondolkodjék a' dolgon, 's ne busuljon, hiszen nem csak egy férfi van a' világon?"

E' közben az inas jelenti hogy Samu nem jő haza vacsorálni, hogy ne is várjuk. Mi tehát az asztalhoz ülve egy máshoz többet nem is szólottunk, én nem akartam többet keseriteni, ő még nem tudott mit beszélni, 's igy mind a' ketten szépen hallgattunk. Ő buban nem is evett, csak könyezett, nem tudom tettetés volt e vagy szivből eredt, nem sokat gondoltam vele (elég gorombaság volt tőlem.) Igen resteltem a' dolgot, én ott egyem ő meg sir!

„Asszonyom! szólék a' néma csendet megszegve, forditsuk gondolkozásunkat más tárgyra, beszélgessünk és együnk, vagy én, (nem nézhetvén e' keserű utolsó vacsorát) inkább nem leszek terhire 's elmegyek a' vendégfogadóba."

„Ah, isten ments meg! maradjon, kérem maradjon én nem haragszom —"

„Egyék hát, és ne sirjon, mert nem nézhetem szomorú, nedves képét. —"

Ő unszolásomra egy kicsit evett, de az egész vacsora alatt nem szóltunk egy szót is. Jó éjszakát kivánva egymásnak ő háló szobájába, én pedig a' nekem rendelt végső szobába mentem 's egy kissé phantasiám szabadon eresztve gondolkodtam egyrül másrul, mig végre lefeküdtem 's álom zárta le szememet.

Samu gyülés után, a' nagy vacsorán is ott maradt a' vendégekkel, evett, ivott, vigadott, — de azt megsem álmodta hogy itthon mi történt. — Éjfél után nehéz fővel haza térve ő is lefeküdt.

(Vége köv.)

FALUSI VENDÉG.

Különös az hogy ha faluról bejő az ember mindjárt ráösmernek. Ujjal mutatnak rá vagy szemmel intenek, hogy ez idegen, falusi, vagy gazdag, vagy legalább is a' mi pénzt Pestre hozott, abbul ugyan egy fillért sem visz haza.

Legyen egy kisasszony a' legdivatosabban öltözködve, mégis mindjárt észre veszik a' fiatalok hogy ez „falusi leány." Én nem tudom az ösmertető jeleket, de gondolom a' járás, test-, kéztartás 's több efféléről ismerik meg, ezenkivül első nap többnyire fekete selyem ruhában van, azután fehér, tarka, a' mint jő. —

A' tekintetes urakat sokkal könnyebb megösmerni, mert barnábbak, (látszik hogy a' nap alatt dolgoznak és nem hevernek egész nyáron a' kanapén) öltezetök kényelmesebb, 's tb.

Ezen tisztelt falusi vendégek miután családostúl együtt egyik utczán fel, másikon le sétáltak, nézegetés közben a' mi megtetszett megvették, hébekorba ha eszükbe jut valamellyik újság szerkesztőséghez is elmennek. —

A' hosszu idő valami nehezen csak elfolyt 's beesteledik. Este minden kétség kivül elmennek a' szinházba. De már másnap igen unalmas az idő, elannyira hogy azt sem tudják unalmokban mit csináljanak 's alig várják hogy haza mehessenek. Hová is menjenek? a' boltok körül nem ácsoroghatnak nap estig? séta hely nincs, más valami látni való, vagy valami spectaculum nincs, mulatság nincs, a' gőzhajót csak messziről szabad megnézni, a' casinoba magányosan bemenni nem szabad, muzeumba vagy restelnek vagy nem tudják a' járást, 's igy Pestrül csak mentül hamarább haza kivánkoznak mihelyst dolgukat végzék, — kivált ha a' vendégfogadóba jól meghúzták őket.

A' napokban megfordult Pesten egy t—dő ur, ki a' mellett hogy sokat költött és erősen megunta magát, még furcsán is járt. Reggel midőn haza készüle bemegy hozzá egy csinosan öltözködött fiatal ember, jurátusnak adta ki magát, segitséget kért, hogy a' censurát letehesse; 's a' mi vendégünk örömmel nyujtá segédkezét. Ez idő alatt a' kérő' pajtása ki az előszobában maradt, onnan a' mi vendégünk drága két csövű puskáját szépen kivitte. Az inas csak hamar észre vevé 's az utczán feltartóztatá a' gavallér tolvajt, de a' szegény inas majd rosszul járt vakmerőségeért, hogy őt csuffá tette! valami nehezen még is vissza vette a' puskát 's a' tolvaj bosszankodva odább ballagott. Igy bánnak a' falusi emberrel Pesten. A' mi vendégünk nagy sietségében még tűzszerszámát is itt hagyta, ki tudja ki tüzel most vele, legjobb volna egy lovas katonát küldene érte, ki egyszersmind vagy hat pujkát, lisztet 's több efféle apróságot hozna magával 's kiváltaná.

Ellenkezőleg áll a' dolog a' pesti urakkal; ha falura mennek, ők többnyire igen jól mulatják magukat, mert ajtó, asztal tárva előttök, mindenüt barátságosan fogadják, 's igy repül idejök, kedves emléket hagyva a' kebelben és napi jegyzetekben.

—n.—

FURCSASÁG.

1.) Egy szép fiatal ember, ki a' Beretvariumban az egész Szappanologiát kitanulta, több nehéz operákban akarja a' szinészet kedvelők' kegyét kivíni. Legelőbb is talentumát, 's szini jártasságát „A' bűbájos vadász"ból Samiel szerepében akarja kimutatni, 's a' közönség de csak a' műértő közönség tapsát 's tetszését megnyerni. Ő már előre elment a' kritikusokhoz, hogy kedvező birálattal legyenek iránta: egyiket pisztol, másikat kard, harmadikat három arannyal fenyegeté, ha kedvetlen itéletet hoznának jatéka felől, a' tapsolók 's ingyen bejárók is elvégzik e' magokét. Minden nagy várakozással és feszült figyelemmel van a' dolog kimenetele felől. A' koszorúk (mai időben olly olcsók!) rég elkészültek, virág bokréták egész egy kosárral, versek, persze ez mind a' jutalmazott erszényéből, kerülnek ki. —

2.) Némellykor a' sugót igen nagyon lehet hallani, a' mi bosszantja a' hallgatót; már ekkor inkább jőne ki a' szinpadra sugni; a' szinész pedig menne a' sugólyuukba declamálni, legalább szebben esnék ki a' játék. —

LÉLEK ÉBERSÉG.

Lord Berkeley nagy fogadást tett, hogy utazásában egyes embertől soha sem fogja magát kiraboltatni hagyni, ha pedig valakinek sikerülne, nem fog vele mint uton álló haramiával bánni. Ez igen kedvező volt az afféle szegény legényeknek. A' Lord fogadását csak hamar hirül adták az ujságokban, 's a' zsiványok egyenkint szerencsét próbáltak, de mindig haszon nélkül, mert a' lord kit agyon lőtt, kit elkergetett, mig végre senki sem merészlett hozzája közelleni. A' lord az éppen most felfedezett barlangot Staffa szigetén akarta megnézni, 's onnét egy utat tenni Sotián keresztül. — Az Argyli hegyek akkor tájban igen veszedelmesek voltak, azon

haramia miatt ki mindeddig a' legnagyobb csel és ellentálláson keresztűl tört. Azon fogadást ő is meghallotta mellyet a' lord tett, 's tudta a' napot és órát mellyben ott keresztül kell neki menni. Az út közepén várta a' haramia kedves vendégét, 's estefelé látja a' lord kocsiját közeledni. A' legvadabb és legborzasztóbb helyre húzta magát a' setétben és várta a' lordot, kit már régen nem támadtak meg, 's azért nem is igen vigyázott, sőt semmi veszedelmet sem gyanitván szépen elaludt. Hirtelen felébredt a' hangokra, mellyeket a' támadó hozzá intézett, 's egy pisztolt tartva fejének:

„Milord pénzedet vagy életed'!" szól a' haramia igen illendő hangon.

„Jól van én fogadásomat elvesztettem!" felel a' lord, és zsebibe nyúl mintha pénzét akarta volna ki venni 's átadni.

„Igen elvesztette, és én vagyok az Mac Quarry ki egyes egyedül lord Berkeleyt kiraboltam!" szól a' haramia büszkén és megelégedve.

„Az nem igaz, mond a' lord hidegen, mert ha úgy volna, pénzemet átaladnám, de látom hogy egy pajtásod a' hátad mellett!"

„Lehetetlen!" felkiált a' haramia, 's visszatekint hogy meglássa pajtását. — E' pillanatot használta a' lord, pénz helyett egy pisztolt vett ki 's az útonállót főbe lőtte.

EGYVELEG.

1.) A' költő és a' muzsika. A' nagy költők átalában nem igen fogják fel a' muzsika szépségét, mert az előttök egy idegen nyelv, egy holt betű. Ez az emberi természetben a' legritkább ellenhatás. Igen kevés költőnek van muzsikai hallása, ők többnyire a' szép hangzás és rimezet (cadentia) elemében élnek.

Lamartine: szép verseiben a' föld és ég minden szép hangzásait üneplé, ő érti a' tengernek legtitkosabb hangját, érti a' fülemüle hangját, érti a' szélvészek zugását és üvöltését, de a' muzsika harmoniájában egészen idegen.

Hugo Victor: Egy költő sem ösmeri a' nyelvek harmoniáját úgy mint ő, de a' legszebb melodiát hidegen hallgatja, dob és fuvola, vagy az egész orchestrum mind egy előtte, ő nem talál szebb hangot az eső zuhogásánál, a' kocsi robogásánál, vagy egy téli éjszakán a' kutya ugatásánál.

Chateaubriand: az olly nagy költő, ki a' vadak énekléseiben olly annyira lelkesül, és a' haranghangja rosszúl esik neki, a' harmonia szépségéről mitsem tart.

Schiller semmi érzelmet sem ád a' muzsikának.

Byron éppen nem szerette a' muzsikát.

Valter Scott csak a' dudának adott némi kedvezést. — A' hires költő iskola angliában (tengeri költők) a' vad ludak' lármájának igen nagyon örülnek, 's a' muzsikát hidegen fogadják. A' legnagyobb franczia ékesszólók: Guizot, Dupin, Odilon, Barot, Villemain, Thiers, Cousin, 's tb. a' világon a' legnagyobb részvétlenei a' muzsikának. Magának Scribének éppen semmi muzsikai hallása nincs.

2.) A' ránczokat elsimítani!! Egy vas lapátot egészen veresre kell tüzesiteni aztán myrtus port (myrtenpulver) hint rá az emember, 's a' füstre tartja képit, melly egy asztalkendővel be van fedve, ezt háromszor kell ismételni; a' vaslapátot megint meg kell tüzesiteni, 's egy kis fehér bort rá locsolni, 's a' gőzzel megint átaljáratja a' képit reggel és este háromszor — egész nyolcz napig. Erre a' bőr olly sima lesz, bár 50 éves ránczok voltak rajta — mint egy 16 évű kisasszonyé!!

3.) Az igaz követ. Sir Walton I. Jakab idejében Velenczében volt követ. Egykor megkéreték irna valamit egy emlékkönyvbe —

tehát már akkor divatban volt az emlékkönyv — ő e' szavakat irta:

„Egy követ, egy becsületes embert, kit külföldre küldenek, hogy a' haza javára hazudjék.“ —

4.) Catalini a' nemes lelkű. Igen sokat beszélnek Catalini nagy lelkűségéről és jószivüségéről. Ha valakinek javára vagy felsegitésére énekelt, a' pénzt mit ő kapott mindig vissza adta, ha pedig a' jóltévő intézetek számára énekelt soha sem vette el a' neki járó tisztelet dijt. Midőn Londonban 1821ben a' Vestministeri kórház javára egy nagy hangverseny állott, kérték hogy venne részt ő is e' szent czélra, de ugyan az nap az ő hangversenye sokat vesztene az által 's kéntelen volt megtagadni a' kérelmet, de másnap az egész jövedelmet elküldé a' kórház javára! valami 2000 tallért! Midőn Krako városát meglátogatta, igen nagy fizetésért megnyerték, hogy a' szinházba énekeljen, 's midőn a' nagy summát átaladták neki, felit vissza küldte hogy Kosciuskonak egy emléket állitsanak! Kelly az ő „Emlékeiben“ a' természet romlatlan leányának bélyegzi 's tb. —

5.) Egy Gentelmannek igen sokra kell vigyázni és ollyan csekélységekre is mire más nem is ügyelne. Egy külföldi lap irja: Lionel gazdag angolnak van egy dörmögő bátya, kivel igen nehéz békességesen kijőni. Egy regreg irja neki bátyja jőne el reggelizni hozzá és vinne magával egy ket fürt szőllőt. Az illy meghivó billét, épen annyit ér mint egy gazdag végrendelet, mert ha elmulasztja, vagy elfelejti a' meghivást igen rosz következése lenne. Lionel tehát készült bátyjához, de a' szőllő még igen ritka volt, honnét vegyen? Végre igen drága pénzen még is kapott egy helyen, de ki vigye el? a' teher ugyan nem nagy, de mit mond a' világ egy gentelmen szőllőt visz az utczán? a' jó ton minden legkissebb holmit is tiltja egy gentelmannek az utczán vinni. Lionel tehát nem ment bátyjához — de ez annyira felboszonkodott erre, hogy örökségéből kitiltá. Ez ugyan egy kissé tulságos dolognak látszik, de szórúl szóra igaz.

6.) Párisban a' diákok közt igen divatba jött egymást minden legkissebbért is pisztolyra kihivni, — hanem szerencse hogy egyik sem tud czélba lőni. —

TRÉFA.

1.) A' temetőben egy sirkereszten arany betűkkel e' felirást olvashatni „Itt nyugszik a' boldogult anya — kilencz neveletlen gyermeket hagyott maga után.“

2.) „Mit viszesz komám? szólt egy fuvaros az utczán találkozva pajtásával. ‚Pálinkát!‘ felel ez. „No ugy csak eregy előre, te előjáró vagy, én sirkövet viszek!“ —

Görög Epigrammák.

A' görögök e' dologban igen kicsapongó tulzók voltak itt egy két példa.

Hermon olly vékony volt hogy egy varrótőlyukán nem bajjal bujt, hanem sebes futtába ugrott keresztül!

Demos a' pókháló szálain sétál' körül és testi gyakorlásokat tótágast, bukfenczet, czigánykereket 's tb. tett rajta. De a' pók haza jött, egy szállal megkeriti nyakát 's felhuzza a' levegőbe!

Sosipater olly finom alkatásu volt, hogy őt nem is lehete látni, ő csak lélek és lehelletből állott.

Marculus olly kicsinyke volt, hogy a' kulcslyukon keresztül bujt.

Proculus egyszer a' tüzet akarta felfujni 's a' füst elvitte magával a' kéményen keresztül fel a' levegőbe 's tb. Illy tulságok vannak a' görög epigrammákban. —

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜLHIREK.

1.) Nem sokára a' bécsiek, 's talán a' pestiek is Berlin városát megláthatják a' nélkül, hogy oda utazzanak, mert a' város jó tiszteletökre. t. i. valami Sneggenburger ur fábul csinálta ki az egész várost, minden utcza, minden ház ki van faragva, hogy mindjárt rá ösmerhetni. E' faváros ura Bécsbe fogja hozni mutatványát, 's így ott is lehet Berlinben járni. —

2.) Franczia országban jelenleg 1666 hid van, ezek közül 1089 kő, 298 kő és fa, 95 fa, és 85 vasból.

3.) Párisban két divatárusné bele szeretett egy diákba, a' két leány irígykedett egymásra 's a' gyűlölség annyira ment, hogy egymást jól felpofozták; — de a' diák egyikét sem szerette, 's ez volt oka hogy a' két halálos ellenség innét megbéküle, 's kettős boszújokat a' diákon keresik kiönteni.

4.) Brüsselből irják, hogy nem rég két fiatal egy este a' mezőn egy jól öltözött urat találtak kalap nélkül, ki őket kérdezé, hogy nem találták e meg lovát? A' fiatal emberek csak hamar észre vették tekintetiből hogy eszelős; 's a' bolondok házába vitték. Az örült egy nápolyi tiszt, Angolországbol Brüsselbe ment lovát felkeresni.

5.) Londonban az éjjeli őr észre vett egy embert, ki éjfél után egy zsákkal az utczán ballagott, ki midőn látta hogy az őr követi lépteit, leveté a' zsákot és elszaladt. Az őr kioldotta a' zsákot 's 27 galambot talált benne. Az őrházban elvégezték, hogy egy galambot eleresztenek, de a' lábára egy kis levelet kötnek, ha haza repül gazdája megtudhassa hol a' többi, 's érte jöhessen. A' terv jól sikerült, a' galamb haza repült 's gazdája eljött, 's mondá hogy a' többit a' mult éjjel lopták el.

6.) Marceau és Desaix ezredesnek Párisban emléket emelnek azon dicsőség fentartására, mellyet Egyptomban szereztek magoknak.

7.) Egy angol hirlap ezeket irja: September 11-kén este Cape asszony 6 gyermekével fürödni ment; hét órakor elmentek hazulrol, még tiz orakor sem jöttek viszsza. Cape ur igen nagy aggodalomban volt, nyugtalansággal siete a' tenger partjára, kiáltja hitvese nevét de ne jő felelet, végre egy panasz hang hallatszott messziről illy formán: „Engedj meg, három gyermekem vízbe veszett; midőn Cape úr a' szerencsétlenekhez ért az anya a' nagy fájdalomban szörnyűt halt.

8.) Angol divatlapok bizonyossá tesznek, hogy a' Lugreai dámáktól gróf Normandy illy könyörgő levelet kapott.

„Mi Lugrea asszonyai és kisasszonyai, szerencsét kivánunk excellenciádnak! Egyesülve a' dámák mély tiszteletöket jelentik, és excellenciádhoz folyamodnak segitségért. Most, télire küldjön excellenciád legjobb ezredéből hat zászlóalj szép katonát, két csapat vasas némettet, kik maguktol akarnának hozzánk jönni, és mély alázattal kérjük, hogy a' tisztek mind szép fiatal emberek, és nőtelenek legyenek! miután alázatos könyörgésünket ismételnők, kívánunk excellenciádnak szerencsét és boldogságot — maradunk holtig." 's a' t. (következnek az aláirások.)

9.) Valamint Németországban, ugy Párisban is igen uralkodik az épitészet, az idén is legalább 300 ház emelkedet fel, és mind pompás mind nagyszerű.

DIVATKÉP 14.

Párisi divatviselet: musselin ruhák, selyem kalap és csipke fejkötő.

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October 1sőjétől kezdendő évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben 2 frt. 30 kraj. postán 3 pengő forinttal. A" folyó félévi számokból néhány példánynyal még szolgálhatunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

October 11kén

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

29dik szám.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Kisasszony napja.

Domjántól.

(Vége.)

Másnap reggel (az asszony minden bizonynyal elmondta a' dolgot,) jó reggelt sem kivánva, berohan Samu hozzám, rám támad 's lármát üt, gorombáskodni kezd, szemrehányásokat tesz, és káromkodik.

„Ki bizta meg az urat arra, szól Samu feldühödve, hogy itt izgágát tegyen, micsoda dolog az, azt mondani az asszonynak, hogy én őt csak jószágáért szeretem? hogy soha sem leszünk boldogok? hogy mondhatja azt az úr, hogy felejtsen el engem, hogy vegye vissza a' jószágot, mert én őt megcsalom 's mit rágalmazza az ur egész familiámat? minek bántja a' szegény asszonyt? Vagy tán az ur akarja elvenni? mit bolonditja el az embereket? Ha nem nézném a' vendégi jogot, ugy máskép beszélnék.“

‚A' mit mondtam — nem tagadom, sőt hogy soha se tagadhassam el, irásba fogom tenni. De az úr egy nagy bőlcs 's mint látszik tudna a' világgal élni, de nem tudja hogy 's mi módon; — — az illy élet nem válik becsületire! Vagy nem esküdött Tóninak hűséget? 's mért nem marad hozzá hív? mért nem tudja megbecsűlni szép, és jó hitvesét? — Azonban ne nézzen a' vendégi jogra semmit is — mint haszontalanságra, mert annak a' rovására még többet is tehetnék, hanem ha beszédem által meg van sértve kegyed, álljon rajtam nemes, vagy nemtelen boszút a' mint tetszik, szidjon, piszkoljon, mocskoljon békével végig hallgatom, vagy ha verekedésbe találja kedvét — itt a' hátam töltse ki boszuját, én nem védem magam, vagy talán mint magyar nemes ember karddal akar végezni? ám próbálja meg szerencséjét! Én bekötöm szememet, úgy harczolok az urral, mint egy gyáva emberrel, mert máskép gyalázat volna rám nézve; 's ha szenvedő hitveseért egy sebet kaphatok, édes lesz az hogy fájdalmát némüleg én is érezem, 's büszke leszek azt mondani: „ő érte harczoltam!“

„Én nem akarok az urral semmit is, csak azt szeretném tudni mi okbul háboritott bennünket, miért feszegeti azt a' mi nem hozzá tartozik? miért üti az orrát mindenbe?“

‚Kedvem van különbféle indulatokat 's charactereket az emberek közt vizsgálni, tapogatni, 's abbul magamnak észrevételeket tenni, ugy is most kifogytam a' tárgybul, 's egy eredeti elbeszélést kell irnom.‘

„De reménylem minket csak nem fog leirni?“

‚Mihelyest kedvem lesz — ha most nem máskor, vagy egy év mulva is, 's erre esküszöm nem kiméllem egyiket is, hanem a' mint van a' mint történt ugy fogom leirni, sőt mihelyest tudom 's a' dolog megváltozik jóra, vagy roszra egy „szomorú játékot“ irok belőle, hadd lássa a' világ, hadd tudja meg minden ember millyen szép lelkűek vagytok! —‘

„'S miért teszed ezt? mit vétettem én hogy velem igy bánsz? 's mit vétett az a' szegény asszony, hogy annak sem hagysz békit?“

„Azt a' kis méltatlanságot mit velem tettél fel sem veszem, hanem ne menjünk olly messze, mért nem békülsz meg Antoniával? mért ölted őt meg? mért kinzod még most is? mit vétett az az ártatlan szelid angyal hogy őt mindenétől megfosztva a' sirnak adtad által?"

„Mert nem szenvedhetem — gyülölöm testembül lelkembül, és soha sem is akarok valamit felőle tudni!"

‚Te aljas, embertelen ember, alávaló férj és apa! még kis fiacskád sem emlékeztet egykori szerelmedre, mit örömmel áldoztál szerencsétlen hitvesednek?'

„Akkor még bolond voltam. Atyafit soha se vegyen el az ember, mert örökké szerencsétlen lesz! Én bolond azt gondoltam hogy... de az illy tudós asszonnyal az ördög lakjék együtt; az embernek csak mindig hibáit számlálgatja elő, tanácsokat osztogat, az Isten ments meg! Csak ismernéd tudom nem pártolnád olly erősen! mindig a' metaphysicábul, historiábul 's philosophiábul beszél."

„Erkölcstelen ember vagy 's mellette még igen is tudatlan, nem érdemled hogy valamire való hitvesed legyen, mert nem tudod megbecsülni! neked csak ollyan kell kinek sok pénze van, 's ostoba mellette mind a' lúd.'

„Barátom az okos embernek a' mi megtetszik a' világon, azt mindenfélekép magáévá kell tenni, az az asszony nekem megtetszett, 's most enyim."

‚Na, ha minden okos ember igy gondolkodik, ugy én örökké szamár, ostoba, bolond akarok maradni! a' mi nekünk megtetszik azt csak szépen tegyük magunkévá! ugy-e? oh hogy az Isten világitson fel! hát ha nekem megtetszik négy lovad 's szépen magaméva teszem, mit mondasz rá, és mit mond a' törvény?'

„A' törvény bolondság! hát mi a' törvény? egy embernek az akarata, rendelete, 's azt más is vagy muszajból, más valami mellékes tekintetből helybe hagyta, szokásba maradt, 's én azon az egyes ember gondolkozásán nem tartozom lenni, szabad vagyok, gondolkozásom és tettem is szabad legyen, másnak itélete vagy szokása, törvénye, nem fog háborgatni sem megzavarni, soha egész életemben!"

‚Igen de a' lovakrúl szólottam — ha t. i. elviszem.'

„Hisz' jól van! de ha agyon lőlek nem én leszek az oka."

‚Ugy, hát a' ki erősebb az hatalmasabb, ugy-e? jaj atyafia, ha te már olly felvilágosodott vagy, hogy neked már nem kell sem isten sem király sem törvény hanem köröm és szakál tenyésztés — zsiván fogások fő gondolatid — és .... meg igy gondolkodol, ha neked illyen szép philosophiád van, ugy mi ez életben többet nem beszélhetünk együtt. Az isten téritsen jó utra 's világitson fel, de én nem vesződöm veled. Én megyek, futok tőled, futok innét, mert itt a' pokol ütötte fel sátorát, itt az ördögök tanyáznak benne, megyek futok. — — —

* * *

Később mint egy hónappal találkoztam a' szenvedő Antoniával a' megvetett hitvessel. Ő igazán egy mennyei lény, ah istenem, mért kell egy illy ártatlan léleknek hiába szenvedni? egy illy szép virágnak elhervadni? ő sorsába mintegy megnyugodottnak látszott lenni, de a' fájdalom, mi képén elömlött szenvedésre! igen sok bú nevelésre emlékeztete. Soká nem tudtam szólni csak néztem, végre:

„Rég kivántam e' pillanatot, mellyben szerencsém lehet nagysáddal szólhatnom."

‚Én is ohajtám kegyedet látni, ki mint egészen ösmeretlen, és idegen sorsom iránt olly erős részvéttel van, hogy forró köszönetem 's mély hálám kijelentsem. Könnyebb a' fájdalmat eltűrni az igaz, ha mással megoszthatjuk, de bár mint segitsen is valaki szerencsétlen állapotomon, én vesztve vagyok, számomra már nincs a' földön több szerencse, nincs boldogság, nincs öröm (könnyez) mig e' földi terheket lerázhatom, addig békén tűröm szenvedésem, — mert — talán magam vagyok oka

— igy hozta a' sors — megnyugszom benne, 's nem zugolodom.'

„Nagysád e' viszontagságokban sokkal edzettebb hogy sem én bátorithatnám, vagy vigasztalást tudnék adni, nságod erős és rendithetlen a' bal körülményekben, ugy hogy példát vehetek magamnak mikép viseljem magam a' szerencsétlenségben. Nem is merem kérdezni, de engedje meg nságod tudnom, mint gondolkozik férjéről azon emberről ki illy gyalázatosan megcsalta és sirját ásta?"

‚Mint embernek megbocsátok, — mint atyafit gyűlölöm, — mint uramat, ki esküjét megszegé, megvetem! De tegyük ezt félre. Mint hallottam némi kellemetlenségbe jött vele uraságod? soha se bántsa! hagyja őt lelkimardosásának mi előbb utóbb is eléri, 's megbünteti.'

„Megboszulnám őt édes asszonyom 's kész volnék vérét ontani, a' mért illy alávaló módon bánik hitvesével. —"

‚Talán majd megjobbitja magát.'

„Mit? és nságod még megtudna neki engedni?"

‚Mért ne, ha megbánja tettét, 's a' jó utra vissza tér!'

„És még talán szeretni is tudná?"

‚Még talán azt is!'

„Istenem, hogy kell elpirulnom! nemes asszony milly szerencsére vagy érdemes! 's igy kell örömtelenül ez életet átsírni! Mennyei lélek! nem érdemes a' világ, hogy illy asszony éljen benne, engedje meg kezét megcsókolni, mély tiszteletem 's nagyra becsülésem jeléül."

E' közben a' kocsi elrobogott 's a' nemes asszonyt — bár képzeletembe igen sokszor beszéltem vele — soha többé nem láthattam.

TÖREDÉK
TAMERLAN ÉLETÉBÜL.

Egyik a' legrettentőbb és legkegyetlenebb világ ostorai és hóditói között, kikrül a' történet szól vala Timur vagy Tamerlan a' tatárok uralkodója, Keshben Bakariában 1335 évben született. Mind azon tulajdonokkal birt, mellyek egy nagy világhóditónak szükségesek éles elme, fortély — sebes elhatározás, — ismerete azoknak, kik leginkább környékezék — egykedvüség minden veszélyeknél, sőt a' halálnál is, egész élete csupa hadakozás minden czél vagy vágy nélkül.

Fiatal korában Timur Dhsingiskán rokona, eleinte pásztorok vezére, igen is érzé a' sors mostohaságát titkos ellenségei szintugy mint a' Kalmukok által, 12 éves korában a' veszély őt harczba szólitá; megveretettve, meggyaláztatva, minden barátitúl elválasztva, csudásan menté meg magát üldözőitűl, a' szerencse forgandósága Dshagatai uralkodóvá tette — 36 évig ezen időtül minden foglalatossága egyedül harcz vala. Nagy vérontással hóditá meg egész Persiát később közép Ásiát, Indostát, Industól egész Gangesig. Ha Tamerlan egy várost akart ostromolni, első nap egy fejér zászlót ütetett sátorára, jelül hogy azok iránt kik megadják magokat könyörületes leend. Másnap egy veres zászló tétetett ki, jelül hogy vért kiván; de a' kormányzó és főbb-tisztek vérével megelégszik. Harmadik nap végtére egy fekete zászló látszatott, mi nem egyebet jelentett, csak hogy bár mi módon veendi be a' várost, minden lakosnak kivétel nélkül meg kell halni, és a' városnak földig lerontatni.

Midőn Koraszán tartományban egy városba ellenállásra talált 2000 emberbül állo őrsereget, egy mély gödörbe vettete, kővel és mésszel behányatá; és ezen keverékbül több tornyot épitett, mellyek mint mondá győzedelmi örök jeléül szolgáljanak.

Isphánba beütésékor dijt tett a' persák fejére; 70,000 fej szolgáltatott kezébe mellyeket piramidalis diadalmi ékül halomra hányata. Azon temérdek hadi foglyok mellyeket táborozásainál magával hurczolt serege veszedelmére voltak 's engedelmet adott őket megölni. Egy

térre 100,000 indiai gyüjtett össze 's egy óra mulva egy sem élt. —

Delfi Indostán fővárosának lakosit, minden öregség vagy nem különség nélkül mind megfojtatta, és az egész várost porrá égette. India meghóditása után Siria felé fordult, és Baida felé, melly fellázadt ellene, és azon akkori roppant város lakosit szám szerint 800,000 kardra hányatta és a' várost lerontotta. — A' Görögök félben szakaszták győzedelmi aratását egy követség által, melly is segedelemért esdeklett Bajazet Török császár ellen ki Konstantinápolt tartá ostrom alatt. Tamerlán felszólitá őt az ostrom félben hagyására, és midőn vonakodnék ellene indult. A' két sereg Frigiában Ancyra térén találkozott. — A' legrettenetesebb harcz kezdődék. Bajazet megveretetve fogolyá tétetek. A' dölfös győző poroszlóitul körülvétetve maga eleibe hozatá a' lebilincselt hőst, merően néze rá egy darabig, és gúnykaczajjal kérdé zsoldositul: „ez a' büszke Bajazet ki velem daczolni merészlett?“ „Én vagyok viszonzá a' fogoly, és nem illik néked egy a' szerencsétül elhagyatottat gunyolnod. Tamerlan tudakozá utóbb tőle, mint bánt volna vele, ha a' sors őt tette volna, foglyává? 's válaszul vevén, hogy őt egy vas kalitkába záratta volna, — megparancsolá Tamerlán ugyan azon büntetést rajta véghez vinni, és hogy őt még jobban meggyalázza, tehát asztalárul maradott kenyér-morsával madárkint étette. Valahányszor lóra ült, mindig előhozaték a' vas kalitka, mellynek lakossát mindig gúnnyal illeté, lábát annak koponyájára tévén. Bajazet igy hurczoltatván tartományból tartományba a' vad diadalmas által, kétségbeesvén fejét vas tömlöczén szét zuzá; távol attól hogy ellene szomoru halálán megindulna. A' császárnét, Bajazet özvegyét mezitlább, fedetlen fővel rabszolgakint asztalánál szolgálni kénszerité a' vad zsarnok.

Agg korában halt meg, vértől gőzölgö 36 évi uralkodása után. A' fél föld mellyet rablással és gyilkolással zsarolt, átkozá őt és a' világ ostorának nevezé, mellyett a' boszús ég néha küldeni szokott, hogy a' vétekbe sülyedt emberi nemet megbüntesse.

Tamerlan hideg-lázban halt meg. Nagy Sándorhoz annyiban lehet őt hasonlitani, hogy roppant birodalma csak hamar szétbomlott; részint örökössei uralkodásra vágyuk, részint a' méghoditott nemzetek elpártolása által.

B.

RÖVID UTAZÁSI PILLANATOK PAPIROS-VÖLGYI TÜNDÉR-VILÁGBAN BAL SZEMMEL.

Ense recidendum est!

∞. Az utazás divatba jött. Csak a' városból kimegy is valaki, azonnal olvassa fél Magyarország, hogy: „kirándulás“ ide 's side, 's a' t. hogy az, ki a' városból igy kirándult, ottan evett, ivott, vissza jött, 's a' t. 's a' t. Én részemről a' városból sem mentem ki, és még-is ki-rándultam, utaztam, lótottam, futottam, emésztődtem; gyakran olly „nehezen,“ hanem „sárban!“ Azonban ha szabadságában áll az embernek választani, hogy hol, és mikor, és miképpen utazzék, miért ne éljen ezen szabadságával?! — — — Én tehát nyomott lapokon ügyelegtem benn a' városban, egy czifra szekrény kebelében.

Ugy van; az embertől látszik függni egészen, hogy milly utat tegyen? legyen-e az hosszú, vagy rövid, unalmas, vagy kellemetes; vig vagy boszús? — — — De azt sem tilthatja meg senki, hogy az útban mellyik, vagy inkább: minő szemmel nézzen szét az ember maga körül! Az embereknek két szeme van. És tudni kell mit jelentsen: újjokon keresztül tekinteni valamit? vagy valamire mind a' két szemünket béhunni? avagy egyiket nyitva tartani? vagy görbe szemmel nézni, irigy szemeket vetni valakire? szemeit lesütni, vagy égfelé emelni? őrizetlen szeműnek lenni? Millyek a' rövid-látású, és millyek a' messze-lá-

tó szemek? Mint néz az ember bal szemmel? és mint jobb szemmel? Most az egyszer mi csak azt akarjuk közleni utazásomból, a' mit bal-szemmel valánk kénytelenek nézni. — Lássuk. —

I.

ALAP-MONDÁS.

Mozsárból lőnek, de kapából nem.

a)

„Düh-fegyver!“ Magyarok! Már maholnap azt ís várjuk: düh-magyar, düh-bot, düh-könyv, düh-vers! Dummodo carmen eat! (45 l. Aurora 1832.)

„Árva-hely.“ A' haladás nagy, hallatlan iszonyú! Ezelőtt azt mondtuk: árva gyermek, leány, fiú, 's a' t. — már ma a' hely is árva. Innen reménylhetjük azt is: árva gömböcz, árva-ugar, árva nyereg, árva pazdorja, árva patkó, 's a' patkó, 's a' t. utóbb pedig ha Isten velünk lesz, akarom mondani, ha Isten velünk nem lesz, várhatjuk ezt is: özvegy-hely, özvegy pipa-tartó, özvegy-kupak, tanács, vers; végre pedig per compositionem még igy-is: özvegy-árva-sír-bólt, özvegy-árva-piarczok, özvegy-árva-könyvek, versek, 's a' t. (44. l. ugy.)

„Ajándokot ád!“ szándék, ajándék helyett! Tya, mit tegyen az ember, ha megszórul, a' „kapcza;“ akkor még az álkapczának is kijut néha, még pedig keservesen! Mintha a' fogakat szedegetnék' belőle! — — — Mindennek van „oka“ — innen: 'ajándoka, — szándoka“ 's a' t. ok nélkül nincs mondva: A' kecske sem menne vásárra, de ütik. — A' „szükség“ és „szorult állapot“ sokat „ki-csikart“ már a' világon!!! — — Némelly versnél úgy megakadnak a' költő-istenkék, hogy a' jámbor halandó hajlik hinni, hogy az ördög kisértette őket! olly kínosan mennek verseik!!! — —

Már ma hólnap az okos szó
Ritkább, mint a' fejér holló — — — (49. l.)

„Harcz-keverő!“ Szörnyű acquisitio! Bár csak köszönet is lehetne benne! — — — Már minő kilátás nyilik itt: kard, könyv, betű, vers, ördög és pokol keverőkre! (50. l.)

„Férfi-nyár!“ Egek, különbnél különb acquisitiók! Férfi-nyár!!! ??? Rajta fiú, szoritsd! és mindjárt lesz: fattyú-nyár, kölyök-nyár, legény-nyár. 's a' t. És az mind csak azért (nem de?) mert van „vén asszonyok nyara“ is!!!? Igy kezd a' magyar nyelv lejteni, hajlani, görnyedni és ugrani! — 'S miért ne? Hiszen a' medve milly ügyetlen még is eljárja a' mazurkát! Illik-e neki, vagy nem? az más kérdés. Gyönyörű idioma, ő keleti drága gyöngy! psüche viszhangja, te dicső magyar szó! Ovjon meg az a' ki teremtett. — — (182 l.)

„Kinos-lángomat.“ Talán „kinzó?“ Kinos állapot, kinos búcsú-vét, 's a' t. hagyján, de kinos láng, kínos tűz, kínos gyertya, kinos ölfa, 's a' t. nem kínos, hanem a' fülnek! — (240 l.)

b)

„Cseng a' kolomp!“ Vége mindenek! — Mert ha az illyeneket meg engedjük, akkor mind örökre fog a' fülünk csengni! — — Hatalmas égi karok, minő hasonlithatatlan acquisitiók!!! — — — Ha már a' kolompok csengni, a' csengök kongni, a' sarkantyúk kukurikolni, 's a' czimbalmok durrogni fognak! — Mozsárból lőnek ugyan, — de kapanyelből nem!!! (Aur. 1836. 75. l.)

c)

„Az elveszett (tán' megveszett) rózsa pálya vezet!“ Mi a' manó!? — Elveszett, 's még-is vezet?! Micsoda logika ez?! — Tán csak error typi ez? e' helyett: „megveszett!“ — De még ez-is érthetetlen. (Emlékezet. Handbuch der Ungr. Poesie. 2. B. 82. l.)

„Harmat' zsenge csepjei!“ Borzasztó szerezmények! — Zsenge csepjei a' harmatnak!!! — Tinódy, Kazinczy, Zrinyi, 's a' t. Hol késtek? Jertek „zsengés kukuriczá-

rol“ és a’ kor zsengéjéről át-menni tanulni szépen a’ cseppek, hullámok, és habok zsengeségére!!! Uraimék, lőnek mozsárból, de kapából nem! (ugy. ott.)

d)

„A’ kapu ijeszti a’ levegőt!“ Legújabb gondolat! Illyet sem az új világ nem hallott még. És minden érdeme abban van, hogy hallatlan! — „A’ kapu ijeszt!“ Már ez-is igen fris gondolat magában! ollyan fris mintha gondolva sem volna! — — Hát még a’ másik, t. i. a’ „levegőt ijeszteni!“ No de ennek alkalmasint ollyasmi értelme lesz, teszem ezt, hogy a’ levegőbe lőtt, vagy levegőt ver, ’s a’ t. Vagy pedig itt-is ez a’ megjegyzés, hogy mozsárból lőnek, de kapából nem! — Milly bő ideákra nyit ez utat, urak! Nézzük csak, Mindjárt leg-először-is: a’ könyv ijeszt, a’ tol ijeszt, tinta penna, kalamaris (szívem Máris) a’ költemény betűi, formája, ’s a’ t. ijeszt, el-ijeszt, riaszt, borzaszt, rettent, kerget, űz, kinoz, ’s a’ t. Azután: erre a’ kérdésre, hogy „mit“ ijeszt? mindent, még a’ levegőt-is! — Tréfa, a’ mi tréfa; de azt csak ugyan sokan tarthatnák szemök előtt, hogy mozsárból lőnek, de kapából nem! — — Sohase ijeszgessük a’ levegőt, hanem irjunk „életre valókat“, uraimék; vagy inkább ne ijesszük a’ világon még a’ levegőt-is! a’ kapu, ablak, ’s egyéb illy lelketlen holmik által. — (a’ két szomszédvár 123. l.)

e)

„Rágondolni!“ — Új „rá“ gondolás. Miért új? kitalálja az olvasó? Az bizony csak azért új (igazat szólva) mert nem jó! — Ha az ember meg-gondolja, vagy egyet gondol, ez, vagy amaz gondolat üti, ’s a’ t. akkor „rágondolja“ magát, és azt teszi, a’ mit legjobbnak tart. Igy teszem azt, meggondolja magában, hogy mozsárból lőnek ugyan, de kapából nem! — — (Cserhalom 10. l.)

Új, szörnyüképen új metamorphosis, melly a’ római számüzöttnek, ha falba verte volna is fejét, eszébe nem jutott volna! (százat teszek egy ellen!) — „Vassá váltak az emberek!“ — Jaj, igaz; Homerosznál disznókká-is változtak! — — Ez hát haggyán. Boszorkányságok ellen ki tehet? — De „a’ sok dárda bakonnyá!“ — Igaz! Ha az emberek vassá válhattak, miért ne a’ dárdák bakonnyá? Hiszen a’ tolnak nem lehetetlen semmi. Ha ő akarja el-sül a’ kapa-nyel-is! Miért is ne? — Ha a’ mozsár el-sülhet!!! — Nem változhat-e a’ kapa-nyel mozsárrá? Ha ember disznóvá, vassá, sőt kőszobor emberré vállozott! — Labor improbus omnia vincit! (Ugyan ott 14. l.)

„Szomorúan hallgat az al-szél“ Ni, ni! Hát hallgat a’ szél vigan-is? És miért épen az al-szél hallgat? Vagytán más szelek nem hallgatnak? és ha hallgatnak, — talán nem szomorúan? Jaj, szegény szél, ő szomorú, mert hallgat; vagy-is akarom mondani, ő hallgat, mert szomorú. Mellyik szél az? Az al-szél? Ki bántotta? Biz azt senki sem tudja. Mert titkosak Uram, a’ te utaid, és a’ te tanácsod el-van előlünk rejtve! — És accidit in puncto, quod non speratur in anno. A’ mozsárból lőnek! Ki tudja el nem sült-e már a’ históriákban, krónikákban, románczokban, a’ kapanyel is! — Az emberek szoktak szomruan hallgatni az „életben,“ miért ne halgatna szomorúan a’ szél is, — kivált az al-szél, — költeményben?! — Hiszen: multa licent stultis. (ugyanott 23. l.)

f)

„’S hada mint felhőből le-szálló sas-sereg vagy mint nehéz szikla, melly völgybe hengereg!“ Hogyan jött a’ had? Úgy-e mint a’ sasok, vagy pedig mint a’ szikla? A’vagy mindegy: sas és szikla?! — — Ugyan úgy-e? Hiszen a’ szikla nem tud repűlni, a’ sas pedig tud! azután a’ szikla nem hengereg, hanem ha hengeritik! — — A’ sasok pedig nem hengeregnek, és a’ sziklák nem repülnek! hát hogyan férnek meg ezek együtt? Azután ott: egy egész serege a’ sasoknak, itt pedig csak egy szikla! — Mozsárból vagy kapanyelből lőni nem mindegy. (Tündér-völgy 38. l.)

TERMÉSZETI JELENÉS.

A' természeti jelelenésekhez, mellyek időközben történnek, a' madarak vándorlása is tartozik. Ez érdekes dologban sokat szeretik e' kérdést tenni; vajjon ha Europát elhagyják, a' kirepülő madarak, hova érkeznek? hogy erre a' kérdésre valami bizonyosat mondhassunk, az időt kell figyelmes szemmel megvigyázni. Éghajlatunk alatt legérdekesebb a' fecskék vándorlása. Az öregek igen komolyan gondolkoztak már e' dolog felől, hogy télire hová szállnak? Egyik azt tartá hogy a' régi épületekbe vonulnak 's huzzák be magukat, mások azt állíták, mit helyben is kell hagyni, hogy Afrikába szállnak által, mert Senegalnál hat hónapig t. i. Octobertől kezdve egész Martiusig lehet látni de april után soha sem, a' mi világosan bizonyitja a' második állitást.

Forster ur Ángliában (hol legtöbb fecske van) 38 évi figyelése bizonyitja hogy legtöbbnyire April 15kéig Europába vissza térnek, ritkán hamarább, és soha sem maradnak el későbbre Apr. 23ánál (csak egy esett van 38 év alatt t. i. 1828ban.) Ha felvesszük a' fecskék sokaságát, melly Europát elhagyja, és felvesszük azon csekély számot, melly hozzánk vissza érkezik, meg kell engednünk hogy az úton sok veszedelmen mennek keresztül, mellyben többnyire oda vesznek.

SZÁZ ÉVES PICZIKE.

Éppen most halt meg egy furcsa kis ember grof Borowlaszky, piczi kis termetéről olly annyira elhiresedett lengyel grof. Termetére nézve csak egy myrmidone egy Pygmaea, egy allig látható lény — lélekre nézve egy góliát egy kolosz, emberségére nézve egy obeliszk, jóságára nézve egy bábeltorony volt. Noha 99 éves elmult, észtehetsége még is igen erős volt. Ő mint Ábrahám egy tüsszentés' következtében halt meg. Rögtöni halálát igen talán annak lehet tulajdonitani, hogy agyvelejét megrázta, vagy az erős tobákolásnak, a' mit véghez vitt. Tobák szelenczéje nem volt nagyobb mint egy forintos bankó 's minden nap megtölté spanyol tobákkal. —

Ő Oroszlengyelországban Poctiában született, 's a' hangászatra igen nagy kedve volt mindjárt gyermekségében. Mestert fogadtak a' kis grófnak 's az éneklésbe leczkét vett. Később hegedűt akart tanulni, de termetéhez aránylag hegedűt 1000 darab aranyért sem tudott senki sem csinálni, végre kéntelen volt Cello-n játszani (zsebhegedű) mit mesterétül vásárlott. —

A' nagy zűrzavar következtében melly az utólsó lengyel király alatt történt, kéntelen volt hazáját oda hagyni a' fiatal gróf és Párisba ment, hol egy előkelő gazdag lengyel dáma oltalmába vette, de itt is a' lázadás kitört, — a' dáma egy skatulába (!) rejté, a' három arasz nagyságu grofot 's a' határokon szépen keresztül érve Ángliába mentek.

Ez előtt mintegy 36 évvel ment hozzá egy ember, ki földiének vallá magát 's igen nagy részvéttel beszélgettek hazájokrul és a' három araszos piczi gróf történetéről; — az idegen távozott és soha többé nem is mutatta magát 's nem sokára megjelent egy könyv: „Grof Borovlaszky története" czimmel (mindjárt kitanulta a' gróf, hogy azon idegentűl jöhetett). A' könyv jelszava: „Természet, milly különös a' te munkád! Te a' nagy lelket gyermeki testbe öntöd, és a' nagy testbe gyermeki lelket adsz!"

Különösségei közt legérdekesebb, hogy egy kis kocsit csináltatott, mellybe négy varjut fogott be, azzal nyargalódzott a' városban!

A' piczi kis gróf majd 100 éves volt mikor meghalt, és egész testének terhe alig volt 6 font! — teteme csakugyan egy Thea-skatulában nyugszik — béke porára!

A' piczike grof, nagy jószágát fiára hagyta, ki talán még kisebb mint az apja volt!

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház.

Az october 6dikára hirdetett „Peleskei Notarius“ october 8dikán adatott nagy számu közönség előtt tetszö muzsikával, olly stylusban irottal, melly most közösen hat, és ez a' darabnak legnagyobb érdeme, melly azt hatalmasan emelé; de bocsásson meg Gaál ur, e' zagyvalék nem „eredeti parodia,“ hanem némelly nemesebb czélzással biró jó ötletet kivéve, ez valóságos krajczáros komédia! és az sem eredeti, hanem igazán össze-vissza-lopott krajczáros komédia 's hogy szavunkat mindjárt igazoljuk im az adatok:

1ször. A' peleskei notarius vallatása; lopott gondolat a' „Korszellemből.“

2szor. Azon gyönyörű tett, egy mivelt közönség előtt a' notárius nyakába kötelet hurkoltatni; lopott gondolat a' „Politicus csizmadiából.“

3szor, A' notáriust és társát a' néző közönséggel összekeverni 's a' néző helyről szinpadra vinni; lopott gondolat „Keanből.“

4szer. A' notáriust és társát a' sugólyukon kibujtatni; lopott gondolat ismét „Keanből.“

5ször A' notariust és társát miután az előfüggöny legördült, a' közönség előtt még azután is beszéltetni; lopott gondolat a' „Sokat tudóból.“

6szor. A' notarius' étlap olvasása; lopott gondolat az Entführungból mellyben Scholcz, az utánozhatlan bécsi comicus, egy hasonló Speiszettelt olvas.

7szer. A' pincze mellyben a' notarius fia szédeleg a' hordókkal; lopott gondolat „Robert der Teuxlből!!!“ 's a' t. 's a' t.

És kell e még több is annak megmutatására, hogy e' krajczáros komédia össze-vissza lopott erkölcsi czélnélküli aljas zagyvalék! És hogy ez elferditett peleskei notarius krajczáros komédia, de még annál is aljasabb, im bizonyságul egy pár cselekvény belőle:

Mivelt közönség előtt, egy borjunak a' szinpadra hurczolása 's annak onnan kiránczigálása! — ez nem krajczáros komédia?! —

Mivelt közönség előtt, a' kötélnek a' notarius nyakába hurkolása 's fojtogatása! — ez nem krajczáros komédia?! — És nincs e alantabb a' krajczáros komédiánál, azon erkölcstelen, szemérmet sértő, botránkoztató cselekvény, hogy egy pesti serfőző leány, kinek bizonyosan kisasszonyi szelid, finom nevelése van, szerelmi összejövetre egy ifjuval, éjszakának idején, a' pinczét és ismételve a' pinczét jeleli ki! Elsimitja e az undok botránkoztatást, hogy a' pinczében maga a' leány meg nem jelen? valóban mégcsak az hibáznék, hogy meggyőződjünk róla, milly erkölcsi lelkületet hord némelly iró keblében. —

De van e' darabban egy minden boránkoztatások legaljasabb nemü botránkoztatása, melly ellen mi itt nyilván felemeljük szavunkat és megkivánjuk, hogy az értelmesebb közönség illyetén szinpadra hozott scandalumoktól kiméltessék meg.

A' tudós urak, kik közül most egyik, paródia helyett, e' krajczáros komédiát szinpadra hozta, eleget zajogtak 's zajoghatnak továbbá is a' magyar humor ellen az Athenaeumban, de pártjok dühét ugyszolván egy egész irói kar ellen, a' szinpadon önteni ki, botránkozást okozó méltatlankodás. Mi jognál vagy illedelem' szabályainál fogva adta Gaal ur a' notarius fiának szájába e' szavakat: „A' magyar humor egy piszkos mocsár, mellyben undok békák krákognak és kuruttyolnak“; nem esnek e vissza ezen pártoskodás dühéből irott szavak annak fejére, ki éppen igy ir, és humorral ir, vagy akar irni mert parodiát ád elönkbe. Illy kiegészítő részekkel, könnyü meggondolni, hogy e' gyönyörü krajczáros komédia bizonyosan megbukott volna, ha igen kedves muzsikája azt nagyon is hatalmasan fen nem tartá, mi minden esetre Thern urnak érdeme 's ha meg fog e' darab mostani alakjában szinpadunkon állani, azt egyedül csak muzsikája eszközlendi.

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October 1sőjétől kezdendő évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben 2 frt. 30 kraj. postán 3 pengő forinttal. A'' folyó félévi számokból néhány példánynyal még szolgálhatunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

October 14kén

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

30dik szám.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

EGY HAZUDSÁG.

1.

„Az ördögbe! — szólt az öreg Derville, földhöz vágván egy levelet; — ki látott valaha illy gyönge embert? Testvérem okosabbat is tehetett volna, mint Lissabonban meghalni 's nekem ez alkalmatlanságot okozni.“

E' különös felkiáltásra csudálkozva nézett Dervillere egy magos, szép fiatal ember, ki a' szobának egyik szögletében dolgozott.

„Megfoghatod te ezt, Tódor?“ folytatá Derville, fölindultan járván alá 's fel — „Olvasd.“

Átadá a' levelet 's az ifju elsápadt, midőn átfutotta. A' levél Portugalliából jött. Azon irtózatos földingásnak, melly Lissabont kőhalommá váltóztatta, terjedelmes leirása után, tudtára adá levelezője Dervillenek, hogy testvére háza által eltemetteték 's csak Mária, legidősbbik lánya kerülte ki csudálatosan a' halált. Ő a' leányt magához vevé, a' nagy búnak következtében azonban megrongáltatott egéssége 's kivánkozik azon pillanat után, mellyben az egyetlen rokont megláthatja, ki számára a' földön fen maradt. — A' levelező tehát azt hitte, hogy a' leányt hozzá küldenie legjobb lesz; 's kevés nap mulva, miután Derville ur e' levelet vette, Bordeauxban leend unokahúga.

‚Na 's nagybátyám?“ kérdé Tódor megindult hangon, miután a' levelet olvasá.

„Szegény testvérem!“ — 's egy köny fénylett szemében. — „Illy nyomorultul halni meg távol hazájától! — huszonkét éve hogy engem elhagyott — 's én többé ne lássam őt! De,“ folytatá, másodszor megváltoztatván hangját egészen, „megfoghatod e' a' botor levelezőt, az ostoba Goffardot, ki nekem mint valami portékát küldi a' kis leányt?“

‚Unokahugát, nagybátyám?‘

„Igen is, unokahúgomat; de én soha sem láttam őt. Testvérem azon a' földön megnősödött a' nélkül, hogy engem erről értesitsen 's én alig tudok valamit a' kis lány létéről.“

‚Ő tizenhat éves, urambátyám.‘

„Annál rosszabb. Épen az boszant engem. Szegény leány! bizonyosan még szép is lesz.“

‚'S ez boszantja önt, uram bátyám?‘

„És nőm Tódor, nőm! hát nem ösmered őt? elfogadandja e ezen lányt, hogy mellette fényljen? egy fiatal leány 's még azonfelül nekem rokonom? szép dolgokat érünk.“

Az ifju lesüté fejét, mintha már egy nőséletbeli szélvész támadna. Madame Derville, egy szegény nemesnő lebocsátkozott, a' gazdag bankirhoz menni férjhez 's azt hivé, hogy igen nagy áldozatot tesz neki. Gyötrelme lőn férjének, lassankint ennek minden rokonait — a' müveletlen embereket, mint mondá — elúzte a' háztól 's csak a' fiatal Tódort türé szép arcza 's kedves bánásmódja miatt. Derville tehát nem ok nélkül sejtett házi zivatart unokahúga' megérkeztekor.

„Másképp nem lehet, szólt végre, miután mindegy felbátoritá magát. — Én részemrül Párist el nem hagyhatom. Te cousinje vagy, Tódor elutazandol Bordeauba 's ott fogadandod el unokahúgomat. Időközben előkészitendem hitvesemet.“

Két nap mulva Tódor uton volt Bordeaux felé.

2.

Egy leány helyett kettőt talált Tódor.

Máriának egy barátnéja is, valamint ez, elveszté szüléit a' lissaboni földingásnál. Debray Emilia igy árván 's egyedül maradt, barátné nélkül a' szétomlott városban, minden segély nélkül, egy kis summa pénzt kivéve, mellyet atyjának egy becsületes adósa fizetett ki, becsületes, mondom, mert a' szegény árvának már az oklevelek sem voltak kezénél; minden papirosok elvesztek atyjával, hogy azon környékből megszabadulhasson, mellyben minden a' legborzasztóbbra emlékezteté őt, barátnéjához csatlá magát Emilia, a' nélkül hogy ez utazás' veszélyeire gondolna. Gondatlanul, mint egy tizennyolcz éves fiatal portugalli lány, Dervillet akará megkérni, hogy fogadja házához, kit ő ugyan nem ösmert; de a' kit, mint életben maradt egyetlen barátnéjának nagybátyát szeretett.

Mint Goffard már jelenté, a' bú megrongálta Mária' gyöngéd egésségét 's Tódornak jelentenie kelle atyjához, hogy utját vele nem folytathatja, hanem darab ideig Bordeauxban fog maradni.

Itt iparkodott, húgát felvidítni; de hasztalan, sem ő sem barátnéja nem tudák őt melancholiájából kienyelgeni. Naprol napra gyöngébb lett, végét előérzeni látszott 's barátnéja' nyájaskodásit ugy fogadá, mintha mindenike utolsó volna 's a' három fiatalt csakhamar mély barátság egyesité. Emilia hasonlókép gyakran nevezé Tódort bátyjának, 's nem pirult el, ha az ifju mind a' két lány' kezét megfogá, hogy bizodalmukat egy vidámabb jövő iránt föléleszsze. ‚Ez csak barátság,“ szólt magához Emilia, hogy megnyugodjék; „ő nagyon szereti cousinéjt 's Máriátén is szeretem minden fölett.“

‚Szegény gyermek! gondolá Tódor, ha Emiliára pillantott; olly ifju, olly szép, szülők és vagyon nélkül! Ki nem volna részvéttel iránta?“

Egy huszonöt éves ifju' részvéte egy tizennyolcz éves leány iránt soha sincs távol a' szerelemtöl.

Egy estve Máriát inkább mint máskor meglepék szorongató sejtései. Szenvedőbb volt 's még egyszer kivánta az eget látni, mellyen a' csillagok fényleni kezdtek. Cousinja' karára támaszkodva ült a' balkonon. Könyfátyolozta tekintete szeretőleg és bútelve csüggött Emilián.

„Szegény barátném!“ szólt végre, karját ennek nyaka körül öltvén; „mit fogsz egyedül e' földön tenni? most már rokonok' és barátok' hiával vagy.“

‚Te Mária, mindent kipótolsz nekem.‘

„Igen most, — de nem sokára.“

— „Engem tehát mindkettő egészen elfelejt?“ szakasztá őket félbe Tódor; „nem vagyok én bátyjok?“ —

„Tódor! folytatá élénken Mária, emlekezzék arra, mit nekünk most monda. Esküdjék meg nekem, hogy oltalmazója, testvére, gyámja lesz neki 's őt soha sem hagyandja el.“

— „Szivesen esküzöm.“ —

„Ah!“ szólt a' szegény beteg, másik karát Tódor' vállára tevén, „ugy köszönöm önnek az egyetlen örömet mellyet még érezhetek. — Bár legyenek az én karaim, mellyek benneteket most egyesitnek, a' rokonság' köteléke köztetek, ha én többé nem leszek.“

— „Hagyjon fel a' bús gondolatokkal, szép cousine, kegyed még sokáig élend barátnénknak és nekem.“ Mária fejét csóválta, szemeit égre emelte 's igy szóla szomoru mosolylyal:

„Atyámat és anyámat hiszem látni ott fen, kik engem hínak; sietek hozzájok.“

E' szavaknál Tódor keblére rogyott feje. Elveszté eszméletét.

Emilia szívszaggatólag sikoltott fel, átkulcsolá karaival fiatal barátnéját 's nyájaskodásokkal iparkodot őt az életbe visszahíni. — Késő volt. — Mária fáradsággal üté fel még egyszer megtört szemeit 's a' halál' árnyától már befátyolozott tekintete az ifjun nyugvék, ki őt tartotta.

— „Emlékezzél — dadogá, mert már merevedező ajkai alig birtak megnyílni. — az ünnepélyes esküre — Emilia! —“

Aztán lassan fölemelé meghidegült kezeit, egyikkel Tódor' kezét fogá meg, másikat barátnéja' nyakába fűzte, ki mellette zokogott, néhány érthetlen szót beszélt, még egyszer égre emelte szemeit 's örökre becsuká őket.

Emiliát erőszakkal kelle a' hólttesttől elszakasztani 's Tódor ájultan vivé őt a' szobába.

3.

Emilia fájdalmát lerajzolni nem birom. Két napot tölte kétségbesett állapotban. Tódor ellenben szerencsétlen cousinéja' eltemetéséről gondoskodék, annak szolgálóit elbocsátá 's a' visszutra készült. Midőn minden kész volt, Emiliához ment.

Egy asztal mellett ült ez 's gondsúlyos fejét kezeire támasztá. Egész külseje kétségbeesést és reménytelenséget árula el. Tódort nem hallá belépni, ki őt sokáig hallgatva nézte.

„Emilia, cousine!" kezdé végre."

Emilia összeborzad, aztán fölnéze 's fájdalmas tekintetet vete Tódorra.

„Ah! — ön tán nem velem vél beszélni?" 's egy köny nedvesité sírt szemét.

‚Nem, én nem tévedek;" viszonzá Tódor „élénken, kegyedet, Emilia, illeti e' név ezentul. Az angyalnak esküvém ezt, ki bennünket elhagyott, 's megtartom szavamat.'

„Ah, az egyetlen barátnét, ki számomra fenmaradt, karaimban kellett kimulni látnom."

‚És én? én kegyednek semmije sem vagyok? Emilia, én megesküvém, hogy kegyednek szentelem éltemet 's az e' pillanattól egészen kegyedé. A' barátot, a' rokont bizonyosan föl kell kegyednek találni bennem.'

Emilia kezét nyujtá neki, mellyet ő elragadtan szorított a' magáéba.

„Bizom kegyedben, szóla Mária' utolsó szavai még visszhangoznak szivemben. Önben védelmezőt és ápolót adott nekem ő; mától fogva csak ön tanácsát követendem."

‚Ugy engedje magét cousinémnak szólítnom. Már e' szó boldogitand engem'

„De mit tegyek én?"

‚Semmit, csak engem meg ne hazutoljon.'

„Hogyan?"

‚Kegyed cousiném legyen, — én kegyedet Máriának nevezem 's kegyed ugy szól velem, mintha, mintha Mária volna.'

„Aztán?"

‚Igy szóland kegyed nagybátyámnak is!'

„De igy megcsalom őt."

‚Megcsalja? Ah nem, — ő unokahúgot akart látni 's én viszek neki egyet, szebbet, szeretetre méltóbbat, mint a' mellyet elvesztett. Bennünk két engedelmes gyermeket fog ő kapni, tiszteleni 's szeretni fogjuk ősz haját 's ő áldani fog bennünket, hogy öregségét e' vigasztalásban részesitjük.'

„Nem egyezhetem meg."

‚Tehát el akar válni tőlem, kegyetlen? Hogy tudnék élni, mióta önt láttam, a' nélkül hogy mindig lássam? Igen gyülölt lehetek kegyed előtt, hogy e' csekély szivességet megtagadja tőlem. Emilia, ezt kegyedtől nem vártam. En nagyon szerencsétlen vagyok.'

„Tódor," felelt Emilia megindult hangon, „kegyed igen rosszul tesz, hogy igy fölhevül; mit mondtam, a' miből következtethetné, hogy gyülölt előttem? — Kegyed! nagyon hálátlannak kellene lennem, ha igy jutalmaznám meg a' szolgálatokat, mellyeket nekem tőn."

‚Mutassa meg tehát, hogy nem hálátlan, megadván azon egyetlen jutalmat, mellyet öntől kérek. Emilia esküszöm, ha elvesztem kegyedet, tovább élni nem akarok. Engedjen közelében maradnom.'

„'S mit cselekedjem?"

‚Kövesse tanácsomat, vegye fel azon barátnéja' nevét, kit elveszte, ő maga akarta ezt; ő kért kényszeritve bennünket, hogy testvérekkint szeressük egymást. Én akkor megeskvém erre 's ujra esküszöm kegyed' lábainál, Emilia, kérhetetlen kegyed?'

„Engedelmeskedem," szólt akadozva a' fiatal leány.

‚Ugy holnap utnak indulunk.'

4.

Postakocsi rombolt Derville ur' házának udvarába 's a' jószívű öreg lesietett a' lépcsőkön.

„Jó napot gyermekeim!“ felszólala, midőn a' kocsiajtó megnyittatott. „Jertek karaimba! hiszen egészen zavarodtan néztek ki. Jer, édes Máriám!“

Emilia összeborzadt e' szóra, 's Tódor egy pillantást vete rá, hogy bátorságra biztassa.

„De — folytatá Derville, — ki nézze ki e' virágzó leányból, hogy beteg volt? valóban, öcsém ugyan nagy filkó, hogy illy aggodalmakba hozott engem.“

Mig igy beszélt, a' lakszobába értek; az örvendező öreg ugy látszott, mintha Emilia' piltanatától nem akarna megválni.

„Hogyan irhatád nekem Tódor, hogy ő sápadt és sovány? hiszen olly fris és virágzó mint egy rózsa. Milly fénylő szemek! valóban illy szemek még ninesenek családunkban. Még egyszer meg kell az angyalfőt csókolnom.“

Az öreg nagybátyjának e' nyájassága Emiliát még zavartabbá tevé. Mindenik szava büntetés volt rá, 's Tódor ki aggodalmasan figyelt a' könyekre, mellyek szemeiből fakadoztak, minden pillanatban azt hivé, hogy elárulja magát.

‚Itt van a' nagynéni?“ kérdé Tódor, hogy a' beszédnek más fordulatot adjon.

„Nincs hála istennek, ő vidéken van; nem adom neki jöttöteket hirül, hogy időnk legyen egymást előbb megösmerni. — A' kedves gyermek! — Valóban még nem tudom, mikép fogadandja szép húgomat. — Nagyon szép húgomat. — Nagyon szép vagy, angyalom. Illy húgától minden nagynéni fél.“

'S Derville nem tudott örömén uralkodni. Ő mindenben heves volt 's egyik végsőből a' másikba ugrott. E' pillanatban egészen elfelejté régibb boszankodását, hogy csak azon örömre gondoljon, melly szerint egy illy szép húga birtokában van. Nyájaskodási véget nem értek.

„Vessen véget ön e' jelenésnek,“ szólt Emilia lassan Tódorhoz, „én azt tovább el nem viselhetem 's nem állok jót semmiről.“

— „Mit mond?“ kérdé azonnal Derville, mintha minden szót irigyelne, mellyet húga kivüle máshoz intéze.

‚Fáradságról panaszkodik 's szobájába kiván menni, ha kegyed megengedi.“

— „Semmi sem természetesb. Csöngess hamar a' szobalánynak. Szegényke! — Én erre nem gondoltam. — Na, holnap többet, édesem.“ 'S egy atyai csókot nyoma Emilia' homlokára.

5.

Másnap reggel Emiliához ment Tódor 's panaszkodott az előbbi napi viselete ellen. „Kegyed azt akarja hogy válasszanak el bennünket, látom, — igy szóla, — én ezt nem fogom túl élni.“

‚Ne beszéljen igy, Tódor, kenyszeritem. Istenem, mit nem tettem már kegyedért.‘

„Nem tett eleget. Vesse le e' kényszeritett magatartást, mellyel nagybátyja' nyájasságát fogadja. Hiszen látja, milly szerencses abban a' jó öreg, hogy kegyedet hugául birja. Mért irigyli tőle e' szerencsét?“

‚Ah, ne szóljon arról, megujitja lelkisméretem' fájdalmait.‘

„Lelkisméreti fájdalmait! Nem egyedül én vagyok oka mindennek? ne féljen kegyed semmitől. Ösmerem én nagybátyámat, ő szeret engem 's én tudom, milly oldalrul kell őt megfognom; én mindent felfödözendek neki, midőn szükséges. Bizzék tanácsomban; jót állok mindenről.“

‚Tehetek e 'most más] valamit, mint hogy tanácsát kövessem.‘

„Tódor megfogá Emilia' kezét, mellyet ez csak gyöngén iparkodott megvonni tőle. Ekkor az öreg nagybátya hirtelen belépett.

„Mit? — szóla nevetve, — „jó lehet ugyan, Tódort néha követni, édes szépem, de az elővigyázat mindenben jó. — Örömmel látom, hogy egymást szeretitek, gyermekeim, de azt kivánom, legyetek bizodalommal irántam. Miről beszéltetek?“

„Megkértem cousinémat, felelt nyugodtan Tódor, — vetkőzze le félénkségét 's legyen meggyőződve, hogy ön inkább szereti őt, sem hogy mindent meg ne engedjen, a' mit teend.'

„Minden esetre a' legszerencsésebb embernek tartom magam a' nap alatt, mióta te húgom vagy. — Mosolyogsz Mári, te kis gonosz?"

(Folytatása köv.)

Életkép.

(Langer után.)

I.

Kedves olvasó! ösmered e Csillag urat? ó igen, minden bizonnyal ösmered őt! — Nyáron a' kávéház előtt áll, télen a' kávéházban ül; nyáron zöld frakkot, 's fehér nadrágot visel, télen fehér nadrágot és zöld frakkot; ő a' válváltozásban is állandóságot szeret. Ez az ember igen nagy josló tehetséggel bir; Cassandra, Thebai Tiresias és Columbus, ki az Indusoknak a' napfogyatkozást is megjövendőlte, nem volt nála nagyobb próféta. Ha egy kemény télen a' szelek zúgnak 's terhes hó felhők fehéritik az eget, akkor hidegvette ujjaira fuj, 's mosolyogva mondja: „Csak essék a' hó, majd szép tavaszunk lesz!"

A' tavasz eljő, de szépsége elmarad, Csillag ur a' meleg kemencze mellé huzza magát, kezét dörzsöli 's mosolyogva mondja: „Csak türelem, türelem, majd szép nyarunk lesz!" A' nyár is eljő, de ő az ebhőségben is jól összehuzza magát, mert a' meleg nem igen heviti; kezét ismét erősen dörzsölgeti 's örömmel felkiált: „No majd meglássák milly csuda szép őszünk lesz!" Azonban az ősz hideg, csípős széllel köszön be, 's ő ismét a' kávéházba vonúl, szomszédjától egy pipa dohányt vagy egy czigarót kér, 's örömmel mondja: „még csak most lesz az igázi 22iki tél, — csak türelem, türelem, még minden jó lehet!"

Furcsa ugy e, kedves olvasó, 's mosolyogsz? ládd ez ember egy philosophus 's tiszta szivből kivánom, légy hozzá hasonló. Azért ha egy barátságos napsugár életedre derül 's a' keserü homályt eloszlatja, légy háládatos — de ha fejed felett az élet' csattogó villámai szikráznak, 's a' szerencsétlenség magával ragad, akkor fegyverkeztesd fel szivedet reménnyel, 's bizzál a' szerencse napsugára 's egy boldogabb jövendőbe! — Ha a' tavasz, virágaival elmulik, a' nélkül, hogy füzért köthettél volna azokbul, és semmi adományában sem részesülhettél: remélj! — Ha a' nyár boldogitó melegét árasztja, és te véres verejtékkel izzadva valamin töröd fejedet, de terved mint a' szappanbuborék elpattan a' semmiségbe, — gyümölcs fáid kiszáradnak, vetéseidet a' zivatar összerontja; remélj! — Ha az ősz gazdagon megtölti mindegyiknek csürét és pinczéjét, 's egyedül a' tiédet hagyta üresen, ha magad egyedül vagy szerencsétlen: óh remély! 's végre ha a' tél közeleg, 's egy hosszú álomra készül, bár az öröm és barátság 's a' szerelemistenek mint a' vándor eltünnek — reményeid egyszer valahára, és kivánságaid még is hidd el beteljesednek! Ládd a' végtelen téli éjszakának is véget vet a' kelő nap' vérpiros sugara, melly egy tiszta nap előjele, egy szép jövőnek hajnala, egy jövendő béke-galambja, egy jobb világ angyali követe, olly világnak, millyet gyermekségedben éltél, millyet most álmodol, és képzelsz! —

II.

Az élet hasonló egy zöld mezőhöz, melly a' szemet ezerféle virágaival gyönyörködteti, de az örömeit messze távol a' hegyek mögett, a' tenger partján képzeli és keresi; sietö lábával az illatozó virágokat, rájok sem figyelve, tapossa. Itt áll előttünk egy fiatal ember, ki inggallérját igazgatja, haját füle mellett simogatja, 's homloka felett felborzasztja, bajuszszát pödörgeti 's a' tükörbe nézeget, 's tb. Ez a' fiatal ember mindentudó a' világon, nincs

tudomány, szépművészet, vagy mesterség melyet ő ne tudna. Ő drámát, elbeszéléseket, verset, történetet, szóval mindent ir és tud; ezen felül ezermester, 's ő ezeket mind a' billiárd mellett tanulgatta a' kávéházban; tíz német birálatbol össze szed egy magyart, 's tiz bohózatbul egy eredeti parodiát ir. — Democritusból vagy holdmezei Farkas András-bereiből egy vitzet mond, 's azt mint eredetit az egész városban kürtöli. Némellykor Hegel nevét is el-el mondja, hogy tudósnak látszassék, más nevét és jó hirét mocskolja, gyalázza, kikomédiázza, mert ebből él, ebből keresi kenyerét. — Joltévőjét ki.... betegségéből kigyógyitatta, ki a' nyomorultnak szállást és asztalt adott, rongyaibul becsületes ruhába öltöztette, inségből és nyomoruságból kiszabaditotta, hála fejében jóltevőjét nyilvánosan kigunyolja (!!) 'S a' helyett hogy a' hegyek közt vagy a' hortobágyi pusztán keresné kenyerét, az emberek közzé jő, és mint veszett állat mindenfelé harap, minden becsületes embert megmar. — Ez az ember télen, nyáron, tavasszal és ősszel mindig más ember lealacsonyitása és becsmérlésében munkálkodik, nincs nemes érzet, nincs emberség szivében, 's azért szánakodásra inkább mint boszúra méltó, — megvetésre érdemes. Az öröm és györyörüség mit ez életben keresett és lelt, az mind csak becstelenség és alávalóság: — mert a' becsületet nem ösmeri, arcza nincs, annál kevésbé lelkiösmerete! — És illy emberek igen sokan vannak a' mostani divatemberek közt!

Oh, mennyiben és mennyivel különbözik a' nőnem a' férfinemtül! a' nőnem élni és szeretni akar, vagy is az életben szeretni 's a' szerelemben élni! A' jó mama üdvös tanácsaival nem marad el, mert: „figyelmezz!" ugymond leányának, ha Jószági úr eljő, 80 ezerre megy évi jövedelme, 's ez nem megvetendő szerencse. — „Figyelmezz!" ha Kalandosy ur hozzád szól, mert egy jószág és két ház Pesten nem megvetendő szerencse! Figyelmezz! ha Potrohosi ur feléd döczög, a' gazdag pénzváltó, ezt eléggé becsülni nem lehet. Figyelmezz! ha Városi ur meglátogat, ki equipaget, nagy asztalt, 's a' szinházban páholyt tart; ki télen Pesten lakik, nyáron a' fürdőkben. Figyelmezz, figyelmezz, 's légy nyájas barátságos, légy alázatos és kedveltető! Ah hisz az anyák a' legjobb indulattal vannak lányaik iránt, fő czéljok és minden törekvésök csak leányuk boldogsága és szerencséje.

Halljátok leányok
mit mond anyátok?

És Eulália kisasszony még sem hallgat anyjára, Eulália kisasszony mindig Tollrágó urral mulat és cseveg; Tollrágóval az iróval, ki magát minden ujságban egy felszentelt hazai irónak, 's a' világ öt részében megjelenő divatlapok dolgozó társának tartja; ez neki évenkint bizonyosan behoz 15 garast 's melletteé a' halhatatlanság (mert verseiben élni fog örökké); minden reunioban, bálban és szinházban megjelen, minthogy criticus és referensnek van szerencséje lenni. — Ez iróba belondult Eulalia kisasszony, 's minthogy apja jobb utra nem téritheti, nem sokat gondolván vele, a' kanapéra dől, hogy szokott ebédutáni szunyadását végezze. Az apa behunyta szemét, talán el is aludt, na, csak hadd aludjék csendesen, ne háborgassuk, majd ha felébred:

(Folytatjuk.)

ÚJ TALÁLMÁNY.

Gregorio Moscone ur egy eszközt talált fel, melly a' spárgának szárából is melyet meg nem ehetni hasznot hajtson. Ő e' szárakból finom sima kemény papirost készit, mellynek minden pergament papiros tulajdoni megvannak; ha a' vizbe teszik mindjárt megkeményedik, de az irásnak legkissebb sértése nélkül. — Vajjon kukoricza szárbol nem lehetne-e hasonló papirost készitteni?

Nyilvános kérdés

Dr Schedel Ferencz urhoz.

Külkey Henrik ur a' magyar tudós társaság' részére Iffland' *„Végrendelet“* czimű munkáját forditotta, melly az academia' költségén még 1835ben ki is nyomaték 's a' fordítónak, — mint azt dr Schedel Ferencz ur az 1836*diki Jelenkor első számában* jelenté, az academia 62 frt. 52 krj. p. p. jutalomdíjt rendelt. — Külkey Henrik ur a' magyar tudós társaság pénztára' gyarapodását hazafiui szemügy előtt tartván, az *egész* 62 frt 52 krajczárt pengőben az academiának ajándékozta. Ezen hazafiui ajándék vagy ajánlat, sem az 1835- sem az 1836- sem végre az 1837diki a' *„Társaság' pénztára mibenlétéről szóló Jelentésbe“* iktatva nincsen, csupán az idei 1838iki hasonló „Jelentésben“ olvasható a' 42d. lapon illy szavakkal:

„Külkey Henrik ajánlata — 31 frt. 26 kr. p.“

Kérdeztetik ez okból dr. Schedel Ferencz ur, magyarázza meg:

Külkey ur sommás ajánlata 62 frt. 52 kr. p. p. három éven át, sem perceptumba, sem erogatumba nem vétetvén: mikép apadhatott az le éppen *felére*, az az: 31 frt 26 krjra pengőben? hová lett annak másik fele 's maga ezen 31 frt 26 krj. is három éven át a' pénztárba nem levén, az idő alatt hol hevert? —

Itt van ismét egy *factum*, kéretik dr. Schedel Ferencz ur világositsa fel.

EGYVELEG.

1.) Egy színész és igazgatója közt egy igen különös harcz támadt: a' színésznek egy fiatal nemes urat (XV Lajos udvaránál) kelle személyesiteni, fényes öltözet, hajporozott fő nem hibázott, — de a' fiatal színésznek igen szép barna bajussza volt, mellytől megválnia fájdalmasan esett volna, azért is semmikép sem akarta levenni, a' szinigazgató parancshangon mondja neki: „Vegye le bajusszát!“ — „Soha sem!“ felel a' színész. „Na jól van, tehát az itélő törvényszék döntse el perünket 's majd meglátom, nem fog e az ur nekem engedelmeskedni!“

2.) Egy angol doctor Shaw, szerencsés volt a' marokkoi szultánnál ebédelni. Az étkek sorát ekép adja elő: halleves mellyben egy egész tengeri-borju feküdt és többféle sült halak; ezután az asztal közepén elefánt czombok paszujjal, oroszlánhus darab és egy sült tevefej gőzölgött. Második szolgálat: egy crocodilus becsinálva 's egy tál paprikás daru és gólyahús, ezenkivül két sült bivaly egy pár strucz-madár, több száz elefánt nyelv, és több tállal hyena máj. És ez az egész készület mind elfogyott, a' marokkóiak mind felemésztették. Italok méz- és spanyol bor vala. —

3.) Természeti csuda. Voode angol kapitány egy feltalálási utazásából egy még soha eddig nem látott állatot hozott, melly nemüleg hasonlít a' mesés sárkányhoz, testének eleje ollyan mint egy csörgő kigyó, de csak két lába van, hátulsó része pedig félhal és félkigyó forma. Ezt a' mérges állatot, egy hosszas küzdés után foghatták meg, két hajós ember a' szörny harapása következtében mindjárt szörnyűt halt, most Londonban van kitéve közönséges látásra 's nem sokára Europa fővárosaiba hozzák mutogatni! —

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜL HIREK.

1) Egy külföldi lap az öregségre nézve illy különbséget tesz az egyesültek közt: a' legöregebbek: Károly János Svédkirály 74 éves, — Gregor pápa 73, — IV. Fridrich Dánkirály 71 éves. A' legfiatalabbak: Otto Görögkirály 22. Victoria Angolkirálynő és Maria Gloria Portugalkirálynő mind a' kettő 19—19 éves; a' Braziliai császár 13. Isabella Spanyol királynő 8 éves.

2) Konstantinápolyba egy zöld selyem függönyt hoztak Egyptombul, mint mondják a' próféta koporsója Meccaban azzal volt befedve. Ez a' drága maradvány nagy pompával a' serailba tétetett, a' hol az Islam alapitójának ruhája és szakálla öriztetik.

9) Londonban 2 millio lakos van jelenleg, tehát több mint némelly Német királyságban.

3) Harris a' hires kengyelfútó ki nem régiben 1000 óra alatt 1500 mföldet futott, most megint egy új fogadást tett hogy t. i. 500 óra alatt 1000 mföldet fut végig! Na, ennek soha sem kell fiaker!

4) Egy angol hirlap azt mondja Cokeramban van egy szabómester, ki olly sebesen öltöget a' tüvel, hogy tűje megtüzesedik! 's e' végből mindig egy kis viz van elötte hogy a' tüzes tűt belemártogassa.

7) Victoria keringők a' legujjabbak és legnevezetesebbek Strauss Jánostol.

8) A' török Sultán megengedte hogy Konstantinápolyban öt új katholikus templomot épithetnek.

DIVATKÉP 15.

Bécsi divatviselet, musselin ruha, csipke fejkötő.

HIRADÁS.

E' napokban hagyta el a' sajtót 's a' t. cz. előfizetők' számára kézhez szolgáltatás végett illető helyre átadatott, 's azonfelül Pesten Eggenberber és társa' valamint Heckenast könyvárus uraknál kapható

„Részvét' gyöngyei"

az árviz által károsult pestmegyei adózónép' javára saját költségén kiadá Kunoss. Budán, kir. egyetem' betűivel. 12ted rét, 130 lap. — Tartalma: Részvét és ju.alom, Somogyi Ladártól. Béla és Borius, Bérczy Károlytul. Élet és álom, Garay. Lánykám szeme, Miszlai. Kérés, teljesülés, Boross. A' genius, Kisfaludy Sándor. A' hősök, Nagy Ignácz. Két Forgách, Horváth Döme. A' század' fia. Fogarasi. Szőke leány, Erdélyi. Bányászdalok, Kunoss. Malomkő, Pájer. Jó a' remény 's emlékezet, ha hit 's szeretet jégre vezet, Frankenburg. Királyi nász, Kun Bertalan. Közanya, Fekete. Lángmartalék, Miszlay. Órácska, Pájer. Buzditás, Kunoss. Sírvirágok, Garay. Szépség, Kisfaludy Sándor. Jaj az ujságirónak, Keresztury. A' kereszt, Kunoss. Nemzetemhez, Fogarasi. Ima Pestért, Boross. Panasz, Erdélyi. Esti dal, Matics. Könyv, Pájer. Emlék. Boross. Chopin' mazurjai, Frankenburg. Kinizsi' szobra, Erdélyi. Könyörgés, Kunoss. Busongás, Fekete. Puszta ház, Matics. Barkódal, J. Szívpohár, Pájer. A' kis bokor. Erdélyi. Visszatekintés, Kisfaludy Sándor. A' részvét' gyöngye, Garay.

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October elsőjétől kezdetett évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben* 2 *frt.* 30 *kraj. postán* 3 *pengő forinttal. A" folyó félévi számokból néhány példánynal még szolgálhatunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

October 18kán

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

31dik *szám.*

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

EGY HAZUDSÁG.

(Folytatás.)

6.

Néhány nap folyt le 's Emilia bátrabb lőn. Madame Derville' hontérte ujra megzavarta nyugalmát 's megujitotta félőkenységét. Kérte, hogy csak másnap megérkezte után mutatassék be nagynénjének, 's a' jószívü nagybátya ezt szívesen megigérte.

Tódor és Derville egyedül mentek a' kocsi elé, 's a' kedves madame kilépett ócsárolva az utak rosszaságát, a' lovak' lassuságát 's a' postillonok' ittaságát és durvaságát. Rosz kedvében öccsét sem vevé észre, ki neki kezét nyujtá. Mihelyst ezt meglátta, bosszusága más tárgyat talált. Tudni akará, milly sokáig és miért titkolák előtte visszatértét, veszekedett Dervillel sőt Tódorral is, hogy neki nem irt 's elhalmozta őt szemrehányásokkal. Minthogy haragja ezáltal egyre növekedett, végre megparancsolá, hagyassék egyedül, hogy az utból kipihenje magát 's ebben örömest engedtek neki.

Másnap a' madame egészen másasszony volt 's Derville használni akará jókedvét unokahúga' bemutatására. Előhozta tehát Emiliát; ki remegve lépett az ugynevezett nagynénihez.

„Ah, ez az a' kis lány," szólt mad. Derville megvető hangon, tetőtül talpig mustrálván Emiliát, ki nyárfalevélkint remegett.

„Ő az én unokahúgom," viszonzá Derville élénken.

‚A' te unokahúgod!' válaszolt mad. Derville, az elsőt jól megnyomván, „nagyon örülök."

„Az én unokahúgom azonban egyszersmind a' te unokahúgod is."

‚S a' szép gyermek még nem tud beszélni?' kérdé ujra mad. Derville.

„Hogyan beszéljen a' szegény gyermek? Hisz ugy elijeszted őt, hogy minden tagaiban reszket; szólj legalább egy nyájas szót hozzá."

‚Ah a' kisasszony jobban beszél, sem hogy én félbeszakasztanám.'

E' pillanatban jelentetett Dervillenek, hogy valaki szólni akar vele.

„Vissza fogok jőni. Lássatok hozzá, e' közben ösmerősebbek legyetek egymással, 's légy türedelmes, asszony. Látod, milly bátortalan e' leány. Mondom neked, hogy felette sajnálnám, ha valaki házamban nem az illő tisztelettel járulna elébe."

Ez utolsó szavaknál a' harag' tüze fénylett mad. Derville' szemeiben. Alig tevé be férje az ajtót maga után, midőn himzőrámát vön maga elébe 's dolgozni kezdett. Emília állva maradt 's türelmesen várta, mig felszólitatik helyet foglalni. Mad. Derville rá sem nézett.

Emilia boszankodni kezde. Széket vőn a' szoba másik oldalára helyzé 's leült. Mad. Derville fölemelte fejét, egy megvető pillanatot vetett rá 's tovább dolgozott. Egy selyemgombolyag esett le a' rámáról 's Emilia' lábaihoz futott. A' fiatal leány azonnal fölkelt fölemelé azt 's a' rámára helyezte.

„Nem használhatom többé," megjegyzé mad. Derville boszusan 's a' selymet egy kosárkába vetette.

Emilia ugy tön, mintha e' sértést észre nem venné 's a' tüzet élesztette, melly alvófélben

volt. A' madame azonnal teljes erejéből csöngetett, spanyolfalat hozata 's azt ugy helyezé, hogy Emiliától egészen elválasztva lön. Ez tehát egy könyvet vön elő a' kandallórul 's olvasni kezdett.

Igy találta őket Derville.

„Mit jelentsen ez?“ kérdé hevesen. „Mire e' himzőráma? miért e' fal?“ 's a' falat egyik, a' rámát másik oldalra veté. „Tehát olly kínos dolog előtted, unokahúgommal néhány barátságos szót váltani.“

‚Tudod, hogy nem örömest fecsegek,“ felelt a' jó néne nyugalmasan. — „Ugy látszik, mintha húgod egyenetlenséget hozna a' házba. Te már is haragszol hogy szokásomat neki áldozatul nem viszem.‘

„Azt mondod, nem örömest beszélsz,“ szakasztá felbe Derville, „de én már megvolnék elégedve, ha olly szíves lettél volna, hogy a' most mondott szóknak csak felét intézd hugomhoz. — Mit szólsz ehhez, Mária?“

—„Én annyit sem kivántam volna,“— felelé Emilia, a' nélkül hogy beszéde kétértelműségre gondolna.

„Jól mondád.“ megjegyzé Derville.

‚Madmoiselle, ugy látszik, mindent engedhet magának,‘ belevágott mad. Derville 's haragosan fölkelt. ‚Tanácslom neki azonban, ne éljen vissza a' türelemmel, mellyel illy gyermekségek iránt viseltethetünk.‘

Egy megvető pillantást lövelt Emiliára 's elhagyá a' szobát.

„Kedves gyermekem,“ szólt Derville, „bocsánatot kérek tőled néném szeszélyeiért. Csak türelem 's minden jól lesz.“

‚Adja isten,‘ felelt Emilia, ki nem tudá könyeit visszatartóztatni.

7.

Derville' palotájának tágas teremeit ezernyi gyertyák fényesiték. Számtalan szolga, ló 's kocsi tölté be lármásan az udvart 's fényes nagy társaság mozgott a' szobákban. Mad. Derville' születésnapja volt 's a' bankir bált adott, jeléül a' nőséleti örömnek, mellyet már rég nem érze.

E' tömérdek szépségek közt, kik a' tollak, virágok 's gyémántok közt a' férfiak' pillantásait és csudálatát ragadnák, különösen egy egyszerűn ékesített fiatal lányka vonó magára a' figyelmet.

„Kicsoda“ kérdék mindenütt, „kicsoda azon szép leány a' spanyol fényes, fekete szemekkel 's egy franczianő' szerény magatartásával?“

„Derville Mária“ volt a' felelet, „a' házi ur unokahúga.“

„De nézzétek, milly pillantásokat vet rá mad. Derville!“

‚Mert a' fiatal Valdemont herczeg a' leányba szeretett. Egy pillanatig sem hagyja el őt.‘

A' fiatal herczeg valóban elbájoltnak látszék Emilia' szépsége 's kellemei által. Minden lehető módon le akará figyelmét kötelezni 's nem szünt meg, a' leghizelgőbb hódolatokat suttogni fülébe, mellyek közönségesen olly sokat birnak az asszonyi szíven.

Emilia nagy zavarral felelt e' beszédre, mellyhez még nem volt szokva; ő az őt környező imádócsoport' daczára is csak Tódort látta, kinek a' maga részéről csak Emilia' számára volt szeme. Pillantásaik és megbizottságuk nem kerülte el a' herczeg' figyelmét 's boszusan távozott.

„Hiszed e,“ igy szóla Lourcy grófhoz, ennek karát fogván, „hogy e' leány a' megvetőt játsza?“

‚Neked mer ellenálni?“

„Csak tettetés. — Ugy hiszem vágy társam van.“

‚Vágytársod? ki lehetne az?‘

„A' kis cousin. Egy kereskedő legény! — De én czélt érek vagy megboszúlom magam.“

8.

Néhány nap mulva Tódor, midőn kisétála, egy szegényöltözetü férfit talált, ki őt alázatosan megszólitá. Egyike volt ez azon emberek.

nek, ki Bordeauxban volt rövid tartózkodása alatt Máriával és Emiliával, szolgálatában voltak.

„Mit kiván tőlem?“ kérdé.

‚Bocsánatot kérek. Munka nélkül vagyok — ajánlom magam kegyességébe.‘

„Itt van, barátom,“ vágott szavába Tódor hirtelen, 's átadá neki a' pénzt, melly nála volt.“ Dsak egyet kivánok öntül.“

‚Állok szolgálatára,‘ felelt a' fér mélyen meghajolva.

„Ne jőjön többé ide 's ne mondja senkinek hogy engem ösmert.“

‚Számolhat kegyed hallgatásomra.‘

Még egyszer meghajtá magát; de midőn néhány lépésre távozott, visszafordult, Tódor után néze 's vállat vonitott.

„Ösmered azon ifjut, barátom?“ kérdé őt egy szolga fényes cselédruhában.

‚Miért?‘

„Én Valdemont herczeg szolgálatában állok 's hasznodra lehetek.“

‚Hisz ösmerem, Tódor, Derville unokaöccse.‘

„Voltál a' házban?“

‚Nem, én Tódort csak Bordeauxban ösmertem, honnan Derville' húgát kellett elhoznia.‘

„Ah, ösmered e hugát?“

‚Ösmerem e? hiszen meghalt.‘

„Meghalt? te tréfálsz. Egy levelem van hozzá adandó.“

‚Követtem koporsóját Bordeauxban 's tudom mit mondok. Tódor hozott ugyan egy másik fiatal leányt magával, Emiliát, ki azonban nem Derville' húga.‘

„Ki tehát ezen leány?“

‚Egy szép portugallinő tüzes fekete szemekkel.‘

„'S a' húga?“

‚Húga? — Az sápadt volt és sovány, 's fakó szemei voltak.‘

„Most már világosan látok. Jer velem 's beszélj a' herczeggel és szerencséd megállapittatott. Ah, vén Derville, te még egy fiatal húgat mersz tartani hitvesed mellett!“

9.

„Bizonyosan tudod ezt, Ferencz?“ kérdé fölugorva a' herczeg. Mária nem unokahúga Dervillenek.“

‚Megesküszöm rá.‘

„Valóban? e' fiatal, külsőleg olly természetes, olly ártatlan leány. — Igy csal a' külszin! A' jó nagybátya! mint mondják. Igen valóban; igy már nagyon jó nagybátya.“

‚S a' jó Derville asszony, ki a' kevélyt játsza, házában egy —‘

—„Derék!“— kiálta a' herczegnek három ifju barátja a' pamlagon.

—„E' miatt egy kissé meg kell boszontani.“

„A' leányt, ugy vélem, ragadnók el; azonnal irok neki.“

—„Tégy neki ajánlatokat. —“

„Ugy van felséges ajánlatokat!“ 's irt. — „Ferencz!“ szóla aztán, „add e' leveleket az illető helyekre 's gondoskodjál a' derék emberről, ki nekünk e' hírt hozá.“

Ferencz meghajtá magát 's ment.

10.

Azon nap két levél adatott be Derville' házába. Egyik a' házi asszonyhoz volt czímezve 's igy hangzott:

„Olly személyek, kik mad. Derville iránt részvéttel vannak, csudálkoznak, hogy azon utálatos cselszövényt még át nem látta, melynek ő áldozatja. A' fiatal leány, ki két hónapja házában van, nem unokája Dervillenek, Neve P. Emilia, 's könnyelműsége felöl ösmeretes. — Derville Mária, kinek nevét fölvevé, három hónapja meghalt Bordeauxban. Ha ön egyéb bizonyságot kiván, mint férje' rendkivüli ragaszkodását e' atal kalandornő iránt, bátran fordulhatna P-hez Bordeauxban, ki jelenleg Párisban, Bourdonnais utczában, az aranoroszlán czimü vendéglőben tartózkodik, ki önnek minden megkivántató tudósitást nyujthat. —“

E' levél' hatását könnyü meggondolni.

A' másik így hangzott.

„Egy férfi, ki kegyedet imádja, életét és birtokát teszi lábaihoz. — Dicsőségemnek tartanám, ha kegyedet egy olly házból eltávoztathatom, hol tapasztalatlanságával visszaélnek, a' helyett hogy kecseinek az illető tisztelettel adóznának. Ösmerem, szép Emilia, nevét 's a' cselt, melly kegyedet azon házba vivé; de nem győződhetem meg róla, hogy Derville iránt igen nagy szeretettel viseltetnék. Én az én szerelmemet teszem lábaihoz. Pompás ház, a' leggazdagabb equipage, házi cselédek, drágaságok, minden, mit a' szerelem es szerencse fényest 's nagyot nyujthat, készen állnak szolgálatára. Ifju vagyok és szabad; szerencsém csak kegyedtül függ. Szóljon kegyed.

Valdemond herezeg.“

Emilia nem mert hinni szemeinek, midőn e' sertő sorokat átfutotta. Édes istenem! felkiálta, minő emberek közé jutottam! 'S ő meri nevét e' gyalázatos ajánlatok alá irni. De én magam vagyok oka; midőn olly nevet vevék föl, melly nem enyim, egyszer'smind annak minden következésire készen kelle lennem. Mit tegyek? Mi legyen belőlem? szerencsém és hírem egyszerre elveszett.“

'S nem tartóztathatá tovább könyeit. „Tódor!“ felkiálta „te engem végromlásba taszitottál. Kit Kérdjek már most tanácsért.“ A' napot vígasztalanul töltötte.

A' herczeg' szolgája ujra eljött, hogy a' feleletet átvegye, 's Julia, a' szobalány, megmondá neki, hogy ezt nem fog kapni. A' hü czinkos azonban nem engedé magát eligazitatni. Aranyat mutatott a' szobalánynak 's ez most annyira kedvezett a' herczegnek, mint maga a' szolga.

„Ha ura szólni akar a' kisasszonnyal, tartsa készen magát; hírül adandom neki, mihelyt egyedül kimegy.“

Midőn Julia visszajött, ő is szemtelen biztatásokkal bátorkodék Emilia elébe állni, azt is toldván szavaihoz, hogy a' fiatal herczeg szigoruan fölfogadta, őt bár míként magáévá tenni. 'S épen ez erőszakos föltétel volt, mi Emilia lelkét hatalmasabb ellenállásra birta. Közlötte Tódorral a' történteket és félelmét, 's tanácskozásuk abban állapodott meg, hogy Emilia az erőszakoskodó herezeg ellen annak nagytekintetü nagybátyja 's egyszersmind felügyelője' hatalmához folyamodjék, ki Dervillenek is jóakarója.

Julia tehát parancsot kapott, hogy Emiliát a' notre-dámai templomba kisérje; mert erre lakott a' herczeg' nagybátya. Juliának alig volt ideje, a' herczeg' cselédét a' kimenet felöl tudositani. —

11.

Késő vala 's estve lön, midőn a' két leány a' házat elhagyta. Köpönyeikbe burkolóztak 's gyorsan lépdeltek az egyház felé. — Az utcza szögleten visszafordult a' szobalány 's jelt ada, 's aztán karon fogá Emiliát, mondván: „siessünk csakhamar éj lesz 's ekkor nem jó házon kivül lenni.“

„Helyben vagyunk e nem sokára?“

„Már igen.“

Előttök álla a' ház. Emilia aggódva álla meg, 's egy kissé összeszedte magát, mielőtt magát bejelentetné. — Az öreg nagybátya azonban szeliden fogadá, 's miután Emiliát egészen kihallgatta volna, szóla: „Olly szigoruan vádolja magát, leányom, hogy nem akarom szemrehányásim által a' bűnbánatot emelni, mellyet érzeni látszik. Kegyed kétségkivül bűnös de hibája még jóvá tehető. Ócsém' üldözésitől pedig fölmenteni az én dolgom lesz. El van e szorosan határozva, magát annak alája vetni, mit kegyedtől kivánandok?“

„Igen — igen, atyám!“ felelt zokogva Emilia,

„Maradjon meg ez elhatározottságban, leányom, 's most térjen vissza lakhelyére. Holnap meglátogatandom kegyedet 's tudtára fogom adni az eszközt, melly szerint hibáját jóvá teendheti. Ha addig valami érendi kegyedet, küldjön valakit palotámba.“

Emilia könnyült szívvel 's bátoruló reménynyel hagyá el az öreget.

(Vége köv.)

RÖVID UTAZÁSI PILLANATOK
PAPIROS-VÖLGYI TÜNDÉR-VILÁGBAN
BAL SZEMMEL.

I.

ALAP-MONDÁS.

Mozsárból lőnek, de kapából nem.

(Folytatás.)

g)

Most fejtődve szemérméből!" Kicsoda fejtődik? Egy hajadon! — Miből? — szemérméből. Millyen lehet az az ő szemérme? És miképen fejtődik ki a' hajadon belőle, t. i. szemérméből? — — Mindig jobban látjuk által, milly igen szükséges a' költőnek, mi előtt írjon, ezt jól meggondolni, hogy: „mozsárból lőnek, de kapából nem!" (Széplak. 71. l.)

„Megborzadt, mint az agg tó!" — Nem inkább: mint a' borzas kakas? — a' vén borzas kakas? de mint a' tó!? — — — Valjon hogyan „borzad" meg a' tó? és milylyen külömbség lehet a' fiatal, és az agg tó borzadása között? Ezt jutalom kérdésre lehetne kitenni. (Ugyan ott. 81. l.)

h)

„A' kolomp zörög!" Vigye patvar; „hadd zörögjön, hadd morogjon az a' vén asszony, csak az én kedves galambom velem mulasson." — Igy mondja egy magyar nóta! — Ha a' vén asszony zöröghet, mért ne zöröghetne a' vén kolomp is? Azután ha már egyszer zörög, mért ne moroghatna is „néha" t. . a' hol a' szükség ugy hozza magával, és a' költő is úgy akarja. Csak akarni kell, 's meg van minden! — — Hatalmas az a' teremtői szikra, bár milly kicsiny is! Kicsiny a' bors de erős. A cane non magno saepe tenetur aper. — Adde parum medico, magnum cumulabis acervum. Kevésből sokat végy. De arról azért el ne felejtkezzél, hogy mozsárból lőnek ugyan, de kapa-nyelből nem! — (A' rom. 92. l.)

Új, sőt legújabb „mező" urak! — — A' csendes patakok mérik az időt! — — Mert meg van irva, hogy: „Toljátok-el csendes patakok: mérői időmnek!" — — Lám megmondtam! ott az új mérő! De csak a' csendes patakok! — a' többi nem! és miért? Hja, sunt certi denique fines, ultra et citra quos nequit subsistere „mérő!!" Mozsárból lőnek, de lám már a' kapanyelből nem! — (ugyanott 92. l.)

„Bús dobogás!" Minő mélység van az illyen mondásban, fegek! az ördög sem pillantja meg fenekét. „Paripáknaak bús dobogása!" Pedig úgy van; nézze meg, a' ki nem hiszi! (ugyanott 101. l.)

i)

„Mit láttam én, mi vándor arczokat?!" — Becsületemre mondom, úgy van. Akár tessék megnézni. (Csongor és Tünde 141. l.)

„Csók te hitetlen galamb!" Engem az ördög vigyen el mindjárt ezen a' helyen, ha nem ugy van! — Hitetlen galamb! Csók! és te! — — No, no, hitetlen! nézd meg csak ha nem hiszed. (Csongor és Tünde. 100i l.)

„Csókjaim közt el cseréltem ajkamat!" Cserebogár sárga csere-bogár! Te a' fáknak fris bimbójit járod. Minden lépten föltalálod párod!" — Eben gubát cserélni közmondas! Miért ne lehetne mondani, hogy valaki csókok közt ajkát, sőt egész fejét-is elcseréli. Ó ti por' emberei, mit tudtok ti a' világon! A' költés előtt lehetetlen nincs! 'S különben is, tudjátok meg, hogy a' világon minden meglehet, a' minek csak lehet lenni. Csak legyen a' ki „akarja." — De azt azonban soha se felejtsétek, miképen mozsárból lőnek ugyan, de kapából nem. (ugyanott 100. l.)

„Borzadással issza lelkem a' mulóság poharát!" Mi magyarok, keleti emberek vagyunk. Azért nálunk van a' mulóságnak-is pohara. Ezt mi ugyan nem tudjuk,

hogy millyen? De az azért semmit sem tesz Az idő kifejt mindent! Ennek-is lesz tán valaha értelme! Pro hic et nunc korán, és időnek-előtte volna illyesmit megérteni! Mert ez csak a' késő századoknak van tán irva!? — De valjon megmarad-e addig az is, hogy mozsárból lőnek, kapauyelből pedig nem!? Ki tudja! De futuris contingentibus nulla veritas. — (ugyanott 131. l.)

„Hangadozva!" Az én lelkem szomoru kezd lenni! Igaz ugyan, hogy mondjuk: akadozni, fakadozni; de azért ha mozsárból lőnek, kapanyelből lőnek-e? (ugyanott 166. l.)

k)

Becskereki azt dudolja egy helyen: „aranygyűrű, 's hó-pénz karikázott!" Millyen lehet az a' „hó-pénz?" hónapi, vagy havi fizetése-e valakinek, vagy pedig ollyan pénz, melly „hóból" készült? t. i. mikor sok hó esik, akkor készitődnek-e? vagy mint kész pénz, úgy esik a' hóval egyszerre?! — — Hónapi fizetésnek nem igen lehet venni; mert ollyan Becskerekinek nem járt. Tehát csak hópénznek vehetjük azon értelemben, mint: vas, réz, ezüst, arany, papiros-pénz, 's a' t. Ha essős időben gondoljuk a' dolgot, akkor sárpénz, vagy agyag-pénz, ha hideg havas időben, akkor hó-pénz. 's a' t. lesz a' költeményben! — — — Ej ej! mozsárból lőnek ugyan, de kapából nem. (Rom' irója. 143. l.)

„Omló-haja!" Omlik a' vár oldala, omlik a' ház, — dülő, omló-félben van. Illyen omló-haja" volt hát Becskerekinek is? — Igy akarta a' Rom' irója, és igy lőn. Fiat piscis. (ugyanott. 143. l.)

A' hitlenre.

„Olly feketék legyenek napjai, mint ez a' szín!" Igy vannak megirva ezen szavak a' Rom irója versiben az Epigrammai költemények közt az 50. laposságon. Mellynek betű szerint való fejtegetése lehetetlen. De kérjük a' szentmúzsát, és talán kivergődünk belőle szerencsésen! — —

Olly feketék legyenek, mint ez a' szini! Mellyik? a' papiros szine (vagy a' tintáé. A' papirosé nem lehet; mert az (talán) fekete nem volt. Hát a' tintáé; mert az fekete. És e' szerint, a' hitlennek napjai ollyan feketék legyenek, mint a' tinta; minthogy pedig a' tinta fekete; — tehát a' hitlennek napjai olly feketék legyenek, mint a' „fekete tinta!" Most értém meg már. Szörnyű átok! Szén-égetőnek tőkén a' szeme. Ez már alkalmasint igy mondta volna: olly feketék legyenek napjai, mint ez a' szén! „Szin és szén! Ni, ni! Hogyan összeillenek!? sokkal jobban mint a' mozsár és a' kapanyel, nemde? Természetesen a' hólt-szén értődik itt, melly már nem éget, nem süt, mint a' tinta! Az biz-a' millyen szépen megférnek ezek együtt!!! — — — Ki hitte volna? Óh epigramma! te feketén átkozó epigramma! te olly feketére átkozó epigramma, mint csak a' fekete tinta!!! — — — Ibant, qua poterant, qua non poterant, redibant! — Quid, ha valaki veres betűkkel irná le ezt az epigrammat? Quid rides? inverso nomine de te fabula narratur! (ugyanott 55. l.)

„Légy halála éltemnek, 's élte haldokló szivemnek." Oh ez mély! Mélyebb a' feneketlen tengernél. — Oh, ez fellengős is egyszer'smind! Fellengősebb az óperenczián túl lévő fellegeknél is! ez csudálatosabb a' napnál, holdnál, és csillagoknál! — Megfoghatatlanabb a' setétségnél! (ugy. 34. l.)

l)

„Mély magas éjfélben!" Itt mind a' két szeme kinyilik az embernek! A' jobb szem azonban csak hamar be-hunyódik. És a' balszem semmit sem lát. Boldog Isten, valjon millyen lehet az a' magas éjfél!? — — Van-e ollyan mint Jákob' lábtója, vagy tán még annál is magosabb? Vagy pedig csak ollyan, mint sz. István tornya!? Ó, ha az illyen magas éjfél valahogy letalálna dűlni, vajmi nagyot esne, rzerelmes nagy Jehova!!!

Hátha még valamennyi magas éjfélt, e' mennyi csak van a' világon, mind össze-tennék, és és egymásra raknák, oh be magas lenne szerelmesim! És, ha azután valamennyi fejsze van a' világon, mind össze-tennék, oh, be szörnyü lenne az! És ha valamennyi ember van a' világon, mind össze-tennék, és egymásra raknák, oh, be szörnyű nagy lenne az, seregeknek sz. Istene! és ha azután ez a' rettentő nagy ember, azzal a' nagy fejszével azt a' temérdek magas éjfélt levágná, óh, be millyett is zuhanna az, szerelmes nagy Isten!!! — — — De még nincs ám vége az éjfélnek korán is! Mert az nem csak magas, a' menykő adta, hanem még „mély is“ egyszer'smind! képzelem minő gyökerei vannak! És milly messzire hatnak! Isten veled mély, és magas éjfél. — A' mozsárból lőnek, de a' kapanyelből nem. (Csatár 63. l.)

„Gucsmát nyomkod agyába!“ Poklot?! — „Agyába-e? No de már ma okosabb szokás van ám! Már ma illyen vadúl nem nyomkodják az emberek gucsmájokat. Hja, a' miveltség nagy előmenetelt tőn azóta, az tagadhatatlan! Most inkább a' könyvet nyomkodja „agyába“ minden ember, mint a' gucsmát! — — — mert most azt tartják, hogy gucsma non facit hominem, sicut nec vestis monachum! — — Lám, lám! millyen furcsa az, ha az ember a' krónikákat olvassa! milly nagy különbséget lel a' mai és a' régi világ között!!! — — — Csak az a' mennyköség, hogy mozsárból lőnek, de kapanyelből nem! Ez a' napraforgós mondás mindent megfordít a' világon. (ugyanott 65. l.)

(Folytatjuk.)

EGYVELEG.

1.) Viese egy igen szerencsétlen levegői utazást tett Londonban; a' mint balonja valami 13,000 lábra fel emelkedett — a' légszesz, egyszerre kitört 's a' léghajó irtóztató sebességgel a' földre szált; a' benyomás, mellyet érzett éppen ollyan ugymond Viese ur, mint mikor az ember álmában leesik valami magosrul. —

2.) Donegali grófságban egy tengeri kisasszonyt fogtak, egy ottani gentleman nyilvános látásra kitette, 's nem sokára a' londoni természet vizsgálóknak ajándékozza, hogy meggyőződjenek a' dolog igazsága felől.

3.) Egy americai orvos egy új gyógymódot talált fel a' veszett, vagy mérges állat harapása ellen t. i. a' sebben egy két csep ásványsavany a' mérget megöli, ugy hogy semmi veszedelmes következése nem lehet.

4.) Párisban a' minap két vak személy kelt egybe (kik hangászattal keresik kenyeröket); mind a' két vak, a' minden csunyák és visszataszitók remek példája, még is azon hiedelembe vannak, hogy ők a' világ szépségei! Azonban ha látnák egymást — szerencse rájok nézve hogy vakok, mert csak ez tartja őket összse kölcsönös szerelembe.

5.) Európában leghiresebb szinész mai napokban Karategin ur. Ezen felséges szinjátszó jelenleg sz. Pétervárott van. Hangjának rendkivüli tulajdoni ezek: tiszta, csengő, kellemes — erős, menydörgő és borzasztó. Eléb katona volt még pedig őrnagy, 's különös kedvből szinész lett. Fizetése 15,000 tallér, mellékes jövedelem a' többihez, mit szindarabjaiért kap, mert meg kell jegyezni hogy ő egyszersmint szinköltő. Termete legszebb, arcza bájoló, szóval játékára és külső szépségére párja nincs Európában. —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház. October 9-én: „Mari, vagy: a' rejtett szerelem.“ 10d. „Angelo Padua' zsarnoka;“ Csató Pál forditása után. 11d. „Sokat tudó.“ 12ikén „Norma“ a' szinház tele, Schodelné a' czimszerepben elhalmoztatva tapsokkal. 13d. „Viszonyok hatalma;“ 14d. vasárnap, bérlet szünésbe! „Peleskei notarius.“ Mi e' legkisebb erkölcsi czél körül nem forgó nagy keverék semmiről, elmondtuk már itéletünket és nem is szólottunk volna megemlitésén kivül többé hozzá, ha az erkölcsiség mindig szorosan meg nem kivánná, hogy a' rovására tett nyilvános botránkoztatásoknak, annyiszor a' mennyiszer és mindig ellenszegüljünk. Csudáltuk, miután a' Jelenkor, hitelének olly nyilvános koczkáztatásával, nem pirult a' pesti mivelt közönség előtt elmondani e' darabról, hogy az aljasságba süljedés nélkül jó, csudáltuk, hogy a' szerző ur nem hallgatott ezen egészen ujnemű izlésre 's másodszori előadáskor a' borjut még sem merte ismét szinpadra hurczoltatni 's e' szerint jó barátai' borjuszerü izlésén csorbát merészelt ejteni, 's még csak a' kötelet sem hurkoltatá ez előadáson a' notárius nyakába! pedig kár volt e' kötelet a' darabból kihagyni, mert ugy hiszük, nehányszori előadás után, volna legalább ez erkölcstelen keveréket mire felfüggeszteni. — Ugyan nem hiszi Gaal ur, hogy a' legocsmányabb mit szinpadon szemérmetlenül kiejthetni az, hogy a' serfőző leány szerelmi összejövetre, éjféli időben, a' notarius' fiát a' pinczébe rendeli?! milly szemérmetes nő fogja ez ocsmányságot másodszor is meghallgatni, avvagy nem látta-e Gaal ur már a' mai előadáson is tulajdon szemeivel, hogy az üres páholyokat kivéve a' különben jól megtelt házban, nem vala 15 nőszemély látható, 's mivel tagadhatlan, hogy a' magyar szinházba különben is csekély számu hölgy jár, illy obscenitásokkal még jobban elidegenitsük őket, 's e' csekély számút is melly szinházunkat látogatja illy szemérmetlenségekkel kiüldözzük?! — Továbbá milly erkölcsi leczke a' fiatalságnak az, hogy Baczur mikor rendháborgatásaért a' notariussal együtt illőleg elakarják fogni, a' rendőröket kicsákányozza?! hisz az illy erőszakoskodás a' szinpadon csak rendháboritásra buzdíthat; és mi illedelemmel teheti egy szerző, olly szerző ki nagy betükkel a' czédulára nyomatja: „az előadás' jövedelmének egy része a' szerző juttalma“ hogy a' néző közönségnek habár a' karzaton levő részét is gúnykaczaj' tárgyavá tegye? mint azt Gaal ur nem pirul tenni. Illik e magát a' karzatot is kikomédiázni olly szerzőnek, ki e' karzattul is nyilván kéregeti 5 garassát?! de ha nem kéregetné is, illik-e egy szerzőnek közönségét, melly bizalmával megtiszteli, 's szerzeményét nézésre méltónak találja, e' tiszteltetést piszokkal fizetni vissza?! Nem szólunk többé a' gúnytárgyul vett magyar humorrul, hisz hogy ez urak haragusznak a' humorra, nagyon természetes: mert e' humor nem a' lóhere (trifolium) között terem, hanem rőzsabokrok nyiladozó bimbóirul édes harmatcsöpp gyanánt csókolja azt le a' gyönyörű májusi nap, 's ki e' napot gúnyolja azért, mert tán árnyékot vet a' lóher levelei között sziszegő kígyókra, az hadd dongja keresztül az Isten szép világát, azért csak dongó marad ő 's legfeljebb is a' piczi legyek fogják, e' légynemből naggyá nőttnek dongását csudálni! — E' tekintetben mindazáltal igen óhajtanók, ha magyar szinházunk bármi gyülölségből származott piszkolódások csatatérévé nem tétetnék. 15d. „Arkadiai menyasszony.“ 16d. „Ismeretlennő.“

KÜL HIR.

1) Észak amerikában jelenleg egy hadigőzhajót készitenek egészen vasból, a' gőzerő nem csak a' hajót fogja hajtani, hanem az ágyúkat megtölteni, konyhába tüzet rakni, a' horgonyokat le, és felszedni emberi kezek helyett!

Figyelmeztetés.

☞ *Lapjainkra October elsőjétől kezdetett évnegyedi előfizetést elfogadunk helyben* 2 *frt.* 30 *kraj. postán* 3 *pengő forinttal. A' folyó félévi számokból néhány példánynyal még szolgálhatunk.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
October 21kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
32dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

EGY HAZUDSÁG.

(Vége.)

12.

Csak néhány lépésre haladott az utczán, midőn egy roszul öltözött asszony hozzá lépett, 's őt csöndesen 's olly érzékenyen kérte alamizsnáért, hogy megállott. Az asszony még mindig panaszkodott és sírt. Három kis gyermeke van, ugymond, kik közel vannak az éhhelhaláshoz, mert az asszonynak nincs munkája. Végre kérte Emiliát, ki e' beszéd által egész a' könyezésig megindult, hogy menne vele 's látná állapotját tulajdon szemeivel. A' szobalány ki a' legnagyobb sajnálkozást szinlette, biztatá parancsnoknőjét, ki végre be ment a' házba. Az ajtó becsukatott utána 's az asszony kérte Emiliát, hogy egy sötét lépcsőzeten menjen föl.

Emilia megtevé ezt 's Júlia követte; félt mindazáltal, hogy nagyon messze ment. Több emeletet megjártak 's egy szobába értek, melynek bútorozata egyszerü volt ugyan: de épen nem árula el olly nagy nyomoruságot. Emilia csudálkozva fordult vissza az asszony felé; de ez eltünt 's a' fiatal herczeg jelent meg helyén.

Emilia mozdulatlanul állva maradt ijedség és meglepetés miatt. Az ifju' első szavait nem hallotta, sem mentegetesét, mellyre amaz feletet vára. Kegyetlensége birta őt ugymond, e' bánásmódra. De midőn Emiliának kinyilatkoztatá, hogy foglya 's addig szabaddá nem lesz, mig meg nem igérte, hogy hallgat vagy föltételeit elfogadja, a' boszuság visszaadá Emiliának öntudatát.

„Mit hisz ön ez erőszak által tőlem nyerhetni? Azt hiszi ön, hogy családom . . . . ?“

‚Családja, kedvesem?‘ szólt gúnyolva a' herczeg, ‚hiszen én nem Derville Máriával beszélek, hanem a' kecses Emiliával. —‘

„Tévedésben van, uram; én önt nem ösmerem 's nem értem. Kivánom hogy engem szabadon bocsásson.“

A' herczeg egy pillanatig csudálkozott; a' leány' szilárdsága hatással volt rá.

‚Csupa alakoskodás,‘ szólt végre, ‚végezzünk angyalom.‘ 'S közeledni akart hozzá.

„Takarodjék tőlem, nyomorult! vagy segélykiáltásom. — —“

‚Szava elfog hangzani. Erről már rendelkeztem. Juliette, távozzék.‘

—„Nem uram,“ felelt ez, ‚ön engem rútul rászedett 's én a' kisasszonyt halálig védelmezendem.“ —

A' herczeg határozatlanul álla. „Hallja meg, szép kedvesem. Én kegyedet valóban szeretem 's igy adok három órányi gondolkozás időt. De ha ezt elszalasztja, többé nem szeretendem, mert tudom kicsoda kegyed, habár nagy dámát játszik is 's a' szerint bánok kegyeddel. Viszonlátásig!“ A' herczeg távozott 's az ajtót bezárta.

„Három órát!“ szólt Emilia, “meg vagyunk mentve. Júlia, fuss Derville' házába 's onnan a' herczeg nagybátyjához, beszéld el ennek a' cselszövényt, mellyben vagyok. Ő segedelmét igérte.‘

A' vén asszony ösmerte Juliát 's Emilia' büntársának tartá. Elbocsátotta őt azon igérettel, hogy nem sokára visszatérend, parancsnoknéját észre tériteni.

13.

Juliette, mihelyt a' házat elhagyta, a' herczeg' nagybátyjahoz sietett, kinek lakása Dervillenél közelebb volt. Itt kérdezősködésire egy gazdag szobába vezetteték. Elbeszélte az öregnek a' veszélyt, mellyben Emilia forgott 's megnevezte az ifju nevét, ki őt fogva tartja.

„Oh fajtalanság!“ felkiálta az ősz, „de maga az ég adá parancsnoknéjának a' gondolatot, édes gyermekem, hogy huzzám folyamodjék. — Várjon egy kevéssé.“ 'S következő levelkét irt:

„Valdemont herczeghez. — Értésemre esett, hogy kedves gyalázatos cselszövény által egy fiatal leányt elcsábitott, melly engem érdekel, parancsolom tehát mint rokona 's gyámja, hogy a' leányt ezennel hozzám hozza 's vele a' legnagyobb tisztelettel bánjék. Ha tiz percz alatt feleletét nem kaptam, a' rendőrmesterhez irok. — Beaumont Kristóf, pair.“

„Maradjon itt,“ szóla Juliához, „rövid idő alatt látandja paranosnoknéját.“

Ekkor egy másik levelet irt Dervillehez. Ez még kézhez sem érkezett, midőn már Emilia tiszteletre méltó védelmezőjének lábaihoz omlott.

14.

Tódor legelőször vette észre Emilia' távollétét; de aggodalmát magában tartá 's nagybátyjának nem adta tudtul. Az öreg azonban már megszokta, Emiliát minden estve magánál látni, 's énekelni hallani.

„Tódor!“ szóla „hozd elő húgomat.“

‚Húgodat!‘ vágot gúnyhangon szavába mad. Derville.

Férje meglepetten fordult felé. „Igen, húgomat. 'S aztán . . . .“

‚Tudod e, mit beszélnek az emberek? folytatá látszatos nyugalommal szavait. „Azt mondják, húgod nem egyéb mint egy olly teremtmény, kit azon névvel tisztelél, hogy őt családodba könnyebben befurhasd.‘

Derville egy pillanatig nem tudott felelni. „Megőrültél?“ szólt végre, de nem tudá nevessen e vagy boszankodjék. — „'S honnan szerezted e' bohó gondolatot? Köszönöm e' találmányt; bárkinek becsületet szerezne. Mária nem az én húgom!“

‚Te tehát nem tudod, hogy más nevet adtak neki, 's hogy Bordeaux' utczáin Emiliának hitták?‘

„Madame!“ felelt most az öreg bankir, magán kivül felállván, „nem tudom, az e czélod, hogy engem nyugalmamból kiverj; de kinyilatkoztatom neked, hogy minden szót, mellyet tovább kiejtendesz, sértésnek fogok venni.“

Madame Derville elsápadt. — ‚Uram....‘

„Halgass!“ parancsolá az öreg.

‚Olvasd e' levelet 's mentsd ki magad, ha tudod.“

„Nevetséges mese, ocsmány rágalom!“ szóla a' levelet elolvasván. — „Értesz e ebből valamit, Tódor?“ —

Az ifju palástolni iparkodott zavartságát. „Gyalázat. — Én a' névtelen leirót ki fogom fürkésztetni.“

E' pillanatban egy szolga lépett be.

„Még egy levél!“ szólt az öreg 's felbontá a' levelet. Egy pillanatig merevedten álla. „Álljon elő kocsim!“ szólt végre. „Valóban semmit sem foghatok meg. Beaumont ő méltósága kéret, hogy veled, Tódor, azonnal hozzá menjek. — Számolok rá, hogy visszajöttömkor gyógyulva leszesz nevetséges szerelemfeltésedből; különösen semmit se emlits felőle hugomnak. Szegényke halálra busulná magát.“ Elhagyá a' szobát 's Tódorral a' fiatal herczeg' nagybátyjához ment, 's nem sokára bejelenteték a' jó ősznél.

„Uram!“ igy kezdé a' tisztes férfiú, „hivattam kegyedet, hogy egy olly tárgy felől értekezzem kegyeddel, melly igen érdekli, unokahúga felöl tudniillik.“

‚Unokahúgom felől?‘

„Hallgasson meg engem félbeszakasztás nélkül.“ Most kevés szavakkal elbeszélte Emilia' történetét lerajzolá bűnbánatát 's megnevezá' menedékhelyet, mellyet számára választa. A' módfelett elcsudálkozott Derville épen nem akará őt félbeszakasztani, 's az ősz már rég végzé beszédét, midőn Derville még mindig hallgatott.

‚Méltatlanul játszottak velem!“ felszólala végre nagy haragban.

„Édes bátyám! édes batyám! egyedül én vagyok a' bünös“vágott szavába Tódor. „Bocsánatot esdeklek Emiliaért, száljon egyedül rám haragja.“ Lábaihoz akara borulni nagybátyjának; de felindulása olly nagy volt, hogy könyek és zokogása közt összerogyott.

‚Tódor, én Tódorom!“ szólt az öreg, ki szokása szerint csakhamar más hangon beszélt. ‚Jer, én egész szivemből megbocsátok neked.“ A' nagybátya' nyájaskodásai nem sokára ismét magához hozták Tódort, ki most a' jólelkű öreg' térdeit ölelgette.

—„E' tettben ne lásson kegyed mást.“ kezdé ujra a' tisztes ősz, „mint egy fiatalsági csínt. Czéljaik tiszták voltak; de bizonyosan átlátandják, hogy illy tévedés tovább nem tarthat. Kegyed' háza nem alkalmas helly Emilia' lakására. Holnap kolostorba menend.“

‚Nem rejthetem el ön előtt,‘ viszonzá Derville, „hogy egy pillanatig nagyon fel-valék indulva azon csín miatt, mellyet e' két gyermek elkövetett; de meg kell vallanom, hogy mind kettőt szivemből szeretem. Nem viselhetném el azon üresseget, melly ugynevezett unokahúgom' eltávozása által családomban történnék, 's hihetőleg lehet módot találni, hogy törvényesen megkapja azon czímet, mellyet tőlem elórzott, — ha öcsémnek nőül adom őt.“

‚Cselekedjék ön, a' mint jónak látja,“ viszonzá az öreg. Emilia azonban csak az oltárnál fogja Tódort és kegyedet ismét látni.‘

Igy lön. Nem telt el egy egész hónap, midőn Emilia a' Derville nevet megkapá, hogy azt soha el ne veszithesse, 's a' jó nagybátya most minden órában unokájának nevezheté őt, a' nélkül, hogy hazudságtól féljen.

RÖVID UTAZÁSI PILLANATOK
PAPIROS-VÖLGYI TÜNDÉR-VILÁGBAN
BAL SZEMMEL.

I.

ALAP-MONDÁS.

Mozsárból lőnek, de kapából nem.

(Folytatás.)

l)

Köpegenyeiket az ormok biborral „cserelik!“ Igaz Csere. Innen: cserel. Vagy tán még sem! Mert kapával nem papál az ember, hanem kapál, úgy a' csere esetében cserél az ember, nem pedig „cserel!“ — — — Ugy a' kefével is kefél az ember, és nem kefel. Tehát csak keféljünk, és mondjuk hogy mozsárból lőnek, a' kapával pedig nem annyira kapalnak az emberek, mint kapálnak. (ugyanott 73. l.)

„A' szines álom!“ Valjon minő szine lehet neki lelkeim? Forgós adta szines álma! sehogy se tudom kitalálni? Liliom-e, vagy kikirics, tabak, vagy sáfrány? Vigye a' manó! Gondolja, a' ki millyennek szereti. Én részemről ollyan semmi szinűnek tartom. Mindig szemmel tartván, hogy mozsárból lőnek, de kapából nem. (ugyanott 98. l.)

„Szakált mérkőzve csatázik!“ Kicsoda csatázik? Gyalog, és lovag. hanem mér! Megnézni, vagy mérni lehet valamit, hanem mérkőzni valamit (?!) — — — akárki mit mond, az igazi tiszta magyarság ellen van egyenesen, és örökre! — — — Már csak azon tekintetből is hogy a' mozsárból lőnek ugyan, de kapanyelből nem! — — (ugyanott 152. l.)

„Szomorú keverékben!“ Szomorú-e a' keverék? vagy kevert-e a' szomoruság Hát a' vegyités szomoru-e. A' fagylalt“ azért hogy vegyes szomorú-e? (ugy. 171. l.)

m)

„Szilaj erdők!“ Miért ne? Hiszen mondják: szilaj ember, szilaj bika, szilaj ökör,

szilaj ló. 's a' t. Csak az a' szörnyű bökkenő, hogy mozsárból lőnek, de kapából nem. (Árpád. 17. l.)

„Fusson az ellenség, mint a' szarvas, és oszoljon mint a' köd?" Mellyiket gondolja az ember, a' ködöt? vagy a' szarvast?! Mellyiknél maradjon az elme?! (ugyanott 20. l.)

„Magyarok sokasodni ha fogtok!" szaporodni-e? vagy gyarapodni? Mert mind a' kettő igazi jó magyarszó, és a' verset is meglehet miattok hagyni. (ugyanott 27. l.)

„Fondorlás!" Fondorlik? Hol hallotta azt valaki? (27. l. ugy,)

„A' csend kedvelni tud!" Ugyan millyen szive lehet annak a' csendnek, és minő lelke, mellyel kedvelni szokta „laktát?!" (ugyanott 28. l.)

„Boszús vas! A' vas haragszik, és boszús! Nem ócska gondolat, de nem-is uj! (ugyanott 67. l.)

„Fejem szár!—" Nem boka!? Kinek van feje-szára urak? mert nekem nincs. Lába-szára van az embernek. De feje-szára, nem tudom, hogy volna! Meglehet hogy Árpád idejében volt. Ni ni! Mit nem olvas az ember, a' mesés előidőkből!? — — O ti szent hajdan gyöngyei! És ti szárfejű ősök!!! — — — Még akkor nem lőttek mozsárból, de buzogánnyal véknyitották egymás fejét az emberek lapu-szárrá! Libabőr, lapu szár! (ugy. 92. l.)

„El-fordúlt az epét-főző!" Lám akkor főzték ám az epét, és azóta már fő és forr! Ime 'a' krónikáknak jótékony fénye! Egek, miknek nem akad ott nyomába az ember!!!? ?? — — — (ugyanott 112. l.)

„Semmi ajándoka nálunk!" — Vakandok, zarándok, 's a' t. mondatik ugyan, de ajándok, szándok azért nem mondatik. Csak mint megfordítva, mivel ajándék szándék jól van mondva, azért koránt sem következik, hogy vakondék, zarándék, 's a' t. szinte jó volna! Már csak annál fogvást-is, hogy mozsár helyett kapából nem lövünk! — — — (ugyanott 143. l.)

„Igéző, mint valamelly tündér-alak-é, forgása szemének!" Ki látott már tündér-alakot? a' ki látott, legyen olly kegyes, mondja meg nekem, mint, és miképen forog annak az ő szeme? millyen az ő szemének forgása? és ha ollykor nem forog, valjon micsoda különbség lehet benne?! igéző-e akkor is, vagy nem?! — — No de, ez igazán már jutalom-kérdéshez tartozik! — Ez úttal meg kell elégednünk az alap-mondás vigasztalásával; — melly szerint tündér-kapa, meglehet, nem egyéb, mint ollyan mozsár mellyből lőnek! — — (ugy. 181. l.)

„Sudaras fáin látszattak az évek ezrei!" Tán azért, — mivel „sudaras" volt a' fa?! avagy: min látszottak hát az évek ezrei?! — Miért nem „százai." Aha, tán be voltak vésve az évek ezrei? vagy csak ollyan szemfényvesztés volt a' dolog? — Uramfia! micsoda idők voltak azok a' régi idők!? Akkor az ember előtt évek ezrei-látszottak a' sudaras fákon!? Most már illyenek nem történnek többé. Azok az idők elmultak! — — Most már legfeljebb valamelly szajkót, vagy császár madarat pillant meg az ember a' fák sudarán! De év-ezreit nem lát többé, ha a' világnak valamennyi erdejit össze-járja is! — — (ugy. 215. l.)

„Volgát nem messze marasztván hozzádról!" Napoleont a' folyóviz esedező-levéllel lepte-meg ezen szavakkal: „unatkozom! — unatkozom! — Miért ne lehetne a' Volgát marasztani? a'vagy nem marasztjuk-e vendégeinket néha? de bizony marasztjuk! — tehát maraszthatni a' Volgát-is. Úgy: de még van ott valami, t. i. „hozzádról!" — Patvar vigye, ez zavart csinál! „tőled", — 's „hozzád-ra," ösmeretes commandó-szók. Az ökrészek is megértik és a' kocsisok még inkább! „Nem messze" marasztani! — annyit tesz, mint: nem sokára, vagy is nem hosszas időre marasz-

tani. Innen: az egész homályosnak tetsző hely e' képen áll: „Volgát erről az oldalról nem nagy időre (rövid időre) marasztották!!? — — — (alkalmasint vendégnek, vagy társnak)! mozsárból lőnek, de kapanyelből nem. (ugyanott 267. l.)

„Támogatá! Kit? Lebedet! — Tán részeg volt!? (ugy. 267. l.)

Tiszta „egünk" ne szagolja büzét kardette dögének! — A' kard megette a' dögöt; és ennek a' dögnek, mellyet a' kard megevett, büzét, az „ég" ne szagolja! Kicsoda? az ég?! Valjon miképen szokott az ég szagolni?" Természetesen, emberi-módon szolva az „orrával! De millyen lehet az égnek az orra! Tudjátok-e? mert én részemről hirét sem hallottam soha! Pedig kellene orrának — valami csudálatos ormányának lenni! Mert meg van irva Árpád' 324. lapjain! Árpad, te boldog Árpád, a' te idődben az ég szagolgatni szokott még! és igy te annak legalább az ő bámulandó ormányát láthatád! mi utódid ellenben, még csak a' kis körmit sem pillanthatjuk meg. Mert mi-nálunk ládd, a' kép irók sem festik az eget szájjal, füllel, orral! mintha szagolgatna valamit! A' mi időnkben mozsárból lőnek ugyan már, de kapából még nem! — — — (ugyan. 324. l.)

„Vérszomjas kópja-élek!" — Szörnyű idők voltak ám azok, uraimék! Igazi mesés idő. Még a' kópja élek-is szomjuhozták a' vért! — Most már ez nem történik többé! Ugyan millyen „torka" lehetett az akkori „kópja-élnek?" — Kár hogy le nincs irva! akkor nem ontották a' vért kópja élek, de magok itták, szitták a' vért a' szomjas kópja élek mint a' nadályok! — — Mennyire változott azóta minden! — — A' csudálkozás elfogja az embert egészen, ha amúgy jól meggondolja a' dolgot. Mai időben mozsarakból lőnek, mellyek nem szomjasak; kapanyelből pedig nem, ha mindjárt szomjasak; kapanyelből pedig nem, ha mindjárt szomjas lenne is! — — — Igy változik minden! — Nihil sub sole stabile. (ugyanott 385. l.)

(Vége köv.)

Öregebb Furkács Tamás' válasza fia' második levelére. *)

Elfajzott gyermek! — Mit müvelsz, gaz fiu; hazudtál megint? Hát csak ugyan elakarod veszteni lelkedet? hát csakugyan kész vagy örök jót áldozni, hogy kedves gonoszságodban mulandólag megmaradhass? hát csakugyan élted' fogytáig „Don Quixotte; Sancho Pansa; együgyü; mátrai bicskás; gazember; részeg kanász; zavaros, sáros, büdös fejü; szemtelen; semmirekellő; álnok; rosz-akaratu; hitvány; firkáló; hiábavaló ember; dibdáb; botor; pimasz; kenyéririgylő; pocsolyalakó; oktalan; velőtlen és feneketlen kufárkodó," 's több illyes **) kivánsz maradni? Vae tibi! ha a' helyett, hogy becsületes foglalatosságban, vagy, erre rest levén, legalább becsületes emberekkel mulatásban töltenéd idődet, szerkesztésén fáradozol illy gyönyörü szótárnak. De én szavakban nagy lenni nem akarok; iramodjatok te 's számtalan epithetonu társaid illy dicsőség útán; levelemben dolgokrul szólok hozzád.

Megtagadsz engem leveledben — elfajzott gyermekek' szokása — 's állitod, hogy nem vagyok atyád. Ennek én módfelett örülök, mert a' gonoszságot nemzettemül birni nem kivánom. Közlesz azonban egy levelet te magad atyád' neve alatt az Athenaeumban. Kérdem már most tőled, kit e' levélben még fiamnak nevezlek, mi roszabb; jó tanacsokkal és útmutatásokkal telt levelet küldeni egy fiunak, ki a' gonoszság' örvényébe tévelyedett, atyja' nevében; vagy hogy azon fiu irjon ön magának és czinkosainak nagy nemü dicséreteket és magasztalásokat ugyancsak atyja' nevében? Mi roszabb, kérdezém? sőt mig amaz dicséretes cselekedet, ez nem a' legbecsmérlendőbb e? kell vala kérdeznem. 'S ha az igaz, hogy én atyád nem va-

*) Lásd: Athenaeum 30dik számát.

**) Lásd: Furkács Tamás' eddigi két levelét az Athenaeumban.

gyok neked, ki Furkács Tamás álnév alá rejtezél, ugy vélem, nem csak nem igaz, hanem a' hihetőségnek sőt még a' lehetőségnek is minden törvényein és kigondolható esetein kivül van az, hogy te tenmagadnak atyja légy? 'S te mégis elég „szemtelen és semmirekellő" levél, egy atya nevében vállveregető levelet koholni 's közönségesítni magadhoz — oh áldott szerénység. 'S nem veszed észre, hogy azon levelednek aláírásában, e' két szóban: Furkács Tamás hat szarvas hiba van? 1.) mert te nem vagy Tamás, bárha minden jóban 's érdemben, ha birtokosát gyűlölöd, tamáskodol; 2.) te nem vagy Furkács; 3.) te nem vagy Furkács Tamás; 4.) mert a' te keresztneved József; 5.) de azért még sem vagy Furkács József; 6.) mert a' te vezetékneved nem Furkács, és még egyszer 6.) mert te sem Furkács József sem Furkács Tamás nem levén, egy vagy ama' veszettnevü 25-tel, és még rá egyszer 6.) Furkács Tamás meg ama' szép epithetonu 25. sem Furkács Tamás sem 25., hanem egy fényes hivatalnak alacsony szolgája, kit ösmerni ugyis minden ember szégyel 's kinek neve' kiirásával nem akarom én első bemocskosítni tollamat. — E' gyöngyörü okoskodási módon nevetsz, akarom reményleni; én magam is nevetek rajta, de azért elolvastatom veled, hogy lásd találmányod' nevetséges voltát, más' példájából, mert tudom, hogy a' magad iratát sokkal inkább szereted, sem hogy a' roszat megösmerni tudd benne. — Ne akarj azonban az olvasó közönséggel is borjukomédiát játszani 's vele elhitetni akarni, hogy Furkács Tamás nem költött név; mert azt vélni, hogy ezt első tekintetre mindenki át nem látja, a' legnagyobb satyra; kivált ha az is hozzá gondoltatik, hogy czimbora-principálisaidnak volt elejétől szokása, minden harczban illy magadnemü elámitott „pimaszokat" harczoltatni magok mellett, vagy harczolni önmagoknak, álnevek alatt.

Leveledben, mellyben egy megszoritott bűnösnek menekvésvágyszülte hazugságai egymásra vannak halmozva, azt is ravaszkodol elérni, hogy elhitesd az olvasókkal, mintha a' bicskás szót, mellyet magad hozál szép müveltségedben először szőnyegre, a' Rajzolatokbul X. et Companiától tanultad volna. Uj hazugság, elfajult gazfiu, vagyis uj próbája azon vitatkozási nemnek, mellyet gyönyörü principálisaidtol igen jól eltanultál — ráfogás, értelemelcsavarás. Mert magad tudod, hazug gyermek! hogy az emlitetted epigramma előtt áll a' Rajzolatok' 1836dik másod félévi 64dik számában e' „Figyelmeztetés."

„A' jelenkori Társalkodó a' bökverseknek egy uj nemét találta fel; mulattató ez és gyönyörüséges, — illyenekkel pajzánkodik ellenünk. Kár volna minden esetre az illy versek' faragóikra nézve, ha valamikép megszorulnának a' gondolatokban, azokbul mi magunk is szolgálunk egypárral a' Társalkodónak, nyomtassa ki, mert finomabb papiroson és czínos betükkel — csak hiába! — nem lehet az illyes gondolatoknak olly jó hatása."

És íme, mit akkor amaz X. et Comp. csak sejteni kezde, hogy t. i. maholnap lesz még olly elvetemedett nemtelen gyermek is, ki irótársainak bicskás nevet osztogatand, az minden becsületes ember' kivánatainak ellenére beteljesedett — mert a' hallatlan alacsonyság' elkövetése után még azon pirulástol is meg akar menekedni, mellyet benne bünének öntudata ferde okoskodásinak ellenére eszközölni törekszik, 's rosz tettét gonoszabbal, szemtelenségét uj hazugsággal, elfajultságát ráfogással igyekszik helyre ütni, bocskorbőr arczát bűnének másra :ukmálásával megmenteni az érdemlett gyalázattol. — — O tempora! o mores!

Fáj neked azon igazság is, rosz gyermek, hogy a' Jelenkor' széplelkü kiadóját szóba hozám; 's miért „hurczoltad te minden ok nélkül elő" a' Hirnököt leveledben, sőt ez egész leveledet az Athenaeumban? — Calcuttai beszéddel áldjon meg isten. A' hiba mindig hiba; ugy vélem mindazáltal ránk nézve kevesb za-

var ered abbol, ha Calcuttát Europába tennék, mint ha a' husvéti ünnepet tavaszrol őszre vagy télre hurczolnák által, mint zajongó principálisaid megpróbálták; de a' húsvét nagy ünnep, nem lehet olly könnyen helyből mozditani.

Még egy tárgy van leveledben, melly feleletre minden felett érdemes. „Az ész az isten!“ Én, a' te Atyád, tagadtam e ezt valaha? sőt nem valék e e' szent igazságnak útonútfélen buzgó hirdetője? De midőn azt mondom: az ész az isten; azzal azt akarom mondani egyszersmind: ám isten legyen az ész! Tartsuk jól szem előtt ezt, 's akkor nem szentelendjük bálványokká saját magunk' csekély tehetségeit, mint vakoskodásukban az illy czimborák akarják; quos ego .... Sed motos praestat componere fluctus.

Több szóm leveledre nincs. Helyesen jegyzéd meg, hogy az egész csak velőtlen és feneketlen kufárkodás, mert valóban gyalázat rád nézve, hogy a' pörlekedésnek e' szép módját kezded meg, valamint mocska az Athenaeumnak, ezen „tudományok' és szépmüvészetek' tárának,“ hogy bitang leveleidre szorult hasábjai' betöltése végett. — Szép tulajdonság az emberben az, ha a' gyöngét és roszszat ön magában is megösmeri, mert akkor még is csak átlátná, hogy Furkács Tamás' valamenynyi levele, 's különösen ama' gyönyörü Don Quixottei fecsegések, csakugyan velőtlen és feneketlen kufárkodás, vagy nem? Si fescisti, nega. — Hidd el viz eszü gyermek: ha valami meg nem kezdetik, nincs a' ki folytassa, 's e' szerint bátran kérdem: ki kezdé meg ez utczai fecsegést, e' velőtlen és feneketlen kufárkodást? — Térj jó utra!

Apád

Furkács Tamás.

TRÉFA.

1.) Egy fiatal ember, ki örök hallgatásával kitüntetè magát, egy férfi társaságban volt 's ott is természetesen mindig hallgatott, de midőn egy pajtássának ötlete igen megtetszett, igy szólalt meg: „Na, én nem beszélek már egy szót sem többet!“ —

2.) Én egy gőz-ekét csináltatok, mond az előhaladásnak egy buzgó barátja, jó ösmerősének. „Hej komám, még sem jó lesz az, felel neki, hát ha vissza néznek az ökrök, 's a' gőztül megtanálnak ijedni, még kárt tehetnének!“ — „Biz igaz az, hát csak maradjunk a' réginél!“

EGYVELEG.

1.) A' Temps ezeket irja: Septemberben 7én egy lakost az istennyila megütött. Noha az ütés ereje által bódultan rogyott le a' földre, egyéb baja nem lett, hanem egész testében iszonyu nagy melegséget érzett, ezt bizonyitja azon eset, hogy nadrág tartójáról a' csatt elolvadt, a' pipa kupakja pedig (melly a' zsebibe volt) a' késsel össze olvadt. — (!!)

2.) Gastinsba egy öreg pap halt meg kinek kertjében egy pár méh-kas állott, az örökös nem sokat gondolt a' méhekkel, 's azért elakarta ásatni, azonban valami kis lyukon még is a' föld alól szépen mind kiszálottak és harmad napra a' temetőben volt az egész raj a' pap keresztjén! — csudálatos! —

3.) Stuttgartból irják, hegy egy ottani korcsmárosnak annyi esze volt és egy házat vett, mellyből egy vendégfógadót akar készitteni, a' mi még eddig nem volt. (!) — Különös hogy illy nagy városban mint Münchenben is nincsenek vendégfogadók, mind Bécsben vagy Pesten!

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜL HIREK.

1.) Angliában 57 vasúti társaság áll melly 1000 millio frank tőke pénzből egész Angliát vas utakkal akarja behálozni, hogy kevés évek mulva minden kis városka is a' fő várossal össze legyen kötve. Franczia országban ellenben csak 12 társasag áll, 's a' tőke pénz csak 250 millio frankra (egy negyedrésze az angol tőkepénznek!) megy.

2.) A'mint Nubiában valaki megházasodik, az anyósnak nem szabad többet egész világ éltében hozzá szólni. — Némelly europainak is kedves volna ez!

3.) Spontini egy uj operát irt „Olympia" mellyet nem sokára fognak adni Párisban; csak a' kóták leírása 15,000 frankba került. —

4.) Thalberg Bécsbe jő! November 11én mint mondják hangversenyt fog adni, mellyben hallatni fogja dicső mesterségét. — Pestre pedig Lacombe urat várják, hogy meggyőződjenek arrul, vajjon ki játszik jobban Thalberg-e vagy Lacombe!!

5.) Finland kormányban most született egy gyermek kinek két képe van. Az a' legnevezetesebb hogy ezen Janus fő mind a' két szájával eszik, kettőslármával sír és mind a' két képe egyszerre nevet. A' szülők szegény paraszt emberek, kik ezen természeti csudával egy utazást fognak tenni. —

6.) Majlandban Sept. 24. Mars kis-a; 65 éves kisasszony! ismét fellépett a' szinpadra — ő 65 év daczára is igen jol néz ki, toiletteje igen válogatott, talán fényes is, drága ékességgel terhelve. Szeme és foga még most is gyönyörű, keze, karja, szóval egész teste mint egy fiatal szép kisasszonyé és hangja! igen kellemes erős, tiszta, tiszta mintha 18éves volna. — Ez ha nem csuda, legalább ritkaság a' szinvilágon!

7.) Vight szigetben halt meg egy fiatal ügyvéd Helford Péter, csak 22 éves volt és még-is 7 millió tallért hagyott hátra!! Akár kivel perlekedett, rövid idő mulva megnyerte, de a' halállal még sem mehetett semmire, 's igy első perének elvesztése a' halál!

8.) A' kir. könyvtár Dresdában jelenleg 300,090 nyomtatott könyvet, 182,600 értekezést, 20,000 földabroszt, és 2,000 kéziratot foglal magában.

9.) Párisban egy uj szindarab kerül látomásra: „David és Goliát" az utóbbit egy igazi oriás fogja személyesiteni. —

DIVATKÉP 16.

Bécsi divatviselet: felköntös selyem szövetből, atlacz kalap.

Előfizetési felhivás.

Közeledvén a' pesti novemberi vásár, szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek, mire a' novemberi vásárra seregleni szokott vidéki alkalmak legbiztosban szolgálhatnak.

Négy vié pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellet állottunk mindig renditheteulül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; hellyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

October 25kén

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

33dik szám.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

HUNYAD.

(A' Rigómezői harcz után.)

BÉRCZY-TŐL.

Távol a' hon' határitul
Hol élet' kéje nem virúl
Hegyek' meredt fokán,
Bolyongva jár a' bús vitéz
Keblében fájdalom tenyész
Elvesztett harcz után,

Fölötte elborúl az ég
'S felhőkbe vész a' messzeség'
Mosolygó távola,
De a' bú, melly szivében él
Sötétebb a' menny' leplinél,
'S borultabb homloka.

„Bár most legyőzve lőn karom
De élni fogsz azért honom!"
Igy szól riadva ő,
„'S élned kell, — bár sok hőskebel
Veszett komor öledben el
Átkos Rigómező!"

Igy szól, 's mig keblén e' hit él,
Haladva uj pályára kél
A' kedves hon felé,
'S a' mint bolyong vad útakon
Kémlelve merre a' nagy hon
Két gyilkos lép elő.

„Haj rabló még nem ösmered
Buzogányom súlyát, 's e' kezet
Nem láttad vívni még?" —
Riad a' hős, 's buzogányt emel,
'S lesujtva rogy le egy kebel
Mig ajkán átok ég.

A' más térdére roskadoz
Szemében bánat áradoz
'S remegve porba hull,
De a' sulyos karú vitéz
Az orzóra megvetve néz
'S ez hangzik ajkirul:

„Ösmerlek gyáva tégedet
És azt, ki venni éltemet
Küldött gyávább urad';
Menj hozzá, 's vidd társad fejét
Mellyet buzgányom zúza szét
'S mond igy boszúl Hunyad."

És erre földerűl az ég,
Mosolyg ismét a' messzeség'
Kékellő távola,
Hunyad Budára érkezik
Szavára had fegyverkezik, —
És mentve van hona.

Kilencz napi böjt.

(Töredék.)

Még Januar 24én 18** a' szép fiatal leányokat kik között a' legkedvesebb óráimat töltém szerető szivem' teljes erejéből, — de minden szenvedély hideglelése, minden nyugtalanság és minden különbség nélkül — szeretém. Ha köztük nem lehettem magányomban phantasiam egy képett teremtett, mellyet soha felnem találhaték, bár százszor gondoltam is ráakadni.

Mint közönségesen, ugy most is az estebédnél ültünk mindnyájan, 's valami játék felől tanakodánk. — „Nem volnánk mi zavarba, — szól a' barna Terka, — csak Klári itt volna, ő minden játékot ösmer 's maga is hamar tanál ki egyet, ha nem jutna mindjárt eszébe."

‚De Klári nem jő el már ma, mert a' kilencz-napi ájtatosságot kezdé el,' mondá Mari.

„Nem jő el? kérdém, 's mi okbul ájtatoskodik olly erősen? Ej — bizony nem is tudtam hogy olly jámbor leány Klari!"

—„Igen de nem jamborságbul teszi azt," megjegyzé Emilia, „hanem babonaságbul, vagy dicsekedésből." —

Meg kell emlitenem, hogy Emilia bölcs leány volt, mert akkor mindegyik a' bölcselkedéssel foglalatoskodott, még a' leányok is.

„Igen ám valami különös babonaságbul teszi azt" — bizonyitá Mari.

‚Nagyon ingerled kiváncsiságunkat, szólék közbe, a' nélkül hogy kielégitenéd azt.'

„Hiszen azt tudni kellene illy tanult embernek, hogy leányok mért böjtölnek kilencz napig hanvazó szerdán, és mért ájtatoskodnak? ládd ők azt azért teszik hogy . . . . . ugyan hogy is mondjam már?"

‚No — hogy? kérdé kiváncsian tizenkét hang, 's mind a' tizenkét fejecske Mari felé fordult.

„No, hogy megtudhassák jövendő férjöket."

‚Dehogy! szólának közbe álmélkodva mind a' tizenketten, — de hogy lehet az összekötetésbe a' 9|napi ájtatossággal?'

„Hisz épen ez a' bökkenő? de Mari tudja — ő megmondja nekünk" szóltam közbe.

—„Bizonyosok lehettek benne, nem sokat gondolok vele, akár millyen lesz jövendő férjem is nem bánom, csak gazdag, okos legyen, — másnak nem is adnak szüleim. 'S legyen ő bár szép vagy rút, fiatal vagy öreg, szeretetre méltó vagy egy medve, azért még is el kell neki vinni hitvesét társaságba, bálokba, szinházba. — — Toilettemet pedig kitelhető módon ékesen és gazdagon, — állitsa elő, 's meg van a' házasság — különben olly igen messze nem gondolok." —

„Én sem" mond Terka, „hanem a' 9 napi ájtatosság? a' jövendő férj? kiváncsiságunk a' legnagyobb fokon van, kérünk mond el a' dolgot.

‚Tudjátok azt, kérdé Mari a' békétlen leányokat, hogy nincs kedvesebb imádság a' boldogságos Szűz előtt mint a' 9 napi ájtatosság hamvazó szerdán, 's azért azt képzelik a' leányok, hogy ennek jutalma egy különös kegyelem. De sok kell ám oda, nem is tudom hogy elmondhatom e hiba nélkül. Tehát már ma estétől kezdve nyolcz órakor a' kis kápolnába kell a' boldogságos Szűzhöz fohászkodni, 's minden nap az első misét meghallgatni, este pedig az imádságra eljárni egész nyolcz napig. Aztán meggyónni, 's igaz ájtatossággal és jámborsággal a' penitentiát elvégezni, hogy tiszták legyünk, 's akkor. . . . .'

„Akkor megleli jövendő urát ugy-é? szól örvendezve Terka."

‚Nagyon sietsz a' dologgal, — még nem mondtam el mindent. — Akkor aztán böjtölni kell — az asztalt azonban felteriti az ember két személyre — hanem a' kést el kell rejteni mert nagy veszély következnék — az abrosz és asztalkendőnek olly fehérnek, szépnek, ujnak kell lenni, a' millyen csak lehet. Az asztal közepire egy tányért kell tenni porczellan- vagy ezüstbül, 's ebbe egy két rozmaringot.'

„'S aztán?" kérdé Terka, 's az egész leány kör viszhang módra ismételé a' kérdést."

‚Aztán szép csendesen lefekszik az ember a' szent Szüz kegyébe 's oltalmába ajánlja magát 's szépen elalszik. Aztán jőnek a' csudálatos dolgok: álmában meglátja jövendő férjét, vagy ha férfi — jövendő hitvesét. A' kiknek pedig klastromba kell menni egy hosszu processiót látnak, ki pedig fiatal korában meghal, maga temetésin jelen van.'

„Isten a' bizonyságom, mond megijedve Terka 's hátrább vonulva, hogy illy borzasztó álomnak nem teszem ki magam, csak hallatára is reszked az ember."

‚Nelli tudom más vélekedésen van, mert ő egészen elmélyedt.

„Igen furcsa volna az közbe szólék, ha egy eszes felvilágosodott fiatal ember, e' beszédre hajtana, azonban még-is észrevétlenül kisu-

hantam, 's egyenesen a' kápolnába sieték, hogy az ájtatosságot elkezdjem. De mért is ne lehetne az lehetséges dolog — gondoltam magamban, hiszen mennyi csudálatos dolog van még a' természetben, mit mi fel nem foghatunk, a' magnes eltalálja pontját, egy pillangó megleli ösmeretlen párját, mért éppen az ember ne gyanitsa jövendőjét?

Az ájtatosság minden feltételeit hiven teljesitém, 's este az álomnak átadám magam. Egyszer csak — már nem tudom mennyi időre — egyszer csak felébredtem, 's a' szobában minden tárgyakat világosan láttam, 's megösmertem; az ajtó felé pedig egy kis gyenge suhogást hallottam. Oda nézek — 's nagy megütközésemre egy asszonyi alakot pillanték meg. Felakartam ugrani hogy illendően fogadjam, de valami láthatlan erő vissza tartott, szólni akartam, de nyelvem megakadt, mind ezek daczára is jól tudtam, hogy valami történt.

A' szép ösmeretlen közeledék hozzám, a' nélkül talán hogy engem látna — most az ágyam melletti székre leült, 's én vonásait szépen kivehetém; de szemébe nem nézhettem, mert azok csukva valának. Ezt a' leányt én soha sem láttam, de azt még is gondoltam, szinte éreztem hogy élnie kell neki, — szépségéről nem is szólok, mert szóval nem lehet arczképet fösteni. Nem kérdezém magamat, mért szeretem e' leányt? vagy hogy most szeretem e? én csak azt gondoltam — mint Ádám mikor feleségét meglátta — no most egész vagyok.

Még mindig hallgattam 's nem mertem hozzá szólani, most szemét felnyitotta mellyben minden lelki erő volt egyesülve, ah varázs pillantata mennyei szemének elég volt, hogy örökké elnémitson! De még is mintha egy kis felhő homályositná gyöngy szemeit, melle erősen pihegett, mit elnyomni iparkodott, és szemei könyeztek. Most egzszerre egy szál rozmaringot vesz el az asztalrul 's virágai közé dugta, aztán felállott, 's megint az ajtó felé sietett. — Én neki bátorodva utána ugrottam, hogy a' remény és vigasztalas hangját hallhassam. „Akár ki légy szép hajadon" — szóltam kezét megragadva — ne hagyj el addig, mig meg nem mondod hol talállak fel? gondold meg hogy jövendőm egyedül tőled függ 's életem legdrágább pillantatját ne döntsd örök szerencsétlenségbe! mond meg édes hogy megfoghatom-e még ezen szép kezeket, mond láthatlak e még egyszer? — „Még egyszer," felele, „vagy soha . . . soha!" ismétlé fájdalmas sohajjal, 's mig ezeket mondá szépen eltünt. Én minden erőm elvesztém, 's nehéz álom nyomta le fáradt szememet, ugy hogy midőn másnap felébredtem, már rég feljött a' nap.

Nem ollyan ember vagyok, hogy mindjárt abba hagyjam mihez fogok. A' fiatal ösmeretlen alak lett szoros gondolatom 's gondolkozásom fő tárgya, életem czélja 's fentartója. Visszavonám magamat a' világtól, mellyben eddig örömeim lelém, magányt kerestem, mivel magányosan akartam háboritlanul ábrándozni, 's a' jövőrül a' legszebb képeket festeni.

Minden idegen és ösmeretlen leányt a' küldöttnek gondoltam, de hiába én nem láthatám többé a' kedvest. E' titkot azonban legjobb barátomnak a' hallgatás pecsétje alatt, felfedezém, ki Montbeliárdon lakott, 's a' leányt le festém neki. — A' felelet nem soká megérkezett, az idealis lény, mellyel hamvazó szerdán álmodám, igazán élt mert barátom mindjárt ráösmert neve Saverni Cecilia apjával egyedül lakik a' várostul nem messze egy kis majorságban, fájdalom! — irja barátom levelében, — nem igen gazdagok! — És ez, épen ez tetszik nékem, mert én is szegény vagyok, 's ha gazdag volna a' leány, még csak reményem sem volna őt valaha birhatni. —

Ezen kedvező hir után — atyám kért — mint legjobb barátjának fedezzem fel titkomat, mert azt rég észrevette, hogy különös és szokatlan viseletemnek a' szerelem oka. És bár ki legyen szerelmem tárgya, nem fog utamba állni, azonban még is igen szerencsés volna ha kivánságát teljesiteném. „Egy gyermekkori barátom van nekem, szólt atyám, ki boldog-

ságát benned helyhezteti, van egy 16 évű leányja, kiről minden csak dicséretet és szépséget vall, ki bizonyosan szerencsésse teszi jövendő férjét. Nem titkolom el, mi össze beszéltünk hogy öreg napjainkat egyett éljük el, ha ti egybekelnétek, és igen sajnálnám ha e' kedves tervet semmivé tenned, — mert Saverni Cecilia az egész környék legszebb leánya — szépsége messze terjedt, 's minden ajak csak őt magasztalja!"

„Mit? Saverni Cecilia? atyám! jól értettelek-e ?"

„Igen fiam! Saverni Gilbert őrnagy' ki most Montbeliárdon lakik — egyetlen kedves leánya."

Mohon ragadám meg atyám kezét, csókokkal halmozám azt. Örömemben szemem könyezett 's igen megindulva kiáltám még egyszer „Saverni Cecilia! — igen atyám ő az, kiért térden-állva könyörgök."

„Ebben az esetben kivánságid teljesülhetnek, mert mi azt már majd el is végeztük. — De honnan ösmered e' leányt? hol láttátok egymást?"

Én elpirultam, 's nem volt annyi erőm hogy szólhassak, atyám pedig nem sürgetett többé kérdéseivel. — Másnap Montbeliárdra utaztunk; sokkal szerencsésebben, hogy sem azt leirni lehetne.

Életkép.

(Langer után.)

(Vége.)

III.

Az édes papa felébredt, 's első kérdése is az volt: „na, mi ujság?" — Ez igen is eredeti kérdésre, mi többnyire az idővel együtt a' mai társalkodásnak tárgya szokott lenni, könnyen megfeleltem. „Hja édes uram," szólék, 's két ujommal tobákszelenczejébe nyultam — „furcsa időben élünk mi most, — Most minden perczben egy gőzkocsi, egy részvénytársaság, egy muzsikai genie, egy tuczet történeti román és egy utazási vázolat — terem, létrejő, születik. 'S ezért édes szép olvasóném jól figyeljen: minden csecsemős nagy muzsikus, 's minden gyermek criticus, referens, ítélő-biró!!! Ollyan gyermekek, kik még az egyszer-egyet sem tudják, politicába kotyognak, religióba, literaturába 's a' világ kormányzásába!! Kettő három össze jő 's a' helyett hogy a' leczkét tanulnák, a' kormány dolgát feszegetik, hogy ezt igy kellene, azt amugy, pedig azt sem tudja az afféle szegény tanuló gyermek, a' nyirfa vessző a' politicába-e vagy a' fán terem; hirdetik továbbá hogy ők ezt teszik vice-ispánnak, ezt voksolják ennek vagy annak, 's majd megmondják a' Comisszáriusnak az igazat! Beszélnek még aristocratiárul és democratiárul, pedig Istenemre mondom, nem tudják mi az; avvagy igen is tudják tudniillik, hogy két mező-város, egyik Athenában másik Philadelphiában fekszik. Na illyen gyerkőczkék forgatják fel majd a' világ rendét. — Belekotyognak a' religióba, hogy ez vagy az milly szükségtelen benne... 'stb. 'stb. 'S mit mondjak a' literaturárol? Ezen piczi gyermekek kik csak most tanulják a' nagy A B Czét olly férfiakat itélnek meg, kik egész életökben mindig a' literaturáért fáradtak, izzadtak és tanultak, ők döntik el a' szindarabok, ujságok, vagy más czikkek becsét; — ők!! kiknek mind összevéve nincs egy gyüszünyi itéletök, kik még gondolkodni sem tudnak! — De ez az igazi! A' vakok a' szineket akarják megválasztani, a' némák beszélni, a' gyermekek pedig bölcsek 's tudósoknak akarnak látszatni! hej, hej!

Felfordult a' világ
Már ez is hová vág?!

Az illyen gyermekek felnőnek, 's nagyok lesznek 's ollyanok kik egyszer erre, egyszer amarra futkosnak, a' hol t. i. a' trombitát hallják rivalni, mint az utczai gyermekek, ha jő egy csapat katonaság török múzsikával mind utána fut, 's kiséri egy darabig, 's a' mint a'

másik utczán hallja a' verbunkusokat oda fut. És éppen igy tesznek a' literaturában is! Az igaz most a' fiatalság kétfelé szakadt, egyik része tanul, olvas, szorgalmatos, józan, szóval csak dicséretet lehet róla mondani: a' másik rész egész világéletében mindig a' játék és csak a' játékba fárad. Az oskolát és tanulást kerülik, mennek játszani, 's ha már az oskolát egészen kikerülték, akkor a' kávéház tanyájuk, ez az a' tudományok helye, a' tanulás temploma, itt végzik és határozzák el az ország jövendő sorsát, a' nagy férfiak érdemeit, itt itélik el a' koszorukat, itt a' jutalmakat! —

IV.

Az egész világ csupa keringőket csinál, Thalia pedig kötelen lovan tánczol. Ah, Istenem ki hozza el Plinius elefántját melly a' római circusban kötelen tánczolt? Egy királyságot, a' költészet egét, és az egész drámai művészetet oda lehetne adni az illy nagy művészért! — Az öreg csak hallgatott. —

Oh, édes uram, a' mint mondják igen sok művészeti éldelet ál előttünk! Ujholland 2 művészt küld hozzánk, kik éppen most tüzelék fel a' Lapponokat is, hol tengeri borjuk veték nekik a' koszorút, és jégmedvék irák a' sonetteket. Az egyik ezen művészek közül, ki maga a' személyesitett, a' testesült plastika és gymnastica, a' muzsák templomában, mutatványait fogja adni; — cselekvései több a' lehetlenségnél, 's hogy semmi szemfényvesztés nincs a' dologban, mutatványai előtt, széthagyja magát szedni!

Mesterségének csekélyebb darabjai ezek: testét olly kicsinyre tudja összevonni, hogy utoljára az oldal zsebébe teszi önmagát! és ismét ugy felfujja magát! mint ki egy mesét vagy rejtett szót ir a' „Hasznos Mulatságba," vagy „Regélőbe." Azután egyik lábát a' sz. Gellért hegyre, másikát pedig Jánoshegyre teszi, 's hirtelen fejire áll, 's jobb lába hüvelyujjával, egy borjunak hátán egy eredeti parodiát, a' másik lábujjával pedig egy damisz kötényről krónikát ir! csudálkozik kegyed édesem, 's rázza fejecskéjét? Jó! hát még a' másik művészről mit fog kegyed mondani ki Paganinit, Lisztet, Lacombe-ot, Straust felülmulja! Ez egy olly reuniót fog adni, mellynek szépségéről még az asszonyi philosophia sem képes álmodni! Hogy egy becsületes cotillont lehessen tánczolni, a' rákos mezőt fogják tánczteremnek készíteni, 's vagy három millio világitó lámpást felaggatni, 99 muzsikai karzat játszik, és a' contrabass hangokat ágyulövéssel fogják kipótolni! A' hangművek közt mellyeket különösen erre az ünnepre készitett az ujhollandi művész ezek: egy violin hangverseny mellyet ő épen semmi huron sem fog eljátszani, 's Händel', „Timotheussa," mint vágtató: Mendelsohn, Bertholdis', „Pálja" mint keringő van kidolgozva, Beethoven' szép C-symphoriája pedig török muzsikával mint mars a' szünóra előtt. — Asszonyok, gyermekek, Recensensek, és dohányosok, ha egy megnőtt ember megy velök, szabadon bemehetnek; a' bál egyik kék hetfőről, a' másikig tart. — Az öreg csudálkozott a' dolgon, fejét rázta, 's tubákolt; mert ez előtte mind lehetlenség!

RÖVID UTAZÁSI PILLANATOK

PAPIROS-VÖLGYI TÜNDÉR-VILÁGBAN

BAL SZEMMEL.

I.

ALAP-MONDÁS.

Mozsárból lőnek, de kapából nem.

(Vége.)

m)

„Pusztitja hazánk gonosz emberi „csorda, már sokat eltépett, agyarát feni!" — Kicsoda feni „agyarát?" a' „csorda!!" — — — mozsár és kapa-nyel is különböznek egymástól! Hát „csorda," és „agyar" mi-

képpen tartozhatnak össze?!! — — — Csordások, jertek, döntsétsek el a' dolgot, én addig is protestálok helyettetek, és ebbe a' kis káptalanba irásban is leteszem. És ti, kiket az agyar kirekesztőleg, és „tulajdon“képen illet, legyetek szinte nyugodtan; saját jogotokat szinte ezennel biztositom. Suum cuique! Kinek kinek meg kell adni a' mágáét, — hiába!!! különben, nem igazság! (Árpád 409. l.)

n)

Elmém régi virgonczsága!“ Virgoncz kölyök, virgoncz legény 's a' t. szokták mondani. Miért ne engedné meg a' múzsa, hogy az elméről is mondjuk, — „virgoncz?!“ — Hiszen ezt az optimismus már régen ki vivta!!! (Lilla 1. Könyv. Gróf. Erd. 18. l.)

„A' napra heveredém!“ Úgy látszik ez sem ellenkezik az optimismus szellemével, mert az illyen heveredések, mondják, jól szoktak esni az embernek! — Kivált a' nap sugárai kedvezők állatra, emberre, növényre egyiránt! Az olasz Lazaronik igy heverésznek, képzelem, mindenféle variatiókat kimeritvén amaz ösmért thema fölött: „Dolce farniente!“ Azután dél-tájban kivált sok egyéb állatok is le-heverednek a' napra. Már a' példák magokkal ragadják az embert. Tehát épen nem lehet csudálni, ha valaki dalra is méltatta az illyen hires neves példát! — (ugyanot 19. l.)

Leirt „tüzed hideg“ lesz! Vagy tűz az a' mit valaki le-ir, vagy nem. Ha tűz, akkor lehetetlen, hogy hideg legyen; csak úgy, mint az, hogy tűz, tűz ne-legyen. Ha pedig nem tűz, akkor önkényt következik, hogy hideg! (Himfy szerelmei 2. r. 117. l.)

„'S az öröm mint egy szitában
Nem marad a' mell baljában!

Tagadni nem lehet, hogy a' viz a' szitában, vagy rostában nem marad, hanem kifolyik belőle. De hát igy folyik vagy csorog-e ki baljából mellünknek az öröm is? Mert a' boldog szerelem éneklője azt mondja: „az öröm mint egy szitában, nem marad a' mell baljában!“ Hát mikor marad meg az öröm mintegy szitában, a' mell baljában?!! — — — Az ember melle, és a' szita hogyan függnek össze egymással? és mi van abban a' szitában? öröm-e? vagy egyéb valami?! Szakácsok és főzők jertek döntsétek-el a' dolgot. Mert különben sárban, akarom mondani, szitában maradunk! — — (ugy. 181. l.)

„Csak a' zsibbadt unalom,
'S a' darabos fájdalom!“

Hogyan zsibbad meg az unalom?! és mije zsibbadt meg neki? lába? vagy keze? vagy mindene? „zsibbasztó“ unalom, hogyan; de „zsibbadt“ épen ollyan, mint az, hogy mozsárból lőnek, de kapanyelből nem!? — —

Továbbá: „darabos“ fájdalom? — Látott-e már valaki egy „darab“ fájdalmat? Nekem úgy látszik, hogy nem! mert mozsárból lőnek, de kapából már nem. Darab kenyér, és darab kin közt, nagy a' különbség Urak! — (ugy. 281. l.)

„E' hijános por életben!“ Por-felleg van a' világon, az igaz. És itt talán por-élet is akadhat valahol nem de? Annyival is inkább, hogy egy régi halottas prédikáczióban is meg van irva, hogy: izsa por, és hamuk vagmuk.“ Azután egy hires római dalnok is dúdolta valahol, hogy „pulvis, et umbra sumus!“ De mozsárból lőnek, hanem kapanyelbül nem! Ez a' napraforgós mondás igen sokat megakaszt a' világon. (ugy. 292 l.)

„Számos-számtalan!“ Igy, igy! — Majd máskor ismét máskép! — t. i. kínos-kintalan, eszes-esztelen, képes-képtelen, ékes-éktelen, okos-oktalan, 's a' t. kapás-kapátlan (Hazámhoz a' távolból 1827. Aurora.)

„Napraforgó napfelé néz!“ Ez meglepi az embert! — de nem azért hogy új, hanem mivel igen kopott, de nem a' napraforgó kopott, hanem a' gondolat; sőt nem is a' gondolat, hanem a' gondolat formája, leple, burokja, köpenyege! — Ó te puczér napraforgós dal, ha én téged körül, meg körül

megköpenyegesithetnélek!! — — — (ugyanabban, ugyanott.)

o)

„Szende erdők.“ Szende nő, szende leány, szende beszéd mondjuk ugyan, de szende bot, szende czipő, szende sarkantyu nem mondjuk; mert hiszen azért hogy mozsárból lőnek, kapából nem meg kell lenni lőni. (Az utolsó Bátori 1. r. 123. lap.)

És ime ez az, a' mi bal-szemmel tett nézeteimet illeti: Nekem szabad volt azokat balszemmel tekintenem, másoknak pedig szabad azokat jobb-szemmel nézni meg. És ha látni fogom, hogy utazásom hiuásan ütött-ki, akkor előre megjegyzem, hogy nekem jobb szemem is van. De bizonyossá teszek egyszersmind felőle mindent, hogy valamint azt, a' mit jobb-szemmel kell nézni, ballal tekinteni nem szoktam, ugy ellenben azt is, a' mi bal-szemre való, azt jobbal ugyan nézni soha nem fogom! — — —

A' bal-szem épen ollyan szükséges, mint a' jobb. Probatum est. —

Zombory Leopold.

GONDOLAT SZIKRÁK.

A' legnagyobb bolondság volt és az is marad, egy tükröt tulajdonkép csak azért törni össze, mivel az híven ollyanoknak ábrázol, mint a' millyenek vagyunk.

Ha egy boltoslegény kocsizik, és lovagol jele, hogy principálisa nem sokára gyalog járand.

A' munka mondá Hesiodus őrje az erénynek.

Ezen szó tisztelet igen két értelmű. Egyszer azt jelenti: én félek tőled — mivel tisztellek téged. Másszor: Én tisztellek téged, mivel félek tőled.

B. M.

EGYVELEG.

Egy külföldi hirlap ezeket irja: „Senkinek sincs jobb dolga mint a' tudós természet vizsgáló uraknak! csak ugy járnak utánok a' nagy urak, és ünnepet adnak számukra, mellyben lábokat bátran kinyujthatják a' gazdag étkekkel megrakott asztal alatt. És a' mi ezen urak tudományának legszebbike az, hogy még az asztalnál is tanulnak, 's tudományokat gyarapitják; igy p. o. ők esznek hogy megvizsgálhassák millyen jó izű, hogy jó-e? ők isznak hogy vizsgálva megkülönböztessék a' rajnai bort burgunditól, — és ha már amugy magyarosan felöntöttünk a' garadra, csak azt vizsgálják hogy vajjon mellyik erősebb: a' bor, vagy az ő természetük?!“

2.) Mahmud Sultán Victoria királynénak egy felséges — gyémánt, rubin, és smaragddal gazdagon kiékitett — nyaklánczot küldött, mellynek értéke többre megy 300,000 franknál! Kapcsán a' Sultán neve ragyog drága gyémántokkal körözve.

3.) Nem messze Nápolytúl egy régi vén fát vágtak ki, 's a' mint gyökereit égették, igen sok aranyra akadtak, mi már olvadni kezdett. Ezen kincset vagy valami haramia csoport ásta el, midőn megszorultak, vagy háborus időben némelly privát emberek rejték el.

4.) Egy angol hirlap azt a' megjegyzést teszi, hogy azon herczegek kik angol trónon ültek és franczia herczegasszonyt vettek el, mind szerencsétlenek voltak:

II. Eduard, Erzsébet IV Fülep leányával kelt egybe, és Berkeley várban életett meg.

II. Richard, Erzsébet IV. Károly leányát vette el, Pontestract várban gyilkoltatott meg. —

VI. Henrich, Margaretha Renee herczeg leányát birta, orozva életett meg.

I. Károly, ki Henriettte IV. Henrik leányát birta, kinpadon halt meg. —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1) Privorszky kávéháza Pesten. Ezen igen látogatott kávéházat az uri utczában, Libasinszky házban, Privorszky ur most egészen ujra, pompásan kifösteté, a' légszesz világítást mellynek gazometerét az árvíz összedöntötte, Privorszky ur helyre állitatá 's e' nagy és diszes kávéház most, ismét légszeszszel világittatik. Privorszky kávéházába Bécsből négy pompás biliardot hozatott, szóval Privorszky ur vendégei kényelmére igen megelőzőleg, igen nagy megkülönböztetéssel ügyel; a' szolgálatban a' legnagyobb rend és gyorsaság tartatik 's vendégeinek az annyira szeretett „Cachuchanektár" itallal is kedveskedik.

2) Averino mutatványaival Budán, most a' szinházban, folyvást bámulásra tudja birni a' két fővárosi közönséget. Társasága tagjai közül a' kötelen 's testi gyakorlatokban bámulatos dolgokat mutogatnak Carlo de Pasqualis, Alfonzo, Welz 's értetődik maga az igazgató ur Averino. A' budai német szinház Averino mutatványain folyvást tömve.

3) Pest, a' viz által annyira szétrombolt Pest, most ujra él; — villám sebességgel épülnek, rövid idő alatt most mindenütt szebb, rendesebb, erősebb házak. — A' Duna parton „vidra" erősen munkálkodik, melly meritésre 14 kocsit rak meg, homok, sár, 's kövekkel, ezen tisztitásnak kettős haszna van: mélyebbé ássa a' Dunát, a' felhozott anyaggal a' partot emeli magasbra. A' Leopold város mindig elevenebb. Azt gondolta volna az ember, hogy az áradás majd lenyomja az épitési kedvet, de még jobban buzditá azt. Az oriási uj Muzeum, melly erősségében 's nagyságában ezredek mulva is hirdetni fogja, hogy ezt a' hazának egy Nagy Nádora emelé naprul napra magasbra emelkedik. — Az ágyusok kaszárnyáján felül háróm hónap alatt emelkedett fel Lichtl' nagyszerű, pompás czukor gyára. Ez is Pollák ur munkája, melly párját keresi. Azon szerencsétleneket kiknek télire nincs lakásuk, a' most ujonnan épült házakba osztják el, valamint a' Ludoviceumban 11 száz embernek még a' télen szabad lakás van megengedve. Szapáry Ferencz gróf a' kerepesi uton egy nagy épületet emeltete, mellybe 50 szerencsétlenháznélküli családot fogadott. Hála és köszönet az illy nemes emberbarátoknak! A' nemzeti lovagló-iskola is a' viz által károsultaknak még folyvást lakul szolgál.

4.) Magyar szinházunk e' heti mutatványai régi, ismeretes darabokbul állottak; a' mai, october 23diki czédulán látjuk, hogy már lovakat is fognak szinpadunkra föllépteteni. Isten neki! ha már borjukkal nem boldogulhattunk, probáljuk meg, tán a' lovak kivonnak a' sárból. — Illyesmivel azonban tanácsosabb volna tán, csupán vásári alkalmakkal föllépni. E' lovas darab czime: „Bartholomeo Caramanno" szomorujáték 5 flvsban, illy módon vagy egy pár lónak csak el kell benne veszni. Oh dramaturgia!

☞ A' főrendező jelentése szerint ma a' szinház légszeszszel lesz kivilágitva.

Előfizetési felhivás.

☞ *Közeledvén a' pesti novemberi vásár, szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő* 1839*d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek, mire a' novemberi vásárra seregleni szokott vidéki alkalmak legbiztosban szolgálhatnak.*

Négy vié pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellet állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 *frt., képek nélkül* 5 *frt pengő; hellyben ugyan illy módon* 5 *vagy* 4 *frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest — October 28kán — 1838. — 34dik szám.

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

Megjelen e' divatnjság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. Es minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' — Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. — Második fele.

Fülek vár. *)

(Népmonda.)

Bérczy-től.

Ott áll magában mint egy néma jegy
És szállást, a' ki boldog, nem vesz ott,
Vérnász.

Mind mikor a' komolyan gondolkodó philosophnak sok elmélkedései után félig zavart agyába felvillan a' régen, és sok munkával keresett eszme; ugy bukkan fel egyszerre a' már türelmét vesztett, 's Fülek romjait látni rég vágyó utazónak Fülek' omladékban fekvő vára, kinyúlva egy hegyormon a' zöld síkságról: a' kis városka' szomszédságában; — esteli Áve-ra kondultak meg a' harangok a' Sz. Ferencz szerzetbeliek kolostorában; midőn a' hegyről hirtelen lekonyúló uton a' mező-városba megérkezénk.

Az est holdvilágos volt 's engem a' szabadba csalt. Merengve a' letünt szabadabb időkön, tudtom nélkül érkezék az omladékot mintegy kəronául viselő szirthez, 's ellenálhatlan vágyat érzettem feszülni keblemben, a' romokat, mellyek egykor épkorukban, olly nagy szerepet viseltek, megtekinteni. Felballagék tehát a' vár kavicsos utján, 's a' még ép három kapuboltozat alatt elhaladva, a' még romokban is büszke, 's hősi vérrel bélyegzett kőfalak alatt valék. — Különböző érzések lepték el ekkor keblemet, visszarezegve a' múlt idők emlékét, annyi vitézek' elhunytát, Rákóczyét, Tökölyét, Bocskayét, korszakuknak mind annyi hőseit, kikre akkor egy egész világrész figyelme forditva volt.

Merengésemből lassu zörej ébreszte fel, 's egy a' holdtól világított kőrül, egy alakot láttam felemelkedni, — megvallom, akkori helyezésemben egy elvérzett hőst képzeltem sirjából feltámadni.

Az alak lassu léptekkel közelgetett felém, „A' romokat kiváuta ön megtekinteni?“ — szóla ez szende 's bizonyos a' szívre mélyen beható hangon, mit nagyobbitni látszott az alak rendetlen, 's szeszélyes öltözete, mi még is némi kedvességet tudott magának nyerni: homlokát hervadt virág koszorú kerité, szemei bágyadtak, 's arcza halaványvolt, 's ezt a' hold' sugára még inkább halványabbá tette. Nem tudtam magamnak megmagyarázni e' különös jelenetet, 's kevés szünet után igennel feleltem.

„Jöjjön kegyed, — folytatá ő, — én igen jártas vagyok, e' romokban, ösmeretes viszonyaival, — ha tetszik.“ —

Szivesen vevém az ajánlatot, 's ő beszédéhez kezdett.

„E' kőfal itt — 's egy sötéten emelkedő kőfalra mutatott, egykor a' legerősebb torony volt, midőn ez a' magyarok birtokában vala; — 's egy a' várban levő szerecsen által, ki az ostromló töröknek kötél lépcsőt innen leeresztett, az Ozmánok kezére játszatott.

Sok és kemény ostromokat állott ki ezen var; — 1592ik évben legszebb virágaban volt, — mig 1682ben véggépen lerontatott. — De

*) Fülek' romjai Nógrád megye észak keleti részében láthatók.

talán még nem tudja ön a' mondát, melly e' vár eredetéről a' köznép ajkain forog?" — Feleletet sem várva egy közel lévő kőhöz vonzott idegenem, 's vélem e' népmondát közlé, mellyet én olly hiven, mint tőle hallám, beszélek el becses olvasóimnak:

* * *

Hajdan, még midőn Zoltán uralkodott a' hős magyar népen, élt ezen vidéken egy juhász, kit gazdagságárúl, és számtalan nyájairul ösmért az egész környék. De Varbó-t, ez volt a' juhász neve, nem csak gazdagsága, hanem egyszersmind szilárd, de még is jó szivbélyege kedvelteté. Különös szépségű leányáért ifjak, sőt hősök is esengtek, de Varbó nem talált közöttük leánya kezére méltót, ő ezen részben igen is büszke, és rátartó volt. — A' szép Vilke sem választott a' fényesebbek közül, ez Zaladorért atyjának fogadott fiáért hevült. — Szerelmüket még nem tudá Varbó.

„Tehát szeretsz kedves Vilkém" — mondá egykor az ifju az ártatlan leányhoz, 's ennek karcsú derekát karjával át-kulcsolá, — „szeretsz kedvesem! óh ezen egy szót nem adnám Árpád apánk által kivivott gazdag földért; — 's én, — én még ezzel sem elégszem be, édes Vilkém, te nőm leszesz! — jer atyádhoz." Remegve követé a' láng érzetü ifjut Vilke, félve atyjának büszkeségétől, ki nehezen fogná őt a' szegény ifjunak adni. Azonban Zalador elhatározva lépett Varbó elébe.

„Jó öreg, 's ha ennek nevezhetlek kedves atyám! ha szeretnéd szülötted boldogságát látni, add nekem kezét!"

„Micsoda! — riad fel a' büszkeségét megsértve érző ősz — illy alacsony ifjoncz meri a' gazdag Varbó leánya kezét kérni? Zoltán' udvarából hősök kérték azt, 's én megtagadtam, — 's te mered ezen gondolatot még csak eszedben tartani is? — ez hála jótéteményimért, hogy téged korcs fiút felneveltelek, hogy atyád valék, takarodj' szemeim elől — vagy —"

Zalador menteni akarta magát, de leverve Varbó szikrázó tekintetétől, búsan távozott el.

„És te, ki nem vagy méltó hogy szülöttemnek nevezzelek, — mondá leányához a' felingerült atya — kiben ezelőtt minden büszkeségem volt, illy alacsonyságra vetemedtél, hogy egy szolgámnak ajándékozd szerelmedet, mennj alávaló, 's ne mond, hogy Varbó atyád volt! —

Egy pár forró könyüt törölt le szép Vilke arczairól, 's még két mást igyekezett elnyomni szemébe, és Zalador után suhant ki, magára hagyva a' bőszült, 's engesztelhetlennek látszó atyát.

Másnap hajnalán szomorún, 's keblén indulat viharral ballagott ki nyája után Zalador a' mezőségre, mig utána hű ebe ügetett. Nem térigeté a' máskor szemes, és szorgalmas ifju juhait, ő egyedül érzelmeivel elfoglalkozottnak látszott. Egy sziklafokra dülve nézett a' láthatárba, méllyen a' kelő nap első sugárai pirultak. — Füles, igy nevezé ebét, mintegy megunva ura komolyságát eltávozott. — Végre hosszabb idei merengéséből feleszmélt Zalador, és nyáját a' ligetben, hegyormon, 's mezőségben szétszórva látta; ebéd szólitá, de ennek figyelmét valami tárgy úgy magára vonta, hogy ura' hivását nem is vevé észre, egy fagyökér mellett állott a' kutya, 's fejét első lábai közé leütve, 's füleit felmeresztve szünetlenül, ugatott.

Zalador ezáltal figyelmes lőn, 's valami különöst sejte, ásó szereket hozott, 's a' helyen hol ebe állott ásni kezde. Már már nyugtalanul akará félbe hagyni kezdett munkáját, de egyszerre valami keménybe ütközött ásó szere, melly tompa hangott adott, — 's im egy nagy vas edényben olly nagy kincsre lelt, melly az első herczegre is méltó lett volna. — Örült véghetlenül örült Zalador a' kincsnek, mert ezáltal Vilkét reménylé elnyerni, 's nem csalatkozott.

Hallgatva és senkitől el nem búcsúzva távozott el Zalador a' kincsel, és senki sem tudta hol létét; Varbó és leánya féltek, hogy az ifju fájdalomból éltétől fosztá meg magát, 's Varbónak indulatos, de még is jó természete

bánni kezdé kemény tettét. Vilke kedvese eltüntén búnak adta magát, és hervadni kezdett.

Ez alatt Zalador számtalan munkásokat hozott a' szirtre, hol a' majdan boldogságát alapitó kincsre talált, — 's a' munkások' szorgalmas kezei alatt, nem sokára büszke falak emelkedtek, 's a' fényes csarnokokban a' fegyveres szolgák Zaladorban tisztelték urokat. Ez a' várat, minthogy Füles nevü kutyája által nyeré, Fülesnek nevezé, de melly szó idő jártával Fülekké változott.

Legfényesebb vitézi öltönyét vette Zalador a' vár elkészültével magára, 's számos szolgák kiséretében Varbó laka felé sietett. Csudálkozott ez a' herczeginek vélt kiséreten, midőn azt udvarába betérni látta; mert ámbár egyes lovagok már itt megfordultak, de illy fényes sereg még soha sem. — Elébe ment tehát a' csapatnak, 's ekkor ámulása még nagyobb lön midőn a' csapat vezérében Zaladort ösmerte meg. Ekkor érkezett Vilke is a' gyülekezethez, 's egy öröm sikoltással kedvese nyakán függött.

A' büszke Varbó most már nem ellenzé Zaladornak leányával való párosulását, 's a' várban zajgó vigalmak közt Zalador Vilkét mint nejét ölelé meg, — — ah! ők boldogok voltak, — 's itt regélőmnek szava kirtelen lágy komollyá változott, — de én — én.“ —

Ezen szavaknál Ciceróném hirtelen felugrott, 's minekelőtte ennek okát megtudhatnám a' romok között eltünt; egy felleg vonult el ekkor a' holdon, 's a' várban sötétség terült el, — a' rejtélyes idegennek nyomait ki nem fürkészhetém.

Gondolkodva a' történteken indultam a' fogadó felé hol szállva valék, az idegen kilétét semmikép megfejteni nem tudó. —

Kocsin ültem már másnap reggelén tovább indulandó, 's a' fogadóstúl, kinek tegnap esteli kalandomat elbeszéltem, kérdem az idegen kilétét. —

„Óh! a' szegény Mikó az! — felelé a' bársony sapkáját kezében tartó vendéglő, — két éve már, hogy őrült szegény, városunk' jegyzője volt, 's mindenkitől közönségesen szerettetett egyaránt, egy leányt szeretett, de ezt, szegénysége miatt megtagadák tőle, 's e' feletti bánatjában őrült meg, de az ki őt nem ösmeri, annak lenni nem gondolja, — most a' vár romjai között lakik, hol kedvesét eltemetve hiszi, 's innen semmi erővel elvonni nem lehet, mindenkinek ki a' várat megtekinti útmutatóúl szolgál, 's az ösmert népmondát beszéli el, — de szegény már nagyon sorvad, 's ugy hiszem, papunk nem sokára az utósót fogja felette elimádkozni.“ —

Igy a' bőbeszédü fogadós, — 's ezen engem igen érdeklő történet, e' sohajt feszité ki keblemből: „Pénz, 's birtok, te vagy mindenütt legnagyobb zsarnok!“

Nem sokára Füleket elvesztők szemeink elől.

KÉSŐ BÁNAT.

Csalfa lelked is leány
Csalfa szived is,
Szép valót szinelsz kivül,
Kebeled hamis.

Minden érzék tettetés
Nálad, 's guny-mosoly
Mellyel férfi sziveket
Kényed ostromol.

Hányszor mondád: hű maradsz,
Hányszor esküvél
Szavaidra szent hitet?
'S — hűtelen levél.

Hütelen; mert más vigad
Még is kebleden;
'S engem haj, most mint kinoz
A' csalt szerelem?

Bánom — haj de hasztalan! —
Hogy szerettelek,
Bánom a' veled lefolyt
Drága perczeket.

Sirhatok, busulhatok,
Haj de már későn;
Nem jő többé vissza már
Szép lefolyt időm.

KOVÁCS ANTAL.

A' felületesség győzelme.

(A' „Humorist" után.)

Itt van, itt a' szép, a' rég ohajtott idő, itt a' vigalom ideje, a' hevélő idő! megint itt van az arany idő, mellyet a' Muhamed reméll. — A' kanapé idő! a' kávé és dohányzási idő! Vigadj nép, örüljetek emberek! Mentve vagyunk az élet és tudomány' mélyebb behatási tanulásától! mert olly időben élünk, mellyben a' felületesség győzelmét ünnepli, kocsija elébe az igazság van fogva, és ezt kiáltja fenhangon: „Éljen a' felületesség!" mert hisz ő az ki minket szerencsésséé tesz, és minden rosztul megment, azért mindenben csak a' felületesség éljen igy például:

Az ifjúságban.

Némelly ifju urnál csak keresztlevélből tudhatná meg az ember, hogy 20 éves! És ez felséges! mi szükség most azon izetlenségre p. o. hogy bátor, erős, izmos legyen egy fiatal ember? Kell e' most a' harczjátékban győztesnek lenni? vagy van e harczjáték?? — — Hol az a' sok szép izmos derék ifju? nézzetek csak széjjel! amott jő egy a' mai időből; szemei mélyen beesvék, azok sugárai megtörve, a' tűz bennök egeszen elaludt; arcza halavány, sápadt; vékony teste gyenge, reszkető térdei csak ugy inognak a' roskadozó test alatt.... Minek is az illyennek a' testi gyakorlat? — hiszen ő már öreg — eleget fáradt és tapasztalt. Ki tapasztalt többet mint egy 20 éves ifjú? mert ugyan annyi tapasztaláshoz egy öregnek 50 év kelletett! Tehát édes öregeim figyelem és tisztelet némelly fiatalok előtt! keljetek fel előttök, mert bennetek több még az erő! le a' kalappal öreg ifjuk, a' fiatal öregek előtt, le a' kalappal mert a' ti kopasz fejeteknek nem árt a' fris levegő, az ő fejüket pedig meghűtené!.... Éljen a' felületesség! Husz év alatt kitanulta az életiskolát, keserű tapasztalásokat 's élet okosságot gyüjtött magának, 20 nyelvet, világ alkotmányát, nemzetek törvényét tudja, művészet és mesterségbe avatva — mind ezekben járatos; de csak felületesen, minek is egy mellett maradni, 's egy egész életen át mindig ugyan azt művelni! éljen a' felületesség! ugy is csak az kell a' mai világban mindenben, — vagy nézzük:

A' szerelmet.

Micsoda bolond, esztelen idők voltak a' régi idők! midőn a' hű a' szerelmes ifju kedvesének lábnyomát csókolgatá! kedvesétől egy bájos pillanat 74 napig boldoggá tevé 's kedvese csókja után szomjazott, mint egy vándor a' pusztában egy csöpp viz utan! esztendeig háza körül bolyongott, sírt és énekelt, mig végre kedvese nevét sohajtva meghalt!! Micsoda bolond holdvilági szerelmek voltak azok, 's az öregek még-is ezt boldogitó szerelemnek nevezék!! az efféle bolondságot mi nagyon szépen megköszönjük, mert:

„A' kedves lábnyomát megcsókolni." Hogy a' mennykőbe nem! tán bizony hogy divatruhánkat elkeverjük, 's kesztyüinket elpiszkoljuk?

„Egy bájos pillanat 74 napig boldogit" — higyje ki akarja!

„Csók után szomjuzni" — ahhoz mi nem szoktunk!

„Esztendőkig ház körül bolyongni." — Az volna szép — igen félóráig csak elvárakozunk, 's ha addig nem jő — mást tarthat bolonddá.

Sírni és énekelni." Énekelni igen — de sirni! ah szégyen! egy férfinak sirni! kilátta azt? na bizony, hm.....

„És meghalni." Az volna még szép, egy leányért, egy mostani divat leányért meghalni! ugyan mi haszon hárulna egyik- vagy masikra ezen szerelmes halálból? Ej, van még arra elég idő! És ki fogja most egy asszony személyért életét feláldozni? ki csak oldalbordánkbul van képezve, és nem gyomrunkból, 's mi fekszik az egy két oldalbordába, mit érdekel az? —

Ha egy leány nem hajlik csókra, ott a' másik; ha az sem, keress harmadikat, mig egyet csakugyan fetalálsz. Ugy is most csak akkor szeret az ember, mikor ideje van, az-az a' semmi cselekvésben elfárad! Igy beszélnek a' mostani ifju urak — 's ez legyen elég annak megmutatására hogy a' felületesség még a' szerelemben is győztes. A' szerelem a' régi időben igen sok férfit és leányt tett szerencsétlenné, de most nem kell attol félni, mivel hogy a' szerelem is csak felületesség. — — Oh boldog idők! — — — — — Vagy nézzük a'

Barátságot.

A' ki most igazi barátságot keres, azt ugyan egyenesen tudatlannak lehet mondani a' világban, kevéssé ösmeri az embereket, 's azért ugyan csak megcsalja magát. Hová gondolsz édes olvasóm, láttál e már igaz barátságot melly a' próbát ugy kiállotta volna, mint arany a' tüzet? A' ki háládatossággal tartoznék, még az sem mutat semmi barátságot, 's a' legjobb barát is hátat fordit, mihelyest segédkeze után nyulsz. Ha megszorultál tekints szét mindenfelé, 's a' legbarátságosabb arczok, mik máskor szemedbe olly édesen mosolyogtak — most egykedvüleg, hidegen, ismeretlenül, eltünnek, — de légy ismét jó állapotban, ho, hó! majd meglátod hogy sereglenek hozzád ugyan azon szemtelenek, — — Mindenben csak a' felületesség! Felületes szerelem, barátság, emberek — és felületes

Literatura.

Mi szükség most egész könyvet, elbeszéllést vagy más valamit egészen elolvasni? csak czimét és a' szerző nevét kell megnézni 's kész a' critica, legalább igy tesznek a' magyar criticusok! p. o. szinházba megy az ember, 's látja a' szin-czédulán hogy vigjáték! — másnap a' criticába ezt irja: „az egész darabban csak azt lehet nevetni, hogy vigjáték" — igy, csak mindent felületesen! Vagy miért fáradna most az ember valami munkával, nincs elég más nyelveken ?nem lehet azokbul leforditani? ó lehet! és ki tudja azt meg hogy forditás? nem lehet e' azt a' magyar közönségnek mint eredetit eladni! Dehogy nem! — 's az illyen literaturai tolvajt ki merné bántani? vagy az illy országos csalónak ki vetné szemére? — —

Egy kis gyermek tollat vesz kezébe leül, 's irni akar — és már megirta; illyen geniek születnek a' felületesség szárnya alatt; minek is oda gondolkodás, érzés, tapasztalás, tudomány, studium? ez mind szükségtelen. — Éljen a' felületesség! mert itt is győzött.

Még igen sok minden félét tudnánk felhozni hol a' felületesség uralkodik, de kedves olvasóinknak nehezen fog tetszeni ha egész uj esztendeig mindig illyeneket irnánk, azért a' többit kegyetek gondolkodására hagyjuk és megbocsátnak e' czikkelyért; a' czimhez hűk akaránk maradni 's azért irtuk csak igy felületesen, mert ez mindenütt győz, és győztes szárnyai alatt, nincs más mint felületesség.

Uj mód a' korhelyeket megtériteni.

Strassburgban egy igen durva, mérges, dühös és korhely embernek van egy szép, fiatal, szelid felesége. E' szegény asszony szenvedett, és sirt, de soha sem panaszkodott. A' ki csak látta, mindegyik szerette, tisztelte és sajnálta; szomorkodott sorsán, vigasztalni iparkodott, de a' jó lélek mindig „szerencsésnek" vallá magát. A' szomszédok jól hallák minden este, midőn részeges ura haza jött, hogy sirt, jajgatott, mert alkalmasint a' szegény asszony kemény veréseket szenvedett. Sokszor feltevék némellyek magukban, hogy megakadályozzák, de senkinek sem volt annyi bátorsága, mert a' férj rettentő erős, 's mellette dühös, és részeg volt, 's mit senki sem merészlett kivinni, kivitte egy derék leány a' háznál.

Egy este midőn mindketten sokáig, de hasztalan várakoztak a' részegesre, a' fiatal hölgy leakart feküdni 's a' leány ugyan azt tevé midőn a' lépcsőkön, egészen leázva, lépdegélt az ijesztő, goromba férj. Reszketve várta a' szegény asszony hóhérját, mialatt a' leány szikrázó szemekkel a' gyertyát ismét az asztalra tevé.

„Nem asszonyom, — szóla haraggal — férjének nem szabad több visszaéléseket elkövetni, ideje már egyszer hogy azoknak véget vessünk.“

„Ő férjem, 's ur a' háznál,“ felelt a' szenvedő lélek egész keserüséggel.

„Csak bizza rám édes asszonyom, majd eszire téritem én, csak arra kérem, a' mint bejő, oltsa el a' gyertyát 's mondja neki majd segitünk rajtad!“

A' szobaleány ezzel az ajtó mellé állott egy derék fügykössel, 's várta a' házigazdát. Ez nagy lármával betántorog, káromkodik, 's nejét megint öklözni akarja.

A' gyertya elaludt, a' leány elkezdte leczkéjit, 's ugy megverte a' részegest, hogy három napig allig tudott az ágyba megfordulni. Az asszony jószivüséginek köszönhetni, hogy e' receptet előbb nem használta; különben most békében élnek, 's a' férj a' józanság és becsület példája lett. Valljon nem volna jó, ezt némelly asszonynak megpróbálni kinek részeg ura van?

Különös összejövet.

Párisban a' „kapuczinus fürdőben“ a' vakeset szerencsésen játszá szerepét. Egy fiatal ember ki nem rég jött Amerikából, Párisban semmikép sem tudott lábra kapni, szülők, barátok ösmerősök 's jóakarókkal szükölködött, annyira jutott, hogy már mindennapi kenyere sem volt bizonyos, sőt utoljára az éhenhaláshoz is igen közel volt. A' legutolsó vagyonát (egy zsebóra) adá most el, 's elhatározá hogy egy jó, egy öremteljes napot fog élni még utoljára, 's aztán..... Pénzét megolvasá, 's azt elegendőnek találta hogy egy szép hölgy karján kisétáljon, jó ebédet egyenek, szinházba mehessenek, 's aztán végre vagy tőr által, vagy vizbe ugrással a' nyomoruságnak véget vessen. A' terv készen volt, de mielőtt ezt véghez vigye, az életből még egy két kellemes órát akart eltölteni, mit a' kapuczinus fürdőben legjobbnak talált. Ott azonban midőn végórájárol gondolkodnék, fájdalmas jajgatás ébreszté föl képzelődéséből egy öreg jajgatott, ki a' márvány lépcsőkön elesett, 's lábát ugy megsérté hogy tovább egy lépést sem tehetett; a' fiatal ember érzé magában hogy mielőtt meghalna még egy jó cselekedetet is vihetne véghez, ő tehát az öreghez siet, a' mi apróságok kihullottak zsebéből ismét vissza rakja, nagy csudálkozással bámul, mert a' látogató kártány maga nevét látta 's olvasta! „Talán atyámfia ezen öreg gondolkodék az ifju ember, kit a' vakszerencse ide vezérelt hogy éltemet megmentse? Családom Párisbul származott meglehet hogy egy tagja itt maradt, 's mit sem tud az ujvilágban lévő rokoniról?“ — A' fiatal ember haza kisérte az öreget, 's beszédekből kisült, hogy az öreg egy igen nemesen gondolkodó és szörnyű gazdag nagybátya kinek sem felesége sem gyermeke 's igy e' szerencsés összejövet által egy unokát talált, kinek örökbe hagyta joszágát, a' fiatal ember pedig örült hogy pénzhez juthatott, 's nem kell meghalni! Mindketten áldották azon gondolatot, hogy a' fürdőbe kimentek. Milly csudálatos az ember utja!!

UJSÁG.

A' müncheni képiratok' gyüjteménye (la pénacotéque de Munich) állott előttem ma 's én ne szóljak?! Lehetetlen, mind el nem mondhatom. De azt hogyan álljam meg, hogy az érzékenységdús éneklőt meg ne érintsem, kinek

életéből olly perczenetet láttam itt leirva, melly lelkemet a' leghathatósban járta át?! —

Bürger volt ez és Molly, kit a' koszorús költő olly óriási hévvel szeretett, és ki viszont élt-halt a' halhatlan férfiúért! — A' kép szabad ég alatt mutatja e' két szerelmes isteneket; egy oldalon virágok és lombos növények, másikon a' termékeny föld' kalászai, ringva hajtott fejekkel az ég' csendes leblében! És Bürger a' leány szemeibe nézve, édes érzésekbe mélyedez, gyengédeden érinti jobjával túlnat kedvesének szép haj diszeszitette fejét, a' buzgóságig szivelő leány pedig a' legtisztább vágyak között simúl tiszteltje' ölébe.

Ég föld mosolygó helyzetben látszik itt lenni ez által a' néző előtt, és fájdalmas érzetek támadnak keblében, ha meggondolja, hogy miután Bürger megözvegyedett, 's Mollyjával egybe kelt, — ez csak addig tartott mig egy tavasz, nyár, ősz és tél, azután pedig (hah!) elmúlt és Bürger özvegyen maradt, akarom mondani (mert 'igy van!) árván!!! nagyon árván!!! — — —

Pesten a' Casinóban october 21én 1839.

Z. L.

EGYVELEG.

1.) A' magyar kisasszonyokrúl. Átalan véve tíz magyar kisasszony közül 1 szép, 3 nagyon csinos, 3 csinos, 2 közönséges, 1 nem szép; továbbá 4 kellemetes, 2 szeretetre méltó, 3 egykedvű, 1 épen nem kedves, azután tíz közül 5 komoly, 4 hidegvérű, 1 víg, szeszélyes. — — 3 lelkes, 7 olvasott, 1 tudatlan, — 8 jószívű, 2 rosz. — 2 maga szántából megy férjhez, 7 hogy asszony legyen, 1 nem kap férjet, — 6 jógazdasszony lesz, 2 tűrhető, 2 pazar, 1 fösvény. — 2 boldog házat, 5 megelégedett, 2 szenvedő, 1 szerencsétlen, takarosan öltözködni 10 közül csak 3 tud. A' pesti német leányok egészen máskép vannak: 10 közül van 3 szép, 7 csinos, víg; szeszélyes 8 — egykedvű 2 — kellemetlennek csak a' 30-dikat lehet mondani, öltözködni mind jól tud, dolgos, munkás mind a' 10, de 10 közül 2 lesz magyar, 8 német marad, férjhez megy mind, — de csak divatból! —

2.) A' napokban Angolország egyik helységében egy kis birtoku ember ment kocsiján, 's egyszerre egy nagy juhász kutya megtámadta 's a' lovat igen megsértette, a' gazda leugrik a' kocsirul, hogy a' nagy bolyhost eligazitsa, 's ugrása közben elbukott, 's fejét úgy megsérté; hogy rögtön meghalt. A' kutyát törvény szerint még az nap felakasztották!!

3.) Angliában van egy bizonyos Amburgh úr, 36 éves fiatal ember, kinek teste melly a' legszebb növés majd egészen gömbölyü a' sok izmok miatt, ereje Herkulesét felülmulja. Ez a' fiatal ember egy állat gyüjtemény tulajdonosa, mellyel az angol városokban vándorol. A' legvadabb állatjaival csak ugy játszik mint egy fabábuval, 's ha az állatokra haragosan rákiált, a' legdühösebbek is reszketve húzódnak a' szegletbe, a' veszett hyenát, tigrist, oroszlánt, szikrázó szemekkel keményen rájok nézéssel 's dörgő hanggal szeliditi meg!! 's ezek alázatosan, félve fejöket lehajtják, 's fel sem mernek nézni, igy gyakorolja hatalmát 's igy szeliditi még az álatokat ezen fiatal Hercules.

4.) A' Cserkeszek legnagyobb bünnek tartják az árulást, 's azt legkéményebben is büntetik, igy egy török elárult egy cserkeszt kit agyon is lőttek, 's a' török a' sok bűnpénzzel Konstantinápolyba húzódott, hol békében gondolta élni napjait. Azdnban kevés idő mulva egy reggel őt és egész családját halva találták, és szétszórva az utczán!! Hogy Cserkesz boszulta meg, a' tőrrül rá lehetett ismerni. —

HIR- 'S DIVATLAP.

MAGYAR SZINHÁZ.

Szinházi jelentés. Havi Mihály a' pesti magyar szinháznál volt kardalnok, Olaszországból lett hazaigazítatása után néhány nappal, a' szinháztól hihetőleg Kassará megszökött. — Az itteni igazgatóság őt nem tartja érdemesnek a' vissza követelésre. Költ Pesten October 10kén 1838.

A' pesti magyar szinházi Igazgatóság.

A' pesti magyar szinháznak több tagjai az „Athenaeum" 34dik számában egy **felszólítást** intéztek hozzám mintha én e' jó urakat és asszonyokat a' „Századunk" 79dik számában „fondorkodóknak, bujtogatott gyülevész csoportnak, sclávoknak, a' pesti magyar szinházat pedig egymás ellen törekvések pártfészkének" 's mit én tudom még minek neveztem volna. A' „Századunk" idézett számában, a' pesti szinház belső viszonyait érdeklőleg én mindössze is egyedül csak ezt mondtam: „maga a' választmány minden ferfiassága mellett sem volt még eddig képes e' **társaságba rendet és fenyítéket hozni.**" Tagadják el az urak és asszonyok ezt, vagy pedig tanuljanak előbb olvasni, ha méltán vélik valakitől megkivánhatni, hogy az urakkal 's asszonyokkal szóba álljon. Különben is e' társaságnak köztiszteletben álló 's rendszerető tagjai, mint **Schódelné**, a' **Lendvay pár**, **Conti**, **Joob**, **Zettelman**, **Benza**, 's a' t. nem tartották érdemesnek neveiket e' felszólitás alá-irni, melly főleg Bajza urnak szolgál **bizonyitványul** „hogy az aláiró urak és asszonyok őt, mint igazgatót, szerették, tisztelték," mihez nekem semmi közöm. —

Munkácsy.

KÜLHIR.

Most halt meg Bécsben egy 116 éves öreg asszony Thaler Erzsébet ki 11 éves korától kezdve, tehát 105 évig egy családnál szolgált.

2.) Párisban a' mult hónapban (septemb.) egy színpadon 20 új darabot 32 szerzőtől adtak elő!! Tudniillik 2 drámát, 2 operát, és 16 parodiát!! látszik, a' francziák is hogy szeretik a' dramaturgiát, 's látszik ott is milly lábon áll a' parodia.

DIVATKÉP 17.

Párisi divatviseletek, sál és mantilla selyemszövetekből, atlacz kalapok.

Előfizetési felhivás.

Közeledvén a' pesti novemberi vásár, szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek, mire a' novemberi vásárra seregleni szokott vidéki alkalmak legbiztosban szolgálhatnak.

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellet állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; hellyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

RAJZOLATOK

1838.

November 1jén

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

35dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

FLÓRA.

Kilenczedik Károly franczia király fényes kiséretü udvarával a' návarrai királynak látogatására ment, 's ez alkalommal több fényes ünnepély tartaték tiszteletére Neracban, Gascognának egy csendes, kies fekvésü városkájában, melly ez által a' szokottnál sokkal zajosabb lön. E' látogatás nem vala oknélküli: tudniillik Károly a' navarrai királynak szeretett, Henrik nevü fiát hozá magával, kit a' párisi udvarnál neveltetett, és kit többé magától elbocsátani nem akart. — Milly öröm érzet lepte a' navarrai király atyai kebelét, midőn kedves gyermekét, ki őt a' jövendőre nézve a' legszebb reményekkel kecsegteté, ismét kebléhöz szorithatá, képzelhetni! — De miként is ne örült volna?

A' fiatalságnak viruló kellemeivel olly gazdagon felékesitett Henrik' nem csak külsőleg volt szép; — belsőkép is szép volt ő, mert megvoltak benne mind azon tulajdonok, melylyek az embert erkölcsikép' is széppé teszik.

Henriknek szép homlokát csak 15ször környezte ugyan még a' tavasz' virító koszorúja; szakál nem boritá ugyan még a' korány pirjával szinezett fehér arczot; de magas, sugár termete érettebb korra mutatott, 's keblében férfiúi szív dobogott; — vér-alkata heves volt ugyan, mint az efféle fiataloknak; nyargalt, tánczolt, vívott, vadászott, 's a' bérczeken őzkint mászkált, tisztes ősz nevelőjének nem egyszer szerezve nyughatlanságot, de egyszersmind a' fiatal herczeg egy volt a' legszeretetre méltóbbak közül; olly eszes, szive olly jó volt, hogy lehetetlen vala őt nem szeretni; 's ha néha fiatal hevétől elragadtatott, tanitója a' bölcs Lagaucherie csak a' becsület — és kötelességre emlékezteté — 's e' két szó őt ismét bárány szelidde tette.

A' neraci lakosok örömest szemlélték a' fiatal, tüzes, de e' mellett érzékenyszivü Henriket. Ő barátságosan mosolygott jobbra, balra, 's szivesen köszönt mindenkinek, — mosolygásá pedig kellemdús volt — legalább ezt vitatá Neracban minden datal asszony, és leány — illyen dolgokban pedig a' szép-nem legigazságosabb itélő.

Nem mondhatom ugyan, mintha Károly' kiséretében több jeles, bátor és szép ifjú nem lett volna a' Navárrai herczegdnél, mint nevezetesen a' Guisei herczeg volt, három évvel idősebb Henriknél; de még is mindenki csak Henriknek hódolt; nem kerülhette ez el a' Guisei herczeg figyelmét, 's ez okból a' nem legbarátságosbb indulattal viseltetett Henrikhez, kivel a' Párisi udvarnál nevelkedett, 's nem egyszer kelle Károlynak közöttük a' béke-biró' hivatalát viselni.

A' sok ünnepély között czél-lövészet is tartaték. — A' kitüzött czél, egy — narancs vala.

Számos néző jelent meg a' játék szemlélésére. Károlyon kivül különösen a' Guisei herczeg tünteté ki magát, 's hangos taps jutalmazá ügyességöket. Kevés idő mulva, minthogy sok lövő volt, a' narancsok szét valának hasitva.

Henrik egy keveset neheztelt, hogy több narancs nem volt kéznél, mert szeretett volna

még vágy-társával, a' Giusei herczeggel fogadásból lőni. Jobra balra tekingetett valami czél után, 's — ime egy gyönyörü lyánkát pillanta meg, körül-belül 15 évűt, egyszerün öltözködve; angyal arcza kalapjától félig vala beárnyozva, 's alóla az égnek két ragyogó csillaga mosolygott ki. Szunnyadozó érzelmeit rejtő keblén egy félig nyilt rózsa, halaványlevél körrel, 's sötét piros közép ponttal volt tűzve. — Gyorsan ugrott Henrik a' kis neraci Vénus' elejbe, ki a' nézők elő-sorában ált, 's a' virágot kérte, egyszersmind remegő kezeit a' szűz' keble felé nyujtva. Halaványbibor láng boritá el a' kis leánynak örömtől sugárzó arczát, 's mosolygva, de remegő kézzel nyujtá által Henriknek a' kért virágot, mellyel ez a' czélhoz futott, hol kitűzte, és ugy sietett vissza a' czélozó helyhez.

„Kegyed a' győző" szólt Henrik a' Guisei herczeghez — „ott vagyon egy új czél. Lőjjünk ujra, kegyedé az első lövés" 's vért szivott egyszersmind ujjából ki, mellyet a' rózsa' tüskéje sértett meg; — de korántsem fájlalá ugy ujját, mint maga sem tudta, mijét, — és félre pillanta a' lányka felé, honnét az édes fájdalom szárnyala.

A' Guisei herczeg elfogadva a' kihivást felhuzta ijját — czélóza — a' nyíl süvöltve repült a' czél felé, — de hibázott. Most Navarrai Henrik lépett elő. Egy gyors pillantot lövelt ismét a' szép lányka felé, azután a' rózsára, — ekkor felhuzta ijját, czélozott, és — az ártatlan virág' közepén volt át szúrva.

„Kegyed győzött" kiálta a' Guisei herczeg, és szűnni nem akaró taps követé.

A' navarrai fiatal herczeg a' czélhoz futott, kihuzta nyilát a' deszkából, és az által szúrt rózsa erőssen csügge azon. A' czéltól vissza térve a' lányka felé irányzá lépteit, hogy a' virágot vissza adja neki. Egy könnyü meghajtást tőn ez előtt, és a' rózsát a' nyillal együtt által nyujtá.

„Kegyed ajándéka szerencsét adott," szólt a' herczeg udvariasan.

‚De a' herczeg szerencséje az én szegény rózsám szerencsétlensége," viszonzá alig hallhatólag a' lányka, és kis ujjaival a' rózsát akarta a' nyilról lehuzni.

„Hadja el" mond a' herczeg „örömest átengedem nyilamat."

‚Nincs reá szükségem,' vátaszolt a' lányka.

„Elhiszem, mert kegyed hegyesebb nyillal sebez," viszonzá Henrik, és az ártatlan lánykára pillanta, ki szem-lesütve állott előtte, 's midőn igéző kék szemeit Henrikre fölvetette, elpirult ez, és kezeit dobogó mellére tette hol szorulást érzett. Egy hangot sem ejthetett ki, meghajtá magát, és a' többi czélozókhoz visszatért.

A' játéknak vége lön, 's a' királyi udvar a' palotába vonult el.

A' neraci kis Venus is eltávozott a' nyilat rózsájával együtt tartva kezében társnéjival, kik irigylették e' szerencsét a' lánykától, ki némán ballagott mellettök szemeit a' nyilra szegezve.

Midőn a' lövészek a' királyi lakba felvezető lépcsőkön mentek, Henrik vissza tekintett a' nézők felé, 's ugy látszott mintha valakit keresne, de senkit sem talált.

„Kicsoda azon szerény lányka, kitől a' rózsát elvevém" kérdezé egy mellette lévő aprodtól:

‚Az fenséges herczegem! a' várbeli kertész leánya" felelt ez.

„'S hogy hivják?"

‚Flórának.'

„Flórának?" ismétlé Henrik lassu hangon. Vissza tekintett még egyszer, pedig tudta, hogy mit sem fog látni. —

A' Navarrai fiatal herczeg gyakran hallott ugyan már a' szerelemről beszélni, de mi légyen az magában? nem tudta. Boldogitó, vagy boldogtalanitó érzelmei a' szerelemnek ismeretlenek valának még eddig előtte; de nem később. Ismeretesek háborui, és győzedelmei, mellyek utóbb a' franczia koronát szerzék meg számára, de nem olly nehéz ezeket megszámlálni, mint szerelmes kalandjait. Fenn vagyon még ma is emléke a' szép Esztrees Gabrielá-

nak; a' bájos Entraques Henriettának, Essaits Saroltának, és több másoknak, kik Henrik' tövises pályáját rózsával hintették be, — és még is mind azok közül, kiket Henrik szerelmével ajándékozott meg, egy sem vala a' neraci Vénushoz hasonlitható; nem mondom, mint ha szebb nem lett volna, de szeretetre méltóbb egy sem, ha ennek mértékét a' hű viszont-szerelem neveli.

És e' neraci kis Venus Flóra volt. Miként rózsája, ugy ártatlan szíve is keresztül vala szúrva, de megboszúlta magát, mert szép szemeiből kivillogó tüzes pillanatjával egy égetőbb, de kedves nyilat lőtt Henriknek ártatlanúl, gondtalanul keblébe.

A' szép gyermekek nem tudták mi történt velök. Flóra édes merengéseiből egész nap fel nem tuda ébredni, 's azon pillanat, midőn a' herczeg a' nyilat által nyujtotta, szünetlenül szemei előtt lebege. Nem volt különb Henrik' állapotja is, ki mihelyest szabadulhatott, a' várkertbe sietett, és minden virágot figyelemmel vizsgált azon gondolattal: valljon nem Flóra nevelte, vagy legalább nem öntözte e? — Egy távolról álló hideg szemlélő füvésznek gondolta volna, midőn őt elandalodva, karjait egymásba fűzve a' virág-ágyak között látta állani; — de ő neki Flóra volt gondolatja, szemeivel Flóra' csinos lábacskájának nyomait kereste a' porban.

És igy midőn édes gondolatokba merülve andalodva, a' kert végéhez ért, 's édes borzadás futotta el, midőn itt, a' Garenne folyamához közel, lábnyomokra lelt, mellyek Florettáé lehettek; ezek után indulva egy kis hidra ért, melly a' folyam' túl-partjára vezetett. A' lábnyomokon haladva nehány lépésre egy fáktól rejtett lakhoz ért. Megállva tekingetett szét, valaki után, kitől a' ház' tulajdonossa felül tudakozódna, de senkit sem látott. Felbátorodva közeledett a' háznak nyitva lévő ablakja felé, 's betekintett. Megdöbbenve futott vissza a' hidon keresztül a' kertbe, mint ha valami rém űzné, pedig semmit sem látott egyebet, mint nyilát a' keresztül szúrt rózsával az ablak' párkányán heverni.

Estve ismét a' kertbe ment Garenne folyama felé, és a' homályban egy nő-alakot pillanta meg, nem nagyobbat, nem kissebbet Flóránál, ki egy fa-edényt meritt a' vizbe, fejére emelé, és a' bokrokon keresztül a' kis fehér lak felé tünt el.

A' herczegnek csak hamar vissza kellett térni; mert a' palotában tánez-mulatság volt De egy herczegnő, egy nemes kisasszony sem tánczolt olly szépen, mint Henriknek képzelődő ereje előtt a' vizes edénnyel látott nő-alak a' hidon keresztül.

Csak alig ömleszté szét következő reggel a' felkelő nap sugárait, Henrik már, egy csinos ásóval vállán, Garenne forrásához vándorlott, mellynek melléke elvadulva, és elhagyatva álla ott, mivel talán senki sem járt ide azokon kivül csak, kik vizet meritettek, távol esvén a' palotától, és csak egyedül a' kertész lakhoz közel. Henrik egy kört ásott, és virág ágyakra osztá fel. Homlokáról az izzadság gyöngyei hömpölyögtek le, mert elfáradott. Szomját a' Garenne ezüst forrásából oltá el, mellynek nedve édesebb volt előtte a' nektárnál, mivel Flóra is ebből csilapitá el szomját, mint ő képzelé. — Nem sokára visszatért a' palotába, hol már eddig alkalmasint keresték.

Ha a' herczegi kertész csak egy fertály óráig maradt volna tovább munkájánál egy nézője is lett volna, mert Flóra a' forráshoz jöve, ki midőn a' felásott kört virág-ágyakra osztva látta, gondolta magában: atyám ma igen korán ébredt fel, vagy talán csak egy szolga által csináltatta ezt.

Flóra haza ment, és e' felől atyját kérdezé meg, ki csudálkozott ezen, mert sem ő maga nem ásta, sem a' legényeknek nem parancsolta. A' kuthoz ment az öreg Lukács az az ásást megszemlélni, és sehogy sem foghatta meg, hogyan mer valaki parancsa ellen a' királyi kertben ásni. Feltette magában, hogy

a' hivatlan kertészt meglesi; vigyázott is egész nap, de a' kertész meg nem jelelt.

Másnap korán reggel Henrik ismét a' Garenne forrásánál volt egy nyalább virággal kezeiben, mellyeket más ágyakból, hol sűrűbben állottak, huzogatott ki, 's mellyeket most a' tegnap ásott körbe akart elültetni. Félre tekingetett — de senkit sem látott, legkevesbbé azt, ki után szíve sóvárga. Végre a' virágokat elültette, és lassú léptekkel haladt a' hidon keresztül a' kertész-lak felé. Az ablak felé kacsintott, 's ah! milly édes meglepetés! a' nyilt ablakba egy lányka állott.

Flóra volt az ablakban alló lányka. — Fényes, hosszú fekete haját fonta össze; szűz keble fedetlen volt, 's hattyu fehér nyaka mint nap csillogtatta hó ragyogott Henrik' szemei elébe. Az ablak' párkányán fris virágok hevertek, mellyeket haja közé fonandó, vagy keblére tűzendő volt. Henrik egészen az ablakhoz ment, 's örömtől sugárzó arczczal köszönt Flórának, mit ez, keblét hirtelen elfedve, egy könnyű mosolylyal viszonzott. — A' szemérem' rózsa lángja futotta be angyali arczát, midőn Henrik az ablak alatt álló padra fellépve, hozzá olly közel ált, hogy ennek minden legkissebb vonásait láthatá.

„Segitsek kegyednek?“ kérdezé Henrik lassú hangon a' távozni akaró Flórát.

‚Igen meglepett a' herczeg‘ mond Flóra megállva, mintha a' kérdést nem értette volna.

„A' szép Flóra még szebb akar lenni‘ folytatá Henrik a' virágokra mutatva.

‚A' herczeg tehát csúfolodni is tud‘ válaszolt Flóra mosolyogva ‚ez nem illlik.‘

„Éltemben igazabbat nem szóltam, — 's mióta Flórát láttam szüntelen felőle gondolkozom“ tevé később beszédjéhez — „csak azt sajnálom, hogy a' rózsát vissza adtam“ folytatá tovább, midőn Flóra némán állt ott.

‚Ha meg nem veti a' herczeg e' virágokat,‘ felelt Flóra az ablakhoz lépve, 's a' virágokat szép kezeibe fel-fogva, „ugy örömmel ált nyujtom.‘

„Flórától valamit megvetni!“ mond Henrik édes hangon, és a' virágokat által vette.

E' mulatságokba az öreg Lukács' hangja zavará meg őket, ki a' mellék szobából Florát kiáltott. Flóra meghajtva magát a' herczeg előtt, a' mellék szobába tünt el; Henrik pedig a' palotába ment vissza, kol már éppen keresték.

Midőn az öreg Lukács ebédjére a' kertből haza tért, fejcsóválva panaszlá Flórának hogy némelly helyen az ágyakból virág hibázik, mellyeket bizonyosan az ismeretlen kertész huzogatott ki, mivel az ez által ásott kórbe vagynak rendesen elültetve, kinek bizonyosan a' csillagok' fényénél kell dolgozni, mert korán reggel be vala már munkája végezve.

Estve Flóra a' kúthoz ment, 's itt a' virágágyakat szemlélve azon gondolatra jött hogy az ismeretlen kertész nem lesz más, mint a' fiatal herczeg, mert e' tájról jött ma reggel csendes lakjok felé; — 's ezen nem alaptalan gyanúval ballagott haza.

Alig érkezett Flóra haza, midőn a' herczeg a' Garenne forráshoz lejött, hol csudálkozására, Flóra' kalapját találta, — fölemelé e' kedves találmányt, 's kebléhez szoritva megcsókolá. Egy gondolat villant agyába, 's hirtelen felszaladt a' várba, honnét egy kék selyem szalaggal tért vissza. A' mennyire az alkonyat engedte a' legszebb virágokat szaggatta le, mellyeket koszorúba fonva a' kék szalaggal Flóra kalapjára tűzte. Ezt elvégezve a' kertész házához lappangott, hol már minden ablak csukva volt, 's a' kalapot csendesen Flóra ablakjába helyheztetve vissza ment.

Szokása ellen, korábban felkölt következő reggel Flóra, mint a' ragyogó nap, azon czélból hogy a' virág tolvait meglesse, és atyjának elárúlja; azonban ő maga is nem kevésbé vala kiváncsi tudni, ki légyen az éjjeli kertész? — Lassan öltözött fel és az ablakhoz ment, hol bámulására tulajdon kalapját találta virágokkal felczifrázva. Most emlékezett még csak, hogy kalapját tegnap a' forrásnál felej-

tette. Először mosolyogva nézte a' virágokat, és a' szalagot — később elkomolyodott.

„Ah! — sohajtott — ő még is korábban felébredett, mint én, mert ő már itt volt.“ — Kit értett ezen ő alatt a' szép lányka, nem mondá ki. — Még egyszer megnézte a' virágokat, mellyeket a' szalagról leoldva pohárba tett; — a' szalagot pedig összehajtva egyszerü ékszerei közzé rejtette,

Egy édes előérzet' sugallata készteté őt a' kertbe ki menni; föllépe tehát ablakjába, innét a' padra, mellyen a' herczeg ált, 's igy le a' földre, mivel az ajtón zörej nélkül nem lehetett ki jönni.

Már a' kis hidra tette lábacskáját, midőn megálla, talán már későn is megyek tünödék magában, ő csak a' csillagok fénnye mellett dolgozik, mint atyám mondá, a' csillagok pedig már megszüntek ragyogni, — későn jövök bizonyosan — 's el határozá a' vissza menést, de mindig előbbre haladott, — „Még is ha itt találna lenn, mit gondolna felőlem. — folytatatá tovább okoskodását, — nem vélné e hogy miatta jövök? Igen haza megyek viz edényemért, majd azt fogja gondolni, hogy vizért jöttem,“ 's vissza akart menni, de mindig közelebb ért a' forráshoz.

(Vége köv.)

N—ből

Szabó Richard.

VIHAR.

Zajgó vihar dühöngött
Az ég borult ölén
'S a' bősz elem' csatáit
Busongva néztem én.

Sötét lepelkint felleg
Fellegre tornyosúlt,
Villámát földre sujtva
Egy vészre más torúlt.

'S bús láthatárom' éjét
Át és át nézdelém,
De ah! szelid jövendő
Sehol sem tünt felém;

És mély seb vérzi szívem'
'S keblem fájdalma nagy, —
Mert e' vihar sujtott föld
Hazám, hazám te vagy!

Bérczy.

Az utolsó O' Connor.

Egy igen fényes, kitünő és legrégibb családnak egyetlen örököse Irlandban, néhány év előtt ősei várában lakott, egy erős épületben, mellynek goth tornyai és fekete falai ezen család régi nemességére mutatnak. Az ifjú Williám O' Connor korán elveszté apját, és szemes anyja felügyelése alatt nevekedett fel.

Soha egy fiu sem szeretteték jobban, gyöngédebben mint ez. Fényes tulajdona: a' nyiltszivűség vala, minden ravaszság nélkül, és szivének nemessége melly határt nem ösmert. Hibája csak a' könnyelműség volt, mi apjától maradt rá, 's a' kalandozás melly minden veszélybe rohanni bátoritá.

A' melly napon örökös lett William, a' várban nagy ünnep tartaték a' vig hangok reggeltől estig deriték fel az embert, 's egy hosszú menet közeledék a' szomszéd város, és falukból. Mindegyik kezében egy nagy bokréta diszlett, 's mint a' vár kapujához értek fenhangon kiálták: „Éljen az ifju Lord!“ Az őszinte öröm, az igaz vidámság mindegyik képén látszott, mert az ifju lordot mindegyik tisztelte, és még jobban szerette. A' vendégeket kedvesen fogadta, az udvar közepén több hordó ser állott, a' kertekben pedig hosszu asztalok voltak felteritve, 's étkekkel megrakva. A' vendégek körbe állottak, ezen öröm kiáltásuk: „Éljen O' Connor!“ az ünnep' hős' jövetelét jelenté. A' Lord poharat vőn kezébe, mindegyik vendégnek megszoritá kezét, 's egésségükért ivott. Azután a' két nembeli fiatalságot oda vezette hol a' vendégség készült. Vidám toasztok után mellyeket a' lord szerencséjére üritettek, elkezdődött a' zene tánczra, 's a' szép gratiák könnyüségüket ábrándosan fejték ki. —

Szerettem az ifju lordot mint testvéremet, 's még akkor nem tudom volt e bennem részre hajlás vagy nem, de annyi bizonyos, ha rá néztem, 's észre vevém milly barátsággal fogadja vendégeit, kételkedtem hogy valakinek több tekintete és meltósága volna, mint ennek

Növése hajlékony, 's képe egy kissé spanyolos, mi elevenségét és nyiltszivüségét még jobban kitünteté. De legjobban tetszett külseje, midőn egy emberrel láttam beszélni; ezt az embert, én soha sem láttam, évire nézve mintegy 40 lehetett, de hogy kivolt? azt nem tudom; — pedig O' Connor barátjait, 's a' ki csak hozzá járt mind ösmertem. Ott ült egy széken, 's a' tánczoló szépekre mintegy megvetőleg nézett, öltözete fényes, divatos, képét azonban sürü nagy szakál, és még nagyobb bajusz takará el. Én elcsudálkoztam ez emberen, de — még inkább azon, hogy Willám illy emberrel a' társaságot mellőzve olly sokáig beszélget. Lady O' Connort, ki Annával William szép menyasszonyával az ünnep disze volt, elhagyám, 's fiatal barátomhoz közeledék. Ő a' mint engem észre vett, egy kis zavarba jött 's iparkodott azon embertül, kivel beszélgetett, megmenekedni. — Mosolyogva szoritá meg kezemet, 's eltitkolni kivánta ezen embert, kinek neve sokkal érdekesebb, hogy sem illy nagy ünnepnél kimondhassa, 's ezzel a' tánczosok közé egyeledett, és egész este olly szorgosan kikerült, hogy egy szót sem szólhattam vele.

A' felelet, 's ez a' titok egész éjjel ébren tartottak. Másnap reggel jókor hozzá mentem, 's ő már készen állott egy kirándulásra. A' mint meglátott annyjárol kezde beszélni, 's hogy a' kedves reggelt a' zöldben töltsük. Kérését elfogadám. Beszédünk elejénte közönséges volt de aztán a' dologra kisztetém, mi különösen engem érdekelt, azon ember, kivel tegnap beszélt, kinek képe 's képvonása egész éjjel háborgatott nyugtalanitott, végre megtudám hogy egy hamis játékos, egy semmirevaló korhely egy részeges veszekedő ficzkó! Ezen ember, nevezzük el „Borosházy" urnak, egész Irlandban öszmeretes szomorú vitéz tetteiről, mellyekkel több mint 20 családott ejtett kétségbe.

„Ösmerem hirébe, mond a' Lord mosolyogva, de azt is tudom, hogy ő jobb mint milylyennek ki van hiresztelve, kétség-kivül ő eleven, tüzes, de egy derék ember. Nem kell mindig a' külszinbe bizni, mert az sokszor megcsal, — és hidd el ha minden párküzdését megvizsgálnók, mellyek neki olly szomorú hírt szereztek, meglátnók hogy sokszor neki volt igaza."

„Adná az Isten!" gondoltam magamba.

„Különben én barátságát soha sem kerestem, a' vakszerencse hozta ezt az ösmeretséget, egyszer Francziaországban találkoztam vele, 's az óta bizonyos barátság van köztünk."

Midőn vissza érkeztünk a' várba, nem soká ott terme Borosházy, 's a' fiatal lorddal igen nagy tisztelettel bánt, mivelten szoritá meg kezét 's egy estebédre hitta meg. „Egynehány jó barátimat hoztam el Párisbul, szólt barátságosan, 's egy gyönyörrel teljes estén akarunk végig mulatni." — Azután hozzám fordult kivánságát kijelenté, hogy én is követném barátomat, de én megköszöntem felhivását.

Másnap a' mint a' várba mentem, a' lordott igen szomoruan találtam; a' kemencze mellett ült fejét könyökére hajtva és merengésbe sülyedt. Mellette egy asztal volt, melylyen reggelije még most is a' min behozták ugy állott, a' másik asztalon azonban, papirost, pennát, tintát, egy égő gyertyát-vevék észre. Én egészen hozzá közeledtem, a' nélkül hogy észre vette volna, egy levél volt kezébe mit ő figyelemmel olvasott.

„Ah te vagy kedves barátom, szolt hirtelen midőn megpillantott, Isten hozott, jó hogy itt vagy, éppen rád vártam, mert nalad nélkül nem tudom hogy szabadulok, oh köszönet hogy eljöttél!"

„Hát mi baj?"

„Én magam sem tudom, szólt zavarodtan, a' mit elmondhatok csak az, hogy Borosházyval szavakban össze ütköztem, engem a' bor hevitett, ő pedig hideg vérrel, de kemény szavakkal egészen levert, és goromba szavaim következése most a' párküzdés, minek kimenetelét részemről szomorunak vélem, mert Borosházy a' fegyverforgatásban igen gyakorlott, de nevemre szenny esett, azt le kell mosnom, 's ime olvasd e' levelet irtam neki:

(Vége köv.)

Ti keménysziviiek.

(Merengés.)

Egy ragyogó drága gyöngy, egy nagy kincsü gyémánt rejtezik az anyagi lényben, melly élet hosszú boldogságnak, vagy sirig nyult fájdalmaknak forrása: a' szív az élet menyébe szálitó, vagy a' világ poklába sülyesztő emberi szív.

Ti édesim! kikhez irok, ifjuságtok virágában álltok, és tudjátok mi a' szív, mi a' részvét a' búban, a' rokon kebel verése a' fájdalomban, a' baráti viszonérzet, a' bánatban, és még is, ah ti szívtelének vagytok!

Nem vesztek részt a' keservben, melly sötéten ül hivétek mellében, magányosan hagyjátok őt epedni, nem lobog fel bennetek a' részvevő kebel lángzata, mert kemény szivüek vagytok!

Ti tujátok mi a' szív, és felzavarjátok barátotok örömét, 's késtek midőn belseje kinzó szenvedelmektül elszorúl, ti keménysziviiek!

Vagy midőn a' fergeteg viharzásában rémülve futnak az álatok védhelyet keresni, — az ég és föld dühöngése egy dámvadatt riasztott elétekbe, nem vala e kemény szivüség ónnal leverni a' szegényt, melly az elemek elől hozzátok futott menedéket keresni, oh, ti kemény szivüek vagytok!

Ti szeretitek barátotokat, és nem gondoljátok meg, hogy egy könnyelmü szó keserü érzéssel töltheti szivét, és ti e' keserüséget nem tudjátok új örömekkel kipótolni, mert ez a' világ kincsével sem lehet jová tenni.

Ti szeretitek barátotokat, és ha véletlenül köztetek a' felháborodás szét üzte a' költsönös bizalmat, érzéketlenül engeditek elhangzani az uj barátságért könyörgő szavakat, nem; ti keménysziviiek vagytok.

Nem akartok vele béke-csókot váltani, ki belharczának áldozatja is lehet!

Nem ez nem lehet! a' ti barátságtok nem volt tiszta, nem állandó, lángotok tünékeny hév volt, szövevényes csábinger, melly pillanatok alatt tünik el, mint a' völgy gunyhojának kékes füstje! — — —

Ti szerettek, ah édes hang; lehet e, merjem e puszta szókban kimondani a' menyet? vagy leirhatja e azt egy nyomorult toll? ki fejezhetik e ezt a' hideg betük? nem nem, azt csak e' szív képes érezni. — Igy volt egykor.—

De most nincs egy pillanat is melly ne emésztene. Ah Istenem! miért rohan el a' boldog élet olly hamar? miért egy percz alatt forog le az éden napja, melly soha többé vissza nem dereng! De igy kellett megtörténni! Igy volt sorsom könyvébe felirva, hogy a' mi boldogitott, az legyen keservemnek forrása!

A' barátság ásta meg boldogságom alapját, az ássa meg szivemet is.

Megindultok tán e' gyász szókra, és ujra keblemre fogtok hajlani, de nem, e' szív nem térhet többé magába, minden tárgy csak szaggató fájdalmakat tüntet elébe.

Késő már nem ragyoghattok körülem többé az élet örömeivel, mert e' szív nincs többé természeti tulajdoniba, e' szív össze van roncsolva.

Ez t. i. dija, keserü díja hüségemnek, hogy a' kiket életem felett szerettem azokban kinzóimat tekintsem?! Istenem! hogy szerettelek én titeket, milly lánggal, és ti e' hü szívnek sirt ástatok, szivemnek, mit értetek mindig feláldoztam volna!

Szerettelek benneteket, mint csak egy forró szív szerethet a' földön; szemeim csak ti rátok mosolygtak, füleim csak a' ti hangotokat vevék fel, kezeim csak titeket öleltek, lábaim csak a' ti körötökbe vezettek, 's egészen nektek áldozám fel magamat! Egészen? ah nyomorult nyilatkozás! lehet e szavakban kimondanom, hogy csak értetek és bennetek éltem?

És már nem kéjelghetek többé e' forró érzelmeket viszonzott szemtükrökben? nem szenderülhetek-e a' rokon sziveken a' fájdalom feledésébe nem? Nem! Oh hát úgy Isten veletek!

Majd jő a' jó barát az egyetlen hü barát, ki fájdalmimnak véget vet, 's kínomnak emésztő tüzét eloltja!

N. Dezső.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIR.

Pest és Buda közti lánczhid 1000 láb hosszaságú leend, a' vizben két oszlop lesz, granit, és vörös márványból épitvé; 32 láb vastag, 150 láb magas, melyen az öntött-vasbúli gerendák nyugosznak, az egészet pedig melly 40,000 mázsát nyom 12 láncz fogja tartani.

HONI HIR.

Nevezetes adat Kölcseyről.

Az emberek azt tartják közönségesen: „a' holtakrul vagy jót vagy semmit," mi azon megvetendő előítéletek és tévedések' sorába tartozik, minőkkel az emberek' szája mindig tele van; tagadhatlanul nagyobb haszon áradván az élőkre az által, ha a' holtakrol igazat mondanak, mintha felőlök hazudnak, egyébkint a' historiának egyötetekre menő dicséretlajstromnak lenni, volna rendeltetése. Különösen kötelességünk és tetemes hasznunkra válik, nevezetes holtakrol nyilván hirdetnünk igazakat, hogy igy az élőtársak lássák, milly harmoniában voltak az elhunytnak külhatásra calculált és egyenesen lelke' ösztönéből eredt cselekményei egymással; hogy lássák, mi volt az elhunyt színre, mi valósággal. —

A' lélekvizsgálónak elkeseritő hirekkel szolgál e' jekintetben a' Szion' 33dik száma Kölcsey felöl; — ha igazak, a' mik itt mondatnak, ugy bátran a' végső Istenhozzádot mondhatunk hazánk' ama szájas embereinek, (kiknek valódi belső érdemükön a' közlő eddig is bátorkodott nagyrészint kétkedni,) kik egyenlőséget, szabadságot lármáznak, mig tudják, hogy ezáltal hírnév lesz számukra a' világ előtt; hol pedig valódilag cselekedhetnének valamit, dölyf és zsarnokság vezérlik őket. Ime:

Kolosvárrol. „Kölcsey' elhunyta feletti keservek kivált há a' N. „Társalkodó'" olvasására elég türedelemmel birunk, olly nagyok, a' dicséretek olly tulzók, hogy Kölcseynek a' halhatatlanok, és szentek közzé soroztatására még csak egy üstökös csillagnak megjelenése, elszenderülése' perczeiben gyászba borult egünkön kivántatott volna meg. . . . . Ide járúl még az is, hogy ezen emlék oszlopi iparunkért a' Csekeiek éppen nem hálásabbak szándékoznak lenni, minthogy hiteles adatok tanusitják hogy ők készek Kölcsey emlékoszlopát lerontani!! . . . Ennyire ment a' Csekeik Kölcsey iránti elkeseredetsége!! már pedig: qui suis malus cui bonus? — — — — Kölcsey hideg tetemének eltakaritatása a' Csekeiektőli félelem miatt csak titkon ment végbe. Valjon a' közszeretet' következménye volt e az??" — 's tb. —

Előfizetési felhivás.

☞ *Közeledvén a' pesti novemberi vásár, szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek, mire a' novemberi vásárra seregleni szokott vidéki alkalmak legbiztosban szolgálhatnak*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellet állottunk mindig renditketlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; hellyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

RAJZOLATOK

1838.

November 4kén

A' TÁRSAS ÉLET ÉS DIVATVILÁGBOL.

36dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. Es minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

FLÓRA.

(Vége.)

A' forrás lassú csörgedezését hallá, a' kútmelletti virág ágyakat a' bokrokon keresztül látta már, 's egészen a' kúthoz érve egy ásót is látott itt heverni. Igen messze nem lehet — gondolta magában Flóra — mert ásója itt hever; — talán virágokért ment, hogy azokat itt elültesse. Elrejtem magamat, 's meglesem — 's halk lépésekkel haladott a' harmattól nedves füvön egy bokor mellé, hová magát elrejté.

Rejtek helyén erősen dobogott kis szíve, mert a' lenge szellőnek a' fák' lombjaival való játszadozását is Henrik lépteinek vélte lenni, de hasztalan dobogott a' kis szív, mert az epedve várt nem jöve.

A' mint igy les-helyén édes gondolatokkal eltelve, 's egyszersmind remegve várná a' meglependő virág-tolvajt, két kéz nyult hátulrúl gyengéden arczához, mellyek szemeit eltakarák.

„Flóra! találd el ki fogja be szemeidet! sugá egy lassu hang a' megdöbbent lányka füleibe.

Szive megsugta a' lánykának, hogy ki fogja be szemeit, de ajkai ki nem lebbentek a' navarrai herczeg fenséges nevét, — 's ezt mondá mosolygva: „te Pauline vagy, 's e' gyürű itt, mellyet ujjadon érzek, kedvesed' ajándéka.“

‚Csalatkozol‘ — sugá a' szózat háta megett — ‚'s mivel el nem találtad, jogom vagyon téged megbüntetni‘ — ekkor azon ajkak mellyek e' szavakat rebegék egy heves csókot nyomtak Flóra' szép nyakára, mit ez igen érzékenyen látszék venni, mert minden erejéből igyekezett magát szabaddá tenni, de olly erőssen tartatott, hogy ez nem sükerült neki.

„Eresz el Hermina, te csintalan leány! talán azon tréfát fizeted vissza, mellyet nehány nap előtt követtem el veled, midőn kedveseddel legédesbben mulatván, szemeidet fogtam be.“

„Nem vagyok én Hermina' szólt ugyan azon hang — 's a' büntetés három csókra változa át.

Flóra minden csóknál szabadságért esdeklett, de meg nem nyerte. Azonban talán nem is volt ez éppen olly nagyon ellenére, mert, mért nem nevezte meg a' büntetőt, midőn nem volt az előtte ismeretlen?

„Tehát senki más mint Róza“ szólt harmadszor felingerelve a' kérdezőt az édes büntetés ismétlésére „kinek tegnap nyilt ablakain czukros mondulát szórtam be olly sürüen, mint az esső.“

„Nem ugy vagyon szép foglyom‘ válaszolt ugyan azon hang, 's a' csókok' száma számtalanná szaporodott. Flóra ez alatt egy sebes fordulatott tőn, és kiszabaditá magát. — A' fiatal herczeg szerelem teljes pillanatot vetett Flórára, ez pedig kis rózsás ujjaival fenyegetődzve mondá, 's szavai közé egy kevés neheztelés' hangja is vegyült: „A' herczegtől mint látom őrizkedni kell.“

Henrik most bocsánatot kért illetlen viseleteért, de Flóra haragos képet mutatva fordult el az ifjutól, ki érzékeny szavakat rebege Flóra kérlelésére, de ez némán sütötte le szemeit a' lehajló fa-ágakról leveleket tépdezve. Flóra

szemei végre könybe borultak, Henriknek hangja pedig fájdalmasan rezge, mint a' párja-vesztett csalogányé.

„Ha az engesztelhetlenségig sértettelek meg szép Flóra, szólt bús hangon a' herczeg úgy elmegyek, 's meglehet hogy többé egymást nem látjuk, de nyugodtan csak úgy távozhatom, ha ajkaid engesztelő szózatot rebegnek felém.“

Az elérzékenyülés' gyöngyei ragyogtak a' lánykának epedő szemeiben, 's mosolygva tekintett az ifjúra egyszersmind kezét nyujtva neki, mellyet ez hévvel ragadva meg szorított kebléhöz — és meg lön az engesztelés.

„Csak valja meg a' herczeg“ szólt Flóra a' forráshoz indulva „nemde kegyed készité e' kertet itt?“

‚Igen! hogy, ha Flóra a' kúthoz jön nem akarva is emlékezzen rám; — a' legszebb virágokkal akarlak környezni, 's ha az égnek örömeit megszerezhetném, örömmel áldoznék velök neked.‘

„Igen kegyessen! de az atyám éppen nincs megelégedve a' herczeggel, mert a' virágos ágyakat elrontja; a' virágok elszáradnak, mivel meg nem öntözi.“

‚Volna csak kannám!‘ válaszolt a' herczeg.

„Azt innét husz lépésnyire talált volna“ felelt Flóra.

Ezzel a' barlanghoz futottak mindketten, honnét egy kannát hoztak ki, és az elültetett virágokat együtt öntözték meg.

Igy elmult a' herczeg szabad ideje, és Flórától a' palotába sietett.

Henrik most már nap közben is dolgozgatott kertjében, melly örömtül királyi szülői sem fosztották meg, 's csak azt jegyezték meg, hogy miért választott magának e' távol eső részén a' kertnek helyt, — de a' gyermeki kedélynek engedtek. Segédül az öreg Lukáts rendeltetett mellé. Flóra is megjelent néha, a' mint foglalatosságai engedték, estve pedig mindig a' virágokat megöntözte. A' királyné is elment nézni szeretett fiának kis kertjét, és örömét nyilatkoztatá ki gyermekének ez ártatlan mulatsága felett.

Nem mondom hogy később Henrik, mint franczia király, fényesebb, dicsőségesebb gyönyörködtetőbb örömöket nem érzett volna, de édesebbeket, mellyek egész lényét olly kifejezhetetlen boldogságba ringatták el, soha sem, mint első szerelme által édesitett kertész életében. Henrik és Flóra felett az ártatlanság szelid angyala virasztott; ők játszottak egymással mint gyermekek, 's bizodalmasak voltak egymáshoz mint testvérek. Édes szenvedélyök keblökben czél nélkül lobogott; csak a' jelent éldelték, a' nélkül hogy a' jövendő felől aggódtak volna. Flóra soha sem gondolt arra, hogy egy királyi herczeg szivének mindene; ő csak a' virágzó ifjút szerette, ki hozzá hasonló volt. Egyszerü öltözetében mellyet a' nemzet' szokásakint viselt a' herczeg, semmi sem emlékezteté magas eredetére, 's egykori rendeltetésére. Henrik ellenben minden dicsőséggel, királyi trónjával mit sem gondolt; Flórája mellett semmi más nem vala szép. Kéjittas szemei órákig pihentek szép idomú testén. De ki is nem nézte volna az angyali Flórát egy csendes édes érzelemmel, kinek minden tagja új szépség volt, minden mozdulata szerelmet lehellő; minden szava gyönyörrel teljes?

„Kilencz órakor még eljövök a' kúthoz“ — sugá egyszer Henrik Flóra füleibe, egy virágot ültetve a' földbe — „és te Flóra?“

‚Már akkor az atyám lefekszik, 's igy nekem is le kell feküdnöm.‘

„És te Flóra?“ — ismétlé Henrik lágy hangon egyszersmind egy kérelem teljes pillanatot vetve reá.

‚Ha derült és világos est lesz‘ mondá Flóra alig hallhatólag.

Borongós felhők lebegtek kilencz óra felé az égen, 's Henrik még is lejött a' Garenne' kutjához, azonban Flórat még nem találta itt. „Ha derült idő lesz“ — mondá magában — „csak úgy igérte Flóra az eljövetelt, nehezen fog eljönni.“ Mélázásból egy halk zörej ébreszté

fel, 's — Flóra termett előtte kis viz-edényével. Érzelem dúzs-szavakkal köszönte a' herczeg az előtte remegve álló lánykának igérete megtartását. — Nem vala borongós nekik az est, hiszen mindkettejek' keblében a' szerelem' csillaga olly derülten ragyogott.

Egyes essö cseppek kezdének hullani az égből alá, de az egymás mellett ülő, 's beszédben elmerülő szerelmesek nem érezték, mig végre a' májusi langy eső átáztatá őket, 's ekkor vonultak el a' Garenne melletti barlangba. Itt várták meg, mig az eső szünni kezdett. Kevés idő mulva az ezüst fényü hold elő-bujt a' fellegek megül, 's epedve tekinte le a' szerelmesekre, kik kézen fogva egymást, léptek ki a' barlangból a' kúthoz, hol a' Flóra viz-edényét tele merité. Henrik fejére emelve a' megtölt víz-edényt, 's Flórát karjába fűzve ment a' kertész lakhoz, hol Flóra' bibor ajkaira csókot tűzve siete, a' várba vissza.

Ragyogtak bár derülten a' csillagok az ég' kék azurján; fedte bár homály ezt, Henrik és Flóra naponkint megjelentek Garenne forrásánál, honnét Henrik minden estve fején vitte haza vizzel telt edényét kedvesének, — 's igy telt életének legvirulóbb szakából négy hét el.

Flórának őszbe borult atyja korán szokott lenyugodni, 's igy észre nem vette, hogy leánya estve későn szokott vizért menni; ellenben igen gyanúsnak tetszett a' herczegnek nevelője, az ősz Lagaucherie előtt, hogy herczegi nevendéke minden este bizonyos órában szobájából eltünt 's vissza tértekor sapkájának felső része mindannyiszor nedves volt, akár esett, akár nem. Sokáig nem fejtheté meg magának e' rejtélyt, mig végre eltökélé magában, hogy végire jár a' dolognak.

Egy estve az éjjeli kalandor után lappangva olly távolságra követé ezt, hogy tőle észre ne vétetődjék. A' Garenne forrásánál látta a' herczeget meg állni, hol már egy hölgy várakozott, kivel nem sokára eltünt. Mindig közelebb csúszott a' barlanghoz ugy, hogy csendes suttogásaikat is hallhatta már. Kevés idő mulva látta mint mentek a' kúthoz, mint emelt fejére egy viz-edényt a' herczeg, 's mint távozott azon hölgyel a' kertész háza felé.

Lagaucherie gondolkodva tért vissza szobájába, 's következő nap a' királynét mindenről tudositotta, ki felindult, 's tüstint a' herczegért akart küldeni, hogy kérdőre vonja.

„Nem felséges asszonyom! A' lobogó szenvedélyeket nem olly könnyü eloltani — szólt e' nevelő — 's büntetés által nagyobb lángra gyúlhatnak. Csak úgy olthatjuk el azokat lassan, ha táplálatától elvonva nemesebb irányt adunk nekik. Véleményem szerint itt leghathathatósb eszköz lesz az egymástóli eltávolitás.'

‚Lagaucherie! bölcsességére bizom a' dolog elintézését, reménylem üdvös kimenetele lesz' felelt a' királyné. — 'S a' nevelő eltávozott.

Lagaucherie a' királynétól Henrikhez ment, ki éppen a' kertbe szolgáló ablakján nézett-ki. „Szeretett herczegem" — szólt hozzá, őt a' pamlagra húzva magával — a' világ olly szép reménnyel vagyon kegyed felől, hogy azt e' szép hiedelmében megcsalni eggyik legszentebb kötelességének elmulasztása lenne. Kegyedre királyi korona vár, de hogy ezt méltólag viselhesse, hogy védő szárnya alatt leendő népei boldogoknak érezzék magukat, eleve kell magát elkésziteni. Minden csatában, legyen ez a' sors csapásai, tulajdon szenvedélyei, vagy ellenségei ellen a' harcz-mezőn, csak egy jel szava legyen, melly minden dicsőségnek alapja, 's igy hangzik: győzelem, vagy halál.

Ezután tudtára adta, hogy holnap egy közel fekvő várba fog az udvarral menni, honnét rövid idő mulva Bayonneba utaznak, hol fenséges anyja, a' franczia király, és spanyol királyné összejövetelükön jelen ohajt lenni.

Henrik némán, 's elkomorodva hallgatá végig nevelőjét; arczvonalai a' belső küzdést, melly fájdalommal teljes volt, elárulák, de Lagaucherie ugy tett, mintha mit sem vett volna észre, 's különbféle tárgyú beszédekkel,

újságokkal annyira elfoglaltá, hogy ideje sem volt leendő vesztesége nagyságán gondolkodni. A' királyné is meglátogatá fiját, és hasonló módon cselekedett, mint a' nevelő. Sokat beszélt a' Bayonneban tartandó fényes gyülekezetekről, ünnepélyekről, mit Henrik türedelmesen hallgatott; hogy is nyilványithatta volna hogy a' Garenne forrásánál lévő összejövetele kimondhatatlanúl kedvesebb, mint a' bayonnei fényes ünnepélyek.

Henrik és Flóra ma estve is a' Garenne forrásánál találkoztak. Ki valaha szenvedélyesen, 's érzelmei egész gazdagságában szeretett, és szerelme tárgyát elveszté, de örökre elveszté, érezni fogja a' lány ka fájdalmát, kinek minden lehellete kedveseé volt, midőn Henrik az elválást tudtára adta. Az öröm, mellyet élvezendő vala a' legkeserűbb ürömmé változott. Sirni, keservesen akart sirni, de érzékei eltompultak; 's mondhatatlanul szenvedett. Némán állt egy darabig, mert vagynak pillanatok, mellyekben érzelmeink' leghűbb tolmácsa a' némaság.

„El kell tehát válnunk?“ — tört ki zokogva a' szenvedő lányka.

‚Fájdalom hogy el‘ felelt a' herczeg — ‚de nem örökre, mert vissza térek‘ tevé hozzá vigasztalólag.

„Te vissza térsz, de rólam elfelejtkezve“ szólt Flóra könyeit törülve.

‚Miről fogok emlékezni ha rólad elfelejtkezem legszebb emlékezetemnek gyöngye te!‘ felelt Henrik, átkarolva a' keblére simuló Flórát.

„Ha vissza térsz is nem fogod Flórádat megösmerni. Te vagy napom, melly felvirít, 's hogy viruljak, ha napom eltün?“

‚Flórám! te boldogabb leszesz nálamnál, mert bóldogságunk' szin-helye szüntelen előtted lesz. Tiéd marad e' kert, hol minden virág reám fog emlékeztetni, de én holnap, midőn téged elvesztélek, boldogságunk' édenéből ki leszek zárva. — Egy más világban leszek én ott‘ — folytatá a' herczeg szenvedélyesen — 's környezzenek mülliomok bár, nálad nélkül egy magányban leszek, egyedül egy magam. Midőn környezőim engem félni, vagy gyülölni fognak, téged szeretnek. Milly kimondhatatlanul szép vagy te! más férfiak téged imádni fognak, 's te ezeket szeretetre méltóbbaknak fogod találni.‘

Ekkor kondult meg a' várbeli harang, melly a' herczeget távozásra inté.

Hévvel ragadá meg Flóra a' herczeg' kezét, 's szivéhez szoritá: „Látod ezen kútat“ — mond mély fájdalmú hangon — itt fogsz engem mindig találni, mindig, 's örökre ugy mint e' pillanatban. És Henrik, ha te megváltoznál, nézd ezen forrást, kiapadhatatlan ez; szerelmem is illyen. Megszünhetek élni, de nem, téged szeretni.“

Henrik és Flóra elváltak, egy boldogabb viszonlátás reményével.

Az utazás' szórakozásai jótékonyan hatottak a' herczeg fájdalmának enyhitésére, utóbb legyőzésére. — Tizenöt holnapból álló időszak, melly a' garennei forrásnál leélt boldog pillanatjaira következett, szenvedélyét ha végkép' ki nem oltá is, de tetemesen csökkenté, ugy hogy nyúgodt elmével, 's könyek nélkül emlékezhetett Flórára. Később a' lázzadásokban, mellyek Francziaországot dúlták, a' csata-téreken, hol egész lelki ereje 's vitézi bátorsága kifejlett, Flóra felejtve lőn; mert Medicis Katharina udvarában a' franczia hölgyek, Flóra veszteségét kipótolták.

Henriknek fényes pályája nem volt titok a' szenvedélyesen szerető Flóra előtt, ki figyelemmel követte kedvese lépteit, ki nem volt többé kertész, hanem babérral koszoruzott hős. De a' magasztalás, mellyel a' világ őt halmozá, mélyen vérező tőr vala Flóra' szivében, mert azt is tudta, hogy a' győzedelmi borostyánt hölgyek tűzik homlokára, 's hogy Henrik lepke módra szállong virágról virágra. — Flóra csak egy férfiút ösmert, 's szeretett, és ez Henrrk volt. Ez volt életének ragyogó csillaga, mellynek eltüntével szive ketté lőn hasitva.

A' navarrai herczeg végre győzedelmesen tért vissza Neracba. Flóra nehányszor látta Henriket a' szép Auelles kisasszonnyal sétálni a' kertbe Garenne forrása körül, hol egy izben véletlenül találkoztak.

Flóra, bár arczáról a' rózsák lehulladoztak, még is szép, sőt bájlóbb volt, mint örömе' napjaiban. A' szenvedő tekintet, mellyet ez a' herczegre vetett, felkölté ennek keblében első szerelmének varázs álmait, 's hévvel rohant volna a' szenvedő lányka' karjai közé, ha a' herczegnő jelenléte vissza nem tartóztatja. —

Következő reggel az öreg Lukácsot a' kertbe talalta, és sebesen ment ezt kikerülve Flórához, ki magányosan ült azon ablakban, hol a' herczeg őt először látta. Flóra néma volt a' herczegnek minden kérdéseire, ki utoljára csak egy óráért esdeklett a' Garenne forrasánál. —

„Nyolcz órakor ott leszek" mond Flóra szemeit felnem emelve.

Henrik az esti nyolcz órát nyugtalanul várta, ő ismét a' régi volt, 's szive minden dobbanása Flóráé.

Nyolcz óra felé titkon osont ki a' palotából, hogy senki észre ne vegye. Szívdobogva várta a' kútnál Flórát, ki még meg nem jelent. Az esti szellő lengette fa lombok' susogása többször ébresztette fel édes álmaiból az epedve várt kedves' jöttét reméllve, de ez még mindeddig elmaradt. Egyszerre valami fehéret látott a' kút mellett lebegni, mint ha egy ruhának széle lett volna az. Henrik sietve rohant oda — de csak egy papiros darabb volt, melléje a' nyil és az által szúrt rósza. A' papiroson irás látszott, de a' sötétben el nem olvashatta.

Nyugtalan érzelemmel tért vissza a' palotába az irást elolvasni fölsohajtva: ‚Nem jön el — a' nyilat is vissza küldi mert nem szeret.'

A' papiroson ez vala irva:

„Megigértem, hogy a' forrásnál találkozunk, — szavamat teljesitettem. Talán elfogsz mellettem menni, 's nem fogsz észre venni. Keress jobban bizonyosan rám akadsz. Te engem nem szeretsz, azért én többé nem élek. Istenem irgalmazz!"

Henrik e' szavak' értelmét eltalálta. Fájdalmától visz-hangzott a' palota. Lármájára nehány szolga futott elő, kik égő fáklyákkal kisérték őt a' forráshoz.

A' gyönyörü lányka' teste a' forrás által képzett ho szinén lebegett.

A' herczeg fájdalma határ nélküli volt.

IV. Henrik később franczia király lett. Sokat nyert, sokat vesztett, de olly hű szivet mint Fióráé volt, soha sem nyert.

Ez volt IV. Henrik' első szerelme. Igy többé nem szeretett.

N—ből

Szabó Richard.

Reményem' romja.

(Sonett.)

A' csalfa lány' kecsegtető szavára
E' szív szerelmi várat épitett;
'S mig bástyáin nevelt egy szent hitet —
Reá mosolyga üdveim' sugára.

Alant, reményem' fény-tavára
Hiven hajolt az érzelem liget,
Hol boldognak hivém a' két szivet
'S hol rájok csöndes, égi béke vára.

De hűnek vélt szavát ő vissza húzta;
A' vár jég-oszlopát mind össze zúzta,
'S üdvem' sugári fogyni kezdtenek.

Az ingadékony várnak most alatta, —
Hol fény-tavacskám' gőgje fölzavarta —
Lelkem sir, és valómba' reszketek!

Pájer Antal.

Epigramma.

Csalódás.

Lelked gondoltam figyelő arczodra kiülni,
Lyánkám, 's most tudom én, bandsaliság vala az.

Borkúti.

Felvilágosítás.

I.

A' Rajzolatok' folyó félévi 30d. számában többi között felvilágosítás kéretik az iránt is: mikép' történt, hogy Külkey Henrik úrnak 1835ben, a' magyar tudós társaság' pénztára' nevelésére tett ajánlata csak (a' mint mondatik) az 1838diki igazgatósági jelentésben fordul elő, 's itt is 62 ft. 52 kr. helyett 31 ft. 26 kr. hová lett annak másik fele, 's maga ezen 31 ft. 26 kr. is három éven át a' pénztárban nem levén, hol hevert? Szolgáljon erre felvilágosításul a' pénztári hivatalnak a' nmélt. Elnök, Gr. Teleki József úr' Ő Excellentiájához tett jelentése, melly így következik.

„Nagyméltóságu Gróf, Elnök Ur! Mivel a' Rajzolatok' f. e. octob. 14kéről szóló 30d. számában a' 239d. lapon Dr. Schedel Ferencz urhoz intézett „Nyilvános kérdés" a' magyar tudós társaság' pénzbeli számadásait érinti: nehogy annak pénztárát bármilly tekintetben homály, kétség vagy épen gyanú terhelje, Excellentiád' szóbeli meghagyásánál fogva e' tárgyról e' következő hivatalos jelentést adhatjuk.

A' m. tud. társaság' igazgatóságának 1835. september' 9—13ig tartott üléseiből a' mellékpénztárt kezelő ellenőrt külön illető utasitási pontok közt ezek állanak: „5. (pont.) Az igazgatóság következő elfogadott kéziratoknak egymásutáni nyomtatására rendelt kölcséget: 1. Turandot 's a' t. — 2. Julius Caesar 's a' t. — 3. Orestes — 4. Sofonisba 's a' t. — 5. Átok 's a' t. — 6. Blair Hugo 's a' t. — 7. Iffland' Végrendelete, Külkeytől, 1 aranynyal (az az: egy aranyával) 750 péld. — Megjegyeztetik, hogy illyen elfogadott munkák' nyomtatását, millyenek költség nem léte miatt még a' régebben elfogadottak közül is maradtak fenn, csak akkor lehet sorban eszközleni a' fiók pénztárból, midőn magának a' társaságnak az alaprajzban kitűzött dolgozatai' nyomtattatásán felül költség marad. — 'S tovább 6. (pont): Külkey Henrik, azon EGY aranyat, melly neki Iffland Végrendelete' forditásaért járt volna, visszaajándékozván a' társaságnak, ezt az ellenőr az anyapénztárba fogja visszafizetni 's a' t. Kiadta a' fennemlitett igazgatósági ülésekből Döbrentei Gábor titoknok m. k."

Külkey Henrik urnak tehát, a' végrendelet forditása' díjában ívszám szerint egy-egy arany jutalom lévén határozva, minthogy a' Végrendelet' nyomtatványa 6⅝ ívre terjed, ebbeli illetménye is 6⅝ aranyat tett, avagy 31 ftot 26 krt pengőben, t. i. egy-egy aranyat az akkori ár szerint 4 f. 36 xron számítva. 'S valamint a' fiók- vagy mellék pénztári számadásnál Külkey Henrik ur' ajánlata 31 ft 26 krral van bevéve; még pedig mind itt mind amott ugyanazon egy napon, u. m. 1837diki sept. 1jén, tehát csupán így iktattathatott is az a' m. tud. társaság' pénztára' mibenlétéről szóló, 1838. sept. elején megjelent, 1837ik évi Jelentésbe.

Hogy pedig a' kitett ajánlati somma csak ekkor 's nem előbb iktattatott egyfelől a' mellék pénztár' kiadásai más felől a' főpénztár' bevételei közé, onnan történt: mivel a' mellék pénztár azt előbb és korábban nem eszközölheté, nem lévén ennek elegendő pénze a' legszükségesb folyó költségek' fedezésére is, elannyira, hogy azt azóta több izben rendkivüli segedelmekkel előlegezésképen is kellet támogatni, mint ezt Excellentiád a' pénztárak' gyakrani hivatalos vizsgálatainál eléggé tapasztalni méltóztatott. — Költ Pesten, Oct. 17én 1838. Helmeczy Mihály, m. k. acad. pénztárnok. Bártfay László, ellenőr.

Pesten, october' 29. 1838.

Felső-Előri Bertha Sándor m. k.
a' m. acad. ügyésze 's táblabiró.

II.

A' Rajzolatok fenn-emlitett számában, kérdeztetik, hogy miután az 1835iki titoknoki jelentés Külkey Henrik ur' ajánlatát 62 ft 52

krra teszi, az igazgatósági jelentés pedig 31 ft 26 krra: mikép apadhatott az le felére? A' felelet erre az: hogy kevéssel ez előtt, midőn amaz első jelentés költ, a' titoknoki hivatalban változás történvén, a' jegyző-könyvek még elődömnél, Döbrentei Gábor urnál voltak; 's én, bízván emlékezetemben, emlékezetből tevém az iveért járó tiszteletdíjt két aranyra, minélfogva az egész ajánlat folyó pénzben 62 ft. 52 krra rugott volna. Meglepetve láttam a' jegyzőkönyvek' visszakerültével tévedésemet, 's azt az Elnök Ő Exjának feljelentvén, 's kérdezvén, megigazitsam-e a' köz lapokban a' hibát vagy ne? azon tanácsot nyertem, hogy az, mivel a' valóságos bevétel a' maga idejében, elnöki aláirással hitelesitve, úgy-is megjelenik, szükségtelennek látszik. Pesten, october 19. 1838.

Dr Schedel Ferencz, s. k.

III.

Sajnálkozva kell jelentenem, hogy azon tárgyban, melly iránt a' m. t. t'. titoknoka dr. Schedel Ferencz úr kérdésre vonatott, az én csekély nevem is előfordul, 's azon gyanura adhat okot, mintha a' kérdésre én szolgáltattam volna okot. Sőt kinyilatkoztatom ezennel, hogy a' titoknoknak itt adott világositásával egyezőleg, a' maga idejében mind általa, mind a' pénztárnok — sőt a' nagymélt. grof Elnök ur Ő excellentiája által is tökéletesen meg voltam nyugtatva. Költ Pesten, october 19d. 1838.

Külkey Henrik, m. k.

EGYVELEG.

1.) Francziaországban egy asszonyt temettek el, egy este a' mint a' koporsót leereszték, valami nyögést hallottak, a' körül állók mindjárt felverték a' koporsót, hogy talán feléledt halott, de látták hogy az már rothadásba indult, képzelődésnek álliták némellyek, 's megint leereszték. Ekkor ismét nyögést hallottak, 's a' nép ijedtibe mind elszaladt. Egy katona azonban ki a' kisirtettül nem félt lement a' sírba, — hát egy részeg sirásó fekszik benne kit a' koporsó terhe nyögésre birt!!

2.) Három személy jelent meg Bordeauxban egy polgárnál, kigombolja kabátját, és a' 3 szinű övet megmutatva igy szól: „Nekünk törvényszolgáknak tudtunkra van adva hogy ma az urat kirabolják, mi tehát a' tolvajokat rajta akarjuk kapni, az utczán is vannak őrök, mi pedig ide bent fogjuk várni, azért az ur csak feküdjék le bátran, 's oltsa el a' gyertyát.“ — A' szegény polgár engedelmeskedék, és egy pár óra mulva ezen gazemberek kik törvényszolgáknak adták ki magukat, az egész szobát szépen kitakaritották!

3.) Három paraszt ember, alkalmasint fogadásból most a' napokban mindegyik egy óra alatt egy itcze pálinkát ivott meg. Az egyik (targonczás) ugyan abban az órában meghalt, a' másik kettő pedig igen rosszul lett.

4.) Párisban egy óra csinálásrul beszélnek, mellynek kerekeit gőz hajtaná, és ütését az egész város meghallhatná! Igy persze az egész városban nem lenne több órára szükség.

5.) Soulie, tiz év alatt 31 kötet románt és 10 drámai munkát irt! Még alig van 38 éves és már is 41 kötet munkát bocsátott világ elébe! Ez még is más mint három sor versen öt egész évig gondolkodni!!

6.) Berlinben igen nevezetes felolvasást tartanak t. i. egy herczeg szakácsa a' főzésben leczkét tart a' dámáknak. —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIR.

Magyar szinház. October 24d. Déryné asszony jutalmául „Fra-Diavolo.“ Zerlina szerepében Schódelné lépett fel 's azt olly leirhatlan kellemmel és bájjal adá, melly a' közönséget a' müvésznő iránt minduntalani zajos tapsokra ragadta, mellyben egypárszor Erkel (Fra-Diavolo) és Szerdahelyi mint (Kokburn lord) is részesültek; Szerdahelyi ur azonban a' lord szerepet soha sem fogja olly szerencsével adhatni mint Conti; Szerdahelyi ur e' szerepben tetszett mielőtt benne Contit láttuk, de Contit Kokburn lord szerepében utánozni nagy feladat és nem mindnyájan tehetünk mindent, bár másnap oct. 25dikén azt játszották is hogy a' „szerelem mindent tehet,“ mi valosult is, mert ma a' légszeszt először csalta ki csöveiből 's lángra lobbantá az a' szerelem vagy szeretet, mellyel e' szinház iránt Földváry Gábor ur viseltetik. — October 26d. „Korona és vérpad“ a' Lendvay pár müvészi működéseinek fénypontja. Lendvayné Howárd Katalin; Lendvay Ethelwood. — Oct. 27d. „Garrik Bristolban.“ Garrik szerepébe a' czédu'án, Lendvay neve helyett, már kétszer állott hibásan Megyeri uré, de mit gondol ezzel a' „Jelenkor“ az egész közönség Lendvayt látja e' szerepben működni 's tetszésével jutalmazza, a' Jelenkor még is hiteles! „Buda-pesti naplójában“ hitelesen! (proficiat!) azt állitja hogy e' szerepet Megyery ur játszotta 's Megyeri urat érte fel is magasztalja illy formán:

„F. h. 27kén a' magyar szinházban „Garrik Bristolban“ nem rég adatott vigj. ismételteték; mind a' darab jósága, mindazon körülmény, hogy most Megyeri játszá Garrik szerepét, (Ho, ho! — So, so! Rococo.) tökélletesen kimenti a' darab hirtelen egymásután történt ismétlését; Megyeri e' szerepet már Budán is ritka tökéllyel játszá, (Ho, ho!) kivánatos azonban még is összehasonlitás végett Egressy Gábort is látni, (So, so!) mi talán előbb utóbb valósulhat is, minthogy Egressy Gábor már több nap óta Pesten tartózkodik 's hír szerint vendégszerepeket adand.“ — —

Csak szépen össze kell zavarni mindent; mihelyest a' „Jelenkorban“ áll a' zagyvalék mindjárt hiszi a' közönség, ha szemeivel másképp látta is; a' szinházi választmány pedig mindjárt föl fogja Egressy Gábor urat mint vendéget léptetni, mihelyest egy pár gyermek a' szinházban rend és csend háboritólag, Eggressyt kiabálja, a' „Jelenkor“ pedig e' kajdácsolást visszhangozza. Es az illy lap aztán a' nyilvánosság organuma, melly mindenlépten homlok egyenest, összeütközik a' valóval és igazzal! October 28án „Fra-Diavolo“ ismét tele ház előtt adatott, 29d. „30 év egy játékos életéből,“ 30d. Mérey Károly forditása után a' mindig kedvesen fogadott „Vallomások.“ 31d. „Montechi és Capuletti“ a' szinház tele, Juliát Schodelné, Theobaldot Látorfi (Zettelmann) adák elhalmoztatva tapsokkal. Deryné Romeo szerepében utószor lépett fel. November 1-sőjén „Peleskei notárius.“

DIVATKÉP 18.

Párisi divatviselek: selyem köpenyeg, himzett felköntös fonlardból.

Előfizetési felhivás.

☞ *Közeledvén a' pesti novemberi vásár, szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek, mire a' novemberi vásárra seregleni szokott vidéki alkalmak legbiztosban szolgálhatnak.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellet állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; hellyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest *November* 8kán

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
37dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. Es minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. *Második fele.*

Asszonyi erő.

Történeti elbeszéllés.

Ney-től.

I.

Diadal-ünnepet ült a' Magyar Nemzet: Buda ős tornyairól letöretett a' félhold, — az anyavárosról a' másfél százados járom levétetett! különböző érdekek szaggaták ugyan el egymástól akkor a' magyarokat, — 's ha valaha, bizonyosan akkor feltette súlyosan érezteté magát a' magyaron nyugvó ős átok, ama borzadalmas átok, mellyet az üldöző sorsnak sötét szelleme századok előtt szólt a' magyar fejére: hogy szüntelen viszálkodás dühöngő szélvésze által ragadtassék a' végveszély örvénye felé, 's melly ugyan is több évszázadon át hatalmasan suhogtatá gyászos ostorát a' nemzet felett; — igen, különböző érdekek tépék szét az időtájban is a' nemzet' szivét, — 's a' rokon rokona vérében áztatá fegyverét. Mindazáltal Budának a' töröktől történt visszavétele közös örömöt árasztott el minden igaz magyar lelkén, mert ezen szerencsés eset nem csak egyesekre, hanem az egészre ömlesztette áldását, a' megszabadított Buda fölött kelt a' szebb utókor hajnalcsillaga; Buda fölött látszott a' fekete viharfelhő fénysugáros félleggé derülni, mellynek ölén lebegve a' sors szelleme békülőleg nyujtá kezét a' honvédő géniusnak, ezentúl egyesült erővel legyőzendők az örök zavart és inséget. Buda örömnapja tehát a' nemzetnek volt ünnepe, mert a' haza olly valami szent és dicső, hogy javán lehetetlen nem örvendeni; 's ámbátor találkoznak minden időszakban ollyak is, kiknek éppen ezen közös honjava keveri fel epéjöket, de ezt még is egy tetemesb részről föltenni akarni vétek volna.

II.

1686dik évi augusztus' 11kén Buda már mindünnen körül vala zárva a' keresztény hadaktól; 's a' Basához intézett felszólitás a' vár feladására másodszor is sikeretlen maradt. Zulejman nagyvezír hatvan ezernyi sereggel Buda-Örs és Hamzsabég közt állapodék meg, a' várost felmentendő az ostrom alól. De miután háromszori próbája kisebb csapatokat a' városba szállitni, hét ezer ember veszteségével felsült volna, Ertsi mögé vonult vissza. Auguszt' 30kán ugyan elhatározó csatát akart állitni, de háromezer jancsár több száznyi lovasság kiséretében előre küldetve, 's Pálffy és Schöning csapatjaitól csaknem egyig lekonczoltatván, ezentúl Zulejman csak nézője maradt a' távolban az anyaváros sorsának, 's mintha a' közelgő vész minden erőit megszibbasztaná, még csak a' kirohanó várőrizetnek sem sietett segitségére, sőt minden további akadály nélkül vezetett Scherffenberg 12,000 embert lotharingi Károly táborába.

Az említett várba-szállitási próbák elseje augustus 14én történt. Zulejman nyolczezer jancsár és spahiból álló csapatot küldött Buda felé. A' horvátok, kik az előző harczot vivék, már szinte futásnak eredtek; de Pálffy Dünewald és Mérey oda érkezvén csapatjaikkal az ellenséget visszaűzik, háromezret felkonczolnak, 's ötven zászlót elfoglalnak.

Pálffy csoportjában volt Ottlik György is. A' spahik vezére, iszonyú erővel 's vak dühösséggel szórá mindenfelé halálos csapásait, szüntelen ordítva, 's a' legbátrabbat híva tusára. Csak ő tartá fenn a' csatát, — mert hanyatló, 's több izben hátráló harczosi őt látva ujra neki bátorodtak, 's mintegy ihletett vakmerőséggel ujiták meg a' vérengezést. 'S midőn az aga óriási csapásai alatt minden elterülne, vad dagálya gúnynyal kezdé mocskolni az elleneket, 's gyáváknak kiáltani. E' szóra felpattant Ottlikban a' megsértett hősi büszkeség; — a' legsűrűbb csoporton át utat vágva neki ugrat az agának, 's mintegy különválva a' többi harczolóktól borzasztó viadal közben, az ozmanok közös rémülésökre, az agát egy iszonyú csapással lenyakazza. Ezen percz határzá el az ütközetet; — a' milly vakul harczolt előbb az ozman, vitéz vezérének erőpajzsa alatt, olly vakul iramlott most futásnak. Ottlik a' futamodók üldözéséből egy nyert zászlóval tért vissza.

A' szent Gellért oldali tábornak főparancsnoka Bajor Maximilián hallván e' szerencsés merényt, Ottliknak sátorába egy aranynyal tölt ezüst tányért külde. De György ezt megköszönvén illy szavakkal küldé vissza: „Vérnek nem lehet pénz a' jutalma; dicsőbb érzet birt engem életem áldozására, sokkal szentebb tárgy buzdítja vérem' erőit, 's a' Haza, a' drága haza, 's a' Király!“ —

A' september 2diki első hat ágyulövés, mint a' végső ostromnak jele hős tüzre lobbantá azon tizennégyezer magyart is, kik az anyaváros körül táboroztak. Midőn az ostromlók a' vár beljébe nyomulnának, Petneházy volt az első a' főtéren, ki „dühös oroszlánkint“ harczolva mindig tovább vivé fegyverével a' halált. Nem sokkal utána ott termett Ottlik is, 's a' rémülő ozmanok őt is, mint számos más vitézt, a' sors büntető angyalának tekinték, ki rendkivüli erővel szaporitá a' holtak halmait. — Megemlité hősünknek e' kettős vitézségét Bajor Maximilián Leopold előtt, — ki is ezért maga elébe Bécsbe hivatván Ottlikot, méltányolá cselekedetit 's ő lelke diadalmában vágtatott családja' lakja felé.

III.

Nyitra vármegyének egy határ csárdája mellett zivatar éré el Györgyöt, 's a' csapszékbe betérni kénszerité a' sietö lovagot. Paripáját a' lovászra bizván egy hosszu asztal mellé telepedék a' sötét füstös vendégszobában. Minden gondolati családján, 's azon örömön központosúltak mellyet haza jötte annak körében támasztand. Mi nyugtalanúl vár engem most Ozoróczon kedves Annám, 's nekem itt kell vesztegelnem! Illy gondolat emelé gyakrabban vágyait; de magába fojtá sohaját, ne hogy a' jelenvolt néhány ember figyelmét még inkább magára vonja, kik beléptekor félrevonulván suttogni kezdének. Ugyan is egy izmos alakot vön azok közt észre, kinek arczvonalmira csak homályosan, de eléggé kellemetlen benyomással emlékezék. Ugyan is, ha másnemű gondolatok annyira el nem foglalják őt, hamarább jövendett tisztába az iránt: milly viszony hozá őt egykor azon sihederrel összeütközésbe. Ám most szeretett hitvese, Julcsi, Pali, Sándor fiai, (Endre fia csak utóbb született) a' fejledező hősfiak állván képzelete előtt, szükségkép félre kelle tolniok ama sötét — komor tekintetü embert szemei elől.

A' zivatar egyre dühöngött, 's azzal biztatá Ottlikot, hogy az éjet alkalmasint itt kellend töltenie. — Borongó elmélyedéséből egy gyöngéd vállcsapás ébreszté fel. Azon emberek mind elhagyák a' szobát, — 's előtte álla egy testes nőszemély. Rendetlen fürtei két nagy fekete szemet árnyékolának körül, mellynek sajátnemü vad-tüzét a' kéjvágy mintegy árnyékfátyol alá leplezé. Habzó melldombjai hánykolódó belsőjét árulák el, — egyébiránt egész öltözete 's magailletgetése kalandorlányt gyanitatának, „Ismersz-e még; György?“ igy szólitá meg a' vitézt, 's reszketeg hangjában

valami kellemes lágyság fekvék, melly más előtt, ki őt kevesebbé ismeré mint Ottlik, tán bájjal is birhatott volna. „Ha jól emlékszem, — felele egyhangulag a' lovag, — neved Erzsi, 's Munkácson láttalak. De semmi kedvem nincs azt visszaidézni, 's jól cselekszel ha távozol.“ — De ez Erzsi szemtelenségét csak nevelé, 's minden további tanácskodás nélkül helyet foglalván Ottlik oldalán imigy szóla: „Annál szivesben emlékszem én vissza a' Munkács-vári örömnapokra. Ott láttalak először a' nászvendégek közt, midőn Tököli Imre a' szép Zrinyi Ilonával menyekzőjét tartá, 's azonnal kedvem kerekedett veled is menyekzőt tarthatni. Eleget mondtam és üzentem azt neked, — de te mindig azt mondád, hogy feleséged van. Na de eddig, reménylem, csak meghalt már hitvesed, — hisz' annak most négy esztendeje.“ — Hasonló szemtelen beszédekkel sanyargatá Erzsi a' vitézt, — sőt azt is emlité, hogy a' Tököli menyekző után kevés hónap mulva, Kassának Tököli seregei által történt bevételekor Ottlik meg is csókolá őt, minek élénkebb bebizonyitására egy gyürűt is mutata ujján, mellyet akkor emlékezetül vőn hősünktől. Ez ugyan igy történt, de midőn arczátlanságait hasztalan törekednék György útba igazitani, az esemény' valódi körülményihez képest, — midőn mind az semmit sem használna, sőt a' lány mindegyre utálatosban folytatná ostromát a' vitézre, ez őt végre hatalmas szóval magától elparancsolá.

Míg Erzsi kimegy a' szobából, időnk van, az említett dolgot egy kissé felvilágositni. — Tököli nász-ünnepén jelen vala Ottlik György is, akkor még az elégedetlen pártnak fontos embere, 's Imre grófnak személyes baráti viszony által is igen kedves vendége. Erzsike akkor csak 15 éves vala. Sátor-Alja-Ujhelyből származott nemes, de a' harczi zavarok közt elszegényült szülőktől, kiket már tiz éves korában veszte el. Zrinyi Ilona, akkor még Rákóczy Ferencz hitvese magához fogadá az árvát, minthogy atyja Rákóczynak hű szolgálatokat tőn. — Erzsikére mély benyomást tett Ottliknak férfias szépsége, úgy annyira, hogy a' nászvendégek közt csak ez tetszék meg neki. Észre is vevé ezt György a' lányka magaviseletén, de ez akkor korántsem volt olly illetlen és kicsapongó, minőnek a' leány szavai imént említék; sőt szende és ártatlan; — 's csak a' már most egészen megromlott Erzsi szájában alakulhatott a' multnak előadása illy meglepőleg illetlen idomra. Mindazáltal akkori illedelme is inkább csak gyönge éveinek, 's a' serdülő nő-természetnek, mintsem személyes belsőjének volt tulajdona; mert magas és nemes lelki sajátság soha sem tévedhetett vala annyira; szóval ő fiatal, a' világgal ismeretlen közönséges leány volt, mellyet az első kisértés is képes vala megdönteni. A' távozó vendégekkel Erzsi is eltünt a' munkácsi sziklavárból. Miután Tököli bevevé Kassát, Ottlik is a' városban szállásolt. Egy nap véletlenül belép szobájába Erzsi,' 's egy drága gyürűt nyujt át neki, mellyet ez Munkácson feledett volt. 'S ekkor ('s csak ekkor először) nem birván felláz.t érzelmivel zokogó hangon elrebegi szive titkát. Ottlik megindult a' szánandó teremtményen, tudatá vele feleséges létét, 's felbátoritván a' karjai közé olvadó lányt, inté őt indulati elfojtására, urnéjához visszatérésre; 's homlokára egy csókot nyomván, és hogy intéseiről meg ne feledkezzék, az éppen áthozott gyürüt neki ajándékozván, magától elbocsáta. A' leánynak e' meggondolatlan, gyöngédtelen, 's nem asszonyi vallomásában jövendő elaljasulása' első bimboja látszik.

De továbbra kell halasztanom az esetek utóbbi folyamát, mert ime megnyilik a' sötét vendégszoba' ajtaja, 's belép a' fennebb emlitettem vad tekintetű siheder; 's mögötte Erzsi ballag, szemében boszúdiadal villog, de hogy György figyelmét kikerülje, észrevétlenül egy zúgba suhan. — „Nemes vitéz ur — igy kezdé vakmerő gúnyos hangon Marczi — úgy látszik, igen kurta emlékezete van, hogy már

eddig rám nem ismert; pedig e' sebhely homlokomon jó emlékjel, — legalább reám nézve felette hathatós. De az illyen nagy urak hamar feledik a' szegény legényt, — 's azért annál nagyobb kedvem van vitéz urnak fülibe riadni, hogy ezen homlok-vágásért boszút esküdtem, 's pedig Husztra esküdtem!" — E' szóra a' legénynek egész külseje megváltozott, hangja reszketve ejté azt, szemei kimeredtek, a' kékült ajkak csikorgó fogakat szegének körül, 's minden test-izmai támadó 's mintegy gyilkoló lázadásra feszültek. De Ottliknak is mindent felvilágosita ez egy szó. Midőn t. i. 1678ban Tököli Husztot, melly egyébiránt saját birtoka vala, ismét elfoglalá, Marczi Ottlik' csapatjában vitézkedett. 'S csakugyan ott, már a' hely' teljes bevétele után, a' tilalom ellenére is a' haramias indulatú Marczi egy ház kiprédálásában foglalkozék, midőn az arra menő Ottlikot a' kirablottak jajszavai figyelmessé teszik. A' rendet parancsoló tiszt ellen kikelni 's őrültkint reá kardot rántani a' dühös Marczi nem átalkodik, — mire Ottlik a' támadót homlokba vágva, a' szegény lakost megmenté a' ragadozótól. — Azon idő óta elhagyá Marczi Tököli zászlóit, — de neki szokván már a' zavaros időkben a' zsákmányolásnak, bitang életét, több más rendkerülő suhanczczal, számtalan nyugalmas ember sarczolására folytatá. —

Huszt említésével tehát maga előtt látván a' multat Ottlik, dörgő szóval igy bünteté a' vakmerőt: „'s még mered azt visszaidézni, alávaló!" — Azonban ez elnem rettenti a' konok bűnöst, sőt annál szilajabb vadsággal ordítja, méregtől fojtott hangom: „Csak mondám, hogy ne csudálkozzál ha boszúm el ér!" — 's olly erővel csapja maga után az ajtót, hogy a' rozzant épületnek minden gerendája reszkede bele. — Alig távozott Marczi, előosont Erzsi a' szögletből. Daczos pillantással lépe György elé. „Hallád-e sorsod vészharangját? nincs választásod, vagy engem szeretni, vagy elesni ezen ifjú fegyvere alatt. Mert boszúja annál bizonyosb, mennél terhesebb oka van reá; ő nem csak magát hanem engem is meg fog boszúlni; mert tudd meg: ő bátyám." —

Sokkal jobban ismeré Erzsi Ottliknak vitéz lelkét, hogysem ezen szavaktól teljes sikert reméllene, 's azért nem is várva, az, ennyi alávalóságon végre kifakadni készülő vitéz feleletét, makacs beszédét folytatva értésére adá: hogy nem csak személye sőt egész családja ellen van intézve a' boszú, 's hahogy nem hajlik vágyaira, még mielőtt haza érne, ott terem bátyja társaival, 's feleségét, gyermekeit a' ház lángja alá temeti.

Illy elvetemültség Ottliknak minden idegeit megrázkódtatá, 's elszántan kelt föl helyéről, a' vihar daczára is haza sietendő, 's teljes megvetését halmozva az elfajult személyre befogatással fenyegeté, hahogy tüstint nem menekszik haragja elől. Ezt nem várá Erzsi, ki mindeddig csábjai erejébe bizván ügyesen de hiába használá azokat ostromló fegyverül. Illy rögtön dugába dölni látván minden erőködéseit, egy vég eszközhöz nyult. A' kirohanni akaró vitéznek utjába veté magát, 's térdein csúszva rimánkodék előtte. „György! — igy szola akadozó hangon — te hős vagy, 's mint hős nem fogsz eltiporni egy férget, nálad menekvést keresőt. Én érzem, milly mélyen sülyedtem, de tán még rosszabbá leendettem, ha te nem lebegnél szüntelen lelkem előtt. Ragadj ki a' veszély köréből, melly mind inkább szükebbre vonúl körültem, 's melly végre undokságaival el fog fojtani. — Csak te mentheted meg e' veszni induló szegény leányt, kinek egyedül te benned élt eddig javulhatási reménye. Csak a' te szerelmed lehetne azon angyal, melly messze, örökre üzné el tőlem a' bün ördögeit. A' te képed lengett jobb óráimban mindig előttem, 's csak úgy vétkezém, ha az eltünt pillanatokig szemem elől; eltünt pedig csak ollykor, midőn birhatásod lehetetlensége kétségbe ejté lelkemet, 's csúf rém gyanánt üzötti a' vétek ölébe. Oh én te benned az erényt tisztelem, oh ragadj ki átkos sorsom' karjai kö-

zül, 's imádni fogom benned az erényt, 's leghivebben fogok neki áldozni! —"

Nem állithatni, hogy üres volna minden érzéstől a' leánynak ezen kifakadása; mert a' legérzékibb ember is akad néha olly lényre kihez nemesb hévvel ragadtatik. Erzsi is szentebb valamit érzett György iránt, mint a' puszta ingerek' nemtelen tüzét, — de soha sem érzé olly igen, hogy a' hőst valóban szereti, mint éppen e' pillanatban, midőn a' boszú és szerelem ez erőszakos tusára keltek keblében; miért is öntudatlan ragadtaték a' jelen lelkesülésre.

E' jelenet lefegyverzé Ottliknak fellobbant haragját, — szánakozólag tekinte le a' lábainál görnyedező lányra, — 's fölemelé őt szelid hangon szóla hozzá. Megakará neki mutatni, hogy nem lesz nehéz ujra fellobbantani a' nemesebb érzés szikráját, ha csakugyan még el nem aludt teljesen szivében. 'S ha az igazi föltétele is, meghivá őt, jönne felesége oltalma alá, hol az erénynek valódi becsét, 's csendesb működését rövid időn átlátandja. — De erre fellázadván egész vére felsikolt a' lány: — „Hah, azt nem láthatnám nyugodtan, kit te szeretsz, óh én bizonyosan megfojtanám őt! — De most mennem kell, bátyám válaszomat várja, vissza kell tartanom gyilkos szándékát, — óh én megcsalom őt, 's szerelmedről hazudok neki, hogy lecsilapítsam; — a' gondolat, hogy te gyilkoltatol, engem is megölne, — óh György, — én téged szeretlek!" — 's kétségbeesett öleléssel ezoritá kebléhez a' vitézt, 's kiállant. Mire Ottlik kimene lovásszának nyergelést parancsolandó, — már a' leánynak 's Marczinak nyomát sem találta.

(Folytatása köv.)

Ádám Adolf.

(Életrajz.)

Ádám, egy hires zongorajátszó fia, született 1804. Párisban julius 24én. Apja semmi esetre sem szoritá a' muzsikára, 'z azért ifjuságában nem is ádta rá magát komolyan. Különféle intézetekben tanult, utoljára pedig a' „Lycée Napoleon" oskolában hol szorgalmas volt egész a' negyedik oskoláig, itt szoros barátságot kötött Sué Eugénnel a' hires román iróval, e' barátság akadályozá mindkettőnek további tanulását, mert különös szenvedélyök volt tengeri nyulat tartani nevelni 's az időt mindig ezzel töltötték, a' tanulás pedig hátra maradt. — Ádám' apja látta hogy fia a' diák és görög tanulásokra alkalmatlan, a' muzsikára szoritotta, 's mestert fogadott mellé, 's minthogy a' diák studium a' muzsikával meg nem egyezett, egynek bukni kellett, 's az áldozat a' diák és görög nyelvet érte.

Ádám ki az oskolákban mindig idegen volt, nem sokat ügyelt a' tanitóra, 's a' helyet hogy oskolába járt volna, egész napig is egy szépnél mulatott, 's a' tanitó, ki ezen jó fiú nevét ugyan a' többi tanitványok nevei közt felirva, de az oskolába megjelenni soha sem látta, csak egy képzelt lénynek tartotta.

Miután Ádám úr egy ideig tanitást kapott volna a' muzsikában, kedve jött a' templomokban orgonát játszani Párisban hol ő mise végén, mindig egy egy felséges futást játszott a' maga szerzeményeiből, melly nagy furorét okozott. E' közben a' Conservatoriumban az orgonajátszásban is leczkét kelle adni, ide tanitónak Ádám urat küldék! Ez nagy baj volt, mert Ádám csak ugy vaktába játszott, mint a' természet ujjaiba adá, 's a' kótát nem is tudta olvasni! csak ugy találgatott, — 's igy tanitott mit maga sem tudott!! De muzsikai ösztöne kitanálta, hogy azt játsza a' mi irva van, 's a' tanitvány nem is gondolta, hogy a' tanitó ur sem érti azt!!

Nem sokára aztán a' szerkesztési iskolába jutott Boieldieu kezébe, 's most kedve jött dolgozni, 's egészen megváltozott charactere, minden szorgalommal adta magát a' muzsikára, irni és tanult, 's egészen előrül kellett kezdet, mit a' nyulak miatt egykor elmulasz-

tott, 's annyira ment hogy az intézetben a' második rendü nagy jutalmat is megnyerte, mit egyenesen derék tanitója Boieldieu urnak köszön. Ám ezzel nem sokat gondolt, mert ő csak szinházrul álmodott, örökké szinházrúl ábrándozott, 's hogy ide bejuthasson volt kivánságanak, egyetlen 's fő czélja. — Ezt el is érte egyik szinházba jutott az orchestrumba minden fizetés nélküli csengetyűsnek, de ő ezzel nem gondolt, csak hogy ott lehessen. Ő szerencséjére három hires költővel Dupelly, Leuven és Langlé urakkal ösmerkedék meg, kik biztak talentumában, 's fel is szóliták egy ének készitésére mellyet egy parodiában énekelnek. — Ez az ének annyira tetszett a' publicumnak hogy őt több illy irásra felhivák, mi a' népközt elterjedt.

A' legelső opera mellyet irt „Péter és Katharina" 's ezt százszornál is többször adák, (fényes kezdet.) Utána jött „Donilora" melly hasonlag igen tetszett, de a' szinházat bezárták, 's többszöri előadas elmaradt. Nem sokára ismét „Három nap egy órában." „Josephine." „Darab az egészből" és az „Első hely" következtek egymásután, 's a' Comicai szinházba mind is előadaték 's a'mint Párisban a' cholera miatt nem maradhatott, Angliába ment által hol is több operát irt, de leginkább tetszett balletje „Faust."

Később visszatért Párisba, 's legelőször is o' „Bujdosót" irta. Ez nem annyira tetszett a' közönségnek, bár neki legkedvesebb operája, de nem hogy elkedvetlenedett volna, sőt még nagyobb tűzzel dolgozott, 's nem sokára készen volt ismét egy operája „Une bonne Fortune" melly rendkivül tetszett, és egymásután többször százszronál adák. Még ugyan az évben irta „A' tengerparti kunyhó"-t mellynek dicső muzsikája egész Francziaországban elhiresedett, azután jött „Micheline," „a marquisné," 's utóljára a' „Longjumeaui posta." Egy év ota már nem irt egyebet mint a' „hü pásztor-t, melly szinte kedves, most pedig egy nagy operán izzad mellynek neve: „a' Prestoni paraszt" mit nem sokára fognak adni Párisban.

Ádám igen nagy szerencsét tett a' könnyű a' gratia teljes muzsikában, mit már annyiszor megmutatott. Jeles még egy nagy miséje is, melly örökre fenmarad nagyszerüsége miatt.

Ádámnak szemire veték, hogy visszaél azon könnyüséggel, mellyel irni szokott, elejénte ugyan egy kissé gondolkodik, de midőn fellelkesedett, a' munkához fogott, éjjel nappal a' zongora mellett ül, s három négy hónapig sem jő ki szobájából, kivált ha valami nagy operát akar irni, 's baráti ekkor azt gondolják hogy meghalt, vagy Amerikába ment.

Lustaságát, mellyben tanuló korában veszteglett, látszik hogy elhagyta, mntatják ezt 14 operái mellyeket össze irt, de a' tengeri nyulakkal játszó szenvedélye még mai napig megmaradt, vagy ha ezekkel felhágy akkor a' macskákat még jobban szereti, kedveli. Egyszer nyolcz napig feküdt betegen bú és fájdalombul, mellyet egy macskának házrúli leesése okozott!!

Másik szenvedélye Ádám urnak, pápaszemet hordozni! de minthogy jól lát, és semmi szüksége nincs rá, 's hogy látását ne akadályozza, az orra hegyén szokta viselni!

Ádám Adolf nem csak hires hangszerző, hanem lelkes iró is egyszersmind, több munkája különféle journalokban alvasható.

Téli virágok.

Minden időszaknak megvan a' maga virága: igy például tavaszkor nyilnak a' nefelejtsek; nyárban a' rózsák; őszkor díszlenek a' hallgass meg emgem-ek és télen az asszonyok! most még is csak szépet mondtam. —

Csak az asszonyok az igazi téli virágok; mert ők mindenütt viritnak, diszlenek, szinházakban úgy mint bálakban, és más nyilvános helyeken.

A' nyár elviszi a' szépnemet fővárosunkból, 's más virágokat ád, de a' tél ismét vissza hozza őket az elhervadt virágok helyét ezerszer kipótolva!

A' szépnem vagy is a' téli virágok éppen olly felségesek mint a' más időszak' virágai: formájuk mindenféle, szinök mindenféle, növésök természetök, szépségük, tulajdonságuk különféle, és mindenféle. Nem igazság egy virágba több szépséget helyheztetni, mint a' másikba, azért a' liliom nem csunyább, mivel a' rózsa bájolóbb! nem bizon! 's azért hogy a' szegfű szebb, nárcissa sem megvetendő! úgy ám! a' virágkedvelőknek van virágkönyvük mit ők (Botanikának) neveznek, és igy van asszonyi botanika is. A' szőkéket külön kell választani, a' barnákat is külön, és bizonyos rendbe sorozni a' mint őket a' természet elrendezé, és megkülönbözteté, a' csunyát is, (ha talalkoznék!) mint ritkaságot elválasztani illik.

A' szépség igen mindenféle szinű, de van a' szépségben különös divat, valamint a' ruhákban. Van idő mellyben a' szőke, és van idő mellyben a' barna fő szépség, és van idő mellyben minden válogatás nélkül a' szőke ugy mint barna tetszik.

Ez a' különféle szin, csak a' szépség érdekét emeli, egy tánczterem illy szépségekkel diszitve, ollyan mint egy virág-ágy mellyben egyik virág a' másik' szépségét emeli. —

Egy nőszemély, magányosan csak egy részét teszi a' szépségnek, de a' szépségek, összejövetele, együtléte ez egy egész, tökéletes szépség.

Ez a' tél, ugy hisszük virágdús leend, 's nem lesz okunk a' tavasz után sopánkodni. Mindenféle virágok lesznek szebbeknél szebbek, és ritkábbak, a' tavasz virágitól azzal külömbözők hogy ezen téli virágoknak szivük van, egy szerelmes szivük van, egy szerelmes szivük, egy érzékeny jó szivük, és két bájoló szemök melly lelkünkig hat, és szerelemre ingerel!

Vigadjunk tehát, itt a' tél, mellyben a' legszebb virágok diszlenek!!

EGYVELEG.

1.) Egy fiatal ember párisban örökségét egy pár év alatt egészen elpazarlá, és 55 éves korában nincs már egyebe, mint azon hir: hogy ő egyik párisi kávéház' legderekabb, szebb, gazdagabb vendége, de tönkre is jutott ezért, 's nem volt mi őt fentartá csak azon öröklési remény, ha igen gazdag de fösvény vén nénje meghalna. De addig is élni kellett. Kölcsön kellett hát pénzt felvenni barátaitól, és az uzsorásoktol, de alig mult el hat holnap, mimidőn mindenfelől jöttek a' sok kötelező levelekkel, 's az urfit — mint hogy fizetni nem tudott — törvény elébe idézték. Azonban a' szomoruság a' fiatal embert egészen leverte, mert allig vett fel 20,000 frankot; és 200,000 kellett volna vissza fizetni. A' hitelezők a' beteget mindenkép' igyekeztek felgyógyitani; mert ha ő meghal, pénzünk is oda; éjjel nappal ágya mellett voltak 's a' legjobb gyógyszereket adták, kevés idő mulva jobban volt, és tanácsolák utaznék Olaszországba, — most vissza jött Párisba, 's elvett egy gazdag leányt, (kinek gyámatyjánál szinte van egy kötelezvénye 50,000 tallérról.) A' dolog igen dramai, nem sokára szinpadra jő egy franczia iró által.

2.) Máltában egy közkatona olly magos termetű, hogy az őrhelyeken soha sem állhatott-be a' faköpönyegbe, 's hogy ezt mindenütt ő érte nagyobbra ne csinalják, inkább káplárnak tették.

3.) Egy amerikai gőzhajónak kapitányja két alligatort szeliditett meg, mellyeket felszerszámozva ő szépen egy hajóba be fog, és olly gyorsan usznak, hogy egy gőzhajó alig érheti el, — Uj neme a' gyorsutazásnak gőznélkül!

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜLHIREK.

1.) Grog: igy nevezik Angliában a' tulzott anekdotát vagy mesét. Két angol összejött egy mulatságban 's az egyik igy kezdé: „A' waterloi ütközetnél egy hazámfiának egészen felvágták a' száját, de ő felkötötte egy kendővel 's egy pár nap mulva nem is látszot.“ — A' másik erre ezt felelé: „Ugyan abban az ütközetben egyik barátomnak levágták az orrát, de ő felvette a' földrül hamarjába a' levágott orrdarabot előbi helyére nyomta, 's kendőjével megkötötte, 's tovább harczolt, 8 nap mulva látja hogy az orra fel van fordulva, t. i. hamarjában folfordítva ragasztá oda a' multkor 's ugy forrott össze, most orrlyukai az égfelé nyilnak, de nagy tobákos lévén, még jobban megtöltheti, azonban mikor kifujja, mindig fejére kell állani!!

2.) Hamburgban Schiller' „Willhelm Tell“-jét adák a' napokban; egy jó úr, midőn kihitták igy köszönte meg: „Minthogy Schiller lelke bennem lakik, nem volt nehéz a' müértőknek tetszeni.“ — Boldog Isten! hiszen már a' szinészek is csupa Schillerek, Shakespearek, nem csuda hát ha olly kevés az igazi szinész!! —

3.) Párisban egy vendégfogadós kihirdeté hogy ő olly étkeket talált fel, mellyektől a' sovány emberek egy pár hónap mulva mind meghiznak. — Erre vendégháza tele van a' legsoványabb és szárazabb emberekkel. — Némelly emberek a' napot is káposztának hirlelik, csak hogy czéljokat elérjék!

4.) Az Angol királyné igen kedveli a' színművészetet, nem rég Knowles egyik „pupos hátu“ darabjába mint Julie lépett fel, 's igen nagy tetszéssel játszott! A' szinésznők is sokszor királynők a' szinpadon, ...!

5.) Egy német lap ezt irja: „Höcker Anna ajánlja magát minden asszonyi piperékkel, lakik a' paradicsomban, az első emeletben!“ Na, már most keresd, ha megleled. —

6.) Donizetti a' hires hángszerző, olly könyüséggel bir az irásban, hogy egész Olaszországban közönséges példabeszéddé vált. Egy este, irják azok, négy zsivány megtámadta, és barlangjokba puskákat szegezve mellének, egy opera rögtöni irásra kénszeriték, Donizetti akaratja ellen ls virradóra megirta az operát „Rozamunda“ mellyett Florenczbe 's más helyeken előaadtk.

7.) Texasban olly kevés a' nőszemélly hogy a' kormány nevezetes jutalmat, és tiszteletdijt rendelt azon asszonyoknak kik oda telepednek!

Előfizetési felhivás.

☞ *Közeledvén a' pesti novemberi vásár, szives Előfizetőinket 's lapjaink' Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek, mire a' novemberi vásárra seregleni szokott vidéki alkalmak legbiztosban szolgálhatnak.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellett állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat ügyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőséguél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Novemb. 11kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
38dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Asszonyi erő.

Történeti elbeszéllés.

NEY-TŐL.

(Folytatás.)

IV.

Csendes megelégedéssel ült együtt az Ottlik család 1687 január' havának egy estején, Anna asszony 's három gyermeke feszülten figyeltek György ur' beszédére, ki a' gyakran elmondani szokott budavári csatát ujra ismétlé. Uj ok támasztá fel most annak élénkebb visszaidézését. Ottlik nemességét, mellyet ezen nemzetség még 2dik András alatt nyert, megerősité Leopold király, 's czímerét is megváltoztatá, abba egy törökkel harczoló magyar vitéz rajzát — ama szerencsés párviadal emlékezetéül — csillagot és félholdot, — és saját nevének jegyét, L betűt tétetve. Ez tehát valódi családi ünepre adott alkalmat; 's ha e' nemzettség ekkor több ágra szakadt tagokat számlált volna, bizonyosan együtt ülnék meg mindnyájan e' nevezetes esemény innepélyét. De Ottlik György egyedül maradt volt, miután testvér-bátyja a' vallás üldözési zavarokban Kohanóczon saját lakában egy fellázadt pórcsoporttól megöletett. György tehát mint az egész élő nemzetségnek atyja és feje, valódi pátriárkakint buzditá övéit e' történet teljes méltánylására; melly annál nyomósabb volt előtte, minél jobban tudá érezni egész becsét a' király kegyelmének. Mert ő csak két évvel Buda visszavétele előtt, midőn t. i. átalános kegyelem hirdettetett a' királyhoz térő elégedetleneknek, állott ismét Leopold hivei közé, — ki különben is várva várta ezen alkalmat: minthogy egyenes lelke meg nem egyezhetvén azon pártnak mind inkább elfajuló czéljaival, már régóta kárhoztatá helyzetét, 's inkább csak testileg mint lelkileg vala társa Tököli ügyének.

„Nemde szivbe fogadod atyádnak szavait édes leányom, — szóla a' nemes asszony gyöngéden mellehez szorítva az oda simuló Julcsit, — nemde jó leánya lészesz a' hazának.“

„Ó, mindig! felelé félig reszkető hangon az eleven lányka, viszonozó az anya ölelését, — mindig, hogy megérdemeljem a' magyar nevet.“

— „És ti fiaim — ekkint folytatá előbbi beszédét a' házi ur — azt lelketekre kötöm, hogy ha egyszer felnőttök, 's rátok marad a' gazdaság: évenkint innepeljétek meg ez évnapot, ájtatos szertartással, mint azt tettük, mint második havi innepen; 's emlékezzetek felséges Urunk' rendkivüli kegyelméről.“

Zaj támadt most az urlak' udvarán, — 's a' szobában lévők világosan érthették a' házi cselédeknek idegen szavakkali viszálkodásukat. A' zagyva moraj közül egy nyers hang, melylyet György ismerni vélt, felkiálta: „A' király nevében.“ — Mire Ottlik felkelne, zavarodott családja köréből, hogy lássa mi történik künn, már az ajtó durván betaszíttaték, 's német hadi egyenruhában belépett Marczi. Gúnyosan tekinte maga körül a' magas szál legény, 's a' jót nem sejtő nemes nő elsáppult arcza különös gyönyörüségére látszot lenni; 's meg sem várván a' kérdezni induló urnak szavait,

erőtetett egyhangúsággal így szóla: „Nemes és vitézlő Ottlik György urat, a' Tököli pártnak hajdan követőjét, 's ez által a' trón és király ellen hitetlenül törekvőt, ezennel az eperjesi birószék elébe idézem 's foglyommá teszem.“ 'S ezzel átnyujtá az itélőszék elébe idéző levelet, mellyet átfutván Ottlik, szemei meredten akadtak meg az aláíráson, 's fojtott dühvel olvasá; Caraffa: Hármas sikoltás a' gyermekek' 's egy fájdalmas sohaj Anna asszony részéről követé e' név olvastatását, 's utóbbi férje mellén rejté el könyekben úszó szemeit. Jól ismeré az egesz család e' gyülölt nevet, mert sokat beszélt róla a' házatyja legujabb időben, mióta az a' számtalan befogatásokról ismeretes lön.

Annál sujtóbb vala pedig e' véletlen csapás Ottlikékra, minél biztosbbnak vélék mostani helyzetöket, 's minél mélyebbre rántá az le őket boldog egükből. — Némán tekinte le a' nemes-lelkü ur siránkozó gyermekeire, 's atyai intésekkel akará enyhíteni a' zokogásban fuldoklók' fájdalmit. De Marczi nyugtalanul riada: „Nincs itt ideje hosszu búcsuzgatásnak, — nem vesztegethetjük a' jó időt, — tova kell sietnünk. Ellenállásról pedig ne is álmodjatok, — mert az udvar tömve katonákkal.“ — Kevés perez mulva kiragadák Ottlikot hitvese 's gyermekei öléből. Nem sokára elhangzék az éj sötétében a' távozók robajja, 's a' gyászban maradt családnak egyetlen vigasztalása az Isten áldása maradt, mellyet a' bucsuzó atya idézett le mennyekből elhagyott kedveseinek fejére.

V.

Bármilly lélekemelő volt légyen is az innepélyes érzet, melly minden igaz magyar szivet dagaszta 1686nak vége felé a' budai örömnapok' tekintetében: annál szivszoritóbb vala a' gyászidő, melly a' következő év kezdetével beköszönte, 's melly leginkább felső Magyarországra önté ki öldöklő mételyét. Bár mi reményelesztő vala is a' fénykorány, melly Buda felől lövellé szét mosolygó sugárait az egész hazára: annál fagyasztóbb volt most a' fekete vészfelleg, melly a' hon' egy tetemes része fölött dörgé el haragját, 's mellynek minden villáma egy embert keresett áldozatúl.

A' sorsszellem megbánva a' védő géniusszal kötött frigyét, alattomos álnoksággal egy ujabb rémet idéze elő sötét szolgái seregéből, véres ostort adva kezébe felhatalmazá: hogy a' magyar hazát ujnemű gyötrelmekkel sanyargassa.

Caraffa tábornok arra tudá vinni álnok árulkodásaival a' királyt, hogy ez, nem is gyanitva rejtett vérszomját, 's törvénytelen viszszaéléseiről nem is álmodva, a' vétkeseknek találandók' büntetését itélő székére bizá. — Midőn t. i. Eperjesnek polgárai többszöri sarczolása után elszegényülve nem bírák többé városuknak iskolai tanitóit fizetni, elhatárzák e' tekintetben más tehetős városok baráti segedelmezésit felszólítni, — 's e' végre megkérő leveleket bocsátának Poson, Sopron, Nagy-Szombat, Zólyom, Besztercze, Lőcse, Kassa, Debreczen városokhoz. A' levélvivőbeni választásuk pedig szerencsétlenül Palásdy Gáborra esék, ki hajdan Tökölyinek ismeretes pártvezére vala. Ezen egy körülmény alapul szolgált Caraffa fondor gyanakodásinak, ki erre egy alattomban szőtt, messze ágazó összeesküvésnek vádját épité, 's ezt még azon koholmánnyal tetézé: hogy Palásdy nagy menynyiségü pénzt és leveleket vitt légyen a' munkácsi várba honnét azok Tököli kezéhez szolgáltatandók lennének. — Ezen koholt elemekből alakitá Caraffa a' királyhoz intézett vádoló levelét, mellyben a' felső magyarhoni nemesség és polgárság legnagyobb része rágalmaztaték. Az ügyes hizelgő a' veszélyt a' legszörnyebb színekkel festé, de nem is feledkezék meg saját éber vigyázatában hasonló fényben előadni; 's teljes hatalmat kért a' bűnösök megbüntetésére, 's azon eszközök használására, mellyeket a' körülmények szerint szükségeseknek, 's belátása szerint legalkalmasbaknak itélend a' gonoszság lakoltatásá-

ra, sőt olly hathatósaknak, hogy a' bünös szándék legrejtettebb titkait is elfojtani képesek legyenek. Kinsky és Strattmann ministerek szándékait Leopold előtt a' legbuzgóbban támogaták. — A' király tehát saját lelkiösmeretességéről ítélve szolgáinak igazságszeretetére, felhatalmázá őt a' vétkesek megbüntetésével, de a' magyar törvények értelme szerint; 's kitiltván mindazoknak kérdésre vonását, kik már a' királyi kegyelem által bocsánatot nyertek, ha csak e' bocsánat után ujabban megint nem tévedtek volna az ellenügyre.

Kezében volt tehát most Caraffának az álnokúl kicsalt, kirekesztő hatalom, ezen vérszopó szörnyeteg kezében, ki nyilván vallá: „hogy ha tudna testében egyetlen egy, a' magyaroknak kedvező eret, kivágná azt 's a' tüzbe vetné.“ — Caraffa tehát, mihelyt gondjára bizatott e' föld, mellybe olly ördögi álnoksággal hinté el vad gyülölsége magvait, azonvolt azonnal teljes erejéből, hogy minél hamarább gyümőlcsözésre siettesse, 's minél bujább tenyészetre átkos növényeit, — 's ezen föld felső Magyarhon volt, ezen gyümőlcsök pedig a' gyülölt magyarok fejei valának. Bírói pályáján vezérelve gyülölség és segédeszköze vád és kinzás, végczélja vér vala. Debreczenben és Eperjesen, (itt saját elnöksége alatt) bírókat valaszta, haszonleső embereket, kik parancsinak 's önkényes dühének hódoltak, mint az igazság szent szavának.

Mindenfelé kémeket 's poroszlókat küldé, kik vagyonos, 's már csak ezért is gyanús, embereket tömlöczeibe hurczolának. Harmincz bakót fogadott bérbe, nyakazás, nyársolás, kerékentörés és felnégyelés végett, — 's mindegyiknek hatszáz forintot igért, ki ujnemű kínszereket tudna kigondolni. — Mindaddig folytatá pedig a' dühöncz véres garázdaságit, míg felső Magyarhon követei Bercsényi Miklós gróf, és Barkóczy László báró, a' nádor Eszterházy Pál vezérlése alatt Bécsbe nem mennének, e' törvénytelen véritélet eltörlését kivánni. Leopold akkor eliszonyodván Caraffa embertelen visszaélésén, e' rémitő hóhérkodást megszünteté. —

Tömve voltak a' tömlöczök, nagy részint ártatlan foglyokkal, 's Februar 20kán kelle kezdődni a' halálos biráskodásnak. — Viradtakor tompa zúgás hallatszék Eperjes vásárterén, 's ollynemű zaj, millyet egymásra hányt gerendák 's deszkák szoktak okozni. Majd utóbb a' dörömbölés bizonyos meghatározott csattogásokra változék, mintha kalapács ütései hallatnának a' deszkázaton. Némelly, még csendesen alvó polgár felriasztva kinyitá ablakát, 's úgy vevé észre, hogy a' zaj Caraffa ablaka alatt tanyáz, 's egyes lámpások ide 's tova bolygó fényénél emberi alakokat láta mozogni, 's valami fa alkotmány felkészitése körül foglalkozni. — Mire a' reggel levonná Eperjes felől az éji fátyolt, — 's a' lakosok dolgaik után indúlni kezdenének: az aggodalom néma pillantásaival néztek egymásra az utczákon összeakadó ismerősök, 's félénken kerülék a' vásártér közelségét, — míg mások ujságvágyo bámészkodással tódultak Caraffa ablakai alá, az ujnemü épitményt csudálandók; — mert készen állt — a' vérpad.

Mig ezek a' piaczon történtek, Caraffa egész kényelemmel nyujtódzék ágyán, 's a' zörgés hallására, melly fülének a' leggyönyönyörűbb zene, szinte kiderült sötét homloka, mellyet más alkalommal, midőn a' magyarokra fordult gondolata, a' düh redőivel borítá el felforró gyülölködése. — Felkelvén pulya nyughelyéről, — boszú tervelései miatt annyi álmatlan éjekben uj vér-gondolatok gyakori műhelyéről — benyitá egy mellékszobának ajtaját, imigy szólva: „Nézz ki csak kedves! a' piaczra; mint tetszik a' szinpad? szép vigjátékokat fognak ott nekünk játszani.“ — ‚Látom‘ — válaszola egy nyers asszonyi hang — ‚derék; csak kár hogy olly puszta, 's nincs posztóval bevonva.‘ — „Felesleges költség volna; különben is a' megnyúzottak bőreiből húzatok rá szőnyeget“ — röhögve felel Ca-

raffa; — siess öltözködéseddel, 's jer ki, majd itt együtt gyönyörködünk rajta a' reggeli közben. —

Nem sokára egy magas termet lépe ki az imént kinyitott ajtó küszöbén, mellynek inkább tömöttség mint karcsuság vala bélyege; nagy szemívei alól két sötét szem villogott elő, és szájszegletei körül örökös gúnymosoly vonaglott. Rendetlen pongyolája nem nagy gondra mutatott, hogy a' tábornok előtt csak díszesen akarna megjelenni.

„Nos, mit gondolsz" — e' szóval fordul Caraffa a' nőszemély felé — „elég magasra jut-e barátod, ha fellép ezen pólczra?"

‚Barátom?' — kérdé zavarodtan a' lány, 's gyönge pir lebbent el arcza fölött — ‚vagy igen — ő? Óh, úgy vélem biztosítva lesz legalább, hogy ha lefordúl is magas helyéről, többé nem szegi nyakát; — gúnyizmai még élesbekre húzódtak, 's egy gúnyos sanda pillantás nyilalt szeméből Caraffára, mellyet azonban ez észre nem vőn.

„Engem legalább nem vádolhat — folytatá kaczagva a' tábornok — hogy kisebb méltóságot adok neki, mint kivánt. Ő Tökölit akarta volna hajdan királlyá tenni, 's úgy legalább is ministere lett volna; — lám én pedig őt magát ültetem a' trónra, 's a' hóhér fogadom úgy elvégzi minden ügyét, hogy többé mire sem lesz gondja."

‚Csakhogy sietni kell vele' — szóla közbe ravasz hanghordással amaz, mintha valamit kilesni akarna, mi közben hiúzkint forgatá szemeit — ‚mert mint Múnkácsvárban kitudtam, hatalmas barátjai vannak, 's ki tudja ...'

„Ha ha, — mióta Tököli legjobb barátjától a' töröktől Drinápolyban zárva tartatott, — nagyon csökkent pártfogoló ereje; visszaengedék ugyan gróf uramat úszni kedvencz életének nyugtalan hulláma kőzé, de csak, mivel tudák, hogy bizony nem igen fogja többé a' vizet zavarni. Magát is alig birja tartani a' viz szinén, — 's hogy ő segitsen valakin, ki egyszer az én kezeim kőzt van — itt felemelt szava és szemöldei dagálya önérzetét árulák el — az ollyan bolondság, mintha egy béka akarna tóba fuló embert kiráncani."

‚De van ott a' sziklavárban egy asszony is — ellenszóla szemtelenül a' leány — ki igen kedvező pillanatokat váltott menyekzői napján, persze csak úgy Tököli háta mögött, a' vitéz urral; — 's vontatva ejté utósó szavait, 's pokolbeli kárörömmel mereszté szemeit Caraffára, várva, minő benyomást teend reá ezen alávaló rágalmazása.

„Hah! ne emlitsd ezen asszonyt" — pattana fel tajtékzó dühösséggel a' tábornok — „mert feledhetném, ki áll előttem, 's boszút állva az ügyünkre sütött szégyenbélyeg miatt, helyette téged fojthatnálak meg. Hogy lehetett csak Caraffa olly gyáva? egy várba zárkózott asszonytól magát elijeszteni! felhagyni az ostrommal, 's elszaladni! Pokol nyelje el a' gyáva embert! De kitisztítom e' szennyet. Rá kerűl a' sor még ama konok, fürthajú hős kígyora is. Nem nyugszom, míg kezemben nincs a' sziklafészek, 's míg fészkében nem tiprom el a' viperat, Rákoczytól maradt fajzatával együtt! — 'S hogy egy részben csakugyan állott szavának a' tábornok, a' következés tanusitá; — mert egy év mulva hatalmában vala Munkács, mellyet azonban inkább árulás mint hősi merény játszott kezére. —

Csaknem kifogyott lélekzetéből a' boszús beszélő, — 's nyugtatólag karolva át az ijedséget tettető leányt, az ablakhoz fordúltában igy szól: „Nézd csak a' bámész majmokat, mint lesik a' történendőket; nem sokára szószólóik legördülő fejeikkel játszhatnak. — De ihol Erzsi, a' reggeli. — 's leűltek azt elköltendők. —

(Folytatása köv.)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Megaláztatás.

(Sonett.)

Te voltál a' föld' első édene; —
A' legszebb rózsák arczidon nyilának,
Báj-ajkaid' szív-olvasztó dalának
Csak árnya volt a' csattogány-zene.

Oh! bár alá nyugodnám lombozatának!
Ez égi dal, e' rózsák' kelleme
Talán örökre üdvezítene! —
Lelkem' fohászi illyenek valának.

De őrt állott negéded' angyala,
Ott a' dicső éden-kert' ajtajában;
'S el-üzeték bús lelkem általa. —

Évek multán, ím! minden romba dűle!
'S hogy illyt őrzött — szégyelve önmagában:
Most, későn a' rút angyal — elrepűle.

Pájer Antal.

Sir fölött.

Szent nékem, óh mind örökre szent e' hely
Hol, szánva a' nagy ég a' szenvedőt,
Báj homlokán egy angyal kellemével
Nekem leküldte őt.

Szent nékem, óh mind örökre szent e' hely
Hol birni őt olly édes volt hit,
'S hol bizton csudálhatá e' hű kebel
A' lányka bájait.

'S bár az ég ismét kegyébe vette fel
Őt sujtva a' szívében boldogot
Szent nékem, óh mind örökre szent e' hely
Mert lánykám nyugszik ott!

Bérczy.

NÉPDALOK.

Sajó-tól.

I.

Csaplárosné gyöngy violám!
Köszöntsön egy üveg bort rám,
De vizet ne töltsön bele,
Mert kedvem' oltaná vele.

A' vizre nagyon haragszom,
Mig csak élek meg sem iszom,
Hajtson malmot, partot mosson,
De torkomba soh'se jusson.

Hideg a' vizivó vére
Szép leányka szerelmére;
Hej pedig, mi furcsa lehet,
Ki csak úgy hidegen szeret!

Vigadok én jó előre,
Nem gondolok a' jövőre,
Bizonytalan, melly órába
Jutok a' halál torkába.

Szomorú sors! utoljára
Iszom éltem rovására
Köszöntsön egy üveg bort rám
Csaplárosné szép violám!

II.

Esik a' hó keményen fagy,
Barna babám, ha itthon vagy
Eressz-be, csak imigy vagyok —
A' hidegben majd megfagyok.

Nincs hon, máskép ajtót nyitna,
Didergeni itt nem hagyna,
Vagy késő járok felette,
Vén anyja már lefektette?

Mécs világit onnan belűl
A' küszöbön egy legény űl;
Szemközt vele a' tűzhelynél,
Az én Erzsikém nevetgél.

Most tudom már szegény árva,
Mért volt ajtód szokszor zárva;
Hozzád akkor juthattam én,
Ha nem volt nálad más legény.

Alkalmatlan látogatások.

(A' „Humorist" után.)

Az egész emberiség két hadakozó részre oszlik el, egyik a' megtámadó másik a' védő rendet követi. Mióta Ádám Évával az alma miatt a' paradicsomban összevesztek, azóta egész a' mai napig mindig nyilvános vagy alattomos háborúban élnek az emberek. A' megtámadások igen sok félék, 's apróbb csatákra

oszlanak el, de még is csak a' két főrendhez tartoznak.

Nem csak tolvajok, kik a' sötétben lopóznak az emberek után vagyonjától megfosztani; nem csak zsiványok kik az utat elálják, gyilkot tartva kezökben életet vagy pénzt kérnek; nem csak a' nagyok kik mindent hír vagy dicsőségért tesznek; nem csak a' törvénytudók, kik az egész világot pörbe akarnák idézni; nem csak a' recensensek kik méregdagadt fogakkal mindent széttépnének, mi inyök szerint nincs, nem csak ezek, mondom, élnek embertársaikkal háborgásban és örökös harczban hanem még a' mese irok; iskolás gyermekek, kik meglett emberek felett ítélnek, 's egész henyélő csoportok, millyeket egy egy kévéházban, sőt minden utcza szegleten, hol a' nap süt, lehet látni; kik aztán az embert az unalom halálos gyilkával megtámadják a' miveltség illy hangján: „idöd', vagy életed'!"

Oh pedig milly szörnyű külömbség ha az ember idejét eltöltik vagy elraboljak! A' milly kedves barátunk látogatása, éppen olly kiállhatatlan egy rest naplopóé, erőszakosé! az illyennek inkább pénzemet adnám oda, csak nyakamrul elmeme, de nem olly könnyű azt lerázni. — Ám neki nem kell pénz, néki idő csak idő kell, hogy a' maga unalmas idejét elűzhesse, 's ha magam jószántábul nem adom, erőszakot használ, és szemtelenséget, mig egyik percz a' másik után elmúlik.

Az erőszakos látogatók igazán az emberek ostora, rosszabbak a' sáskánál! ha az ilyen valahova veszi magát, ott ugyan az egész napi munkának, — mit végezni reméltél — vége, mert, bár valami nehezen megmenekszel is tőle, a' hátra lévő orák, perczek, mérgesitve vannak! Jobban lehet az illyentől félni, mint a' gyujtogatóktol vagy más megtámadó dühös csoporttúl, mert ezeket csendőrség rendbe hozza, de az erőszakos látogató szabadon jár mindenütt. Az emberek ezen osztálya egy olly betegség, melly ellen még eddig nincs orvosság! az illyen erőszakos szemtelen látogatók már jókor reggel, még a' reggeli előtt, minthogy azt is keresni kell, kezdik felséges mindennapi munkájokat, és azt a' lusta Énjöket a' restség szárnyai alatt, sétálni viszik, 's minden hová befurják. A' legnyomosabb és sürgetőbb munkád is félbe kell szakasztanod, mert ők azt felsem veszik. Ha eselédeid egyike tartóztatná, vagy éppen vissza utasitaná, akkor igy szólnak:

„No hiszen majd meglátom én, ki bátorkodik előttem elzárni barátom' ajtaját szeretném látni a' szemtelent, ki nem akarna bebocsátani az én drága barátomhoz!" —

Éz az emberre rohannak — olly képpel, mintha a' legérdekesebb hireket hoznák 's azonban a' világ leghaszontalanabb semmiségeivel fcsegik teli szegény ostromlott füleidet!

Ha bezárod a' szobát — akkor órákig állnak ajtód előtt, hallgatóznak, hogy valami nészt vegyenek észre, mi elárulná otthon létedet, — a' kulcslyukon leskelődnek, hogy árnyékod' megláthassák, 's igy szólnak:

„Ah, márma megint tréfálni akar! hiszen látom! csak nyissa ki!!"

Ha ez nem használ, a' kapu alá mennek, és ott járnak fel 's alá, mint egy őrkatona, 's ha olly szerencsés voltál ma kikerülni e' látogatót úgy másnap reggel már megint eljő, mielőtt lábod kitenned az ágybul, 's rád fut illy szavakkal:

„Ma végre megkaptalak!" —

Ha falusi jószágodra kirándulsz, 's illy szép madár nyakadra szállott, úgy az Isten legyen néked irgalmas! — A' városban nem csak mindig te vagy üldözése' tárgyra, és valamiképp csak még is menekedhetel tőle, de itt a' falun? — Reggel midőn a' természet' szépségében akarnál gyönyörködni, — puff mintha csak a' felhőkbül esett le, nálad terem mint legjobb barát, magányodban akar felkeresni, beszállásolja magát, mint egy árnyék mindenütt nyomodban van, 's ezt susogja:

„A' megosztott barátság keitős öröm!"

De ők ezen barátságos tettet meg is fizetik,

mig az ember megszabadúl tőlük. Hányszor megcsalja magát az ember még itt is? Képükből azt olvassa az ember, hogy távozni akarnak, pedig csak reményünket semmisitik! Ők e' dologban különös rendet tartanak: az illyen szép látogató kesztyűje után nyúl, 's felkezdi húzni, (az ember örül) de még ő azzal készen van, egy örök idő, végre mind a' tíz ujját felöltöztette, kalapjára néz, kezibe veszi, megsimogatja, — aztán botját keresi — — na, végre a' szoba közepén áll 's menni akar, de csak akar!! mert csak most jutott valami nagyon érdekes eszébe, mit minden esetre el kell mondani! — Ennek végeztével (mi magában semmi sem volt) ujra kezdesz éledni, — ő csakugyan megy — 's midőn megszabadultnak gondolnád magad — ő megint megáll, ő a' szörnyűség embere!

„Most jut eszembe, szól ő, hogy már ideje is volna el távozni!" Na hálá Istennek! — „Bizony, legyen olly jó, mert sok dolgom van." 's ő a' sok dologrúl 's az én rosz kedvemrűl, ujra egy hosszú beszédet tart, mig valahára nagy nehezen eltávozik.

Isten! ments meg minden jámbor embert az illy látogatóktól!

Spanyol bál.

Egy franczia tiszt hivatalos volt egy bálban, 's ezen megjegyzéseket tette: Nehéz volt ugymond egy szép asszonyt találni! öltözetük ha franczia divatot követnek, a' mi bálban mindig megesik, igen nevetséges, azonban nemzeti ruhájokban az andaluziak ollyanok, hogy a' ki lábnyomdokit megnem csókolja ezen asszonyoknak, az csak menjen a' klastromba. Egy spanyol bálban semmi sem közönségesebb mint hogy az ember szüntelen csak egy dámával tánczol, 's a' barátság mindjárt kész. Az első kérdés a' tánczntől ez: „hogy hivnak?" 's ritkán hivja (caballero-nak) úrnak, hanem kereszt nevét sohajtja. Egy este nagyon is hosszu hogy egy dámával közelebbrül is megismerkedjék az ember, 's nem is szokott engedelmet kérni, hogy meglátogathassa, hanem bál után haza kiséri, 's másnap ezután is szabadon hozzá jár. Ezen bálban voltak valami 50 dáma, és 10 férfi, férj, és testvér, rendén van, mondák hogy feleségeink vagy testvéreink magányosan jöttek, vagy mennek. Ki mondja már most, hogy a' Spanyolok szerelemféltők?! Az is megesik: hogy egy idegen hónapokig ki- és be-jár valami házba, a' nélkül hogy csak egyszer látott volna valami embert vagy urat!! Éjfélkor leültek az asztalhoz, de a' férfiak a' székháta mellé állottak (!) a' dámák pedig a' villa hegyin nyujtottak hátra egy kis hust, vagy egy pohár italt!!! Igy kell tisztelni a' dámákat!

EGYVELEG.

Némelly álvasóink előtt talán még ismeretlen a' czigarrófuttatás mindegyik lovag t. i. egy égő czigarót vesz szájába, 's ha ne elég sebesen lovagol, akkor elmarad a' többitől 's a' fogadás el van vesztve, ha pedig sebesen lovagol, a' czigaró erősen ég, képét megégeti. Ezen czigarófuttatás Jamaicában igen divatos, közönségesen 2 mérföldet kell 5 percz alatt haladni! az illynemü futtatás igazán tüzes!

2.) Egy angol tiszt bizonyos Siborn a' waterlói ütközetet — fábul vágta ki. Katonák lovak, ágyúk 's minden legkissebb dolgok is felségesen vannak előállitva. Hat esztendeig dolgozott rajta, és 30,000 tallért költött rá!!

3.) Egy természet tudós kiszámolta, hogy egy égő gyertyánál 150,000 millio szem olvashatna, ha az ember ki vehetné szemét, 's a' gyertya körül oda rakosgatná! —

HIR- 'S DIVATLAP.

HONI HIR.

Győr November 1jén 1838.

Tisztelt Szerkesztő ur! Van szerencsém itt kegyednek szeretett Püspökünk beiktatása fényes ünnepét leirnom. Méltóságos és főtiszt. Sztankovics János, udvari tanácsos, a' vecsei praedialis szék főispánja, miután a' nagy-szombati papnevelő házban igazgató és 11 évig munkás tanitó volt; 1821b. győri kananokká tétetvén, 8 évig a' papnevelőházat és lyceumot igazgatta, 's a' Győr megyei árvák biztosságának elnöke, kir. tábla praelatussa, káptalani követ, a' m. k. Helytartóság' tanácsnoka 's később, m. k. udv. Cancellaria referendáriussa lett, végre mind ezen fényes hivatalokban szerzett érdemeiért püspöki méltóságra emeltetvén, october 27—28d. fényes beiktatását ülte. 27kén Pannon halmán a' Főpásztor elvégezvén az isteni szolgálatot Győrbe érkezett.

A' külvárosban egy diszes megyei küldöttség járult elébe, mellynek szónoka Gróf Zichy Domonkos győri Kanonok ékes beszéddel üdvözölte, mire a' Püspök ő méltósága fontosan válaszolt; — a' küldöttség' főranguak, és nemesekbül, a' polgári lovagok és megyei huszárok közt a' kálvária felé haladt. — A' hosszú hidon egy szép diadal kapu volt felállitva az izraeliták által ezen felirással:

„Áldott légy, ki itt jössz, az Ur nevében!"

Ezen áthaladva miután a' város séta terén Czech János derék magyar beszédére az Urnak Főpásztora egész szelidséggel válaszolt, Sz. Benedek szerzet' templomába érkézék, hol igazi öröm tisztelkedés után felöltvén a' püspöki bibort, tömérdek sokaságú nép, harangozás, mozsárdurrogás, polgári hangászkarok zenéje mellett, fényes kiséretével a' főutczán keresztül a' székesegyházba ment, hol a' „Te Deumot" elénekelvén püspöki lakába tért.

Másnap reggeli 8 órától 12ig tartott a' fölszentelés és beiktatás. Végződvén a' nagy ünnep, ő méltósága a' szónokszékbe lépett, 's hallgatóinak ékes és szívreható beszéddel adá elő a' keresztényi kötelességeket, ezután a' főtiszt. papság, és más főrendü kisérőjitől környezve püspöki palotájába ment. Itt számos küldöttség tisztelkedék az Urnak fölkent Főpásztora előtt 's a' magas lelkü Főpap 's nemes emberbarát, szokott szelid nyájassággal fogadta a' tisztelkedők 's a' nagy férfiut forrón szeretők özönét.

Délutáni 2 órakor kezdődött a' 800 személyre készitett ebéd, mi alatt öröm versezet osztaték szét, 's vidor áldomások üritettek. A' szigetben a' köznép számára bor és kenyér osztaték szét.

Hét orakor este pompás tüzijáték volt. — Az utolsó tűzmiv, különféle szinü csillagok között a' püspöki czimert ragyogtatá, ezen felirással:

„Eljen Sztankovics János püspök!"

Ezt hangozá vissza minden szív, 's örökké is fog élni magas lelke 's nagy tetteiben az, ki erényei fényétől környeztetve közénkbe jött az Ur' nevében.

G. J.

DIVATKÉP

a' jövő lapjainkkal fog megjelenni.

Előfizetési felhivás.

☞ *A' pesti novemberi vásárra, szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek, mire a' novemberi vásárra seregleni szokott vidéki alkalmak legbiztosban szolgálhatnak.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellett állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Novemb. 15kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET,
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
39dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Asszonyi erö.

Történeti elbeszéllés.

NEY-TŐL.

(Folytatás.)

VI.

Erzsi, kit az olvasó már ismer, volt a' Caraffanál tartózkodó nőszemély. Milly viszonyban állott légyen a' tábornokhoz, könnyű kitalálni. A' magyaroktól közönségesen Táboori Erzsóknak nevezteték.

Itt helyén vélem, a' felebb megszakadt fonalat ismét felfogni, hogy a' leány sorsára némi világot öntsek. A' mikor őt Kassáról Ottlik György elbocsátá, egy reményében csalódott lánynak teljesen lesujtott indulatival indult honfelé. Véletlen összetalálkozék most Marczi bátyjával, 's megtudván ennek esetét 's lázongó gyülölségét a' vitéz ellen, csak hamar az ellentulságra szökött ingerült szivének érzete. Marczi, mióta oda hagyá Tököli szolgálatát, kalandor életének undokságiba fúlva, minden nek ellensége lön, 's éppen, mivel Tököli szolgálatában történt rajta Ottlik által ama legyalázó eset, Tököli ügyét és családját is dühösen gyülölé. Ez rábirá hugát többé vissza nem térni Zrinyi Ilona ótalmazó szárnyai alá. Erzsi tehát több ideig követé bátyja tolvaj-csatangolásit, 's ezen romlott társaságban az aszszonyi lélek legszebb erényéről teljesen megledkezett.

Mind e' mellett meguná nem sokára a' kényelmetlen kóbor életet, 's bátyjának durva vélebánását 's azon szín alatt, mintha némi kincseket hozhatna titkon Munkácsról, elvált bátyjától, ki felette sajnálá, hogy e' jó gondolatra már előbb nem tévedtek. — De nem úgy fogadá Zrinyi Ilona megszökött gyámleányát, mint ez reménylé; 's látván a' gyermeknek elfajultságát, őt örökre kitiltá köréből. Viszsza készült ez tehát ismét bátyjához; de tartva haragjától, ha hogy üres kézzel térne oda, — mit azelőtt csak szabaditó szer gyanánt használva hazudott, — most valóban beteljesité, — többneműi elorzott drágaságokon vásárla egy időre jobb banásmódot Marczitól.

A' testvéri egyetértésnek ez időtájában vala, midőn a' nyitrai határcsárdában Ottlikkal találkoztak. Erzsi azután jobb remény fejében csakugyan elfórditá Marczi boszuját, — 's a' haramja-csapat megkimélé György' családi lakját. E' közben neszt vőn Marczi, hogy Pozson megyében egy gazdag nemesnek urilakja puszta maradt a' birtokosnak ideigleni távolléte következésében; 's azért elvezérlé czinkosait Trencsinből, ama tanyára ráütendő. Erzsi nem követé őt, tudván, hogy azon kaland több napokba kerülend, 's azalatt saját titkos kalandát merénylendő Ozorócz vidékén tartózkodék. Szorgosan leselkedett itt minden alkalomra, melly őt talán mintegy véletlenül György urnak közelébe vezethetné; 's végre rendkivüli merészségre szánta magát; — kocsit fogadva, legékesebb ruháiban Ottlik udvarában hajtat, 's ott mint a' birtokosnak ismerőse, fontos dolgok közelése végett beszál. Sokat hazudott összse megtéréséről, nemesb életfolytáról, hogy e' csillogó szinekkel magához édesgesse a' vitéz férfit, — de keblében zajongó indulatok

hullámzának, — és szíve fenekén a' gyülölséggel küzdő szenvedély háborga, melly lassankint felfelé zavargott, 's végre, midőn Ottlik ezt észrevevén ismét büntető hidegséggel taszítaná vissza magától, felsodrá mélyeiből fojtott dühének sárkány-fajzatit, mellyek ördögi átkozások alakjában szórák a' nemes lelkü férfiúra boszú-jóslatainak záporát. — Az or-tanyára visszatérőt bátyjának egy küldöttje várá, ki meghivá, hogy sietve menne Komárom felé illant bátyja után, minthogy e' vidéken üzőbe vétettek. — Innét sötét pályájukon Szolnok felé vetődtek, hol Caraffa téli állomása vala, — 's ennek kerülő őreitől befogattak. A' tábornokot kellemivel megigéző lány, bátyját is fölmenté a' rá várandott keményebb sorstól, ki is magára ölté a' német egyenruhát.

* * *

Együtt ült Caraffa elnöksége alatt a' kegyetlen bíróság: a' két olasz szatócs Federigo és Giuliani, a' danzigi Draheim, 's a' sváb Burghard. Egyenkint vezetettek elő a' gyanúsok 's minden további kihallgatás nélkül kínpadra vonattak 's elitéltettek, kik között több zempléni érdemes név is, mint Pethő, Döry, Szirmay, Szemere, Nagy-Mihályi, Apagyi; — de ezek megmentettek a' haláltól, miután Zemplénből 400 darabb arany, 's huszonnégy hordó tokaji érkezett volna engesztelő ajándékul a' dühönczhöz. Kenda Mártont és Bertháty Ferenczet kinzások által akará kényszeritni a' vérbiró, hogy vallanának pártütést és felségsértést a' kassai Csáky Istvánra, 's a' szathmári Károlyi Lászlóra, kiket még sem merészle egyenesen megtámadni, fedhetlen nevöknél fogva; — de a' két kinzott állhatatosan tanusitá a' két gyanúba vettnek tisztasagát.

Mind ezek' és számos másoknak csaknem egyedüli vádlója a' Tábori Erzsók vala.

Előhurczoltaték Ottlik György is, 's mint belépe az alacsony bolthajtású szobába, 's szemközt látná Erzsit, ki a' lehető legdaczosb vakmerőséggel fegyverzé fel homlokát a' boszuság minden vérét arczáiba szökteté, mert világos lön most minden lelke előtt. Caraffa ellenben, ki vizsgálódva feszité szurdáló szemeit a' belépőre, ezen erőszakos elpirulást a' vád legbizonyosb tanújának nézé.

„Ismered-e ezen férfiut?“ e' kérdéssel oldá meg az elnök Erzsi nyelvét, ki göresösen szoritá össze ájkait, mintha azokat edzeni akarná a' rajtok kibocsátandó rágalmak égető mérge ellen.

„Ismerem, szóla kemény hangon; — 's egy a' küzdő pályára lépő bajnoknak elszánt mozdulatával közelitett két lépésnyi távolra Ottlik felé.

„Vádolhatod-e őt valamiben, mi koronás fejedelmünk iránti hivtelenséget tárgyazna?“ — kérdé a' sváb Burghard, egy köpczös kis emberke, kinek szemeiből látszott, hogy a' magyar bor ellen soha sem vállalna el illy kárhoztató birói tisztet, — 's felhuzott szemöldei intének Draheimnak, ki látszatra jegyzőséget is viselt.

„Vádolom őt a' leghivtelenebb szándékokról;“ — felele a' lány, 's minden erőködés ellenére is valamennyire reszkedni kezdett szava; — vádolom őt, hogy Munkácsvárban, hol engem szerelmi ajánlatival ostromlott, 's előbb czélt érni vélő titkos terveit is velem közlé, mellyeket azonban tudtán kivül saját füleimmel is kilestem Tökölivel váltott alattomos beszédeiből — hogy mondom, Munkácsvárban az említett Tököli gróffal szoros szövetséget kötött a' trón megdöntésére, mellynek sikere már akkor hosszabb időre tüzetett ki, 's mellynek czélja tulajdonkép már akkor is Ottlik urnak a' király pártjához térendését szükségessé tevé, hogy igy ezen álhivségnek pajzsa alatt annál hatalmasabban szőhesse a' homályban cselfogásait számos királyiaknak elcsábitására.“

„Szemtelen hazug!“ — vága közbe riadó haraggal György, — ki már nem birá visszafojtani e' méltatlan vádaktól felgyulasztott dühét,

—„A' vádló szól!“ — kiálta fel mérgesen Caraffa.

„Vádolom továbbá — folytatá zavarhatlan szemtelenséggel Erzsi — hogy ebbeli feltételiben már meglehetősen haladott is, mint ezt utósó találkozásunkkor a' nyitrahatári csárdában, megujúlt barátsága csalhatlan jeléül tett önnön vallomásából tudom.“

—„Ellenvethet-e valamit ezekre a' vádlott?“ szólala meg Federigo, a' szikár csontos szatócs kinek sötét szemei jobbja felett a' tömött fekete szömöld, szélütés következésében meghatározott közökben mindegyre rángott, 's ez által úgy látszott, mintha szemében az ördög fáklyája lobogna.

‚Azt‘ — felelé férfias méltósággal Ottlik — hogy mind ezen hazugságokat a' pokol' koholmányinak ismerem, 's az istenre bizom megczáfoltatásukat.‘

„Nem tud ellenbizonyitni!“ — rikácsola hirtelen' közbe vágva Giuliani, kinek akadozó nyelvén minden hang háromszor is rezgett, mintha sokkal többet akarna mondani, mint valóban birt, „mi kell több?!“

Kínpadra húzaték most György, hogy vallaná ki bűnös társait, kiket máreddig terve szövedékébe kevert; de ő hallgatott. Mit is szólhatott volna illy birószék előtt?!

„A' makacs halállal lakol!“ — kiálta Caraffa, kinek arczái olly forrók valának, hogy — bocsássanak meg e' kifejezésért — akár pallost lehetett volna kovácsolni tüzöknél, hóhérja számára.

„Halál fejére!“ — ordítá mind a' négy bíró egyszerre. 'S a' biróság eloszlott. —

VII.

A' reggeli köd nyugvék még a' császárvároson, lassankint higúlva sürű tömege a' magasb felhő-körbe látszék ellebbeni.

A' külvárosi kapuk egyikén, melly Magyarhon felé néz egy német ruhákba öltözött asszony sétálna ki. Öröm és aggalom harczolt arczáján, 's a' szapora lélekzés, melly mellét hullámoztatá, korántsem volt sietö lépteinek eredménye keblében hordozá ő, öltönyei redői alatt az üdvös iratot, melly csudás meleggel tölté el egész valóját.

Ezen asszony Czébányi Anna vala.

Erdélyből származván olly férfiuhoz köté földi sorsát, kiben büszkélkedni teljes oka volt's ez tevé egyéb tekintetben alapuló boldogságának tetőpontját. Mert olly nő, kiben a' nemesb tulajdonok meltánylása magasb fokra fejlődött, csak úgy lehet boldog, ha abban kihez szíve érzelme vonzá, magasabb szellemet is lát létezni, melly őt mintegy körüllebegje, óvja és védje; 's azon szellem a' lelki erő szelleme. Mindazáltal Czébányi Anna korántsem vala annyira függésben férjének szellemibb erejétől, hogy annak távollétében valami véletlen veszély vagy csapás őt gyáva elcsüggedésbe ejthetné; sőt annak szünteleni követésében emelkedvén, olly szilárd önállóságra jutott lelkülete: hogy valami veszélyes helyzetben magára hagyatva, férfias elszántságot, 's valóban hősi erőt mutata, miben azonfelül a' szelidebb nemnek olly sajátságos lélekjelensége is nagyon gyámolitá. És azért, midőn a' becsület vagy kötelesség szent tárogatója Ottlik Györgyöt bármi kétes 's vésszel fenyegető viadalra szolitá, hitvese nem merült gyáva panaszok és siránkozás özönébe, érezvén; hogy azon lelki erő, mellyet férje utánzásában sajátává tőn, leend fegyvere és pajzsa minden történhető balesetek ellen, 's hogy így a' vedő angyal őt el nem hagyja. E' szerint számára illyenkor ujnemű gyönyörkútfő fakadt: az önállóság' gyönyörét éldele; ámbár férje hazatértével szivesen és igen szívesen simula ismét a' nagyobb lelki erő kormányzása alá, — 's ez élvezet sokkal édesb, és bájosabb volt amannál.

Anna asszonyság a' szó legvalódibb értelmében asszony vala, 's családanya. Háza volt világa, mellyen kivül örömet nem ismert; férje e' világnak napja, 's gyermekei mindannyi örömangyal; ő maga pedig azon munkás kéz,

mellynek ápolása mindenkire övéi közül szelid áldást, 's a' szenvedő idegenre enyhületet ömleszteni iparkodott. Ezeken hivé ő megfordúlni női hivatásának sarkait — 's lehet-e asszonynak szebb 's nemesb hivatása?!

Ezek szerint csonkúlni kelle szükségkép boldogságának, ha csak egy gyűrü szakasztatik is ki e' lánczolatból, melly olly gyöngéden fonódott egész működése körül, melly olly bájosan kapcsolá össze lételét szebb világi reményivel! Szűnni kelle pedig teljesen a' boldogságnak, ha az, kiből mintegy kisarjadzának ágankint élte minden örömei, ha az szakasztatik ki csöndes világa köréből! Férje elhurczoltatott a' zsarnok bíró elé, kiről ugy hangzék a' hirnyelv, hogy igazságot, kimélést nem ismer, 's kinek véres készületei az egész hazát rettegéssel tölték el; — kioltatott a' napvilág, a' családi életet derítő 's éltető napvilág, — 's ijesztő sötét szálla le az Ottlik-lak fölé. Anna szerelme szövetnekével akará újjolag meggyujtani e' sugárzó örömtüzet, 's e' végett egy rendkivüli merényre határzá magát.

A' teljes hatalmu birónak sujtó karját más fel nem tarthatá, mint maga a' király, — különös királyi parancs. Oda indult teháf kegyelmet keresni, hol azt egyedül vélé találhatni, a' trón lépcsőinél, ahhoz ment kegyelmért esedezni, kitől azt egyedül méltólag elfogadhatónak ítélé a' felséghez. —

Tiltva volt azon időszakban esedező magyar hőlgyeket a' király elébe bocsátani, minthogy sokaságuk háborgatni fogta volna az udvari csendet. Hogy ezen rendelés is Kinsky és Strattmantöl, Caraffa pártfogóloitól került ki, könnyen elgondolható, kik tartottak, nehogy az oda özönlő panaszló és kegyelmet kérő asszonyok sokasága végre az igazságszerető király' figyelmét felébressze, 's a' rút visszaélés felfödözesére vezesse. Ezen oknál fogva csak a' kapukon bejövő magyar asszonyok is már mint gyanúsak üldöztettek vagy éppen visszautasitattak. Ennek elkerülésére Czébényi Anna német öltönyekbe burkoltan, 's a' német nyelv tökéletes tudásával kijátszá a' kapuőrök' figyelmét, gyalog sétálván be ottani lakoskint a' roppant városba. Hosszú idő után sok bajjal 's fáradsággal kivívé magának a' Felség elébe bocsáttatását. Lábaihoz borúlván a' királynak, egész szótehetségével adá elő férjének veszedelmét; a' legmeghatóbban festé annak már sokkal azelötti megtéréset, budai hős tetteit, 's emlékezteté a' királyt saját magas rendkivüli kegyelmére, mellyet egy érdemetlenre bizonyosan nem vesztegetett volna; 's hűsége példás erényével megindítván a' király szivét kinyeré tőle a' kegyelmező iratot. A' mint belopódzott, szintugy ki is szökött ismét Bécsből, nehogy tán ujra akadályoknak tegye ki magát, ki úgy is minden vesztett perczczel férjének életét hivé veszendőnek, 's kit már is a' kétség gyötrött nem tünik-e későn fel a' szabadító angyal György' börtönében? képzelhetni, milly kin és gyönyör-vegyes lángokat gyulasztott benne a' keblén nyugvó kegyelem-levél, melly üdvöt hozand szeretett ferjének; vagy tán már csak vérében lesz áztatandó! mellyről önnön üdve vagy kétségbeesése függ!

A' magyarhoni határszélen kocsija várá. De már is oda 'érkezett egy hű szolgája, ki kémlelődni küldetett Epesjesre, azon hírrel: hogy mialatt annyi időt Bécsben töltött vala 'az asszonyság, Ottlik ur halálra ítéltetett. Anna sietésének sebességét csak az képzelheti némileg, ki valaha a' szerelem' szárnyain repült vészben forgó kedves tárgya szabaditására. Ám hideg és tehetetlen azon aggodalmas lelki vihar elővarázolására minden képzelődés, melly csak egyes személyek viszonyait állítja a' lélek elé: itt egy egész család boldogsága fordúl meg egyetlen egy percznek tűhegyén; itt egy anya küzd a' gyászos lehetőségek tábora ellen — oh, hány ezer véletlen kisded körülménytől függ szándéka kivitele! — egy anya küzd, ki magzatainak atyját akarja a' tigrisnek már tátongó torkából megszabadítni! —

(Vége köv.)

Rachel kisasszony.

Párisban, egy idő óta, igen nagy figyelmet gerjeszt egy ritka tehetségű fiatal leány: Rachel kisasszony.

Szegény és nyomorult szüléktül származott, kik koldulással keresték mindennapi kenyerüket's ő szinte házrúl házra járt egy falat kenyérért 's sokszor félholtán tért szegény lakába, az éhségtül kinoztatva, mert hijába énekelt, hijába kéregetett! Egyszer a' boulevardon énekelt midőn Choron egy énektanitó arra megy 's hangját meghallotta. Szánakodásbul felvette a' leányt, énekelni tanitá, a' leány oriási léptekkel haladt az énekben, — de szerencsétlenségére Choron egy pár év mulva meghalt, 's most ismét előbbi koldus állapotjára jutott. De már nem volt gyermek többé, 's koldulni nem lehetett, ez okbul barátjahoz egy bizonyos M. színész úrhoz folyamadott ez vette most magához, ki declamálni tanitá, és egy pár szerepre betanitotta. De a' mester úr úgy megszerette jó tanitványát, hogy egyszer leczke helyett, szerelmi vallomást tartott. — A' leány megijedt, és könyek áztaták szép szemeit, — a' vénszinész gyalázatos szerelmét ugyan megvetette, vissza utasította, de kenyerét el-is vesztè, mert a' háztul elküldetett.

A' szerencse kedvezett, egy nemes úr ki hirét hallotta, becsületesen felruházta, és tanitót fogadott mellé, mert a' leány' talentumát, és nemes szivét eszre vette. A' conservatoriumba küldé most hol többször játszott, de a' publicum nem várt valami rendkivülit, hanem Monval ur, a' „Gymnase" szinház igazgatója megismerte a' gyémántot, és 3 évre lekötötte a' szinházhoz igen csekély fizetés mellett. — Ő fellépett, de nem vigjátékra való lévén, kevés figyelmet gerjeszte. Monval úr megszolitá hogy neki nagy talentuma van, 's itt ugyan le van kötve, de jobb lesz a' „franczia" szinházhoz menni, és mig ott helyet kapna, addig fizetését Monval ur rendesen kiadja.

Ő csak ugyan a' franczia szinházhoz jutott, 's miután három hónapig a' franczia nyelvet tisztán beszélni megtanulta volna, régi classicus darabokban lépett fel. —

Játéka ollyan volt hogy Talma óta hozzá hasonlót nem láttak a' párisiak, győzelmét kivivta, hire, neve elterjedett. —

Most, — ha ő fellép a' szinház mindig tömve. A' mint Rachel kisasszony játszik, azt leirni nem lehet; a' legszigorúbb criticusok bámulnak csudálkoznak, mert illy szinészi játékmodort soha sem láttak.

Jelenleg Rachel kisasszony csak 16 éves, de termete, szép, karcsu, meltósággos; arczkifejesése szelid, a' bánat és szenvedés ömlik rajta szét, 's ezt a' bánatot és szenvedést olly erővel tudja hallgatóival közleni, hogy a' szikla szivü ember is könyekre fakad. Ő egészen uj, soha nem ismert módon játsza a' drámákat, 's ezért az egész parisi nép szereti, tiszteli, dicsőiti és bámulja; — csak kenyeres társneji gyülölik! —

Három év előtt még koldus leány volt, 's most 20,000 frankot kap a' „Franczia" szinháznál. Im kinek tehetsége, szorgalma, igazi kedve van a' szinészethez, rövid idő alatt is mennyire viheti! — De ő folyvást tanul, 's mindig gyengének vagy közönséges szinésznőnek tartja magát, 's a' nagy dicséretek és magasztalások: hogy ő a' világ' első szinésznője lesz a' dramában, hogy ő utolérhetetlen, hogy ő hozzá hasonlót soha nem láttak, — nem kábitják őt el, nem bizza el magát (mi a' szinészet mérge), hanem szorgalma által iparkodik, hogy a' „szinésznő" nevet ugy mond megérdemelhesse! — Szerencse vezesse lépteit, ki a' porbul illy magosra emelkedett!!

Gondolatok.

1) A' nemes lelkűség a' gonoszt még gonoszabbá teszi.

2) Elébb lehet a' szelet feltartani, mint az emberek gondolkozását megakasztani.

Az utolsó O' Connor.

(Vége.)

William levelének tartalma ez:

„Van szerencsém Borosházy urat üdvözleni, és kérdezni, hogy tegnapi szavai sértő szándékkal voltak-e elmondva; mert ez esetben nem hagyja abban a' dolgot."

William O' Connor.

„Ezt kár volt neki irni, — mondám — mért ő igen ügyes a' lövésben, 's éppen olly jártas a' küzdés' bár mi nemében is. Büszke ő erre, 's azért minden legkisebb alkalmat megragad, hogy a' dicsőséget fentarthassa, 's ujakkal erősitse." Később lépteket hallánk közeledni 's egy inas e' levelkét adta át:

„Igen sajnálom hogy szavaim O' Connor lordot megsérték, mit én éppen nem akartam, de ha ő annak veszi úgy sietek kivánságának eleget tenni 's felhivom a' fegyver választásra."

Borosházy.

„De ugyan mond meg barátom tulajdonkép mi igazi oka ezen párküzdésnek?" kérdém a' lordot.

„Az, hogy tegnap egy nevezetes summát elvesztettem, 's én nem tisztának véltem a' játékot, 's Borosházy ezen kétkedést, nagy megsértésnek vette, 's im ez a' következése, már most pénzem, becsületem, nem, egész életem kétes," — felel a' lord bizonytalan hangon, melly a' kétségbeséshez hasonlit.

„Bátorság lord, majd megválik mi lesz a' vége!" —

A' párküzdésre pisztolyt választa Villiam akaratom ellen is; a' hely pedig William vára 's Borosházy lakása közti erdőcske. Ezek határozatával elakarám hagyni a' várat; de William reszketett a' gondolatra hogy anyjával, és menyasszonyával egyedül kell lennie, viszszatartoztatott. A' társasági terembe mentünk, hol lady O' Connor és Anna egymásmellett ülve hallgatták O' Gradi' felolvasását. Lady O' Connor mosolygott midőn fiát Williamot megpillantá, maga mellé hivta 's kéré ülne le, 's mondaná meg okát zavarodásának. Én féltem hogy titkát elárulja, de ő még is elég okos volt a' beszédnek más fordulatot adni, nyugtalanságát elpalástolni, és a' mamát megnyugtatni, de azért a' legügyetlenebb szem is láthatta a' változást, mert William égett mint tüz 's szemeiből szokatlan fény sugárzott. —

Midőn a' dámák elmentek William sogorának O' Grady urnak elmondá a' dolgot 's szobájokba mentek; én is a' magaméba tértem, ablakom elébe állva nyugtalanúl vártam az idő folyását, mert álmot hiába kerestem; de a' hüvös est, nem hogy csillapitá zavart gondolatim, sőt még jobban fellázitá, mig Williamhoz menék.

Őt alva találtam, fejét tenyerébe lehajtva. Két gyertya égett asztalán 's rajta papiros, levelek 's iró eszközök hevertek. Bár milly lassen lépdeltem is hozzá ő felébredt, kezét nyujtá és megköszöné azon szivességet, hogy a' párlövésnél segédje leszek. Ő mindenkép szerette volna e' veszedelmet elháritani, de Borosházy mindenütt gyávának fogja hireszteni, 's e' szégyent inkább halállal cseréli fel.

„Itt van két levél" mond a' lord elszántan, az esetben ha meggyőzetném, egyiket add az anyámnak, másikat nőmnek, 's mond: hogy a' világon mindenek felett őket szeretém, —" hangját a' fájdalom elnyomá 's egy erős kézszoritással akarta tudtomra adni milly nagy lelki háborodásban küzködik.

E' pillanatban valami gyenge sirás hallatszott az ajtón; — mi hallgatóztunk, és csendesen megint kezdtünk beszélni, most ujra sirás és zokogás ébreszté figyelmünket. Én az ajtóhoz futok, kinyitám 's uram istenem mit látok? Anna William jegyese a' küszöbön térdelve halaványképét kezével takará, 's fájdalmát könyűkben önté ki.

Ő tudta a' borzasztó titkot, szerelme sejteté vele.

William ölébe fogadta kedvesét, 's erősen melléhez szoritá erősen, mintha egybe akarnának olvadni.

E' szivreható jelenést soha sem felejtem el.

„William, maradj, maradj!"

‚Becsületem kivánja, mennem kell. Nem nézhetnélek édesem, meghalnék szégyenembe, ha kérésednek elég gyenge volnék engedni! — Nyugtasd meg magad, félelmed lever, pedig erőre van szükségem!'

Anna karjaiból iparkodott kiszabadulni, de a' szép hölgy egyszerre elsikolta magát, ajkain elhalaványultak, és egész teste reszkedni kezde, t. i. O' Grady lépett be, egy pár pisztolyt tartva kezében, 's búsan jelenté a' határ időt. A' szép hölgy öntudatlanúl rogyott össze kit egy cseléd oltalmára biztunk, 's távozánk.

Egymás mellett lovagolva némán haladtunk a' kitűzött hely felé, 's midőn fele utját hátra hagytuk, egy gyalogúton csaptunk be hamarábbi oda juthatás végett. Itt ismét új jelenések! Ezen párküzdést mi titokban akartuk végezni, és ime mindenik tudta mert felfegyverkezve láttuk az egész falut, kik szinte a' párlövési helyhez tartottak.

A' kitűzött helyen nagy csapat parasztok és asszonyok üdvözlék O' Connort, 's örömriadva kiálták: „éljen O' Connor!" — E' pillanatban érkezék meg Borosházy segédével.

A' falusi nép körül vette O' Connort, — 's átkokat hányt az ellenfélre. O' Connor lecsendesité hiveit e' szavakra nyiltak ajkai:

„Édes, embereim, szivből köszönöm néktek ezen részvételt, mellyen a' veszedelemben vagytok irántam, de az ellenség itt úgy kivánja, hogy véle megvivjak, — bár mi vége legyen is, kiméljétek őt."

‚Átok száljon lelkére!' kiálták a' parasztok ‚vesszen a' gyalázatos, mert a' gyilkos még a' mi nagyságos urankat is megöli!'

A' két ellenfél helyet foglalt.

Borosházy 9 lépésre határozta a' távolságot, 's azt kimérve, mindegyiknek kezébe adtuk a' töltött pisztolyokat, 's a' két ellenfél némán állott helyére. Az egész teren pedig neszt nem lehete hallani, mindegyik csak nézett, figyelt 's e' dolog kimenetelét várta.

„Készen van O' Connor ur?" kérdé Borosházy segéde.

‚Készen van.' feleltem én.

„Tehát:"

'S e' pillanatban O' Connor, a' nemes lelkűségtül ébresztve a' levegőbe lőtt. Borosházy segéde azt tanácslá urának e' nemes peldát követné, de ő nem majom, szól egykedvüen jogát fentartani kivánja.

Ujra csendesség.

„Borosházy készen van-e?" kérdezém én.

‚Készen.' felelt segéde.

'S a' mint e' szót elmondá, William vérítől elboritva rogyott a' földre, a' golyó éppen szivénél találta.

„Barátom, édes barátom!" szól fájdalmas hangon, „vidd haza e' szomorú hirt anyámnak, 's kedvesemnek, mond, milly nagyon szeretném még egyszer látni, mond — hogy — ah — — — csókolom" — 's lenni megszünt.

* * *

E' volt szomorú vége az O' Connorok utósó tagjának; menyasszonya Anna a' mint e' hirt meghallá szörnyűt halt, Williám anyja pedig gyászba öltözve siratta egyetlen fiát. Borosházy mint eddig — ugy most is hamis játékával keresi kenyerét, az az nyilvános tolvajságot űz, 's ki hamis játékát helybe nem hagyja, becsület-sértés alatt párviadalra hijja ki, 's minthogy ezekben igen gyakorlott, mindig szerencsésen menekszik meg.

Chaosz 's a' nap.

„Légyen monda az Úr, és a' zavarék Chaosz eltünt.
'S lett ég, föld, viz, tűz, csillagok árja, 's a' nap
Mint Chaosz érzelmim, hajdanta zavarva valának;
Eltünt ez, 's már most van napom: a' szerelem!

Csóka.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Magyar szinház. November 4-d. „Tékozló.“ Két fő illedelmi szabályt, sőt józan polgári rendet, sohasem szabad a' színembereinek, vagy magának a' szinészetnek is, mint erkölcsi testnek, szemügy elől eltévesztenie; tudniillik: a' köztársaságnak egyes személyét színpadon bár mimódon megsérteni, vagy a' szinházat személyes gyűlölségek' csataterévé tenni. A' mi szinházunk, ugy látszik, a' józanabb szinészetnek ezen első elemi tanulmányát sem tette még sajátjáva. Itt föllép munkájaval valamelly iró, 's a' napi renden levő rágalmas polemia mezején, föllázzadt indulatinak ugyszólván egész dühéből, elegendőleg nem furkács-tamáskodhatván, a' szinpadot teszi, a' semmi tekintetben oda nem illő személyes gyűlölség' csataterévé, vagy mikép a' „Tékozló“ mai előadásában Valentin asztalos' szerepében Szerdahelyi ur tette, elénekli egy szinész, hogy — „van egy iró, kit a' közvélemény már ugy is megvetett, ha ő kezei közé kapná, ő majd megyalulná.“ — Lehetnek kiknek illyesmi tetszik, de egy szinészet mellynek példás, fedhetetlen viselettel, művészi működéssel egész erejéből arra kellene törekednie, hogy méltóvá legyen országos intézetté alakíttatni, nem illy magaajánlással készül a' nemzet józanabb részének tetszeni; mert ahhoz hogy piszkokat declamáljunk vagy énekeljünk a' társaság' polgárai ellen, ahhoz nem szükség nemzeti szinpad, ott vannak a' piaczi kofák padjai fölállhatni akármelly kofapadra 's a' csakhamar összecsődülendő nép előtt, szinte illy piszkokat declamálhatni vagy énekelhetni, mig a' szinpad nemesebb rendeltetése becsétől, illy tettek által megfosztatik.

November 5-dikétől a' színpadi mutatványok sora: „XII. Károly Rügen szigetén.“ Novemb. 6-d. „Parlagi Jancsi.“ 7-dikén „Bájital.“ 8-kán „Bartolomeo Caramanno.“ 9-kén „Beatrice di Tenda.“ 10-kén „Veszedelmes Nagyné.“ 11-kén „Peleskei notárius.“ 12-dikén „Bájital.“ Ez előadások egész sorában ujság csak a' „Bájital“ víg opera olaszbul a' derék Deáki F. Sámueltől, ki literaturánkban mindeddig a' legszerencsésebb 's legjobb opera forditó. Schódelné Adina szerepében, a' Bájitalban, a' szó legvalóbb értelmében az egész közönséget elbájolta, jól játszotta Dulcamarát. Szerdahelyi úr, kit a' derék forditó, az e' szerepben híres Frezzolinak minden fogásaira eltanított.

DIVATKÉP 19.

Téli 's őszi férfi divatviseletek.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő* 1839*d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellett állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 *frt., képek nélkül* 5 *frt pengő; helyben ugyan illy módon* 5 *vagy* 4 *frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

Novemb. 18kán

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

40dik szám.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Asszonyi erő.

Történeti elbeszéllés.

NEY-TŐL.

(Vége.)

VII.

Csak egy napi távolra vala már Anna Eperjestől, midőn a' koromsötét éj egy falusi korcsmába kénszerité, nehogy az ismeretlen vidéken eltévedvén, továbbra halassza czélhoz érését, mintsem egy éjjeli veszteglés teheti. Az egyetlen külön-kamara, melly a' házban volt, 's az asszonyságnak nyugvó helyül adatott, inkább ólhoz, mint szobához hasonlita. Ajtaja zárhatlan; mennyezete néhány rozzant gerendán nyugvó deszkából állott, 's a' tágas réseken, mellyek a' gyéren rakott deszkázat közt maradtak, láthatni a' padláson felhalmozott szalma és széna tömegeket, 's ezeknek egyes szálai a' réseken a' szobába lefityegnek; 's ezen padlás ürében tanyázó denevérek vigan repdesnek a' deszkázathoz ütődve, hová őket a' szobában pislogó fonalnyi gyertya halavány fénye csalja, a' réseken minduntalan ujabb rohammal átjuthatni törekvőket.

Bármi nagyon törődött legyen is Ottlik asszonyság teste, a' nagy utazási fáradás után, mégsem alhaték el, szüntelen maga előtt látván szenvedő férjének alakját, 's aggodalma szüntelen véres szinekben megujitván azt előtte. Éjfél lehetett, midőn a' mellékszobában, melly a' vendégszoba volt, 's mellyet csak deszkafal zára el, — gyanús suttogást hall, férjének nevét emlegetőt. Nem sokkal ezután megnyilik az ajtó, 's egy izmos férfi közelít fekhelyéhez. A' felszökő asszonyt igy üdvözli egy ismert gúnyos hang: „Tisztelettel jele tem a' nemes asszonyságnak, hogy már későn jár, — mert gyanitom utjának czélját; — Ottlik urnak holnap fog két keze és feje levágatni, 's igy hasztalan reményli búcsu-ölelését és búcsu-csókját.“ 'S e' szavaknál rémitő vigyorgás huzá széllyel az embernek ajakit.

Meredten álla Anna, mint villámsujtottan, 's fagy járá át vérét, 's feje szédelgett. Majd reszketni kezde, 's elakadt nyelve feloldódott. „Még nem késő“ — susogá alig hallhatólag, kétes akadozással, mintha ön magát akarná hitegetni, — „még megmenthetem őt!“ 's egy mély sohaj lebbent el szorúlt melléből. De e' fohászban egyszersmind enyészni látszék minden gyötrelme; ez volt elcsüggedésének halotténeke, melly szíve mélyéből uj életerőt idéze föl. „Megmentem őt!“ — — kiáltá természetfeletti lelkesüléssel, 's ragyogó mosolyában az ég angyalainak biztatása látszék visszatükröztetni. Elszánt lépést tőn az ajtó felé.

‚Nem úgy! — szóla ördögi szempislogással, őt karon ragadván, az izmos legény, — már az az én gondom, hogy meg ne mentse őt; mert tudja meg, innét nem szabadúl az asszony, mig én nem bocsátom el.‘

„Hah! nem volt elég őt elhurczolni békés csendéből? még rajtam is boszút akarsz tölteni órgyilkos? segitség!“ — igy sikolta csaknem kétségbesetten Anna.

Marczi, mert ő volt az, ki ujabb kutató csatangolásit követve ide érkezett, 's a' betérő asszonyságra az este rá ismert, — Marczi

gyönyörködőleg tekinte az egész erejéből küzdő asszonyra, mint valami fene vad a' körmei közé esett martalékra, 's nyugodt hidegséggel válaszolá: „Hijába kiált segitséget, — a' szomszédok messze vannak, azok mit sem hallanak, — a' korcsma emberei az én kezemre dolgoznak, kocsisa pedig az istállóban szorosan megkötözve nyöszörög; — 's erre Anna ájultan rogyott a' földre. Most Marczi őt elereszté, 's ezt mormogá: „Jó, hadd heverjen, — innét ki nem megy; majd reggel felé a' pinczébe zárjuk, 's bekötözzük száját" — 's az ajtó elébe feküdt, foglyát őrizendő.

De alig nyujtódzék ott el, Anna, ki korántsem volt eszmélet nélkül, rögtön felugrik, 's mielőtt a' meghökkent tolvaj-őr felszedné magát, székre ágaskodván, a' már elfogyandó égő gyertyát a' padlás szalmája közé dugja. Körülharapódzék azonnal a' láng, — 's míg a' közös zavar örvénye Marczit is elkapja, Czébányi Anna kocsisát feloldozván diadalmasan elillant.

VIII.

1687nek martius 15 és 22én az eperjesi mészárszéken számos áldozat vérzett el, részint nemes urak, részint tanácsosok, — kiknek testeik, miután jobkezök 's fejök leütteték, felnégyeltetve a' város utczáin kifüggeszteték. Feldmayer Simon, hajdan Tököli alatt kapitány, de azután a' király hive, 's vitéz ostromló a' budai várfokon, önmagát szurá keresztül, a' gyalázatos halált elkerülendő; teste mindazáltal felnégyelteték. Roth Mihály mindennemü kinzást álla ki, 's haláltóli megmentését barátja tíz ezer talléron vásárlá meg. Faja Dávid, kassai városbiró, a' kinok súlya alatt megőrült, 's a' tömlöczben meghalt; azonban teste még is felkonczoltatva az akasztófára függesztetett. — Illy itélet alá esett sok ártatlan családatya! —

Éj volt, Ottlik György álmatlanul ült a' nedves pinczében, melly tömlöcze vala. Erzsi úgy intézé, hogy ezen alagba zárassék, mellynek utczára nyiló ablaka éppen a' ház előtt felállitott vérpadra szolgált, — hogy Ottlik minden kivégeztetéseket maga előtt szemléljen 's igy a' halál iszonyai őt inkább meghassák. — Álmatlanul néze maga elébe a' hős férfiú a' vastag sötétségbe, és az éhség által sanyargatott tagjain a' bádjadtság és hideg ömlött el. 'S a' mint oda merestė szemét a' koroméjnek legsötétebb zugolyába: egy nyájas alak látszék abból kibontakozni, őt vigasztaló, — 's ez hitvesének képe volt. — „Itt kell tehát hagynom e' világot — igy sohajta fel fojtott hangon — mellyet te olly széppé tevél áldott lélek! melylyek csak a' te szerelmed tőn kedvessé!" — — Tompa csörgés szakasztá meg önbeszédét; — a' tömlöcz ajtaja megnyilt, 's halavány mécs fényénél egy hosszú fehér alak közelgett.

Önkénytelenül megrázkódék Ottlik, karjai öntudatlanul feszültek fenyegető mozdulatra, midőn alacsony lelkü hazug vádlóját látná maga elébe lépni.

Erzsi keblében szenvedély hullámzott, 's egész teste remegett. — Ingadozó lépésekkel halada, 's reszkető hangon remegé: „György! kövess engem szabad lészesz!" —

„'S tőled várjak-e szabaditást, bűn fajzata! — kérdé elfordulva György — mi átkos dijt követelsz tettedért?"

„Szerelmed legyen dijam, jutalmam, mindenem! Oh jer, jer, ne csald meg reményemet!" — 's arczának kifejezése egyre szenvedélyesb 's viharosb leve; — de a' fogoly konok hallgatásba öltözteté megvetését. — „Ember! — igy kezdé ujra erőszakos szivdobogás közben a' lány — „ne ejts kétségbe, — ne kénszeríts, hogy átkozzam azt, mit miattad tevék, mert úgy téged is megkellene átkoznom, mint réményletim' okszerét. Én ördöggé lettem miattad, 's csak a' te hatalmadban van engem ismét kivetkeztetni e' kemény vértezetből, melly alá a' pokol szelidebb valómat burkolá. Oh, én angyal nem lehetek többé, — de tégy emberré, Györgyy!" — mondá szinte szívinditó lágysággal.

‚Tenmagad sülyedtél, válaszolá Ottlik komoly, de boszútlan hangon — ‚'S karom sokkal rövidebb hogy sem leérhetne ezen örvényes mélységbe, 's felsegélhetne téged a' lelki nyugalom kellemvilágába.'

„Ládd én sok rosszat követtem el rajtad, de magam ellen is," — folytatá epedő szózattal amaz, — „hadd tegyem mind azt most egyszerre jóvá. — Nem tehettem máskép szerét, hogy még valaha lássalak, 's azért hazudtam ellened Caraffánál; a' birószék előtt kéntelen valék szerepemet folytatni, nehogy gyanítsa a' zsarnok belsőm titkát. De önmagamtól ijedék vissza, midőn a' halálos szó ki volt mondva fölötted. Oh miért nem czáfoltad meg vádomat, miért nem állitál tanukat! Én szívesen viseltem volna Caraffa haragját. Ah, de én nem ismerém teljes mértékét dühös vérszomjának! Azon percz óta elhatározám szabaditásodat. Mert hidd, semmi sem fájna annyira lelkemnek, mint téged az ő tapodó lába alatt elhunyni látni, — kinek karjai közé csak átkos sorsom kénszeritett, — mert tudd meg, én utálom Caraffát, utálom, mint azon bűnömet, mellyet miattad elköveték. Légy irgalmas irántam, ne adj martalékul a' legkinzóbb gyötrelemnek, mellyett vesztett szivemben támasztand. Csak kevés óráig enged még élned a' zsarnok, 's a' közelgő reggel már mint sirkövet köszönt be. Jer, jer, szabaduljunk!" — a' legerősb felindulásban ejté ezeket, 's megragadván Ottlik kezét, erőszakosan akará őt maga után vonni.

Az elszánt lelkü férfiú nem mozdult helyéből. „Ha vesztemet valóban sajnálod, — ugymond — miért nem feledheted szenvedélyedet? Tettednek czélja nem szabaditásom, — hanem — — —"

‚'S azért halmoztam volna-e annyi átkot fejemre.' — szóla hirtelen közbe Erzsi — hogy czélom is kárhozat legyen? 's téged elveszteni? ezen egy gondolatban egész egy kárhozat rejtezik. Üdvöt kell élveznem, 's ezen üdvöt csak benned találom!'

„Menj szegény teremtmény, — mond nyugodtan az elitélt, — én halni kész vagyok; — a' bűn keze hasztalan nyitja nekem meg e' börtönt, — csak egy tiszta angyal nyomdokit követném."

Felforrt erre a' leánynak egész vadsága, szikráztak szemei, ereiben tüz szikrázott, melly izmait vonagló szökdelésekre lázitá. — ‚'S ha nem birhatlak mindegy, akár mikép vesztlek el, — halj meg tehát!' — ezt rivallá és maga után zárá az ajtót.

* * *

Közelgett Ottlik kivégeztetésének órája; 's ekkor rögtön Caraffa előtt terem Marczi. — Mikor az égés' zavara közt észre vevé Anna asszonyság megszökését, — a' sötét felhők már elvonúltak, 's a' csillagos ég némi csekély szürkülő homályt bocsátott e' korom feketeség helyébe a' földre, úgy hogy az utakat az éles szem megismerheté. Azonnal lovára ült tehát a' bérencz 's rövidebb utnak indulván, mint az e' tájon ismeretlen Ottlikné, azt megelőzé. Tudositá tehát a' tábornokot, hogy a' fogolynak hitvese utban van Eperjes felé, 's hogy valamit annak szabaditásáról rebesgetett. Őt megelőzendő, nehogy áldozatját tán előle elragadja, Caraffa rendelé, hogy Györgyön az itélet még azon perczben hajtassék végre. Marczi pedig ajánlkozott, az érkező asszonynak elébe menni, 's azt letartóztatni addig, mig a' dolgot végzettnek gondolná.

A' vett hirre Erzsi egész valójában lényeges változás történt. A' zavargó gerjedelmek, mellyek előbb Györgyön központosultak, most rögtön annak hitvese felé fordúltak. Azon akará végezni az irtózatos harczot, mellyre, mióta Györgyöt utószor látá, lelke fellázadt. Ellenlensége volt azon óra óta az egész világ, sőt maga önmagának. Engesztelő áldozatot kelle boszújának hozni: csak igy reménlé lelkének nyugalmát. — Azért a' mint értè bátyja szándékát, félrevonva őt rábirá, hogy neki engedje át hivatalát, Marczi pedig menjen a' hóhért el-

hini, de valami módon késedelmeztesse mindaddig, (ha külömös feltünés nélkül eszközölhető) mig őt Annával visszatérni látná. „Mert ezen asszony, úgymond, tulajdonkép az én ellenségem, bizd őt az én kezemre, — 's legnagyobb diadalmam éppen abban állana, ha tanúja leendne férje halálának!" 's hogy buzgóbb egyetértésre határozza el Marczit, — egy, még a' munkácsi orozmányokból maradt drágaságot csúsztatt kezébe.

Kiszáguldott most Erzsi az országútra, bátyja pedig szándékát teljesíteni indult. De a' bakó nem akarván koczkáztatni saját életét, szavára nam hallgatott. — E' közben Anna hiedelmet haladó gyorsasággal Eperjeshez közel érkezett, de itt lovai összerogyván kiadák párájukat, — 's igy gyalog volt kéntelen folytatni utját: midőn Erzsi elébe vágtatván utját állá.

Tódult a' bámész sokaság a' vérpad felé, melly már megszokván e' jeleneteket, inkább az áldozandó személy kilétére, mintsem a' történet minőségére feszité ujságvágyát. Ottlik előhurczoltaték penészes lakhelyéből. Már felléпendő vala az emelvény lépcsőire, midőn a' népcsoport egyszerre lódobogást hallván félretekint, 's felkiált: „Egy fehér kendő! gratia!" — Az oda ért lovag Anna vala, ki kebléből előrántván az üdvös iratot, azt magasra emelé, 's olly erővel mintha szava örökre megszakadna, kiáltá; „Gratia!" — mire ájultan a' földre rogyott.

A' nép most részint az elájult ápolásával foglalkozék, részint a' megmentett özönlé körül diadalmas rajjal. Caraffa, ki a' jelenetnek tanúja volt ablakából, csak nem megpukkadt mérgében, de a' királyi név látása megkötе kezeit. — A' föleszmélt nő nem sokára férje mellén sirá ki örömét.

Midőn valamennyire lecsillapúlt a' kölcsönös érzelem-vihar, Anna igy fejté meg Erzsiveli találkozásának sikerét. Hallván a' leány Ottlik hitvesének közelitését férje szabaditására, hirtelen felébredt benne nemesb méltánylása a' női érénynek, 's erőt vevén gerjedelmén önmagát szánta szenvedélye áldozatául. Számára mindenesetre veszve volt a' kedves; nem akará tehát szint' azon kinokat egy más asszonyi lényre halmozni, mellyeknek súlyát ő legjobban érzé; annál inkább nem akará pedig bőszült gerjedelme mérgét fejére kiönteni azon asszonynak, ki őt ozoróczi látásakor olly nyájasan és kimélve fogadá, 's kiben azonfelül ugyan akkor (mit mindazáltal titokban tartott) ráismert azon személyre, ki őt valaha, még mielőtt Zrinyi Ilona gyámság alá került, az uton ló által eltipratás következésében fetrengve találván, gondosan gyógyitatá 's ön kezével ápolá. Még inkább megerősödék pedig Erzsi jobb szándékában, midőn Annával találkozván, igaz és tántoríthatlan hüségén egy tisztább szellem működésit megismeré. Átadá ekkor neki a' hajdan Ottliktól vett gyűrüt ezen szavakkal: „Megszakasztom ime szivemnek minden eddigi viszonyát férjéhez." — Ottlikné Erzsi paripáján száguldott be Eperjesre.

Haza tértében a' szerencsés párnak egyik fő gondja volt azon kárt vissza pótolni, mellyet Anna kétségbesett tettével a' felgyujtott korcsmában okozott.

Nem sokára ezen esemény után a' kegyelmes királyi parancs megszünteté Caraffa véres zsarnokságát, — 's felső Magyarország ismét szabadon lélekzett! —

Nyilt levél.

(A' „Figyelmező" 46d. számából.)

„Tek. Dr. úr! alig volt közelebbről csapás, melly olly egyetemi rázkodást okozott volna a' jóérzésüek között, mint Kölcsey' halála; 's minél inkább nem hittem, hogy találkozzék ember, ki e' tiszta névhez tisztátalan kezekkel közeliteni alacsony legyen, annál nagyobb vala fájdalmam, midőn a' Szion' 23-dik számában az ismeretes névtelen czikkelyt olvasám.

Fájdalmamat említém igen is; mert azt éreztem az első olvasás alatt; de csak hamar meg-

vetéssel néztem a' czikkelyt, 's az egészet olly hangnak tartám, melly, a' közmondás szerint, nem hallik az égbe. Később komolyabb oldalát láttam a' dolognak, és érzem kötelességemet, mi szerint felvilágositással tartozom.

Örömest fordulnék olvasó közönségünkhez, ha eddigi literaturai próbatételeim által nevemnek hitelességet szereztem volna. Mostani helyzetemben Önhez fordulok, ki engem ismer, 's szavaimnak hitelt adván, felvilágosítandja azon közönséget, mellyet némellyek mystificálni törekedtek.

A' szioni czikkely' névtelen közlőjének Kölcsey' emléke ellen irt helyét, mivel ezen emlék nyilvánosan még nem indítványoztatott, az érdem' kérdésében pedig minden vitatáson felül van, elmellözvén, egyedül azokról teszek bizonyságot, miket láttam és hallottam; es mik Szathmár megyét és Csekét érdeklik.

Azt mondja a' névtelen közlő: Egy zsibongás, mellynek nagyobb része értetlen ifjakból áll, azt kiáltja: fel Kölcseynek képével a' Szathmár megyei terem falára. Én jelen valék Szathmár' folyó év' septemberében tartott igen is népes közgyűlésében, midőn Kölcsey' mellképének a' megyei terembe leendő felfüggesztetése indítványba hozatott, és saját tudományom szerint mondom, hogy a' népes közgyűlésben csak három hang emelkedett az indítvány ellen, 's a' három is a' halhatlan férfiú' érdemeit elismerve, egyedül az illy megtiszteltetés' szokatlansága felett értekezett. Három hang ellen százak győztek, 's e' százakat merészli a' névtelen levél irója irója zsibongásnak, 's nagy részben értelleneknek nevezni. Valóban ritka vakmerőség municipiumról így szólni!

Abból, mit névtelen közlő a' csekei correlatiókról mond, nyilván van, hogy a' mondott helységben fennforgott dolgokat nem ismeri; nem azért pedig, mert Koloszár vagy inkább Sz—N— messze van Csekétől, hanem mert névtelen közlőnek törvényes tárgy nem kenyere; 's könnyebb egy két mendemondát leirni, mint törvényes dolgot felfogni, 's Szathmár megye' jegyzőkönyvéből megismerni azon viszonyt, mellybe a' csekei közbirtokosok (nem jobbágyok) urbéri törvények értelme miatt jöttek. 'S óriási koholmány az, hogy Kölcsey' hideg tetemeinek eltakarittatása a' csekeiektőli félelem miatt csak titkon ment végbe! Én két év óta Kölcsey' háznépéhez tertoztam; 's Csekében valék ama' szomorú napon is midőn mesterem és jóltevőm eltemettetett. Történt pedig ez aug. 27-dikén, délutáni két óra körül, minden pompa nelkül. A' falusi harang' jeladása után egybesereglett nagy, szomorú, csekei néptömeg rendeltetése' helyére kiséré a' hűség' könyeitől nedves koporsót; 's temetés után templomba sietett, hol az alkalomra készített szent beszéd által erősödve, hit nyugalmával nézett a' mulandóság elébe.

Megemlitenem kell még azon megilletődést, mellyel Kölcsey' halálát a' vidékiek 's egész Szathmár megye hallá; mondanom kell: miképen Cseke' vidékéről szokatlan számú lakosok szándékoztak a' temetésen megjelenni, de mivel a' temetés a' szokott 48 óra előtt történt, részben utjokból vizszatértek, részben, ki a' temetés' hirét házaiknél vevék, otthon maradtak. 'S e' helyett megjegyzem, hogy Kölcseynek 48 ora előtti eltemetése, a' hidegült testnek közönségesen úgy nevezett megindulása miatt, a' csekei birák' bizonyitványa mellett történt.

Azóta én Csekének több izben 's húzamosan vendége valék; 's állithatom, hogy ott legkisebb jele sem mutatkozik azon tiszteletlenségnek, mellyett a' szioni czikkely' irója emleget.

Mindezekből nyilván van, hogy ama czikkely egész tartalma: rágalom és koholmány.

Midőn ezen adatit egy szemmel látott tanunak, ki parányisága mellett sem átalja nevét az előadottak alá irni, Önnel használás végett közölném, szokott tisztelettel 'stb.

Pap Endre."

DOCTOR PISLOGI,

VAGY:

EZERMESTER A' FIRKÁBAN.

(Saphir után.)

Én könyviró leszek már,
Azt mondja a' szamár:
No még az lesz a' szép firka
Azt mondja a' birka.

A' szép eszü embereknek közönségesen egyre vagy másra van inkább eszük, és hajlandóságuk, mert senkinek sincs mindenhez esze, de vannak minden ész nélküli emberek, kik gondolják hogy mindenhez és mindenre van eszük, tehetségük, mindent megtesznek, mindenhez kezdenek, mindenkinek készek dolgozni, segiteni, szóval vannak ezereszü emberek.

És dr Pislogi éppen illyen ezereszü ember! Ő minden ujjával más és más halhataflanságáért dolgozik. Felnyitja keblét, mint egy pelikán 's úgy itatja szíve tintájával literaturai gyermekeit. Ő minden hirlap' dolgozó társa; minden divatlap levelező tagja; minden tudós iróval szoros barátságba, összeköttetésbe van; a' legkitünőbb emberekkel bizodalmas, a' szinigazgatókkal tanácskozik; minden művésznő énekes, tánczos urakkal es asszonyokkal barátságban él, szóval a' művészet, és szépmesterség avatottjaival egy.

Midőn reggel felkél, czigarót vesz szájába, 's mig az el ég addig egy odát ir a' hajnalról; aztán balkezével balképét mossa, és a' jobbal gúnyverset, aztán jobkezével jobképét mossa, 's a' ballal egy sonettet ir. Aztán elolvassa a' játékszini czédulákat, 's azokból egy szomorú játékot készit 12 felvonásba; azután megborotválkozik, mi közben egy novellát dictál; aztán háló köntösét veszi fel, és egy epigrammát ir; azután fel és alá járkál és egy rejtett szót csinál, azután iróasztala mellé ül és szerelmi dalt zeng; azután megtölt egy pipát 's egy mesét, aztán rágyujt, 's egy balládát ir; szóval ő mindent ír mindennek, mindegyikre, mindegyikhez és mindenkor; aztán elküldi a' rejtettszót egyik szerkesztőséghez, a' balládát másikhoz, az odát harmadikhoz, a' sonettet negyedikhez, és a' többit a' többiekhez. Aztán repülnek a' levelek nyugotra, keletre, délre és északra.

Erre dr Pislogi sétálni megy.

A' piaczon össze jő egy szerkesztővel. Ah, kedves úr! kegyed számára irtam egy kicsinységet, nem igen hosszú, csak valami tiz vagy legfeljebb tizenöt folytatás, hanem valami felséges! az a' másik szerkesztő akarta tőlem — hanem tudja kedves ur, hogy inkább kegyed lapjaiba adom. 's a' t.

Tiz lépesnyire össze jő a' másik szerkesztővel, megöleli: éppen most gondoltam kegyedre, szól örvendve, egy kicsinységet irtam kegyed számára, nem igen hosszú csak vagy 25 folytatás, az a' harmadik szerkesztő akarta tőlem, — de tudja kedves ur, hogy kegyed lapjaiba inkább adom az illy munkákat 's a' t.

A' szegletnél össze jő a' harmadik szerkesztővel, megrázza kezét: Ah, kedves barátom uram jó hogy találkozunk, egy kicsinységet irtam kegyed számára, egy vig életkép nem igen hosszú, csak 36 részben van az a' negyedik szerkesztő erővel elakarta tőlem venni, de tudja édes barátom uram, hogy inkább kegyednek szoktam adni az illy becses irományokat.

A' legközelebbi utczán összejő a' negyedik szerkesztővel. „Kegyedhez sietek, drága barátom, egy kicsinységet irtam, egy szinbirálatot, de nem olly sületlen ostobaság mint a' millyet kegyednek szoktak küldeni vagy irni, hanem a' legjobb a' világon, 's a' mellett nem is olly régi, a' darabot tavaly adták, a critica most jött ki. — 's a' t. 'S igy valahányat előtalál mindegyiknek tud valamit ajánlani.

Most egy táncz-mesterrel jő össze. Ah barátom, egy ballettet készitettem kegyednek igen dicső, igen regényes: az allopathia és a' homoeopathia együtt magyart tánczolnak, az egész vágtatóval végződik, mellyet a' halál járá homoeopathiával.

Most jő egy szinigazgató. Ah, felséges! jó hogy találkozom kegyeddel, de a' nélkül is minden esetre megkerestem volna, valami felséges uj, soha nem látott, nem gondolt dolgot irtam kegyednek: először is egy helybeli parodiát; egészen egy új idea, 's a' mellett eredeti parodia németül (original Parodie) 5 felvonásban egy előjáték, két utó játék, három szakasz és négy közjátékkal; czime ez:

Hihi, — Mimi, — Bibi,

vagy:

A' megbüvölt túros-lepény.

Egy ki nem parodiázható ünnepi-dísz-parodia. Ez kedves ur, bizonyosan vagy százszor egymásután megtömi a' szinházat, főkép ha a' turós-lepény szét fog osztatni. „Forrón köszönöm," mond az igazgató, — de —.

Ime egy más nyakába csügg dr Pislogi, egy szinésszel jő össze. „Ah dicső, hogy találkozom, kegyednek egy kicsinységet irtam, valami dicső balládát, egy hatásteli versezetet szavalni, czime:

„A' természet nagy szünete, a' világ vége után." itt, itt fog kegyed találni kiemelendő helyeket!! itt lesz alkalma, az érzést és indulatot kifejezni! a' legközelebbi concertbe fogja azt kegyed kedves barátom eldeclamálni, 's tudom hogy nagy dicsőséget aratand, mert olly helyek is vannak benne mellyekben tűzokádó hegyek beszélnek, 's mellyekben a' kiszáradt tenger, egy csöpp viz után sohajt, ez bizonyosan nagy lármát fog csapni. —

Kevés idő mulva dr Pislogi egy tudóssal beszél, és ölelkezik. Kegyed édes ur a' jutalmi szindarabokat szokta megbirálni, bizonyosan kezébe jő az én munkám is; a' mult héten rosz kedvemben egy délután 50 darabot fordítottam-ki francziából, az-az nem ki fordítottam, hanem ki dolgoztam, mert én nem szoktam forditani, hanem szabadon kidolgozni, az az kikészítettem a' vezér idea nelkül, bizonyára mind az ötven megnyerendi az évi jutalmat.

Ezekből kitetszik hogy dr Pislogi igen munkás ember, nevét mindenütt lehet olvasni nyomtatva és irva, kicsiny közép és nagy betükkel; ő össze szedi régi könyvekből gondolatait, mesterségesen ugy össze irja, hogy eredetieknek vélné az ember; ő össze keresgél minden könyvtárat, 's ugy ir aztán különfélét — mindenfélét, — apróságot, — kicsinséget, — gondolatokat, — fidibust. — 'stb. és mindenütt tisztán világosan olvashatón, oda irja nevét: Dr Pislogi. Igy példának okáért:

Szépségek:

A' lánghév' édesbájoló varázsüdvü bájszemérme' mosolyával eldagasztá habzó keblemet
Dr Pislogi.

Gondolatok.

Két garas helyett zsebedben jobb volna egy forint. Dr Pislogi.

Különfélék.

Jobb ma két előfizető, mint holnap egy se'.
Dr Pislogi.

Emlékmondás.

Itt a' vacsora 's nincs ehetném,
Itt van az éj 's nincs alhatnám;
Mert nem főztek semmit 's éhes vagyok.
Sz—már után, Cs—csi; ezután
Dr Pislogi.

Szokatlan.

A' halált a' patikából veszik. Dr Pislogi.

Mese.

Ki volt az, kinek apja ács volt, fia ács volt, még is egyik sem volt ács? Fuksács
Dr Pislogi.

Rejtettszó.

Mi az: kivül nagy hegedű, belül zúgó?
Felelet: Brúgó. Hi hi hi hi! Dr Pislogi.

Számrejtvény.

Hány csirkéje van a' kotlónak ha 9czet költött?
Felelet: Egy sincs mert mind a' 9 gazdájaé.
Dr. Pislogi.

Tagrejtvény.

Mindkét tagomnak jó bőre,
De jobb utótagom' szőre,
Bár az egész igen pőre.
Egyik tagom néha lőre
'S igy bor nem lesz jövendőre.
Egyik eljár menyegzőre
'S ott is lesz örök időre,
Pedig mind a' kettő dőre
Ha együtt megy menyegzőre.
Dr Pislogi.

Mi ez ki tálálja ki?
Mert nekünk nem irta meg Pislogi.

Igy és illyeneket szokott dr Pislogi irni, é mégis, ó csudák' csudája! mi megfoghatlan dolog, dr Pislogi az olvasó közönség előtt egészen ismeretlen! egy illy ezereszü ember, kinek mindenhez, és mindenre van tehetsége ismeretlen!! Ó az igazán nagy szerencsétlenség ha az embernek mindenre van tehetsége, csak arra nincs, a' mire szükséges volna!!! —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Ns. Bene Gergely özvegye a' király utczában ajánlja mindenféle virágmagvait, és legnemesebb gyümölcsfáit, — valamint 97 fajta Camelia Rhododendron, Azalea, legnemesebb mindig virito rózsák, Pelargoniumok harlemi Jaczint, Tulipán, Songilia, Narcis, Amarillis, Taczetta, Ranunculus, Georginia, 's a' t. virágait a' legillendőbb áron.

2.) Heckenast Gusztav egy uj belettristicai német lapot ád ki 1839re, ezen czim alatt: „Pester Tageblatt" mindennap félívre. — Ezen igen sokat igérő lapnak félévi ára 5 p. f. — Kár hogy csak a' Budapesti olvasókra van számolva!

3.) Jövő hetfön nov. 26dán Lendvay derék színész jutalmára adják a' „Bájitalt" mellyre előlegesen is figyelmeztetjük számos jóakaróit 's barátjait. —

KÜLHIREK.

1.) Rachel kisasszony, kinek eredetét a' mult számban közlöttük, a' párisi népet naprul napra mindig mélyebben sülyeszti a' csudálat örvényébe. — Corneille, Racine, Voltaire dramái most mind méltóságuk fényében fognak előtünni, mik eddig egy Rachel nem léte miatt a' homályban hevertek. Maga ő felsége a' franczia király, jelenlétével tisztelé meg Rachel k. a. játékát, 's magas tetszését egy kedvező levélben kifejezve 1000 frankkal kedveskedett! — Soha sem vész el a' dráma becse, csak művészek legyenek, de kontárság mellett nem csuda ha az opera felül emelkedik, 's amaz naprul napra sülyed.

2. Új szeszvilágitás. Londonban egy új szeszvilágitást találtak fel melly a' többi világitást mindenben felülmulja. E' világitmány közönséges lég által készitett gáz, t. i. egy mesterséges lámpában a' közönséges lég az olajjal összevegyül, mit eddig használni nem tudtak, 's e' világitás olly tiszta olly erős, hogy a' szénből készitett szeszvilágitást sokkal felülmulja 's mind a' mellett is 50 prenttel ócsóbb!!

3.) Lissabonban a' szinházi ékesitésre, különösen „Ördög Robertre" 30,000 tallért forditottak. Lissabonban semmit sem adnak az álfényre, ott minden igazi valodinak kell lenni u. m. selyem, bársony, legfinomabb szövet, igazi gyöngyök, kövek, ezüst és arany.

DIVATKÉP

Jövő lapunkkal fog megjelenni.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellett állottunk mindig renditheteulül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

Novemb. 22kén

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

41dik szám.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Egy korhely' halála.

I.

Minden ember, ki naponkint a' pesti utczákon járkál, emlékezik olly emberre kinek nyomorult tekintete, és még nyomorultabb állapotja. — Az illy szerencsétlen láthatlanúl sülyed a' roszba, és szegénysége mindig mélyebben vezeti őt a' kétség' örvényébe. — Ezek közül némellyik talán becsületes mester ember volt, másik katona, vagy diák, vagy elszegényedett földes úr, vagy korhelység és játék áldozati, tűz viz vagy más szerencsétlen csapás által jutottak nyomorúságra. 'S e' helyzetben nem néz rá senki, ismerőse vagy egykori barátja elfordítja képét hogy ne is lássa. Az illyennek nincs barátja, nincs munkája, keresete, nincs kenyere, 's így többnyire mindig éhséggel küszködik, nincs hazája, nemzete, nem gondol semmivel, csak egy falat kenyeret kaphasson. Átadja magát az erős italnak, hogy földi nyomoruságát feledve, egy egy perczig jól érezze magát. Elűzi minden gondját, asszony, gyermek, nyomoruság nem marczangolják többé, de a' korhelység' bizonyos következése a' halál. Hogy az illy embereket a' szükség sokszor (bár különben tán nem is olly rosz erkölcsüek) a' legaljasabb tettre: csalás, lopás, 's gyilkolásra vezérli nem is emlitem.

Egyik ezen szerencsétlenek közül haldokló felesége ágya mellett áll, gyermekei pedig körül térdepelve imádkoznak. Egy elaggott öreg asszony, kinek könyei nedvesitik fonnyadt ránczos arczaját, tartja a' haldokló asszony' fejét. De az asszony nem néz anyjára gyenge és fáradt pillantatival, nem annak kezét szoritja hideg 's reszkető ujjaival, — hanem férje' karja után nyul és már már elhalt szemével férje képén nyugszik. — A' reszkető férj rongy ruhájában, szeme vérbe forog, arcza elveresül, — őt most hozták a' korcsmábul a' halott ágyához!

Egy rosz gőzölgő mécs pislog az ágy mellett 's a' személyzetre néha néha egy kis világosságot vet, hogy az arczképeket a' sötét homályban ki lehet venni. Éjjeli csend van a' ház körül, és halotti csend uralkodik a' szobában. A' falon egy óra függ, és csak ennek egyhangú petyegése töri meg a' mély nyugalmat, de ünnepi nyugalmat, mert kik mutatójára vigyáznak, jól tudják ha a' következő óra jő, az a' halál órája, mellyben egy lélek búcsút vesz e' világtól, 's annak viselője sirba szál.

Valami borzasztó a' halálra várakozni! 's még borzasztóbb tudni azt, hogy még csak remény sincs felgyógyulásra — az ágy mellett ülni és a' lassan mászó órákat a' hosszú éjjeken számlálni, olly hosszu éjjeken, mellyeket csak azok ösmernek, kik illy halotti ágy mellett virasztottak. Megfagy az ember vére, ha a' sziv' legmélyebb titkait hallja mit a' haldokló (már nem gondolván a' világgal) kivall, és meggondolja, hogy milly keveset ér az egész élet' okossága, vissza-tartózkodása, tettetése, ha a' halál lerántja az álarczot melly alatt sokszor a' legszennyesebb kép olly szépnek látszott!

De ez az eset a' haldokló ágyánál nem történt. — Még egyszer térdeplő gyermekeire vetett egy pillanatot 's félig elfult lélekzete egé-

szen megállott. Szörnyü csend volt a' szobában. Előbb susogó hangon mondák a' gyermekek „anyám!“ aztán fenszóval, végre a' kétségbeesés hangján jajgatva kiáltá mindegyik: „anyám, édes anyám!“ és keservesen sirtak. De az anya nem felelt. Lélekzetire hallgattak — de a' szív megszakadt 's az anya nem volt többé, a' jó anya örökre elszendergett.

A' férj össze csapta kezét, ledőlt egy székre, 's homlokát tenyerébe hajtá. A' vigasztalás és szeretet hangját nem hallotta gyermekeitől, kerülte őt mindegyik, 's midőn a' szobából kitántorgott, senki sem követé őt, senki sem gondolt vele. Nincs ki szomoruságban felviditsa, nincs egy jó barát, nincs egy ösmerős. O rettenetes! a' korhelynek csak neje kedves, hü neje az egész világon, csak jó neje vett részt szerencséjében és szenvedésében, csak neje volt szegénységében segitője, 's betegségében a' nő szivességét hogy hálálta meg? a' korcsmából hozták haza beteg ágyához! az a' jó nő, az a' derék hitves nincs többé!!

Midőn az utczára kiért sebes léptekkel haladott előre. Érzelmeit a' félelem és szégyen szaggatta össze, fejét szeszes italok gőze kábitá el, és a' halálos jelenet kétségbe ejté. Igy lezuzatva, lesujtva ismét a' korcsmába tért. Egy pohár a' másikat követé. Vére fejébe tolult, 's a' külső tárgyak forgottak előtte: „Halál!? hiszen minden embernek meg kell halni, mért ne halna meg ő is? Nem érdemlettem meg mondák az atyafiak?! Átok rájok! minek adták nékem? hadd sirta volna el otthon idejét? tán boldogabb lett volna — még egy pohárral! no még egy pohárral! Hurrah! hisz ez az élet igen vig! mért ne használjuk a' meddig lehet?“

II.

Az idők elmultak. A' gyermekek felnőttek 's nem voltak többé gyermekek, de az atya ugyan az a' szegény, semmirevaló, gaz és változhatlan korhely maradt. Gyermekei már régen elhagyták, csak a' leány maradt nála ki feszült szorgalommal éjjel, nappal dolgozott. A' korhely apa mindig ki tudott tőle csikarni vagy szép szóval vagy veréssel egy kis pénzt az italra, 's igy gyalázatos életét mindig folytatta. —

Egykor éjszaka tiz óra tájban haza vánszorgott (illy jókor, mert leánya beteg volt 's nem költhetett többet, hogy tovább oda maradjon). Egy hideg nedves téli éjszaka volt az, a' csipős hideg szél erősen edzé az ember képét 's az eső élesen csapkodott lefelé, egy kenyeret tartva kezében összehuzva magát ballagott hazafelé, a' mint az eső és szél kergeté: — Az udvarba nem világitott többé a' lámpás, vagy a' szél vagy a' házmester futta el. A' szél zúgott, 's az ablakok erősen reszkedtek, mintha ki akarnák szaggatni.

A' korhely csak ugy botorkált az udvaron keresztül a' sötétben, mig végre elérte a' töredezett fa lépcsőket, melly lakába vezette. Midőn a' lépcsőn felért — szoba ajtaja kinyilt, és egy szánakodásra méltó halaványi leány, kinek arczán a' szenvedés dúlt, szólala meg: „Te vagy édes apám?“

‚Hát ki lenne más?‘ mormogá amaz, ‚mit félsz? nem ittam már ma semmit is! pénz nélkül nem adnak innom, 's dolog nélkül nincs pénz! mi az istennyila lelt téged, hogy nem dolgozhatsz?‘

„Rosszul vagyok! ah rosszul édes apám,“ szól a' leány könyezve, sirását nem tudta tartóztatni.

„Sz. ég!“ szól fejét békétlenül fére mozditva, 's homlokát össze ránczolva, „neked jobban kell lenned, mert pénzre van szükségünk. Menj a' szegények orvosához, az meggyógyít ingyen. No mit állsz itt az ajtóba nem akarsz beereszteni?‘

„Atyám! — szól elkeseredve, — bátyám haza jött!“

‚Hát mit akar? pénzt? vagy ételt, italt? no éppen jókor jött.‘ E' közben a' szobába léptek. — —

Egy fiatal ember mint egy 22—24 éves lehetett, ült egy rosz széken az asztalra könyö-

kölve, régi rongy ruha fedé testét, 's képén a' nyomoruság és kétségbeesés tanyázott.

„No mit akarsz te itt?“ kérdé az apa mint ha nem is ösmerné.

‚Menedék helyet apám! az emberek üldöznek, 's az elég ha megtalálnak, ugy az akasztófára jutok az bizonyos, 's ha itt nem maradok, ugy elfognak, az is bizonyos.‘

„Hát loptál vagy gyilkoltál?“

‚Igen apám! azt cselekedtem! 's csudálkozol azon?‘

„Hol vannak testvéreid?“

‚Egyik nem tudom hol van, a' másik ott, hol nem háborgatják többet — meghalt!‘

„Meghalt? ismétlé az apa iszonyodással, 's meghalt?“

‚Igen atyám, karjaim közt halt meg. Utolsó szavai ezek valának: imádkozom az istennek hogy anyámhoz feljuthassak. Én legkedvesebb gyermeke valék anyámnak, jól emlékezem midőn halotti ágyánál térdepeltünk, ah istenem, mért kellett néki meghalni, 's apánknak élve maradni!“ — könnyezve mondá ezeket, és meghalt. De neked az mindegy apám, mert itthon ugy sem maradhatánk.‘

A' leány fenhangon sirt.

‚Ha megfognak, — mond a' fital ember — végem van, de itt megnem lelnek, ha csak te által nem adsz a' törvényszéknek, mig tehát bátorságba nem leszek, addig itt maradok.‘

Két napig ült a' nyomoru padlás szobácskába a' három személy, de harmadnap este már már elfogyott kenyerük, és a' leány is igen rosszul lett. Egynek mindenesetre ki kelletett menni eleségért, de a' leány beteg volt, a' fiu nem mert, igy, éjszakának idején az atya ment ki. — Az atya annyit koldult össze hogy három napig ismét megérhették volna vele, Haza jövet egy korcsma mellett kellet eljőni, 's ő keservesen rá pillant, de csak tovább ment, vissza néz, küzd önmagával, végre még-is csak bemegy a' korcsmába.

Két idegen jött ki abbul, 's midőn emberünket észrevették utána mentek, 's a' szoba egyik oldalához leültek.

„Tessék földi, igyék egy pohár pálinkát!“ mond az egyik törvényszolga, ki alkalmasint valakit keresett.

A' korhely nem sokat kináltatta magát, ő ivott, éhes gyermekei ugyan eszibe jutottak, de csak hamar elfeledé őket. Ő ivott, ivott, és nem sokára az esze nem volt helyén.

„Egy fiatal embert kerestünk itt,“ szól az egyik szolga, „hogy ne tartson semmitől, mi bátorságba helyhezzük, de nem találhattuk itt, nem is tudjuk hol lehet most szegény pára. Ő maga sem tudta tán hová fusson szegény.“

‚Nem ám!‘ szól az apa közben.

A' törvény szolgák egymás szemébe néztek.

„Egy hajó van itt a' parton, éjfélbe elindul 's neki egy helyet csináltunk, sőt meg-is fizettük az árát. Szerencse hogy olly emberrel találkoztunk, a' ki talán útba vezet bennünket. Igy beszélt az egyik törvényszolga.

‚Pálinkát ide, pálinkát!‘ mond a' korhely, és nem telt bele 5 percz tulajdon fiát a' hóhér kezeibe szolgáltatta.

III.

Lassan halad az idő, 's a' két éhező, szivszakadva várta az apát és minden legkisebb zörejre félelemmel figyeltek. Végre nehéz lépéseket hallottak a' lépcsőkön feljebb haladni, a' nehéz csoszogás mindig jobban hallatszott, az apa megérkezett.

A' leány látta hogy apja megint holt részeg, gyertyával megy elébe 's egyszerre megáll, elsikoltja magát, és összerogyik. A' két törvényszolga azonban előre nyomult, 's egy szempillantás alatt fogva volt az ifju, 's lábait nehéz láncz terhelé.

„Vedd fel azt a' leányt,“ mond az egyik szolga pajtásának. „Csak jer velünk jó leány, ne félj semmit, csak jer 's ne sirj!“

Az apa csendesen nézte, a' falhoz támaszkodva feje hol ide, hol amoda biczczent csak nézte a' szomoru jelenetet.

Az ifju egy fájdalmas pillanatot vetett nőtestvérére, 's az apát tetőtül talpig megmérve

illy szavakra fakadt: „Gyermekeid' vére szálljon fejedre korhely apa! soha egy barátságos pillanatot nem vetél ránk, egy barátságos szót nem szóltál hozzánk, soha sem gondoltál velünk, 's ezért verjen meg Isten. Mint haldokló szólok hozzád, ha egykor teremtőd és itélő biród elébe kerülsz, gyermekeid vádoljanak, hogy érezd Isten' büntető ostorát!" — Mélyen beesett szemeivel még egyszer reszkető apjára nézett 's eltávozott, 's az óta soha senki sem látta többé őt.

IV.

Már a' téli nap sugára világita be a' nyomorult lak szennyes ablakain, midőn a' korhely nehéz álmából felébredt, innét itélve mintegy reggeli 11 óra lehetett. Szalma ágyából felkelve, szét néz, 's egyedül leli magát. A' ház többi lakóit rendre kérdezte, de leányáról senki sem tudott választ adni, az utczára is kiment, egyikből a' másikba fordult hogy a' halavány képet valahol megtalálja, de mind hasztalan. Este fáradtan és szomorún tért ismét vissza kamarájába.

Sok napokat töltött igy el, de leányának nyomát nem találta, végre minden hasztalan keresést abba hagyott, gondolván hogy a' leány valami jobb helyre ment pihenni, őt elhagyá, hogy éhen haljon meg 's átkozta megfogantatása óráját.

Most koldulással kereste kenyerét, egyik ajtótúl a' másikhoz ment 's mit a' résztvevő, szánakodó kebel nyujtott neki, ő azt este a' korcsmába régi szokáskint eldőzsölte. Ő a' kapuk alatt, korcsmába vagy más helyen hált, vagy hol a' részegség lenyomta. Igy telt el egy év, legnagyobb nyomoruságba és inségbe, de ő mind e' mellett is a' régi korhely maradt!

Egy jég hideg ejszakán végre elgyengűlve és betegen egy kapu alatt dölt össze. A' korhelység élet erejétől megfosztá. Képe mélyen volt beesve valamint szemei is, szakálla tüskés rendetlen, szinét pedig inkább az álomhoz mint a' halothoz lehete hasonlitani. Térdei reszkedtek testének terhe alatt, 's hideg borzadás rázkódtatá meg egész valoját, melly még lelkét is megjárta.

Iszonyu gondolatok ostromlák szegényt. Megemlékezett azon időkről mellyben barátságos, boldog házi élete volt családja kőrében, — és megemlékezett fia' átkáról — már látta a' földet megnyilni, látta mikint emelkednek sirjokbul 's mellé állanak, 's olly világosan látta őket hogy megfogta. A' már rég elfelejtett fenyegető nézések ismét borzaszták, a' földtemette átkos hangok ismét lelkét furdálták. — Az eső erősen zuhogott, a' hideg és éhség felébreszték képzelődéséből. — Felállott, 's fáradt tagjait egy két lépéssel tovább hurczolá az éjnek korom sötétében. Az utczák üresek voltak, nesz nem volt hallható. — — A' jég hideg borzadás még egyszer végig futott csontjain, hogy vére majd megállott, végre egy kapu szögletébe nyomta magát, és aludni akart.

Az illy embert még csak az álom is elhagyja.

Lelke álmodott, de ő ébren volt. Csapszéki tivornyázók' hangját képzelte hallani látta a' teritett asztalt, pálinkás üveget, vidám éneklőket — ah, mennyivel keservesebb volt most igy az esőben állani, mindenektől elhagyatva.

Egyszerre erőt vön magán, és szemeit erősen kimereszté; görnyedt teste felemelkedett, tulajdon hangját hallá, darabos érthetlen szavakat ejte ki, eszmeit elveszté, 's maga testét kezdte szaggatni! ő megtébolyodott! száraz csont kezeit kinyujtá, segitségért kiabált, 's az utczán tovább ment. De lépései nem voltak rendesek, hanem mind kinek féllábát eltörik, 's futni akar.

Most egy kissé eszére jutott, megáll, és gondolkodik. Határozata sebes és erős volt. Uj erőt kapva testébe, lelke fendobogott, és sebesen a' Duna partjához futott. A' hid jobb oldalán a' kő lépcsőkön lassan levánszorgott, a' nélkül hogy az épen mellette elmenő éjjeli őrkatonák észre vették volna. Ezeknek egyhangu

rendes lépéseit még lehetett hallani a' távolban, midőn a' korhely már a' hid alatt volt.

Az eső megállott, 's a' szél csendesebb lőn.

A' Duna' vize lassan hömpölygött lefelé, 's a' nagy essőtül mintha egy kissé megdagadott volna. A' kétségbeesett korhely csak nézte a' viz folyását, 's határozni nem tudott. Különös alakokat látott a' viz szinén lebegni, meztelen asszonyokat, gyermekeket, kik feléje integetének, és hitták jőne közelebb; — most megint más képeket látott a' vizből felemelkedni, kik gyávaságát csufolták, hogy nem mer a' vizbe menni, és csufabb hangokat hallott hátulrúl kik ismét kikaczagták, és ismét más hangokat, bátoritó hangokat, és ő a' Dunába ugrott.

Alig mult el két percz, 's ő a' viz szinén volt látható. De milly változás, illy rövid idő alatt! más gondolkozás, más érzés! Élni, élni! akár milly nyomorult módon élni, csak meg ne halni, oh istenem! inkább mindig koldus bottal járni ez életen végig, szegénységben, éhségben csak meghalni nem! — Küszködött a' habokkal, mellyek feje felett össze csapkodának, és kétségbeesve segitségért kiabált. Fia átka ismét füleibe hangzott. A' parthoz csak egy két lépés, 's azt elérhetné, élete mentve volna, de ereje azt sem képes megtenni, 's igy a' habok áldozatja lett. A' folyam seben elragadá, 's a' hid alatt vitte, vitte lefelé, néha itt ott bukdosott fel feje 's elszórt haja, egyszerre elmerült és többé nem volt látható.

Egy héttel később egy két mérföldnyire fogták ki a' halottat, de már akkor egészen fekete és feldagadt volt. Az ösmeretlenek fájdalom nélkül tették sirba, 's nem volt ki szánakodott volna rajta! —

Lánykámhoz.

Lyánka felhevitéd
Szivem' vágyait,
Elraboltad üdvöm'
Szende álmait.
Hogy tehát pihenjen
Újra e' kebel,
Bibor ajkad' csókja
Szenderítse el.

VÁCZI.

ÉJI ŐR' DALA.

Az utczákon
Nagy álmosan
Járok, kelek
Magánosan:
Köröttem csend
Minden felől,
Csak én keblem
Zajlik belől.

Éjfél előtt,
Éjfél után,
Szép kedvesem'
Zárt ablakán
Kiáltom-be,
Az óra hány;
De nem hall az
Alvó leány.

Barna felhők
Sötétlenek,
A' csillagok
Fényetlenek,
Ha ő felém
Tekintene,
Reám hajnalt
Deritene!

De bár a' föld
Bus éjelét
Piros korány
Oszlatja szét,
Éjszakám van
Nekem megint,
Melly elkerült
Álomra int.

Éltem tehát
Csak éjszaka,
Sötét, borús
Minden szaka,
'S egy szebb napom'
Szép hajnala
Tőled jövend
Sir' angyala!!!

NÉPDAL.

Lehunyt a' nap, esteledik,
A' láthatár sötétedik,
Jegyesemhez kell ballagni
Bus szivét megvigasztalni.

Egy hete hogy nála voltam
'S vele jegygyürüt váltottam,
Mióta tőle eljöttem,
Mondják sokat sírt érettem.

A' pap kétszer kihirdetett
Még egy egész hetet vetett
Esküvésünk határára —
Enyim lesz ő nem sokára.

Muzsika szól a' faluban
Talán valahol lakzi van,
Hej! ha ő mennyasszony volna,
A' muzsika szebben szólna!

Még nincs egészen éjszaka,
Már sötét Erzsim' ablaka,
Szegényke, magát elunván
A' lakziba mene talán!

Szabad nekem oda menni,
'S vele egykét tánczot tenni;
Majd ha mi tartjuk lakzinkat
Meghivjuk jó barátinkat.

Vigan lejtenek a' párok
Közöttük majd rá találok —
Mert nincs itt nála szebb leány —
Egy legénynek is a' karján.

Erzsi?! — de nem álmodom én?
Mennykoszorú virít fején!
Ki lejt vele? — más vőlegény.
Hej! igy csalattam én szegény!

A' számüzött.

Napkeletkor miért
Sötét az én egem,
És éjel nem ragyog
Szép csillag énnekem?
Mért nincs virág bokor
Mezőmnek selymein —
Harmatfogó, kinyilt
Bimbóknak kelyhein?

Mert tél szállotta meg
Örök tél, keblemet,
Melly pusztává tevé
Örömtől éltemet.

'S mert búban telnek-el
A' fénytelen napok,
És keblemből soha
Ki nem pillanthatok!

Ki egykor üdvöt élt,
De elvesztette azt,
Bár milly szép földre jut,
Nem érhet az tavaszt;
Haj! én sem érhetek,
Mert sorsom számüzött,
'S tengek bús ég alatt
Hideg sziklák között.

Sajó.

Az idegen.

François, és Mari a' legszerencsétlenebb pár volt az egész marnei kerületben, legalább a' ki Chalonsban 1812 december 19én „Páris" vendégfogadóban látta őket ülni, szerencsétlen párnak vallotta. Reggel az esketőre készültek nagy öröm sohajtással, azonban a' császári parancsolat: „hogy minden ember ki kardot forgathat 's a' háboruban hasznos lehet, egy ideig a' házasulástul vissza tartassék, hogy az Orosz földön elesteket kipótolja, 's igy a' haza dicsőségire fegyvert fogjon" a' két szerelmes' összeköttetését semmivé tette. —

A' maga boldogságát kelle tehát Françoisnak feláldozni, mit ő szivesen is tett, csak hogy a' hazáé el ne vesszen; katonának kellett lenni, 's az esküvést elmulasztani. — Szomoruan ült együtt a' szobában, midőn egyszerre nagy csengetés ébreszté fel fájdalmából a' szerelmes párt 's kocsi zörgés hallatszott a' kapu alatt.

François sokkal ügyesebb vendéglő volt, hogy sem fájdalma miatt szolgálatában hátramaradott volna; hirtelen szaladt a' most érkezett vendég elébe 's szivesen üdvözölve a' szobába vezeté.

Mari a' kedves menyasszony is elég okos volt, vidám tekintetet ölteni, egy gyenge mosoly vagy egy szemérmes pillantás által érdekessé tenni magát, 's megkedveltetni a' vendégekkel.

Az uj vendég belépett a' szobába. Termete nem nagy, 's mint köpönyegéből kilátszott elég izmos, haja rendetlenül 's elszórva hajlott erős homloka körül, szemei nehéz gondoktul terhelve feszültek ajkai körül mondhatlan fájdalom lebegett, — miután a' kért bort előhozták neki, igy kezdé:

„Nas mit busoltok, mintha egy valakitek Oroszország hótorlati közt, vagy Berezina jegén fagyott volna el?"

‚Ah nem édes uram, — szól Mari, — nem siratjuk mi más baját, midőn a' szerencsétlenség magunkat is lesujt. Ma reggel kellett volna egybe kelnünk, és — a' császár rendelete szerint semmivé lett, vőlegényemnek zászló alá kell esküdni, harczolni; vért ontani, tőlem örökre elválni — ah Istenem Istenem!!' — 's keservesen sirva kötőjét boritá szép arcsájára.

„És kegyelmed François!" szól az idegen mit mond erre?"

‚Szerencsétlenségemet békén fogom tűrni.' felel a' becsületes vendéglő, „csak kedvesem ne sirna olly nagyon, — ‚én franczia vagyok,' szól hevesen, ‚és tudom a' haza iránti szent kötelességeimet, 's jobban szeretem a' császárt hogy sem zászlója alatt harczolni és győzni, szerencsétlenségnek vallanám.' —

„Én is úgy gondolom, becsületes barátom, — de honnét ismered a' császárt?"

‚Soha sem volt még szerencsém, hogy szemtűl szembe láthattam volna ő felségét.' —

„Hogyan?" szól az idegen megütközve, a' császárt nem ösmered, és még is szereted? őt ki annyi ezer embert vitt az Orosz hótömkelegbe!"

‚Uram!' válaszol a' vendéglő, ‚uram! látta e már valaha az Istent — 's még is szereti ugy-e? na lám; — mi pedig a' katonaságot illeti hogy oda fagytak 's a' hideg vette meg őket? hja, az ember magában felteszi, az Isten végezi. Csak kedvesem megnyugodjék, örömmel teljesitem a' császár parancsát, 's szivesen megyek zászlója alá harczolni.' —

Az idegen ezen derék beszédre igen megindult, iró eszközöket kért 's egy két sort irt hamarjában egy kis papirosra, mellyet tárczájabul kiszakitott, 's ezen szavakkal adá Marinak által.

„Jókor reggel menjetek ezen irattal a' törvényhatósághoz, 's adjátok a' főtiszt kezébe, 's békével várjatok a' feleletre, most ismét mennem kell, Isten áldjon meg benneteket, éljetek boldogul!" —

Az idegen egy katona tiszttől kisértetve, felült kocsijába 's kihajtatott.

Mari és kedves vőlegényje François reggel alig viradt, már a' rendelt helyen voltek. Mind ketten féltek, mert nem tudták mi történik velök, 's reszkedve nyujták által a' kéziratot a' főtisztnek — ki is egész tisztelettel levevé hálósipkáját, 's ezt olvasta:

„Akaratom, hogy még ez órában François a' párisi hôtel bérlője kedvesével Marival megeskettessenek. François nem megy a' zászló alá, ő itthon marad, hogy a' hazának olly polgárokat neveljen, kik Franciaország, 's a' császárról ugy gondolkodjanak mikép ő." Napoleon m. k.

És egy órával később François és Mari legboldogabb pár volt az egész marnei kerületben.

Röviden de érthetöleg.

Bizonyos, meglehet azonban hogy bizonytalan Ochtinai ur, az Athenaeum 42d. számában Csató ellen piszkolódván, engem is e' piszkok közé kever olly confidenter, mintha valaha együtt rágtuk volna a' prófontot 's a' többek közt szives rólam igy itélni: — „Az egyetemes criticus' (Csató) szemtelensége nem kisebb Munkácsyénál, vele nem lehet 's kár tartózkodással beszélni."

Engedje meg Ochtinai ur hogy ez illedelmes okoskodására, egy kis tartózkodással és pedig Ochtinai ur' nevével, csupán a' t betüt hagyva ki belőle — én is felelhessek, és Ochtinai ur örök dicsőségére röviden ezt sohajthassam:

„O, chinai!" magyarul: „O, Chineser!!!" —

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) Szigligeti Eduard úrnak ki a' magyar drámai litteratura körül szorgalommal működik, e' f. h. 13-án nehány kolosvári műbarát, további munkálkodása buzditására, egy ezüst tollat küldött!!

2) Lacombe úr megérkezett! folyó hónap 18-án adá első hangversenyét a' nemzeti casinóban. Játéka a' műértők előtt sokkal ismeretesebb, hogy sem azt fényes szavakkal magasztalni kellene! nem sokára élet leirásával kedveskedünk. —

Magyar szinház. Ő cs. kir. főnsége a' Nádor ns Pest vármegye összegyült Rendeihez irt kegyes levelében, a' középponti szinházról tudni óhajtá, annak állapotját, 's egyszersmind azon pénzbeli mennyiséget, mellyel az ország méltóságához illőleg e' szinházat föntarthatni, hogy a' legközelebbi országgyülésen ő főnsége gondoskodását e' nemzeti intézetre is kegyesen kiterjeszthesse. — November 14-dikétől berekesztőleg 20-dikáig a' pesti magyar színpadon isméretes darabok adattak, közöttük azonban két forditott szinmű először került színpadra: az „Enzersdorfi Postalegény" bohózat 3 szakaszban, és „Richard király a' szentföldön" színjáték 4 flv. amaz Kovácsné asszony, ez László úr' jutalmául.

KÜLHIREK.

1.) Egy külföldi lap ezt irja: Kästner egy silány munkát igy birált meg: Ez a' könyv a' legrosszabb papirosra van nyomtatva, — kár ezért a' szép papirosért! —

2.) Párisban a' „Prestoni serfőzőt" muzsikája Ádámtól (ez 14 operája), igen nagy tetszéssel fogadták. Ádámnak muzsikája szivből ered, szivhez megy viszsza, azért nyer mindig olly kedvezést. —

3.) Nem emlékeznek a' párisiak, olly időre mellyben egy hónap alatt a' „párisi" szinház (80,000) frankot — mint most Rachel k. a. idejében, hozott volna be!! —

4.) Londonban egy igen szerencsétlen mechanicus érkezett Americabul, ki titkon egy pár szárnyakat készitett, 's egy jobb világba akart repülni, azonban „Nem érdemes a' világ" ugy mond bánatában, „hogy illy jót tegyek vele" — 's az egészen kész szárnyakat szét rontotta. Nem sokára megbetegedett 's megis halt. Most nincs ember ki a' szétromlott műerőt ismét össze állithassa.

DIVATKÉP 20.

Bécsi divatköpönyegek.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő* 1839*d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellett állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 *frt., képek nélkül* 5 *frt pengő; helyben ugyan illy módon* 5 *vagy* 4 *frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Novemb. 25kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
42dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

BORZASZTO ÉJ

A' FARKASERDÓI KORCSMÁBAN.

Lovam egy patkót vesztett el, 's ezért alkonyat tájban egy kovács műhely előtt megállottam. Épen munkához fogott a' bőrkötős kormos kovács, midőn egy közép évü utas lovárul leugorva a' mühelybe toppant. „Bocsánat kedves ur" mond az utas, midőn a' kovács lovam lábát ölbe fogva, körmét akarta levágni mielőtt a' vasat rátenné: „Bocsánat kedves ur" ismétlé az idegen, miközben széleskarimájú kalapját fejérül levevé, és engem merengő zöld szemével megnézett „igen érdekes dologba járok 's még ma éj előtt haza kell térnem, 's azért nagy szivességet mutatna irántam, ha megengedné ez embernek hogy előbb az én lovamon segitene." —

A' teljes bizodalmú és nem kellemetlen mód, mellyel szólt egy müvelt embert gyanitata, 's kérését azonnal teljesitém. A' kovács csak hamar elvégzé dolgát, az idegen ismét felült a' nyeregbe, egyet fordult hogy barátságomat megköszönje 's kijelentse, hogy ha egykor *** felé megyek, szives fogadtatást találok.

Egy óra mulva éppen azon az uton lovagoltam odább, és napi utam vége felé siettem. A' tájék hol keresztül lovagoltam a' Pensylvaniai németekét felülmulta. Népességére és termékenységére ugyan nem mérkőzheték a' hegy' nyugoti részével, de a' nagy kőbül épült csűrök mellyek itt ott magányosan állottak, valamint a' lakosok nyelve is azt árulta el, hogy azok egy eredetűek.

Egy illy nagy kőépület állott egy dombon a' farkaserdői korcsma háta mellett — egy nyomorult gunyhó, mellyben az éjt eltölteni akartam — és midőn a' falu melletti hegyen lefelé mennék, elég időm volt észre venni, hogy ez épület egészen más, mint azon korcsma épületjei millyeneket egész nap láttam. A' vastag falakon keskeny ablakok valának, a' tetőn pedig egy régi toronyhoz hasonló idomtalan kémény egy ügyetlen kőművestől kőpazarlással felállitva.

Miután az épületet egy darab ideig csűrnek használták, korcsma lett belőle, de egy jó ideig egészen el volt hagyatva, és a' környékben azon hirbe állott hogy, az kisirtetek és gonosz lelkek tanyája.

Midőn ez épület mellett ellovagoltam 's a' korcsma ajtaja elébe értem, „az urnak már nem adhatok helyet" szólott a' korcsmáros, lovam kantárját megfogva. — A' ház előtt vagy három négy fuvaros ült dohányozgatva a' lóczán, — 's mormogtak a' korcsmáros' éppen nem meghivó állitásán. Én azonban sokkal tapasztaltabb utas vagyok, hogy illy időbe 's illy szavakkal a' korcsmától el hagytam volna magam kergettetni; leszáltam tehát minden további gondolkozás nélkül lovamrul, 's kérém a' korcsmárost adna valamit enni, az éjjeli szállásrul pedig majd később beszélünk egymással.

Hogy tölt el az est', egész az alvás orájáig, — nem olly érdekes. Csak hamar bizonyos

voltam benne, hogy az ágy a' korcsma szobában a' gazdáé, ha tehát a' szalmával meg nem osztozkodom a' fuvarosok kocsiján, kéntelen leszek amaz üres, és magányos épületbe menni, mellyet legelőbb pillanték meg. Arra a' kérdésre hogy micsoda kényelmei vannak az épületnek, megtudtam hogy állandó lakói ugyan nincsenek, de a' rosz hír daczára is egy utas elég jó helyet lelt, mert két szoba jó állapotba sőt butorozva is van. A' jó korcsmárosnő csudálkozva nézett rám midőn határozatom' hallotta, hogy az éjjel ama kisirtetes épületbe hálok, és félelemmel költötte alvó urát, hogy engem oda vezetne. De ő egy kis viskeit kostólt, mit egy két nap előtt hozott pinczéjébe — 's hasztalan ébresztgeté nője, igy tehát magamnak kellett egyedül a' boszorkányos helyre mennem.

Midőn a' korcsmából kijöttem egyik kezemben a' nyerget és tarisznyát, másikba egy istállói lámpást tartva nyughelyemre sieték. — Az éj igen sötét és fergeteges volt. Egy gyalog út vezetett az épülethez, ügyel bajjal egy hosszú folyosón végig menve mellynek padlatából egy két deszkát már más használatra kivettek, egy keskeny lépcsőre akadtam; vigyázva léptem fölfelé, és most egy nagy szobába értem melly a' hegy oldala felé nyult ki. E' szobában két ablak volt, itt ott egy darab üveget is lehetett észre venni, de nagyára deszkával volt beszegve, nehéz ajtaja fa kilincscsel, melly még meglehetős jó állapotban volt, egy nagy terembe nyilt melly alkalmasint hálóterem volt. A' fél hold egy magas gömbölyű ablakon sütött be, mellynek világánál egy kényelmes ágyat vettem észre az egyik szegletbe, mig pislogó lámpám majd elaludt. —

E' szobát valakinek laknia kell, mert fehér 's tiszta volt mintha csak most meszelték volna ki, az ágy előtt a' földön egy szőnyeg teritve, 's e' mellett egy öreg asztal 's egy még régibb karszék.

„Sokkal nyomorultabb helyen is töltém már el az éjszakát" gondoltam magamban 's a' lámpást az asztalra tevém, a' nyeregholmit pedig az asztal alá 's nyugalomra szándékoztam, 's minthogy a' lámpavilág alvó félbe volt, sietnem kellett a' levetkezéssel, 's a' terem további vizsgálását abba hagytam, és noha erősen feltettem magamban hogy illy kisirtetes helyen lévén, addig le nem fekszem mig mindent szorosan a' magam megnyugtatására meg nem vizsgálok, de a' lankadtság e' feltételt semmivé tette 's a' lámpás is elaludt. A' sötétség homályossá tett mindent, de a' hold-világnál még is láttam, hogy a' másik oldalon is egy ősi ágy volt mellynek előfüggönye gazdagon ömlött le. Én nem sokat gondolkodtam, hanem lefekvém 's a' falfelé fordulva aludni akartam, de álom nem jött szememre. A' régi épület recsegett ropogott, az erősen üvöltő szél pedig mindig erősebben zugott 's a' felhőket olly sebesen üzte a' hold alatt, hogy annak fénye csak úgy töredezve hathatott be a' szoba ablakán. A' nagy szél most egyszerre irtoztató kezde lenni, szörnyű üvöltéssel és zugással rohant végig a' hosszú folyoson, 's a' lépcső nagy robajjal zuhogott, mintha valami nagy terhet vinnének rajta, — ez a' nagy robaj végre borzasztó hangos zugásba keveredett mint mikor a' tenger a' legnagyobb szélvészben felháborodik.

Nyugalmam 's lélekjelenségem nem hamar vesztem el, a' kellemetlen hangok sem zavartak meg, hanem az nyugtalanitott, hogy az ablak táblákat csapkodta szüntelenül a' szél hol egymásba hol a' falhoz, melly folytonos lármára aludni teljes lehetlen volt. Elhatározám magamban hogy felkelek, a' lépcsőn a' sötétben bár élet veszély közt is lemegyek 's a' csattogó táblákat beteszem.

De most midőn felülék az ágyban, ujra iszonyú szélvész támadt, 's ugy tetszett, (mint az előbbi dühöngésben is) mintha emberi hangok vegyülnének az üvöltés közé, félelem teljes lélekzés, néha kínos tördelt hang és nyögés volt hallható, mint igen jól kivehetém. Hallgatóztam és ugy tetszett mintha egy ember fuldoklással küzködnék, olly nehezen lélekzett. Is-

mét hallgatóztam, a' nehéz lélekzet most ujra és sebesebben hallatszott, honnan jöhettek e' hangok, nem tudom, de az bizonyos hogy közel hozzám nyögdeltek, jól tudtam mert ébren valék. Előbb azt gondoltam hogy valami tolvaj vagy gyilkos, de az nem lehete, mert e' környéken egészen más emberek vannak, hogy sem azt rólok feltehessem.

Most a' hold világ teljes erővel hatott a' szobába 's világosan kivehetém az átelleni ágy rongyos függönyét, mellyet a' szél erősen lebegtetett. Igazán meg kell vallanom hogy bár nem féltem, de még is valami kimondhatlan nyugtalanság lepett meg. Egész testem megborzadt, hajam felállott, szemeim meredeztek, szivem hangosan dobogott, 's a' nyelésbe majd megfultam. A' függöny most két felé nyilt, és egy emberi meztelen csont nyúlt kifelé. Életnélkül esett a' láb a' földre, mig a' test is mellyhez tartozott utána nyomult. — Azután felemelkedék a' sápadt halovány alak (ugy látszott, mintha nem is a' földiekhez tartozott volna) és a' függöny előtt megállott, egy pillanatig ide amoda nézegetett, mig végre az ágytul előbbre jőni iparkodott. De mozgása olly irtóztató, olly természet elleni, hogy az ember eliszonyodott 's esze megállt. A' lábszárak otrombáúl és nehezen minden élet nélkül emelkedtek a' földrül, a' két kéz pedig úgy csüggött le, mintha csak oda lett volna ragasztva, és az egész testen csak a' fő látszott erővel bírni. Sűrű haja borzosan állott felfelé, két szeme kisirteti merevedtséggel borzasztón nézett előre, 's az elfagyott, elsárgult ajkak nem mozdultak, csak akkor látszottak reszkedni midőn a' kebel mély rejtekiből hullámzott a' lélekzet 's az erős nyögés. —

Az iszonyú alak a' szobán keresztül egyenesen nekem tartott, lépteiben térdeit majd a' mellig huzta fel 's ismét a' földre ereszté mintha valami gépelyen járna. Mindig és mindig közelebb jött ágyamhoz, 's lelkembe minden lépésével uj borzadást öntött. Már egészen ágyamhoz ért és megállott; én fekve maradtam, hanem szorosan a' fallhoz huzódtam, szemem a' szörnyű alakról el nem vonva. Most az ágy láb felé fordult, arra felült 's csendesen maradt. Én próbáltam őt nyugodt és lecsendesett lélekkel megnézni, eszemet össze probáltam szedni, 's okokkal magamat meggyőzni, megnyugtatni, de gondolatim szanaszét jártak még azt is állitám, hogy ez a' kisirtet valami holt test, és galvanismus által jött életre, — de nem! falu helyen ki tudná azt végbe vinni, 's hogy adhatna a' halott emberi hangokat? nem nem, tehát más valami, most mintha egészen elhalt volna, olly mozdulatlanul ült az ágy végin, de a' nehéz sohajtások egyre borzasztottak.

Most az alak felállott — 's uram istenem! egyik lábát az ágyra feltette, megfogódzott 's lassan felemelkedett. Sz. Isten légy velem, ne hagyj el! a' szörnyű rém merevedett szemeit most erősebben rám függeszté, 's egyenesen rám jött. Megvallom a' félelem 's iszonyodás annyira elfogott, hogy mozdulni sem tudtam; minden erőmet összeszedve leugrottam az ágyrul 's mint eszeveszett kifutottam.

Az iszonyodás szemem kinyitá, 's egy ajtót pillanték meg oldalvást, sebesen berohantam 's az ajtót mellyen semmi kilincs vagy zár nem volt, utánam erősen becsaptam. — A' hely hová huzódtam olly keskeny és szoros volt, hogy alig férfem meg benne, az ajtót pedig befelé huzva erősen tartám. Félelmemben az izzadság nagy csöppekben hullott arczámrul 's most megint hallám utánam jönni az irtóztató rém alakot, 's én ujra borzadtam. Egy nagyot ütött az ajtóra, hogy lelkem is reszkedett, az ütés hangja tompán zugott és viszhangzott az épületben, most egy másik erősebb ütés jött az ajtóra, mellynek hangja és morajja valami szokatlan és vad zugásba ment által.

Nem tudom jött e még több ütés is, mert az erőltetett nyögés melly valami fájdalmas hangokkal keveredett össze, olly nagy volt és ijesztő, hogy én lelkijelenségem elvesztém.

Később midőn magamhoz tértem, egyes töredezett hörgés volt még hallható, de ez is lassankint csendesedett és gyengült mig végre egészen elnémult.

* * *

A' hosszú, hosszú éjszaka nagy nehezen eltelt, 's alól a' korcsmánál kedves emberi hangot hallottam, melly a' nap feljöttének jele volt. Én még most is félelemmel nyitám ki az ajtót, 's milly nagy csudálat! egy emberi alak közeledik felém! A'mint fris levegőt szihattam, mindjárt erősebben és jobban érzém magamat. Nézem az előttem álló szörnyet, csak nézem és vizsgálom arczvonásait — nagy Isten! — ez, az az idegen, kivel tegnap alkonyatkor a' kovács műhelybe találkozánk!

* * *

A' korcsmabeli emberek mindjárt ráösmértek a' halotthozhasonló rém alakra, — melly az éjjel olly iszonyú helyhezetbe hozott engem — 's a' környék' egyik urának mondák, de senki határozattabban róla szólni nem tudott, mig végre a' részeges korcsmáros egy levelkét hozott, mellyet az este adott neki által ez az ur, hogy kezembe szolgáltassa mihelyest a' korcsmába érkezem. A' levélbe megköszönte éjjeli háborgatóm barátságomat, mit vele tettem a' kovácsnál, hogy ő a' farkaserdői korcsmánál van szálva, és még egyszer kéri barátságomat, hogy t. i. egy szobába háljak vele, mert ő holdkóros 's ha éjjel felkél az ágybul járkál, nyög és fuldoklik, felkölteni ne sajnálnám, ha a' farkaserdői korcsmába szállok.

A' szerencsétlen ember ezért sietett volna tehát haza, hogy otthon nyugalmasan lehessen, — a' korhely korcsmárosra most igen nehezteltem hogy az iratot által nem adta, melly gondatlanságával olly szörnyü kinpadra tett. —

Már több esztendők multak el az óta, de még most is eszembe jut a' borzasztó éj, még most is látom az iszonyú alakot, még most is hallom terhes nyögését 's fájdalom tele panaszos jajjait, — az őszi süvöltő szelek nem hagyják elfelejteni, — 's üvöltésökben magokkal hozzák annak emlékezetét. —

—n.—

SZANDA. *)

1.

Második Lajos az ifjú király Csele patak' iszapjában lelvén kora sirját, Solimán' győztes tábora diadalmasan árada szét honunk' minden részein, Buda, 's véle hazánk' nevezetesb' várai a' győzőnek kaput tárának; félhold ragyogott minden ormon, száguldó spahik, 's halni kész jancsár csapatok kóborlottak szerte a' végromlásnak indult hazában, annak még szabad részeit a' byzantzi kény ur járma alá hóditandók.

Illy csapat jelent meg a' nem rég épült Szolnok vár falai előtt is, büszkén követelve annak rögtöni feladását, ám de a' bátor Nyáry, 's kisded de bajnok hada, készen éltével adózni honjának, Szolnok alatt bátran védé a' dühösen ostromlott falakat, de hasztalan, — nehány kölföldi zsoldos árulása sikeretlenné tevé derék iparát, hasztalan merészlett az elválasztó perczben egy bátor kirohanást, hiába védék társai a' már már megmászott ormokat, — egy spahi' golyója Nyáryt megfosztá lovától, 's a' bátor rablánczokkal terhelve hurszoltatott ellene táborába, — társai ott vesztek el.

Öröm riadás közt foglalák el a' törökök, az annyi vérbe került Szolnokot, melly mint kulcsa a' Tisza-vidéknek erős bástyák által védve, székhelye lőn a' szolnoki független basáknak; kik közül többen, vérbetűkkel jegyzék fel nevüket honunk évkönyveibe.

Illy szörny volt Sasvári Achmet is a' hitehagyott czudar, ki törvényes királyja zászlói alatt elnem érhetvén büszke vágyait, hitszegően hagyá el a' hon' szent ügyét. — Ellenink örömmel fogadák a' már akkor rettegett szöke-

---

*) Szüreti mulatságban, egy szolnoki szép tudni akará, honnan nyerte a' szandai puszta keletiesen hangzó nevét? Felszolitá az ifjakat irnának egy elbeszélést, mellynek hősnéje Szanda legyen, 's ha azt szerkesztő ur kiadhatónak itéli, — az iró jutalma egy csók leend! — igy lett ez elbeszélés tehetségem csekély szülöttje! —

vényt, ki vad lelke egész hevével csüggvén új sorsosi ügyén, csak hamar átfutva a' katonai pálya alsóbb tisztségeit szolnoki független basa lön.

Ocsmán tervét igy elérte, ura lett a' megerősitett várnak, 's parancsnoka egy több ezrekbül álló bátor seregnek. Jól sikerült tervei által, mind inkább befészkelvén magát a' nagy úr kegyébe, az egész vidéknek ostora, 's alattvalóinak bőszült zsarnoka lőn, 's még is voltak perczek, mellyekben a' vad mintegy kivetkezve rút valójábul, haremje falai közt a' szeretet' édes kéjeit élvezé, — Achmet atya volt, atyja egy szép, bájteljes leánynak, 's ő, kit a' hadi lármán kivül, mi sem látszott érdekleni, gyakran órákig ült leánya' körében csudálva annak bájait, mellyek boldogabb éveit varázslák vissza képzetében, ama édeni kort, midőn Szanda anyja még élt. —

Mint 14 éves gyermeket rablá ő ezt el, Stajer hon' egyik nemes várából 's szerelme egész hevével csügött bájain, — 's évek multak el, 's Achmet boldog volt, mert volt lény ki fényt villanthata keble sötétébe, volt kihez futhatott vigasztalást keresve ha felébredtek keble furiái; — volt ki szelidité, ha egy nem sikerült terv, vagy szolgai hálátlanság szörnyeteggé alakiták; — de a' sors melly őt már egyszer rosz ösvényre ragadá, irigylé nemtőjét. — Idája elhalt egy 8 éves leánykát hagyván hátra.

Neje holta után nem volt többé tárgy, melly képes lett volna őt a' földön honositani, gyülölé az életet, 's mindent mi környezé, keble szörnyeit csak harcz-moraj csillapithatá, csak vér olthatta el annak vad lángjait; — még a' gyenge gyermek is utált lőn előtte, mert vonásaiban elhunyt nejére ösmervén, újra ébredtek fel kínai, 's csak később midőn kifejlettek a' leány kecsei, villant egy örömfény keblébe, 's a' szeretet' gyengéd érzetével csüggött gyermekén. Nem volt ennek vágya, nem kérelme melly teljesületlen maradt, ő volt angyala a' várnak, nemtője, sőt gyakran szabaditója a' vár tömlöczében nyögő keresztény raboknak, kikhöz mint kora elhunyt anyja hitsorsosihoz, egy édes el nem titkolható érzelem csatlá a' kellemdús leányt. — Gyakran lehete őt látni andalogva a' váralatti kert lombjai közt, biztatva az elcsüggedt rabokat.

2.

Illy czélbul mulatott egy nyári estén is, a' szép hölgy a' harem' kertjeiben, midőn a' szokott jel, a' vár udvarra hitta a' dolgozókat, — eltávoztak ezek, Szanda figyelme kisére a' távozókat. —

Trombita harsogás hallatszott, a' kapu megnyilt, 's egy spahi, habzó lován vágtatott a' várudvarba, egy, a' nagy urtul hozott firmant lobogtatva kezében. — Hódolattal borúltak arczra a' musulmánok, maga Achmet is, megütközve szemlélé a' hirnököt, majd szokott szertartással átfutá a' levelet.

* * *

A' törökök örvendve suttogtak egymás közt, mig a' keresztény rabok nem jót gyanitva földre szegezék szemeiket. —

Csak egy volt köztök, ki nem látszott rettegni a' basa' szemnyilaitul, 's ki szinte olly bátor, de elszántabb tekintettel vizsgálá a' kétféle érzéstül ostromlott vár népét. — Dezső volt ez, egy alig 25 éves nemes, egy évvel ezelőtt nyeré Achmet ajándékul egy Jancsár agától e' bátor leventát, ki több apróbb csatákban diadalt nyerve az ellenen, egy vakmerő kalandozás alkalmával a' jancsárok rabja lön. — Achmet örömmel fogadá az ifiút, bátor még a' rablánczokon sem rettegő tekintete, 's egy ki nem magyarázható báj, melly egész alakján el volt öntve az ifjúnak, önkéntelen 's nála szokatlan leereszkedésre birták a' basát, ki ajánlatokat tőn Dezsőnek, de ez megveté azokat, késznek jelentvén magát inkább örökre hordozni békoit, mint czudarul 's hitszegően elhagyni királyja zászloit.

E' nyilatkozásra boszú láng lebegett Achmet szemeiben, de a' jó érzés melly még vég-

kép ki nem halt keblébül, mérséklé hevét, — az ifjúnak levették békóit 's a' megengesztelődött basa kegyébül a' vár melletti kertek gondviselője lön, egy megkülönböztetés, mellyben gyakran részesiték a' basák, terhesb munkától óvott kegyenczeiket.

Innen magyarázható ama bátorság, mellyet most sem vesztett el, midőn társai remegve csörgeték lánczaikat. Dezső érté a' basa pillanatát, 's noha nem jót jóslott abbul, még sem veszté el, annyi csatákban edzett lélekjelenséget 's elszántan függeszté szemeit a' zsarnokra, ki végig futván a' parancs' tartalmán, csendet követelve fordult üveihez.

* * *

„Musulmánok 's ti keresztény ebek minnyájan, kik Szolnok' falai közt léteztek, halljátok a' nagy ur parancsát! a' béke a' fényes porta, 's a' német császár közt felbomlott, — mi nem fogunk többé henyélve élni várainkban, rövid időn Szegednél leend a' nagy ur' serege 's mi azzal egyesülve Austria felé indulunk, 's mire a' fa elhulatja leveleit, zászlóink fognak lobogni Bécs' megvivott ormain.“ — Hármas „Alah“ kiáltás kiséré szavait.

„Ti pedig keresztény ebek, mint feleslegesek, 's csak teherül szolgálók a' hadban, halni fogtok, mire a' holnapi nap felvirul. — Holnap Szegedre indulok, szent prófétánkat tagadó nyelvetek, kedves ajándék lesz az ott székező hatalmas basának,“

Ismét hármas „Alah!“ kurjantás, hangzott a' muslimek ajkirul, mig a' keresztény rabok leverve a' közel halál' félelmétül, borultak térdeikre, mig a' rettegni nem tudó Deső is, halaványan mint szobor állott térdelő társai közt.

Achmet észrevette őt, 's feléfordulván imigy szólitá: — „Te pedig Dezső, ki eddig kedvenczem valál, érezd e' borzasztó perczben is kegyemet, — te élni fogsz, mig Szegedtül haza térek, ám de csak azért, hogy meggondolásra legyen időd, — ha haza térek, vagy hitsorsosom 's barátom lészesz, vagy a' halál legkinosb neme törül ki az élők sorából.“

„Nekem nem kell meggondolásra idő, hagyj meghalni társaimmal!“

„Hallgass nyomorult!“ riada most Achmet nem rejthetve dühét, 's egy átdöfő pillanatot lövelt Dezsőre.

Jeladására vigan harsogtak a' táragatók, 's a' musulmánok, a' mosseába vonultak, némellyek készületeket tőnek a' vérítélet' végrehajtására. —

3.

Búsan ült Szanda hárfájával a' kert' egyik részében. — Fejét gyöngyökkel gazdagon kirakott turbán födé, ez alul rendetlenül hullámzottak alá éj szin fürtjei, egy magas, hó fehér homlokot folyva körül, ajkai halk szókat susogtak, mellyeket fohászok érthetetlenekké tőnek, majd csendesültek a' sohajok 's a' megszorult kebel szavakba keresett enyhülést.

„De nincs e hát mód megszabaditani őt? aranyaim nem vesztegethetik e meg őrjeit? — Oh! igen ezt tehetném, ő szabad, 's talán boldog leend, mig én elhagyatva a' kétségbeesés kinjaival küzdendek, 's még is, én szólni fogok véle, csak ő legyen boldog, én örömest szenvedek.“ — —

„'S nem lehetnénk e mi mind ketten boldogok?“ — kérdé most egy hang, 's Szanda megrettenve emelé fel szemeit, — a' kérdő Dezső volt, ki Szanda előtt térdelve, szerelem ittasan függeszté rá szemeit. —

„Igen Szandám, mi boldogok lehetnénk, ha szerelmed legyőzné elméd' hideg ellenvetéseit, — aranyod mint mondád megveszteget hetné őreimet, 's mig atyád Szegeden mulat, elhagyhatnók a' várt, 's szeretett lakomba, mentve atyád' üldözéseitül, mentve a' török oda még nem terjedt hatalmától, élvezhetnők a' kölcsönös szerelem édes kéjeit.“

Figyelemmel kiséré Szanda az ifju' szavait, ki észrevévén a' leány küzdését, hévvel szorítá annak jobját dobogó szivéhez.

„Te habozol édes? Lám egy éve már hogy szeretlek, ugyan annyi hogy viszonszerelmed

boldogit, 's még-is alig tudok egy órát, mellyben egészen enyim valál!

‚'S te még is habozol? 's nem akarsz velem futni szabad lakomba?'

„Szünj meg Dezső, kinozni kétségiddel" — szolt Szanda 's hévvel szoritá kebléhez a' szép ifjút, — „De mért is vagytok olly hitetlenek, ti férfiak, ha szivünk egészen tiétek forróbb szerelmet ohajtatok, 's lehet e forróbban szeretni, mint én téged szeretlek?"

‚'S még is vonakodol vélem elhagyni e' várt, hol reám, vagy becsület vesztés, vagy halál vár. — Tudd meg hát atyád ma — —'

„Én mindent tudok, 's épen ez oka agodalmimnak, — de szólj mit határoztál? —"

‚Én halni fogok, ha szerelmed ki nem ment zsarnokom' hatalmából!'

„Dezső! én határoztám, veled szököm," valának a' leány szavai. — Tartsd magad készen, az első kedvező éj, kiszabadit atyám' hatalmából, én követni foglak. — Adja az ég hogy hü szerelmed képes legyen vélem elfeledtetni azt, hogy egy atyát foszték meg szerelme legkedveseebb zálogától!"

Könyek fogták el a' leány szavait, Dezső vigasztalni akará őt, — de hármas taps hallatszott, az őrködő rabnő által adott jel, a' basa közelitését jelentő.

E' jól ismért jel, felébreszté a' szerelmeseket, gyorsan távozott Dezső, könyek közt hagyván a' szerető hölgyet, — 's a' tettetés ezen fő tulajdona a' nőnemnek, mosolyt varázslott Szanda' ajkira, 's mig atyja egyik kedvencz dalát zengé, hárfája hurján jártatá ujjait.

Másnap Achmet elhagyá a' várat 's Szegedre ment, — örömtül lobogó szemekkel nézett utána Dezső, 's csak miután a' tiszántúli fák közt eltünt a' menet, lépett a' kioszkba, hol Szanda ölelő karjai fogadák.

(Vége köv.)

Ejszaka.

Földünkre néma csendesen
Ha barna éj leszáll,
Minden nyugszik, csak én szivem
Nyugalmat nem talál;

Mikép felhők borúi közt
Halványló csillagok,
Viharban úgy bolyongok én
'S boldogtalan vagyok.

Keblemben éji csillagúl
Virasztva szüntelen,
Álomtalan, bus, éjimen
Órt áll a' gyötrelem.:

'S földünkre néma csendesen
A' barna éj ha száll
Minden nyugszik, csak én szivem
Nyugalmat nem talál!

Sajó.

Apróság.

Hogy a' sötétségben az ijedség miatt elhalaványúl az ember, hihető, de hogy a' sötétben a' szégyen miatt elpiruljon az ember, az már más; 's innét ezen kérdés: „valljon a' setétben elpirulnak e az asszonyok?" nehezen jő világosságra.

Tréfa.

Egy orvos doctor heves vitatkozásba jött egy törvény doctorral ezen tárgy felett: „melylyiknek tudománya régibb?" — A' törvény doctor előhozta Kain és Ábel dolgát, melly az első criminális eset volt, még akkor bizonyosan egy orvos doctor sem volt a' világon. „Igen de kérem domine spectabilis," mond az orvos doctor, „mikor Ádám' oldal bordáját kivették, nem ez volt e az első operatio? 's hol volt még akkor Kain criminalis pöre?" —

—

Igazitás. A' Rajz. 37d. szám. 2ik hasáb. 3ik sor. álolról a' helyett Mérey, olvasd: Mercy; — és a' 38 sz. 8ik hasáb. 19. sor. a' helyett Caraffa, olvasd: Caprara.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) A' magyar szinház haagászkarának két jeles tagja Kaiser György és Schlesinger Károly urak, mindegyik szóló játszó; az az hegedün, ez violon-cellon, f. hó 26án művészi utazásra indulnak, 's Arad, Temesvár, Nagy-Szeben, Kolosvár 's Nagy-Várad városokat szándékozzák meglátogatni, 's hangversenyeikkel mulattatni a' műbarátokat. A' két derék művész megérdemli, hogy mindenütt merre utjokat veendik, méltánylással fogadtassanak.

2.) Jeitteles Ignácz „aestheticai Lexicona" mind irónak, mind szinésznek igen szükséges és hasznos könyv mint tartalmából láthatni: Aesthetica. Költés. Költészet. Ékesszólás. Hangászat. Plastica, színészet 'stb. 'stb. Ára 6 f. 30 kr.; megkaphatni Heckenast Gustáv könyvkereskedésében.

KÜLHIREK.

1.) Egy külföldi lap XVI. Gergely pápáról ezeket irja: Jelenleg ő szentsége 73 éves de olly erős, egésséges, hogy alig látszik 60 évesnek. Ő sztsége mély theologus, nevezetes tudós, és kedves ember; a' tudományokra és mesterségekre gondot visel mint a' religiora. A' keresztény atyját leli fel benne, a' művész pártfogóját, vagy mint ő sztsége maga mondja: „Atyámfiai, népem; a' szegények gyermekeim, és a' keresztények testvéreim!" Nemes szivü pedig és adakozó annyira, hogy a' status jövedelmét mielőtt pénztárába tenné, már kiosztotta a' szegény ügyefogyottak közt.

2.) Berlinben egy idegen befordult egy vendégfogadóba, jól evett, ivott, 's a' társaságot vidor kedvével jól mulattatá. Asztal után kifizeti az étkek árát 's elbucsuzik, 's nehány percz mulva lövés hallatik. — A' szerencsétlen megbukott sveiczi kereskedő utoljára megvendégelte magát, 's aztán ment egy jobb világba.

3.) Ló nélküli kocsi. Londonban köz-hirré tették hogy egy ló nélküli kocsit lehet látni, mellynek csak egy kereke van!!! E' csuda müvet mindegyik ohajtá látni, a' mechanicusok, 's a' mesterség baráti, valamint a' művész társaság'" tagjai is hivatalosok valának A' szemlélésre összegyült műértők és vizsgálók, feszült figyelemmel várakoztak, — végre a' csuda-művet bemutatták, 's mi volt? egy targonca! — Valjon a' magyar litteraturában nem lesznek e illy várakozást felülmuló csuda művek?! —

4.) Hasztingban a' halászoknak évenkint huszezér tallérba jó hálójok, melly olly nagy, hogy egy vagy két angol mérföldet is betakar.

5.) Afrikából némelly kereskedők különös szép bogarakat hoztak, egyet egyet 300, egész 350 tallérért adnak el!

Divatkép jövő lapjainkkal fog megjelenni.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellett állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's, ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest **RAJZOLATOK** 1838.

Novemb. 29kén

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

43dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. ***Második fele.***

Párviadal.

Kellemes nyári est volt, midőn S* barátomhoz érkeztem, kivel az általunk egyszerre megkért nőtestvérektől lett kikosaraztatásunk óta egymást sógornak nevezzük; vigan tőltém törődött utas létemre is az időt S* barátom szellemdús rokoni közt a' tisztelt család körében; 's egy ifjú volt különösen ki elmés ötleteivel, alkalmazott eleven elbeszéléseivel bennünket egyre kaczagtata. De egyszerre ünnepélyes komolyság vonúlt arczira, kezem megfogván e'képen szólott. Kegyedet rég ismerem bár személyesen csak most először, ki S*-nak barátja, nem lehet nekem ellenségem, legyen szives holnap, 's itt mély hangon kezdé, midőn vagy az örök lét honába szenderülni; vagy sértett becsületem egyetlen kincsemen, ejtett szennyet vérrel lemosni van erős akaratom, segéd̈ül a' m—i pusztára kisérni. Én megigérém 's mig ő eléhbi szeszélyét visszanyerve egyik kezében gyertyával, a' másikban két rét hajtott törűlközővel a' szobát körül járá a' beszálingózott szunyogokat legszenvedélyesebb mulatsággal csapdosandó: S* barátommal a' szende hold világánál kint járdalánk, ki a' történteket felvilágositandó igy beszélt: Belgradi, az emlitettem ifju, katonának neveltetett; 's már gyermekkorában szabad volt egy két csínos teremtettét penderitenie; mert atyja egy jó módú közbirtokos elég fonákúl azt hivé: hogy magyarnak 's katonának a' beszéd ha nem káromkodik, nem is illik. Gyengébb korában kertök paréjin gyakorolta karjai erejét, majd erősödve, az utczabeli gyermekekkel vívott; midőn közűlök két, három, rendesen véres fejjel hagyta el a' csatatért, 's egymást érte a' panaszkodó szomszéd asszony. Dorgálá ugyan illyenkor atyja, de leczke után forrón szoritá karjai közé a' győzelmére kevély kis hadfit. Nem untatlak folytatá S* gyermeki 's iskolai különbféle de rendesen jól kiszámitott csínjai elbeszélésével, röviden 18ik évét tölté be a' csinos növésű ifjú 's zászló alá esküdt. Büszkén tánczoltatá végig Pest kövezetein barna pejét, mosolyogva méregette szemeivel az egyetem falait, mellyek közt a' leczke óráit olly édesen aludta át, nem cserélt volna magával a' decánnal sem: guny-mosoly vonúlt elajkain ha a' gyalog vitéz rövid szárral sárba merült, 's pajkosan tovább ugratva csapatta bé sárral. Deli termete, szép tánczа a' toborzókhoz segíté, 's fél év multán káplár lőn, főnöke a' toborzói csapatnak. Hősünk most vala csak elemében, ön készítette rythmusait pengő taréjával, versét pergő nyelve egyre kelepelte, 's vitézi büszkék illy káplárra nem egyszer kétszer rikkantáka el:

Három márjás hatvan tallér,
Káplár ur derék gavallér.

Nem egy két falusi legény bánta meg, hogy ujságvágya toborzó tánczot nézni kiszté, mert ha jó bundája vagy szűre a' büszke káplár szemeibe tünt, váll veregetések, kézszorongatások után, kivált ha sok nyájas beszédre még a' császár borából is ivott: fejébe nyomatta a' szalagos csákót, hogy bunda 's szűr veszteségek mellett siránkozó rokonit jól megránthassa. Végre több éveket áttánczolva őr-

mester lett. Ám de a' toborzói nyugtalan élet 's rendetlenkedés, a' lovaglás, ártalmas behatással működtek mellére: áttétetett a' gyalogsághoz oda hagyván a' gyöngy életet. Nem volt inye szerint a' csere, kedvetlenségit volt pajtási pajzán évődési még jobban nevelék, 's elbocsájtatását kieszközlé. Büszke érdemére, hogy királyát, honát, híven szolgálta; dobogó kebellel lépett szülő földe határára, 's a' falu szélén lévő csapszéknél e' szavakkal „meg vagy még édes morgóm" megállapodott. Itt hallá miképen szülei elhaltak, 's vagyonuk, egy vigyázatlanúl vállalt kezesség miatt hitelezők kezei kőzzé jutott. Mélyen hatott e' kettős veszteség keblére, 's elhatározá boldogult atyja egykori barátjához A—hoz folyamodni, tanácsot 's segélyt esdeklendő. A' nemes lelkű A** inkább tisztelte hamvaiban is jobb létre szenderült barátját; érzékenyebben vette a' sebhedt keblű flú mostoha sorsát, mint sem a' szenvedőnek segéd kezeket ne nyujtott vólna; 's egy terjedelmes uradalomba először ugyan irnoknak, kevés idő mulva pedig gazdatisztnek szerezte be. Belgrádinak ügyessége, katonai pontossága, neki mindenütt kedvességet szerszenék; grófja kegyesége, tiszttársai barátsága, kiket katonaságabeli kalandjai víg elbeszéllésével egyre mulattatott, kellemessé tevék helyzetét. Azonban ismét új baj, új nyugtalanság! Az uradalmi kertészt — kit különben is sokszor választott tréfa tárgyaúl — egyik szomszéd falubeli tiszt' kegyes leánya a' kellemes K** Luiza tűz teljes szemei annyira megbájolák, hogy rideg nőtlenségétől bucsut venni 's imádottja kezeért ünnepélyesen esdekleni, szándéklá, 's a' monda, mint falu hèlyen egy két látogatás után szokás, már már jegyesnek is hirèsztelte. Ennek némü kis zavart okozandó egy cselt gondolt ki hősünk, mellyet tüstint teljesitett. Azon faluban, hol a' kecses K*** Luiza virúlt, lakott a' megyei orvos Sz** is ugyan csak Luiza nevü bájos lánykájával; mindketten egykorúk, 's meghitt barátnék. Név ünnepöket előzött nap Belgrádi mind kettőnek 'hason tartalmu, hév kifejezésekkel 's buzgó ohajtásokkal, szerelmi ömledezéssel teljes levelet irt, a' kertész nevében, kinek írását szinte ismerhetlenül utánzá; mindegyik által tiszteltetve a' másikat, 's fájdalommal kéré az engedelmet, hogy csoportos foglalatosságai személyes tiszteletében hátráltatják. Jó borravalóért a' M** pusztai csősz tudta nélkül felvállalá a' szerelmi követséget; 's nap lementekor mind két leány megkapta a' tisztelkedő sorokat. Épen hozzád akartam futni édesem e' szavakkal fogadá Sz** Luiza barátnéját, ki a' vett levéllel dicsekedendő azonnal amannál termett, lásd lásd, melly udvaris a' kis kertész 's elébe tárá a' sorokat. Hm furcsa, lőn a' válasz 's elhallgatva magáét néhány szóváltás után haza tért, 's már ott találá a' kertészt, ki semmit nem gyanítva hév kifejezésekkel idvezlé. Nem is véltük e' nagy szerencsét szól hidegen a' kis pipiske hiszen azt tetszett írni — — én irni? dobog a' hideg fogadáson megütközött 's a' nyilatkozás után egészen zavarodott kertész, 's e' perczben nyitá be Sz** Luiza is az ajtót, barátnéjától egy torta formát kérendő; ah drága ur szolitá a' mind jobban hüledező kertészt, hát csoportos foglalatosságit olly hamar végzé? hisz csak imént kaptuk levelét most mind két lány elő mutatá a' bűnjelét. Kertészünk hideg vette nővény módjára élet- 's szintelen állott, csak midőn eszméletét lassan visszanyerte nézé végig a' leveleket; írásom tagadhatlanúl van utánozva, de mind ezekről becsületem szentségére egy szót sem tudok, viszonzá akadozva, 's ki hozá e' leveleket? a' m—i csősz lön a' válasz. Nem kellett több, tüstint lóra pattant kertészünk, egyenesen a' m—i csősz kunyhóhoz, hol nehány béressel nyert borravalóját híven megosztozva vigadozott a' jól fuvarozott csősz; ki árulástól nem félve mindenről értesíté a' neki búsúlt szerelmest. Épen nálam időzött Belgrádi folytatja S** barátom, rólad ált a' beszéd, 's volt kedvesed a' szép hűtlen egésségeért áldomásoztunk; midőn szikrázó szemekkel berohanván

kertészünk: hevesen hánja kissé sértő kifejezésekkel Belgrádi szemére álnokságát. Barna pirosság futá végig ennek büszke arczát 's mondá: ki a' császárt szolgálta, 's honáért vérzett, ekkor méltósággal mutatott arczán látható sebhelyére, kis tréfaságért az nem gazember, 's az illy sértést csak vérrel mossa le. Erősen kaczagott erre fel a' kertész, sebhelyét a' k—i vásárban néhány parasztlegények által történt megveretése bélyegének, mit a' rosz világ is úgy beszélt, állitván. Belgrádi hevesen rohant ekkor a' kertészre 's csak nagy munkával csilapíthatám le; mi sikerült ugyan de a' kihivást ismétlé, ezt a' kertész elfogadta, idejeül épen holnap reggeli 8 órát, helyeül pedig a' m—i csősz házat jelelék. S** barátom végzé, lelkes 's köztizzteletre olly méltó nőtestvére figyelmeztetésére — Belgrádi barátunk szunyogokkal végzett csatája után, mellyeket még annyi kertészeknek ohajtott lenni — lefekvénk, 's hősünk mulattató beszédjén el is szenderedtünk. Felviradt a' nap, millyen soha még M—i felé, hol már a' kertész irnok segédjével 's egy orvossal ránk várakozott. Itt a' fegyverek, szól, két fedett ezüst kehelyre mutatván — növényim honbeliek, egyikben csomorika lév — egy legerősebb mérgeink közül — másikban mondola tej; tessék választani 's egyiket felhajtani, én nyomban a' másikat. Belgrádi, ki káplár korában, midőn a' S—i vásár alkalmával egy erővel berántott legény miatt neki zúdúlt parasztok a' toborzói sátort szét bontották, 's hatalmukba kerítvén még a' káplár pálczát is, véle a' formaruhát meglehetősen kiporozták — olly bátran szembeszált béke után a' tele poharakkal, most ingadozott; 's vajmi ohajtotta toborzói helyzetét csak addig varásolhatni vissza, mig ellenét formaruhába rázathatná; halál sápadtság vonúlt arczaira, ajkai kínosan rángatóztak, 's reszkedve nyúlt a' kehely felé. Már már ajkaihoz vivé az ürőm poharat; midőn a' gróf, értesítve a' dolog felől ott termett, 's atyai dorgálás után összebékéltetvén az ellenfeleket, kastélya felé hajtatott, hol ízes ebéd, 's utána kellemes tánczmulatság rekeszté be a' nap terheit.

Erről mondja a' nép dal:

Ki az urát nem szereti
Csomorikát főzzön neki,
Ha ma vele megéteti,
Még estvére kiteriti.

Varga.

SZANDA.

(Vége.)

4.

Kellemes volt a' szökésre rendelt éj, ezüst fényben mosolygott le a' teli hold sugárait a' Tisza lassan hömpölygő habjaiba meritve. Mély csend födé az egész vidéket. Éjfél tájban, egy lassu, mind inkább közelgő moraj, millyet egy haladó csónak lapát ütései szoktak okozni hallatszott, valóban nem sokára egy csolnak érkezett, a' várméllléki parthoz, két izmos hajóstúl kormányozva, ezeknek egyike partra lépett, füttyentéssel tudatván érkeztüket.

Ez ismert jelre csakhamar megnyilt a' vár' vízmeletti ajtaja, 's három beburkolt alak lőn látható, az egyik egy befátyolozott hölgyet vezetett a' csolnakhoz 's a' belépőt, ő 's a' másik alak követék. —

Alig léptek be, már gyorsan dolgoztak az evezők, — a' part mindinkább tűnt, 's lassankint szűnt a' hölgy' félelme is, ki erősen átölelve az ifjút, ült a' csolnak közepén 's arczát keblére hajtá.

„Miért e' félelem?“ szólt az ifjú Dezső, — „már túl vagyunk a' veszélyen, a' partot mindjárt elérendjük, ott délczeg mének várnak reánk, minket czélhoz viendők.“

„Egy titkos előérzet lepi szivemet a' veszély még nincs elmellőzve, még elérhet atyám' hatalma, kit boszúra gyujtand szökésünk. — Csak ott lehetek nyugott, 's talán ott sem! ott is fog zajongni kebelem, 's' bűnös öntudatom mérget fog csepegtetni örömimbe.

Azalatt el volt érve a' túlpart, hol egy pór három mént vezetett a' szökők elébe.

Gyorsan haladtak ezek, Dezső Szanda oldalán, készen tartva fegyverétha netalán őrök vagy rablók gátolnák utjokat, Szanda 's a' szolganő remegve követék.

Mintegy félórányira volt már a' vár, midőn lódobogások, 's emberi hangok lőnek hallhatók, kémlelve nézett szerte Dezső, 's ki irja le epedtségét? midőn a' szegedi uton, por felleg között fegyvereket látott csillogni. — Egy 20 főbül álló csoport közelgett, vezére Achmet volt a' szolnoki basa, ki útközbe kapván a' nagyvezér parancsát, várába tért vissza, azt védelmi állapotba helyhezendő.

Achmet észrevette a' futókat, kik már akkor leszálva lovaikrúl, egy a' folyam partján emelkedő domb mellé vonultak. Sebesen rohantak oda, török kémeket gyanitva a' futókban.

„Elömbe Giarok!" kiálta dörgő hangon Achmet, mig emberei fegyvereiket készitek.

Mély csend követé szavait, a' törökök sólyom szemekkel vizsgálák a' fa tömegét, mely nek közepén egy izmos fűz árnyába ült Dezső remegő kedvesét kebléhez szoritva, ön 's kedvese bizonyos halála, félelmet élesztett az ifjú eddig rettegni nem tudott keblében, a' szolganő lármája elárulá hollétüket. —

Ropogtak a' fegyverek. 's a' szép hölgy vértül boritva rogyott vissza, egy más golyó Dezső' karját találá, de ez nem gondolva ön sebével térdelt haldokló kedvese felett, kétségbeesve szivá annak végleheletét.

Izmos karok ránták félre, 's Dezső erőfogyottan dőlt hátra.

„Kivagy nyomorult?" dörgé Achmet. — „Hah! te vagy Dezső, hát nem akartad bevárni hontértemet, halj meg hát ön kezeimtül." — 's kardját mélyen döfé az ifju' keblébe.

„De lássuk kik valának társaid?" — 's leánya testéhez fordult, mellyet körül állák emberei.

Sápadság boritá arczát, kardja kiesett kezéből, szemei vadul lobogtak, még átkok lepték ajkait.

„Sors borzasztóan boszultad meg magadat, boszúd semmisité a' hitszegőt, megfosztál attul, mi az élethez csatolt!!" —

Könyek fojták el szavait, őrjöngve borúlt leánya holt testére, mellyrül csak nehezen vonták el emberei.

A' törökök vevék holt leány' testét, Achmet még egyszer döfé kardját Dezső testébe, mellyet a' Tiszába vetni parancsolt. Emberei teljesiték parancsát, 's néhány percz mulva az iszapos habár fedé az ifiú tetemét.

Szanda' nyughelye a' vár alatti kert lön, hol egy szobor jelelé emlékét. — Ez lön Achmet' kedves helye, itt tölte számos órákat, siratva kedves gyermekét, embergyülölő keblébe, itt keltek ocsmány tervei, mellyek később a' nagy úr haragját 's halált vonának fejére.

A' szobor soká állott, 's csak később, — midőn nagy Leopold győzedelmes serege megszabaditá hazánkat a' török igátul, — enyészett el.

De nem tünt véle a' szerető leány emléke, él az ma is, a' pór nép regéiben, 's a' parton melly alatt a' két szerető élni szünt, a' hires szandai korcsma áll, környezve egy hasonnevü terjedelmes pusztátul.

Remellay Gusztáv.

Szív beteg.

Isten szánj meg engemet
Enyhíts kinomon
Vagy törüld el éltemet
Beteg ágyamon.

Nincs ír melly könyitené
Szenvedésemet
'S nincs szív, melly megszerezné
Veszteségemet.

Sajó.

A B C.

Megnöttek számára.

„Minden kezdet nehéz,“ ugymond a' köz példa beszéd, de engedjék meg édes Dámáink ez nem mindig igaz, mert igazán mondom e' nagy A B Czét elkezdeni semmi gondot sem ád, hanem végén töröm fejem mert X és Yra nem tudom hogy találjak szavat, mi éppen ide illenék! Én tehát ugy gondolom hogy a' kezdet nem nehéz, csak elején kezdje az ember, ne pedig közepén vagy végén; igy p. o. nem kell koldus botrul mindjárt Krözus kincsekre gondolkodni, sem a' mélységbül egyszerre sz. Gellért hegyire ugrani, — hanem lépcsőkrül lépcsőkre haladni. Tehát kezéjük az A betűt:

Arany. Az arany egykor mellék név volt, most pedig fő es köt-név.

Bak. Bakot lőni a' férfiak szoktak, az asszonyoknak soha sem szokták mondani: ez asszony vagy kisasszony bakot lőtt, — hanem kicsuszott p. o. ha egy öreg de gazdag dáma elvesz egy fiatal embert azt mondják: ugyan kicsuszott!

Chamäleon. Ez az állat régi mondakint olly szép tulajdonnal bir hogy szinét kedve szerint változtathatja, hasonlit azon asszonyokhoz (ezerszer bocsánatot kérünk) kik kedvük, és tetszésük szerint elhalaványulnak vagy elpirúlnak vagy elájulnak.

Dús. Ki dusabb mint egy költő! minden kisasszonynak csak költőt ajánlok ha férjhez akar menni, mert ezek a' legszerencsésebb emberek a' világon: a' nap arany sugárokat lövel egy illy költőnek; a' hold ezüstöt; kedvese vagy is már felesége, gyöngyöket sir; fogai elefánt csontboliak, melle és homloka fehér márvány, keze alabastrom és tudja az isten még mi. De mind e' sok arany, ezüst, gyöngy 'stb. mellet is a' zsebbe, a' zsebbe nincs egy kis réz krajczár!

Emlék. A' mi időnk az emlékek ideje! csupa emléket adnak most mindegyiknek; még éltükbe jó előre kiadják a' koszorút. — — hogy halála után ne legyen rá gondja. De az asszonyoknak mért nem emelnek márvány oszlopot, mint Weinsbergben? hiszen olly derék asszonyok most is elegen vannak??? — *)

Fa és szalma. Az ujabb idő fa és szalma hangszert hozott divatba; feltalálója bizonyos Gusikow, ki olly szép hangokat csalt ki belőle, talán a' szerelem történetit akarta előnkbe adni; mert a' szalma a' szivet jelenti melly a' szerelem lángjától olly hamar meggyúl, de azt is mutatja hogy ezen szalmaláng igen hamar ellobog — azért a' fa a' hüség képe melly a' viszontagság daczára is éppen marad. Szalma az emberi szív gyengeségét mutatja, és a' fa a' hit mellyhez e' gyengeséget kötni kell. —

Gazdagság. A' ki gazdag az másnak nem szeret áldozni, különben is az áldozat kiment már divatból, noha sokan azzal dicsekednek hogy éltökben már mennyit áldoztak a' szenvedő emberiségnek! Egy asszonyság ki maga jószántából egy este otthon marad a' szinházbol, mivel nem kedvire való darabot adnak, azt mondja urának áldozott és vannak több illy áldozatok, mik az áldozónak semmi áldozatba sem kerülnek! —

Gyász. Mai világban gyászolni annyit tesz, mint sok pénzre szert tenni, 's egy jobb életet kezdeni el. —

Házasság. A' házasság egy nagy opera mellynek textussát Hymen irta, muzsikáját pedig Ámor.

Ikarus. Hiszen tudják tisztelt Dámáink ezen szerencsétlen ember történetét, ki a' naphoz akart szállani, 's midőn közel volt hozzá szárnya elolvadt 's a' tengerbe esett! Lássák édes szépeim igy megy a' mostani emberekkel is, kik felpuffaszkodva gőgös elbizottságukban ál

*) Szörnyüség, a' betüszedő felkiáltó jel helyett kérdő jeleket rakott!

érdemükkel és nagyságukkal a' napfelé pislognak, de annak fénye és melege ködös valójokat a' semmiségbe oszlatja, 's a' buták lezuhannak. Igy van az álszépség a' hamis érdem, a' kétszínű jóság, mesterséges bölcsesség 'stb. Az igazság fénye alatt elenyésznek és alávaló semmiségükbe esnek! —

Játék. „Maga szerepét jól játszani, 's abbul ki nem esni, " ez az élet két főmestersége. Egy szerepet jól játszani nem olly mesterség mint a' szerepből ki nem esni! az elsőt jól értik az asszonyok, másikat a' férfiak. Az elsőhöz csupán csak kétszínűség kell, az utolsóhoz pedig erő. Ha egy asszony szerepét jól játsza, az ura ugyan nem esett ki a' nyeregből, de leesett a' felhőkbül.

Kötni. Szavához kötni, vagy is igérni és azt megadni két ellenkező dolog. Ki sokat igér, közönségesen felét sem adja meg. Sok szivkötési szakadás csak a' rosz kötésbül ered, azért ki venné rosz neven egy asszonynak illy nyilatkozását, ha hütlenségrül vádoltatnék „Istenem hisz én csak igértem!" —

Láz és szerelem igen hasonló betegség, csak azzal a' különséggel hogy a' láznál elébb hideg aztán meleg, — a' szerelemnél pedig elébb meleg aztán hideg következik. Valamint a' hideglelésnél is van mindennapos harmad és negyednapos láz, úgy a' szerelemnél is, de a' negyednapos már ritkább. A' hét esztendős szerelem pedig a' mendemondák országában enyészett el!

Malom. Az ember élete hasonlit a' malomhoz, ha jó viz vagy szél hajtja könnyen forog, ha pedig a' szerencse szele nem kedvez akkor vége, — de azért az A B Cnek nincs még vége: mert

(vége következik.)

Egy szép leány leirása

(némelly irók után.)

Ezen dicső, angyali szép teremtésnek, melyet a' költő maga sem látott: —

Haja: hollószinű éjköd barna, vagy gesztenyeszinü, de minden esetre selyem 's ömledező fürtökbe francziásan vagy olaszosan gyürüzve omlik lefelé, 's a' bele tüzött rózsa az egésznek szépségét emeli.

Homloka: dicsőitett fehér márvány, magas, méltóságos, derült, melly körül folynak le a' fenirt selyem hajak, egész válláig.

Szeme: két bájsúgárú fényes tündöklő nap, melly a' sziklát és jeget felolvasztja, égető láng, boldogitó, elragadó, üdvözitő junoitüzes, andalgó, égi, szivigható, ámitó, szelid, varázs, győző, hoditó, leverő, epedő. 'stb.

Orra: görög, romai, sas, gyönyörű, egyenes, átlátszó, érzékeny, fényes, tündöklő (szép!)

Arcza: angyali, dicső, bájoló, rózsa, szépen viruló, isteni, kellemes, tündéri, ritka szépségü, hószinű liliom, kedves, szeretetre méltó arcz (jól van.)

Ajka: rubint, idealis, mosoly koszoruzta, czukor édes méz eper, csókra termett, viruló rózsa, melly a' legfehérebb keleti gyöngyöket fedezi, kimondhatlan vonzó, isteni ajkak! (bene)

Nyaka: fehér hattyu nyak, 's nem rövid, hánem franczia divatképhez hasonló szép hosszu nyak, mellyen 25 rőf arany láncz csillog, 's e' végbül hoditó, vonzó, szép, drága nyak, mellyet hajfürtei is lomboznak, egy idealis angyali nyak!!

Melle: két hóhalom, mellyekben a' legszebb hajnal (ugy!) mosolyogva bájol, hol Amor kéjelegve lebeg, nyilakat szór, — egy kéj öröm, menyei, elragadó, bájoló, (sic sic!) ingerlő, más világba andalitó, teljes, vakitó hatalmas mennyország. 'stb.

Szive: forró mint a' sült gesztenye.

Keze: langlisztbül készitett kalács, 10 ujja azonban rózsábul van, 's innét rózsa ujjaival kedves kis kacsója, az épen most készült fehér, irósvaj, szóval, kicsi, fehér és puha.

Teste: karcsu, görög, hajlékony, méltoságos, igéző, angyali, hoditó, igen szép, gyönyörü, takaros, ölelni való, (úgy ugy.)

Lába. piczi kis lábak, szép kis lábak, keskeny kis lábak, talán érzékeny kis lábak is? idealis kis lábak, igéző piczi kis lábacskák!!! 's az egész leány pedig legbájlóbb angyal; (megint) a' legszeretetre méltóbb, kellemes Graczia, Venus vetélkedője, mindent meggyőző bájteremtés, kinek párja nincs széles Magyarországban. És illyenek kegyetek drága szép olvasónéink mindnyájan!!!

Apróság.

1.) A' sok olvasás pedánttá, és kényessé, a' sok látás okossá és hasznossá teszi az embert. Az olvasó csak egy ideát müvel ki leginkább, a' látó minden helyből 's állásbul vesz egyet, összeszerkeszti, mindenhez alkalmaztatja magát 's világ polgárrá leend. —

2.) Ne higy sokat az ollyannak, ki minden szavában becsületire esküszik 's kezét szivére tesz.

3.) Ha egy leány teste 's lelke minden titkát kivallja barátjának, úgy az egész asszonyi nem' titkait árúlta el.

4.) Nem azt nézi az ember, hol, és melyik honban ment le a' nap, hanem világitása alatt mit lehete látni 's mi történt.

5.) Az ember csak télen tudja a' meleget becsülni.

EGYVELEG.

1.) Egy utas ki Spanyolországbul tért vissza a' saragossai szinházrul ezeket mondja: A' szinház igen sötét volt, és a' nézők mind olly komolyan ültek, mintha sz. qeszédet hallgatnának. Asszonyok feketébe valának öltözködve mind — és igen nagy képzelődése legyen egy idegennek a' gyülekezetet szinházi vendégeknek tekinteni, mert az egy gyászos halotti gyülekezethez hasonlit. A' muzsikát és a' szinházat átalában nem szeretik a' spanyolok, kivévén Barczellonában, hol a' muzsika tetszik. A' szinházba hol mindig az örökös egy forma tánczot látják, csak azért mennek, mert azt ők is tudják, — ha uj volna, azt nem néznék, mert minden új unalmas, és csak a' régi megszokott, sayetták' nép jelenése viditja fel egy kicsit sötét képüket. A' mult század közepen égett el a' Saragossai szinház, 's a' lakosok égi büntetésnek vélvén, örökre kitagadták a' szinházat, de az unokák az esküt nem tarták meg, hanem ujra felépiték.

2.) Párisban egy fiatal ember, ha sétálni megy, mindig egy irtóztató nagy farkas kiséri 's oltalmazza a' hitelezők megtámadása ellen, otthon pedig az ajtó előtt fekszik, és egy lélek sem mer közeledni hozzá. — Ez már derék assecuratió a' hitelezők ellen!

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő* 1839*d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellett állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

I.) Mult vasárnap november' 25én hallottuk először Kóhn Dániel urat a' nemzeti Casino' hanyversenyében, 's annál inkább meglepeténk felséges hegedü játéka által, minthogy benne egy veszprémi fit, 's igy született magyart valánk szerencsések látni, miután magát Bécsben, nemzetisége megtartása mellett, a' hangászat' felsőbb körében kimivelte, A' „Nocturno" mellyet Ernst H. W. után, Merkelnek igen nagy mesteri zongorakisérete mellett játszott, olly érzéssel teljes volt, hogy már valami tökéletesbet nem várhátánk, azonban a' két eredeti magyar darab „Emlékezés a' magyar hazára" mellyeket mint ön szerzeményit azután játszott, ugyan csak Merkel zongorakisérete mellett, mindent felülmult mit e' nemben hallottunk és várhatánk, 's azon óhajtást gerjesztette bennünk, vajha ezen nagy művész hazánkfija a' magyar nemzeti hangászat kimivelésére 's egy felsőbb művészeti fokra emelésére szánná magát, miben magának valóban az érdem' mezejét nyitná meg. Egy illy művész által kivétetnék a' felsőbb kimivelésre olly felettébb dús erő hangászatunk a' mindennapiságból 's eredeti operákkal fognánk dicsekedhetni, millyenekkel az olaszok és francziák. Utóbb variatiokat játszott Kóhn ur; méltólag nagy mesteri ügyességéhez.

2.) Hitelesen tudjuk, hogy Lacombe ur, kit közönségünk már tavalyi remek hangversenyeiből ismer, jövő vasárnap, az az december 2-án a' városi redout teremben hangversenyt adand, 's abban nevezetesen „A' bál jelenetet" egy tulajdon szerzeményü phantasiát játszand zongorán, melly darab a' legnehezebb minden szerzemények között, mellyeket az öszves hangászat felmutathat, a' világ' legelső mestereinek, mint Thalbergnek, szerzeményit sem véve ki. Erre t. cz. közönségünket eleve figyelmeztetni kötelességünknek tartottuk.

H.

3.) Magyar szinház. Darab idő óta Motty Samuel adja mutatványait a' pesti magyar szinpadon, kit a' czédula egy kissé saroksári modorban ekkép hirdet: „Europa számos hirlapja szerint elhiresült müvész, a' parisi és londoni szinházak első mimikusa és alcidája." Motty mutatványai tetszenek, de lehetlen neki kit a' pesti közönség már ugy is ismer éppen most vendég csődítésben a' concurrentiat Pietro Bonoval kiállani, ki társalval a' német szinpadon működik 's ki Europa hirlapjai szerint valóban Europának most leghiresebb mimicusa 's alcidája, 's kit Bécsből, hol hosszas ideig müködött, nem lett volna boszorkányság a' magyar szinpadon adandó mutatványokra lekötelezni, ha már csakugyan atletát és mimicust akartunk szinpadunkon láttatni. Ugy látszik, hogy mi semmivel sem boldogulunk magyar szinpadunkon, csupán az operával. Magasabb drámai szindarabok müvészi fölfogására 's mesteri előádására, Egressy Gábort 's a' Lendvay párt kivéve, szinészink közül alig ván egy-kettőnek hivatása 's mit csudálhatni illy esetben, ha a' közönségnek csak opera, ismét csak opera kell 's ha csak abba jár? — Valljuk meg igazán, ha magyar opera nincs, ha különösen e' magyar operának élet és szivere Schódelné nem ver többet, mint a' varázs csattogásu fülmile, megszakad a' pesti magyar szinház életereje 's azt csak tulajdon zsebéből volna képes a' reszvény társaság fentartani. A' közönségnek az opera édes, a' szinháznak hasznos: Mi fájdalmas dolog tehát illy esetben ha valamelly éretlen Dunaparti hang, gyermeki észfogattal a' dalszinészetről, olly tökélletes müvésznő ellen mint Schodelné, kifogást tesz akar Adina', akar mi más szerepben, mellyet Schodelné magára vállal. Tudja e Dunaparti ur, mennyire hozzáfoghatlan mestere Schódelné müvészetének? tudja e Dunaparti ur, milly megbecsülhetetlen lelkes asszony e' müvésznő, ki a' vele föllépő gyöngébb szinészeket nemcsak éneklésre, de a' legpiczibb plasticai fogásra is tanitja, oktatja. — Illy minden tekintetben kiképzett müvésznéről, bár mi legyen rugója, csak tisztelettel kell és illik szólani, vagy hallgatni róla okosabb.

4.) Jövő hetfőn, december 3dikán, a' magyar drámai szinmüvészet legragyogóbb csillagának, Lendvayénak jutalomjátékául először fog adatni: „Elet' iskolája, vagy: király leány mint koldusnő." Szinjáték 5 felvonásban; Raupach után forditva. Nagy közönségünk, mióta a' magyar szinészet testvér városainkban meghonosult, mindig meleg részvéttel méltányolta a' jutalmazandó szinmüvésznő nagy becsü érdemeit 's azt hiszük, kedvesebb hirrel egyhamar nem is szolgálhatunk, mintha a' magyar drámai szinmüvészet hőkeblü 's érdemekkel babérzott Heroinája, Lendvayné asszonyság' jutalomjátékára, a' t. közönséget eleve is figyelmeztetjük.

DIVATKÉP 21.

Bécsi divetviselet: selyemszövetü mantilla; bársony kalap tollakkal

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest **RAJZOLATOK** 1838.

December 2kán

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

44dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' két vándor.

1.

Alkonyatkor a' fejérvárri uton, két vándort pillantunk meg különbféle, de egyszerű ruhába öltözködve. Az elsőt, vadásznak mondhatnók, a' másik, magas termetű, lassú léptekkel követi a' vadászt, egy kinyitott könyvbe rajz-ónnal jegyez valamit. Testét egy kék öltöny fedezi; — öltönye egyik gombjáról vastag görcsös bot lóg le, hátához pedig egy kis tömött táska van csatolva, ezek szerint itélve, mester legénynek nézhetjük.

Merengéseiből mintegy felrezzenve ált meg a' vadász, 's e' kérdéssel: „bevégzetted már jegyzéseidet?“ fordult vissza, mire ez „igennel“ válaszolt.

‚A' nap már hanyatlani kezd‘ — tevé rövid válaszához kis szünet mulva a' mester legény, — ‚'s mi még falut nem is látunk.‘

„Mint mondák, Márton-Vásárnak nem messzire kell már lenni“

‚Bizony nem bánnám ha már ott volnánk, mert fáradt vagyok.‘

„Hiszem, mert jó séta Budáról ennyire jönni egy huzomba, de Márton-Vásáron annál édesebb lesz a' nyugalom.“

‚Inkább nyugodtam volna én ma Fejérváron —‘

„Igen! én is szeretnék inkább Fehérvárott nyugodni, de nem Székes- hanem Károly Fehérvátott“ — tevé hozzá a' vadász lassúbb hangon — „de ott nyugalom reám nem vár.“

‚'S miért?‘ — kérdé bámulva társa — 's midőn választ nem kapna folytatá: — „barátodhoz nincs bizodalmad?‘

„Van! de hadjuk ezt — vannak körülmények, mellyeket leghűbb barátunkkal sem tudathatunk, főleg ha ezek barátunk érdekével vannak kapcsolatba. Meglehet, hogy majd egykor, midőn te barátom boldogságodnak fény pontját eléred, és én a' sirba hervadok, tudni fogod.“

E' rejtélyes értelmű válasszal a' vándorló mester legény' tudni vágyása legfőbb pontra hágott; szerette volna a' titkot tudni, de leginkább az, mint van az az ő érdekével egybekapcsolva, 's miért ad neki társa reményt a' titok' lélepzésére csak akkor, ha ő boldogságát eléri, de szerénységből tovább nem kérdezősködött. 'S igy szótalanul ballagtak egymás mellett, még az egészen leáldozó nap' vég sugára a' már csak nehány lépésnyi távolságra levő Márton-vásári szentegyház] keresztjét ragyogtatta.

Vándoraink be érve a' nevezett helyre, a' fogadóba tértek be. Ennek tágas udvarán nehány pór suhanczot láttak ott álló lovaik mellett andalgani, kiktől a' „jó estvét“ elfogadva, a' közönséges vendég szobába mentek, hol egy üres asztalnál helyet foglaltak.

„Tetszik valamit parancsolni?“ kérdé őket a' fürge vendég-fogadósné, melly szép megszólitást egyedül fiatalságuknak, 's kellemetes arczuknak köszönhették.

‚Igen! estvélit, és aztán éjjeli szállást‘ — felelé a' vadász a' csinos asszonykához, ki mosolyogva távozott el.

Vándoraink csak most tekintettek szét a' szobába, és egy agg férfiút pillantottak meg ősz hajakkal, kit nehány paraszt figyelmesen hallgatott.

Ruhája egy sárga zsinoros zöld mentéből állott, mellyről az utolsó franczia háborúra emlékeztető kereszt függött le. Vándoraink legott egy agg vitézre ismertek, 's figyelve vizsgálták őt. Az érdemes vitéz ajkaihoz emelt most egy poharat, 's miután kiüritette volna azt, ki ment. A' parasztok igy magokra hagyatva, csak most pillantották meg a' két jövevényt, kiket előbb, a' vitéz beszédeibe elmerülve, nem láttak. Egy közülök kiválva — alkalmasint a' biró, — az idegenekhez lépett.

„Jó estvét az uraknak!" szólt, „a' mint látom az urak elfáradtak?"

‚Bizony mert Budáról jövünk, és elütötte rég a' tizenkettőt, midőn onnét kiindultunk" — felelt a' mester-legény.

„'S hová szándékoznak az urak?" —

‚Fehérvárra, — messze e még ide?'

„Bizony még kocsin is jó négy óra, ma már késő lenne elindulni."

‚Kicsoda azon öreg vitéz, ki előbb kilépett?'

„Az uram! — felelt a' biró — katona, valami generalis küldötte őt ide előre, hogy számára lovakat rendelne, ki nem sokára megérkezik 's még ma Fehérvárig folytatja útját?"

E' pillanatban lépett be ismét a' kérdésben forgó vitéz.

‚Látni e már a' méltóságos urat?' kérdé a' biró az asztalnál helyet foglaló vitéztől.

„Még nem, de nem sokára itt kell neki lenni, ha csak baj nem érte."

„Kiről vagyon a' szó?" kérdezte a' mester legény az agg bajnokot.

„Gróf Vértesi tábornagyról, ki családjával fog itt keresztül utazni."

„„No a' tábornagy, 's családja egésségeért"" mondá a' vidor mester-legény az öregnek, és egy poharat nyujtott neki.

„Igen" — válaszolt ez lelkesülten, 's kiüríté a' poharat.

Csak alig tette le poharát az asztalra, midőn ostor csattogás, 's kocsi zörej hallatszott az udvarban, mire az öreg felpattanva ülő-helyéről kisietett.

Vándoraink is kimentek az udvarra kiváncsiságból, hol két kocsit pillantottak meg. Az elsőből egy tisztes ősz férfiú lépett ki, arany sinórral kivart dolmányban; utána egy fiatal huszár tiszt ugrott ki, ki azonnal a' második kocsihoz sietett, mellyben, mint kilehetett venni, három fiatal hölgy ült.

‚György! — szólt a' hintóbul kilépő ősz, (gróf Vértesi nyugalmazott tábornagy) — ‚csak siessetek, mert egy kicsit elkéstünk.'

A' két vándor ugy állott, hogy az utasokat kényelmesen láthatták, 's az utazóktól is szemléltethetének, 's igy csak hamar észre vette őket a' tábornagy is, kit egy mély fő-hajtással üdvözlöttek, mit ez nyájasan fogadott.

‚Utasok kegyetek? — kérdé őket a' tábornagy.'

„Igen!" — felelt a' vadász magát meghajtva, kihez leginkább látszott kérdését irányozni a' gróf.

‚'S merre igyekszenek?'

„Legközelebb Fehérvárra; onnét, hová szerencsénk vezérel, mert mindketten szolgálatot keresünk; én vadász vagyok; társam pedig asztalos legény" mond kissé lassúbb hangon, társára mutatva, ki egész figyelemmel vizsgálta a' második hintóban ülőket.

‚Nekem éppen vadászra van szükségem' — válaszolt a' tábornagy — ‚ha nem kapna addig is szolgálatot valami négy hét mulva Várallyai jószágomban Szala vármegyében felkereshet.' Itt zsebéből vett ki valamit 's a' vadásznak nyujtotta, mit ez mosolyogva fogadott.

Mint már megjegyzém a' gróf és vadászközti pár-beszéd alatt az asztalos legény szemei szüntelen a' második hintó felé voltak irányozva, 's igy ki nem kerülhette figyelmét, midőn egy keztyü leesett a' kocsiból, hirtelen ugrott a' keztyűért, és azt felemelve e' szavakkal tartá a' kocsi felé: „valaki nagyságtok közül keztyüjét ejté-le."

‚Én ejtettem le‘ — szólt egy kellemes hang és egy hó fehér kis kéz nyult ki utána.

Ekkor jelenté György hogy be vagyon fogva, mire a' tábornagy és a' fiatal huszár tiszt felültek a' kocsiba, — azután egy ostor csattogás hallatszott, 's a' kocsik elrobogtak.

Vándorink az ott maradt György vitézzel estvélijöket elköltötték, kinek a' bor feloldá nyelvét, 's elmondta, hogy az első kocsiban ült az öreg gróf, ennek neje, és a' fiatal gróf, ki már kapitány; a' másodikban, a' gróf-kisasszony, ennek barátnéja, ki örökbe fogadott leány, és a' komorna. Végre a' fáradt vándorok az öreget lefekvésre intették, 's egy „jó éjszakát“ kivánással lefeküdtek.

2.

Reggel jókor vándorainkat már utba látjuk haladni, Fehérvár közelébe. Az éjji homály csak alig kezdé sötét fátyolát elvonni az égről, ők már utra indultak, hogy a' nap lankasztó hevét kikerüljék.

‚Nem is közlém még veled‘ — töré fel a' csendet az asztalos — milly kellemes alak ült a' tábornagy' második kocsijában‘

„Hogy tudod?“

‚Egy leesett, 's általam felvett kesztyű által nyujtásakor vettem észre. Lelkemre! szép egy alak volt.‘

„Lám! milly szerencsés valál! nekem meg nehány huszast ajándékozott a' tábornagy“ mond a' vadász nevetve.

‚Derék! — válaszolt az asztalos — valami ürügy alatt fel kellene keresnünk‘

„Talán bizony a' látott hölgy kedveért?“

‚S ha azért?‘

„Mit szóllana majd J.....?“

E' perczben egy igen közel ló-dobogás hallatszot, mire vándoraink hátra tekintettek, és az öreg Györgyöt pillanták meg.

‚Ej! ej! — harsogtatá ez hangosan — az embert a' kapufánál hagyják, pedig együtt is jöhettünk volna.‘

„Igen ám! ha nekünk is illy tüzes fakónk lett volna“ mondá az asztalos a' szép fakó paripára mutatva.

‚Az igaz tüzes egy fakó; generalisom' várallyai méneséből való.‘

„Soká mulat-e urasága Fehérváron?

‚Mint fülheggyel halottam valami három, vagy négy napig, azután Füredre megyünk.‘

„Füredre? — kérdé az asztalos meglepetve — igy utunk czélja egy.“

‚Annak örülök — válaszolt az öreg, — majd igy többször láthatjuk egymást.‘

Beszédek között utasaink Fehérvárt el-érték. A' két vándor a' legelső vendégfogadóban vett szállást; György pedig minekutánna megigérte volna, hogy azon idő alatt, mellyet Fehérvárott töltendnek, megkeresi őket, tovább vágtatott.

Ezen reggel és délután a' két vándor szorgosan lekefélve ruhájáról a' port, a' város nevezetességeit vizsgálgatta; de hadjuk itt őket 's forduljunk a' tábornagyi családhoz.

A' szép izléssel épült vármegye-ház' irányában emelkedik egy csinos külsejü ház kiálló erkélyel. Márvány lépcsőzeten felérve egy magas kétszárnyú ajtó vezet egy tágas terembe, mellyből mind két oldalról több szoba nyilik be izléssel 's kényelemmel bútorozva. Ez gróf Vértesi tábornok szállása, kiről elég lesz mondani, hogy egy becsületes derék magyar ember 's a' grófné áldott egy asszony, ki jó indulatu férjének akaratjához simult mindenkor, mi által megkülönbözteté magát nembelieitől, kiknek olly kedves szenvedélyök az uralkodni vágyás.

Az emlitett szobák' egyikében találunk két fiatal hölgyet, virulót, mint az évszakok legszebbike, — szépet, minőt a' képzelödő erő alkothat magának. Corneliát — a' tábornok' leányát — a' pamlagon találjuk ülve egy játékszini czédulát tartva piczíny kezeiben; tagjait kék selyem rulia hallámzá körül, melly öszve varrott ránczaival termete pompás növését tünteté a' néző szemeibe; szőke haj-fürtjei fo-

dorzatba gördülének le; szempillái alatt az égnek két csillaga mosolygott.

A' másik hölgy Hermina, Cornelia barátnéja, az ablaknál ült egy varró asztalka mellett. Hermina, nemében egy virág volt, melly minden században csak egyszer virúl. Ő még csak egy fakadozó bimbó volt. Gyönyörü vállára lefolyó holló fekete haj-fürtjeit az ablakon befuvó szél ide 's tova lengeté. Egész arczán egy csendes bú ömle el, mit őt olly kimondhatatlanúl érdekessé tette. Szép idomzatú testén egyszerü fehér ruha folyt alá. Keble a' barátság', és hála érzet' legszebb virága it termé. — Kisded éveiben kelle már neki a' nyomorral küzdeni, mert szülöi korán elhaltak, a' grófné őt magához vette. Hermina itt mindenben oktatást nyert, miben Cornelia, 's ugy tekintetett a' háznál mintha Cornelia' nővére lenne. Hermina különösen kedvelte az olasz nyelvet, mellyet tökéletesen értett, 's lágy hangjain édes olvadozással hallatá gyakran, csengő hangját a' zongora kisérete mellett.

‚Ma játék-szinbe megyünk' — szólt Cornelia bibor ajkait megnyitva — nem de Hermina te is eljösz?

„Ha Cornelia akarja igen!"

‚Nem édesem! ne az én kedvemért, ha. nem a' magadéért jöjj' — viszonzá Cornelia édesen.

„Tudod Cornelia" — véled, és a' magánnyal legszivesben vagyok?

‚Kis bóhó te! — mikor fogom én az én szeretett Hermínámat olly derültnek látni, mint azt kivánnám?'

„Mikor?" — „mikor fog szivemből elenyészni annak emlékezete, hogy én elhagyatott árva leány vagyok?"

Herminám! nem szeretlek ë én? nem ë szülőim? 'S te elhagyatott vagy? kérdezé Cornelia a' lánykát kebléhöz szorítva.

„Igen! — ti szerettek, 's nem hálálhatom meg ezt, ez, a' mi nyomaszt."

‚Legszebb lesz, ha engem ezentúl is szeretni fogsz.'

„Igen! a' síron túl is."

Itt a' két leánykának érzelmeik egy hoszú édes csókba olvadának öszve.

A' fehérvári szin-házba számossan gyültek között látjuk a' tábornagyot családostúl többektül környezve, az első helyen ülni. Ha figyelmesen visgálódunk a' két vándor is, azon módon öltözködve, mint már láttuk öket, jelen volt, és a' zárt székek' végin ált. Játék végével vándoraink a' szinház ajtajába állottak ugy, hogy a' kimenőknek mellettök kelle elhaladni, a' tábornagy jött, kinek a' vadász mély bokolatot tön, társa pedig elég vakmerő volt Corneliára vetni szemeit mintegy mosolyogva, de kénytelenül elvoná ezeket a' szép hölgyrül, midőn ez reá tekintett. Egy percz után ismét felpillantott, de már eltüntek.

‚Lelkemre mondom szép egy leány' — mond utközben.

„Vigyázz magadra lépen ne maradj." — válaszolt a' vadász könnyü mosollyal.

A' vármegye ház előtti teren az éppen akkor jelen volt Fő-ispány' tiszteletére a' játékszin végével éjjeli zene tartaték. A' játékszinből kijövőknek nagyobb része itt ismét öszve gyült. Vándoraink a' hangászatot jöttek e hallgatni, vagy más czélból, nehéz elhatározni; a' kék éltönyös igen gyakran tekintgetett szét, és nyughatatlanságából azt lehetett itélni, hogy szemei valakit keresnek, de — nem találnak.

A' zenének végével vándoraink szállásuk felé irányzák lépteiket, de csak alig távoztak nehány lépésre. midőn a' mester-legény, a' hold' sugáritól valamit ragyogni látott, 's ime! egy gyémánttal kirakott arany gyürüt emelt fel.

‚Nézd csak — mond bámulását kijelentőleg a' vadászhoz — ‚mit találtam.'

„Ez valóban fejedelmi találmány" — válaszolt ez a' gyürüt vizsgálva a' holdnak lerezgő fényénél.

A' két vándor azon határozással tért szállására, hogy holnap ha tulajdonossára nem akadnak, a' megyei hivatalnál által adják, mivel tovább Fehérvaron mulatni nem akartak.

E' rögtöni elhatározás, és olly könnyű győzedelem az ingeren, melly az erény utjáról eltántorodásra birhatta volna vándorainkat.

Következő nap dél felé lehetett, midőn a' két vándor, hallá emliteni a' vendéglőben, hogy tegnap estve, a' vármegye ház terén egy gyürü veszett el, 's a' megtaláló, kire nagy jutalom vár, a' megye házhoz utasittatik.

E' hir után a' mester legény a' fenn jegyzett helyre sietett, honnét a' vármegyeház irányábani csinos házba látjuk betérni.

A' belépőt a' már előttünk ismeretes György fogadta.

‚Jó napot bátya' — szólt a' vándorló midőn a' gyürüt meglátta — ‚nem tudom jó helyen járok-e e' gyürüvel.'

„Lehetetlen!" — kiáltott ez vidámon üdvözölve a' vándort — „hát uram találta meg a' gyürűt? — csak jőjjön fel" — folytatá őt a' lépcsőkön felvezetve — „mint fog ennek Cornelia kisasszony örülni. Csak várjon itt e' terembe egy keveset, — majd bejelentem,"

‚Cornelia!' — gondolá magában a' vándor, ‚valljon mellyik ez? — mert tegnap két lánykát látott a' tábornagygyal — nem az e a' kire gondolok? —

A' mint igy tünődött magában, egyszerre nyilik az ajtó, 's örömtől sugárzó arczal lépett ki Cornelia, de megdöbbenve állott meg, 's rózsa-szin futotta el arczát, 's kellemesen volt meglepetve, midőn az előtte álló szép férfiút megpillantá.

‚Kegyed találta meg gyürümet?' — kérdezé kétkedve nézve az idegenre.

„Igen! — felelt ez szép hangján — ‚'s szerencsésnek vallom magamat, hogy azt ezennel által nyujthatom."

‚Mint örvendek; de kövessen' — mond egy báj mosollyal, 's a' terem bal oldalára nyiló szobába vezeté vándorunkat, hol a' tábornagyné, és Hermina volt.

‚Anyám nézd gyürümet — ezen ur találta meg,' — 's a' vándorra mutatott.

„Igen szép kegyedtül" — szólt a' grófné a' vándorhoz — „hogy vissza hozta a' gyürüt, legyen egy kis türelemmel, férjem után megyek! —'

„Nem képzeli kegyed, milly örömöt szerze e' gyürü vissza-adásával" — szólt Cornelia nyájasan — „nem értékeért, hanem mivel kedves emlékem."

‚Annál szerencsésebbnek érzem magamat' felelt a' vándor udvariassan.

„Ha nem csalatkozom, kegyedet már valahol láttam."

‚Talán tegnap a' szinházban,'

„Meglehet."

‚Nem volt-e kegyed tegnap előtt a' Márton vásári fogadóban kérdé Hermina.'

„Igen, kisasszony"'

E' pillanatban lépett be a' tábornagy nejével.

‚Milly különösen vezérle bennünket öszve a' sors' — szólt vidámon a' tábornagy megpillantva a' vándort. ‚Szép tetéért legszebb jutalom' — folytatá, — a' nyugodt kebel, melly minden világi jutalommal felér, de azért vegye e' csekélységet szivessen, — 's egy papiros tekercset nyujtott neki, — és valamint Önnek ugy társának nálam szolgálat nyilik.

„Mint Méltóságod mondá" — „tettem legszebb jutalma a' nyugodt kebel. Meg fog tehát méltóságod engedni, ha én e' jutalommal megelégedve, pénzbelit el nem fogadok."

E' nyilatkozást, mint hogy egy szegénynek látszó Vándortúl éppen nem várták, a' tábornagy, 's családja részéről bámulat követé.

(Folytatása köv.)

SZABÓ RICHARD.

A B C.

Megnöttek számára.

(Vége.)

Név. Bizonyosan tapasztalták tisztelt Dámáink, hogy a' mai világban csak a' névre megy minden. 'S ha valakinek nem jól hang-

zik neve, vagy azt undok és gyalázat fertőzteti, vagy szégyenli világ elébe bocsátani, akkor akar 25 álnevet vesz fel 's alatta legfertelmesebb dolgokat firkála. És ha korbácsolják is őt, — érzi ugyan de a' világ nem tudja. Vannak nevek mellyeket az ember ha szüntelen nem fenyít, vagy korbácsol, azt gondolják, hogy már a' fenyitő kéz meghalt vagy vég vonaglásában nyög, 's ha nincs mindig a' hátukon, a' békét a' fegyverszünetet ki csufolják és halálnak nevezik rugdalóznak. Jol van, legyen tehát az élet jel korbács!!

Óra. A' leányok nagyon hasonlitanak az órához. Ezelőtt az óráknál 's a' leányoknál csak belső jóságra néztek, most csak a' külsőre; nem is igen gondolunk vele, ha jól jár e, csak gazdag kövekkel kirakva 's aranyja 3 próbás legyen!

Pipere, divat, magyarul pucz. Nem tudja az ember mellyik nemhez tartozik, mert az asszonyok ugy mint a' férfiak igen nagy tiszteletbe tartják. A' pipere egy hatalmas győző, mellynek minden hódol. — — Betör mindenfelé, zászlóját kitűzi, és uralkodik. A' franczia divat még is leghatalmasabb.

Rágalom. Ez divat szó, a' magyar literaturai világban annyit tesz mint igazság, „Ez az ember rágalmazó," az az: igazságot mondott szemedbe!

Sohaj. A' betegek és szerencsétlenek felkiáltó jele!

Szerelem. Olly betegség, mellyen minden ember mint a' himlőn keresztül esik. Szeretett már kegyed? vagy volt e' szerelmes? ez éppen olly kérdés, mint, volt e himlős? be van e' már oltva? Csudálni lehet, hogy e' mai világban valami szerelemoltó intézetet nem állitanak fel!

Türelem. Csak türjünk barátom majd jó lesz minden" igy szokták mondani. Az illy példa beszédre ne adjanak semmit is tisztelt Dámáink, mert sokan megjárták már az idővel, csak tűrtek szenvedtek 's az idő még sem változott jobbra. Különösen pedig a' kisasszonyok jól gazdálkodjanak az idővel . . . . . —

Unalom. Az unalom egy szörnyű betegség, melly mindenhova be furja magát, a' szinházba, mulatságba, társaságba, magány lakba és mindenhova, még utoljára annyira megy, hogy divat lesz az unalom, 's ha egy dáma valakiről azt jegyzi meg: ez a' fiatal ember igen szeretetre méltó; más szavakkal annyit fog tenni: „kiálhatlan unalmas ember!

Változás. A' földön minden változás alá van vetve, szépség, gazdaság, fény, dicsőség, becsület. Az asszonyok is szeretik a' változást, mit férjöknek sokszor behunyt szemmel kell nem látni!!

Xantippe. Engedjenek meg szeretetre méltó Dámáink, hogy Xantippe asszonyságot társaságukba vezetjük. A'mint tudják szépeink, ez egy igen gonosz asszony volt, 's férjének életét keserűvé tette, 's e' gonoszsággal halhatatlanságot vivott ki magának; ez okbul tán némellyek nyomdokán járnak . . . ah engedjenek meg, — — nem akarjuk állitani hogy sokan — felül is mulják.

Y. Nem találunk egy szót is, melly az Y-hoz illett volna. Engedjenek meg azért, különben is ugy látjuk, hogy ez idegen betű, 's ne ragaszkodjunk olly előitélettel az idegenekhez; ne vessük meg a' magunkét . . . —

Zászló. Minden felekezetnek van zászlója, 's ha ezt elfoghatjuk az ellenség győzve van; — a' szerelemnek nincs zászlója, ha csak a' szivet azt az erősen dobogó szivet nem mondjuk, de azt a' meggyőzetettnek mindig magának kell által adni. —

Ez volt a' nagy A B C, — 's mig a' kisebbre átalmennénk, hogy foglalni és olvasni tudjunk egy kis rövid számvetést is felhozunk, a' legkönyebb a' világon, két számbul áll az egész t. i, 5 — és — 6; az az öt vagy hat forint pengő mellyet új évi ajándékul méltoztatnak Előfizetőink küldeni, hogy egész félévig mindig irhassunk, olvashassunk, 's a' nagy A B Czén túl adjunk. Tehát öt vagy hat!!—

Kisfaludy társaság.

1. Az ez idei Februar' 6án tartott közülésben a' Kisfaludy társaság által kihirdetett szinészet-tudományi jutalomtételre nov. 20káig mint kitűzött határnapig pályamunka egy sem érkezett, mit egy részről a' tárgy' bőségének, más részről az idő' rövidségének 's talán némelly részben az országszerte közbe jött árvizi akadályoknak is hajlandó a' társaság tulajdonítni. Ennél fogva czélirányosnak itélte az újra 's több ágakra osztva bocsátani pályázásra; és pedig legközelebb a' következő tételt: „Készitessék kézi-könyv, melly a' szavalásnak mind általános, mind különösen a' szinészetre alkalmazott elveit és szabályait kimeritőleg 's gyakorlatilag adja elő, szükséges ügyelettel a' magyar nyelv' grammaticai viszonyaira, dialectusira, versszerkezetére 's azon hibákra, mik jelennen szinészink' szóbeli előadását gyakran disztelenitik."

A' pályamunkáknak az igazgatóhoz beküldése a' szokott mód szerint történjék. Határnap nov. 20. 1839. A' jutalom, melly 1840. februar. 6án adatik ki, 20 darab arany.

II. Készitessék ballada következő tárgyrul: „Első Géza királyfi 's Magyarország' harmadrészének ura, a' nem csak birtoka 's méltósága de még élte ellen is gonosz tanácsból hitszegéssel törekvő Salamon királynak, bár azt erős hadával megronthatá, a' haza' nyugalmáért, 's hogy polgári vér ne ontassék, a' koronát 's uralkodást, az ön megtagadás' legszebb diadala közt oltár előtt harmadszor is átengedi." A' balladák' szokott mód szerinti beküldésének határnapja januar' 20ka 1839.; a' jutalom, melly 1839. februar' 6án adatik ki, 10 darab arany. A' kéziratok a' társaságnál maradnak, azok sajátsági 's igy kiadhatási joga a' szerzőé. Pesten, a' kisfaludy társaság' nov. 27. 1838. tartott üléséből. Fáy András, igazgató, (Pest, Kalap utcza, 251.) Tóth Lőrincz jegyző. m. k.

Furcsaság.

A' szépnem a' házassági kötésről mind-untalan máskép gondolkodik. Ha megkérnek egy 16 éves kisasszonyt, egykedvüleg kérdi „ki ő?" ha már 20 éves, — azt kérdi kiváncsian „mi ő?" de midőn a' 30at elhaladta szét néz, 's kérdi, „mellyik az?" és ha a' 40en is tul esett, kezét kinyujtva kérdezi „hol van ő?" —

EGYVELEG.

Berlinben egy grófnénak az egyik melle naprul napra dagadt, keményedet és semmi segitséget nem tudtak az orvosok; — végre a' hires Graefe egy próbát merészelt. Igen sebesen, és szokott ügyességgel levágta a' fél mellet (15 font) 's azt mint különös ritkaságot fentartják. A' grófnénak semmi baja. E' dologrul igy ir Berlinből egy levelező: „A' 15 font nehézségü levágott mell, a' levágás után mint egy husz perczig olly erősen rángatózott, és vonaglott, hogy a' körül álló orvosdoctorok nem kételkedtek egy még ki nem fejlett magzatot lelni benne, — de a' felbonczolás és további vizsgálodás után látták hogy csalatkoztak." — Hibás tehát a' „Jelenkor Társalkodójában" is az állitás; hogy a' levágott mellben magzat lett volna. —

Gondolatok.

1.) Valami kellemetlen dolog jobban elöli az embert reggel, mint este.

2.) A' madarat nem kell a' levegőben kopasztani.

3.) Minden emberi nyomoruságnak becstelenség forrása. A' becstelen semmit sem boszúl meg — minden gyalázatot magára vesz.

L.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

I.) Értekezés a' nemzetiségről. Irta Moth Endre hites ügyvéd. Hat rézre metszett magyar öltözetet tárgyazó képekkel gazdagitotta Klaszy Venczel polg. magyar szabó. Ez utolsó által a' magyar játékszin pénztára gyarapitására ajánlott példányok találtatnak Pesten Eggenberger József és fia könyváros urakuál. Egy példány ára csak 20 kr. p. p.

Bécs November 28-dikán 1838.

Nagyérdemű szerkesztő ur! korán keltem fel, e' különben harsány neszü városban csendes volt minden, akar Young maga irhatott volna illy éjjeken. De én mit irjak?

Vegye szerkesztő ur jó neven ezt: Pozsonyból futó-kocsin (az ottiak szerint Schnellwagen) jöttem 4½ órát; Gänsendorf mellett a' vasutra mentem át, 's 5. német mértföldet 46. első percz alatt elvégeztem. Hogy' tetszik a' hosszu utazásnak ezen rövidre szállitása?!

Az utfélen bizonyos távolságban emberek (tiszti ruhákban láttam őket) vannak felállitva, kik ezen ut' épségére ügyelnek és a' vonómű' (Locomotiv) kormányosának a' jó utat mutatják (mert egyikről a' másikra áttérhetni); hogy képzeltessem, milly hamarsággal megy ez erőmű, csak annyit mondok, hogy ezen emberek az utfélen egyszerre tüntek el szemem elől annyira, hogy minden ügyekezetem mellett ki nem vehettem egyikéről sem, ha valjon barna e vagy szőke, sőt azt sem van e ora vagy szája, egyedül vereses hadi köntösben emberi alakot!... úgy szinte az utfélen lévő ház egyszerre veszett el előlem, van e ablaka vagy ajtaja, ki nem vehettem; de a' távol eső tárgyak nem illy nyil futtában vesztek el a' szem elől.

Szép volt a' fanövényeket nézni mintegy 30. lépésnyi távolságban; ezek valóságos lejtőt járni látszottak egymással, jelesen pedig cserélgetőzni mint a' kettős lengyelben!...

ZOMBORY LEOPOLD.

(Tán folytatjuk, tán nem.)

KÜLHIR.

Londonbul ezeket irják: „Már sokaknak szenteltek emléket, de egy sem érdemli ugy meg mint egy kutya-neve mars — melly a' Kaffernai öbölben 17 személyt szabaditott meg a' haláltol. A' hajó süljedésbe volt, 's megmenekedni nem lehetett. A' kutya szörnyü ugatással az úszó embereket egyenkint kihordta a' partra, 's midőn utoljára elfáradva a' habokon nagy sebesen keresztül haladt, ura, a' hajokapitány lába előtt össze rogyott és megszünt lenni. A' megszabadultak könyezve temették el!

Divatkép jövő lapjainkkal fog megjelenni.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő* 1839*d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Négy évi pályánkon tapasztalhatá a' t. Közönség, hogy nem szokásunk vesztegelni, hanem egyre haladunk az idővel, csupán egy dolog mellett állottunk mindig rendithetlenül 's csupán ez egy mellett fogunk megtörhetlenül állani 's ez az igazság, a' meztelen, az el nem csavarható igazság.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink úra az eddigi marad: postán képekkel 6 *frt., képek nélkül* 5 *frt pengő; helyben ugyan illy módon* 5 *vagy* 4 *frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
December 6kán

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
45dik szám.

Előfizethetni kigyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' két vándor.

2.

(Folytatás.)

‚Nem tudom ezt mire magyarázni' szólt kérdezőleg a' tábornagy.

„E' feltételem mellett rendületlen maradok" — felelt a' vándor határozottan, — „'s pénzbeli díjt, álljon ez bár ezerekből, el nem fogadok."

‚Én adóssa nem akarok lenni. Kérjen tehát más jutalmat' — szólt ismét nyájasan egy kis idő mulva a' tábornagy.

„Méltóságodnak irántami kegyessége felbátorit" — mond a' vándor, és szemei Corneliára voltak függesztve, ki ezt észre véve, másfele tekintett — „ugy tettemért a legédesbb jutalom lesz azon" — 's itt egy keveset elakadt — „azon zöld szalag, mellyet nagyságod" — mond Corneliára mutatva — „keblére tűzve látok."

Az előbbinél nagyobb csudalkozás lepé meg őket e' különösnek tetsző nyilatkozásnál, 's ezen mi is csudálkozunk; de vajmi sok tetszik előttünk lehetetlennek, mi még is ugy vagyon! Cornelia arczát pedig' hirtelen bibor láng borítá el.

‚Kivánsága meglepő' — szólt egy kis szünet mulva a' tábornagy, — 's nem teljesithető.'

E' válaszra a' vándor hideg udvariassággal hajtá meg magát, még egyszer Corneliára tekintett, és az ajtót lassan kinyitva, eltávozott.

‚Különös egy ember' mondá a gróf.'

„Talán még is teljesíthettük volna kivánságát" — „szólt a' grófné — „ő neki hatalmában állott volna vissza nem adni a' gyürűt, 's ki tudja látjuk e ugy is őt ismét."

A' tábornagy egy fej-csoválással felelt, és szobáiba vonult el, kit nem sokára követett a' grófné, 's Cornelia Herminával maradt.

‚Hidd el édes Minkám, ha rajtam áll vala, ama kérelmét az idegennek teljesitém,' szólt Cornelia a' pamlagra ülve, 's a' vissza nyert gyürűt elandalodva szemlélte.

„Ej ej! Cornelia! — mond Hermina egy kecses mosollyal — „talán bizony a' szép idegen megtetszett."

Cornelia nem felelt, ugy látszott, mély gondolatok foglalták el: az idegen' szép termete, szépen rendezett haj-fürtei, magas nyilt homloka, és mosolygó szép szemei voltak a' tárgyak, mellyekrül gondolkodott. Illy szép férfiú még nem tünt fel előtte, nem csuda ha a' tüzes leányka' keblébe, eddig nem tapasztalt érzések keletkeztek.

Kettős érzelemmel tért társához vissza a' vándor. Egy részről örömre olvadva, hogy Corneliát láthatta, 's vele beszélhetett; kedvetlenül más részről, hogy kérelme, bár maga előtt is egy kissé túlságosnak látszott, nem teljesült. Kedves lett volna előtte egy emlék azon hölgytül kihez keblében egy kellemes vonzalmat érzett, mihez hasonlót még nem látott. Az őket elválasztó köz eszébe sem jutott! — Társát gondolkodva találta, 's miután ezt kalandjáról hiven tudositotta, néma csend uralkodott közöttük.

Ezen elmerülésökből egy nem leggyengébb kopogás riasztá fel őket.

A' „szabad“ kiáltásra György lépett be, kit a' két vándor szivessen üdvözle, és leüléssel kinált meg.

‚A' leülésre nem igen sok időm vagyon‘ — mond György — ‚mivel a' Gróf hirtelen megváltoztatván szándékát, holnap megyünk Várallyai jószágára 's . . . .

„Tehát Füredre nem?“ vága közbe hevessen az asztalos.

‚Oda is, de csak egy hét mulva, 's igy most nyakra főre pakolunk‘ — egészité ki előbbeni beszédét — ‚nem is jöttem volna, ha, — ha az a' jó kis Hermina olly igen nem kér‘ — 's ekkor mosolyogva tekinte az asztalosra ‚és ezt nem kell tőle által adnom‘ — ekkor kebléből egy levél formát vett elő, 's az asztalosnak nyujtá — ‚mi lehet nem tudom, de nem is akarom tudni‘ folytatá — ‚de valami sürgetősnek kell lenni, mivel olly szivre ható-lag kért, hogy keresném fel az urat, hogy kérelmének ellent nem állhattam.‘

„Hermina? — kérdé csudálkozva az asztalos — „az a' kinek gyürüjét találtam meg?“

‚Nem! hiszen az, Cornelia a' gróf kis-asszony.‘

„'S Hermina kicsoda?“

Az a' másik lányka, kit a' terembe láthatott. Ő örökbe fogadott a' grófnál.‘ 'S itt elmondá rövideden Herminárol azt, mit már mi tuduk.

Kevés idő mulva búcsút vön vándorainktól György, — 's ennek távoztával mohón bontá fel vándorunk a' levelet, 's ime! a' kért zöld szalag hullott ki belőle. Mint volt meglepetve hősünk ez által, nem szükség mondanom.

Olly szép lelket árult el — mért fosztanám meg egy ártatlan örömtül? — de — mit mondana atyám ha megtudná? — Igy habozott egy darabig Cornelia, mig végre határozattan mondá: ‚ugy van.‘

„Mi van ugy?“ kérdé Hermina.

Cornelia megdöbbent, mert ugy elmerült hogy Hermina jelenlétéről egészen megfelejtkezett, azonban nem titkolta el előtte gondolatját. Hermina is részt vön a' tanácskozásban, 's magára válalta az elküldést, mire nézve Györgyöt kérte meg.

3.

A' gondolatok, sebes szárnyain szirt tetőkön, virágos völgyeken, kies rónákon keresztül repülve, 's engem követve olvasóim a' természettül szép tájakkal olly gazdagon megajandékozott Erdélybe találják magokat.

Mély csend, 's komor sötétség terült el Károly-Fehérvár utczáin. — A' fő utcza közepe táján egy gyertya világot lehet észre venni.

Hol a' gyertya ég, egy izletesen épültt ház áll, mellynek egyik szobájába leljük magunkat. A' szoba egyik szegletében áll egy ágy hó fehér nemüvel.

A' pamlagon ül fejét könyökére támasztva egy fiatal, kellem-teljes lányka. Testét egyszerü fehér pongyola ruha fedezi el egészen, melly karscú derekához piros szalaggal van szoritva. Gazdag szőke haj-fürtei sűrű csomókba hullanak vállára, arczán halavány bibor terült el, 's szemeiből lankadó tüz lobog. — Most az előtte fekvő papirost felvéve ajkaihoz érinté.

‚Merre kalandoz ő most — gondolá magában, és a' pamlag szögletébe dőlt, kezeit keresztbe tevé. — Jutok-e annyit eszébe, mint ő nekem? Ah! nem! elhervadozva lankadnak keblében szerelme virágai, mellyek egykor számomra virultak. Egyébkor levelét levele érte, 's most azt se tudom merre van. De miért epesztem magamat, hiszen ő még engem szeret.‘ Itt elnémúlt, 's kevés idő mulva selyem paplany takará gyenge tagjait.

Ezen alvó lányka gróf Zéri Izabella volt, éltének legszebb szakában, mellyben a' szív lángra gyul. Izabella mosolygva feküdt párnáji között, talán szivéhöz szoritá azt, kiről ébren álmodozott.

4.

Azon ifiú, ki a' tábornagy pénzét megvetette, legkevesbbé sem volt az, kinek eddig ismerjük, hanem benne Erdély egyik leggazdagabb nagyja, gróf Zeleméri Béla lappangott. — A' két magyar hazát ismerni fő czélja volt Zelemérinek, minekelőtte a' külföldre utaznék, 's ezt már nagyobb részint teljesitette, midőn vele füredi utjába találkozunk, mellyet csak azon okból hagyott ez időre, hogy az itt összve gyülekezőket láthassa, 's mulatságaikban részt vehessen. Utját majd gyalog, majd kocsin tevé. Igy küldé most is kocsiját embereivel együtt Füredre előre, hogy számára lakhelyet szerezzenek. Nagy mulatságra szolgált neki, ál-öltözetében a' legközönségesb helyeken is megjelenhetni, gyönyörködtette volna akkor is, ha Cornelia előtte nem ugy tűnik fel, mint egy ismeretlen.

Zeleméri társa nem vadász, mint gyanitók, hanem báró Kálmán volt, szinte Erdélyi. Kálmánt Zelemérihez a' hű 's változhatlan barátság köté le 's ez okbul kész volt Béla utazásaiban részt venni.

Zeleméri 24 évű szépifju volt, — egy azok közül, kik az életnek csak szebb oldalait szeretik tekinteni. Azon komoly pillanatok, mellyek néha ellepték, csak ritkán voltak tartósak, mert szive lelke csak örömre volt alkotva.

Zeleméri előtt a' szerelemnek édes érzelmei nem valának ismeretlenek, Az érzelmek' felhevülése, egy szép alak látásánál nem szerelem, mert többnyire rövid ideig tart.

Zeleméri alig volt husz éves, midőn egy lánykát pillanta meg, 's e' pillantás keblét olly felhevülésbe hozta, melly alatt ő a' legforróbb, szerelmet vélte lappanganí. Azonban Béla a' gyönyörü lánykaban rokon érzetűre nem talált, de nem csuda! hiszen ez alig volt 14 éves. Zeleméri midőn igy vágyait letiporva látná, keblében a' láng szunnyadozni kezde, de egészen ki nem aludt. Csudálatos! Zeleméri szerelem virágait egykedvüleg hervadozni engedé: a' lánykában pedig a' már kifejlettebben ezek fakadozni, virulni kezdének, 's ki hinné? azon lányka érzelmei, ki Zelemérihez hideg volt, most ezt övedzék körül, 's igy nem csuda, ha a' heves Zeleméri ismét forrongásba jöve, 's érzelmei mámorában hüséget igért. De érzette Zeleméri, hogy az indulat benne most nem olly forró, mint először volt, 's ha néha oda olvadt is kedveséhez, álboldogság volt az, mit érze.

Zeleméri illyen volt, hogy vele találkoztunk; millyen volt pedig kedvese' álmában, az olly édesen mosolygó gróf Zéri Izabellára tekintsünk.

5.

Zeleméri és Kálmán Füredre érkeztek, hol Zeleméri legénye, már előre küldve, számukra lakhelyet készíte. Fáradtak lévén, a' napot mellyen jöttek, szobájokban tölték el.

A' fürdői vendégek tömege következő nap alkonyatán a' köz séta-téren hullámza kik között látjuk vándorainkat a' legszebb 's legujabb divatú ruhákba öltözködve. Figyelemmel vizsgálták a' jelenlévők, és sugdosva kérdezősködtek — a' lánykák — egymás között a' szép idegenek felől. De nem sokáig volt kivánesiságuk fel függesztve, mert véletlenül egy ismerős báróval találkoztak, ki őket a' fürdői társaságnak bemutatta.

Zeleméri bizonyos nyughatatlansággal tekintgetett ki az útra nyiló ablakaiból, 's ha egy erre vágtató kocsit pillantott meg sziv-dobogva szaladt ki a' csarnokra az érkező vendégek' neveit jegyzőjétül kérdezni. Végre az ohajtva várt Vértesi tábornagy neve hangzott füleibe.

Csak kevéssel a' tábornagy megérkezése után egy lány sereg sietett Cornelia üdvözlésére. Vége hossza nem volt a' sok kérdésnek, feleletnek. Egyik a' mulatságokat, másik kalandjait, harmadik a' vendégek neveit számlálta elő, 's igy mindegyik tudott valamit mondani.

„Cornelia! Hermina! itt vigaknak kell ám lennetek, egyik táncz-mulatság a' másikat éri;

aztán sok fiatal is vagyon jelen' mond Mathild, egy csinos barna lányka.

„Igen?" — kérdezé mosolyogva Cornelia — „'s kik azok?"

‚Oh! ki győzné azokat elő-számlálni mind, — elég lesz megnevezni gróf Zelemérit és b. Kálmánt, kik mindketten erdélyiek, 's itt' — itt elakadt.

„'S itt a' legszebbek; nemde ezt akartad mondani édes?" — vágott közbe Albertine egy csintalan szőke lányka.

‚Eredj Albertine! te mindjárt rám pirítasz' szólt Mathild.

„Minek tagadnók, veled legszivesben mulat a' gróf" mond egy kis czélzással Albertine.

‚Ej még is olly hamis vagy Tinikém?' kérdezé Cornelia, Mathildnak segiteni akarván.

„Herminám! te sem leszel mulatság nélkül" — szólt Mathild a' beszédnek más irányt adva — „a' vidék igen szép, fekvése regényes. A' zajos mulatságnak velem együtt nem nagy kedvellője vagy, 's igy mi magunknak a' Balaton csendes hullámain fogunk szerezni szórakozást."

‚Hogy is ne' — szakasztá félbe Cornelia — ‚nem érzelegni jöttünk ide. Ugy-e Minkám részt fogsz venni a' mulatságokban?'

„Igen!" felelt a' bájos.

‚Kedveseim szólt Mathild társnéihoz — Corneliának 's Herminának nyugalomra lesz szükségük, menjünk. Tehát a' viszonlátásig édesim!' 'S eltávoztak.

Nem volt talán egy is a' fürdői vendégek között, ki az éjszakát nyughatatlanabbul töltötte volna el Zelemérinél, kit a' megérkező Cornelia, kivel reménye szerint több izben lesz alkalma találkozni igen elfoglalt.

Zeleméri meglepni akarván a' tábornagyékat, igen korán felkelt, 's inassa kiséretében sietett reggeli fürdésre. Egy huszárt látott a' fürdő ház előtt ácsorogva, ki urára látszott várakozni. Zeleméri közelebb érve hozzá, az öreg Györgyre ismert benne, és egy „jó reggelt György!" kiáltva, haladt el mellette. György bámulva nézett utána, ismerősnek tetszett előtte, de hol látta elgondolni nem tudta.

‚Öcsém!' — szólt György az inashoz — sántuljon meg fakó paripám, ha uradat Fehérváron nem láttam, mint vándorló asztalos legényt.'

„Meglehet" — felelt ez nevetve — „meglehet bátya, de én ne hóditsam itt meg a' legszebb szoba-lányt, ha uram nem gróf Zeleméri, Erdélyország egyik leggazdagabbika."

‚Lehetetlen!' — mond csudálkozva György — ‚ezt meg se álmodtam volna. 'S társa?'

„Az báró Kálmán ő nagysága: áldott ember, csak az kár benne, hogy szomorkás."

‚Vettem észre; de már ki gondolta, hogy alattok gróf és báró lappangjon.'

„Hja! nem most volt ez először — sőt néha az is megtörténik, hogy én vagyok a' gróf, uram meg az inas!"

Igy beszéltek egy darabig, mig végre két fürdő szoba' ajtaja nyilt meg, 's az egyikből Vértesi tábornagy, a' másikból Zeleméri lépett ki. Zeleméri Vértesire legott rá ismert.

‚Van szerencsém jó reggelt kivánnom a' tábornagy urnak' — szólt Zeleméri az elinduló tábornagyhoz, mit ez szivessen fogadott ugyan, de egyszersmind szemeit végig futtatá a' szép termeten 's tovább ment.

‚Nem ismer' gondolá magában Zeleméri — ‚ez annál jobb.'

„Méltóságos uram" — szólitá meg a' tábornokot György, ki utána ment — „a' ki most köszönt az gr. Zeleméri, ki a' gyürüt megtalálta."

„„Hogy volna az"" — felelt a' tábornagy. „Legényje mondá, én sem akartam hinni, de ha jól megnézi az ember, egészen az."

Vértesi megállt, 's az utána ballagó Zelemérit szemesen visgálta, ki a' tábornagyot elérte 's mosolyogva állt meg előtte.

(Folytatása köv.)

SZABÓ RICHARD.

A' KÜZDŐK.

Mint a' nap' kelő koránya
Fellövell a' bércz fokára:
Szép bibor sugárinál,
Görcsösen emelt kezekkel
És tüzelgő láng-szemekkel,
Ott egy izmos ember áll.

Tolla lágyan ingadozva
Rezg felette 's játszadozva
Drága czifra kalpagán;
Hátra lóg le és előre
Vállain nagy párducz bőre,
Csörg aczélja oldalán.

Hosszu dárda jobkezében
Szörnyü pajzsa ellenében
Szikla-fal 's torony gyanánt
Földbe ütve ottan állnak
Eszke 's véde a' halálnak,
Várva büszke hős Csatánt.

„Gyáva fattyu! nem jelensz-e
Itt e' puszta szikla bérczre
Hát velem bajt víni meg?
Tán legyőzte gőg-erődet
A' haláli gyáva képzet
És az undok reszketeg?

Ám de bujj le bár pokolba,
Ott is ér e' boszu' súlya
Téged ott is össze zúz,
'S légyen ördög ott segéded
Bár, de kardomat megérzed,
'S véredben az is meg úsz.“

Harsog Arda; 's boszu-lánggal
Mig körül dühöngve járdal
Fen a' szikla bércz-fokon
Kémlelődve hős Csatánra:
Tompa zajnak harsogása
Zúg, dühöng az ormokon.

Jő Csatán titkon kisérve
Véd-seregtől, 's bősz negéde
Olly magos tetőre nött,
Hogy közelgni még továbbra
A' kijelelt bércz' fokára,
Messze vissza tartja őt.

Arda néz felé boszúsan,
Pajzsa dörren, kardja villan,
És a' hosszú dárda-szál
Bal kezében kapva fénylik,
Homlokán vad düh sötétlik,
És a' bérczről igy leszáll. —

„Könnyü lapdakint ütöm le
Gömbödet csak jer közelre
Vas-karomhoz Vakmerő!
Nem dörögsz tovább Csatánra
Szitkokat te büszke páva,
E' nap léted' végező.“

Igy kiáltoz Arda ellen
Büszke hős Csatán kevélyen
Villogatva fegyverét;
Az de bátran tör feléje
Bús harag tolúl szemébe,
És feszíti már kezét.

„Élet és halál fejezze
Kedvesem' fertőztetője
Gyáva fattyu boszumat!
E' vas döfte őt is által,
Hogy olly undok álnoksággal
Csalta meg hű lángomat.“

Arda! szól kevély Csatánhoz.
'S mérgesen kap nagy vasához
A' midőn elébe lép;
Most egymásra rá villannak,
'S bősz haraggal össze csapnak,
Mindenik sujt még csak ép.

Vad Csatánt mig szem-meresztve
Rejtekéből nézi serge,
Hogy nekik jelt még sem ad:
Arda szörnyü két ütéssel
Ugy le sujtja, hogy kezével
Nem emelhet már vasat.

Földre dől; 's míg serege jőne
Arda őt keresztül ütve
Már halálnak adja át.
Haj de most nagyobb erőnek
Mérge sujtja őt, kijőnek
A' dühödt haramiák.

„Hah gyalázatos Csatán te!
Hát illy undok cselszövénybe
Ejthetél be engemet?“
Felriad, 's mint kölyke vesztett
Tigris üt közéjök, egyet
Már is karja mélybe vet. —

Mint a' zápor hull de rája
A' haramiák' csapása,
'S ő hamar csak ölve van;
Ott terül a' szikla-ormon
Halva egy halott csoporton,
Álma vég 's határtalan. —

KOVÁCS ANTAL.

Az elhagyatott.

Diófák' árnyában
Patakcsa csergedez,
Körülte bús fiú
Naponta tévedez.

Szivét bú tépdezi
Gyötrelme' érzetén:
Kedvese hagyta el
Egy tavasz' reggelén.

Van még ott egy erkély
A' patakcsa fölett:
Hol egykor a' kedves'
Örömdala zengett.

Oda járt az ifjú
Virág éveiben,
Midőn még hü szive
Hőn vert kebelében.

Haj de öröm dalok
Ott már nem zengenek;
Mert szerelme meghült
A' barna kedvesnek! —

Ah! hol fog bús fiú
Derülni reggeled?
'S ezentul enyhülni
Hol fog mély gyötrelmed?

RUEHIETL MIKLÓS.

Levél töredék.

Kedves Pólim! — Neheztelsz talán, hogy olly rég nem irtam, de megengedj kedvesem, utazni valék. — Egy kellemes reggelén, a' mult hónapnak, G. A. barátommal indultunk meg, a' hajdan olly fényes Visegrád romjait megnézendők. — Ó-Budát elhagyva mindenütt a' hegy oldalba menénk, vizsgálva az ott heverő romokat, — 's a' Duna parton álló egyház százados düledéket; Sz. Endre felé léptettünk. — E' városka melly messzirül olly sokat igér, számos templomait kivéve, hasonlít más kisebb városainkhoz, alig van benne valamelly tárgy, melly figyelmet érdemlene, vidéke ugyan regényes, 's a' kilátás főleg az ugynevezett kálvária halomrul meglepő. — Innen a' szőllővel beültetett hegyeken át, az ugynevezett Uncza hegyre mentünk fel, mellyen ha a' vidék regéje igaz, ama Visegrád melletti Sz. Endre kolostor, mellyben a' női csel által meggyilkolt II. Károly tetemei nyugosznak. — Sz. Endrétül Visegrádig, mindig szőllő-hegyek vonulnak a' Duna parton, mellyeket elhagyva az árviz által igen megrongált Visegrád falu terült előttünk. — Itt kipihenve felmásztunk a' százados romokhoz, — ott állnak ezek, rémkint meredve az égnek, hajdan tanuji egy fényes kornak, most a' gyáva utódot a' szebb multra emlékeztetők. — De nem akarom festeni mit érzettem, midőn a' szerencsétlen Klára szerelme bús végét, midőn a' szép hableány sorsát képzelem. — Emlékezel e még kedves a' „Hableány“ czimü elbeszélésre, mellyet egykor olly kedvvel olvasánk, én azolta ismét olvastam, Zschokke elbeszélései közt. Pedig Bajza az Aurorában mint ere-

detit közlé“ — csudálom hogy nem gondolta meg, hogy más is olvassa Zschokkét — kinek munkáji közt „Florette“ czim alatt, az egész „hableány“ czimü elbeszélés, majd nem szorul szóra olvasható. — *) Ott álltam a' fejedelmi romok egyik teremében, hol még ma is, egy Orbán egri főpap emléket jelelő — czimer látható. Szerte a' falakon nevek vannak felirkálva, közikbe irám ön nevemet, 's a' tiédet is szivem kedvese, ha valaha Visegrádra jősz, mit minél előbb tégy, ott látandod nevedet az agg romokon, mellyek aligha erősebbek 's tartósabbak szerelmem hevénél. —

R. G.

IDAHOZ.

Ott a' hárs hüsében
Patak megett
Vég sohajt zokogva
Tevél hitet:

„Mig csak a' hárs virul
'S folyam csereg,
Kebled fohászival,
Értem piheg.“

Nem virul a' hárs már,
Jég a' patak
'S esküdet felejtéd
Te ingatag!

VARGA.

Szerelemféltés.

Madridban egy igen szomoru eset történt. Rodriguez ez előtt két évvel egy szép fiatal leányt vett el Sevillában — de természeténél fogva hamar kiütött rajta a' szerelemféltés, a' nélkül hogy az asszonyka okot adott volna rá. A' szelid asszonyka még a' legkissebb gyanút is elháritani iparkodott, e végből senki a' világon a' házhoz nem járt, se ő látogatásba nem ment. Sevillából Madridba mentek, hol az asszony a' legszebbnek itéltetett, 's a' férj szerelemféltése most a' legmagasbra feszült. 'S bár itt is magányosan éltek, de a' nyilvános álarczos bálból még sem maradhatott ki, mellyek Spanyolhonban olly igen divatosak. A' táncz-teremben egy álarczos Rodriguezhez ballag, 's igy szólitja meg: „Te még most is olly szerelemféltő vagy?“

„Te miattad nehezen!“

„Pedig én szeretem hitvesed mert szép.“

„Ha nem hazudsz, ugy rád nézve elég rosz.“

„Én soha sem hazudtam, szeretem hitvesed, 's ő viszont szeret engem, ha nem hiszed egy virág jegy van bal vállán, mit jól megjegyeztem magamnak, midőn szerencsém volt egészen láthatni!“

E' szavaknál Rodriguez elhalaványult, 's á' szerelemféltés erősen szaggattá keblét. Dühösen fut hitveséhez, kiragadja a' tánczosok közül 's magával viszi haza. A' megijedt asszonyka soha sem tudta mi történt. Haza érve Rodriguez pisztolyt vesz kezibe, 's a' szerencsétlen asszonyt agyon lőtte, 's mi előtt csak lélekzetet vett volna véribe hevert az áldozat. —

E' pillanatban érkezett meg az idegen, álarczáját lerántja 's ki volt? az asszony' testvér bátyja egy katona tiszt, ki hallván sogorának hibáját, egy kissé megakarta tréfálni!!

Rodriguez megtébolyodott, a' katona tiszt fájdalmát pedig ki vigyázatlansága által nővére halálának óka — leirni nem lehet.

*) Illyen Gaál' „Vetélkedők“ czimü elbeszélése is mellyett egykor e' lapokba irt, egy német Almanachban szórul szóra olvasható, pedig ő is eredetinek adta ki! A' betü-szedő jegyz.

Mondások.

1.) Alacsony hizelgéssel sokan többre mennek, mint mások ésszel és tudománnyal.

2.) A' nap nem igen nagynak látszik, — a' szem nem mindig jól lát.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIR.

Magyar szinház. November utóján 's e' hónap' első napjaiban, két németből fordított 's először adatott szindarab került ujságu a' magyar szinpadra, az emlitettük „Élet iskolája“ 's a' „Majom és vőlegény“ ez december' 2-dikán, amaz 3-dikán. A' majom és vőlegényben Motty Samuel ur Mamok majom alakjában lépett fel, mellyben olly sokszor látta őt a' pesti közönség a' német szinpadon. A' drámai müvészetben a' magyar szinpadon ugy látszik, nagyon szépen haladunk; borjuk, lovak, majmok egyre váltogatják egymást e' szinpadon, mit mi e' ház méltóságával, midőn éppen az forog szőnyegen, hogy nemzeti intézetté alakítassék, sehogy sem tudunk megegyeztetni, bár ha szivesen megbocsátunk is a' majomnak azért, mivel udvari szinházban is fölléphete. A' magyar szinpadi mutatványoknak hiteles közléséről a' „Jelenkor“ igen szép jelét adta ismét Buda-pesti naplója hitelességének. A' „Jelenkor“ ugyan is 96d. számában ezt irja: „Decemb. 30d. „A' párisi naplopó“ vjáték 3 felvban, jött szinpadra; az első felvonás után „Brosche Ferencz, a' bécsi wiedeni szinház első vadászkürtöse nagy potpourrit adott az általa föltalált kromaticus kürtön,“ mi szórul szóra nem igaz. — Brosche ur fölakart ugyan lépni de az igazgatóság nem vélte őt alkalmasnak arra, hogy fölléphessen 's igy helyette Iső felvonás után a' magyar opera karigazgatója, 's az annyira jeles mester a' zongorán, Erkel ur zongorázott. — De mit gondol ezzel a' „Jelenkor?!“ Ő mindenkép haladván a' jelenkorral már olly szép elömenetelt tőn, hogy még csak olvasni sem tud — —!! November 30dikáról t. i. midőn a' kérdéses „naplopó“ adaték, a' czédulán ez is állott: „Második felvonás után Lewy professor által szerzett változatokat ád ugyan ő (tehát jól meg kell jegyezni: Brosche Ferencz ur) — az említett hangszeren. — Mit tesz erre a' „Jelenkor?“ naplójában ismételve nemcsak annak adja tanuságát, hogy ő teljességgel nem tudja, mi a' magyar szinpadon történik, 's hogy közleményeinek e' szinházról legkisebb hitelt sem adhatni, hanem ő világos példáját adja még annak is, hogy „már olvasni sem tud“ mert idézett számában ezt mondja: „2dik felvonás után Lewi professor változatokat játszott az említett hangszeren.“ Kell e ennél vastagabb és gorombább tévedés, melly egyszersmind oda is mutat, hogy Lewyt, az europai hirü kürtfuvó müvészt a' Jelenkor mégcsak nem is ismeri. Lewy jelenleg nincs is Pesten, de ha itt volna is, Lewy nem idegennekkel mint rá nézve Broshe ur, hanem tulajdon gyermekeivel szokta hangversenyeit adni 's kürtölését hallatni. — Ennek is a' czédula iró lesz oka, mint a' multkori dicséretnek, hogy Megyery ur Garriket jelesül játszá, midőn a' szerepet Lendvay adta? Mit tehet róla a' czédula iró ha Helmeczy ur mégcsak olvasni sem tud? — Vagy itt is a' Jelenkornak csak néhány példányába (?) csúszott e' vastag hiba? ha igen, ugy kérni fogjuk a' szerkesztő urat, hogy legalább nekünk küldjön a' hibátlan példányokbul, különben mi nem fogjuk hinni, mit mult évben a' Kisfaludy-társaság üléséből hirdete, hogy a' tudósok már olvasni is tudnak.

DIVATKÉP 22.

Himzett atlacz köpönyeg; zöldselyem ruha; bársony kalap marabou tollakkal.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő* 1839d. *évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 *frt., képek nélkül* 5 *frt pengő; helyben ugyan illy módon* 5 *vagy* 4 *frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
December 9kén

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
46dik szám.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben felévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

RÉGI SZOKÁS LEGUJABB FORMÁBAN.

Régi szokás már, hogy uj év előtt mindig jőnek a' szerkesztők sokféle 's mindenkép kiczifrázott, szépitett hirdetésük-, figyelmeztetésükkel, 's annyira eldicsérik lapjaikat, olly jóknak, érdekeseknek, hasznosaknak 's az életre olly szükségeseknek hirdetik, hogy nélkülök nem élhet az ember. Hijába, ez már régi szokás. —

Régi, még is mindig uj marad. Mindegyik más és más formába teszi, de értelme mindig egy marad: fizess! — Az egyik szép czifra szalagokat teker nyakakörül, 's azt mondja a' publicumnak: „én nem csak selymet fonok, hanem szalagot is gyártok! ide jőjjetek, itt fizessetek!"

A' másik is oda tipeg nagy nehezen, 's fölkiáltja: „én nem vagyok közönséges medve, az én morgásom művészi, 's ujjaimon classicus körmök nőnek, azért engem pártoljatok!"

A' harmadik magát csiklándoztatja, hogy olvasóit nevetésre birja 's igy mindegyik ki teszi a' lépvesszőt mellyen a' publicumot megfogja. Régi szokás, de mindig uj marad. —

A' lépvesszők pedig igen sokfélék a' madarász' szivétől és eszétől függők. Egyik csak szárazon kiteszi, 's azt mondja: „jertek fizessetek!" a' másik ezt kürtöli: „ide jertek, mert ez a' legjobb, legolcsóbb ujság; tartalma legtudományosabb, 80nál több tudós, kiket össze fogdostunk, dicsőiti munkájával e' lapokat, ide jertek, fizessetek! — Harmadik tőrt vet-

ki, negyedik fogót, egyik fütyöl, másik lármát üt, egyik mézes buzát hint el, másik lesbe áll 'stb., 's mire való mind ez, vagy mit tesznek mind ezen dolgok? Csak ennyit: „jertek fizessetek!"

Régi szokás, de mindig uj marad.

Az olvasó ezeket észre veszi, 's ujesztendő körül felszólal: „aha, jőnek már a' szerkesztők, tudom mit akarnak!" — Az ám tudják, és még sem cselekszik! ez nagy baj, ez valamennyi ujság-irók' betegsége és halála!

„Itt a' korszellem, művelődés, felvilágosodás, előhaladás; itt van, csak fizessetek!" Ezt kétszer is elmondjuk minden esztendőben régi szokáskint, de mindig meg kell ujitani. — — — —

Nem akarjuk, tisztelt Olvasóink, magasztalni lapjainkat, csak szerényen azt jegyezzük meg: „hogy széles e' világon minden lapok közt a' legjobb, egyiránt használhatja müvelt és müveletlen, tudós és tudatlan, szomoru és vig. —

És bár ötödik éve hogy lapjaink szét szállongálnak a' nagy világban, azért most is felveszük az előfizetést, bár kitől, minden különbség nélkül, nem tekintvén sem kort, sem nemet, sem állapotot. Ha nem hiszik, próba által legjobban meg lesznek győződve.

Lapjaink mindent magokba foglalnak, mi tanulmányra, időtöltésre, mulatságra szükséges: érdekes, mulattató, válogatott elbeszéléseket; csipős, és ható novellákat, a' világból, nem pedig a' fellegekből; a' legérdekesebb életképeket; nevezetes character föstéseket; érdemes férfiak élet-

irását; körmön font, válogatott verseket; meséket; tréfákat; aprósagokat; egyvelegeket; humoristicai és satyrai czikkelyeket; Buda-pesti társasélti vázolatokat; nyilvános mulatságokat; hangversenyeket; napi történeteket; tudnivalókat; részrehajlatlan szinbirálatokat; végre érdekes külhireket, kültörténeteket: találmányokat, tudományt, életet és divadot érdeklőket, és honi hireket több levelezőinktől 's a' t. 's a' t. hogy mi légyen ez az és a' többi legjobb lesz előfizetni 's a' t. magától jő. — Na és ez mind!

„Ide jertek drága, becses Olvasók, itt fizessetek elő!" persze ez már régi szokás de mindig ujitani kell: mert ha egy hónappal előre nem jelentené az ember, hogy méltoztassanak Olvasóink lapjainkat pártfogolni, — jó barátaink azt hirdetnék, hogy mindnyájan és mindenestül meghaltunk, mit ők minden évben tenni szoktak; de ez már nekiek régi szokásuk, mit előfizetés idejében mindig megujitanak.

Ha kér az ember, mindegy, alázatosan kér vagy büszkén, komolyan vagy tréfásan, kétkedve vagy bizodalmasan, — csak mindig könyörgés marad az, és igen szánakodásra méltó emberek azok, kik magok is koldulnak, és más kérőt kigunyolnak, kicsufolnak — de ne gondoljunk semmit is illy társakkal! —

Az uj év közelget, ha eddig tán mindnyájan elfordultunk is, vagy keveset gondoltunk a' tisztelt Olvasókkal, most hozzá fordulunk és folyamodunk édes-mindnyájan! ez ugyan régi szokás, de még is uj marad. Valamint buzának föld az anyja, mellyben ki-kél, virul és gazdag aratást hozva boldogságot hint, ugy áll az ujságiró a' publicummal, mi egymás nélkül nem lehetünk, nem élhetünk; világnak a' nap, nekünk a' publicum, éltetőnk; azért kell mindig uj év előtt fenhangon elmondogatni „hogy mi egymás nelkül nem lehetünk!" vagy is világosabban: „nyujtsd kezedet mellyben egy 5 frtos banknota, vagy 6 pengő frt van, 's egy szives kéz-szoritás után élj boldogul!"

—n.—

A' két vándor.

5.

(Folytatás.)

‚Milliom hordtát! — mond a' tábornagy mosolyogva — ‚mellyik már az igazi alakja a' grófnak?'

„A' mellyben jelenleg lát tábornagy ur," felelt Zeleméri.

‚De hogy a' manóban jöhet illy gondolatra a' gróf?'

„Egy kis szeszély, mellyet több izben gyakorlottam már."

‚Ármányos, talán a' vadász is más, mint gondoltuk?'

„Ő báró Kálmán."

‚A' miért igy megcsaltak, büntetésül ma nálam ebédelnek' — szólt a' tábornagy szállásához érve, 's Zelemérinek kezet nyujtott.

E' szerencsének Zeleméri igen örvende, mert hamarább, mint reménylette, meglátja Corneliát.

‚Ma nálunk fog ebédelni Zeleméri és Kálmán' — szólt a' tábornagy családjához.

„Zeleméri és Kálmán?" — kérdezé Cornelia, ki ezeknek neveiket már tegnap hallá Mathild által említeni, — „'s ismered őket atyám?"

‚Igen!' — felelt a' kérdezett — ‚ti előttetek sem lesznek idegenek,' — 's ezt mosolyogva mondá.

„Én részemről soha sem láttam őket, legalább nem emlékezem. Hát te Hermina?"

„„Én még nevöket is csak tegnap hallám először"" felelt Hermina.

‚Én meg azt mondom, hogy te is, Hermina is beszélt ha nem is mind a' kettővel, de legalább az egyikkel,' mond a' tábornagy.

„Szinte kiváncsivá tesz bennünket édes atyám. Mond meg hát hol láttuk őket?"

‚Eredj kis csintalan, majd meglátod őket, 's szavaim igazságán kétkedni nem fogsz.'

Kölcsönös beszéd, 's enyelgés között vége lön a' reggelizésnek, és szét oszlottak.

Cornelia 's Hermina szobájokba vonulva feszülten várták az ebéd idejét. Herminának nem annyira, mint Corneliának kiváncsisága fel lön ingerülve, 's nyughatatlanul tölté el az időt, nem egyszer tekinte le ablakából a' tágas térre szemeivel valami tárgyat keresve, de mind anyiszor elégedetlenül huzta be fejecskéjét, mellyen ma a' legördülő fürtök közé egy rózsa bimbó vala szúrva. Miért tevé ezt? csak ő tudta. De annyit én is tudok, hogy ma élénkebb volt. Az öltözködés között elmult délutáni egy óra, midőn az ebédlőbe összegyülteknek az idegeneket jelenté be az inas.

‚Gróf Zeleméri' mond a' tábornagy a' belépő Bélára mutatva — ‚és b. Kálmán az én várallyai vadászom' — tevé hozzá nevetve.

Mint lőn meglepetve a' tábornagyné és a' két leány, midőn Bélában ugyan arra ismertek, ki a' gyürűt megtalálta, 's kit asztalos legénynek gondoltak, képzelhetik olvasóim. Cornelián a' figyelmes vizsgáló egy kis pirulást is vehetett észre, azért-e hogy eszibe jutott a' küldött szalag, vagy hogy reménytelen volt-e' találkozás, vagy hogy igen is érdeklette a' szép idegen? elhatározni nem merem.

Az ebéd édes csevegés között folyt le, mellynek főtárgya volt a' két kalandor' regényes szeszélye, mi nekik már több izben szerzett mulatságot, vagy kellemes ismeretséget, mellyeknek elbeszéléseivel Zeleméri a' tábornagyi családot igen mulattatá.

Zeleméri és Kálmán vonzó külseje, finom társalkodási módja, elég ajánlóúl szolgáltak, hogy őket a' gyakrabbi látogatásra meghivják.

6.

A' két vándor füredi napjait a' legkellemetesebbek közé számithatta, mert mindenki kitűnő szivességgel viseltetek irántok, 's nem volt mulatság, mellyben részt nem vettek. De ők legszivesben voltak a' tábornagyi család körében.

Zelemérit egy hatalmas erő vonta Vértesiékhez, mellynek ellentállani gyenge volt. Mennél többször nyugtatá lángoló szemeit Cornelián, annál hevesebben fejlett ki Corneliához húzó vonzalma. De nem volt különben Cornelia részéről is.

Zeleméri gyakrabbi megjelenése fölébresztő benne a' szunnyadozó érzelmeket, 's egy nem ismert vágyat idéze elő. Többször midőn együtt voltak, boldog érzeményökben elmerülve szerelem ittassan fügtek egymáson pillanataik, 's elárulták a' szivnek édes titkát, mit az ajkak megvallani remegtek. Mindez nem kerülhette ki a' vizsgálók figyelmét, 's 14 nap mulva már Zeleméri 's Cornelia kölcsönös szerelméről beszélgettek, boldogságot ohajtva a' szép párnak.

Kálmán és Hermina kellemesen érzék magokat együtt, 's szivesebben tölték az időt egymás társaságában, de nem szerelem szülte ezt, hanem a' bizodalom, melly utóbb barátságot hoza köztük létre.

Kálmán derültebb is volt egy darab idő óta, 's Zeleméri, ki ezt észre vette, Herminához szerelméből származtatá; azonban hibásan. A' reménynek egy gyenge sugára világola a' távolból 's kecsegteté Izabella egykori birhatásával, most midőn Zelemérit Corneliához hajolni látta.

Én Herminában tetemes változást vettem észre. A' csendes keblü gyermekben, ki eddig Cornelia iránti vonzalmánál mást nem ismert, olly vágyak keletkeztek, mellyek mennyei érzelmet rejtenek magokban. 'S ezen vágyak Zeleméri első 'megjelenésénél eredtek fel, 's midőn ez naponkint megjelent, féketlenül törtek ki.

A' szerelem virágai bimbóba rejtegetve hevertek eddig Hermina keblében, 's most midőn Zelemérit naponkint volt alkalma látni, fejledezésnek indultak. Tudta Hermina, hogy barátnéja, kinek annyi hálával tartozik, szive minden érzetivel függ Zelemérin, 's igy ő viszsza lépett. Szerette volna magát legyőzni,

vagy indulatainak más irányt adni, de gyenge volt erre,

Hermina nem egy éjt tölte álmatlanul, 's nem egyszer csillogtatá a' fájdalom gyöngyeit, szép szemeiben. Illykor az édesen sunnyadozó Corneliához lebegett harmat lábain, és ezt susogva: „ah! te boldog!“ 's egy csókot tüzve ajkaira, dult kebellel tért ágyába vissza.

Cornélia boldognak érzé magát, hiszen Zeleméri szerette, kinek ajkai még nem vallák meg ezt, de tudta hogy szerettetik, és milly boldogság attól szerettetni, kit szeretünk! ő boldognak hitte Herminát is. Ah de gyászos romba hevert ennek boldogsága, kit egyedül az vigasztalt, hogy Cornelia az, kinek mindenét föláldozza.

Mig Corneliának és Herminának, a' szerelem édes érzeteibe elmerülve öröm teljesen folytak napjaik, Zeleméri keblében sem volt egészen honnos azon öröm, melly vágyaink teljesültéből származik. Ha egy felöl Cornelia viszont szerelme végtelenül boldogitotta; volt még is valami, mi ebből származó örömei közé vegyülve, elkedvelenitette. 'S ez Izabellának tett fogadása vala. Tudta hogy mindkettőt nem szeretheti, sajnálta Izabellát, mert tudta, mikint szerettetik tőle, 's még is fogadását, csak vérző szivvel teljesithette volna.

Zeleméri valóban komolyabban kezdett gondolkozni a' dologról. Izabellához, adott szava, Corneliához hő szerelme lánczolá. A' kötelesség és szerelem csatára szállottak egymás ellen, és mellyik részre hajlott a' győzelem? Cornelia részire! Azonban élénken képzelte Izabella fájdalmát, ha, mint föltette magában, tudositani fogja keble állapotjáról, és ez okból még határozó lépést tenni nem akart.

Zelemérinek egy reménytelenül érkezett levele őt hazamenetre kiszteté, és csak most, midőn az elindulásra kitüzött nap gyors szárnyaival közelgetne, csak most érzette, hogy Corneliahozi vonzalma nem fellázadt érzelmek szüleménnye, nem gyorsan elhamvadó szalmaláng, hanem egy isteni érzemény, tiszta szerelem. —

Az elválás órája közelgetett, és Zeleméri szorult kebellel ment Vértesiékhez búcsuzni.

„Jó hogy jöttek nságtok“ — szólt a' tábornagy a' belépőkhoz — később a' Balaton partjához fogunk sétálni, reménylem társaságunkhoz csatoljátok magatokat.“

„Oh egész örömmel!“ felelt Zeleméri, 's helyet foglaltak. — A' beszéd egyről másról folyt, melly alatt Zeleméri igen elmerülttnek mutatkozott, mit leginkább Cornelia vett észre.

A' Vértesi család kik között Mathild és Albertine is szemlélhetők voltak, a' Balaton felé indultak. Csendes volt ez, legkissebb hullámtol sem ingatva. A' parthoz érve páronkint oszla szét a' társaság. Zelemérinek Cornelia, Kálmánnak Hermina jutott.

„Ma olly komor a' gróf“ — szólt lágy hangon Cornelia — „nem szabad okát tudni?“

„Nem lenne e Cornelia komor, ha egy kedves tájtól kellene megválnia, hol annyi örömteljes orákat éldelt le?“ —

„Igen!“ — válaszolt ez édes hangon — „de a' jövendővel nem keseriteném a' jelent. 'S olly kedves e' táj kegyed előtt, hogy az elválás fájdalmat szül?“ — kérdé szemeit lesütve.

„Ah! nem a' tájtól lesz kínos elválnom; más az, mi ezerszer keserübbé teszi a' távozást.“

„'S az lenne?“ — kérdezé Cornelia remegve, alig hallhatólag, és szive hevesen kezde dobogni.

„Ezt Cornelia kérdezi? — Cornelia, ki ezerszer olvashatta szemeimből, hogy ő az én éltem csillaga.“ 'S ekkor a' lányka remegve simult karjához, Zeleméri pedig szivéhez szoritva karolta át. Nem érezték ők ekkor földi létöket és ha e' pillanatban a' föld sarkaiból kifordúlt, vagy az ég omlott volna rájok, ők nem érzék.

Egy hang ébreszté fel őket édes ábrándozásukból, melly Kálmán-é volt, a' társaság vissza indulni készült:

Zeleméri és társa a' tabornagyékat haza kisérték, hol erzékenyen bucsuztak el ezektől. Legérzékenyebben Herminára hatott az elválás, kinek köny-cseppek rezgettek szemeiben, ah! de ki tudta miért?

Következő reggel korán elhagyták Füredet vándoraink; gróf Vértesi pedig egy héttel ezután Várallyára utazott.

7.

Zeleméri és Kálmán némán, 's mélyen gondolkodva ültek kocsijokban. — Nehéz szivvel szakadt el az első Corneliától, kihez hevesebb szerelmet érzett, mintsem gondolta. Ha bár Corneliahozi vonzalma határt nem ismert, legalább egy darab időre, minden más iránt egykedvüvé tette, Izabella sorsa még is szivén feküdt, kinek adott szava által magát lekötette. Tehát vagy szavát teljesiteni, vagy Cornelián ról kelle lemondani. Illy gondolatok szótalanná tevék Zelemérit.

Kálmánt pedig varázs álmai lengék körül, tudta ugyan, hogy barátja Izabella iránt egészen kihült, 's hogy csak adott szava csatolja le, de azért remélheté-e Izabella szerelmét. Mi olly hajlandók vagyunk magunkat a' legszebb reményekkel kecsegtetni, még akkor is, ha ennek sugárai csak gyöngén világitnak elejbénk. Midőn Zelemérit látta, mikint változott meg Izabella iránt, és milly hajlandó róla lemondani, olly boldogitó volt ez reá nézve, hogy talán majd Izabella őt fogja szerethetni. De más részről ismét azt gondolta, nem fog e Izabella minden más iránt érzeketlenné válni? Igy váltotta fel egyik gondolat a' másikat.

Egy csendes est volt, midőn utasaink a' Károly-Fehérvári sorompón behajtattak; csattogott a' kocsis ostorával, 's a' négy tüzes pej ragadva vonta a' fő-utczában álló pompás épületbe. Gyorsan futottak az ifjúk fel a' lépcsőkön, és Zelemérit egy fris férfiú szoritá hevesen karjai közé.

‚Rosz gyermekek ti' — szólt Zeleméri anyja, ki szinte elősietett, — ‚illy soká kell elmaradni?'

„Ha atyám levele nem érkezik, még most is Füreden vagyunk," — felelt a' fiú.

„Nem is hitalak volna haza, ha még ez ősszel egy utat nem szándékoznánk veled tenni" szólt az öreg Zeleméri.

„Hová kedves atyám?" kérdezé Béla.

„Ahhoz több idő kell, majd máskor megmondom. Most nyugodjátok ki magatokat."

Béla szobáiba vonult el. Kálmán is miután holnapra látogatását igérte, lakjára sietett.

Zeleméri megérkeztét még az estve megtudta Izabella, és a' szerelmes lányka örömében alig lelte helyét. Ha a' lépcsőkön valakit jönni hallott, vagy valaki szoba ajtaját benyitotta, Zelemérit gondolta, de ez most az egyszer elmaradt. 'S midőn igy a' késő estvéig hasztalanul várakozott, — azon reménnyel biztatá magát, hogy majd holnap jön el.

Az első napi öröm Béla megjöttén, második nap nyughatatlansággá változott, mert Zeleméri nem jöve. Nem haladt el ablakja alatt egy kocsi sem, mellybe be nem tekintett, egy lovag sem, kit figyelmesbben meg nem nézett volna, de az ohajtva várt nem mutattá magát. Majd holnap gondolá magában. — Igy mult el két hosszú nap, 's ő édes reményeiben megcsalatkozott.

Harmadik nap bársony pamlagán ülve találjuk, kezeit egymásba fűzve, és elmélyedve. Egy csendes kopogás hallatszott ajtaján; szive megdöbbent, gondolván hogy Zeleméri lesz; a' pamlagról felugorva sietett az ajtó felé, és a' „szabad" kiáltásra — Kálmán lépett be egyedül.

Izabella, bár mást reménylett be lépni, 's bár csalódásán egy kissé elkomorult, még is örömmel igyekezett őt elfogadni, különben is nem volt idegen a' komoly deli ifjuhoz, kivel Bélán kivül minden ifjak között legszivesben mulatott. Izabella leülteté 's csak hamar Zelemérire fordità a' bészédet, kit ez kimentett, hogy eddig tisztelkedését nem tehetvén holnapra halasztá. Izabellának szerelmét Zelemérihez titkolni nem volt oka, mert azon kivül,

hogy a' két ifju közti barátságot tudta, ők mint leendő pár tekintettek Erdélyben.

‚Tehát csak sok szép lányka volt Füreden?' kérdé beszédközben Izabella, mire ez „igennel" felelt.

‚'S nem sebzé meg egyik vagy másik a' báró szivét?'

„Ott nem!" — felelt lassú remegő hangon szép fekete szemeit Izabellára függesztve — „ez csak egyszer történhetett meg, 's mielőtt oda mentem, szívem sebezve volt."

‚Ki lehetett azon kegyetlen vérző?' kérdé Izabella még mindig mosolyogva.

Kálmán hallgatott.

‚Nem szabad nekem tudnom? — nekem barátnéjának,' — tevé hozzá hizelgve, midőn választ még nem nyert.

„Izabella!" mondá ez, hévvel ragadva meg Izabella szép kezét — „ha szivből szólott, e' vallomása kimondhatatlanúl boldogít, de nevét ki nem mondhatom."

Izabella olly mondhatatlan szelidséggel, olly igézőn 's bizodalmat gerjesztő pillanattal tekintett az ifjura, hogy ennek keblében édes érzelmei fellázadva, szivének legszentebb titkát, majd elárulta, de győzedelmeskedve magán, ujjabb sebbel távozott.

(Vége következik.)

SZABÓ RICHARD.

Az érvágó sebész.

168* évben Daquin a' király' főorvosa volt, 's naprul napra megnyerte ura kegyelmét, 's jövedelme szaporodott.

Párisbul egy napon du Tarté egy ködös sebész Versaillesba indult 's Daquinhez sietett. Igen sokáig várakozott az elő szobában, mig végre bejuthatott.

„Nos du Tarté uram mi tetszik?"

‚Kérni jöttem kegyedet, hogy a' király' karján eret vághassak' felelt egykedvüleg a' sebész.

„A' királynak eret vágni?" kiált csudálkozva az orvosdoctor, „'s mit jelentsen ez?"

‚Hallgasson meg hát doctor ur. Azt jól tudja kegyed, hogy én az érvágásban egész Párisban első vagyok; kezem a' milly könnyü olly bizonyos; de egy idő óta igen szerencsétlen vagyok mesterségemben: egy posztó-kereskedő kezem alatt halt meg, 's minthogy hátra maradt vagyonkája kevés, az atyafiak ördögi lármát ütnek. Egy vén asszony, ki egy fiatal urat vett el lábát kitörte, 's műhelyembül is csak sántán ment el, a' fizetést vissza kivánja. — Elvesztem hiremet, nevemet, 's éppen azért jövök hogy,' —

„Menjen pokolba mesterségivel, tudja meg, szól Daquin felindulva, hogy Maréchalon, a' király' első seborvosán kivül, senki sem érintheti aczélával a' felség karját."

‚Engedjen meg doctor ur, — csak egyedül kegyeden áll hogy előbbi hírem', és hitelem vissza nyerhessem, 's én nem leszek háládatlan, a' mi kis pénz van nálam mintegy 20,000 livres bizonyitsa háladó szivemet.'

„Ő felsége, — szól Daquin egy kissé megszelidülve, — most igen jól érzi magát — hanem maradjon azért ön itt Versaillesban."

Kevés idő mulva Daquin a' királyhoz sietett.

‚Jó reggelt doctor, mi mindnyájan jól vagyunk, — szól a' király — hanem monsieur R. egészen máskép van, látogassa meg őt.'

„Láttam őt sire, 's a' guta-ütés nem messze van."

Innét M. asszonysághoz sietett.

„Éppen a' királytól jövök" mond a' doctor.

‚Istenem! talán baja van?'

„Éppen nincs madame: De monsieur R. esete egészen nyugtalanit, tudja madame hogy a' sok vér miatt a' guta ... és a' királynak is igen sok a' vére."

‚Nagy Isten! hát mit csináljunk?'

„Egy előleges érvágás nem ártana"

‚Tehát eret kell vágni.'

„Igen marquise, az én véleményem is az, de nem mertem előterjeszteni.

Most az oldal ajtók megnyiltak és XIV. Lajos lépett be. A' fő-orvos Daquin nyughatatlan kezde lenni, a' király állapotján 's az érvágást sürgetve javaslá.

‚Na tehát hadd jöjjön Maréchal.' mond Lajos.

„Sire, — felelé a' doctor, — az nem lehet. Noha Maréchal az egész világon minden seborvosok közt az első, de keze egy kissé nehéz, 's minthogy felségednek egy kis könnyü érvágás kell, Maréchal ezt nem tudhatja végbe vinni. A' szerencse kedvezett, mareggel egy hires párisi érvágó jött Versaillesba, parancsoljon felséged, és nagy mesterségét csudálni fogjuk."

‚Hadd jöjjön hát' mond a' király.

Egy két percz mulva du Tarté megjelent 's a' királyon eret vágott. Daquin a' tálat tartotta.

‚Igaza van Daquin, — szól a' király, — ez az ember sokkal ügyesebb az érvágásban mint Maréchal.'

Másnap egy igen szép táblán olvasható volt a' Bourdonnais utczában:

„Maitre du Tartè, királyi seborvos"

EGYVELEG.

1.) Egy 64 éves ifju ember, ki éppen most temette el 7ik feleségét, — egy 8ikat keres! Azért felszólitja az asszonyi nemet, hogy közülök egy 18 éves fris leány őt ne apának, sem férjének, hanem a' hét megboldogult asszony örökössének tartaná, gyöngélkedő egésége kezeskedik, hogy a' 140,000 tallért mentül hamarább magáénak mondhatja!!

2.) Levegői várak. A' fellegekbe várakat épiteni eddig annyitt tett, mint terveket késziteni gondolatokban, mellyeket soha sem teljesithetett az ember, — de a' mai feltaláló világban, egészen mást fog jelenteni: Doctor Gully valóságos levegői várat épit, mellyben betegeit csupán csak levegővel gyógyitja! ő azt jegyzi meg, 's mondhatni okosan, hogy a' levegői gyógyitás, t. i. a' hegyeken, erdőkön és szabadban mozgást tenni, több és jobb, mint akár mi féle orvos szer, vagy vizcura!

3.) Londonban egy kelet-indiai gymnasta Talapan, igen nagy figyelmet gerjeszt csuda gyakorlásaival; ő nem kötelen tánczol mint a' többiek, nincs egyenrúd a' kezibe, — ő nagy csudálkozásra egy drót sinóron tánczol minden rud nélkül, és a' mi legtöbb szemeit beköti! a' tánczos ügyessége mindig sok nézőt, és még több pénzt szerez neki. —

4.) Egy úri ember a' minap 1000 forintot bankókban, midőn észre vette annyira elszomorodott, hogy még felesége sem tudta megnyugtatni. „Majd nyilvánossá teszük, mond a' feleség, 's bizonyosan a' ki meglelte, vissza hozza." — ‚Igen galambom felel a' jó férj, de ha az emberek megtudják hogy 1000 frtot vesztettem el, gazdagnak tartanak, és nem hozzák többé vissza, gondolván nincs neki rá szüksége, vagy van neki több is, — hanem legjobb lesz e' végbül ha csak 100 forintot hirdetek ki, akkor hamarább megkapom a' pénzemet!'

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) November 29én a' városi redout teremben hangversenyt adott Kóhn Dániel ur, kiről már emlékezénk, mellyben először maga a' hangverseny adó játszott hegedün egy concertet Beriottól, közös tetszéssel. Azután Leithner ur éneklé az „Erl König" czimü dalt Schuberttől, szinte köztetszéssel. Pachlné asszony' választása nem a' legszerencsésebb volt, egy hosszu darabot játszván, melly hangversenybe nem épen illő, de játékát magát tekintve, ezt igen szépnek mondhatni, 's ezzel méltatást is talált. Kóhn ur ismét az Ernst' Nocturnoját játszotta, mellyet minap tőle a' Casino hangversenyében hallánk, de mellyett olly művésztől hallani mindenkor nagy éldelet; utána 3 magyart remeklett, „Emlékezés a' magyar hazára" de noha a' czim ugyancsak minapi a' darabok magok ujak és mások voltak, 's annyira tetszettek, hogy a' hangversenyadó, ezen daraboknak egyszersmind szerzőjök, háromszori kihívással 's a' darabok ismétlésének kivánásával tiszteltetett meg, mit ő annál nagyobb készséggel teve, mivel egy dillettante énekesnő akadályoztatván megjelenni, ennek hiányát magyarjainak ismétlésével pótlá ki. Stampfel ur Prokhtol éneklett egy dalt, kellemes és jó hanggal, hogy mindenkit meglepett. Végezetre ismét Kóhn ur játszott Pachlné asszonnyal Benedikt' Somnambulájából egy kettősdit, melly rendkivüli tetszést nyert. Kóhn urnak ezen darabbal annál bajosabb volt fellépni, mivel ugyan ezt Vieuxtempstól hallottuk, 's még ama nagy mester' játéka eleven emlékezetünkbe volt, de Kóhn ur azonban nemcsak elérte Vieuxtempsot, hanem, kivált fuvolás játékával, felül is multa, mit a' zajos taps kétségtelenül nyilvanita.

2.) December 2án Lacombe ur hangversenye mulattatá a' közönséget, mellyet nagyobb számban várhatott volna az európai hirre jutott művész. A' sok jeles darabok közt, mellyek ezen hengversenyben adattak, leginkább kitüntek a' „Recitativo, Caderza e finale" mellyet Arnstein ur bámulatos ügyességgel játszott, ugy hogy felőle csak a' legnagyobb magasztalással szólhatni. Hegedűje az ő kezében varázs műszer, melly a' szivekkel kénye szerint bánik. Viétoris kisasszony a' „granadai éji táborbol" zengett egy áriát, 's alig lelünk érdeméhez méltó szavakat. Gyönyörü hangja, mellynél szebbet még nem hallottunk, annak felségesen egymásba olvadó lejtése, édességgel teljes kerekdedsége, olly valami különös bájjal bir, hogy mint valamelly szellemi zengemény megszakadatlanul, 's finom könnyüséggel illatlehelletkint hatván le, csupa gyönyörbe olvaszt át Ez a' saját kellem egy előttünk ismeretes dalnoknőéhez sem hasonlítható, 's a' magas éldeletért, mellyben részeltete, szives köszönettel tartozunk. Oberhoffer és Stoll urak, amaz a' „Vándor" dalt Saphirtól, ez egy áriát Zampából igen szépen éneklettek, 's dicséretére válik a' német szinház igazgató Schmied urnak, hogy dalnokjait egyes művész' hangversenyében fellépni engedé. Maga a' versenyadó Lacombe ur több igen jeles darabok közt a' báljelenetet is, e' csuda nehézségü müvet, olly könnyüséggel játszá, melly a' kevésbé értőkkel épen észre se vétette, hogy a' darabban példátlan nehézség rejtezik; neki minden játékára csak a' remek szót kiálthatni, melly az érdemlett magasztalás' minden nemét magába foglalja. Lendvayné asszony a' falusi kis leányt szavalta Czuczortól, de lehetetlen nem ohajtanunk, hogy választását annál gondosban intézze minél buzgóbban ohajtjuk őt, a' minden tekintetben igen jelest, látni és hallani, mert az a' falusi kis leány egy kissé nagyon is furcsa, 's akár hányszor szavalja is, meg nem kedvelteti velünk. Átalában az egész hangverseny egy volt a' legjelesebbek közül, 's kár hogy Lacombe ur már ezennel elhagy bennünket.

* * *

Divatkép jövő lapjainkkal fog megjelenni.

BÄUERLE ADOLF'

Bécsi „Theaterzeitung"ja

Harmincz egy év elforgása alatt, a' „Theaterzeitung," a' mivelt olvasó közönség' osztatlan tetszését meg tudá nyerni. Mindig előhaladva az idő' lelkével, változatossága tartalma' érdekességével egybekapcsoltan, tudósitásai 's jelentései a' művészet és literatura' minden ágára kiterjedvén, olly sokoldaluságot 's közleményi gyorsaságot fejt ki, mellyett más német lapban fel nem találhatni. Mind e' mellett is ezen igen elterjedt lapok' ára a' régi marad; (egy évre **24** p. frt. félre **12** frt pengő) noha 150 képmellékletet 's még ezenkivül bécsi életrajzokat is ad, 's mi részünkről ez ujságot, mint a' német journalok legjobbjainak egyikét, igen méltán ajánlhatjuk a' t. Közönség' figyelmébe.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest

Decemb 13kán

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben félévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

47dik szám.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' két vándor.

7.

(Vége.)

Hamarább mint sem várta, jelent meg következő reggel Zeleméri. A' legédesb örömre hevülve sietett Bélája karjai közé, és érzelmeitől elfojtódva csillogó könyekkel borult ennek keblére Izabella.

„Bélám édesem!" — hangzék Izabella ajkairúl — ‚most kell e jönni?'

„Megengedj Izabellám! változó egésségem nem engedte a' korábbi jövetelt."

‚Ha tudnád, mint sóvárga utánad e' szív, nem hagytál volna olly soká várakozni. — Ah, mint vártalak.'

„Izabella távollétem alatt érzelgősé lőn" — szólt Zeleméri erőltetett mosollyal.

‚Béla!' — milly hang ez tőled? szívem érzéseit érzelgésnek veszed?'

Béla nem felelt. Helyzete nyomasztó volt. Gondolatjai Cornéliát lengék körül, és itt sajnálkozva tapasztalta, hogy Izabella szerelme egyformán forró. Zelemérinek kitünő hideg magaviselete Izabella figyelmét el nem kerülhette.

Zeleméri kevés idő mulva eltávozott.

Ezután is megjelent ugyan Zeleméri Izabellánál, de nem olly gyakran, mint ez előtt, — 's ha jött, azon határozással jött, hogy Izabellát mindenről fogja tudosítani, de ha a' szenvedő lánykát megpillantotta, az erős férfiú remegett.

Atyja szándékát még is közlé vele, hogy nehány nap mulva Magyarországba fog utazni, hol a' Szalában fekvő bánhalmi uradalmat fogja által venni, mellyet szerencsésen megnyert.

‚Ismét olly komor Izabella?' — kérdé Zeleméri.

„Igen Bélám! — felelt ez — komor vagyok, de lehetek e' derült, midőn elhamvadni látom kebledben irántami szerelmed."

Zeleméri szemlesütve hallgatott.

„Te nem szólsz — folytatá Izabella — te nem szólsz, és ezen sziv' zajgásait lecsilapitani nem igyekszel? Bélám! rég számoltam egy illy perczre, mellyben kiönthessem előtted szivemnek bánatját. Csak egy gyenge hölgy vagyok, de mond ki felettem az itéletet és lesz erőm hallására. Ah, kinzó a' bizonytalanság! — Emlékezel e még — volt idő, mellyben elveszteknek tartád a' perczeket, mellyeket körülöttem nem tölthetél? volt idő, mellyben tőlem távozni nem tudál; és ha vissza tértél, a' szerelem szárnyain repültél hozzám, hogy egymás keblére borulva örüljünk a' viszonlátásnak. És most? megszámlálhatom a' perczeket, mellyeket Béla velem tölt. Ah, elenyészett azon boldog idő, mert az kit szeretek, nem — szeret." Az ellágyult lányka itt zokogni kezdett, és fejét kedvese vállára hajtá. — És utólszor!

Zeleméri annyira elérzékenyült, hogy majd csak nem felejtve Corneliát, 's minden határozatát, a' bájos szenvedőt keblére vonja, és ismét örök szerelmet fogad neki; de még is erőt vett magán, mindent megvallott a' legkissebbet sem titkolva el. —

‚Izabella!' — szólt utoljára Zeleméri fölkelve a' pamlagról — ‚felejthetetlen leszesz előt-

tem még akkor is, ha Cornelia által boldogítva fogom érezni magamat. Az élet örömeiről ne mondj le; terem a' jövendő még virágokat számodra is. Bocsáss meg, és légy boldog!'

Izabellától nehezebb szivvel távozott el Zeleméri, mint sem gondolnánk, és Kálmánhoz ment szórakozást keresni, 's arczát öröm lepte el, midőn Zeleméri őszintén megvallá, hogy Izabella iránt egészen megváltozott, és most midőn nem volt többé oka szerelmét előtte eltitkolni, megvallá forró vonzalmát Izabellához. Zeleméri csudálkozva e' nagylelküségén, barátjának nyakába borult, és esdekelve kérte igyekeznék Izabella szerelmét megnyerni. E' felfödözésnek Zeleméri igen örült, mert azon remény szálta meg, hogy Izabella nem lesz talán érzéketlen Kálmán iránt, és ha fájdalmai szünni fognak mind a' kettő boldog lehet.

Zeleméri két nappal később, hogy Izabellával beszélt, egy levelkét kapott tőle, mellyben szerelméről lemondva, adott szavától feloldozta és boldogságot ohajtott neki Corneliával együtt. Ne gondoljuk hogy ez olly könnyen történt meg, ah! heves tusába került szegénynek, melly arczáról a' rózsákat lehullasztá.

Az elutazásra kitűzött idő következett, és Zeleméri atyjával Károly-Fehérvár sorompóin hajtatott ki felé. —

8.

Gróf Vértesi ez alatt Vár-allyán töltötte az időt családjával.

Szükségtelen mondani, hogy a' lánykák különböző érzéssel tértek ide. Cornelia és Hermina, bár lelkük öszhangzásba volt, még is a' szív dolgában óriási különbséget képeztek egymás között, mert a' boldogító szerelemnek mennyét hordozta keblében az egyik, sorvasztó fulánkját a' másik. Boldog volt Cornelia, a' mennyire Zeleméri utáni sóvárgása engedé; álmai csak ezt tárgyazták. Azon napokat, mellyeket Zelemérivel töltött el, képzelődő ereje minden bájos képeivel vissza varázsolta, és ehhez egy édes remény járult, melly őt örömre hevité. Hermina az ellenkép vala.

Azon néhány órának emléke, mellyet Zeleméri Herminával tölte el, föl vala ennek szivébe is jegyezve; de ennek vissza idézése nem örömmel, hanem bánattal és fájdalommal volt párosulva. Mikint egy érzelemdús szív, minden legkissebb vágyaival szerethet: ugy szerette ő Zelemérit, de a' szerelem csillagát elől borús fellegek takarák el. Szerelme tárgya már másé volt, és neki titokban kelle szenvedni. Ha szemeiben néha a' búnak gyöngyeit látta ragyogni Cornelia, vagy egy önkénytelenül kireppent hosszú sohaját hallá, és ezeknek oka felül tudakozódék, csak keblére borult 's árvaságát emlité.

Zeleméri attyával, kit Cornelia iránti szerelméről tudósitott, 's megegyezését kérte egybekelésre, Szalába megérkezett, 's mielőtt Bánhalmára mentek volna Vértesiéket meglepték. Kitünő szivességgel fogadta az öreg Zelemérit a' tábornagy, 's neje; milly öröm érzet lepte el pedig a' szerelmeseket, még magát Herminát is, képzelhetni, az öreg, fija számára két napi ott léte alatt megkérte Cornelia kezét, melly kérelmét ennek szülői örvendve szeretett gyermekök boldogságán, örömmel teljesitettek. Mint szenvedett ekkor Hermina, midőn még a' reménynek leggyengébb sugárát is örökre elveszté, nem szükség említenem. Ezen időtül fogva, mint azon virág, mellyet a' harmat nem ébreszt uj életre, ugy hervadozott, 's ha volt valami, mi még az élethez csatolta, Cornelia iránti szeretete volt az.

Zelemériek, az eljegyzés után egy szép jövendőt tárgyazó reménnyel Bánhalmára utaztak, honnét ismét Füredre tértek vissza.

* * *

Hermina testben lélekben betegen követte Füredre Corneliát; és ki őt most látta, csak alig ismert a' virágzó lánykára. Lehullottak arczáirul a' rózsák; szemeiből elhamvadt a' tűz. A' fényesen ünnepeltetett menyegzőnél Cornelia kérelmére, nyoszolyói hivatalát vérző szívvel teljesitette; de midőn az urnak szolgája a'

jegyesek' kezeit egybe tevé összerogyott, és ájultan vitetett haza.

Hermina föleszmél ájtlásából, szótalan lett és csak néha néha nyitá meg halavány ajkait.

Egy reggel, midőn mindnyájan össze jöttek a' reggelizésre, csak Hermina hibázott. Cornelia egy bús sejtéstül ellepetve ment ennek szobájába, de üresen lelte ezt, és az asztalkán e' neki szóló bepecsételt levelet találta:

„Ah! kínos érzelmek közt zajong e' szív, midőn e' sorokat írom hozzád egyetlenem! kinek szelid barátsága lengé körül első éveimtől fogva valómat.

Cornelia! te boldogságod érzetében nem tudod képzelni egy roncsolt szívnek kínjait. Cornelia! te egy szerető férj boldogító karjai közt nem érezheted bánatomat; — vagy ha igen, ugy hullasd felettem könyeidet.

Szivemnek érzeti rohanták meg keblemet, 's romba dönték napjaim boldogságát.

Kebledbe teszem le titkomat, hogy némüleg mentve legyek előtted, vedd e' kevésben: szerettem Béládat; — Megbocsáthatsz-e e' kebelnek hogy Bélád után sóvárga? Csendet parancsoltam szivemnek, de erőssen dobogott. Csatára keltem érzéseimmel, ah! de én harczot vesztve áldozatul halok el.

Corneliám! ne kerestess, mert ez életben nem fogjuk mi többé egymást látni. Élj boldogul, 's emlékezzél Herminádra.“

E' soroknak olvasását alig végezte Cornelia, 's a' reggelizéshez fájdalomtúl lesujtva indult vissza, midőn György, ki a' reggeli fris levegő miatt sétált a' Balaton partjaira, innét lélek szakadva sietett vissza Hermina ruhájit hozva magával, mellyeket a' parton talált.

Nem festem a' tábornagy 's neje rémülését, a' kedves gyermek elvesztén, sem Cornelia tompa fájdalmát.

Következő nap ez eset után, ifiú Zeleméri nejével Bánhalomra utazott, mellyet atyjától jegy-ajándékúl kapott, mert Cornelia tovább Füreden maradni nem akart. Vértesi Varallyára. Zeleméri az öreg pedig Erdélybe tért viszsza.

9.

A' nápolyi énekesnő.

Zeleméri menyegzője után két héttel később érkezett Bécsbül vissza báró Strahlenné, egy fiatal özvegy, és egy 16—17 évü lánykát hozott magával, ki mint mondá, Fiuméba utazott.

Báró Strahlen Bécsben meghalt, 's most özvegy Laurába fölkelt a' honvágy, 's vissza ohajtá szülő földének regényes vidékeit, hol tenger-öböl szélén olly gyakran sétálgatott. Vissza kivánkozék azon helyre, hol szülői szendergének az örök álomban. Ezen vágya naponkint erősebb lőn, és elhatározá magában Bécset elhagyni; Bécsnek örök búcsút mondva, Nápolyba költözött, hová rokona egész készséggel követte.

Laurának Nápolyba igen kevés ismerőssе volt, kivévén gyermek éveinek néhány barátnéját, hiszen a' kincsekbül, mellyekkel egykor atyja, a' dús-gazdag Quirini bírt, ő ugy szólván semmit sem örökölt. Többnyire maguk voltak; férfiú látogatásokat el nem fogadtak; ha egyik vagy másik barátnéja Laurának eljött, hangával mulatták magokat.

Egy illy alkalommal, midőn a' sürü néptömeg, melly Toledó utczában, hol Laura lakása volt, föl és alá hullámzott, alkonyat után szét oszla, Laura rokona a' nyitott ablaknál zongora kisérete mellett egy pompás olasz dalt éneklet. Szivandalitólag zengé Petrarcának Laurájához irt egyik énekét, és az ablak alatt elmenők figyelve hallgaták az ismeretlen csalogányt. A' hallgatók közt egy asszony is volt egy férfi társaságában, kinek arczvonalaiból a' tetszés jeleit lehete olvasni. Végre elhalt a' hang az éneklő ajkain, 's sajnálkozva mentek el a' hallgatók, hogy az ének tovább nem tartott. Azon figyelmező hölgy Malibran asszony; a' férfiú pedig a' S. Carlói szinház-igazgatója volt.

‚A' sz. Carlói szinpadon jelenleg egy énekesnő sem fogható ehhez' szólt Malibran tovább haladva, — ‚ha kegyednek lennék bár milly áron megszerezném.'

A' szinház-igazgató élénken tudakozódott másnap az ismeretlen felől. Örömére ollyannak hallotta körülményeit, hogy a' fényes igéreteket nem fogja megvetni. E' czéllal lépett be az igazgató Laurához, és igen kedvező feltételek mellett a' lánykával szerződest akart kötni; a' lányka örömmel kapván az alkalmon, hogy hálájának egy csekély adóját lefizetheti, megegyezett.

Malibrannak igaza volt, mert Signora Constanza minden társnéit felülmulta, és a' szinház jövedelmeit tetemesen nevelte.

10.

Kinek szép reményei teljesültek; — képzelhetni fogja az élet' minden örömeit, a' sziv édes érzetinek gazdagságát, Cornelia és Zeleméri előtt.

Ők boldogok és nyugodtak voltak, hiszen nem volt többé ohajtani valójuk!

Csak egy volt mi egybekelésük első napjaiban Corneliát szomoruvá tette, és ez Herminának gyászos kimulta. Először Zeleméri előtt titok volt, mi okozta Hermina halálát, de később megvallá Cornelia, mi nem kevéssé lepte meg Zelemérit. Mélyen fájlalta, hogy önkénytelenül gyujtá fel a' lányka érzetit. De Cornelia bánata Zeleméri karjai között elenyészett és egy csendes visszaemlékezéssé változott. Ő boldognak érezte magát.

Fél év mulva, hogy Bánhalmán lakott Zeleméri, éppen midőn vadászatról haza téve, Cornelia szobájába ment, különös meglepetésére egy férfiút talált itt, kit örömtül hevülve szoritott karjai közé. E' férfiú Kálmán volt. Még nem szakadt vége az ölelkezésnek, midőn a' mellék szobából egy hölgy lépett be, kit Kálmán mint nejét mutatott be Zelemérinek. És e' hölgy — Izabella volt.

Zeleméri öröme leirhatatlan volt, midőn Izabella Kálmán keblére simulva, mosolyogva üdvözlötte Zelemérit e' szavakkal: Zeleméri hűtelensége nekem egy jó férjet és barátot adott.

Akkor hagytuk el Izabellát, midőn olly vérző szív-harczczal Zeleméri szerelméről lemondott. A' reménytelen fájdalom annyira lesujtja az embert, hogy az élet minden örömeiről lemondva egészen bánatjának adja maga, és illyenkor a' vigásztaló szózat is pusztán hangzik el; a' részt venni akaró kebel is vissza-idéztetik. Azonban az indulatok' heve csilapúl, a' fájdalom enyhül, 's most már jótékonyan hat ránk a' résztvevő kebel, melyet előbb vissza idéztünk. Végre a' fájdalom egészen elenyészik, és csak a' vissza emlékezés marad hátra.

Izabellával sem történt máskép. Izabella hallgatott az ifjúra, 's tiszta indulatból, „igent" mondott.

Ah! de miért virulnak olly rövid ideig életünknek öröm-virágai? !—

Zeleméri örömeinek koszorujából a' legszebb virág hullott ki, mert — — Cornelia elhalt!! Zeleméri könyüi e' virágot hervadásából föl nem ébreszték.

Cornelia neve ünnepeltetett meg, melly alkalommal, a' nélkül is gyenge lévén, többet tánczolt és meghűtötte magát Cornelia 's vigyázatlanságának áldozatja lőn.

Zeleméri honának némelly részeiben szórakozásra kirándulásokat tön, elhatározta magában, mielőtt szülői kivánságát teljesitené, a' külföldre is utazni. Különös vágyakodást érzett Olaszországhoz. Az elhatározás tette vált. Zeleméri elhagyá honát, és miután Velenczét és Rómát meglátogatta — Nápolyban érkezett.

11.

Signora Constanza a' sz. Carloi szinpadon több izben fellépett, és a' művészetet kedvellő nápolyi közönség folytonos lelkesedéssel fogadta. Majd édes andalodásba ringatá el hallgatóit, majd ismét lelke' magas érzetével túl ragadá e' földi léten. — A' szép énekesnőt az imádók serege hullámzá körül, kik közül sokan vetekedve vadászták kegyeit, de ő mindenki iránt hidegen maradt, és a' szemtelen tolakodókat szép szemeinek egy pillantásával tudta az illedelem korlátai közé vissza utasita-

ni. Laura társaságán kivül másét nem ohajtotta, és igy lakjuk, folyvást csendes maradt, kivévén, ha Nápoly egyik vagy másik marchesája le nem ereszkedett a' hölgyhez;

Egy férfiú volt még is, ki gyakrabban tisztelkedék Strahlennénál, 's kinek látogatásai nem lőnek vissza utasitva, mert ezek minden tolakodástól, 's nemtelen hizelgéstől mentek valának. Ezen férfiú a' szép Montferrati Fernando marchese volt, kit egy váratlan eset vezérle a' hölgyek körébe.

Signora Constanza vissza utasitott imádói közül egy, érzékenyebben vette, hogy a' szép énekesnő hodolatit el nem fogadá. A' heves vérű olasz ezért boszut forralt, és erővel akará hatalmában keriteni; ez okból, midőn egy este később indult volna Laurával haza felé a' szinházbul, lakásuktól nem messzire, két férfiú rohaná meg őket, és a' hölgyeket egy kocsira valának teendők, midőn az ellenkező oldalrol Montferrati Fernando bukkant elő szolgájával. Strahlenné segélyért esedezett, Fernando gyorsan ott termett, 's megszabaditá a' remegő hölgyeket.

Montferrati alig vala képes örömét kijelenteni, midőn megtudta hogy Signora Constanza az, kinek e' csekély szolgálattal áldozhatott.

Fernando következő nap megjelent, és a' hölgyektül szivesen fogadtatott, kiktől megelégedve távozott, és a' további látogatásokra engedelmet kért, mit ezek a' kellemes társalkodású ifiúnak örömmel engedtek meg.

Montferrati ettül fogva gyakrabban megjelent, mert egy édes vonzalom huzá őt a' még virágzó fiatal özvegyhez. Laura figyelmét nem kerülhette el az ifiu szenvedélye mit a' reá tapadó szemek elárultak, és egy titkos öröm lepé el mert előtte sem vala érdektelen az ifiű. Egymás iránti kölcsönös vonzalmukat megvallák, 's a' szerelem, Laura szenvedéseit sokszorosan feledteté.

Fernandó az öröm, és szerelem szárnyain repült Laurához, kit Atyjához vezetett. Az öreg marchese hosszasb időig beszélt magányossan Laurával, és örömmel adá áldását gyermekeire.

Zeleméri nehány napot töltött már Nápolyban, pénze, és rangja, azon kivül, hogy ajánló levelei voltak, Nápoly' legelső hazáiba szerze neki bemenetelt, és a' szép magyar mágnást szivessen fogadták mindenütt.

Egy estve, mellyen Signora Constanza vala föllépendő Zelemeri a' Montferrati család kíséretében színházba ment.

‚Gróf Zeleméri kedvellője e' a' daljátékoknak? — kérdezé a' szép Montferrati Beatrice, Fernandónak húga, midőn a' páholyban helyet foglaltak volna.'

„Rendkívüli kedvelője vagyok — 's nem is gyönyörködtet más a' színházban.“

‚Ugy biztosithatom Kegyedet előre, hogy ez estve egy kedves műé leményt fog éldelni, csak figyeljen' — mondá Beatrice.

„Igen kiváncsi vagyok hallani a' signorát, — már sok dicséretest hallottam felőle.

A' függöny felvonatott, és az első felvonás közepén lépett elő Signora Constanza.

Ő remény, 's szerelem vesztett szívnek keserű fájdalmait olly andalitólag, panaszlá el, mint azt a' mélyen szenvedő szív érezi. Ajkairól nem hideg érzelemmel lebentek el a' hangok; mert az ő szive egészen érezni látszott, a' boldogtalanúl szeretőnek mély keserveit.

Elhaltak végre a' hangok, és a' mély csendet a' határtalan tetszés kijelentésének hangos zajja váltá fel. A' nápolyiak szemeiből öröm sugárzott ki, hogy egy illy énekesnő birtokában vagynak. A' nézők között volt egy, kinek keblében bús érzések támadtak, és a' visszaemlékezés könyüt csalt szemeibe. E' néző Zeleméri volt.

Zeleméribe fölkelt Corneliával leélt napjainak boldog emléke, 's a' mit Constanza e' szivnek fájdalmairól dallott el, egészen érezte. — Hermina is eszébe jutott, kire a' dal egészen reá illett, és egy könyüvel áldozott ennek emlékére, kit Cornelia elhunyta olta nem egyszer óhajtott vissza.

A' játéknak vége lön, és Zeleméri következő napra Montferrati család által, villára hivatott meg.

Zeleméri tegnapi érzelmeivel jelent meg a' villán, és Beatrice szobájába vezettetett.

„Mindig illy komor szokott lenni a' gróf?" — kérdezé Beatrice Zelemérit, midőn elmerülve ülne egy darabig, 's szótalanúl. —, vagy talán a' szép énekesnő foglalja el? — monda csintalan mosollyal.

„Igaza van, felőle gondolkoztam, mert ő tett komorrá."

„Mint örvendek, hogy kegyednek egy kellemes órát szerezhetek, Constanza is megfog jelenni."

„Igen? kérdezé élénken Zeleméri, ki szeretett volna megismerkedni Constanzával."

E' beszéd után kevéssel kinyilt Beatrice szoba ajtaja, és Strahlenné Constanzával lépet be.

„Istenem! „Zeleméri" hangzott Constanza ajkairól, és Zeleméri „Herminát" kiáltva ugrott az öszverogyott lánykát felemelni."

* * *

Signora Constanza nem volt más mint Hermina.

Hermina, midőn szobájából Füreden elveszett a' Balaton partjaihoz siete, hol ruháját elvetette azért, hogy azon gondolatra hozza Vértesiéket, hogy a' hullámok közt lelte sírját, és igy minden kerestetést eltávolitson. Dúlt kebellel indult Fehérvár felé, a' nélkűl, hogy tudta volna mit tegyen. Ezen utjában találkozott Strahlennével, ki Fiuméba utazott, és a' gyámoltalannak látszó lánykát kocsijára felvevé. Az ismeretség hamar megtörtént; Hermina hallgatás pecsétje alatt titkát bizodalmasan felfedezé, és Laura őt többé magától el nem bocsátá.

Két hét mulva sz. Januarius templomában két boldog párt eskedtek össze, t. i. Zelemérit Herminával, és Fernandot Laurával a' fiatal Strahlennével.

SZABÓ RICHARD.

Búcsu-dal.

Dicső hazám! szent földeden
Ez árva bús kebel
Vég bucsuját feléd, feléd
Kesergve zengi el.
'S tekint könyezve vissza rád:
Hogy őt utólszor áldanád.

O hon! te mindenek fölött
Nekem szerette hon.
Itt üdvözöl egyik fiad
Végső határidon.
Itt ömli vég kivánatát:
„Nagy ég! ó, védd meg e' hazát."

Szerettelek; 's ha van talán
Ki kérdez engemet,
Miért hagyám el olly korán
Dicsőült földedet.
'S miért, ha úgy buzogtam én,
Benned nyugalmam' nem lelém;

A' sorsra zúgom átkomat,
Melly benned is honol,
A' sorsra melly sanyart szöve
Szüm' tiszta lángibol.
És éltem ifju év-során
Nem tünhetett fel üdv-korány.

De ó hon! áldva légy azért
Mig áll a' föld-teke,
Reád nem szórja vádait
Lelkem' bus érzete.
Van sok veszély-hozó fiad,
Vigyázz, azoktól óvd magad! —

KOVÁCS ANTAL.

Az én korányom.

Csend került az est' ködére,
Már a' tiszta hold' sugára
Ilka' szendergő lakára
Néma fáklyakint ragyog,
'S én e' bájos est' ölében
Ah! de nyugtalan vagyok!

Szét szakadt az esti fátyol
Kék az ég, a' fürge méhek
Rózsa billikomban ülnek;
Ránk pirúlt a' nyári regg,
'S én fölöttem a' sötétes
Éj, csillagtalan lebeg.

Ah, ha Ilka fejt derüt rám
Gond, ború, köd szét enyésznek
Éjjemen, ha kék szemének
Láng sugára lobban el,
'S engem bájtekintetedből
Ilka új korány ölel!

HAGARA.

Strauss levele angliából.

Dublin, November 1jén 1838.

Kedves barátom! Ha karigazgató magasságombul letekintek az alattam tánczoló örvénybe, egy büszke önérzet lepi meg szivemet. Az angol nemzetet rosz hegedűm' hangjával tánczra, dühös tánczra birtam, és ez egy dicső győzelem! Csak látta volna kedves barátom, csak itt lett volna, vagy a' többi bálokban London, Liverpool, vagy Manchesterben, milly lelkesedésre birtam ezen hideg embereket! Ismeri őket barátom, 's a' komoly, elmerült, mély nemzet rosz hegedűmnek hódolt, és áldozott! Ha vonóm' kezembe veszem, mindegyik feláll, meghagyja hűlni nemzeti beefsteaks-it, csak hogy nekem szolgáljon.

Az utolsó bálban mellyet itt adtam, több mint 300 földes urak jöttek a' körül fekvő tájakról leányaikkal és urfiaikkal és egész éjszaka más nap 7 óráig mindig tánczoltak, 's annyira kiizzasztá magokat, hogy magam is megsajnáltam. De tudja az Isten, ez a' nemzet még sem ért engem, 's bár keveset fog hűréből a' világtörténetében lerontani, meg kell vallanom, hogy keringelni nem tud, és soha sem is fogja a' keringőt megtanulni, mert nincs e' népben semmi muzsikai szellem, 's hogy semmi rythmust fel nem fognak, azt most tapasztaltam; mert midőn egy fényes körben játszottam, egy lengyelt kezdtem bevezetésül, és ime az introductiora majd fele keringelt! de legnagyobb rendetlenségben, mert egyik sem tudja a' tactust eltalálni.

Bécsben sokszor igazgattam bálokat, hol 400 pár is tánczolt a' legszebb rend és ügyességgel, de itt nem mertem lenézni, mert a' nagy taszigálás, összeütközés ah — — —! Bécsben egy kis teremben közönségesen 80 pár kényelmesen eltánczol, itt a' legnagyobb teremben alig tud 50 pár elkeringelni, a' legkellemetlenebb összeütközésbe jőnek, hogy némellyiknek orra vére is megindul.

Az angol kisasszonyok, világitásnál tekintve, karcsúk, sugárok, igézők, de a' keringelésben — pedig ha játszom nem akarnak mást — nincs bennök az az öröm kifejezés mi a' bécsi kisasszonyokban, melly engem a' hangszerzésben buzditott.

Legjobb tánczosnők a' bécsi kisasszonyok — ők az elsők, azután a' pestiek, münchéniek, párisiak, és utolsók az angolnők. A' párisiak elsők volnának ha annyi kellemet és graciát nem fejtenének ki. — Hanem százszor megbántam, hogy annyi milliom tánczmester közül nem hoztam magammal, itt bizonyosan mindegyikre guinée zápor esett volna!

De barátom uram, én már kedvetlen kezdek lenni. Megszoktam az úri szokást itt Angliában, 's mióta a' „Hangászat' O' Connellje" névvel tiszteltek meg, népszerű vagyok. Annyit hallottam itt a' szegénységről beszélni, de mindenütt ellenkezőt találok; a' bálokban a' legnagyobb fényűzés, pompa uralkodik valamint Londonban; első hangversenyemkor annyin gyültek össze, és ugy tolakodtak előre hátra, csak hogy szemtül-szembe megláthassanak: tisztelnek, becsülnek, de én még is haza a' kedves Bécsiekhez kívánkozom, és csak még egy pár fontot, és aztán Old England, good night! hozzátok sietek barátim, hozzátok! — —

Mondások.

1.) A' néma szomszéd unalmas, a' fecsegő kiállhatlan.

2.) A' nemzet kincse a' nyelv, nem pedig az arany.

3.) A' rögtöni győzelem nem nagy öröm.

HIR- 'S DIVATLAP.

HONI HIR.

Levéltöredék. Szerepen vagyok, barátom! a' nagy, a' lelkes Bihar megye kis falujában, 's képzelhedd, folytonos munka 's városi zaj után csöndességet óhajtó lelkemnek a' falusi magány, különösen egy, jó barát szeretet teljes körében, kit lelkem mássának gyermekkori ismeretségünk óta bízvást nevezhetek, milly édesdeden esik. De nem csak, a' jó barát kellemes köre, hanem azon nagylelkűség is mit Kelemen János k. táblai előadó biró ő nsga 's földes ur, szelid lelkű de szellem dús nejével olly jóltévőleg nyilvánit, munkálódik édes behatással lelkemre; a' tisztelt ur ugyan is a' helvecziai hitvallásúak csinos, de segedelem hiány miatt több izben félbe szakadt egyháza épitését több aprólékos segedelmezésein kivűl, főleg 500 fr. kész pénz, 120,000 tégla, 's folyó évi királyi dézma megváltása elsőségi joga átengedésével — mi 40 fr. 60 köböl életet jövedelmezett, — gyámolitá; 's e' tetemes segély nélkül aligha fogott fölépülni a' már szinte kész egyház. Ugyan csak a' tisztelt ur öregbité a' paplakot is az iskola udvarával, ennek tágasabb ház h lyt adó. A'vagy nem öröm, nem a' legbuzgóbb hála hatja e meg minden emberbarát keblét az illy nemes tett hallására? 's nem jogszerűleg kivánhatja e hit sorsosi segélyét az, kit idegen karok gyámolitnak az esés ellen. A' Szerepi határból is egy részt fog el az úgy nevezett Sárrét, mellyet főképen Bihar 's Békés vármegyékben a' Berettyó kiöntése formál, 's teméntelen földet tesz hasznavehetlenné; valóban méltó vólna ha e tárgyat az ország saját érdekűvé teendő, az annyiak boldogulását hátráltató akadálynak elhárításárúl, czélirányosan gondolkoznék. V.

KÜLHIREK.

1.) Niortbol francziaországbol ezeket irják. November 4-én borzasztó esemény történt a' városban. Devoirt egy süketnémát aprobb lopásai végett nénje keményen megbüntette, 's ezért a' fiu rettenetes bosszut forralt magában. 4-én éjjel be megy nénje szobájába egy nagy késsel 's az alvó asszonyon 14 sebet ejt, a' mellette fekvő kis leánynak szinte 3 erős oldal döfést ád, 's a' nagy sikoltásra bejött emberek közt kiosont; a' gyilkosnak most sem akadtak nyomába, nénje szörnyűt halt, a' leány halálos beteg.

2.) Stockholmban van egy derék 18 évü szolgaleány, kinek rendkivüli ereje az egész környéket félelembe hozza. Ezen Hercules leány igen szép testnövésü, nem igen magos, de rendkivül széles, köpczös, vállas, ereje annyira terjed hogy egy fehér tallért két felé harap; két kézzel 20 mázsát emel fel, 's egy kocsin annyi terhet bir huzni, mennyit két erős ló! A' legerősebb paraszt legények, még eddig nem tudtak volt semmire sem menni a' birkozásban. Különben igen kellemetes leány, szép szőke haja, 's kék szeme sokakat levert.

3.) Lipcsében egy lakatos legény dolgozik, mesterségét igen jol érti 's munkája által még jobban elhiresült, — erősen dohányzik, iszik — pedig l e á n y.

4.) Az amerikaiak az utazást olly kényelmessé tették, hogy kényelmesbet kivánni nem lehet. A' kocsiba fütenek télen, 's ha az ülést meg unta valaki setálhat a' kocsiban. —

DIVATKÉP 23.

Párisi társasköri öltözetek.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő* 1839*d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 *frt., képek nélkül* 5 *frt pengő; helyben ugyan illy módon* 5 *vagy* 4 *frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest
Decemb 16kán

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben félévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

1838.
48dik szám.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke!
Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

A' stureczi banditák.

(Közli — Muki T. M-ről.)

Áldozóban volt a' juliusi nap 's csak gyéren lövellé ki tüz sugárait a' nyugoti felhők komor prémjéből, mellyek tompa morajjal vonultak el az ősz Chocs *) magas kupja felett, mindannyi előpostái a' születendő fergeteg rémitő játékának. — A' cserek ingó galyjai közt susogó szellő mindinkább üvöltővé kezde válni, és recsegve hajladoztak iszonyú sullyától az agg tölgyek. Sötét éj' fátyola kezdé elboritani a' föld' szinét, 's csak a' kigyódzó villám láttatá ollykor a' magas szirt-tetőre helyezett Likava **) várának mohlepte bástyáit, mellyek mintegy büszke tekintetet látszottak vetni a' szakadni készült fellegek közelítésére. Maga a' természet remegni látszott, mig az ég' borús képe özönnel fenyegeté az egész vidéket. Sietve hagyá oda a' fáradt földmivelő bé nem végzett munkáját, rettegvén a' közelitő vész' kaján agyarkodásától. — Nagy csöppekben kezdének már a' felhők omlani, midőn prüszszögő ménjeink nem messze Likavától N* helységbe vontattak be, hol épen most buzdítá az öreg harang a' helység' híveit forró könyörgésre az ég' urához, minden veszély' elháritatásáért. Nagybátyám ki honunk felső vidékeit, és ezeknek számos ágazatú hegy lánczait kiváná vélem megismertetni S** barátjához hajtatott, ki gyermekségétől fogva legjobb szívrokona volt. — Meglepő lőn érkezésünk az érdemes család előtt, nagybátyám, és S** a' legforróbb csókokkal üdvözlék egymást. Elkészült nem sokára a' finom izű magyar vacsora, de nagybácsi ezzel keveset gondolván, minthogy vacsorálni hon létekor nem szokott, reszkető tagjait inkább Morphaeus karjaiba kíváná helyhezni, — mi nem sok idő multával meg is történt, és mi a' künn csattogó elemek daczára is mély álomba merültünk.

Kitisztult más nap az idő, és az äether' borús képét kék ibolya szín váltá fel. — A' felkelő nap ezer színben tűkrözé magát megfiatalodott pompában a' rétek kristály csöppeiben, mig első sugárai Chocs keleti szirteivel csókolóztak. — Nagybácsi a' szelid ég' mosolygó arcza, és a' nap verőfénye' láttára csak ezen szavaival nyilvánitá előttem kéj-teljes érzéseit: „Öcsém! ha az idő igy kedvezend, ma még messze haladunk, és a' varázs természet sok ámulatra méltó jeleneteinek léssz szemtanúja!“ — És mi a' vendégszerető laktól sok csók, és kézszorítás után búcsút véve, tovább haladtunk. — A' fölséges égi vándor fél utját már majd elérni látszatott béfutandó pályáján, és a' hőség mindinkább vakmerővé kezde vállni, — midőn egy cusda szépségű völgybe értünk, mellynek torkolatján túl az óhegyi olvasztó aknák tüntek elő, tűzokádó szájaikkal. Nagybácsi ki a' regék, és a' nép tarka mondáinak promtuariumát képezé, felnyitá most időtöltésül számomra éltével egykoru vitzeinek tárát, 's nekem kit a' multak varázs lelke

*) Igy neveztetik azon oriási alkatú hegyláncz, melly Árva, és Liptó vmgyék közt nyúlik el, és tiszta időben kupjáról Krakkó várossa szabad szemmel látható. —

**) Likava vára a' magyar előkorban Tökölyt uralta, későbben török fegyverek által rommá tétetett; — most a' n. m. magyar k. udv. kamara javaihoz tartozik. —

és a' legközelebbi tavaszon Pesten átélt napok' vissza emléke sokkal inkább gyönyörködtettek, — nagybácsit szinlett arcz mosolygással, ollykor pedig erőltetett kaczaj kitörés kiséretével kellett hallgatnom, ha csak illynemű humorának, és ezt követő galanteriájának szétbontója nem akarék lenni.

Nagybácsi ki különben a' külföld nem csekély részét is bevándorlá ifjabb korában, sokszor velős ötleteivel is iparkodott figyelmemet magára vonni, és élénk szinekkel festegeté előttem a' polgári, 's társas élet viszonyait, — ezek' lényeges befolyását, alkotmányos hazafiúi lételünkre; — ahol pedig a' nemzet ugymond pártos zászlóknak hódol, — ott dugába dűl mindennemű honi ipar, mert „omne regnum in se divisum desolabitur.“ —

Igy még nagybácsi a' rekkenő hévség, és a' fellengző uti por kellemetlenségeit jelen helyzetemben igen is szigorú leczkéivel mindinkább türhetlenebb fokra szökteté fel, egy puska cső' menydörgő roppanása hasitá át a' hegyek közé szorult csendes levegőt, és halálosan sujtott a' bérczek oldaláról röppenő ón, mert négyvonatu ménjeink' egyike párátlanul rogyott a' földre. — „Mi ez!?“ kiáltánk fel töredezett hangon, 's mig nagybácsi e' szavak után a' hintó' jobb oldalán kitekint, ismét durrant a' cső, mellynek golyója halántékján keresztül üvöltve, lelketlenül dönté ki az útra. — Ekkor borzasztó kürtölés zavará fel az erdők és bérczek' síri csendét, 's én ki szolgám, és kocsisommal alig valék képes e' rémitő jelenet irtóztató titkát rögtön felfogni: azonnal körül véteténk egy tizenkét főből álló haramia csapattól. —

„'S a' ki szült benneteket! merre irányozzátok utatokat ezen erdők és szirtfalak homályai között?!“ rivalkoda ránk egy zömök termetű haramia. — Én kit e' hirtelenül meglepett borzasztó catastropha, és nagybácsi szomoru eleste majd csak nem őrültté tevének, kinos állapotomban csak ezen szavaimat rebeghetém a' gonosz kalózokhoz: „atyafiak! szolgálatotokra áll mindenem, csak ifjú életemnek kegyelmezzetek!“ — „atyafiak ide vagy amoda“ viszhangozá menydörgő szózatokkal az egész csapat, — „tárd ki előttünk mindenedet, mit kincs és értéknek nevezel, — különben ezen bérczek keselyüinek léssz még ma eledele, mint itt heverő ménjeid' egyike, 's amaz ősz fejű sas, ki jobod mellől dűlt ki öldöklő fegyverünk egyike által.“ —

Egy jeladat következék most a' vezér haramiától, kit néhány süvegére varrott császári arany csillogása különböztetett meg bajtársaitól, és mindegyikünk négy czimbora körmei közé ragadtatott. — Nagybácsi holttetemét poklok mélyéig ható gúny-kaczajok között ruháitól megfosztva, egy iszonyú mélységbe hengeríték. — A' kocsis, és szolga szájaik betömettek, és távol az uttól a' hegyoldalban bükktörzsökökhez bilincseltettek le, erős kötelekkel. — Én sértetlen hagyattam azon feladás mellett: hogy hat kísérőimet minden viszálkodás nélkül kövessem, ha még kedvesek előttem az élet' gyönyörei, és irtóztató az előbbiek' sorsa.

* * *

A' nap már régen lenyugodott, és barna homály fátyola vonó be a' szűk láthatárt, midőn a' gonosztévő czimborák, sziklákon és bokrokon keresztül egy meredek hegy' oldalába hurczoltak föl. — A' rettegés és bádjadtság sulya földre teriték itt lankadt testemet, és az ellenálló tárgyak' nagy megküzdésével juthattak ide magok a' kalózok is; — elhatározták tehát magok között még a' hegyek mögött rejtező halavány hold' képét e' helyen bévárni, mellynek bágyadt sugárainál menendünk majd a' szomszéd stureczi *) hegyen rejtező barlang-torkolatjába. — Az álom itt mindnyájunkat mélyen elnyomott, csak Kolozrúb (a' czimborák egyike) tartá ébren argusi szemeit a' töltött fegyvérek körül, mert jelenleg a' sor

*) Sturecz Tátra ága, melly Zolyom vmgyét választja el Liptótol. —

őt jelelé ki őrnek. — Kibukkant nem sokára a' hegyek ormai megől az utolsó fertályban lévő hold szarva, és bágyadt világával némileg megkülönbözteté a' tárgyakat, Kolozrúb az indulhatásra jelt adott, és mi tovább folytattuk utunkat.

Minden új lépéssel újabb kínok marczonglák lelkemet, és ohajtám szabadságom édenét mint az, ki minden földi boldogságának közepette élte legszebb delében iszonyú kínok között látja magát halálos ágyán környül véve kedves övéitől, borzasztóan remeg vissza a' halál karjaitól, és minden lélekzetével új életet kíván még beszívni. — Fel-fel sohajték a' csillagos ég' derült boltozatához, és annak urától esedeztem véd-angyalomat küldetni. — Sötét képekkel tűnt fel előttem az emberiség' ezen elfajzottjai között a' jövendő, ha életemnek kegyelem adatik, és a' leélt szabadságnak arany perczeire való vissza emlékezés, szörnyűen mardosák lelkemet. — Igy még a' boldogtalanság teljes lényege futá át képzeleteimet, sok botorkálás után a' természet' ezen szirtes vadonában, végtére elértünk a' stureczi hegy' éjszaki oldolába, hová a' sürű fenyvesek között csak egyedül vezetőim előtt volt esméretes az ösvény. —

Megállottunk most egy minden perczben szakadni és zúzni látszó szirt tömeg előtt, mig Tatárka (a' hadnagy) ahhoz tovább közelítve jelt adott a' barlang őrjének a' felnyithatásra, és elmormolá néhány csak általok érthető szavakkal megérkeztüket. — Mint „Soncha barlang" (Die Höhle-Soncha) szín darabban félre mozdult azonnal a' jeladatra a' szirt tömeg' egyik része, és Tatárka elég udvariasan nékem engedé, vagy inkább parancsolá az első bémenést; — hat követőim után a' kőfedél ismét helyébe hengerítetett, és az izmos vas mozgonyok, mellyeken az minden erőködés nélkül egyik, vagy másik részre könnyen mozdítható volt, erősen lelakatoltattak. —

„Itt vagyunk!" — szólott most Tatárka ördögi megelégedéssel, a' béke ölében; hol semmi külhatalom sem háborgathatja magányos nyugalmunkat; és ha a' kapitány (Zurvalecz) véle maradott barátinkkal szerencsésen megérkezik, mindenek a' legjobb rendben lesznek!!" — „Úgyvan! addig is éljen a' kapitány, és vele maradott társaink!!!" — kiáltának a' gonosztévő czimborák, mindegyike egy nyakas tököt ragadván kezeibe, kötélre szánt torkaikat végig öblítendők. — — Én ételt, és itallal kínáltatám meg, de Tatárka ki testi bádjadtságomat igen is észrevevé, nyugodalmat ajánlott, és sok szép álmokat kivánt az uj kastélyban.

* * *

Nem lesz talán érdektelen t. olvasóim előtt a' barlang bel részének alkotását is élénk színekkel leecsetelni. — Hét lépcső vezetett le a' szirt verem előrészébe, mellynek közepete egy 1° hosszaságu, és ½° szélességű kandalló foglalt helyet, ezt két nagyobb, és három kissebb szerű réz bográcsok ékesité; — a' falak telvék mindennemű öldöklő fegyverekkel. — Jobbról egy keskeny rés nyilott, e' fölött két karcsontra helyezett halálfő fehérle, mintegy symboluma a' következő neveknek, mellyek az alatta nyúló kő táblára valának vésve: Zurvalecz, Tatárka, Kolozrub, Sablik, Tordi, Szurovi, Stycza, Vlesik, Piljat, Bisztri, Pevni, Lamaj. — Belől a' résen két üreg nyilott, egyike az élelem, másik az össze orzott értékek tárát képezé.'— — És én ki a' morál világ' szelidebb hajlékától, szülők 's rokonok forrón ölelt karjaitól, barátok és meghittek enyhitő körétől távol, az emberiség' ezen elocsudott fajzattjai között szemlélém magamat, az élet borzasztó unalmait ezen föld alatti szirt falak örökös setétségü magányában töltsem el? — nem! — inkább öngyilkosságom által hidegüljenek el e' reszkető tagok, mintsem ezen Isten és emberek átkozottjai között, bár mely csekély időt töltsek is el. — Még illyen és több hasonnemü káprázatok villantak el lelkem előtt az álom sulya lelakatolá szemeimet, és mélyen elszenderedtem.

(Vége következik.)

Álom és való.

Csend karolta kis lakomban
Nem tünődve éltem én,
'S gondok nélkül szunnyadozva
Ingtam a' lét' báj ölén,
Virányos nyár, rózsás kelet
Ősz, tél, egyenlő kellemet
Hinte lelkem képzetén —
'S boldog ekkor voltam én!

Álom elmult, oszla éjjem'
Boldogitó fellege,
Víg koránvom' báj, 's kényelem
Varázsán őt festette,
Itt új álomba merültem,
De gondokat nem ismertem
Ilkám hogy szeret vélvén,
'S boldog ekkor voltam én!

Másod álmom' arany leplét
Fergeteg szaggatta szét,
'S egek! Emmit kit szerettem
Álmaim bájos édenét
Ébren másénak találtam
Sükertelen sovárogtam,
'S igy az élet' báj ölén
Boldog már nem leszek én!

HAGARA.

A' bujdosó.

Isten hozzád dicső hon.
'S te csendes bús magány;
Isten hozzád szerelmem'
Szent tárgya szép leány!

A' sorsnak átka engem'
Bár messze messze űz,
Lesz egy hiven kisérőm:
A' hon' 's szerelmi tüz.

'S ezen tüz éget engem'
Bár merre bujdosom,
Velem viraszt 's hunyand el
Szép ifjuságomon,

És édesen melenget
A' mult' emlékivel,
A' multal haj! — midőn olly
Boldog volt e' kebel.

Midőn a' hon, 's Lizám is
Viszonzá lángomat;
Illy kéjt, ó illy szerencsét
Az ég csak egyszer ad!

De most, midőn honombol
A' dics-kor sírba szált,
'S magával veszni rántott
Egy ifju jó Királyt;

Midőn a' lány, ki olly rég
Varázslá szivemet,
Mást boldogit ölében
Megvetve engemet:

Ó milly kínos nekem már
Azóta életem
Honomban, hol szivemnek
Már mássait nem lelem.

'S azért Isten hozzád hon,
'S te csendes bús magány,
Isten hozzád te hütlen
Imádott szép leány.

KOVÁCS ANTAL.

Egy lélek halálos félelme.

Midőn Kemble dicsőségének főpontján állott, Newcastleben játszá Hamlet szerepét, és Bensley az ottani társaság' első művésze szerencsés volt a' lelket adni. Kemble nagy híre őt még nagyobbnak tevé, Bensley pedig egészen kedvetlen volt, hogy néki kissebb szerepet kelle adni, 's hogy e' nagy művész mellett, minden eddig szerzett dicsősége elenyészik, — midőn a' lélek ruhát magára öltené ezen gondolat még jobban kínozta, káromkodott előre és hátra, szerepét is csak ez órában futotta át, 's nem volt benne bizonyos, és a' dicsőség elvesztése! Helyzete semmikép sem tetszett neki, végre a' függöny felgördült, 's Bensley egy pohár liqueurt hörpente hogy bátorsága legyen, szerepét szüntelen ismételgetve, megparancsolá a' szolgának, hogy egy pohár vizet 's egy kis-üveg pálinkát hozzon a' közel kávéházbul.

Az inas elhozta az italokat, 's Bensley egy huzomra kiitta, 's a' poharat letevén elborzadott, midőn annak fenekén vastag vörhenyeges folyadékot láta. Bensley nem olly ember volt ki illyesmit feddés nélkül hagya. A' poharat azonnal visszaküldé a' kávéházba, megtudhatni mi okbul küldetett neki illy moslék-ital; de azon pillanatban a' színre hivaték 's a' szinfalak közül kilépett. Alig vonta magát a' lélek láttára Kemble eliszonyodva e' szavakkal viszsza: „angyalai 's szolgái a' kegyelemnek védjetek!" midőn az ellenkező oldalrul a' kávésné kiért Bensley külde, kezeit tördelve hitta őt hogy jőne ki. Bensley az asszonyt őrültnek tartá, 's szerepét tovább játszotta, hol szava nem volt, kardját emelgeté 's egyszer'smind fejével inte Hamletnek, mi alatt a' kávésnéra vad szemeket forgatott, ki ollyat sikolta, hogy a' szinház tul részén is meghallották 's midőn Bensley kilépett kérdé végre „mi patvar baja volna?"

„Ó Bensley ur!" szól az asszony, „az Istenre kérem engedjen meg, én a' legszerencsétleneb asszony vagyok a' világon, itt lábaihoz borulva vallom meg, hogy a' vizbe mellyet kegyed megivott veres egérkő volt. Istenem mérget ivott, azon pohárba méreg volt, 's a' sötétben abba töltötte leányom a' vizet. Ah Istenem bocsásson meg!"

Bensley ijedségében szerepét ki ejté kezéből, és elszörnyedett.

E' pillanatban kiálta utána Kemble, hogy a' publicumot lecsilapitsa, mert a' király lelkének megint keresztül kelle menni a' szinpadon.

„Nem mehetek," felelt Bensley kétségbecsve „mérget itattak velem!"

„Mérget! kegyed bolond!"

A' földszin ez alatt dobogott, lármázott, fütyölt.

„De hát mit csináljak, — szól Bensley — mikor már érzem a' halálos görcsöket." —

„Legalább e' jelenést játsza el, máskép megakad a' darab."

Végre Kemble a' beteg lelket beránczigálta a' szinpadra, 's a' jelenést folytaták. —

Hamlet. Hová akarsz engem vezetni?

Lélek. Tekints rám; (félre) Egy lépést sem mehetek tovább.

Hamlet. Hah! szerencsétlen lélek!

Lélek. Én atyád lelke vagyok. (félre) Átkozoti pálinka! meghalok!

Hamlet. (félre) Ostobaság! csak egy pillanatig álljon nyugalmasan, 's aztán biztos léptekkel elmehet.

Lélek. (félre) De egy lépést sem tehetek.

Hamlet. (félre) Na menjen hát pokolba! majd kimentem magunkat a' közönség előtt.

Kemble csakugyan előlépet, 's jelenté hogy Bensley hirtelen rosszul lett. Mindjárt orvosért küldtek ki a' poharat megvizsgálta, de legkissebb por szemet sem talált benne méregbül. Az inas is eljött 's megmondá hogy a' pohár a' szinháztul való, hanem egy kis veres folyadék volt benne, mellyel a' meggyilkottak vérét akarták a' legközelebbi néma játékban előtüntetni! — A' képzelődés mit nem tesz!!

A' szép rózsa.

(A' „Humorist" után.)

Nehány esztendővel ez előtt, 18 éves ifiú valék, 's juratus, — keblem telve volt szende érzelmekkel, szerettem a' hont, az emberiséget 's a' — leányokat. — Ah! csak ezek voltak ifiú éveim' angyalai, — minden szép, vagy csak csinos leány hév szerelemre gyujtá szivemet, bennem minden lelkes hölgy kész imádóra talált, — ah! de mind hiába, egy szép sem viszonzá szerelmemet, — 's miért? mert gyermeknek néztek, ifiúnak még, 's éretlennek szerelemre. — Az igaz hogy ifiú valék, bajusz még nem árnyazá ajkaimat, sürű barkó még nem környezé képemet, — de tesz-é az valamit? nem lehet e bajusz nélkül is szeretni? — Amorok lappangnak e az ál-szőr között?

Igy elmélkedtem naponkint, 's irigyen néztem barkós collegáimat, de hiába az én bajuszomat ez nem növeszté, hasztalan kinzám minden harmad nap álomot, a' szappan léh nem tett csudákat, 's én nyugtalanul 's epedve sohajtozám jövő éveim után. —

De igy vagyunk az életben mindennel: a' nem birtat, forrón ohajtjuk, 's ha végre elértük vágyaink létesültét, átlátjuk kivánatink balgaságát. — 'S még is, milly epedve vár-

juk, a' serdülő bajusz, — 's az első szerelem korát, — milly igen az első hivatalt. —

'S ha végre nyőlni kezd az ajk szőr, ha a' sok beretválkozás alkalmatlanságot szül, akkor szidjuk a' szegény barkót, mellyet egykor olly forrón ohajtánk. —

Igy vagyunk az első szerelemmel is, mikor először szeretünk, szivünk, fejünk, telve van ferde képzetekkel, 's ha később vagy 10—12-szer szerettünk, ha volt alkalmunk kiösmerni a' szerelem lengeségét, a' nőnem' hűtlenségét, akkor átlátjuk, hogy a' szerelem nem egyéb egy csalogató sorsjátéknál, mellyen ritkán nyerünk valamit.

'S milly epedve várjuk az első hivatalt, — 's ha évtizedekig ülünk iró szobánk sötét falai közt, — ha átlátjuk hogy az első hivatal volt egyszersmind az utolsó is, akkor átkozzuk a' kegyes pártfogót, kinek egykor égig magasztaltuk nagy lelküséget.

Én is epedve vártam a' tarka képekkel kecsegtető remény jövőt, 's mi volt oka balga vágyodásomnak? — a' szépnem, csak hogy nékik tessem, csak hogy ők viszonozzák szerelmemet, naponkint kegyetlenül kinzottam álomat, de hasztalan, barkóm nem akart nölni, 's ők a' gyermeket nem szerették. —

Szomorúan hagyám el egy térvényszünet elején Pestet 's Füredre utaztam, kol kerülve az engem gyermekkint lenéző embereket, a' viruló természet szép ölébe kerestem vígasztalást, — bérczről bérczre másztam, bejártam az egész Balaton vidéket, 's ha fáradtan haza értem, asztalomhoz ülve a' Balaton táj leirásán dolgoztam, — mert biztatott a' remény, hogy ha egy munkám jelenend meg a' világ előtt, az emberek azt ki már irt is, nem fogják többé gyermeknek nézni. —

Egy este elfáradva ültem az ebédlő terem egyik asztalánál, szemközt vélem, két idős úr ült, élénk beszédbe merülve, mint érthetém egy közel fekvő tájrul beszéltek, hol én néhány napja valék.

„Ah! milly buján leng ott, az érett gabona" szólt egyik, mint gyanitám gazdag haszonbérlő.

‚'S milly felséges fekvésű az úri lak,' viszonzá a' másik férfiú, egy sovány, nyulánk alak, ‚kár hogy homlokzata, az erdő felé van, az útnak fordítva sokkal többet mutatna.' —

„De mi közöm nékem az úri lakhoz? a' már emlitett szép Rózsa az mi engem e' tájra vonz, annál szebbet soha sem láttam."

‚Szép Rózsa!' ismétlem én magamban, én ott leányt sem láttam, — pedig ez valami könyen hivő falusi szép lehet, — pih! szégyeneld magad Gusztáv, ezen öregek szemesebbek voltak nálad.

Még igy elmélkedtem magamban, a' soványabb férfiu lelkesülve kezdé leirni az emlitett Rózsa szépségeit, — én vigyázva hallgattam, — 's most egy ösmerősöm lépett ki, ki megszólitott, 's igy a' leirást nem hallhattam.

De képzelő erőm már felvolt tüzesedve, én őt angyalnak, — ah! ennél is szebbnek képzeltem. —

Nékem, őt látnom kell, minél előbb, még holnap, e'- szavakkal léptem szobámba, 's az éjt álmatlanul töltém.

Másnap alig pirult a' hajnal, már úton valék a' mondott tájfelé, első mit megnéztem a' kastély volt. — Egy valódi tündér lak ez, keletről angolszerü kert környezi; ennek árnyas séta helyei közt, találkoztam a' birtokos úrral, egy barátságos ősszel, ki észrevőn, megszólitott, — 's miután nevemet, rangomat kikérdezé, megkért lennék estig vendége, ekkor majd bevitet Füredre.

Meghivását örömmel fogadtam, — felvezetett kastélyába, 's megmutogatta annak nevezetességeit. —

„'S lássa édes öcsém, ezen sok fényes terem, mind pusztán ál, csak én, hugom Róza, 's néhány cseléd lakjuk e' tágas épületet, nőm soha sem volt, 's azért örömtelen e' lak, — mert hol nő nincs, ott öröm 's vígság nem tanyáz."

Gazdám szűnnélkül beszélt, még én epedve vártam a' delet, — végre a' falu harangja megkondult, hangja syreni ének volt füleimnek.

Az ebédlő terembe három személyre volt teritve, — Róza hiányzott, — leültünk, helye üresen maradt. —

„'S Róza hol van?“ kérdé gazdám a' szolgáló inastul, — „szobájában mulat, de már hittuk,“ — volt az inas felelete.

Én kiváncsian függesztém az ajtóra szemeimet, melly néhány percz mulva megnyilt, 's egy — alacsony, kövér leányka, himlő helyes arczczal, 's piczin savó szin szemekkel lépett be, 's mellém ült.

Gazdám, mint húgát mutatá be.

Mintha az égből hullottam volna le, ollykép' érzettem magamat, — ez hát ama csuda szép Rózsa! ki fellengzővé tette, a' vendég-terembe látott öreget, — fenséges izlés! majd hogy fenhangon nem kaczagtam. —

Szerencsémre gazdám beszédessége felmentett a' mulattatástul. — Az ebéd elmult, el utána ólom lábakon a' délután, estve együtt kocsiztunk be Füredre.

Még az estve elmentem az evő terembe, a' két öreg ismét ott volt, — megszólitám őket, — 's beszédbe eredtünk. — „Épen R—rül jövök, kegyed dicsérete mellyet tegnap fülhegygyel hallottam, tett kiváncsivá látni a' szép vidéket.“

‚Nemde felséges egy táj? látta e' kegyed ama csuda szép rózsát?‘

„Láttam egy himlő helyes kis leány, ha azt tartja kegyed csuda szépnek, ugy nem irigylem izlését.“

‚Ah! ki beszélt a' lányokrul; én ama csuda szép Centifoliát értém, melly a' kerti üvegházban virít.‘

„Vagy úgy, — ez már más, — valóban igen szép,“ — dadogtam zavarodtan, — „kegyed talán botanicus.“ —

‚Csak diletans uram, különben én gyógyász vagyok, nevem B* lakásom Veszprém.‘ —

No várj ármányos botanicus, ki akaratod ellen, aprilisbe küldtél, ezért boszút álok. —

„Ah! ha kegyed botanicus, úgy egy felséges találmányra tehetem figyelmetessé, — a' napokban a' tátikai vár romjai közt sétálva, egy szép sárga virág ötlött szemembe; találja ki kegyed mi vólt?“ — itt elakadtam, hirtelen egy virág név sem jutván eszembe.

‚Talán csak nem spatium radiatum?‘ — „Valami szebb uram.“ —

‚Úgy hát dentaria trifuda?‘ kérdé ő kiváncsian. — „Az sem.“ —

‚Vagy talán éppen, — no de mit akarok mondani, hisz ez csak havasokon terem.‘ —

„Csak ki vele, talán kitalálta kegyed!“ — A' gyógyasz kiváncsisága a' legfőbb fokra hágott, — „Ranunculus thora?“

‚Igen ki van találva!‘ erősitém én, noha képzetem sem volt ezen virágrul.

‚Ranunculus thora!‘ ismétlé ő örvendve. — ‚de talán elösmerte kegyed, ötlapuak voltak-é levelei, aranysárgák e kelhes virágai?‘

„Igen uram! hisz én jol ismerem.“ — Oh! hála kegyednek, milly régen keresem ezen virágot, — kegyed igen lekötelezett, pinczér! egy palaczk ménesit, kiáltott ő vígan, még én alig tartottam a' nevetést.

Másnap várakozással tele indult a' gyógyász Tatika, felé én is csak hamar elhagytam Füredet, örülve hogy boszút álhattam az öregen, ki olly rútul rászedett a' szép rózsával. —

Két évvel később ismét valék Füreden, de már ekkor volt barkóm, 's nem valék többé gyermek, hanem ügyvéde a' N—i püspöknek. — A' szépek nem néztek többé gyermeknek, 's én körökbe 14 örökre feledhetetlen napot töltöttem. —

R—y Gusztáv.

Mondás.

Eleven képzelet mivelt izléssel és okossággal üdvös, — de ha tüzes elragad, ha vakmerő 's az ész határát áthagta, ártalmas, veszedelmes.

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜLHIREK.

I.) Doctor Manz Casselben egy aestheticai cassinot akar felállitani, mellyben minden szép tudományok játék által tanultatnak meg! Így muzsika, zongora billárdon; költészetet, kártya és képfestés, schach játékban. Doctor urnak jobb volna nagyobb városba jöni, hol több a' fiatalság, kik kávéházban akarják tanuló pályájukat végezni.

2.) A' töröknél „becsület" a' jelszó, tolvajságot még csak hallani sem lehet, mert mindegyik azt tartja: „mit én nem szeretek, azt másnak nem teszem." Egy kereskedő irja: hogy a' török becsületről meg akart győződni 's az ablakon több levelet dobott ki az utczára, 's ime a' levelek mind a' rendelt helyre értek, 's a' megtaláló semmi díjt sem kivánt fáradságáért. —

3.) Az olaszok átalában önhaszon keresők, 's különösen szeretik a' hazárdjátékot, és lotteriát, Romában Bonelli herczeget inassa igen sokba meglopta. „'S miért nem csapja el a' háztul?" kérdezék a' herczeget — „mert számokat álmodik!" felelt a' hg. Az inas álmodott is négy számot, mellyel a' hg 100,000 frankot nyert.

4.) Egy angol szinész igen szerette a' szeszes italokat, de kifizetni nem tudta miből. Feltaláló esze csak hamar kisegité a' bajbol. Egy vastag b e l e t szerzett magának, kivül kigyó szinre festette 's a' végire egy kigyó fejet csináltatott, 's keblében hordozta: Ha bajba volt valahol, csak a' kigyót mutatta, mind elfutottak 's ő szabadon mehetett.

5.) Chinában erősen meg van tiltva az opium kereskedés. De minden kemény parancsolat mellett is, egyet rajta kaptak. A' felsőség hogy ünnepélyes példát adjon a' többieknek is, ezt keresztfára felakasztatta, három napig csüggött a' levegőben, 's csak negyedik nap szabad volt barátinak levenni, 's az utolsó tiszteletet néki megadni.

6.) M a l i b r a n t kérdezék egykor, mért énekelne az első felvonásban mindig olly hidegen? A' publicum ugymond, ugy tetszik előttem mint megannyi eloltott gyertya, ha egyszerre tüzet adok, mind elolvadnak, szükség tehát egyenkint meggyújtani.

7.) Nem régiben, a' párisi rendőrség büntető törvényszéke előtt, bizonyos Gobieu nevezetü ember a' gyógyitás tilalmas üzése miatt bevádoltatott, kinek mentségül ügyvéde azt hozta föl, hogy védencze bizonyos nadály kereskedő, némi orvosi ösméretekkel bir, mellyeket csupán emberbaráti kötelességből, minden nyeresség, vagy keresetvágy nélkül e' végre csak egyszer használt. Lajos Fülöp király is leszállt egyszer kocsijáról ugymond, nyeregbül leesett kocsisának eret vágni 's azért a' királyt tilalmas sebészi müködése miatt még is senki törvény elébe nem idézheté. A' hallgatók nevettek, 's ugyan ezt tették a' birák is, és a' vádlott szabadon bocsátatott.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest **RAJZOLATOK** 1838.

Decemb. 20kán

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

49dik *szám.*

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben félévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. ***Második fele.***

A' sturcczi banditák.

(Közli — Muki T. M-ről.)

(Vége.)

Az álom a' régi bölcsek' mondása szerint képe a' halálnak, mellyben a' lélek müködései leginkább érezhetőkké válnak az emberi testben, és a' napközben előfordult jeleneteket ismételt képekben teremti előnkbe. — Nagybácsi szomorú eleste, és a' lebilincselt szolgák' iszonyú kínjai szüntelenül háborgattak álmaimban, és az előnap történetei mindannyi rémképekben ujultak fel agyamban. — De boldogtalanságom üröm tengerében nem sok idő engedtetett lankadt tagjaimnak, mert a' jelen, és valóság' még keserűbb izlésére kellett felserkennem, új vendégek megérkeztével. — Zurvalecz elmaradott társaival megérkezett, és a' jeladatra félre mozdíttatott a' szirttömeg. — A' czimborák tisztelkedve fogadák kapitányokat, és öröm gerjedezések között üdvözlék szerencsés megérkeztét. — Nagybácsi' hintaja és a' három pej hol hagyatott? előttem máig is megfejthetetlen feladat. — Zurvalecz sütni és főzni parancsolt, mig a' véle megérkeztek kényelmes helyzetben nyujták el magukat a' szikrázó kandalló körül. — Most a' mennydörgő szózat hozzám intéztetett, és rövid előbeszéd után kegyelem adaték kétség és fél öntudat között lebegő életemnek, ha társaságukhoz való beszegődésemet a' rendes eskü utján minnyájuk jelenlétében ezennel nyilvánosítom. — „Igen“ — vagy „nem“ szavaktól függött most létem és nem létem, 's én életemben talán most először szöktetém ki akaratom ellen a' kinos „igen-t,“ — mert egykori mentorom gyakran ismételt szavai: „jobb élni mint nem élni.“ — eltörülhetetlen betükkel létezvék vésve szívemben.

Illy helyezetemben sokszor vona keresztül a' szelid nap életadó sugárait a' barlang ormozatán, a' nélkül hogy felkelő biborának, vagy a' bérczek tetejére hintő búcsú csókjainak csak egy izben is szabadszemtanuja lehettem volna. Sokszor futá be a' miliárd csillagzatú ég boltozatján kimért pályáját a' szelid éji vándor teljes díszü ezüst pompájában, de mélyen sebzett szívem panaszait nem kesereghetém el szánakodni látszó arcza előtt. — El-elhangzottak mint a' pusztában kiáltónak szavai minden jajjaim, mert néma szirt-falak, és ezekhez hasonló szívek korlátolák nyomorú létemet, 's a' gonosz tervek' mindennemü koholásain kivül füleim egyebet nem hallhattak. —

Egy napot szült a' december hó, mellyben az éjszaki orkánnak mindinkább növekedő vad dühe keresztül üvölte a' bérczek ormain, és sürü hó pelyhekkel hinté be a' hegyek' oldalait. A' magosra nyúló fenyvesek borzasztó suttogással csapdozák egymásra hajló lombjaikat, és az izmos szirt darabok iszonyú ropogással gördülének alá a' mélységbe. — Zurvalecz a' ravaszság' élő példája, és mindennemü gonosz tettekre könnyen hajló lélek, már régóta koholt ördögi tervének kivihetésére az időt igen is kedvezőnek találta lenni, és egy rablási tervet hozott inditványba, mellynek kivitelével majd dúsgazdagon térendnek vissza a' pálma tekercset nyert bajnokok. —

Nem messze Likavától fekszik a' hegyek sarkainál a' csinos egyserűségében díszlő H* helység lakhelye a' környékben vagyonairól közhírű D*-nek, kinek megtámadását a' czimborák régtől épitett tervök szerint mára határozták el. — Zurvalecz a' ház' viszonyait is ismeré némileg, mert néhány év előtt a' birtokost szolgálá, de gonosz magaviselete miatt elüzetvén, boszút forraló vágybol a' fontos terv' kivihetését számos adataival igen elősegíteni iparkodott. Az előkeszületek megtétettek, 's boldog egek! hat holnapi rabságom után most izlelhetém először a' teremtő szabadabb éltető levegőjét, mert ma nékem is mennem kellett (Kolozrúb és Lamaj szoros felügyelése alatt) a' reménylett prédának haza hurczolását segéllendő. — Az orkán dühe vadul ordita keresztül a' sötét erdők fenyvesein, és az éjjeli tizenkettőnek kongását borzasztó hangon sodrá füleinkbe a' H* helységi torony óra, midőn éppen a' völgybe jutánk le a' bokros hegyek oldalairol, és a' kitüzött czél' helye egész valóságában állott előttünk. — Zurvalecz itt a' legjobb módon intézé el embereit, a' gyilkoló és bontó eszközök rendesen kézhez vétettek, és nyolczad magával a' préda helyére suhant, mig ötünket a' jeladásig csendes megvonulásban maradni parancsolt. —

Most hőseink a' házat körül vevék, mellyben síri csend uralkodott az éj' sötét fátyola alatt, és az ablakok izmos vas rostéllyait kezdék feszegetni ezen czélre hozott szereikkel. Sok erőködés után felpattant egyikéről a' szél' zúgása miatt észre nem vehető zörejjel a' rostély, és azon egy embernek könnyen bejutható rést nyitott. — Bisztri a' merénynek mindenkor csüggedhetetlen példája első ajánlá társainak a' bémenést, és kezeibe ragadván töltött fegyverét, fölsegítetni kivánt. — De valamint a' mennyei hatalom semmi gonosz ösvényt határtalanul tapodni nem enged, úgy itt is csak hamar a' czimborák nyomába küldé az igazság' szolgáit, és elmozditá őket a' gonoszság útjáról, — nékem pedig rést nyitott a' szabadság, és erények szelidebb honába vezetőt, a' hol máiglan is áldom megfoghatatlan bölcseségü végzéseit. —

Bisztri t. i. önnön iparkodása, és társainak segéd kezei által már félig meddig a' rostélyon belől volt, de itt akár a' borzadás által okozott vigyázatlanság, akár a' mennyei igazságnak gonosz tettekért szigorú bünhődést követelő végzése forgott fenn, — a' cső eldurrant, és Bisztri tálajdon fegyvere által üzé ki álnok lelkét a' gonosság hajlékából. — A' pattanás felijeszté a' lakosokat álmaikból, 's kevés idő mulva a' cseléd és szomszéd a' ház előtt csoportozott egybe. — Bisztri a' rostély között vonaglott utolsó fájdalmaiban, míg a' czimborák megfutamodva haladtak rónán és dombokon keresztül a' hegyek' erdői felé. Én a' társaktól elmaradva egyedül hagyattam, mert mindenki tulajdon szabadulhatását tüzé ki czélúl 's futott, a'hová 's merre csak lehetett. A' félelem és rettegés miatt mintegy ¼ órányi távolságra vonultam el én is a' helységtől a' czimborákkal éppen ellenkező uton, hogy azok többé nyomaimba se akadhassanak, és egy düledezett házikó fedele alatt vártam be a' közelgő reggel' felviradtát. Innen másnap a' helységbe tértem vissza, és a' történetekről világos adatokat nyilvánositék a' tanács előtt, és a' barlang felfödezésére kalauznak ajánlám magamat. — Két nap mulva fegyveres csoport követett fel Sturecz éjszaki oldalába, de a' barlang tárva, lakositól elhagyatva találtatott. Engem védő őrizet alatt kisértetett vissza rokonim és barátim karjaiba a' sorsomon szánakodó tanács, és évkönyveibe iktatá ezen esetet, a' késő kornak is borzasztó visszaemlékezésre szolgálandót. —

A*-hoz.

Leányka mért mosolysz
Olly bájosan felém?
Igéző kellemed
Ingert nem önt belém.

His z' eng em eskü köt
'S Ninám kökény szeme;
Ki hitszegő 's csalárd,
Ollyat, szerethetsz é?

VARGA.

Hegyaljai kaland levélben.

Gyöngyös, novemb. elején, 1838. Furiától zaklatva hon, feldult valómat, ha csak kis időre is, némi rendbe szedhetni, jó alkalom akadván, elhagyám Gyöngyösön veszedelmes bellángba borúlt lakhelyemet. Mint szerettem volna kiutazni az egész világból túl Uranuszon, minél messzebb, végtelen távolságra azon, nyugalmamnak annyira ellenséges helytől, vagy legalább bekalandozni az egész földgömböt, betekíntendő minden kalandok' lakaiba, hogy a' boldogok' látása csak egy egy perczre is elfelejtette volna velem boldogtalanságom' keserűségét; a' boldogtalanokkal pedig együtt sírhattam volna: de az alkalom megállt velem Tolcsván, 's én tovább nem mehetek. Illy szűk 's gyors kaland kevés élvezetet nyujthatott az olly nagy szomjtól epédőnek; de e' kevés is elég arra, hogy mindenkor kedvesen emlékezzem reá, és ugyan előbb kedves utitársaimra, azután a' mádi bálra, hol olly csinos társaságban részesülheték, 's olly szép szemek egében, feledkezve minden földirül, kéjeleghettem, — annál kedvesebben, minél kevesebb vidám órát enged sorsom a' földön.

Barátom! ha valamikor bánat árad hon fejedre, ha házad lángot vet, hagyd el azt, ne oltsd a' tüzet; hanem menj utazni, ha nincs hova, orrod után; a' fekete gond, melly a' lovag' háta mögé is felkuporodik, nem marad ugyan el tőled; de még is sokat veszt erejéből. Jobb a' rosztul futni, mint vele szemközt viaskodni. — De fő gondod legyen kellemes, víg és nyájas utitársakra, minők nekem jutának. Hárman valánk, 's e' számban valami tökéletes van; mindenkor van kettőnek a' harmadikban egy ellenőrje, és birája, mi őket sok helytelentől visszatartóztatja. — Mind hárman vadászkedvelők levén, magunkkal vivők fegyvereinket is, 's ámbár szegény honunkból a' rendetlen vadászatok és agarászatok által a' vadak is végképen kipusztítvák: a' szenvedélyes vadász mindazáltal, ki nem számlálja haszonba lövéseit, kivált midőn a' fák levelei sárgulnak, ha egyebet nem, legalább varjút talál eleget, mellyek az utasokat ha nem kellemes, mégis gondüző panaszos károgásukkal, gyászos köntösökben körül kovályogják. Dirr durr (ha csötörtököt nem mondott a' fegyver) dirr durr! jobra is balra is, 's végsőt károga a' sötét, vagy hamu-szín köntösü josló szárnyas 's kilehellé lelkét. Bravo! hangzák ajkaink, 's mi büszke önérzettel vágánk egymás szemébe, mi alatt leölöttünk, rokonsága' szánakozása közt, kínos fájdalmasan károga végső vonaglatában.

A' varjúhalál, miután a' muló öröm vitézségünkön helyt 's időt ada a' komoly gondolkodásra, meggyőze: miképen az embernek nincs oka panasz és békétlenségre, midőn dúlatik, kínoztatik, zaklattatik. A' világ dúl, és dúlatik, hogy fentarthassa magát; feldúlatik egy bánya; hogy egy épület létesítessék; leöletik egy élet, hogy más lénynek adjon éltet. Fő elvei a' világnak: ronts, hogy épülhess! ölj, hogy élhess! mellyek mindenütt és mindenkor megtartatnak, ha bár a' bölcsek által ki nem mondattak, nem canonisáltattak is. Mikor az elemek egymást feldúlták, mikor egymáson erőt vehettek, akkor tombol örömében a' világ. Mikor tehát dúlatik és zaklattatik az ember, nem illik gyáva panaszra fakadnia. Dúljon ő is; azon örömet, mellyet más az ő sanyargatásából szí, szíhat maga is más sanyargatásából; lépesedhetik maga is más' dulásából.

Barátom! a' világ ellenmondás; ő a' melly elveket tanít és szentesít, nem tartja; hanem a' mellyeket kárhoztat legkeményebben, azokat űzi legfáradhatatlanabbul. A' világ egy kör, akár honnan indulsz ki, mindig visszatérsz

kiindulásod' pontjára, soha tovább nem haladhatsz, 's csalódol, ha haladhatást képzelsz. 'S e' körből kiesni sohá sem jó, bizonyítják számtalan honfitársaink, kik midőn abból kiestek, olly messze planétába vettettek, honnan mi ő nekik, 's hol ők minekünk, alig észrevehető pontoknak látszottunk, és látszottak. — A' világ továbbá csupa körökből áll, mindennek köröngeni, szédelygeni kell benne, 's mintegy rostában hányatni vettetni jobbra balra; 's mit ér, ha át nem esünk szemétnek a' rostán, ha a' malomban, a' fogak közt 's a' t. még kinosb sors vár reánk; ha egy helyett ezer metamorphosison kell keresztül mennünk!

Gyöngyösrül, mint tudod, Tolcsva körül belül 16 mérföld, 's nekünk october' 28dika elég vala ezen utat négy rendbeli lóval megtennünk. A' folyókat, tőcsákat mindenütt jéggel bevonva láttuk. Előttünk elláthatatlan térség nyult, kevés faluval. Milly iszonyú térség, mondám társaimhoz, 's ez mind szántóföld rét és legelő csak nem egészen: még-is milly sok ember koplal ennyi szorgalom, 's föld mellett! Hát midőn majd ez mind az összesítési rendszerre vonatik, midőn az ugar, és legelő is bevettetvén, három annyit fog teremni, milly tömérdek lesz a' termesztmény! — de nem marad-e majd hátra a' falukból tanyákra szaggatott ember egyebekben? nem vadúl-e el? A' zenebonáktól kevesebbé lehet félni, vevé bölcsen észre egyik utitársunk, ha szét lesz szórva a' nép; 's a' korhely czéhek is megszűnendenek. Alkalmasint a' robot megszűnendését is maga után vonja (mondá harmadikunk) az összeszítés; mert a' messze tanyákról feletted nehéz lesz robotra hajtani a' jobbágyot; 's az úr kénytelen lesz megváltatását elfogadni a' robotnak. Illy mulatság 's beszélgetések közt jutánk Tolesvára, 's midőn a' nap a' föld alá, mi Szirmay ur' vendégkedvelő lakába szálltunk, hol legott uj napunk tünt föl. Több vendég jelent ott meg naponkint, mint némelly híres casinókban. Az igaz, hogy ott ingyen csupa szivességből gazdag lakomák adattak, melly föltét alatt alkalmasint a' casinók is jobban látogattatnának; de ingyen nem minden ember fárad örömest, hogy csak füstöt faljon, 's lármás zajt, ollykor rágalmat, piszkolódást halljon, 's a' szebb tónt egészen elfelejtse. — Barátom! én ugy hiszem, hogy a' belső fontosságot mindennek, úgy a' társaságnak is, a' derék férfiak, de a' külső szép színt csak a' hölgyek adják; valamint a' szép hang is csak asszonyi mellből eredhet, 's a' csupa férfiak' társasága egy szép hang nélkül szűkölködő recsegő, brúgó! barátom! e' nemes házat, a' benne megforduló vidéki finom társalkodású vitézeket el nem felejtem. —

Ámbár pedig sehol kevésbé meg nem unatkozhattam, és sehol jobban homlokomrul a' fellegek szét nem oszolhattak volna: még is nyugtalanul néztem azon bál elébe, melly november' 1sső napjára Mádra volt hirdetve. — Örültem belemehetni a' Hegyalján ezen távolrol legvonzóbb városba, melly komoly szőlőhegyekkel körül foglalva három oldalról, ugy mosolyg ki kellemes völgyéből délnek, mint gyöngy a' csigából; örülék a' messze vidékekről fölcsődülendő urakat, úrnőket, 's ezek' magzatait e' csigahéjban láthatni. 'S nem csalódám. Mert ámbár Mád nem Pest, Pozsony, Bécs, vagy Páris 's a' t. még is a' gyöngyösi szoros és rendetlen utczák és sikátorokhoz, iszonyú rosz kövezetéhez és sarához szokott szem és láb megvídul, ha csak olly rendezetű, 's járású városra akadhat is, millyen Mád. Azonban Mád is, hol a' kedves és csinos Semsey, 's több jeles családház van, több elhagyott, 's dőledezésre készülő csarnokaival boldogabb 's vígabb időket gyászol, mellyek aligha a' szűk termés, és bor' leszált ára miatt valaha feltámadnak. — Az új vendéglő, melly jobb idők' reménye közt látszik épültnek, nem szűkölködött jeles vendégekben is, kik közt két hg Breczenheim, Schwartzenberg Carolina, és Bretzenheim Leopoldina hgnők, ez utóbbi Mária comtessával, Haller Rozalia és Anna grófnők, az Mina comtessával ez Paulina

kisasszonyával, báró Eötvös Ignácz, Jósef a' literator és Dienes fiaival, gróf Andrásy György gömöri főispányi helyettes Kőnigszeg Mathild grófnőjével, gróf Szirmay Sándor, Szirmay Ottilia hitvesével, gróf Sztáray János, Brudern Zefine bárónőjével, gróf Barkóczy . . . Festetics . . . grófnőjével, Török Tési grófnő, Semsey, született Keglevich Éva grófnő, Nina, Sarolta, és Gisela kisasszonyaival, Szirmay Antal septemvir, gróf Almási György, Albert és Erneszt nádorhuszár-hadnagy f. Austriából; Deseöffy grófok, 's Hohenzoller' könnyű lovagai, egy bajor katona tiszttel, hogy egyebeket ne említsek, tűntek ki.

(Vége következik.)

SOHAJ.

Itt hullnak könnyeim
E' meddő bérczeken,
Hol egyedül bolygok
A' vészes éjeken.

Nincs körültem olly hely
Hol virág nőlhetne,
Mellynek illatjától
Keblem derülhetne.

Ti élet kellemek!
Hova is tüntetek?
Hogy földi képeket
Belém nem leheltek? —

Ott a' kies völgynek
Nyugotti részében,
Ott hol egy szög leánynak
Emlény van kezében:

Vissza álmodhatnám
Élet örömimet,
Ha ott elmondhatnám
Forró esküimet! —

Ah! halld hát te szög lány
Hívednek sohajit
'S oh ne növeld többé
Keblének kínait!

Ruehietl Miklós.

Nagy Lajos.

(Ballada.)

Dicső hazánk' hű szelleme
Virágzást hirdete,
Hogy Nagy Lajos királyunk'
Székében ülhete:
Mert a' nemes bajnok kebel
A' fényhez üdvös módra lel.

A' boldog áldású derűt,
Felváltja mély ború,
'S a' béke' csöndes angyalát
Boszúval háború:
Oh, mert biboros ég alatt
Bűn hinte átkos magvakat.

Andrást, az ifju herczeget,
Neje megfojtatá
'S a' béke üdvös fonalát
E'kép szét szaggatá,
Joanna volt a' gyilkos itt,
'S vér borította kezeit.

Lajost a' testvér esete
Boszúra kíszteti,
'S a' férjölő dühös asszonyt
Hadával bünteti:
Szavára mind ösvényt keres
Nápolynak a' magyar nemes.

Halad vitézi kéje közt
Lajosnak tábora,
Míg egyre vész haladta közt
A' messze út' nyoma,
'S zivatar bár ellene kél,
A' czélhoz csak űzi a' szél. —

Halad, de újabb gátot ér
Nehéz lépésein,
Még innen és túl a' patak
Kitör szűk medrein;
Megy a' suhanczár, mint vezér,
Bár mindig ujabb gátot ér.

Olasz fijú vezetgeti
A' büszke hőseket,
A' tűzbe vizbe egyiránt
Rohanni készeket;
'S még őket igy vezéreli,
Egy mély hinár majd elnyeli.

Mind vissza hökken a' vitéz
Az örvény' mélyitől,
'S majd majd szakadni engedik
Az ifjut éltitől:
De villám egy nagy gondolat,
'S már a' király a' mélyre hat.

Gyilkolni vágy a' sírgödör,
'S a' martalék merül,
'S azzá csinálni a' királyt
Hullámain hevül;
Ám szent palástja védi őt,
Az óltalomra ébredőt.

Kimentve már a' bús fiú,
'S nemtője a' kiraly;
Lajosnak a' mérges hinár
Tovább ellent nem áll:
Mert tette végett tábora,
Mint istenének hódola.

HORVÁTH DÖME.

Az elevek embere.

(Saphir után.)

Szilárdy az elevek embere mindent a' mit tesz elvbül teszi, és elv nélkül semmit sem tesz, vagy a' mit elmulaszt elvbül mulasztja el, a' mit nem tesz, elvbül nem teszi; elvbül él, és ha meghal, bizonyosan elvbül fog meghalni.

Az utczán egy szegény ember jő elébe könyörög egy krajczárért, de ő elvbül nem ád, mert az utczán soha zsebbe nyulni nem szokott.

Egy félig meztelen gyermek összetett kezekkel siránkozva kér tőle megint egy krajczárt, de ő elvbül nem ád, hogy a' gyermeket ajándékra ne szoktassuk.

Kedden, Szerdán, Csötörtökön, Pénteken, Szombaton, Vasárnap, jőnek hozzá ügyefogyottak, de ő csak Hetfön szokott valamit elvbül adni, 's ez elvből a' többi napokban semmit sem kapnak.

Egy szinésznek jutalom-játéka van, a' szinész elmegy hozzá szépen megkérni, alázná meg magát a' mai estére, de Szilárdy elvbül nem szokott szinházba járni ha „bérlet-szünet" van, 's ez elvbül ma sem megy.

Karácsonkor vagy uj esztendőkor hiába várnak tőle a' házi cselédek valami kis ajándékot, ő fizetését annak idejében mindegyiknek kiadja, de ajándékot nem szokott adni, ez elvbül most sem ád egyiknek is semmit.

Egyik barátja megszorult, és kölcsön kér tőle pénzt, de ő semmiféle szín alatt, és senkinek sem szokott kölcsön adni pénzt, 's ez elvbül barátjának sem ád.

Vagy kérjen tőle valaki könyvet olvasni — ő lovat, pipát, pénzt és könyvet elvbül nem szokott kölcsön adni, 's ez elvbül most sem ád.

(Vége köv.)

EGYVELEG.

1.) Faraday a' Hindu szinház igazgatója Calcuttában, 6 szinészt 1 elefántot, 1 Strucz madarat, és 15 kigyót küldött Európa fő városaiba új éldeletet nyujtani a' szinházkedvelőknek. Ezen társaság csak 6 darabot ád; különös szép nevei a' daraboknak ezek:

Hamaraputra (Az összejövetel.)
Korku-li-Thomis (Egy eset.)
Parentu-Putra (A' kényesség.)
Harazey-Mund (A' szerencse.)
Tanau-lu-Pung (Magány.)
Fu-Jolischa (Nagyság.)

Hat ügyes hangász, kik a' híres Tripetty oskolába tanultak, és 14 tanitvány segitik a' a' darab' tetszését.

A' kigyók különösen nagy kedvezést nyernek, csudálatos tánczok miatt.

2.) Ez előtt Angliában a' dohányzás jó erkölcs és izlés ellen volt, de az idők megváltoznak, 's vele a' szokások is. A' „Globe" ezeket irja: „Mi most nem isszuk le magunkat az igaz, mert ez müveltség ellen van, de elkábitjuk fejünket a' sok czigaro szívással. Minden nemzedéknek meg van ostoba szokása és illetlen magaviselete, hanem izlésnek kell azt kikiáltani, 's mindjárt szép és jó lesz a' mi rút és rosz volt." —

3.) Minden utazó bizonyitja, hogy a' párisi dámáknak igen szép lábszáruk, és lábuk van; — egy angol azt az okát adja, hogy a' rosz kövezet kénszerité az asszonyokat lábhegyen járni, és ez által az ikraizmok kifejlődtek, megerősödtek, 's a' csontok szépen nőttek. Nem ritkán látni esős időben a' legszebb csillogó fehér harisnyába járni a' dámákat, a' nélkül, hogy csak egy kis szenny esnék rájok, mert bár sár van az utczán, de már ők olly gyakorlottak lábujjakon járni, mint más talpakkal. —

4.) A' világ' leggazdagabb kereskedője mindenesetre Astor Jacob Uj-Yorkban, a' mint egy amerikai ujság irja: 25 millió dollárja van!!

5.) Lopez de Bega 2000 szindarahot irt. Kotzebue tehát és Scribe csak kezdők hozzá képest, — ha mind e' szinműveket úgy jutalmazták volna meg mint Scribeét, — ugy Lopez bátran mérkőzhetnék Rothschild urral.

Figyelmeztetés.

Megjelent végre Vasquez Károly gróf Budapestet ábrázaló topographiai leirásainak olly régen óhajtott második és utósó szállítmánya is, melly valamint az első, pompás czímlapból és két nagy rézmetszetből áll. E' mű, nem csak honi érdekessége miatt, hanem ritka választékosságu művészete tekintetéből is őszinte ajánlhatjuk a' nemes közönségnek. Az első szállitmány' czímlapja a' magyarországi ns. megyék' finomul metszett czímereikkel, továbbá honunk' legfényesb családjaiból származott azon Macaenásoknak hasonlóképen czímezeik- és neveikkel vagyon díszítve, kiknek, mint előfizető pártfogóknak e' pompás munka' három első lapjai ajánlva vannak. A' második szállítvány' czímlapja egy góthizlésü oszlopzatot képez, mellynek közepét Sz. István királynak szoborképe foglalja el, körét pedig megint azon többi uraknak ősi czímerök, kik hasonlóképen' gyámalói valának e' munkának. A' más négy topographiai földabrosznak körét Buda-pest szebb szebb épületeinek, kertjeinek és völgyeinek szinezett rajzocskái teszik. A' két pompás czímlapban választékos izléssel elrendelt Mecaenásokéi között örömmel látjuk ősi czímereiket honunk' nehány lelkes iróinak is, millyenek Széchényi István gróf, Majláth János gróf, Jósika Miklós báró, tt. Fáy András, Petrichevich Horváth Lázár 's a' t. urakéi. Az egészet megrendelhetni Pesten ifjabb Kilián úrnál, melly minden tekintetben érdekes gyüjtemény mindazoknak ajánlható, kik azonkívül, hogy illy lelkes igyekezetnek gyámolói kívánnak lenni, egyszersmind fényes teremeik' diszitésére is e' képeket használni szándékoznak.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől első kapu, harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

Mi ujság! Pesten? Itt igen sok az ujság, kevés az előfizető; azért ki e' sok ujságot mind tudni akarja, fizessen elő az ujságokra 's minthogy mi legközelebbi barátságban állunk tulajdon magunkkal, téhát kérjük az ujságvágyókat, fizessenek szívessen elő a' mi ujságunkra, 's azután mi is szívesen szolgálunk ujságunkkal. Az nem fog ártani, ha épen semmi ujság sem történik Pesten, majd csinálunk mi példákép: ..... Valóságos ujság, melly régiség ugyan, de a' kávé világban mindig ujság fog maradni. — Ki Pesten járt, vagy mi még nagyobb bűn, ki Pesten lakik és a' „kávéforrásnál" a' Dorottya utczából bekanyarodó „fürdő-utczában," Legrand' kávéházában kávét nem ivott! — hihetetlen! — az nem tudja milly ize van az elysiumi nektárnak; az nem tudja milly kávét iszik Mohammed a' paradicsomban; az nem tudja hol van a' minden kávék kávéjának kiapadhatlan forrása, melly örökké olly édes mint az első szerelmi csók. Legrand kivítta magának a' hallhatlanságot a' kávé- mint Mayer a' vendéglővilágban; de könnyű Mayernek, ő egy hatalmas „vadászkürt" birtokában, hangosan kürtölheti összve vendégeit keletről nyugatról, délről és éjszakról, mig Legrandrol ollykor- ollykor csak mi szoktuk elmondani, hogy „kávéforrása" még mindig dicsőségében csergedez. — Ez valóságos ujság, ki nem hiszi menjen a' „kávéforrásba" 's meggyőződhetik róla. Most szolgálunk ha tetszik egy félig valóságos ujsággal: — Pesten, — mi persze itt nem ujság, — van egy kutyakupecz, igen becsületes ember, ajánlhatjuk, nagyon jól tud a' kutyákkal bánni. Ezen kutyakupecz a' napokban egy kis kutyát mutatott be nálunk, kinek számára illendő alkalmazást keres. Minek következtében van szerencsénk jelenteni, hogy egy mopszlikutya, legjobb éveiben, ki több uriházaknál mopszliskodott, hasonló helyen illendő alkalmazást keres. E' mopszlikutya jeles tehetségekkel bir: prima-vista ugat, és a' csendes nyári holdvilágnál declamál.

Ez még semmi, azon semmihez képest melylyet szerencsénk van itt Olvasóinkkal, a' század nagy hőséről közölnünk.

Napoleon

Megkoronáztatott 1805	Párisban	Trónját veszté 1814
1		1
8		8
0		1
5		4
14		14

14-et
a' 14-ből

Semmi (Nihil.)

N apoleon	P russia
I oachim	A ustria
H ieronim	R ussia
I ózsef	I nghilterra
L ajos	S véczia
Nihil.	Paris.

Semmi után valami a' magyar játékszínről. December 10-dikétől 17-dikéig kétszer került szinpadra „Caligula" uj szomorujáték; irta Dumas, forditotta Vajda Péter ur. A' Lendvay pár e' játékban is szenvedelmes művészi ipara fénypontján csillogott; a' derék Egressy Gábor azonban Caligula szerepében ollyan volt mint a' felebaráti szeretet: se' nem hideg se' nem meleg, de hisszük róla, hogy máskor ollyan lesz mint a' felebaráti vérengző gyülölség. A' többi ismeretes darabok között 15-kén Szigligeti' kedvelt szomorújátéka: „Pokaiak." Előtte való nap az „Enzersdorfi Póstalegény" mellyben Szerdahelyi ur mindig azt danolja, hogy az asszonyok Párisban rosszak (?!) 's még Pesten is „Tündér Ilona" rosz; nem csuda: mert rosz színészek, a' legjobb leányt is képesek elrontani.

DIVATKÉP 24.

Bécsi divatköpönyeg selyem szövetből.

Saphir' „Humoristája"

Saphir' „Humorist" czimű journalja Bécsben jövő uj évvel, harmadik évi közbecsü pályájára lépend. Saphir Humoristáját, mellyből mi koronkint igen érdekes czikkelyeket közlünk nem szükség magasztalnunk; egyedül áll az maga nemében a' német literaturában, elérhetlenül a' többi német lapoktul, 's legujabban neveli annak becsét a' koronkint vele járó képgyüjtemény elmés képcsoportozatokbul, mellyek' magyarázatát a' lapokban maga Saphir szokta leirni.

A' „Humorist" ára postán egy évre **16** frt. **24** krj., félévre **8** frt. **12** krj. pengőben. Előfizethetni minden posta hivatalnál; Bécsben pedig a' szerkesztőségnél: „Himmelpfortgasse 956d. sz. alatt, 2dik emeletben."

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest — *Decemb.* 23kán — **1838.** — 50dik *szám.**

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben félévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év' — Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. — ***Második fele.***

Ad Notam:

Kis csupor, nagy csupor,
Mit ér, ha nincs benne bor?!

ELŐFIZETÉSI
EREDETI MAGYAR NOTA
UJ ESZTENDŐRE
Munkácsytól.

Piu lento: **5** frt.
Crescendo: **6** frt.

Allegro moderato: Kevés mák megyen egy latra, Van e pénzed „Rajzolatra?“ Kilencz huszas, meg hozzá hat, Tedd-le, tiéd a' „Rajzolat.“

Minthogy minden dolognak van vége, kezd a' dolgot, kedves Olvasó, bölcshez illőleg előlrül, fizess elő ez esztendő végén, ha neked tetszik, **5** pengő forintot, vagy ha nekem tetszik **6** pengő forintot 's aztán váljunk el barátságosan egymástól; ha neked tetszik, őt pengő forintért fél esztendőre, ha nekem tetszik, váljunk el barátságosan egymástól tizenkét pengő forintért egész egy esztendőre: Vagy nem akarsz tőlem barátságosan elválni? — jól van; — fizess tehát **6** pengő forintot, mert ingyen semmi esetre sem el nem válhatunk, sem együtt nem maradhatunk. —

Nagyon szépen kérlek, kegyes Olvasó, fizess! vagy irgalom nélkül meg kell halnod! Ujesztendőre jegyzőkönyvembül kitörüllek az élők sorából; pedig mi szomoru lesz rád nézve, mert tudd meg, jövő évre a' „Rajzolatok“-ban a' patakok csupa drága gyöngyökbül fognak csergedezni; az ártatlan madárkák pedig hajnal' hasadtával majdan tiszta magyar nótákat hangicsálnak; példagyanánt:

A' varju ezt fogja énekelni: „kár, kár!“ hogy nem fizettél a' „Rajzolatkkra.“ a' veréb pedig: „csirip-csirip, csir-csirí, csiricsiri, csirí-biri!“ — mi magyarul azt teszi, ne gondolj vele ha nem érted is, csak tedd le a' hat pengő forintot 's aztán ne busulj; hadd a' szerkesztőt busulni, hogy honnan veszi majd a' sok csiri-biri czikkelyt lapjába.

Ez az élet igen szép: először, ha az embernek esze van és pénze nincs; másodszor: ha az embernek pénze van és esze nincs; harmadszor: ha az embernek jobszeme van 's a' ballal semmit sem lát. A' journalistának mindenesetre két szemének kell lenni: balszemmel ujságiró társára néz, jobbszemmel pedig csillagászi vizsgálatokat tesz az előfizetési egen, példa gyanánt: ha e' földön sehogy sem megy az előfizetés, miképp hegedülte azt el sz. Dávid a' holdviłágban? vagy hány előfizetőt hozhatna decemberben és januariusban gönczölszekere, — értetődik a' „Rajzolatok“ számára, — ha olly nagy volna mint Rottenbiller' fiumei gyorskocsija és mindennap megérkezne?

Ki soha a' „Rajzolatokra“ elő nem fizetett, az szörnyűséges egy Ön! — az iszonyatos Kegyed! — Az nem tudja hányszor járt Adám apánk a' debreczeni vásárra Éva asszonynak piros csizmát és tarka viganót venni; az nem tudja mint készitik a' kolosvári töltött káposztát; az nem tudja mi magyar ujság irók közt a' gyülölség és szerelem; szóval az nem tudja, hogy:

Minden kornak van Istene
'S csak egy-két medve mormog ellene! —

mint példakép' némelly tudós czimborák a' magyar humor ellen. — Hja:

Non cuivis homini contingit adire Chorintum. Hja: halál ellen és szamárság ellen nincs orvosság a' patikában, sem a' tudós társaságban.

Ha észt és Előfizetőt patikában lehetne venni, az ujságirók, főkép így ujesztendő tájban neki rohannának a' patikának, és semmit sem gondolván az eladó ésszel, minthogy mindegyik azt hiszi: neki legtőbb esze van 's mást szamarasz, az előfizetőket kapkodnák el 's a' helyett hogy mint most a' lapokban czivakodnának egymással, a' patikában vesznének össze az előfizetőkön, 's Isten látja bűnös lelkemet alig ha én nem volnék első, kinek egy garasára előfizetőért még haját is kitépnék. — Ha illy előfizetési vásárkor az ember megállana a' patika előtt 's várná mig kijő egy ujságiró ki vagy 15 forintára 's e' szerint 300 garasára előfizetőt vett magának, érdemes volna megnézni, mikép czepeli előfizetőit haza:

Először is: kaputot ez ujságiró nem viselne, hanem ezerzsebü kutkát tömve előfizetőkkel; hosszu 's a' kutkával együtt szinte térdigérő mellényén a' zsebek emeletekre volnának rakva 's ez emeletekből, fő főre halmozva, előfizetők kukucsálnának ki.

Két kezében ez ujsagiró két nagy kendőt vinne, dito előfizetőkkel; 's ha kérdezné az ember: „ugyan mit visz barátom uram?“ bizonyosan azt felelné: „diót karácsony estére;“ pedig ha történetből e' pillanatban egy előfizető menne el mellette, utána kapna, a' kendőt kezéből kiejtené 's csak akkor látná az ember, mint hullanak szét a' bekendőzött előfizetők.

Honalja alatt ez ujságiró levett kalapját tartaná 's most már az elejtett kendőt karjára fűzve, az utközben talált előfizetőket kalapra szedné.

Egyik hónalja alatt ez ujságiró, mint látjuk, kalapját másik alatt egy szörnyű nagy könyvet czepelne, mellyre kitünő nagy betűkkel irva volna: „pro Patria et Libertate“ — („a' Hazáért és Szabadságért,“) 's ha elkérné az ember tőle e' nagy könyvet, hogy olvasná ki belőle a' polgári lét' boldogitó szabályait és fölütné, ugyan kérem, mit gondolnak kegyetek, mit látna benne az ember? — Ez egész nagy könyv nem volna egyéb mint egy nagy üres tok, mellyben az ujság iró a' könnyen hivők' számára egy kis mézes madzagot tartogat.

„Boldogok kik hisznek;“ — szépen kérjük, higyjék el kegyetek, elfogadjuk a' „Rajzolatokért“ a' hat pengő forintot, sőt nem bánjuk ha öt is; — ne sajnálják tehát kegyetek tulajdon maguktól a' boldogságot 's fizessenek elő!

Variatio,
Super eo:

Földiekkel játszó
Égi tünemény,
Istenségnek látszó
Szép talléri fény!
Kit kivesz zsebéből,
Az ujságtalan
'S csillogtat kezéből,
Felém untalan:
Sima száddal mért csalogatsz
Mért nevetsz reám,
Egy pár nap ha itt is maradsz
Elvisz Bagó 's Gyurián.

Kettős áldozat.

Osztatlan éltem én,
Míg gyermek képzetem,
Hogy önnömmé vagyok,
Elhiteté velem.

Osztatlan éltem, míg
Az áldott fény fölött,
Az éji szellemek'
Hatalma nagyra nőtt. —

De jött a' lány felém
'S koromra bút hozott:
Egészen feldúlta
Szívemmel osztozott.

Elmúlt a' vak homály
És láttam szép hazám':
Érette éltemet,
Egészen áldozám.

Véreghi Béla.

Játék sors és sors játék.

Andornak csak húszezer pengő jövedelem hiányzott; 's ez okozta, hogy nem pártolák azok, kikhez derék de vagyontalan atyja halála után következett kellemetlen helyzete nem alami'snáért, hanem olly körbe leendő alkalmaztatásaért kényszeríté folyamodni, hol szép tehetségei ember társai 's hona javára munkálódni tágas tért nyerjenek. De a' szegény elhagyatott, 's csak lélekben dús mindenütt, mint illyenkor szokás, elkésett; czifra szavakba leplezett üres biztatások nem reményt, de keserű fájdalmat csepegtetének szivébe a' világ fogásait nem ismert ifjúnak; 's mint kissebbedett naponkint reménye, úgy növekedének vágyai, mellyek a' szép 's fennséges iránt helyzetéhez képest igen is feszültek, nem hiúság, hanem működhetés forró vágyai; mellyeket csak az nem ismer, ki tompúlt kebellel állatilag akarja életét áttespedni.

Egy lépés vala még hátra, mellyet megpróbálni, 's nem sikerültén a' sors vak játékának magát átadni vala szándéka. Magtalan nagybátyjának hivataláról épen leköszönendőnek, ki boldogabb időkben fijának nevezte, 's vágyait fényes igéretekkel éleszté, esdeklett, ön érzete, csalt reményei, szomorú tapasztalási 's az egykori bóldogabb jövő reménye utáni sajnos emlék szavaival: lenne eszköz őt utódjának neveztetni; de a' pénz alacsony szeretete, a' különben is vagyonos nagybátya alacsonyabb gondolkozás módja, 's a' durva gőg, mi nevetlen gazdagok sajátja, szentségtelen kezekkel tépte össze az atyafiságos szeretet lánczát; 's egy gazdag ifjú nyeré el a' hivatalt, miután a' papucs alatt nyögő 's arra olly érdemes bácsi kedves sógorkája helyett csak kétezer pengő forint kártya adósságot fizetett ki.

Utálattal, az indulatok legrettenetesbje atyafi gyűlölettel lelkében, 's azon meggyőződéssel, hogy a' szegény is boldog, ha van kebel, melly fájdalmát 's örömét megosztani, méltánylani tudja, hagyta el a' nem embert, annyival kevésbé atyafit; 's hogy vad sorsa martalékja 's kétségbeesés áldozatja nem lőn, csak olly lelki erő mint övé, mentheté meg.

De mint az öröm ha tető pontját elérte: úgy a' fájdalom midőn a' bánat kelyhe már csordultig van, szokott ellenkezőre fordulni. Egy reggel, egy reményét vesztettnek álmatlan éjjelét követett kínos reggel dúlt kebellel indult a' szabadba, gondolati azon viszás elv körül lebegtek, mellyet a' világ mások mértéke, iránt többnyire a' külfényen alapit; midőn egy két fogatú kocsit látott felé robogni. Ez is gondolva a' bent ülőt, talán egy azok közül, kik előtt csak az aranyos paszományért, melly inassa ruháján fénylik, bókolunk; 's im a' szél hajtotta kórótul neki bokrosodott lovak egy percz alatt közibök ránták a' veszedelmet nem sejtő kocsist, féktelen szabadságukat használvák rohantak az országuton elé; de egy ügyes ugrás által a' gyeplű-szárakat megkapván feszítő zablájuk segélyével a' szelesedett méneket, mig a' közel munkások segedelemre szaladtak feltartóztatni csak olly el nem puhúlt 23 éves ifjúnak sikerülhetett mint Andor; 's Gróf T** mentve lőn. „Ki kegyed édes ifjú emberem ki egy lelkes nőt özvegységtől, 's négy reményteljes magzatot árvaságtól szabadított meg?“ kérdé nyájasan az ijedtségből lassúdan magához tért gróf.

Andor pirulással nevezé magát.

Gróf. 'S hivatása?

Andor. Szolgálni azoknak, kik pontos 's hű szolgálatot ohajtnak.

Gróf. Kilátasa?

Andor. Sötét mint a' teremtés előtti éj.

Négy hét mult el, 's Andor a' lelkes gróf titoknoka lőn.

Fáradság után nyugalom, borúra derű, milly kellemes hatásúak csak az nem tudja, kinek vagy tompult keble kedvest, 's kedvetlent egy iránt fogad, vagy folytonos jól lét mosolygja körül minden napjait. De Andor egész mértékben érezte mit tesz vész után nyugpartot érni, hol a' lázadt indulatok dagálya lecsilapodik. Ő nem úgy tekinté helyzetét, mint jutalmát kinosan leélt napjainak, 's a' gróf tartozását, — hanem mint alkalmat tulajdoni' kitüntetésire 's hálája megmutatására. Nem mult el fél év, minden kedvelte, tisztelte, nem a' gróf élte megmentőjét, de a' ritka miveltségű ember-barátot.

Érdem méltánylás 's közkedvesség nem elégiték ki keble vágyait, egy teremtés volt az, erény női alakban, a' szép Mari, kinn csüggött az ifju lelke minden édes gondolatjával, őt megnyerni, 's megengesztelni a' kérlelhetlen apát, ki viszonyos gerjedelmöket megtudva, tiltá házából a' szegényt, közölve czélját grófjával, vígan hajtat Ladna-, kedvese lakhelye felé, 's tajtékba állottak meg szürkéi az öreg R** kedvese atyja háza előtt. Kölcsönös üdvözletetek után remény 's kétség dúlta kebellel adja elő útja czélját; élénk szavakkal rajzolja keble hő gerjedelmeit, 's a' boldogságot melly számára csak Marija karjai közt virúl; — a' fájdalmat mellyel a' tagadó válasz sebhetné; 's a' nyugodt kebel édes érzetét, mellyet lánya örömei feldulása megzavarhat. Hijába! a' fennhéjázó öreg ki elég gyáva érdemet helyzettül méreni, 's nem ember, gyermeke szivével kereskedést űzni, hidegen útasitá el Andorunkat; ki zúzott kebellel tére grófjához.

Kettőzött iparral végezte most dolgait; helyzetének naponkint több eddig ismeretlen óldalai tüntek elő; csak munka 's szorgalom szerezhetének lelki éleményt; minduntalan foglalatosságot keresett, nem hogy kiirtsa keblé-ből a' kedves képet, de hogy szüntesse fájdalma égető kínjait, 's feledje a' szörnyet, ki nem ismerve, ismerni nem akarva a' tiszta szeretet bóldogitó malasztját, önkénnyének tulajdon gyermeke boldogságát feláldozni nem iszonyodott. Két év mult el, 's Andor egy uradalom kormányozója lön. Új pálya, új alkalom embertársainak használni. Először is azon falat igyekezett ledönteni, mellyet úr 's jobbágy közt sokszor nem annyira a' földes úr, mint tisztjei igaztalan bánásmódja okozta, de többnyire alaptalan gyülölet emel; ő mint atyját tünteté ki a' grófot jobbágyai közt; a' szolgálatok 's tartozásokra nézve czélirányos szerződéseket kötve, mint egy részről a' jövedelmet biztos lábra álitá, úgy a' jobbágyoknak ipar 's szorgalomra alkalmat nyujta, 's meg tanitá őket azt okosan használni. Igy áradt el rövid időn jóllét, bóldogság a' gróf uradalmán, 's ki ki áldotta a' nemes lelkű igazgatót.

Folyó évi junius 15ik napján hivatalos foglalatosági útra szólitták lelkes Andorunkat; 's utját K** felé vevé hol iskola pajtása N** egyik lelkes megyénk közkedvességű jegyzője lakott. Előre örült mint lepé meg rég nem látott barátját; 's mi kéjözönt varázsol a' viszontlátás boldogitó öröme rokon kebleikbe. A' nap déli utját már meghaladta, vész fellegek tornyosúltak a' láthatáron, az elemek dühöngni kezdtek, 's alig érte el Andor K**t, 's hajtatott be N** udvarába, eső 's jég zápor nem esett, de szakadt.

Ki a' baráti nevezetet nem, mint többnyire, divat szokásból használja; kinek keblét azon édes érzet, melly hason vonzalombul keletkezik éleszti; 's a' rég ohajtott viszonlátás örömeit teljes mértékben felfogni képes: képzelheti mi érzékenyült szivvel sietett Andorunk kedvelt 's olly közel barátja ölelésére, de meglepetését, midőn vélt barátja helyett kedvese atyját találá, csak az gondolhatja, kit feszült vágyai biztos öröm éldeletre sas szárnyakon röptetnek, 's öröm helyett üröm kehelyt kéntelen üríteni.

Mint bűnost zavart vonási: ugy ártatlan tévelygőt álmélkodása egyre kitüntetnek; 's mi előtt Andorunk mentegetést rebegne, kifejté előtte a' konok ősz, hogy N**tol négy hét előtt vette e' jószágot. Életbőlcsesség kedvetlenségünket a' nem szándékos okozó előtt eltitkolni; jól tudá a' házi gazda 's teljesité is; udvari nyájassággal tartóztató vendégét, kit a' dühöngő elemek viharja közé kitaszítni finomság aligha lett volna. Minden kárban van egy kis haszon, 's egy pillantás a' szép Maritól gondolá Andor, édesen jutalmazandja tévedését, ám de imádottja nem vala hon, 's ő vigyázóbb mint sem egy hurt érintsen, mellynek pengése még a' kedvetlen időbe is kiűzhetné; multakat feledni tettetve, szinház, álandó híd, vasút, gőzkocsi 's más tárgyakról folytatott beszéddel mulattatá az öreg urat; enyelegve játszott a' kis Gyulával, Mari testvérével, kit czukor, fige, 's más csemegékkel mellyekkel zsebe kis gyermekek kedveért mindig rakva volt, véle hamar biztos lábra állíták, 's észrevétlenül jött el a' vacsora idő, melly után nyájasan kivántak egymásnak jó éjszakát.

Andor szerelmes, szerencsétlen szerelmes létére is jól aludt, mi pedig úgy-e nyájas szépeim nagy csuda? 's még szunnyadt midőn reggel a' kis Gyula, csemege forrását fölkeresendő, szobájába sompolygott; ki udvariasb mint sem az alvót felcsacsogná, bizodalmasb mint sem magának a' másébéli gazdálkodást tiltaná, mosolygó ábrázattal az alvó felé nyult kis kezével annak zsebébe 's csemege ragadományával egy játék sorsot vont ki, álmélkodva a' czifraságon, 's örűlve kettős nyereségén vígan futott már éber atyjához „'s ni apám de szép kártya" szavakkal mutatá a' jegyet, mellyet amaz akkor tájban kijátszott uradalom sorsai közül fő nyertesnek lenni ismert. E' sors határozta el Andor sorsát. Vásárfia igéretért örömest átengedé Gyula atyjának a' jegyet, ki örömittosan rejté szekrénye fiókjába, alig várva a' most már annyira kedves vendég ébredését; mi végre megtörtént.

A' nyájasságon mellyel a' házi ur éjjeli nyugalmát kedves egésségéire kivánta kissé megütődve, majd, midőn rejtélyes ábrázattal négy szem közti beszédre szólíttatott, álmélkodva követte Andor a' megszelidült apát, ki igy beszélt: „én igaztalan valék önhöz, kegyetlen tulajdon gyermekemhez, ez öntudat 's lányom hervadása, kit bánatja kora sírba viend kínozzák keblemet; megbocsáthat e ön a' balgatag ősznek? ha még Mariját szereti, ha egy szörnyet, melly én valék, atyjának nevezni nem szégyenel; fogadja atyai áldásomat, Mari most Ladnán van barátnéjánál." Csuda e ha örömétől bódúltan rogyott Andor öntudat nélkül már már atyja lábaihoz, kinek addig békét nem hagyott, míg egyezését irásban ki nem adta, az esküvest bár akaratja ellen is Andorunk ostromlására, más napra megigérendő. Grófját tudósítva, nem ment, de röpült a' szerencse fia hajdani kínja, most édene helye Ladna felé, 's a' két órai messzeség végtelennek tetszett. Elérte ohajtása helyét, 's e' szavakkal: „Marim! enyim vagy," omlott kedvese karjai közé; ki mi érzet dagályok közt hallhatá a' történteket 's fogadá kedvesét reménylem elevenebben képzeli szép olvasóném, mintsem rajzolni szükség volna. Más nap korán hajtatott szerelmes párunk haza 's tizenegy órakor, a' helyben lakott Al-Ispánytól nyert engedelem után hit egyesité őket, a' gróf jelenlétében. A' szertartás végeztivel csintalan mosollyal nyujtá a' szerencsés apa kedves vejének boldogsága varás eszközét, a' kétszázezer forintos jegyet, mellyet ez sajátjának ismert ugyan, de állítása szerint, mit a' jelenvoltak is igazoltak, egy régen ki játszott uradalom vesztes sorsa volt; 's a' németűl nem értő apát a' számok ugyanazonsága hozá illy boldogító zavarba.

Most érte el az öreg úr azon pillanatok egyikét, mellyekben guta-ütés szokta az embert kerülgetni, mellynek elháritására érvágás helyett 400 holdat rendelt a' nemeslelkü gróf Andornak; igy jött vissza az elevenség házi gazdánk vérhagyta arczaira, 's háromszori rá húzatás után is alig tudott ki térni az örömapa tánczbol.

VARGA.

Hegyaljai kaland levélben.

(Vége.)

Hol annyi lelkes szép gyűl öszve, hol olly eleven tüzes szemek villannak egymásba, hol minden ajkon mosolyog, minden szem' kristályában fördik, minden fürt' árnyában czikázik, minden kebel' liliomhalmairol nyilaz egy egy Érosz, hogy ne lobbannának ott lángokra a' kebelekben szendergő szikrák! Én azt csudálom, hogy a' szemekből is felsugárzó lángoktól lángba nem borult az egész terem:

— — *Ἔρως δ' ἄρα καὶ Λεπαραίς*
Πολλάκις Ἀφαίστοιο τέλας φλογερώτερον
ἄίθει.

'S ez tán el sem maradt volna, ha a' tüz a' gyors lábak latt el nem tiportatik, vagy a' sok szép közt választhatás lehetséges vala. De semmivel jobban el nem olthatni a' tüzet, mint tűzzel. Tégy bár próbát, barátom! gyuladj, midőn sok szép közt leszesz, lángra egy iránt, 's akkor pillantgass egy másik szépre, meglátod, hogy kebledben eziránt is tűz támad, 's e' két tűz eloltja egymást, 's te üres kebellel fogsz alunni menni nem világosabb képekkel, mint egy hagymázosei. Ah, azon tűz még is, mellyet bizonyos áthato kék szemek, gazdag szőke hajfürtök közűl, általányosan gerjesztének, nem fog könnyen eloltható lenni; mert szép volt a' még gyönge Gizéla, mint a' harmat közt növekedett legszebb rózsa bimbó, melly legkellemesb illatot 's számtalan kecseket rejt ártatlan kebelében, mellyek nem földi kéjre látszatnak teremtetteknek lenni. Ép erőben vándorol tehát e' kis Vesta-okozta tűz f. Austria' kies vidékeire is, 's szelid csillagkint vigasztaló sugárakat lövellend a' kalandor bús szempillanatai közé. — Az egész bálon át különben egy csendes méltóságos szellem urakodott, melly igen természetes volt, miután a' különféle messze vidékekről jöttek 's egymást vagy soha vagy ritkan látók inkább egymást bámulták 's vizsgálták, 's jobban tartózkodtak egymástól, mint hogy igazán összeolvadhattak volna; azért csaknem egyedül a' hangászat volt a' mozgató, 's táncz az egyesitő szer. Milly kár, hogy illy válogatott, tánczra 's szökésre termett teremtések olly szegény hangászathoz valának kénytelenek szabályozni apró lábaikat, 's annyit alkalmatlankodott minden főrangunak egy alacsony tolcsvai tulzó galant, sárga czombú, bunkós lábú görög legény, ki kalmár' létére a' czitrom és krumpli, candirozott czukor és macskaméz, liptai turó és kulimáz, gesztenye és vereshagyma közt nem ösméri a' különbséget. Ez következése az egyenlőség és szabadság' elvének! Szerettem volna e' görögnek megmondani, (tán ki vette volna hibájából), ha az udvariság engedi:

Οὐ θεμιτὸν, Λάκων, ποτ' ἀηδόναν πισσας
ἐρίσδεν.
Οὐδ' ἔποπας κύκνοισι — — —

Senki sem gyaníthatta azonban e' vigalmon a' szűk szüretet a' vidám és derült homlokokon. Az igaz, hogy az ember nagy mester a' titkolásban. De csak ugyan nem volt olly népes e' bál is, millyekre emlékeznek az áldás' éveiben, mikor e' vidéken, e' katlanokban, vígalom zúgott; 's hegyei örvendezés által az egekkel látszottak össz'olvadni, midőn minden úri ház' kebele zengett estvénkint a' muzsika és táncztól. Semmi privát tánczvigalom nem volt az idén e' környéken, ha a' hg Bretzenheim által Patakon adottat kiveszed. Piszkos zsidók és rongyos tótok csoportozának csak a' piaczon Tolcsván sovárogva a' gőzölgő lé, és jó illatot eresztő pecsenyeért, mellyet villára akasztva mutogatott nekik a' kufár, de a' mellyből nekik csak azzal kellett megelégedni, a' mit kiillatozott, vagy ujokra ragadott. A' napi bére egy szedőnek csak 4, a' taposónak pedig csak hat dudek (garas) volt; enni semmi. Pedig barátom! bizony keservesen eshetik napestig illy csekély bérért hajlongani vagy tánczolni, 's minden problémák' leg-

nagyobb problémája: naponkint a' munka' idején élni négy garasból, 's a' henyélés' napjaira is eltenni valamit; 's ugy tartom a' mit munkájáért nem adunk meg a' szegényneknek, megadjuk henyéléseért a' börtönökben, mellyekbe annyit vezet a' szükség' legerősb törvénye. — A' hegyalji szüret Judáskor szokott megindulni; az idén azonban három héttel előbb indult meg. A' Hegyaljaiak a' tőkefajokra haragszanak, 's fejszékkel fenyegetik azokat, török szőlöt vagy krumplit ültetendők helyettek. Három évben nem fizeté már meg a' munkát és költséget a' Hegyaljon Bacchus ur ő nagysága. Őt is okosabbá tevé már honunk szokása, hol kivált nagy úr, mintha az neki derogálna, nem fizet. Bacchus indigena úr is megszünt fizetni rovásait, kivált mióta a' halandók a' papírt többre becsülik az aranynál, 's vizet a' nectárnál.

Ó barátom! ha én mindig utazhatnám egyik gönczöltül a' másikig. De utazásom csak kurta lehetett, 's igy örömem is. Most ismét visszakell kínjaim' katlanába mennem. Ah, hova egykor szivesen mentem, mint vőlegény arájához, most! —! Mért kell az embernek nem csak lelkes társai', hanem még a' hely 's egyéb lelketlen dolgok' rabjának is lenni! — Isten veled Tolcsva, Mád és egész Hegyalja! ti kedves hegyei a' bor' Istenének, 's ti vidám völgyek! Viruljatok, 's hozzatok áldást víg kedvet egész honunkra! Emléketek viditsa szomoru életemet. Köszönöm hogy szivesen fogadtatok. Nem mesterkélt tiszta nedveteket csak azért sem fogom gyülölni ezután, hogy veletek vérséges rokon lehessek.

Szép még is barátom! az élet, ha elkerüli az ember viharait 's zordonabb oldalait, 's felkeresi szebb pontjait! ha benne és vele köröngeni tud fejszédelgésig, és soha meg nem áll, hanem olly szédelgésben marad mindig, hogy észre ne jöhessen.

Orontes.

Az elvek embere.

(Saphir után.)

(Vége.)

A' nő testvér egy két látogatót szivesen fogadna, de Szilárdi ur elvből nem engedi megjelenésöket; mert ő mindenhova szivesen elmegy: de hozzá senkinek sem szabad jöni, és elvből a' látogatók elmaradnak.

Kereszt apának hijja őt egy ismerőse; de elvből nem megy: mert már egyszer volt keresztapa, akkor is a' gyermek meghalt, tehát senkinek sem akar gyilkos keresztapja lenni.

Egy párviadal segédnek hijja oskola társa, de mi őt nem égeti, azt nem fujja, ez elvből nem megy.

Kávéházban ha több czukrot adnak a' fekete kávé mellé, a' felesleges darabokat szépen zsebibe dugja, de ezt is elvből teszi, mert azt mondja: „ki a' feleslegest és keveset megbecsülni és eltenni nem tudja, nagyobbra nem érdemes.“

Ha valamelly jótévő intézetnek nagy úr az elnöke, úgy ő kivonja magát belőle, mert a' nagyokkal nem jó cseresnyét enni.

Röviden Szilárdi egy képzelődő, makacs, egy keményszivű bolond, egyoldalu barát, unalmas ficzkó, egy fás ember, egy fösvény ördög, egy szörnyű fukar uzsorás, egy kegyetlen férj, egy gondatlan apa, — de mindezt elvekből, csupán elvekből teszi.

Isten mentsen meg illy elves embertül minden jó lelkű kereszténytt!!

EGYVELEG.

Bizonyos francziaországi dús fösvény, hogy a' departement-jában szokásban lévő ajtó, és ablak-adótul megmenekedhessék, magának olly házat épitete, mellynek sem ajtaja, sem ablaka nincsen. Tetője mozgékony 's ha házából távozni akar, tetőjét fölemelvén, az alul mint Diogenes a' hordóbul bujik ki.

HIR- 'S DIVATLAP.

KÜLHIREK.

1.) Angliában pénzért mindent lehet kapni, még kész templomot is. Hajóra rakják darabonkint, 's által szállitják Australiába 's más helyekre, hol ismét szépen összerakják. Még szónokot is küldnek, ha kivánják, de hallgatókat maguknak kell szerezni.

2.) Lovagló madár. Livornoban nem régen egy Condor hozta csudálkozásra a' lakosokat a' madár' kiterjesztett szárnya 32 láb. Mintegy 12 éves amerikai gyermek vezetője, és lovaglója ezen madárnak. A' fiatal amerikai tövises, ággal felfegyverkezve nyakára ül e' madarának, vad lármával jelt ad a' felrepülésre. Azonnal felemelkedik a' colossalis madár, 's lassan lassan felrepül. A' szárnyak csattogása hasonlit egy szélmalom zugásához. Bizonyos magosságtul kezdve mindig sebesebben repül, mig a' kék égben csak egy kis pontnak látszik. Most ha bátor kis gazdája megint le akar ereszkedni, feje pupját repülő lovának megszurogatja, 's a' madár mint egy jol betanult nyerges ló, engedelmeskedik, 's azonnal lassan a' földre ereszkedik! A' költőknök igen jó volna illyen madárra szert tenni, hogy igazán a' levegőbe röpülhetnének!

HIRDETÉSEK.

Egy macska, ki több válogatott uri házaknál szerencsés egereket fogdosni, e' végre egypár üres oráját a' t. Uraságoknak ajánlhatja. Az egérbirtokosok bérmentett leveleiket hozzá imigy czimezhetik: Czicza kisasszonynak Post-restante -Pesten.

Egy magyar Iró, ki egy szindarabot irt, egy német irót keres, ki szindarabját németre forditaná', hogy ő németbül ismét magyarra forditva, szinpadra hozhatná.

Egy fiatal kisasszony, ki egy uri háznál 23 évig, egy másiknál pedig 32 évig mint társalkodóné volt, egy házas urnál kivánna helyet kapni.

Egy német szótár, különös bejárással a' forditó részére, szabad kézbül eladó.

Több tőke pénzt, nagyobb és kissebb kamatokkal, akár mikor felveszek.

Könyv és mű ismertetés:

Czigárok: kézi könyv házi körülményekben 4 éves gyermekek számára.

Nincs több igazi szerelem: tapasztalási könyv, egy 8 éves gyermek kézirataiból.

Csak szemtelennek kell lenni, tanitási könyv az ifjak számára.

NYILATKOZÁS.

Tudomásomra esett hogy némelly honosim azon gyanúban vagynak, mintha Dunaparty név alatt én irtam volna a' „Hirnökben" kijött játékszini hireket 's különösen a' Schodelnéről észrevételeket. Legkisebb gyanú eltávolitására is kénytelen vagyok kinyilatkoztatni, hogy én „Dunaparty" név alatt sem a' Hirnökbe, sem más hirlapokba soha sem irtam.

Fogarasi János.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő* 1839*d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 *frt., képek nélkül* 5 *frt pengő; helyben ugyan illy módon* 5 *vagy* 4 *frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől első kapu, harmadik házban, a' szerkesztőségnél.*

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Pest

Decemb. 27kén

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben félévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

RAJZOLATOK

A'

TÁRSAS ÉLET

ÉS

DIVATVILÁGBOL.

1838.

51dik szám.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. postahivatalnál.

Negyedik év'

Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke.

Második fele.

Adélhez.

Láttam ablakom köréből
Szép virág füzért legények
Karján, csókok röppenének
Minden rózsakelyh öléből.

Láttam a' tavasz himezte
Rét virági közt Adélt,
'S ő a' rózsa kis füzért
Ismeretlennek kötözte.

Lányka, lányka nem reményled
Hogy füzére4 más karon
Jég kebeltől hervadjon,
'S véle hervad el reményed.

Az álomkép.

Nézd a' sír felett az álom
Lepte bibor ajkakat,
Mint a' nyári regg ha ránk az
Éj ködéből felfakad
Olly vidámok, ah, de nálok
Hő kebelre nem találok.

Felriadt, 's a' kín csafarta
Köny rebeg borus szemén,
Mentsd meg őt e' sír-veremből
Szívszakadva szól felém
'S itt a' lányka össze rogyva
Húll a' gyászos sírhalomra.

Lányka álom képed tán a'
Multkor' édes napja volt,
'S felriadva nem leléd meg
Ezt, 's az érted hamvadót.
Elhunyt Endre 's véle bájod
Túl a' siron feltalálod.

Az én édenem.

Itt fukar kezek kitárva
Kincsekért
Várnak, gyenge tettekért fény
Lepte bért.
Ott, a' büszke, felleg várért
Itt a' nő
Égi lényekért sovárog,
'S nem lel ő.
Én mind mi jó, bájos 's minden
Édenem,
Egy értem hevült kebelbe
Fellelem.
Rám a' fellegtelen sötét
Kékes ég,
Ilka bájtekintetedből
Csillámlék;
'S ha kebled hevétől olvadt
Lángsugár
Szál felém, az est csillag rám
Barna kék szemedbe vár.

HAGARA.

RAPSODIA A' CSÓKRUL.

1-ső

ÖSMERETSÉG A' SZINHÁZBAN

VAGY:

A' HÁROM CSÓK.

A' csók az a' szerelemben, mi a' világba lepés az életben; mig elvonulva az emberek' társaságátul csak magunknak, 's tanulmányinknak élünk, nem ösmérjük az élet' kéjeit, még nem csókoltunk, nem ösmérjük a' szerelem mindenható hatalmát. — Ah szépeim! a' csók egy fontos valami a' szerelemben, higyék

ezt kegyetek, mert én tapasztalásbul beszélek; a' csókban egy titkos magnetismus van elrejtve, melly mint szikra gyújt és tettekre lelkesit, — ezt évezredek tapasztalásai igazolják.

De nem akarom kegyeteket a' csók történetével untatni, nem elmondani milly fontos szerepet játszott a' csók a' világ történeteiben, milly különbféleképp' csókolnak a' világ minden nemzetei — nem akarok lélektani vitatkozást tartani, ama befolyásrul mellyet a' csók a' lélekre gyakorol, — nem physicai leczkéket a' csók különbféle hatásirul — nem, én másrul fogok beszélni.

Leirom a' csók mindenható hatalmát, — mit mielőtt tennék elmondom, milly fontos szerepet játszott a' csók éltemben, Szépeim! Én csak 3-or csókoltam, ah de ezen 3. csók felért a' világ minden kincsével. —

'S a' leány, ki e' 3. csókot adá, szép volt, mint a' kelő hajnal, vagy mint a' viruló kikelet első rózsája, — én őt legelőször a' szinházban láttam.

A' mult tavaszon egykor Romeót adák, a' zajgó tömeg engem is magával ragadott, beléptem a' szinházba, szemeim végig futák a' tarka sokaságot. — Szemközt velem egy föld szinti páholyban csuda szép szöke lányka ült, szemeim emlény szin' szemeivel találkoztak.

Ah! de milly szemek voltak ezek, belőlök hegyes nyilak röppentek szerte, egy nyil szivemet találá, — nyugalman, szabadságom oda volt; én őt szerettem, héven, forrón, mint csak egy juratus szerethet. Mint kőszobor állék, szemeimet bájhatalmú arczára függesztve, 's ah, üdvök üdve! az ő szemei is rajtam csügöttek; — egy pillanatot löveltem felé, mint déli nap heveset, mint szendé hold fény epedőt, — ő ezt észrevette, 's rózsapir borítá arczáit, szemeit erővel süté le, de hasztalan; alig múlt egy pár percz, azok ismét az enyimekkel találkoztak.

Éppen Romeo éneklé szerelmi kinjait, én kezemet szivemre tartva sohajtoztam, ő megértett, 's kicsin kezeit önkéntelen emelé kebléhez.

Most többet merészlettem, páholya alá vonultam, úgy hogy ülve nem láthatott, — 's szépen csak hamar felkelt, 's mintha valamit keresne, vizsgálá a' földszinti tömeget, — igy ismét láthatott — ah! mi volt ez, ha nem jele annak, hogy látásom kedves előtte, hogy sohajim' észrevette, hogy szeret. —

Másnap ismét szinházba mentem, szépem is ott volt, szemeink ismét találkoztak, ma már nem süté le olly félénken az övéit, olly gyakran nem pirult el, 's még szivem hallhatólag dobogott, szemeink mintha egyetértenének egymásba tapadtak. —

Játék szünet alatt, egy rózsa esett le szépem' páholyábul, mellyet én gyorsan tűztem keblemhez. Ő észrevette, 's szemei öröm szikrákat löveltek. —

Játék végével mint őrült rohantam az elő csarnokba; szépem 's anyja egy bérkocsiba ültek, én egy ugrással a' bakon valék.

Másnap szokottnál csinossabban öltözve, a' helyett hogy cancelláriánkban irtam volna, szépen háza felé sétáltam, ők földszint laktak, ablakja nyitva volt, 's a' rostélyzat között pohár állott, tele illatdús virágokkal, — én kiloptam a' bokrétát. — Egy óra mulva ismét ablakja felé sétáltam, — ő himezett, a' virágok keblemhez valának tűzve, — ő észrevette 's elpirult.

Az nap nem mentem szinházba, — reggel ablakja felé sétáltam, mellyben ma csinos virág fűzér volt, — ezt is elloptam, rózsák, kék emlénykék, 's vérpiros égő szerelmek valának, egybekötve zöld szalaggal. — Ah! ez szerelemvallás volt.

A' jövő nap volt a' terminus' végsője, én Pestet elhagytam, még csak nevét sem tudva kedvesemnek, melly után tudakozni nem engedé nevetséges szerénységem. —

Honn semmi kedvem sem volt, szülőim 's barátim csudálkozva suttogtak egymásközt, nem tudván megfejteni szokatlan komolyságomat. — Hetek multak el, — 's kedélyem naponkint komorult, egy reggel P** táblabirótul levelet kaptam, mellyben meghitt búcsú napra jószágára; — nem volt semmi kedvem

menéshez, de P** urat rég ösmértem, mint vígkedvü, vendégszerető urat, 's azért elszóródást remélve átrándultam hozzá.

Midőn oda értem, mind templomban valának, csak a' házi úr volt oda-haza, ki szokott jó kedvével fogadott, 's sokat beszélt a' templomba ment szépekrül, — kikkel én nem sokat gondoltam, — ah! mert szépem nem volt köztök, őt látni nem volt reményem.

Mire átöltöztem ebédre csengettek, 's P* ur csak az asztalnál mutathatott be szép vendégeinek, 's ki irja le bámulásomat? — a' páholyok angyala, szinházi szépem, a' vendégek közt volt.

Majd hogy lábaihoz nem borultam, mit azonban ennyi ember előtt nem tehetvén, csak szemeim jelenték hódolásomat, örömemet, — ő észrevette 's elpirult. — Helyet foglaltunk, engem házi gazdánk a' szép H** Mari (volt neve) mellé ültetett.

Ah, mit nem éreztem ekkor? — de érzetim' tömege mellett, ajkaim nem voltak képesek csak egy szót, egy nyomorult hitvány szót dadogni, ismét csak szemeink beszéltek, 's ezen titkos beszédmódba, egy boldogitó kimagyarázhatatlan varázs volt elrejtve. —

Igy ültünk szótlanul egymás mellett, még a' társaság' többi tagjai vigan csevegtek, főkép a' vigkedvü Börner, egy a' vidéken letelepedett, austriai származásu őrnagy, ki bár, alig törve nyelvünket, kifogyhatatlan volt tréfáiban, — ebéd vége felé felemelé poharát, 's azt a' házi urra köszöntvén, tréfás pathossal e' rimet szavalá:

„Auf die Ggesundheit dessen, vas sich liebt, —
Und dabey den Nachbarn ein Küschen giebt."

Mari elpirult, én szinte félig midőn néhány ifjak, csak ugyan fogadván Börner szavát, csókot loptak szomszédnéjok' ajkirul; — kik eleite védték magokat, majd engedve a' közkivánságnak pirúlva nyujták csókra ajkaikat.

A' sor reám is került, — dobogó szivvel hajoltam szépemhez, — egy percz, ajkaink egybe tapadtak, ő a' csókot halkan viszonzá. — Megvolt hát, mit nem is reménylettem, az első csók, ezen legfontosabb lépés a' szerelemben, elcsattant ajkinkon, 's sziveink a' csók mindenható hatalma által észrevehetetlenül forrottak egybe.

Ah — szépeim! ki ne ösmerné az első csók mindenható varázsát? — ah! az első csók valami felséges, ki azt kivivta, az már levívta, a' szív első gátait, elfoglalta az ellen védlő határ széleit, 's ha használni tudja győzedelmét, rövid idő mulva mint győző fogja lobogtatni zászlóit, a' szívnyugalom romjai felett. —

Az első csók minket is felbátorított, vigak valánk, mikint csak boldog szerelmesek lehetnek, osztoztunk a' közkedvbe, 's én minden szépet, 's hizelgést, a' mellyet csak tudtam elmondtam szépemnek, ő mosolyogva hallgatott, 's ha kezeink találkoztak, egy gyöngéd szóritását érzém hófehér kacsóinak. —

Délután játszani kezdettünk, — nálunk a' zálogosdi még nem ment ki divatbul, mi is ahhoz fogtunk. — Ekkor látta volna a' szép olvasóné a' jelenlévők arczait, egy rész, melly nyerni remélt vidoran mosolygott, mig a' más rész, melly vesztéstül remegett redőkbe voná homlokát, én örvendtem, mert táplált a' remény, hogy Marimtul még egy csókot nyerendek. —

'S reményem létesült, szépem kútba esett a' szerencsés szabaditó én valek, 's egy csók mint nectár édes lőn, a' szabaditásért jutalmam, majd én estem egy mély tóba, 's Mari ajkai mentének meg a' vizbe halástul.

Azonban kedvem csak hamar elmult, egy más ifiú kávét édesitett 's az ármányosnak olly keserü volt kávéja, hogy csak Marim negyedik csókjára veszté el epe izét. — Mari nem örömest csokolta őt, 's minden csók után egy engesztelő pillanatot lövelt felém, 's én mégsem nyughattam, 's áldám azokat, kik e' balga játékot kiküszöbölték divatbul. —

De mit is ér, az illy játék? az embernek mindenkit még a' csufot is kell csókolni, 's ha mindjárt kedvesét csókolja is, olly vigyázva, olly hidegen kell tenni, hogy szinte a' szív fáj bele; — szóval az illy játék csók, hasonló a' tantusokhoz, mellyek mind pénznek néznek ki 's még sincs értékök, — illyen a' jaték csók is, — csók, 's még sem az, mert azon boldogitó üdv, melly a' szerelmi csókban rejtezik, távol van az illy játék csókoktul. —

Igy hát 2 csókot kaptam a' nélkül hogy igazán csókoltam volna, de ez is nem sokára megtörtént, — játék után a' kertbe sétáltunk, én Marit kisértem, lassankint elmaradtunk a' többiektül, 's a' fák sürüjébe léptünk. — Mari egy gyeppadra ült, én mellé, — szó szót váltott, — az alkalom kedvezett, — én megvallám szerelmemet: — szépem elpirult 's távozni akart, de karjaim vissza tarták, vallomásomat ismétlém, — ő habozott, majd „igent" rebegett, — 's egy csók a' harmadik, 's még első csók lőn boldogitó jutalmam. —

R—Y GUSZTÁV.

HIR- 'S DIVATLAP.

PESTI HIREK.

1.) A' magyar szinház három tagja: Szigligeti, Fáncsy, Egressy G. előfizetési felszólítást hirdetnek illy czimü gyüjteményre: „Pesti dráma-füzér" hazai 's külföldi virágokból. Tartalma: 1.) Eredeti drámai művek; 2.) Külföldi classicus szinirók forditott müvei: 3.) E' szinmüvek kritikai ismértetése; szintervi 's öltözködési jegyzetekkel. E' dráma-füzér meg fogna jelenni évnegyedenkint egy-egy kötetben, 10—12 iven; minden kötetben legalább egy eredeti szinmű, 's egy kötet előfizetési ára 2 frt. pengőben. Az első kötet jövő pesti Józsefnapi vásárra okvetlenül megjelenend.

2.) A' hires Moralt nevü testvérek, hangászok Münchenből, kik jeles quartettjeikkel mindenütt igen kitüntek, legközelebbi napokban Pestre váratnak, hogy a' pesti közönségnek is e' virtuóz testvérek hangász műéleményt nyujtsanak.

3.) Mint igen nevezetes újitást a' közszorgalomban említhetjük, hogy egy bécsi nagy kereskedőház vállalkozásából, egy részvény társaság olly czélbul alakult össze, hogy Pesten gőzmalmot épitsen. E' részvénytársaság' tőke pénze 200,000 pengő forintbul áll 's egy részvény 100 pengő forinton adatik. Igen sokat reménylenek e' közhasznu vállalatbol.

4.) Az idei pesti kalendariomok vetekednek egymással jóságban, bőségben, tárgyak változatosságában 's érdekességében. Igy, igen ajánlja magát Trattner Károlyi' „Hazai Vándora," az érdemekben megőszült 's boldogult Kulcsár Istvánnak mellképével. Legbővebb 's legtömöttebb ez idén is Landerer „Honi Vezére" e' vezér szinte mint Landerer' német kalendarioma: „der Pesther Stadt- und Landbote" hasznos, mulattató, érdekes. Közszükségü igen bő közleményei, felette nagyon ajánlják mind a' kettőt és pedig minden rendü 's rangu olvasóknak.

5.) A' jövő farsangi bálok Budán, előre is igen sokat igérnek; a' báltermeket a' budai német szinház igazgatója bérlette ki 's ujonnan disziteté.

5.) Pesten e' napokban egy igen furcsa érdekességgel biró lopás történt. — A' magyar király vendégfogadó kávéházából egy uri ember köpönyegét, egy uri tolvaj elcsente 's e' csenész gavallér uj köpönyegével a' korona kávéházba ment billiárdozni, 's köpönyegét szögre akasztá; — onnan azonban egy hasonló szép mesterséget üző tolvaj azt magára vevé 's egész parádéval éppen akkor lépett a' magyar király fogadó kávéházába midőn a' lopott köpönyeget keresték 's midőn róla levennék, erősen állitá hogy ő e' köpönyeget nem innen, hanem a' korona kávéházból lopta, hol aztán a' rendőrség, a' billiárd mellett, az eredeti tolvajra is ráakadt. —

ISMERTETÉS.

A' tüsszentés is muzsika? Jutalom kérdés a' természet vizsgálókhoz.

A' tolvaj: kézi-könyv szerkesztők, és szerzők számára.

DIVATKÉP 25.

Felkötös selyemszövetbül, kurtakabát bársony gallérral.

Előfizetési felhivás.

Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felkérni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől első kapu, harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt.

Pest — **1838.**

Decemb. 30kán — 52dik *szám.*

RAJZOLATOK
A'
TÁRSAS ÉLET
ÉS
DIVATVILÁGBOL.

Megjelen e' divatujság hetenkint 2szer. Helyben félévi dija 5 frt., egész évi 10 frt. Postán 6 és 12 frt. pen.

Előfizethetni kígyó utczában Sebástiány házban 390-dik szám alatt. És minden csász. kir. posthivatalnál.

Negyedik év' — Szent a' Törvény! szent a' Béke! Ez legyen Hazánknak éke. — ***Második fele.***

Imre és András.

I.

Hír röpül szét a' hazában
Bús, halotti szárnyon:
„Ősz királya a' magyarnak —
Béla, már halálon.“

'S méhrajkint gyűlnek össze
Gyászos ágya mellé,
Hogy reájok még utolsó
Áldását lehelné.

Kettőn a' sok közűl meg áll még
Tördelt szemsugára,
'S ime! ez hozzá egyenkint
Vég intő tanácsa:

„Imre! édes, drága gyermek!
Mondom újra néked, —
Rád hagyom teljes jogával
A' királyi széket.

Légy e' honnak hű királya,
Nemzetét szeressed;
Nagy tettekben hős elődid'
Példáit kövessed.“ —

„És te András! szinte kedves,
Szűm-szerette magzat!
Évesebbnél hagyd maradni
A' fensőbb hatalmat.

'S bárha nem levél király is,
Rád szép pálya nyílik;
Benned a' keresztnek világa
Büszkélkedve bízik:

Menj! a' szent föld' szent vidékén
Zsarnokló pogányra,
A' keresztnek csúfolóját
Hányd kardod vasára.

Oh ne engedd a' pogánynak
E' helyt szennyesítni;
Tedd meg, mit nekem halálom
Tilt már végbe vinni!“ — —

Szólott — 's lelke égi fénynyel
A' porból kiszállott;
És utána mindörökre
Ajka zárva állott.

II.

Mint kőfal, áll megrendületlenül
András' hatalmas tábora;
Fölötte dörgve száz villám repül,
És hull a' felhők zápora.
A' barna föllegek vészt jóslanak, —
Az ég lakói, fönn haragszanak.

Boszú ül a' vitézek' arczán
Várván a' harczi jelszavat,
Hogy vér folyjék a' rétek' árkain,
Mikint zugó vizáradat.
Oh mint szeretnék fölmészárlani,
Ki ellenök' merész volt állani!

És ellenökben Imre serge áll,
Kicsiny erőtelen sereg,
Melly egy csörgő folyamnak partinál
Az égbe hő imát rebeg;
'S mig itt a' nap lövelli súgárát
A' kis serget szivárvány fogja át.

'S midőn a' szent imának vége lett,
Reszketve szól egy ősz vitéz:
„Uram! Király! kiméld meg népedet,
Bár értted vért is ontni kész:
Mit fogsz csinálni e' maroknyival,
Ha majd a' nagy csapat rád rival?!"

„Vitéz! nem kell tagadnod, értelek,
Féltek csatára szállani;
De érzem, milly igazság teljesek
Szavad' fontos tartalmai:
'S tanácsod e' kebelben helyt talál,
Mellyet te ujra most fölszaggatál!

Oh! nem teszem, hogy honfi honfiba
Merítse gyilkos kardjait;
Nem aljasitá még el annyira
A' fény szivemnek vágyait:
Hogy nemzetem vérén ált jussak el —
A' félelem környezte trónra fel.

De azt sem engedem, hogy jogtalan
Bitorlja másnak szent jogát,
'S szennyes kezekkel dúlja untalan
Örökség szülte birtokát. —
'S légy velem, oh! egek' dieső Ura!
Mig hű szolgád kivánt czélhoz juta."

Igy szól nemes boszúval arczain
A' tiszta, jó keblü király,
'S nem hagyva semmi fegyvert tagjain
A' harczcsoport közül, kiáll:
'S kezébe, mint Áron, veszőt vevén,
Magas méltósággal továbbra mén.

Agyának ingatlan határzata —
Elérni András táborát,
Ha véle lesz segélő angyala,
Kinek szentelte szép korát;
'S midőn a' harczi sorhoz ér magán,
Illy szókat ejt ki bátor ajkán:

„Saját királya ellen majd ki fog,
Meglátom én, boszús kezet!!"
'S egy kézben sem moczczan meg a' gyilok,
'S egy kéz sincs, melly meg nem mered;
És mint nap, a' sötétség' leplein —
Utat nyit a' félemlők rendein.

Elérve András' sátorát pedig —
Bátran ragadja ott meg őt,
'S miglen keményen megkötöztetik:
Melléje rendel őrizőt; —
'S dicsőség sugározta ajkirol
E' mély szavak' beszéd-patakja foly:

„Szép vitéz! kezembe' vagy már;
Reszkess, oh te gyáva!
A' ki illy homályt boritál
E' szegény hazára!

Szégyeld, szégyeld gyáva lélek!
Szégyeld tenmagadban —
Mit tevél 's mivé levél im!
Józanabb korodban!

Emlékezzél vég szavára
Üdvözült apánknak;
'S marjon kínos öntudatja
Lelked' bünsorának:

Mert te megszegéd a' szent szót,
Czélját eltiportad;
És a' hont, ah! ezt kimondani —
Már valóm is borzad,

A' hont, mint egy ronda féreg
Dúlod belsejében —
Még alig nyugodhatott el
A' dicső hamv sírfenéken.

'S a' pogány népnek helyette, —
Nem gondolva ezzel —
Tenkirályod ellen állsz-ki
Bünmocskos kezekkel.

És a' közjó' csillagát igy
Nem félsz elborítni,
'S honfi-karral, honfi-vérrel
Béhomályosítni;

Hütlenné tevén a' trónhoz
A' nemzet' nagy részét,

Csak hogy nagyravágyó lelked'
Rút czélját elérnéd.

Ah illy tettek bűntetlen
Nem maradhatandnak:
Nem vagy méltó látni többé
Súgarát a' napnak.

Börtön néked és sötétség,
Nem királyi pálcza;
Égnek 's honnak, ah! ott várj
Szörnyű boszujára!"

'S midőn kötözve Kheene vár felé
Fegyver között kisérteti: —
Bocsánatért a' jó király elé
Lehúllnak András' hivei;
'S a' merre csak tekint a' nagy vitéz,
Szeméből kegyelem' sugára néz.

III.

És szelid örömlepel takarja
Újra a' Hon' szép egét:
Békeangyal messze elzavarta
A' párt' fátyol-föllegét.

Mert az ég, a' szent ügyért vivókat
Nem hagyá még el soha;
Míg az aljas tettre czélozókat
Sújtá vészes ostora.

Pájer Antal.

KÖTETLEN BESZÉDEK
KÉT KÖTETBEN ÚJ BEKÖTÉSSEL.

I. Kötet.
FURCSASÁGOK AZ ÉLETBŐL.

§ I. Lirum Lárum
Phantasia fényes délben.

A' mostani olvasott világnak nem kell bőven, kimeritőleg semmit is adni, mert az untatná, hanem mindennek csak a' nevét, czimét kell megpendíteni 's az olvasó aztán maga kifejti magának, 's elgondolkodik rajta, és teremt magának jobbat, szebbet, mint az eredeti. Az emberek kivált a' szerelmesek holdvilágnál szoktak ábrándozni, egy kedves tárgyrul, a' szerelemről, az ó és ujság irók pedig az előfizetésekrül kivált most uj év tájban fényes délben, hogy a' sok keserüség mellett egy kis édességre is szert tehessenek p. o. egy kis tormás csukára bőjti napon. Mások a' kiadásrul, sokan a' bevételről; egyik uj évi ajándékrol; másik a' bekövetkező farsangrol; harmadik a' házasságrol, negyedik feleségről ábrándoznak, és igy mindegyiknek van maga gondolkodási tárgya e' phantasia világban.

Éppen Adám és Éva napja van ma. t. i. azon nap mellyben Éva teens-asszony az almát megette, természetesen mindjárt is rosszul lett tőle, 's az ebéd elmaradt. Ádám apánk pedig meg kell jegyezni doctor volt, még pedig a la Prisznicz vizzel szokott gyógyitani, 's Évának a' forrásbul tiszta vizet hozott 's azzal enyhiti felesége kinjait, mit a' tiltott gyümölcs okozott. Csak öt óra mulva lett jobban, 's az ebédhez ültek a' mákos laskához, innét van hogy mai napig, Ádám és Éva napján, soha sem esznek 12 órakor — hanem mindig délután, 's a' többi közt az egész világon mákos laskát. —

Oh, ez átkozott rosz szokás, most fényes délben kell phantasiámat kibocsájtani a' mézes mákos laskára, 's egész öt óráig várakozni, mig e' lelkem ideálját megnyerhetem, 's ezt mind Éva asszonynak köszönhetjük! Képzelem Ádám is milly nehezen várta az ebédet, de egy szép asszony kedviért mit nem tesz az ember; 's mi volt a' köszönet? Ádámot jól megszidták, hogy ő rosz doctor, nem tud jól kurálni, télen olly hideg időben még hidegebb vizet adott szegénynek, ugyvan, a' doctorokat az egész világ, azaz nagyobb része — nem tiszteli még az Irók sem, sem a' mostani sem a' régí időkben: mit mond Virgil Aeneid. II. könyvében: Quid tibi cum medicis? Dimitte

Machaonas omnes; és Quinitilianus még kevesebb tisztelettel volt a' doctorok iránt, midőn ezt mondá: Fato vivimus, languemus et morimur, medicina quid praestat? hát Seneca mit mond:

Quid quid patimur mortale genus
Quid quid agimus venit ab alto.
Non illa Deo vertisse licet
Quod nexa suis currunt causis.

És még Petrarca is V. Clemens pápát figyelmezteté betegségében egy sírversre: Turba medicorum perii, 's hogy óvakodjék a' doctoroktul. Az Egyptombelieknél nagyobb tiszteletbe voltak a' doctorok. — Cyrus, Julius Caesar gazdagon ajándékozá őket. Látni innét hogy minden csak a' tisztelet és pártfogás által jöhet virágzásba, azért 's a' t. értetődik. — Legszebb nota a' banknota, ha csak öt pengő tactusra szól is uj évi ajándékul. Most milly örömest vigyáznék és olvasnám a' tactust öt óráig.

De hová botorkálok phantasiámmal? csak már öt óra lenne; ó, Ádám és Éva napja, rád emlékezem egész esztendőben, hogy igy kell az embernek csupa phantasiába eltölteni félnapott!!

§ 2. Egy urfi ajánló levele.

Mi mindnyájan alólirtak, becsületes polgárok, kávések és játék házak bérlői és tulajdonossai, N N urnak adjuk kezünk irásával és pecsétünkkel erősitett bizonyitó levelünket, hogy ő nálunk éjjel-nappal, egész esztendő által mindig, mint tisztességes becsületes korhelyhez illik, dorbézolt, részegeskedett és tivornyázott; kitanult játékmester; minden csalást jól ért; pallérozott finom rászedő és e' végbül ajánlhatjuk akár micsoda illy társaság fejének. Játszik akármi féle kártya és billiárd játékot; nagy szelet tud csapni; a' világot zavarni, ha t. i. pénze van. Egész egy hétig nem alszik ha kell csak nappali. — Vásárkor a' tapasztalatlan vidékieket szépen játékba tudja huzni és legutolsó arany gyűrüig megfosztani. Személyes leirása: baraa, sovány, halovány, sápadt, szemei kidülvék, lábai vékonyak, gyengék, különben mindig tisztán jár, ruhája uj, csinos, inkább koplal, hogy sem ebben hátramaradást szenvedjen 'st. b. 'st. b. (P. H.)

Aláirások.

§. III. Comoediás kutya.

Egy Angol ujságban ezeket olvashatni:

„Egy jól nevelt comoediás kutya ki igen sok szép és közönségesen elismert tulajdonokkal bir, 's kit tulajdonosa színi mutatmányokra tökélletesen kimivelt, ugyannak részére most valamelly szinháznál illő alkalmazást keres. E' négy lábu müvész jeles tehetségeiről szolgáljon bizonyságul az, hogy szükség' esetében oroszlánt is képes játszani."

§. IV. Kié a' köpönyeg.

A. szép köpenyegbe megy az uteán. **B.** Leveszi erővel nyakáról 's elfut. **A.** feladja a' törvenyszéknek, elhozza házi családját bizonyságúl, hogy a' köpenyeg az övé. **B.** elhozza hamis tanuit, azok ellenébe teszi; szabót kivel csináltatta, és egy posztó kereskedőt kitől a' posztót vette; már most fiscalis ur kié a' köpenyeg?

Még egy kérdés. X és Y elmentek egy urhoz kinek sok szép könyvei voltak olvasni. Más nap egy könyv hibázik, X szokása szerint egy könyvei szebébe csusztatott; de ő tagadja, és Ypsilonra keni, ez pedig Xre; bizonysága egyiknek sincs — ki vitte el a' könyvet?

II. Kötet.

Előkészület az ünnepekre.

Most senki sem olvas ujságot, mert kedvesebb tárgyal van elfoglalva, mákot törni, diót tisztitani, oh milly örömest tenném én is mindezeket inkább mint azt leirni, de meg kell tölteni a' lapot pedig jól tudjuk, hogy senki sem olvassa el, jól tudjuk azt is: minthogy most mindenütt kalácsot sütnek, ez utolsó lapot, mint legközelebb kézhez esőt, kalács alá fogják használni, 's azért Isten neki hijába irnánk

akár milly szépeket is csak a' tűz áldozatja lenne. Most mi is előkészülünk az ünnepekre 's le tesszük irótollunkat, majd ha vége lesz az ünnepnek akkor megirjuk, hogy mulattunk; hány diót nyertünk; mit kaptunk uj évi ajándékul; mit küldött a' Christkindel és a' többi 's ezt a' többit is elmondjuk 5 vagy 6 pengő forintért. D—n.

Színészet.

Decemb. 19-én „bájital" vig opèra jött szinpadra, mellben a' betegeskedése miatt, már rég nem látott kedvelt Schodelné assz. (Adina) gyönyörködteté az igen nagy számú közönséget. — 20-án „ABA" eredeti szomorú játék 5 fvsban először adatott. — A' Péter kormányával elégületlen magyarok Abát Lendvay) kérik-meg királynak. Alig egyezik-meg kivánatukban, nehányan azt kivánják, hogy Vazul gyilkosain engedjen bosszút venni. Aba, hogy a' királyi székre juthasson, mi legforróbb vágya, kérelmüket igenli. A' boszúszomjasok eltávoznak. Aba, leánya Judit (Komlóssy Ida) kérelmére, szabadon ereszti Bue 's Buknét. Ez utóbbit hasonlag királyul kértek ugyan azok, kik Abát, és ugyan azon föltétel alatt; de nem fogadta-el. E' közben Viske, Toizlán és Peczli a' Vazul gyilkoltásában részeseket halomra öldösik; közöttök Gizelát, Sarolta Aba nejének nővérét is. Sarolta, ki férjének trónra vágyását soha sem helyeslé, e' méltatlanságon elkeseredve Abát odahagyá gyermekeivel együtt. Aba, hogy koronáját biztositsa, Buét és Buknét száműzi. Ezen tettével sok Magyart elidegenit magától. Henrik császár (Szilágyi ur) Péter ügyeért, ki elüzetve Albert herczegnél, sógoránál, keresett védhelyet, táborba száll: de megértvén a' magyarok küldöttségétől, mellynek feje Dezső (Egressy G ur) győri főispán volt, hogy Péter nem kell nekik, hanem Buknét akarják királyul, visszamegy. Aba — Iván (Szigligeti ur) által értesittetvén az ellene forralt összeesküvésről, Győrbe robog, 's midőn Dezső asztalánál (kihez Sarolta is folyamodott, hogy monostorba vinné,) az uj király, Bukne javáért innának — a' terembe lép; Buét 's Buknét, kik mindketten Aba leányába szerettek, börtönbe záratja; Dezsőt, mint pártost, lefejezteti, nejének pedig azon kinos választást engedi, hogy vagy gyermekei nélkül távozzék monostorba, vagy őt kövesse. Az érzékeny keblű anya az utósót választja. Judit Buének szabadságot eszközölki atyjától: Közben a' naponként több kegyetlenségre fajult Aba ellen uj lázadást koholnak, mellynek Iván által nyomába jövén, a' békétlenkedőket (számra negyvenet) karóba vonatja, Buknét pedig szalmával koszorúztatja-meg. Bukne feddő szavai felindítják Aba keblében a' lélekismeret furdálását, és parancsot adva, hogy Buknét holtnak hirdetvén, zárják-el örökre a' világ elől, Csanádra robog, magát megkornáztatandó. Csüggedt lélekkel tér onnan vissza; mert Gellért püspök megjósolja neki, hogy uralkodása harmadik évében ellene támad a' boszú pallósa. A' visszatért elől gyermekei futnak: neje mindent elkövet, hogy a' koronárol lemondjon, de minden sikeretlen; a' bűnösvényre tévedt teljességgel meg nem tud azon gondolattól válni, hogy ő király legyen. A' zsarnoknak elválhatlan társa, a' kétkedés és gyanú, Abát is megkörnyezé, 's ennek következtében minden halandóban, még leányában is bizatlankodik. Azonban Henrik ismét haddal jő ellene. Aba az ütközetet uralkodása harmadik évének éppen utósó napján elveszti. Kétségbeesve fut, Gellért jóslata folyvást fülében hangzik, 's a' Nemesist mindenütt nyomában véli. Hogy a' boszú pallosát elkerülje, a' Rába habjaiba akarja magát fojtani; de egy sajkát pillatván-meg, ujra feléled benne az élet szeretete. A' sajkából Bue lépki, és holtnak vélt testvéreért boszút akar Abán állani. Aba megvallja, hogy Bukne él, 's gyürűjét adja a' boszút szomjuzónak, mellynek

előmutatásával testvérét megmentheti. Mindketten örömmel sietnek czéljok felé; de midőn Aba megérti, hogy Bue testvérét királynak akarja kikiáltani, 's látja, hogy a' nap is már letünt, és ő még is él, párbajra akar Buéval szállni. Leányának közbe jötte a' viadalt meggátolja. Azonban előhozzák nejének koporsóját is; ennek láttára, a' fájdalom erőt vesz rajta. A' Henrik seregével egyesült lázzadók berohannak, Abán Gellért jóslatát teljesitik, Henrik pedig Pétert kiáltja-ki Bukne helyett királynak." — Ez rövid tartalma a' historiai darabnak. Szigligeti ur drámai munkái között ezt lehet legsikerültebbnek, sőt ugy szólva, a' többi koronájának mondani. Ebben nemcsak a' bonyolodásnak ügyes kifejtése, nem csak a' jól rendezett és hatásra számitott jelenetek lepik-meg a' nézőt, hanem a' charaktereknek mély buvárkodásra mutató lélektani oldala, a' correctebb nyelv és velősebb kifejezések is. Aba lelkéből olly fokonkint fejtődik-ki a' vétek posványába sülyedés, hogy neki okvetlenül azzá kell lenni, mivé lett, zsarnokká. 'S milly életből van meritve charakterének azon oldala, hogy ő a' roszat 's ön elvetemültségének magvát mindig másban, nem ön magában keresi. Hiában mutatja-meg neki okokkal Bukne és tulajdon neje, hogy nem királynak való; hogy minden, mit tesz, rosz; ő minden ferde tettet vagy törvényre utálással vagy fonák okoskodással akar igazolni. Igy keresi p. o. nejében, ki Gizela halála után udvarát oda hagyja, azon ál-bölcselkedéssel a' hibát, hogy Sarolta őt soha sem szerette; különben olly vétekért, melly akaratja ellen történt, őt nem kárhoztatná; és nem akarja elismerni, hogy azon pillanattól, mellyben a' boszútervben megegyezik, már maga is, sőt egyedül csak ő lett a' vétkes. Tekintsük-meg 4-dik fvsban azon mindenben kétkedést mellyel Aba minden, még neje 's gyermeke iránt is, viseltetik. — A' (fájdalom!) nem éppen számos közönség, Szigligeti urat háromszori előhivással jutalmazá, melly megtiszteltetésben Lendvay is részesült. K. I.

DIVATKÉP 26.

Tánczmulatsági vagy társasköri öltözetek: hajdísz à la Stuart Maria; ruha selyem vagy atlaczból.

Mai számunkhoz mellékelve közöljük a' tökélletesség czéljához törekedő Klassy Venczel pesti polgár, és magyar szabó mesternek a' férfi magyar nemzeti öltözet iránt tett Figyelmeztetését.

☞ Mai számunkkal küldjük 51dik számunkat is, a' hozzá csatolt boritékkal.

Mai 52d. számunk mellett, azon tisztelt Előfizetőinknek is, kik képek nélkül hordaták lapjainkat, utósó divat-képünkkel van szerencsénk kedveskedni.

Előfizetési felhivás.

☞ *Szives Előfizetőinket 's lapjaink Pártfogóit országszerte bátorkodunk ezennel felhivni, hogy lapjainkat a' jövő 1839d. évre is előfizetéseikkel gyámolitani kegyeskedjenek.*

Lapjainkat igyekezni fogunk jövendőre is mindenrendü szives Olvasóink előtt érdekesekké tenni. Rajzolatink ára az eddigi marad: postán képekkel 6 frt., képek nélkül 5 frt pengő; helyben ugyan illy módon 5 vagy 4 frt p. Előfizethetni Pesten, kigyó-utczában, a' kigyó patika szöglettől első kapu, harmadik házban, a' szerkesztőségnél.

Tartalom
számok szerint jegyezve.

Elbeszéllések és Novellák.

A' rabszolganő (Karacs Theréz) 1. 2. 3. 4. 5. szám.
Az ambogi kert (Szabó Dávid) 6. 7. sz.
A' beteg asszony. (n.) 9. sz.
Kaland egy álarczás bálban 10. sz.
A' két zsidó. 11. 12. sz.
A' szökevények (Horváth Döme) 12. 14. sz.
Pauline. (Ferenczhalmy) 15. 16. 17. 18. 19. sz.
Galambkő (népmonda) (Ruehietl) 20. sz.
Kisasszony napja (Domján) 27. 28. 29. sz.
Egy hazudság. 30. 31. 32. sz.
Kilencz napi bőjt 33. sz.
Fülek vár (népmonda) (Bérczy) 34. sz.
Flóra (Szabó R.) 35. 36. sz.
Asszonyi erő (Ney) 37. 38. 39. 40. sz.
Borzasztó éj. (n) 42. sz.
Szanda (Remellay) 42. 43. sz.
Párviadal (Varga) 43. sz.
A' két vándor (Szabó R.) 44. 45. 46. 47. sz.
A' stureczi banditák. 48. 49. sz.

Költészet.

Szív-vadász (Románcz) (Bérczy) 5. szám.
A' csillagokhoz (Zenei) 7. sz.
Puszta sír (Kovács) 7. sz.
A' reményhez. (Sonett) (Mimy) 9. sz.
A' ligethez. (Kovács) 10. sz.
Bucsu (Sonett) (Mimy) 11. sz.
Napoleon. (Kovács) 13. sz.
Titián végmenedéke (Zombory) 15. sz.
Sirvirágok (Bérczy)
Nép dalok (Csóka) 19. sz.
Tanács. (Bérczy) 19. sz.
Temető. (Kovács) 19. sz.
Bucsudal (Pájer) 25. sz.
Honvágy (Kovács) 28. sz.
Hunyad (Bérczy) 33. sz.
Késő bánat (Kovács) 34. sz.
Vihar (Bérczy) 35. sz.
Reményem romja (Pájer) 36. sz.
Megaláztatás (Pájer) 38. sz.
Sirfölött (Bérczy) 38. sz.
Nép dalok (Sajó.) 38. sz.
Lyánkámhoz (Váczi) 41. sz.
Eji őr dala (Sajó) 41. sz.
A' számüzött (Sajó) 41. sz.
Ejszaka (Sajó) 42. sz.
Szivbeteg (Sajo) 43. sz.
A' küzdők (Kovács) 45. sz.
Az elhagyatott (Ruehietl) 45. sz.
Idámhoz (Varga) 45. sz.
Bucsudal (Kovács) 47. sz.
Az én korányom (Hagara) 47. sz.
Álom és való (Hagara) 48. sz.
A' bujdosó (Kovács) 48. sz.
A*hoz (Varga) 49. sz.
Nagy Lajos (Ballada) (Horváth Döme) 49. sz.
Sohaj (Ruehietl) 49. sz.
Kettős áldozat (Véreghi) 50. sz.
Adélhez (Hagara) 51. sz.
Az Álomkép (Hagara) 51. sz.
Az én édenem (Hagara) 51. sz.
Imre és András (Pájer) 52. sz.
Epigrammák 25. 26. 28. 36. 39. sz.

Humor, Satyra és Életképek a' divatvilágból.

Széna és Szalma eladás (Munkácsy) I. szám.
Bolond beszéd a' bolondokrul (Domján) 9. sz.
A' rózsa rabló (K. K.) 10. sz.
Hogy áll a' világ a' jövő században. (Domján) 11. sz.
Boldogtalan gondolat. 21. sz.
Felvonás közti gondolat (n) 23. sz.
Szerelem és bolondság (n) 24. sz.
Öregebb Furkács levele 26. 32. sz.
Életképek. 30. 33. 32. sz.
A' felületesség győzelme. 34. sz.
Téli virágok 37. sz.
Alkalmatlan látogatások 38. sz.
Doctor Pislogi 40. sz.
Egy korhely halála. (n) 41. sz.
A B C. 43. 44. sz.
Egy szép leány leirása 43. sz.
Régi szokás uj formában 46. sz.
A' szép Rózsa. 48. sz.
Az elvek embere 49. 50. sz.
Ad notam kis csupor. 50. sz.
Hirdetések. 50. sz.
Rapsodia a' csókrul. (Remellay) 51. sz.
Kötetlen beszédek. (D—n) 52. sz.

Életirás és Character.

Trenk báró.
Franczia képek. 9. 15. 18. sz.
Bellini Wincze. 17. sz.
Függelék Bellini életéhez. 25. sz.
Volfe halála. 27. sz.
Tamerlan. 29. sz.
Száz éves piczike 29. sz.
Az utolso O' Connor. 35. 39. sz.
Ádám Adolf 37. sz.
Rachel kisasszony 29. sz.

Nyilatkozások és levelek.

Balla Endre 2. szám.
Nevezetes nyilatkozás 4. sz.
Kunoss. 9. sz.
Egressy Benjamin 12, sz.
Havi M. 13. sz.
Balla Endre. 13. sz.
Losz Antal. 13. sz.
Hattyusi 18. sz.
Végszó (Munkácsy) 19. sz.
Hazucha. 20. sz.
Pesti János 26. sz.
Valko Béla 27. sz.
Nyilvános kérdés. 30. sz.
Felvilágositás a' Rajzolatok számára 36. sz.
Nyilt levél a' Figyelmezőbül 40. sz.
Zombory 44. sz.
R. G. 45. sz.
Strauss levele. 47. sz.
Fogarasi. 50. sz.

Különféle'k.

Londoni vámház. 1. sz.
A' magyarnők Saphir után. 5. sz.
Nyerességes játék. 9. sz.
Egy zongora huslevesért. 9. sz.
Bohózat (Varga) 10. sz.
Egyszó a' pesti játékszini közönséghez. 12. sz.
Egy asszony kérdései (Zombori) 14. sz.
A' könyvbuvár. 16. sz.
A' szerencsés napszámos. 19. 20. sz.
Szerelem és hős szivüség, 19. sz.
Szinész és Iro. (Vajda) 20. sz.
A' bor eldelete (Szabo D.) 22. 23. sz.
Falusi vendég (n.) 28. sz.
Rövid utazási piilanatok balszemmel. (Zombory) 29. 31. 32. 33. sz.
Különös összejövet. 34. sz.
Ti kemény szivüek. 35. sz.
Az idegen. 41. sz.
Az érvágó. 46. sz.
Egy lélek halálos félelme. 48. sz.
Játéksors, és sorsjáték (Varga) 40. sz.
Hegyaljai kaland. 49. 50. sz.

Apróságok.

A' fáradhatlan játékosok. 3. sz.
Bábjáték a' törvényszék előtt. 3. sz.
Bábonaság. 4. sz.
Öltözetek az angol királyné koronázásakor. 4. sz.
Véletlen szerencse. 8. sz.
Vetekedés. 8. sz.
Mondások. 11. 45. 47. 48. sz.
Botlás (5.) 15. sz.
Mcse. 19. sz.
A' hirnök hetiszemléje. 20. sz.
Tudományok academiája. 24. sz.
Egy két szó (Varga) 26. sz.
Drámai siker előmozditása. 27. sz.
Lélekéberség. 28. sz.
Találmány, 30. sz.
Ujmód a' korhelyokat megtériteni 34. sz.
Spanyol bál. 38. sz.
Röviden de érthetőleg. 41. sz.
Apróság. 42. 43. sz.
Szerelemféltés. 45. sz.

Philosophiai gondolatok.

Gondolatok a' gondolatokrul (Hazucha) 2. sz. 12. lap.
Gondolat füzér (Ruehietl) 17. sz.
— szikrák (B. M.) 33. sz.
— 39. sz.
— 44. sz.

Drámai művek.

Bolieu Blanka. 8. szám.
Tündér Ilona. 21. 22. 23. 24. 25. 26. sz.

Szinbirálatok.

Szerelem és Champagnei 5. 6. sz.

Pesti, honi, külhirek és szinház,

minden lap utoljáu.

Egyvelgek.

4. 9. 10. 17. 20. 21. 22. 26. 28. 30. 31. 32. 33. 34. 36. 37. 38. 43. 44. 46. 49. 50.

Hirlapi furcsaságok.

3. 5. 6. 8. 10. 12. 14. 16. sz.

Tréfa füzér.

7. 19. 28. 32. 42. 44. sz.

Szerkeszti Munkácsy.

NYOMATIK BUDÁN,
GYURIÁN és BAGÓnál
vizi-város, fő-utcza 150dik szám alatt

M. T. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA